

ДЖОН КАЦЕНБАХ ПСИХОАНАЛИТИКЪТ

Превод от английски: Павел Главусанов, 2008

chitanka.info

На моите приятели-рибари Ан, Литър, Фил и Лесли.

ПЪРВА ЧАСТ
НЕОЧАКВАНО ПИСМО

ПЪРВА ГЛАВА

В годината, когато ще му се наложи да умре, той прекарва по-голямата част от петдесет и третия си рожден ден — както и повечето други дни — в изслушване на оплаквания от майки. Безумни майки, жестоки майки, предизвикателни майки. Мъртви майки, останали живи в съзнанието на своите деца. Живи майки, които децата им жадуват да убият. Особено господин Бишоп и госпожица Леви, както и наистина нещастният Роджър Цимерман, дете споделя апартамента си в горната част на Уест Енд, всяка своя будна минута — а също и минутите на ярките си сънища — с хипохондрична, властна и особено жлъчна жена, чиято едничка цел в живота явно е да смазва и най-немощния стремеж на своя единствен син към мъничко независимост. Тези тримата оползотворяват изцяло полагаемото им се време, за да леят убийствена отрова срещу жените, дето са им дали живот.

Мълчаливо изслушва мощните пристъпи на унищожителна омраза, само от време на време си позволява по някоя съвсем скромна забележка и в нито един момент не прави опит да пресече потока ненавист, който се лее откъм кушетката, дълбоко потиснал мечтата поне един от тях да си поеме дъх и да проследи първоизворите на гнева си, да различи същината му: ярост срещу самия себе си. Личният му опит и професионалната квалификация го учат, че в крайна сметка след години горчиви приказки в изкуствено изолирания свят на кабинетите за психоанализа всички те, дори клетият отчаян и увреден Роджър Цимерман, ще го разберат.

Но сега рожденият ден, който по най-непосредствен начин му напомня за неговата собствена тленност, го кара да си зададе въпроса дали му остава достатъчно време, за да дочака мига на примирение у някого от тях — целта и отплатата за професионалните му усилия. Неговият баща умря малко след като навърши петдесет и три години със съсипано от безразсъдно пушене и стрес сърце — тази мисъл го човърка тайно и отмъстително. И така, докато несимпатичният Роджър Цимерман уплътнява оставащите му няколко минути от последния сеанс за този ден с оплаквания и хленч, докторът е леко разсеян и не

му обръща дължимото внимание. Ненадейно откъм чакалнята се носи едва доловимият троен звук на инсталирания от него там звънец.

Това е сигнал за пристигането на пореден пациент. Всеки нов посетител бива предупреждаван, преди да се яви за своя първи сеанс, че следва да оповестява появата си с две къси и едно продължително позвънявания. По този начин той се разграничава от всякакви търговски агенти, инкасатори, съседни или куриери, които биха могли най-неочаквано да го навестят.

Без да променя и най-малко положението на тялото си, той хвърля бегъл поглед към работния график, положен редом с голям часовник върху масичката до главата на пациента, но вън от неговото полезрение. Часът 18.00 е празен. Стрелките на часовника показват, че дотогава остават дванайсет минути, а Роджър Цимерман се размърдва на кушетката.

— Мислех, че винаги съм последен за деня.

Той не му отговаря.

— Никой не е идвал след мене, доколкото мога да си спомня. Нито веднъж. Да не сте променили графика, без да ме уведомите?

Той пак не отговаря.

— Не ми харесва идеята някой да идва след мене — заявява решително Цимерман. — Държа да бъда последен.

— Какво според вас ви кара да държите на това? — пита най-накрая той.

— По някакъв особен начин да си последен е като да си пръв — отвръща Цимерман с острота в гласа, която идва да покаже, че това е ясно и за последния идиот.

Той кима. Цимерман е споделил интригуващо и прецизно наблюдение. Но както, изглежда, е писано на клетника винаги да се случва, прави го тъкмо в края на сеанса си.

А не в началото, което би осигурило възможност да оползотворят петдесетте си минути с плодотворна дискусия.

— Опитайте да си спомните тази мисъл утре — съветва го той. — Бихме могли да започнем от нея. Опасявам се, че днешното ни време изтича.

Преди да се надигне, Цимерман се поколебава за миг.

— Утре ли? Ако не бъркам, утре е последният ден, преди да изчезнете за идиотския си отпуск както винаги през август всяка

година. Каква ми е ползата тогава?

Той отново мълчи и въпросът увисва във въздуха. Цимерман шумно пуфти.

— Който и да се е довякъл там, сигурно представлява по-голям интерес за вас от мене, нали? — отбелязва недоволно. Сетне сваля крака от кушетката и сяда, поглежда към доктора. — Не ми харесва, когато нещата се променят — заявява той. — Не, никак не ми харесва. — Хвърля му бърз поглед, докато се надига, разкършва рамене, а физиономията му се изкривява в неприятна гримаса. — Очаква се всеки път да бъде еднакво. Пристигам, лягам и започвам да говоря. Последен за деня всеки път. Именно така трябва да бъде. Никой не обича промените. — Той въздъхва, но този път по-скоро примирено, отколкото с яд. — Добре тогава. До утре. Последно посещение, преди да отпращите за Париж, Кейп Код, Марс или накъдето ви видят очите и да ме зарежете тук съвсем сам. — Цимерман рязко се врътва и прекосява малкия кабинет в посока към изхода, без изобщо да погледне назад.

Той остава за миг неподвижен в креслото си, заслушан в стъпките на разгневения мъж, които отекват във външния коридор. Сетне бавно се надига, усетил тежестта на годините, сковали ставите и напрегнали мускулите му в течение на продължителния следобед, прекаран неподвижно до кушетката, и се насочва към втората врата — връзка с малката му чакалня. В известен смисъл жилището с неговия причудлив, особен дизайн, където е започнал да практикува преди много години, е уникално, това го бе подтикнало да наеме апартамента и да остане тук повече от четвърт столетие.

Вратите в кабинета му са три: една към вестибюла, преустроен от него в скромна чакалня; втора — директно към външната площадка, и трета, която води към малка кухня, дневна и спалня в останалата част от апартамента. Кабинетът му е нещо като личен остров с портали към останалите два свята. Той често го оприличава в представите си на ничия земя, връзка между две различни действителности. Това му харесва, защото е убеден, че отделянето на кабинета от гигантизма на останалия свят прави собствената му работа донякъде по-лека.

Представа няма кой от пациентите му се е довякъл без предварително насрочен час. В момента не може да се сети за друг подобен случай в цялата си продължителна практика.

Нито пък си спомня за пациент, чието състояние да е до такава степен изострено, та да предизвика подобна неочаквана промяна в отношенията между психоаналитик и анализиран. Рутината е основният камък. Рутината и продължителността, с която се изливат думите в неприкосновената светая светих на този кабинет, в крайна сметка изграждат пътищата към взаимно разбирателство. Цимерман е прав в това отношение. Промяната е противоположна. И той се запътва енергично към вратата с очакване и известно притеснение от мисълта, че някаква внезапно настъпила остра нужда ще наруши плавния ход на живота му, за който той все по-често си мисли, че е станал прекалено закостенял и предсказуем.

Отваря вратата към чакалнята и оглежда помещението.

То е празно.

Остава за миг объркан и с мисълта, че му се е причуло, но нали господин Цимерман също долови сигнала за присъствието на някой запознат с процедурата в съседното помещение.

— Ехо! — подвиква той, макар да е ясно, че в стаята няма кой да го чуе. Навъсен от изненадата, той нагласява очилата с метални рамки на носа си. — Гледай ти — чуди се на висок глас.

И тогава забелязва плика, оставен върху единствения стол, сложен тук за очакващия своя ред пореден пациент. Той бавно изпуска задържания въздух и поклаща глава с мисълта, че това е малко прекалено мелодраматично дори за пациенти като неговите.

Приближава се до стола и вдига плика. На него вижда отпечатано собственото си име.

— Що за история — отново произнася гласно той, вдигнал плика до челото си като Джони Карсън в ролята на Карнак Великолепни^[1] и учуден кой ли пациент може да го е оставил.

Никой от десетината редовни не подхожда за подобно изпълнение. Всички те предпочитат открито да се оплакват от множеството му — според тях — недостатъци и неумения, което, макар понякога да го дразни, си е част от процеса.

Отваря плика, вади от него две запълнени на пишеща машина страници. Прочита само първия ред:

„Благопожелания за петдесет и третия рожден ден, докторе. Честит първи ден от пътя към смъртта.“

Той поема дълбоко дъх. От застоялия въздух в апартамента му се завива свят и той протяга ръка към стената, за да запази равновесие.

Доктор Фредерик Старкс, специалист в областта на интроспекцията, живее сам в света на чужди спомени.

Отива до старинното писалище от кленово дърво, подарено му преди петнайсет години от неговата съпруга, и когато сяда, сякаш отново долавя далечния ѝ глас. Разглажда върху плота двата листа от писмото. Сега се, че повече от десетилетие не се е плашил от каквото и да било, а онова, което го стресна тогава, бе диагнозата, поставена от онколозите на жена му. И сега този отново усетен сух и кисел вкус в устата, това учестяване на сърдечния ритъм са му крайно неприятни.

Няколко секунди полага усилия да овладее бясното туптене и усеща как сърцето му постепенно се връща към нормалната си дейност. Обзема го остро чувство за самота и непоносима уязвимост.

Рики Старкс — той рядко допуска някой да се досети колко предпочита звученето на това съкращение от щастливите студентски години пред високопарното Фредерик — е човек на рутината, на усета за отговорност и ред. Той ги обича с постоянство, което е като религиозно чувство и несъмнено има нещо общо с маниакалността. Като налага благоразумие във всеки дребен детайл от своето всекидневие, той се стреми да остане недосегаем за хаоса и гнета, които пациентите му носят всеки ден със себе си. Физически не е внушителен мъж: не му достигат три-четири сантиметра до метър и осемдесет, тялото му е изпито, аскетично и той го укрепва с кратки обедни разходки всеки ден и упорит отказ да го гощава със сладки неща и сладолед, които тайно обожава.

Носи очила, което не е необичайно за човек на неговите години, но се гордее с факта, че определените му диоптри са незначителни. Гордее се също, че макар и оредяла, косата му продължава да расте силна като прерийна трева. Отдавна не пуши, а към случайна чаша вино посяга в много редки случаи, колкото да се приспи. Той е привикнал към самотата и рядко я нарушава с вечеря в ресторант или театър на Бродуей. Смята, че физическото и психическото му здраве са

на висота. През повечето време се усеща значително по-млад от възрастта си. Но не може да се освободи от мисълта, че годината, в която навлиза, беше последната на баща му, и макар в това да няма капка логика, не вярва, че той самият ще изкара повече, защото подобна възможност му се вижда ако не непочтена, то поне несправедлива. И все пак си казва, докато се взира в писмото: „Рано ми е още. Не съм готов за смъртта“. После започва да чете бавно, изречение по изречение, а страхът прониква все по-дълбоко в неговото съзнание.

„Аз съществувам нейде в миналото ти. Ти съсипа целия ми живот. Може да не си спомняш как, защо или дори кога, но го направи. Докара мъка и болка във всяка секунда от моя живот. Унищожил го напълно. А сега аз възнамерявам да сторя същото с твоя.“

Рики Старкс отново поема дълбоко дъх. Той живее в изпълнен с фалшиви заплахи и неискрени обещания свят, но сега му става съвсем ясно, че написаното е напълно различно от бълнуванията, които слуша всеки ден.

„Отначало си мислех, че ще е най-добре просто да те убия и да въздам по този начин справедливост. После си дадох сметка, че това е прекалено елементарно. Ти си много лесна мишена, докторе. Денем не заключваш. От понеделник до петък се разхождаш по едно и също време на едно и също място. През уикендите се знае всяка твоя стъпка, включително до неделната утринна разходка за купуване на «Таймс», лученото хлебче и кафето с бадемов аромат, с две захарчета и без мляко, в модното кафене на две преки южно от дома ти. Прекалено лесно. Да те докопа и убие човек не е голяма работа. И предвид лекотата, с която може да бъде извършено, не съм убеден, че ще донесе очакваното удовлетворение.

Реших, че ще бъде много по-добре да се убиеш сам.“

Рики Старкс се размърдва в креслото. Той почти усеща жегата да лъха от написаното като от запалени дърва в камина: пламъчета близват челото и бузите му. Устните му са сухи и той напразно прокарва език върху им.

„Сам да се убиеш, докторе.

Да скочиш от някой мост. Да си пръснеш мозъка с пистолет.

Да се хвърлиш пред автобус на сред града. Или под мотриси в метрото. Да си пуснеш газта вкъщи. Да си намериш подходящ клон и да се обесиш на него. Изборът оставям изцяло на теб.

И това е най-добрата ти възможност.

Твоето самоубийство би било напълно уместно предвид конкретните особености на нашите отношения. Както и напълно задоволителен начин да изплатиш своя дълг към мене.

И така, ето каква е нашата игра: разполагаш точно с петнайсет денонощия, които започват в шест сутринта, за да откриеш кой съм. Ако успееш, просто публикувай името ми в една от платените колонки на първата страница на «Ню Йорк Таймс». Това е всичко: само публикувай името ми.

Ако не успееш... е, тогава идва веселата част. Ще забележиш, че вторият лист от това писмо съдържа имената на петдесет и двама твои близки. Тяхната възраст е от шест месеца на бебето на твоя далечна племенница до годините на чудака от Уолстрийт, капиталистическата акула, който е скучен и тъп като тебе самия. Ако не бъдеш в състояние да направиш спомената публикация, пред тебе остава следният избор: или убиваш себе си, или аз ще убия някого от тези невинни хора.

Съсипвам...

Каква прелюбопитна дума. Може да означава финансов крах. Или социален. Може също така да означава

психологическо насилие.

Може да значи и убийство. Поблъскай си главата върху всичко това. Може да става дума за младеж или старец. За жена или мъж. Богат или беден.

Ще ти съобщя само, че е деяние, от чиито последици те — а и техните обични същества — не могат да се съвземат, без значение колко години ще прекарат в психоанализа.

И каквото и да е то, всяка оставаща секунда от всяка минута, която ти е отредена на този свят, ще прекараш със съзнанието, че ти и само ти си причина за всичко.

Освен ако, разбира се, не избереш по-благородния от двата подхода и свършиш със себе си, за да отървеш набелязаната от мене друга жертва.

Това е твоят избор: името ми или собственият ти некролог. В един и същ брой, разбира се.

За демонстрация на моите възможности и обхвата на плана днес влязох в малко общение с една от евентуалните жертви. Бих препоръчал да прекараш оставащите часове от тази вечер в усилия да издириш коя е тя и какво е съобщението. След това би могъл да се заемеш с непосредствената си задача още утре заран.

Разбира се, не очаквам, че може наистина да се добереш до моята самоличност.

Но за да ти покажа, че съм човек със състезателен дух, в течение на следващите петнайсет денонощия ще ти пускам по някое указание за вярната насока. Просто за да направя нещата по-интересни, макар умен и интуитивен тип като тебе да би разбрал, че и това писмо е пълно с подобни указания. Обаче ето ти един безплатен увод:

*«Беше радост, светлина:
мама, татко и деца,
ала всичко отлетя
заедно с тате в нощта.»*

Поезията не ми е силната страна.

Омразата е.

Можеш да зададеш три въпроса. На които се отговаря с «да» или «не», ако обичаш.

Методиката е същата: първа страница на «Ню Йорк Таймс».

Ще ти отговарям по избран от мене начин в рамките на двайсет и четири часа.

Желая ти късмет. Би могъл да оползотвориш част от времето си, като дадеш последни разпореждания във връзка със завещанието и погребението си. Кремирането винаги е за предпочитане пред сложните и натруфени разправи, свързани с традиционното погребение. Известно ми е как ненавиждаш черквите. Не мисля, че ще е разумно да търсиш помощта на полицията. Там най-вероятно ще ти се присмеят, а това няма да е много приятно за самочувствието ти. Да не говорим, че подобна стъпка може да ме ядоса допълнително, а ти и в настоящия момент не си наясно доколко стабилно е психическото ми равновесие. Бих могъл да реагирам спонтанно и по най-разнообразни зловещи начини.

Има едно нещо, в което трябва да бъдеш абсолютно убеден: яростта ми не познава граници.“

Писмото е подписано с главни букви: „РУМПЕЛЦИЛЦХЕН“^[2].

Рики Старкс се обляга вдървен в креслото, сякаш излъчваният от прочетените думи гняв го блъсва в лицето. Изправя се с усилие и отива до прозореца, за да го отвори със скърцане и да пусне в тишината на малкото помещение шумовете на града, понесени от неочакван полъх на юлския вятър, който обещава вечерна гръмотевична буря. Поема си дълбоко въздух, а погледът му се щура насам-натам в търсене на нещо, което би облекчило страданието от внезапната жега, обхванала цялото му тяло. Чува котешкия вой на полицейска сирена през няколко пресечки оттук, както и какофонията от автомобилни клаксони, която е част от атмосферата на Манхатън. Вдишва и издишва още няколко

пъти, след което затваря прозореца, за да се изолира от звуците на нормалния градски живот.

Поглежда отново писмото.

Здравата съм загазил, казва си той. Но колко здраво, в момента не може да определи.

Усеща, че над него е виснала заплаха, но какви точно са нейните параметри, засега остава неясно. Доста му се ще да остави без внимание това писмо. Просто да откаже участие в играта, която не прилича много-много на игра. Сумти и доразвива тази мисъл. Цялото му образование и натрупан професионален опит говорят в полза на бездействието като най-правилна реакция срещу такова предизвикателство. Та нали психоаналитикът толкова често стига до извода, че премълчаването при най-провокационно и недопустимо поведение от страна на пациента се оказва най-правилният подход за установяване на психологическата мотивировка на подобно поведение. Надига се и прави две обиколки около бюрото подобно на куче, доловило непознатата миризма.

При втората спира и отново се взира в писмото върху писалището.

Поклаща глава. Така няма да стане, разбира той. За миг усеща възхищение от изтънчения замисъл на непознатия. Рики си дава сметка, че заплахата „Ще те убия!“ би предизвикала у него досада и дори отегчение. В края на краищата е живял дълго и добре, така че перспективата да се ликвидира човек на неговите години не значи кой знае какво. Но ето, няма подобно нещо. Заплахата е много по-зловеща. Някой друг ще пострада, ако самият той остане бездеен. Някой невинен и по всяка вероятност млад, понеже младите са много по-уязвими.

Рики преглъща с усилие. Цял живот след това ще се обвинявам и ще прекарам остатъка от дните си в страдания.

По този пункт авторът на писмото е напълно прав.

Или да се самоубия. Усеща внезапна горчивина. Самоубийството би било антитеза на целия му житейски път, на всичко свято за него. Вероятно подписалят се с Румпелцилцхен е съвсем наясно по въпроса.

Изведнъж се чувства като изправен пред съд.

Отново тръгва да кръстосва кабинета си в усилие да вникне в писмото. Могъщ вътрешен глас го съветва да не обръща внимание, да забрави за това послание, да го отнесе към безпочвените фантазмагории, но не намира сили. Рики се обръща сам към себе си: фактът, че нещо не ти харесва, не оправдава игнорирането му.

Но той няма изобщо представа как трябва да реагира. Прекратява обиколките и отново сядва в креслото. Чиста лудост, казва си Рики. Но как добре е измислена, щом може да ме принуди да се забъркам в нея.

— Би следвало да се обадя в полицията — произнася на глас той.

И млъква. Какво ще им каже? Избира 911 и започва да обяснява на някой тъп и ограничен служител, че е получил заплашително писмо? За да чуе в отговор: „Е, и?“. Доколкото сам може да прецени, няма престъпление до настоящия момент. Освен ако приемем, че отправеното някому предложение да се самоубие представлява само по себе си престъпление. Изнудване? Какъв вид посегателство върху човешки живот би могло да се окаже всичко това? Минава му през ума да се консултира с адвокат, но всъщност създадената от посланието на Румпелцилцхен ситуация не представлява юридически казус. Отправено му е предизвикателство в позната за него област. Предлага му се игра на интуитивност и психологически построения. Става дума за страхове и емоции. Той отново поклаща глава и си казва: мога да играя на тази сцена.

— Какво ни е известно до настоящия момент? — задава на глас въпроса си в пустата стая.

Някой познава издълбоко навиците ми. Знае как допускам пациенти в кабинета. Знае кога прекъсвам за обяд. Какво правя през уикендите. Успял е да се добере до имената на всичките ми роднини. За това се иска акъл.

Знае рождената ми дата.

Отново поема дълбоко дъх. Проучил ме е.

Не съм си давал сметка за това, но някой ме е наблюдавал. Преценявал ме е. Някой е посветил време и усилия, за да изгради тази игра, без да ми оставя възможност за предприемане на контрамерки.

Езикът му е все така пресъхнал, а устните му са напукани. Внезапно изпитва силна жажда, но няма сили да напусне уединението на кабинета си, за да отиде в кухнята и да се напие с вода.

— Какво ли съм сторил, за да предизвикам у някого толкова силна омраза? — пита той.

Въпросът му действа като юмручен удар в стомаха. Рики знае, че предизвиква неприязън у мнозина „доброжелатели“ с убеждението си, че прави добро в своята мъничка професионална ниша със самия факт на проявеното разбиране и приемане на нечие съществуване. Но представата, че е възбудил подобна чудовищна ненавист у някого, е крайно обезпокоителна.

— Кой си ти? — пита той писмото.

Предприема бърз преглед на дългия списък пациенти назад през годините, но също така бързо си налага да спре. Знае, че в крайна сметка ще му се наложи да го стори, обаче това ще трябва да се направи систематизирано и методично, а в дадения момент още няма тази готовност.

Рики не смята, че е особено добре подготвен за ролята на полицаи на самия себе си. Но сетне поклаща глава, защото не е съвсем така. В продължение на много години е бил нещо като детектив. Разликата е в естеството на разследваните от него деяния, както и в използваната методика. Добил известна увереност при тази мисъл, Рики Старкс отново заема мястото си зад бюрото, бърка в най-горното чекмедже отдясно и вади старо тефтерче за адреси и телефони, което е така разръфано, че страниците му са прихванати с ластиче. Като начало, казва си той, нека открием роднината, с когото се е свързал този човек. Той сигурно е някой бивш пациент, някой прекъснал без време анализа, за да потъне в обятията на депресията. Някой, който в продължение на години е таил почти психопатологична идея фикс в своето съзнание. Рики си казва, че при малко късмет и някой и друг намек от страна на съответния роднина ще успее да се добере до своя разочарован експациент. Мъчи се да се убеди сам, че авторът на това писмо — Румпелшилцхен — го моли всъщност за помощ. Сетне също така бързо отхвърля подобна недоносена идея. С тефтерчето в ръка Рики си спомня приказния герой, с чието име се подписва непознатият. Жесток гном с магическа сила, черна душа и бистър ум, който не е надхитрен, но губи по чиста случайност. Този спомен не го кара да се почувства по-добре.

Писмото сякаш пламти на бюрото пред него.

Той клати глава. Писмото крие много сведения, казва си Рики. Съпостави написаното в него с вече стореното от автора му и може би ще преполовиш пътя до истината.

И така той блъсва писмото настрана, за да се заеме с тефтерчето в търсене телефонния номер на първия от списъка с петдесет и две позиции. Навъсва се и започва да набира. През изтеклите десетилетия почти не е поддържал връзка със своите роднини и сега с основание допуска, че никой от тях няма да посрещне радушно перспективата за подновен контакт. Особено предвид неговото естество.

---

[1] Американски актьор, комик, автор (1925–2005), добил най-широка известност с воденото трийсет години телевизионно „Вечерно шоу на Джони Карсън“. Карнак Великолепни е образ, създаден от актьора и използван впоследствие и от други комици: медиум с тюрбан, който разиграва ясновидски номера, вдигнал към челото си „херметично запечатан плик“, за да оповести пред зрителите съдържанието му, което след това показва. — Б.пр. ↑

[2] В едноименната народна приказка, публикувана от Братя Грим, героинята трябва да познае името на джуджето. — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

Рики Старкс се чувства наистина като в небрано лозе поради необходимостта да изкопчи информация от роднини, които се шашват при звука на неговия глас. Той е привикнал да осмисля всестранно всяка чула от пациента дума, като внимателно държи сметка за всякакви външни прояви и нюанси в гласа. Сега обаче, започнал да набира номер след номер, той изпитва остро неудобство от непривичната за него дейност. Няма възможност да състави приблизителен сценарий, към който да се придържа: например кратко приветствие, следвано от също така сбито изложение на причините, които го карат да се обади. Вместо това чува с ненавист собствения си несигурен глас да дудне някакви накъсани от въздишки и хъмкания поздрави, следвани от нескопосни опити да изтръгне отговор на най-тъпия възможен въпрос: да ти се е случвало нещо необичайно тия дни?

Така че вечерта му е изпълнена с идиотски, дразнещи диалози. Роднините или остават неприятно изненадани от обаждането му след толкова години и проявяват неохотно любопитство относно причините за него, или дават да се разбере, че е прекъснал някакво важно тяхно занимание, или направо се държат грубо. Има нещо безцеремонно при всеки разговор, а на няколко пъти директно го отсвирват. Не един път чува рязкото „За какво става дума, по дяволите?!“, след което му се налага да лъже, че някакъв бивш пациент се е докопал неизвестно как до списък с имената на неговите роднини и сега той проверява, да не би да ги притеснява по някакъв начин. Изобщо не споменава за възможност някой да е бил заплашван, което — казва си той — е най-голямата лъжа от всичките.

Вече приближава десет — обичайното му време за лягане — а в списъка остават над половината имена. До този момент не се е натъкнал на нищо, което да оправдае по-нататъшно задълбаване в живота на съответната личност. От друга страна обаче, той поставя под въпрос собствените си качества на дознател. Завоалираният език на Румпелшилцхен го кара да се опасява от вероятността да пропуска нещо важно. А има също така вероятност някой от онези, с които вече

е разговарял, да е скрил от него истината. На всичко отгоре неколцина от потърсените не отговарят. На три пъти му се налага да остави объркани, почти като шифровани съобщения на телефонните секретари.

Не позволява на съзнанието си да допусне нито за миг, че полученото днес писмо не е нищо повече от упражнение за ума, което би било прекрасно всъщност. Схваща му се гърбът. Не е хапвал нищо и усеща глад. Заболява го глава. Прокарва ръка през косата си и разтрива очи, преди да набере поредния номер, обхванат от умора и напрежение, което пулсира в слепоочията му. Приема главоболието като мъничко възмездие за нещо, което осъзнава едва сега: той се е изолирал и отчуждил от близките си.

Отплата за немарливостта, казва си Рики, докато набира двайсет и първия номер от списъка, изпратен от Румпелщилцхен. Видимо няма логика да очаква радушен отклик от страна на години наред пренебрегвани роднини, особено по-далечни, с които така и така нищо особено не го свързва. Мнозина замълчават, след като се представи, видимо в усилие да си спомнят кой точно е той. Тези паузи го карат да се почувства като древен отшелник, неочаквано слязъл от високопланинската си пещера, или като мечка в първия миг след пролетно събуждане.

Двайсет и първото име му е далечно познато. Той силно напруга мозъка си, за да го свърже с някакъв образ или социален статус. Постепенно му изниква една физиономия. Починалата преди десет години по-голяма негова сестра има двама синове и този е по-големия. Тоест Рики е нещо като ефимерен вуйчо. След погребението на сестрата не е ни чувал, ни виждал когото и да било от племенниците. Напруга паметта си да изрови още нещо към този образ. Има ли той жена? Семейство? Служебно положение? Кой е този човек?

Рики разтърсва глава. Тя нищо не ражда. Човекът, на когото се обажда, е съвсем малко по-различен от което и да било случайно изровено от телефонния указател име. Яд го е на себе си. Не е честно, казва си той, трябва да се сетиш нещо. Извиква образа на сестра си, петнайсет години по-възрастна от него, което обстоятелство ги прави членове на едно семейство, поели свършено различни траектории в своето развитие. Тя е голямата дъщеря, а той е рожба на случайността, орисан вечно да остане бебето на семейството. Тя е поетеса,

завършила престижен дамски колеж през петдесетте, работила сетне в издателство и омъжила се най-накрая успешно за преуспяващ адвокат от Бостън. Двата ѝ сина живеят в Нова Англия.

Рики поглежда написаното в бележника. Това е адрес в Дирфийлд, Масачузетс, пощенският код е 413. В паметта му появява свежа струя. Синът е преподавател в частно училище в този град. Какво преподава? Рики рови в паметта си. След малко си спомня: история. История на САЩ. Затваря за миг очи и си представя физиономията на този племенник: дребен слаб човек със сако от туид, с очила в рогови рамки, с оредяваща светла коса. И поне пет сантиметра по-висока от него съпруга.

С въздишка и тази оскъдна информация наум той посяга към телефона.

Набира номера и чака най-малко пет-шест извънявания, докато се обади несъмнено младежки глас. Дълбок и енергичен.

— Ало?

— Здравейте — отвърща Рики. — Търся Тимъти Греъм. Аз съм вуйчо Фредерик. Доктор Фредерик Старкс...

— Тим младши е на телефона.

Рики се поколебава, а сетне продължава:

— Здравей, Младши. Май не се познаваме с тебе...

— Напротив. Виждали сме се веднъж. Спомням си. На бабиното погребение. Ти седеше на втория ред в черквата, точно зад нашите, и каза на баща ми, че било хубаво, дето баба не се е мъчила. Много добре си го спомням, понеже тогава не разбрах смисъла на казаното.

— Трябва да си бил на...

— Седем.

— А сега си на...

— Почти седемнайсет.

— Много добра памет имаш, щом не си забравил една-единствена мимолетна среща.

Младежът обмисля чутото и казва:

— Погребението на баба остави дълбоки следи в съзнанието ми.

— Без да се впуска в подробности, той променя руслото на разговора:

— Сигурно искаш да чуеш татко?

— Да, ако е възможно.

— Защо?

Рики намира този въпрос за малко необичаен в устата на юноша. Не толкова заради самото любопитство на Тимъти младши — то е естествено за неговата възраст. Но така зададен, той крие някакъв покровителствен елемент. Рики си мисли, че повечето негови връстници биха изревали към баща си да идва на телефона, та да продължат със собственото си занимание: телевизия, домашни, видеоигра или каквото и да било там, тъй като неочакваното позвъняване на някакъв отдавна забравен роднина по никакъв начин не се вписва в кръга на техните приоритети.

— Ами какво да ти кажа, малко странна работа.

— Целият ден е такъв при нас — отвърща младежът.

Това кара Рики мигом да наостри уши.

— Какво искаш да кажеш? — пита той.

Но младежът не отговаря на въпроса.

— Не знам дали тате ще иска да говори по телефона точно в този момент, освен ако не му кажа за какво именно става дума.

— Добре тогава — отвърща предпазливо Рики. — Мисля, че онова, което имам да му съобщя, ще го заинтригува.

Тимъти младши преживя чувото, а после съобщава:

— Тате е зает в момента. Ченгетата са все още тук.

Рики бързо си поема дъх.

— Какви ченгета? Случило ли се е нещо?

Хлапакът оставя въпроса без отговор, за да зададе свой:

— Защо се обаждаш? Искам да кажа... не сме те чували от...

— Много години. Поне десет. От погребението на баба ти.

— Именно. И аз така мисля. И защо сега из един път?

Рики си казва, че момчето има основания да бъде недоверчиво. Пуска за пореден път плочата:

— Бивш пациент — нали помниш, че съм лекар, Тим? — може да се опита да влезе в контакт с мои роднини. И макар да не сме се чували толкова години, бих искал да предупредя всички. Затова се обаждам.

— Какъв пациент? Ти не си ли куку доктор?

— Психоаналитик съм.

— Тоя пациент, да не би да е опасен? Луд? Или и двете заедно?

— Мисля, че трябва да поговоря по този въпрос с баща ти.

— Нали ти казах, че в момента е зает с полицаите. Те всеки момент ще си тръгнат.

— Каква работа има той с полицията?

— Заради сестра ми.

— Какво общо има сестра ти? — Рики се напъва да си спомни името на момичето, както и физиономията му, но в съзнанието му се върти единствено образът на русоляво създание няколко години по-малко от братчето си.

Спомня си ги двамата, седнали настрани от събраното за помена на баба им множество, издокарани в неудобни, стегнати тъмни дрехи, послушни, но нетърпеливи да дочакат отминаването на цялата тази тържественост и връщането на живота към нормалните му багри.

— Някой я сле... — започва момчето и спира. — Май е по-добре да викна татко — заявява Младши рязко.

Рики чува шума от пуснатата върху дървена плоскост слушалка, а сетне долавя приглушени гласове.

След миг слушалката е вдигната отново и Рики чува глас досущ като на момчето, само че малко по-дълбок и уморен. Този глас изразява някакво притеснение, сякаш собственикът му е подложен на силен натиск или се намира в безизходица. Рики се ласкае от мисълта, че е голям специалист по гласовете: модулация и тембър, подбор на думи и интервали — все симптоми или прозорци към онова, което е скрито в човека. Бащата на хлапака заговаря без въведение:

— Вуйчо Фредерик? Обаждането ти е крайно необичайно и ме сварва наред малка семейна криза, така че се надявам мотивите ти да са наистина съществени. С какво мога да ти бъда полезен?

— Здравсти, Тим. Съжалявам, задето се натрапвам по такъв начин...

— Няма нищо. Тим младши каза, че си искал да ме предупредиш за нещо...

— В известен смисъл. Получих днес писмо от някого, който може да ми е бил пациент в миналото. Би могло да се каже, че тонът е в известен смисъл заплашителен. Заплахата е насочена на първо място срещу мене. Но в писмото се казва също, че авторът може би е потърсил контакт с някой от роднините ми. Затова звъня на всички наред: предупреждавам ги и питам дали вече не са станали мишена на този непознат.

Настъпва близо минута дълго ледено, мъртво мълчание.

— Какъв е бил този пациент? — остро пита Тим старши, все едно са си плюли в устата със сина. — Опасен ли е?

— Нямам представа кой точно може да е. Писмото не е подписано. Предполагам, че може да се окаже бивш пациент, но не съм сигурен. Всъщност може да излезе и че не е. Абсолютно нищо не знам с положителност в настоящия момент.

— Това звучи доста глупаво. Наистина.

— Имаш право. Съжалявам.

— Мислиш ли, че заплахата е реална?

Рики долавя твърди, остри нотки в гласа на мъжа.

— Не знам. Но очевидно съм доста загрижен, за да започна да въртя телефони.

— Обади ли се в полицията?

— Не. Изпращането на писмо не е престъпление, нали?

— Точно това ми казаха преди малко и на мене тия копелета.

— Моля? — откликва Рики.

— Ченгетата. Обадих им се и те биха целия тоя път до нас, колкото да ми кажат, че нищо не могат да сторят.

— А ти защо ги повика?

Тимъти Грем не отговаря веднага. Сякаш поема дълбоко въздух, но вместо да се успокои по този начин, ефектът е тъкмо обратен, защото той надава вопъл на необуздан гняв.

— Беше отвратително. Някакъв болен изрод. Гаден малоумен капут. Ако ми падне някой ден в ръчичките, ще го оставя на място. С голи ръце ще го удуша. Твоят бивш пациент такъв малоумен путляк ли е, вуйчо Фредерик?

Този неочакван изблик на нецензурност смайва доктора. Той не може изобщо да се съвмести с образа на уравновесен и възпитан преподавател по история в престижна и консервативна частна гимназия. Рики мълчи, не знае как следва да отговори.

— Нямам представа — казва най-накрая. — Каж ми какво те е докарало до подобно състояние.

Тим старши отново се умълчава разколебан, а тежкото му дишане в телефонната слушалка наподобява съскане на огромна змия.

— На самия й рожден ден, ако щеш вярвай. Навръх четиринасетия й рожден ден. Просто отврат...

Рики замръзва на място. Един спомен избухва като бомба в съзнанието му. Сега разбира, че е трябвало да долови връзката от самото начало. Една-единствена сред всичките му роднини има рожден ден на същата дата като него самия. Момиченцето, чието лице си спомня с такова усилие и което е видял само един път на погребение. Иде му да се напсува самичък. Това трябваше да ти е първото обаждане, глупако. Но не допуска обзелите го чувства да се излеят по телефона.

— Какво стана? — пита делово той.

— Някой е пуснал поздравителна картичка в училищното ѝ шкафче. Една от ония шарени честитки, големи и пълни със сантиментални баналности честитки, дето се продават в суперите. Умът ми не го побира как е успял този изрод да се промъкне в училището и да отвори шкафчето ѝ, без да го забележи жива душа. Къде е гледала охраната, да изпукат до крак дано? Да не повярва човек. Но както и да е, Майнди отива на училище, вижда картичката и като смята, че я е оставила някоя приятелка, отваря я. И познай какво? Вътре се оказва фрашкано с най-долнопробна порнография. Цветно, съвсем откровено порно. Снимки на жени, завързани с въжета и синджири, с ремъци и каквото ти дойде на ум, набучени през всички мислими отвори с каквото се сетиш. Направо три хикса^[1]. А говедото добавило върху картичката с химикалка: „Всичко това смятам да направя с тебе в мига, щом ми паднеш в ръчичките насаме“...

Рики се размърдва в креслото си. Румпелцилцхен, казва си той.

А на глас пита:

— А полицаите? Какво ти казаха?

Тимъти Грѐъм отговаря с презрително сумтене, което според Рики е предназначено от години да смразява кръвта на лениви ученици, но в дадения случай е по-скоро израз на безпомощност и объркване.

— Местните полицаи — съобщава той ядно — са идиоти до един. Абсолютни. Разправят ми едва ли не развеселени, че докато няма налице съществени и достоверни доказателства, че някой наистина застрашава дъщеря ми, те не можели нищо да направят. Имат нужда от някакво открито действие. С други думи, трябва наистина да я изнасят според тия идиоти. Смятат, че както самото послание, така и приложенията към него са дебелашка шега. Вероятно от страна на по-

голям ученик или някой, комуто съм писал слаба оценка в миналото. Разбира се, подобна възможност не бива да се изключва при нашите условия, но... — Преподавателят по история прави кратка пауза. — Я ми разкажи за тоя твой бивш пациент. Сексуален маниак ли е?

Рики се поколебава, а след това казва:

— Не. Нищо подобно. Този случай не може да има каквато и да било връзка с него. Той е напълно безопасен. Просто е малко досаден.

Дали племенникът ще долови лъжата? Надали. Човекът е объркан, бесен и възмутен до дъното на душата и още известно време няма да е в състояние да улавя фалша в думите на околните.

Тимъти Греъм мълчи известно време.

— Ще го убия — заявява той с леден глас. — Майнди реве цял ден. Внушила си е, че наоколо обикаля някой, който е решил непременно да я изнасили. Тя е само на четиринайсет, никога не е причинила зло на никоя жива душа, впечатлителна е донемайкъде и през живота си не се е натъквала на нещо, което дори малко да наподобява тази мръсотия. Та тя до оня ден си играеше с мечета и кукли. Силно се съмнявам, че ще заспи тази вечер, а кой знае дали ще успее и през следващите дни. Да се надяваме, че стресът няма да ѝ се отрази на психиката.

Рики не отговаря и преподавателят по история продължава, след като си поема дъх:

— Как е възможно, вуйчо Фредерик? Нали си специалист. Може ли някой така драстично да ти нахлуе в живота?

Той отново не отговаря, но въпросът се забива в съзнанието му.

— Това е ужасно, нали разбираш. Просто е ужасно — избухва Тимъти Греъм. — Правиш какво ли не, за да защитиш детето си от досега със злбата на този болен свят, отпусках се само за миг, и бам! — удар в муцуната. Може би това не е най-тежкия случай на внезапно погазена невинност, с който си се сблъсквал ти, вуйчо Фредерик, но пък приказките на твоите пациенти не може да имат нищо общо с думите на обично момиченце, което не е сторило зло никому за целия си кратък живот и което на четиринайсет години ще си изплаче очите на рождения си ден, понеже някой някъде си решил да ѝ навреди.

След тези думи преподавателят по история затваря телефона.

Рики Старкс подпира лакти на бюрото. Пуска със свистене продължителна въздишка през предните зъби. Стореното от

Румпелшилцхен едновременно го отвращава и интригува. Той му прави бърз анализ. Няма и следа от прибързаност в цялата работа: всичко е премислено и ефективно. Очевидно е отделил немалко време, за да проучи и нея. Всичко това разкрива наличие на определени умения, върху което обстоятелство Рики следва да се замисли. Румпелшилцхен съумява да се промъкне незабелязан вътре в охранявано училище и е способен да отвори заключено шкафче, без да го увреди. Успява да напусне сградата също така незабелязан, за да измине след това целия път до Ню Йорк и да остави второто послание в собствената му чакалня. Разстоянието не е кой знае колко голямо — около четири часа каране — но цялата операция изисква прецизен план.

Но и това не е, което не дава мира на Рики. Той се върти неспокойно на креслото.

Думите на неговия племенник се носят във въздуха, отскачат от стените на помещението и сякаш излъхват огън: погазена невинност.

Рики обмисля тези думи. Понякога насред някой сеанс пациентът казва нещо, което го наелектризира, защото бележи мигове на просветление, блясъци на напредък, отваря пътища към надежда. Към такива мигове се стреми непрекъснато всеки психоаналитик. Обикновено те носят удовлетворение, тъй като са признаци за прогрес по пътя на терапията.

Не и сега.

Рики е обзет от безконтролно отчаяние, което е на крачка от страха.

Румпелшилцхен е нанесъл удар на дъщеричката на неговия племенник в момент на тотална уязвимост от нейна страна. Избрал е миг, който би следвало да остане свързан завинаги в нейната памет с представата за безметежно щастие — четиринайсети рожден ден. И го е превърнал в страшен и грозен. Това е удар в най-голяма дълбочина, предизвикателен и нагъл.

Рики докосва челото си, сякаш внезапно е вдигнал температура. С изненада установява, че не е изпотен. Мисли си: ние разглеждаме заплахата като нещо рисково за безопасността ни. Въръжен с нож или пистолет човек, обзет от насилническа идея. Или пиян шофьор по магистралата. Или пък някаква коварна болест, като отнелата живота на жена му.

Рики се надига от мястото си и започва да обикаля неспокойно из помещението.

Ние се страхуваме да не ни убият. Но разрухата приживе е нещо много по-страшно.

Поглежда към писмото на Румпелцилцхен. Съсипа. Използва тази дума наред с унищожи.

Неговият противник знае, че много често онова, което наистина ни заплашва и с което е най-трудно да се преборим, се крие вътре в самите нас. Болката, причинена от някой кошмар, може да се окаже по-силна, отколкото от удар с юмрук. И от друга страна, често пъти не юмрукът, а скритото зад него чувство е онова, което причинява самата болка. Той спира неочаквано и се насочва към малък шкаф до една от стените. Там е пълно с книги, медицински съчинения в по-голямата си част, както и с професионална периодика. Всички те съдържат буквално стотици хиляди думи, които с клинично хладнокръвие анализират човешките чувства. И той буквално за секунда разбира, че цялото натрупано в тях знание му е напълно безполезно в дадения случай.

Онова, което наистина му се иска в този момент, е да измъкне един справочник от шкафа, да отвори на индекса и да проследи с пръст изброеното под буквата „Р“, да открие Румпелцилцхен и като отвори съответната страница, да намери точно и научно обосновано описание на онзи, който му е изпратил това писмо. Мисълта, че няма да намери подобно нещо, му внушава страх. И той обръща гръб на книгите, които са му помагали до този момент в изграждане на неговата кариера, а в главата му изниква откъс от роман, който не е препрочитал от студентските години. Плъхове, звучи в съзнанието на Рики. Затварят Уинстън Смит в помещение с плъхове, защото знаят, че това е единственото нещо на този свят, с което могат да го уплашат. Не със смърт. Не с изтезания. Плъхове^[2].

Той се оглежда в този кабинет, в това жилище, място, което така ярко отразява собствената му личност и в което се е чувствал уютно десетилетия наред. В този час се пита дали мястото ще се промени, за да се превърне в негова лична стая 101. Мястото с най-ужасното нещо на света.

[1] С хиксове се означават непрепоръчителни за непълнолетните предавания, печатни произведения, снимков материал. — Б.пр. ↑

[2] В романа на Джордж Оруел „1984“. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

Преваля полунощ и той се чувства глупав и неизразимо самотен.

Кабинетът му е затрупан с жълтеникави папки и хартийки, купчини бележници, листове и старомоден репортерски касетофон, който е извън употреба над десетилетие, разположен в подножието на малка планина от миникасети. Купчинките представляват оскъдната документация, натрупана от него във връзка с отделните пациенти през годините. Има бележки за сънища, набързо драснати записки във връзка с изказвания на пациенти по време на сеанс или с негови хрумвания по същото време — подсещаци думи, фрази, спомени. Ако някому хрумне да изрази със скулптура идеята, че психоанализата е колкото наука, толкова и изкуство, не би намерил по-добра основа за проекта си от организирания в помещението безпорядък. Няма и помен от формуляри, които да отразяват нещо като пол, възраст, ръст, тегло, раса или месторождение. Не се е погрижил за систематично проследяване на кръвното налягане, пулса, температурата и анализа на урината на своите пациенти, подредени по азбучен ред. Той дори не разполага с що-годе систематизирани списъци, които да съхраняват данни за адресите, имената, диагнозите или най-близките роднини на неговите пациенти.

Рики Старкс не е интернист или патолог, който подхожда към всеки отделен пациент в търсене на точно формулирана диагноза, който най-акуратно отбелязва всеки етап от лечението, всяка успешна или неуспешна стъпка. Избраната от него специалност отхвърля науката във вида, в който я прилагат останалите медицински направления. Именно тази страна на неговата наука го превръща в медицински аутсайдер.

В момента Рики е наред все по-силно завихряща се бъркотия и има усещането, че току-що се е измъкнал от подземно укрытие на пометена от торнадо местност. Мисли си, че дълго е занемарявал реда и ето сега нещо огромно преминава с унищожителна сила през живота му, за да разбърка всичките му баланси. Опитите му да се ориентира в

десетилетията неспирен поток пациенти и стотиците отделни терапии изглеждат предварително обречени на провал.

Защото той вече подозира, че Румпелцилцхен няма да се окаже там.

Не и в лесен за откриване вид.

Рики е абсолютно убеден, че ако авторът на писмото някога се е изповядвал на кушетката му, независимо за какъв период от време, той би го познал. По тона. По стила. По чувството му на гняв, злоба, омраза. Тези симптоми биха останали за него толкова ясни за разгадаване, колкото са пръстовите отпечатащи за криминалиста. Симптоми, които в никакъв случай не би могъл да подмине.

Известно му е, че подобно самочувствие е малко високомерно и не е редно да подценява автора на писмото, преди да е научил нещо повече относно неговата личност. Но е абсолютно убеден, че никой лекуван, по какъвто и да било начин, от него пациент не би могъл да се върне години по-късно и успешно да скрие от него своята самоличност, колкото и да е засегнат, бесен и неузнаваемо променен. Тези хора може да се върнат, но неминуемо с вътрешните си рани, които са ги накарали да потърсят помощта му преди това. Биха могли да се завърнат разярени и готови за отмъщение, понеже психоанализата не е никакъв антибиотик за душата; тя не е в състояние да ликвидира поражения от отчаяние участък. Тези хора може да се окажат разгневени, че са загубили години в празни приказки, без това да подобри с нещо състоянието им. Всичко това е възможно, макар в продължилата три десетилетия практика на Рики подобни провали да се броят на пръсти. Поне доколкото му е известно лично на него. Но той не е до такава степен заслепен, та да допусне, че всички проведени терапии, независимо от своето естество и продължителност са били напълно успешни. Неизбежно е едни да завършат с по-сериозни резултати от други.

Положително съществуват хора, на които не е успял да помогне. Или пък са деградирали от равнището, до което ги е извела психоанализата, към някое по-предишно състояние. Отново осакатени. Отново изпаднали в отчаяние.

Но Румпелцилцхен е със съвсем други характеристики. Тонът на писмото до него и характерът на посланието до четиринайсетгодишната му племенница разкриват характера на

пресметлива, агресивна и перверзно самоуверена личност. На психопат, казва си Рики, като лепва клинична диагноза на все още непознатия за него човек. Той не иска да се заблуждава с увереността, че през годините никога не му се е случвало да попада на пациенти с психопатологични отклонения. Но не е имал случай, в който да се забелязват такава дълбока омраза и злонамерена целенасоченост, каквито показва Румпелщилцхен. Обаче е очевидно, че някой лекуван недотам успешно от самия него е свързан по някакъв начин с автора на писмото.

Номерът е — той си дава ясна сметка за това — да установи кои са тези пациенти и след това да проследи връзката им с Румпелщилцхен. Защото тук следва, уверен е след няколкото часа размисли, да се търси връзката. Човекът, който настоява за неговото самоубийство, е нечие дете, съпруг или любовник. Трябва да установи незабавно, казва си с известно озлобление Рики, кои са пациентите, напуснали кабинета му в най-лабилно състояние на психиката. След като ги изолира, ще може да продължи нататък.

Той маневрира сред създадения лично от него хаос, за да се добере до бюрото и отново да вземе писмото. Аз съществувам нейде в миналото ти. Рики се взира в написаните слова, а после насочва поглед към пръснатите по пода купчинки.

Е, добре, казва си той. Най-напред следва да систематизирам професионалното си развитие. Да открия елементите, от които мога да се абстрахирам.

Той шумно въздъхва. Дали не е допуснал някаква грешка по време на стажа си като болничен лекар преди четвърт век, която сега трябва да плаща? Дали е в състояние изобщо да си спомни онези първи пациенти? Докато се квалифицира като психоаналитик, той участва в програма по изследване на параноични шизофреници, изолирани в психиатричното отделение на болницата „Белвю“. Изследванията имаха за цел да изолират симптоми при пациенти, които проявяват склонност към извършване на тежко престъпление, но завършиха без успех. Той взе участие в някои терапевтични програми за извършители на подобни деяния. Тогава именно се доближи най-много до съдебната психиатрия и тя никак не му хареса. Когато програмата приключи, той побърза да се завърне в далеч по-

безопасната и по-необременяваща във физическо отношение област на доктор Фройд и неговите последователи.

Рики изпитва силна жажда, все едно в гърлото му са вкарали горещ въздух.

Дава си сметка, че почти нищо не му е известно относно престъплението и престъпниците като такива. Не разполага със специализирани познания в областта на насилието. Никога не е проявявал интерес към тази материя. Дори се съмнява, че сред познатите му специалисти има съдебни психиатри. Във всеки случай тесният кръг колеги, с които поддържа редовни контакти, не включва такива.

Хвърля поглед към учебниците. Ето го Крафт-Ебинг с основополагащия труд в областта на сексуалната психопатия. Но той силно се съмнява, че неизвестният му противник е сексуален психопат, независимо от порнографското послание до малката племенница на Рики.

— Кой си ти? — пита той високо. Сетне поклаща глава. — Не. Най-напред: какъв си? — и продължава наум: а когато установя това, ще мога да определя и кой си.

Способен съм да го сторя, казва си още Рики, за да закрепя собствената си самоувереност. Утре се залавям здраво за работа, изтръсквам хубаво паметта си и съставям списък на бившите пациенти. Ще ги разделя на категории и ще формулирам въз основа на тях всички етапи от професионалното си развитие. След това ще се заема с разследване. Ще открия провала, който ме свързва с Румпелщилцхен.

Изтощен до краен предел и изобщо, без да е сигурен, че е напреднал поне малко, Рики се препъва от кабинета към малката си спалня. Тя е по монашески обзаведена с нощно шкафче, скрин, скромна килер за дрехи и единично легло. Някога неговото място бе заето от двойно, с красива табла, а стените бяха декорирани с колоритни рисунки, но след смъртта на жена му всичко се промени. Махна повечето от ярките дрънкулки и произведения на изкуството, с които съпругата му бе украсила стаята. Дрехите ѝ раздаде с благотворителна цел, а бижутата и личните вещи изпрати на трите племеннички на сестра ѝ. Върху бюрото си държи снимка на двама им, направена в едно лазурно лятно утро преди петнайсет години в

Уелфлийт. След смъртта ѝ постепенно заличи по-голямата част от останалите белези за нейното някогашно присъствие. Мъчителна и бавна смърт, последвана от тригодишен период на заличаване.

Рики бавно съблича дрехите си, сгъва грижливо панталона и окачва блейзъра на закачалка. Ризата заминава в кош за пране. Връзката е оставил върху плота на бюрото. Присяда по бельо на ръба на леглото с мисълта, че ще му е нужна малко повече енергия. В чекмеджето на нощното шкафче държи шишенце с рядко използвани хапчета за сън. Срокът им на годност е отдавна изтекъл, но той смята, че и така ще се окажат достатъчно силни, за да го приспят. Взима едно и част от второ с надеждата да бъде благословен с бързо и дълбоко заспиване.

Остава седнал някое време, глади с длан памучния чаршаф и си мисли, че е малко лицемерно психоаналитик да се надява на сън без сънища. Сънищата са гатанки от особена важност, понеже подсъзнателно отразяват душата. Той е наясно с това и обикновено им се радва. Но тази нощ се чувства съсипан и лежи омаян възник в леглото, усеща зачестилия пулс и няма търпение погълнатото приспивателно да го отнесе в обителта на мрака. Напълно изтощен от заплашителното писмо, той се усеща много по-стар в момента, отколкото от бремето на всичките си петдесет и три години.

Първата пациентка за този последен работен ден преди едномесечния августовски отпуск се появява точно в седем и оповестява пристигането си с три отчетливи извънявания от чакалнята. Сеансът по негово мнение минава успешно.

Нищо особено впечатляващо, нищо извънредно. Но е направена малка крачка напред в устойчивия процес на подобряване. Младата жена на кушетката е трета година социален служител в областта на психиатричната помощ, иска да получи сертификат за провеждане на психоанализи без медицинско образование. Това не е нито най-ефикасният, нито най-лесният път към креслото на психоаналитика и мнозина от по-тесногръдите му колеги се отнасят с пренебрежение към него, именно защото не включва традиционната медицинска диплома, но той самият винаги се е възхищавал от ентузиастите, решили да опитат. Защото такива хора неизменно се оказват наистина

изцяло посветени на професията и бъдещите си пациенти. Винаги си дава сметка колко много години са минали от времето, когато получи титлата „д-р мед.“, изписана сега пред името му. Терапията на младата жена е съсредоточена върху проблеми, създадени от прекалено напористите ѝ родители, запълнили детските ѝ години с много надежди за постижения и много малко любов. Така че по време на сеансите с Рики тя често проявява нетърпение в очакванията си да регистрира съвпадения между наученото в градския Институт по психоанализа и случващото се в този кабинет. Рики се стреми да ѝ внуши, че познаването на фактите не всякога е синоним на вникване в проблемите.

Когато след леко покашляне той се размърдва в креслото и казва: „Е, мисля, че отреденото ни за днес време изтече“, младата жена, започнала в този момент да обрисова отношенията си с нов приятел, които не намира особено перспективни въздъхва:

— Е, да видим дали проблемът ще бъде все още актуален след един месец...

Рики се усмихва леко.

Пациентката скача от кушетката с думите:

— Приятна почивка, докторе. Ще се видим след Деня на труда^[1].

— Грабва чантата си с рязко движение и бързо напуска кабинета.

Целият ден протича според отдавна установената рутина.

Един подир друг се нижат пациенти, без да допринасят кой знае колко за някакво раздвижване в емоционалната сфера. За повечето този негов отпуск съвсем не е първият и той подозира, че те скриват в момента нещо съществено, за да го запазят за след месец. Разбира се, от негова гледна точка скритото е не по-малко интересно от споделеното, така че той през цялото време е нащрек да засече евентуални празноти в разказа. Докторът има непоколебима вяра в способността си да запаметява безпогрешно отделни думи и фрази, произнесени в негово присъствие, които може да се окажат решаващи за запълване на подобни празноти.

В кратките паузи между сеансите той започва припряно да проследява собственото си минало, съставя списък на пациентите си, като драска набързо имената в празен бележник. С напредването на деня списъкът се удължава. Паметта му е все още услужлива, казва си със задоволство докторът. Единственото решение, което му се налага

да вземе този ден, е свързано с обедната почивка, през която провежда обичайната си разходка точно както я е описал в писмото си Румпелцилцхен. Днес той се поколебава, отчасти склонен да наруши обичайния ход на събитията, така прецизно възпроизведен в писмото, за да покаже някаква съпротива срещу натрапника. След това си казва, че акт на много по-сериозна съпротива е с нищо да не нарушава привичките си, така че наблюдаващият го да се увери, че писмото не го е уплашило. И така, той излиза от апартамента, както всеки работен ден, извървява обичайния маршрут, минава по същите тротоари, поема тежкия градски въздух в установен преди много години ритъм. Не може да реши иска ли Румпелцилцхен да го следва, или не иска. Но му се струва, че всяка стъпка сякаш отеква в пространството, и на няколко пъти му се налага да прояви воля, та да потисне порива да се обърне рязко назад, за да потърси с поглед евентуалната си опашка. Прибира се в апартамента с тежка въздишка на облекчение.

Следобедните пациенти не се различават по нищо от сутрешните.

Някои проявяват известно недоволство във връзка с предстоящия му отпуск, но той го е очаквал. Други явно го чакат със страх, който надхвърля предвиденото безпокойство. Привичката към регулярно провежданите петдесетминутни сеанси е изключително силна и за някои пациенти мисълта, че остават — макар за кратко време — без обичайната си опора, е крайно неприятна. Но те като него добре знаят, че всеки прекаран далеч от кушетката период също може да се окаже полезен по пътя към анализа, което е задача и цел на самата терапия. Всеки елемент от ежедневието, всяка отделна стъпка следва да се разглеждат в контекста на този път. Това именно прави цялата работа интересна и за двете страни.

В пет без една минута поглежда през прозореца. Летният ден продължава да заявява правата си над външния свят: ярко слънце, температура към трийсет и пет. Градската жега е заредена с някаква настойчивост, с налагане да бъде забелязана и призната. Той слуша жуженето на климатичната инсталация и си спомня ония първи дни, когато отвореният прозорец и старият разнебитен вентилатор на тавана бяха единствените му съюзници срещу задушавачата, вибрираща от жега юлска атмосфера на града. Понякога му се струваше, че въздухът за дишане ще свърши всеки момент.

Три позвънявания го принуждават да отлепи очи от прозореца. Става и се насочва към вратата, за да я отвори рязко и да пропусне вътре господин Цимерман с едва сдържаното му нетърпение. Този пациент не обича чакането пред кабинета. Той неизменно се появява броени секунди преди насрочения му сеанс и иска да бъде пуснат в кабинета незабавно. Рики го бе наблюдавал тайно една люта зимна вечер, когато мъжът мери тротоара долу с нервни крачки и току поглежда часовника на китката си, сякаш се мъчи с усилие на волята да забърза хода на стрелките в очакване да останат пет секунди до началото. На Рики неведнъж му е хрумвало да остави господин Цимерман малко да почака, та да разбере дали няма той да обясни защо тази негова точност е от толкова голямо значение. Но не го прави. Всеки работен ден той отваря вратата точно в пет следобед, за да се втурне разяреният човек вътре, да се тръшне мигом на кушетката и да започне без предисловия и бавене своето изпълнено със сарказъм и гняв повествование за всички несправедливости и обиди, които е бил принуден да понесе през изтеклия ден. Рики поема дълбоко дъх, преди да отвори, и налага на лицето си най-безизразната маска, която може да сътвори. Независимо колко убеден е докторът в наличието на колосален запас от оплаквания у новодошлия, господин Цимерман неизменно пристига с вечния си безизразен вид.

— Добър ден — отправя Рики обичайното си приветствие.

Само че в чакалнята не е Роджър Цимерман.

Срещу него е изправена като изваяна поразително красива млада жена.

Носи пристегнат в талията с колан макси шлифер, крайно неуместен в този жарък летен ден, и тъмни очила, които бързо сваля, за да открие пронизателен поглед на живите си зелени очи. Вероятно е малко над трийсетте. Жена, чиято хубост е в разцвета си, а е наясно със света още от по-младите си години.

— Извинете... — започва Рики — ... но...

— А — отвръща безгрижно младата жена, като отмята с ръка дълга до раменете руса коса. — Цимерман няма да дойде днес. Аз съм на негово място.

— Но той...

— Той няма да се нуждае от вашата помощ занаяпред — продължава жената. — Сам взе това решение точно в два часа и

трийсет и седем минути днес следобед. Особено любопитно е обстоятелството, че стигна до решението си на спирката на метрото на Деветдесет и втора улица след съвсем кратък разговор с господин Р. Именно господин Р. го убеди, че той нито има нужда, нито желае повече да ви посещава. И за всеобща изненада, оказа се, че за Цимерман изобщо не е трудно да стигне до подобно решение.

След тези думи жената почти блъсва доктора, за да влезе в кабинета.

---

[1] Началото на септември. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

— Аха — започва оживено посетителката, — значи тук се разплитат загадките.

Рики я следва мълком в собствения си кабинет, който тя започва да разглежда с любопитство. Погледът ѝ обхожда кушетката, креслото, бюрото му. Тя се доближава до шкафа и разглежда книгите му, поклаща глава, докато разчита солидните, надути заглавия. Прокарва пръст по гърба на един от томове и видяла праха по него, отбелязва с неодобрение:

— Май не се ползва особено често... — а след малко обръща поглед към лицето му и пита с още по-голям укор в гласа: — Но как е възможно? Та тук няма и помен от поезия или каквото и да било литературно произведение. — След това отива до боядисаната в кремаво стена, на която е окачил дипломите си, няколко скромни картини и портрет на самия гений в строга дъбова рамка. На портрета той е с прословутата си пура в ръка, отправил към присъстващите съдбовния поглед на дълбоко хлътналите си очи, а издадената челюст, която понася толкова болки на стари години^[1], е с бяла брада. Жената почуква по стъклото на портрета с дългия си пръст, увенчан от маникюр в сигналночервено.

— Интересно, всяка професия сякаш се нуждае от собствена икона на стената. Искам да кажа, че ако например отида при свещеник, той непременно ще е закачил Исус или разпятие. Равинът ще има шестолъчна звезда или седемсвещник, а всяко дребно политиче краси стаята си с образи на Линкълн или Уошингтън. Трябва да се приеме закон срещу всичко това. Лекарите умират да имат подръка порцеланов или пластмасов модел на коляно, сърце или друг някой орган. Сигурно специалистите от Силиконовата долина си закачват мутрата на Бил Гейтс, за да ѝ се кланят по цял ден. А психоаналитиците като тебе, Рики, не могат да дишат без образа на свети Зигмунд Фройд. Така всеки, престъпил прага на тази стая, ще знае кой е измислил правилата, по които се върти нашата Земя. И освен това създава

някакво мъничко усещане за право на съществуване на твоята професия, което иначе би било поставено под въпрос.

Рики Старкс избухва мълком един стол в пространството пред бюрото. Сетне заобикаля откъм другата му страна и прави знак на младата посетителка да седне.

— Моля? — възкликва тя. — Няма ли да се възползвам от прословутата кушетка?

— Би било малко прибързано — отвръща хладно докторът и отново я кани с жест.

Младата жена пак обхожда с остър поглед помещението, сякаш иска да запамети всяка негова подробност, а сетне се отпуска върху стола. Прави го някак вяло, като в същото време бърка в джоба на черния шлифер, за да извади пакет цигари. Издърпва една, захапва я и пали газова запалка. Миг преди пламъкът да докосне края на цигарата, ръката със запалката застива във въздуха.

— Ах — обажда се жената с усмивка, — колко невъзпитано от моя страна. Нали нямаш нищо против да запаля, Рики?

Той поклаща глава.

Тя продължава с усмивка:

— Разбира се, че нямаш. Ти кога ги остави? Преди петнайсет години? Двайсет? Всъщност, Рики, мисля, че беше през седемдесет и седма, ако информацията на господин Р. е точна. Подходящо време за отказ, Рики. Епоха, в която мнозина си палят ей така, без да се замислят, защото макар тютюнопроизводителите да го отричат, хората знаят, че пушенето е вредно. Че убива и няма тук ала-бала. И поради тази причина хората предпочитат много-много да не му мислят. Щраусов подход към здравословния проблем: муш главата в дупката и все едно няма такъв проблем. А колко други неща стават по същото това време. Войни и бунтове, скандали. Чувам, че било най-прекрасното време да се живее. Обаче Рики, младият лекар-стажант, съумява да откаже пушенето, докато то е все още твърде популярна привичка и въобще не е обект на толкова широка обществена неприязън, както е в наши дни. Това е показателно. — Младата жена пали цигарата, дръпва дълбоко и пуска небрежно дим в стаята.

— Пепелник? — пита тя.

Рики бърка в едно от чекмеджетата и вади скрития там пепелник. Слага го в края на плота. Посетителката мигом загасва цигарата в него.

— Стига толкова — отбелязва тя. — Само малко остра миризма на дим, колкото да си спомним старите времена.

Рики изчаква малко, после пита:

— Защо е толкова важно да си ги припомним?

Жената върти очи, отмята глава назад и избухва в продължителен гръмък смях. Острият му звук е абсолютно неуместен. Също като кикот в черква или звуци на клавесин на летище. Когато млъква, тя вперва в Рики пронизателен поглед.

— Всичко трябва да се помни. Всичко около това посещение. Не е ли така при всеки пациент? Ти не знаеш всъщност какво имат те за казане, нито кое от казаното ще отвори техния свят за тебе, нали, Рики? Затова трябва да бъдеш непрекъснато нащрек. Понеже не знаеш кога точно ще се откrexне вратата, която ще ти разкрие скритите тайни. Ето защо трябва да бъдеш винаги готов. Наострил уши. За думата или движението, които ще ти кажат толкова много неща, така ли е? Нали правилно се ориентирам в проблематиката?

Той кима.

— Добре — заявява безцеремонно тя. — Защо смяташ, че моята визита днес е по-различна от която и да било друга? Макар това да е очевидно.

Той не отговаря. Мълчи известно време и наблюдава младата жена с надежда да разклати нейната самоувереност. Но тя запазва хладнокръвие, а мълчанието, за което той знае, че може да се окаже по-притеснително от всеки звук, изглежда, не ѝ влияе въобще. Най-накрая той заговаря тихо:

— Поставен съм в неравностойно положение. Вие явно знаете много неща за мене, както и поне отчасти какво се случва в тази стая, докато аз не знам дори името ви. Бих желал да разбера какво имате предвид със заявлението, че господин Цимерман е решил да преустанови терапията си, понеже самият той не ми се е обаждал, а това е много странно. Бих искал също така да разбера каква е връзката ви с човека, когото наричате „господин Р.“, за когото предполагам, че е същият, който ми изпрати заплашително писмо с подпис Румпелцилцен. При това настоявам да отговорите на тези въпроси незабавно, защото в противен случай ще извикам полицията.

Тя отново се усмихва. Без окото ѝ да мигне.

— Досаждам ли ти с присъствието си?

— Искам отговори — отвърща той.

— Но не се ли стремим всички именно към това, Рики? Всеки, който престъпи прага на този кабинет. Отговори?

Той мълчи. Посяга към телефона.

— Не ти ли идва на ум, че по свой собствен начин господин Р. също иска да получи отговор? Отговор на въпрос, който го измъчва дълги години. Помисли си, Рики. Не си ли съгласен, че дори най-жестокото отмъщение води своето начало от някакъв съвсем безобиден въпрос?

Това е интересно, казва си Рики. Но събуденият у него интерес към тази забележка е по-слаб от раздразнението, което предизвиква поведението на жената. То не разкрива нищо друго, освен самодоволно нахалство. Той слага ръка върху слушалката. Не му хрумва какво друго би могъл да стори.

— Моля ви да отговорите незабавно на въпросите ми, или ще предоставя на полицията възможността да се оправя в цялата бъркотия.

— Не ти ли е интересно, Рики? Не искаш ли да вземеш участие в играта?

— Не виждам каквато и да било игра в отвратителното послание до едно впечатлително четиринайсетгодишно момиче. И не виждам нищо забавно в предложението да се самоубия.

— Но, Рики — усмихва се жената, — та няма ли това да бъде най-великата от всички игри? Да надхитриш смъртта?

Това го кара да се замисли с ръка върху телефона.

— Би могъл да спечелиш, Рики. Но не и ако вдигнеш тази слушалка и набереш 911. Защото тогава някой някъде ще загуби. Това обещание е дадено и вярвай ми, то ще бъде изпълнено. Господин Р. си държи на думата. И когато този някой загуби, ще загубиш и ти. Днес е само Ден първи, Рики. Да се предадеш сега е все едно да вдигнеш ръце веднага след стартовия изстрел. Преди да си пробягал и сантиметър от дистанцията.

Той дръпва ръка.

— Как се казвате? — пита докторът.

— За днес, както и за нуждите на играта, можеш да ме наричаш Върджил. Всеки поет има нужда от водач^[2].

— Върджил е мъжко име.

Жената свива рамене.

— Имам приятелка, която наричаме Рики. Това прави ли нещата по-различни?

— Не. И каква е връзката ви с Румпелшилцхен?

— Той ми е работодател. Изключително богат е и има възможност да наема когото си пожелае. Когото пожелае. За да постигне осъществяването по какъвто си пожелае начин на който и да било свой план. Понастоящем плановете му са свързани с тебе.

— Тогава като негово наемно лице вие би трябвало да знаете името и адреса му, всичко, което можете да ми съобщите, за да сложим точка на тази идиотщина веднъж завинаги.

Върджил поклаща глава.

— За жалост не е така, Рики. Господин Р. не е толкова елементарен, че да остави своята самоличност достъпна за обикновени слуги като моя милост. А дори да можех да ти помогна, в никакъв случай не бих го сторила. Нямах да е спортменско. Я си представи, че поетът и неговият водач вдигнат поглед към надписа „кои престъпите тоз праг, надежда всяка тука оставете“, а Вергилий свие рамене и заяви: „Я майната ти, за какво ти е да се мъкнеш там?“. Ами това ще унищожи цялата поема. Не може да се напише епична поема, посветена на отказа да влезеш в ада, нали така, Рики? Няма начин. Трябва да минеш през портата.

— Защо сте дошли?

— Казах ти вече: той се опасява, да не би да приемеш несериозно неговите намерения. Мисли, че млада дама с ограничен и закостенял баща от Дирфийлд, чиито емоции са толкова податливи на външно влияние, би могла да се използва за твоята мотивация. Но съмнението поражда колебание, а на тебе ти остават само две седмици, което е доста кратък период. И затова той ти изпраща безплатен водач, който да ти помогне при старта. Мене.

— Добре — отвърща Рики. — Вие все за тази игра говорите. Но тя не е никаква игра за господин Цимерман. Той е подложен на психоанализа по-малко от година и терапията му е в критичен етап. Вие и вашият работодател господин Р. можете да си играете с мене. Това е едно. Но съвсем друго е, когато въвличате моите пациенти. Тук минавате всякакви граници...

Младата жена, нарекла се Върджил, вдига ръка.

— Рики, не бъди толкова патетичен.

Той млъква и вперва остър поглед в жената.

Тя не му обръща внимание и добавя с леко движение на ръката:

— Цимерман е избран за участник в тази игра.

Видът на Рики навярно издава смайването му, защото тя продължава:

— Не бил особено ентузиазизиран в началото, както научавам, но доста бързо се запалил от идеята. Тъй като не съм участвала в разговора, не мога да ти бъда полезна с подробности. Моята роля е друга. Ще ти кажа обаче кой е взел участие. Жена на средна възраст в донякъде неизгодна позиция, която нарича себе си Лу-Ан. Красиво име, определено необичайно и не особено подходящо за нея предвид несигурното ѝ положение на този свят. И все пак, Рики, когато изляза от тази стая, би било уместно да си поговориш с тази Лу-Ан. Кой знае какво би могъл да узнаеш. Сигурна съм, че ще се опиташ да откриеш господин Цимерман за обяснение, но това ще се окаже непосилна задача. Както вече споменах, господин Р. е изключително богат и умее да постига своите цели.

Рики се готви да поиска още обяснения, думите са вече на устата му, когато Върджил се изправя.

— Ще имаш ли нещо против — проговаря тя с дрезгав глас, — ако съблека шлифера?

Той прави широк жест с ръка:

— Както желаете.

Тя се усмихва и започва бавно да го разкопчава, сетне развързва колана на дрехата. После с едно-единствено движение оставя шлифера да се свлече на пода.

Отдолу не носи нищо.

Върджил полага длан върху едното си бедро и накланя предизвикателно тяло към него. Започва да се завърта, обръща към него гръб и след това светкавично застава отново с лице към доктора. Рики възприема цялата фигура с един поглед. Очите му като фотообектив улавят гърдите, венериния хълм, дългите крака и накрая се спират върху очите ѝ. Те грейт в очакване.

— Виж сега, Рики — тихо проговаря жената, — не си чак толкова стар. Не усещаш ли прилив на кръв? Някакво размърдване между краката? Не? Тялото ми си го бива, така ли е? — Тя се кикоти.

— Няма нужда да отговаряш. Знам добре отговора. От по-рано. От други мъже.

Погледът ѝ остава прикован в неговия, сякаш за да подчертае, че е в състояние да командва насочеността му.

— Винаги настъпва този чудотворен момент, Рики — казва Върджил с широка усмивка, — когато мъжът съзре тялото на жената. Особено ако го вижда за първи път. Цяло приключение. Погледът на мъжа я обгръща като воден поток. А след това, също както е в момента при тебе, вперил поглед между краката на жената, той се изпълва с чувство за вина и вдига очи към нейните. Мъжът иска сякаш да ми каже, че продължава да гледа на мене като на личност, докато всъщност мисълта му е на животно, без значение колко образован и възпитан може да е той. Нали точно това се случва в момента?

Той не отговаря. Мисли си, че са изтекли много години от последния път, когато е бил с гола жена, и по неясни причини тази мисъл го разтърсва вътрешно. В ушите му кънти всяка произнесена от Върджил дума и от един път му става горещо, сякаш дневната жега е нахлула неканена в кабинета му.

Тя продължава да се усмихва. Завърта се, за да му покаже тялото си втори път. Мести тежестта от крак на крак като модел на художник, който търси най-подходящата поза. Всяко нейно движение сякаш повишава температурата с по няколко градуса. Сетне се навежда бавно, за да вдигне шлифера от пода. Задържа го малко пред себе си, все едно не ѝ се ще да го облече отново. И после отново със светкавично движение навлича дрехата и започва да я закопчава. Когато голотата на тялото ѝ изчезва, Рики сякаш излиза от хипнотичен транс, или поне той така си представя извеждането на пациент от състояние на упойка. Понечва да заговори, но Върджил го спира с вдигната длан.

— Съжалявам, Рики — казва лаконично тя, — днешният сеанс приключи. Предоставих ти обширна информация и сега е твой ред да действаш. Не си много по тая част, нали? Твоята специалност е изслушването. И после нищо. Е, край на тия времена, Рики. Сега ще ти се наложи да погледнеш в очите широкия свят и да направиш нещо. Иначе... по-добре да не мислим сега за това. Когато водачът ти посочва пътя, трябва да го поемеш. Не се помайвай. Залудо работи, залудо... и така нататък. Ранно пиле рано... и прочее. Получи много

ценни съвети. Гледай да се възползваш от тях. — И се насочва с бързи стъпки към вратата.

— Почакайте — обажда се импулсивно той. — Ще дойдете ли пак?

— Кой знае — отвърща Върджил с лека усмивка. — Може би ще се отбивам понякога. Зависи от тебе. — Сетне дръпва вратата и изчезва.

Слуша известно време тракането на токчетата ѝ по коридора, а после скача и се хвърля към вратата. Отваря с рязко движение, но Върджил вече я няма отвън. Той остава за миг така, после затваря вратата и бърза към прозореца на кабинета. Точно навреме, за да види младата жена, която излиза от сградата. Към нея се приближава дълга черна лимузина и Върджил хлътва от тротоара в нея. Колата рязко потегля, без да остави време на Рики да забележи регистрационния ѝ номер или някоя друга отличителна черта, дори да се бе сетил предварително за това.

Има дни, когато водите край плажовете на Кейп Код^[3], недалеч от лятната му къща, се разсичат от течения, които може да се окажат опасни, а понякога — фатални. Те се зараждат от последователните удари на океана в бреговата ивица, които в крайна сметка успяват да отворят достъп през пясъчните подводни наноси, защитаващи плажовете. Когато това стане, напиралците към брега водни маси изведнъж намират ново русло за своето отстъпление към вътрешността на океана. Тези подводни течения стигат до повърхността. Ако човек попадне в подобно течение, съществуват няколко правила за действие. Това е смущаващо, може би плашещо, при всички случаи изтощително, но на първо място — неприятно. Забравиш ли правилата обаче, ти си мъртъв. Теченията са тесни и затова не бива да се съпротивляваш на техния устрем. Насочи се успоредно на брега и след броени секунди увляклата те мощ отслабва и остава просто да се прибереш на сушата. В повечето случаи теченията са къси, така че можеш да се оставиш да те понесат, докато отслабнат достатъчно, за да се измъкнеш и обърнеш към брега. Рики познава тези прости правила, които може да се чуят на сушата по време на коктейл, както и на горещия пясък на брега, и правят нещата

да изглеждат толкова лесни, като да пропъдиш кацнала на бедрото ти муха.

Разбира се, действителността е значително по-сложна. Безмилостният устрем на течението навътре в открито море, надалеч от безопасния бряг, неминуемо предизвиква паника. Непосредственият досег със сила, която многократно превишава силата на най-якия човек, всява истински ужас. Страхът в съюз с океана е смъртоносна комбинация. Бързо идва изтощението. Рики научава всяко лято от „Кейп Код Таймс“ за удавяне на някой нещастник само на броени метри от сушата.

Сега се опитва да овладее чувствата си, защото има усещането, че го е награбило водно течение.

Поема дълбоко дъх и се бори с усещането, че тъмна опасност го е повлякла нанякъде. Щом черната лимузина с Върджил изчезва от погледа му, той грабва работния график и открива телефонния номер на Цимерман, записан някога най-отгоре и начаса забравен, тъй като никога досега не се е налагало да търси този пациент. Бързо набира номера, чува нескончаема поредица сигнали за свободно. Няма го Цимерман. Няма я и неговата прекомерно грижовна майка. Няма телефонен секретар. Само протяжни, смразяващи кръвта сигнали.

В този миг на пълно объркване той решава, че е най-добре да говори направо с Цимерман. И дори Румпелцилцхен да му е платил, за да се откаже от терапията, Рики се надява този разговор да хвърли известна светлина върху самоличността на неговия мъчител. Цимерман е неприятна личност, но не е човек, способен да пази тайна, независимо колко силно е мотивиран. Рики трясва слушалката и взема сакото си. След броени секунди е навън.

Градските улици са залети от слънчева светлина, макар да приближава вечерта. Последните напъни на часа пик продължават да задръстват уличните платна, но човешкият поток по тротоарите вече чувствително е изтънял. Ню Йорк, като всеки друг огромен град, макар да се хвали с денонощен живот, също е подчинен на обичайния за всяко селище ритъм: енергичен преди обяд, решителен по пладне, гладен привечер. Той пренебрегва пълните ресторанти, макар не един път приятна миризма откъм входовете им да го изкушава. Тази вечер гладът на Рики Старкс е от съвсем друг вид.

Прави нещо, което почти никога не е правил. Вместо да спре някое такси, той прекосява Сентръл Парк пеша. Надява се времето и физическото натоварване да му помогнат в подреждане на нещата, в овладяване на положението. Но при цялата си професионална подготовка и прехвалена способност да се съсредоточава, не може съвсем точно да си спомни какво му каза Върджил, макар без усилие да вижда в съзнанието си всяка извивка на елегантното ѝ тяло: от усмивката на устните през гънките на гърдите до линиите на триъгълника.

Дневната жегга прелива в ранна привечер. След неколкостотин метра усеща гореща пот да се стича по врата му и под мишниците. Той разхлабва връзката и сваля сакото. Мята го през рамо, което му придава безгрижен вид, а той няма нищо общо със самочувствието му в момента. Паркът е все още тъпкан с хора, които се занимават с физически упражнения. На няколко пъти е принуден да освободи алеята за преминаване на групи бегачи. Мнозина достопочтени граждани разхождат кучетата си в предвидените за целта места, а друга са заети с разнообразни игри с топка. Бейзболните игрища са така планирани, че почти се застъпват. Много често дясната част на един терен опира в лявата на съседния. Всичко това му наподобява някакъв жив плакат, илюстриращ порядките в този град: всеки играч се стреми да изпълни собствения си фокус в играта, без при това да навлезе в полето на съседния. Понякога запратена от едното поле топка попада в съседното и тогава вторият отбор спира възпитано за момент, докато се възстанови статуквото. Рики си мисли за това, че животът много рядко е така подреден: твърде често ни се налага да нагазим в нечия територия.

Отнема му още четвърт час бърз ход да се добере до блока на Цицерман. Сега вече е истински потънал в пот и съжалява, че не е нахлузил някакви маратонки вместо тези корави официални обувки, които като едното нищо може да му докарат пришки. Усеща лепкава влага да избива през фланелката и да оставя тъмни петна по синята риза. Чувства прилепналата към черепа мокра коса. Рики се изправя неуверено пред една стъклена витрина, прави опит да оцени външния си вид по отражението, което показва вместо прилично облечен уравновесен лекар, който посреща с каменно изражение своите пациенти, някакъв размъкнат и изнервен мъж, обзет от нерешителност.

Видът му е измъчен, объркан и може би мъничко уплашен, казва си той, след което си дава известно време за успокояване на нервите.

Никога досега в течение на трите десетилетия практика той не е престъпвал строгите правила на отношения между пациент и терапевт. Никога през ум не му е минавало да нанесе неочаквана визита в дома на свой подопечен. Колкото и дълбоко да е нечие отчаяние, той отива с депресията си при доктора. Те го търсят. Потиснати и уплашени, те се обаждат, за да им насрочи час, в който да го посетят в неговия кабинет. Това е задължителен елемент от процеса на тяхното възстановяване. Колкото и трудно да е за някои, колкото и безпомощни да се чувстват под напора на своите емоции, самият физически акт на посещението при него представлява критична стъпка. Изнасянето на процеса извън пределите на кабинета е необичайна рядкост. Понякога изглеждат жестоки тези дистанции и условности, създадени между лекуващ и пациент, но именно те помагат за постигане на самопознанието, което лекува.

Поколебава се, спрял на ъгъл съвсем недалеч от блока на Цимерман, изненадан донякъде, че е дошъл тук. Не му хрумва, че колебанието доста наподобява разходките на самия Цимерман под прозорците му в очакване на точния час.

Прави няколко крачки към блока и отново спира. Поклаща глава и казва тихо:

— Не мога да направя такова нещо.

Минаваща наблизко млада двойка явно го чува, защото мъжът казва:

— Разбира се, че можеш, човече. Хич не е трудно.

Увисналата на ръката му жена избухва в смях, а сетне го блъска на шега, сякаш за наказание заради тази проява на грубиянски хумор. Те отминават край него и продължават към своите си вечерни развлечения, а Рики остава залюлян като закотвена лодка, неспособен да помръдне и крачка, но тласкан от вятър и подводни течения.

— Какво точно каза тя? — шепне докторът.

Цимерман решил да преустанови терапията точно в два часа и трийсет и седем минути в някаква станция на метрото.

Никакъв смисъл няма в това.

Хвърля поглед назад и съзира телефонна будка на близкия ъгъл. Отива бързо и пъха четвъртак в апарата, за да набере номера на

Цимерман. Отново чува дълга поредица сигнали, но никой не отговаря.

Този път обаче Рики изпитва чувство на облекчение. Отсъствието на Цимерман от къщи го освобождава от необходимостта да хлопа на вратата му, макар липсата на майката да е доста озадачаваща. Според думите на сина тя прекарва повечето време в леглото, безсилна и болнава, способна единствено безспир да издава унижителни, гневни команди, както и да лее обидни квалификации по негов адрес.

Окачва слушалката и прави крачка назад. Отправя продължителен поглед към блока на Цимерман и отново поклаща глава. Казва си наум: трябва да овладееш положението. Заплашителното писмо, порнографската атака и неочакваната поява на гола красавица в кабинета му са го извадили от релси. Нужно е, продължава да развива своята мисъл Рики, да подреди нещата и след като се ориентира в тях, да набележи линия на поведение за играта, в която са го натикали. А онова, което не бива да прави, е да зарязва почти целогодишна работа с Роджър Цимерман само защото е уплашен и постъпките му са необмислени.

Това заключение го ободрява. Поема назад, решен да се прибере у дома и да си приготви багажа за отпуска.

Погледът му обаче спира на входа за метрото на Деветдесет и втора улица. И той като повечето останали представлява тясно стълбище, което потъва под земята, означено със скромна жълта табела отвън. Насочва се в тази посока и след като се поколебава за миг на най-горното стъпало, започва да се спуска надолу, движен от внезапно появило се смесено чувство на страх и представата, че нещо започва да изкристализира от гъста мъгла и добива по-ясни очертания. Ходилата му тропоят по стълбите. Източници на изкуствена светлина жужат и прещракват, а техните лъчи се отразяват от керамичните плочки на облицовката. Дълбоко в тунела се чува шум от далечна мотриса. Дъх на плесен и застояло го удря в носа, сякаш е отворил вратата на заключен от години шкаф, а сетне усеща натрупана топлина, като че ли цялата станция е изпечена в някаква фурна и сега започва бавно да изстива. Наоколо вижда само няколко души, а в будката за жетони седи някаква чернокожа. Изчаква я да се освободи от клиентите и се приближава. Навежда се към преграденото прозорче на нейната кабинка от плексиглас.

— Извинете...

— Жетони ли искате? Или упътване? Над главата ви има разписание.

— Не — отвръща той. — Знам ли... Звучи странно...

— Какво искаш, човече?

— Искам да разбера дали тук не се е случило нещо особено днес следобед?

— За тая работа трябва да говориш с ченгетата — отвръща тя рязко. — Станало е, преди да застъпя на смяна.

— Но какво...

— Не съм била тук и нищо не съм видяла.

— Но какво се е случило?

— Някакъв скочил под влака. Или паднал, де да го знам. Дошли ченгета, но докато ми почне смяната, бяха си вече заминали. Разчистили наоколо, подбрали неколцина свидетели и айде.

— Какви ченгета?

— Транспортните. На Деветдесет и шеста и Бродуей. Там питай. Аз нищо не знам.

Рики прави крачка назад, стомахът му се свива, свят му се вие, почти губи равновесие. Има нужда от въздух, но в станцията той е оскъден. Пристига влак и изпълва цялото пространство със скърцане и вой, сякаш самата процедура по спирането е мъчителна и гадна. Грохотът го залива, удря го сякаш с юмруци.

— Какво ви е, господине — надвиква шума жената от будката. — Лошо ли ви е?

Той кимва и шепне нещо, което тя няма как да чуе: „Нищо ми няма“, но това е чиста лъжа. Като пиян шофьор по лъкатушен път, той се затътря към изхода.

---

[1] Фройд е подложен на над трийсет операции във връзка с рака на устата, който го мъчи последните 16 години от живота. — Б.пр. ↑

[2] Има се предвид „Ад“ и Дантевият водач Вергилий. (Върджил на английски). — Б.пр. ↑

[3] Полуостров, най-източната част на щата Масачузетс. — Б.пр.

↑

ПЕТА ГЛАВА

Всеки елемент от заобикалящия го тази вечер свят е чужд за Рики.

С вида си, звуците и миризмите службата на Транспортната полиция на Деветдесет и шеста и Бродуей му наподобява някакъв прозорец към града, през който никога досега не му се е случвало да надникне и за който само е подозирал, че може да съществува. В преддверието на главния вход се долавя слаба воня на повръщано и пикня, затисната от по-острия мирис на някакъв силен препарат, като че някой е драйфал неудържимо цял ден, а после на бърза ръка са замили бълвоча с дезинфектиращо средство. Миризмата го разколебава и той спира за момент, колкото да чуе оглушителна врява, смесица от ежедневно и сюрреалистично. Мъжки глас крещи невнятни словосъчетания откъм някакво скрито място: тирада, която няма абсолютно нищо общо с всичко останало в околната действителност. Пред масивното дървено бюро на дежурния сержант разгневена жена изстрелва като картеница проклетия на испански, вдигнала над главата му ревящо дете. От двете страни минават полицаи с потъмнели от потта на жаркия ден сини ризи, а кожените им кобури някак не се съвместяват с миролюбивото поскърцване на униформените обувки. Някъде звъни безответен невидим телефон. Влизат и излизат непрекъснато, носят се смехове и клетви, а над всичко кънтят гръмки псувни или от страна на грубовати наглед полицаи, или откъм някои посетители, част от тях с белезници, вкарани под безжалостните светлини на приемника.

Рики се олюлява до входната врата, смаян от чутото и видяното, без да знае какво да прави по-нататък. Неочаквано зад гърба му влиза полицай, който го дръпва навътре като с въже, едва процеди:

— Пази се от пътя бе, човек, трябва да се минава.

Жената при бюрото на дежурния вдига юмрук и го размахва насреща му, пуска последен залп от гнусни обиди, разтърсва детето, обръща се и се втурва начумерена покрай Рики, все едно че не е нещо повече от случайна хлебарка по пътя ѝ. Той се препъва напред към

бюрото на полицаия. Някой, който явно е заемал някога току-що освободеното от Рики място, е издълбал незабелязан вулгарна дума в дървената ламперия, но тя явно не впечатлява никого чак толкова, та да я заличи.

— Много съжалявам — започва Рики, колкото да бъде прекъснат с думите:

— Никой никога не съжалява истински, човече. Само така казват. Но никой не го мисли в действителност. Аз обаче съм готов да изслушам всекиго. Та за какво казваш, че съжаляваш?

— Не ме разбрахте правилно... Имах предвид...

— Никой никога не казва какво точно има предвид. Много важна житейска поука. Би била изключително полезна, ако повечко хора я усвоят.

Полицаят е към четирийсет и нещо, а лицето му краси безметежна усмивка, която иска сякаш да каже, че в досегашния си живот той е успял да види всичко на този свят, което заслужава да бъде видяно. Той е здраво сложен мъжага с шия на културист и гладка черна коса, зализана назад. Бюрото е затрупано с формуляри и протоколи за разни инциденти, сред които на пръв поглед не може да се открие дори намек за някакъв ред или организация. От време на време полицаят събира по няколко листа и със силен удар ги съшива със старомоден настолен телбод. След това хвърля творението си в телена касетка.

— Позволете да започна отначало — обажда се Рики с остър тон.

Полицаят отговаря с нова усмивка:

— Никой никога не започва нищо отначало — поне доколкото ми е известно на мене. Всеки разправя, че искал да започне живота си отначало, ама не става така тая работа. Но пък що не опиташ? Може да се окажеш първият успял. Та с какво мога да ти бъда полезен, човече?

— Днес следобед е станала злополука на станцията на Деветдесет и втора. Някакъв паднал...

— Скочил. Чух за това. Свидетел ли си?

— Не. Но познавах човека. Бях негов лекар. Трябва ми информация...

— Доктор, викаш? Какъв доктор?

— През последната година му провеждах психоаналитични сеанси.

— Психиатър?

Рики кимва.

— Интересна професия е твоята — отбелязва полицаят. — Верно ли имаш кушетка?

— Вярно е.

— Да не ме будалкаш? И хората още има за какво да ти разправят? Що се отнася до мене, мигом ще заспя, усетя ли възглавница под главата си. Една прозявка и айде: угасвам като свецица. Ама другите брътвят без умора, а?

— Случва се.

— Яко. Е, тоя поне гък няма да каже повече. Най-добре говори с детектива. Направо през двойната врата, после по коридора, кабинетът отляво. Ригинс се занимава със случая. Или каквото там е станало, когато е връхлетял експресът от Осмо авеню с над сто километра в час. Ако ти трябват подробности, натам.

Полицаят махва към двойна врата, която явно води към вътрешността на службата. В същия момент Рики чува някакъв глас да се извисява по спирала, като че долита отдолу, а ехти над главите им. Сержантът се хили.

— Тоя ще ми скъса нервите още преди мръкване — съобщава той, след което събира пак листове и ги защипва с телбода, който трясва като пистолет. — Ако не вземе да млъкне, аз самият ще имам нужда от психиатър тази вечер. Трябва да си купиш преносима кушетка, докторе. — Засмива се и прави широк жест с ръка, за да ориентира посетителя във върнатата посока, а хартиите пред него зашумоляват, като да ги е лъхнал вятър.

От лявата страна на коридора има врата с надпис „Детективи“ и когато Рики Старкс я отваря, вижда неголямо помещение, пълно с мърляви сиви метални шкафове и осветено с мощен поток изкуствена светлина от тавана. Мига, защото тя дразни очите му като морска вода. Зад разположеното най-близо до вратата бюро се е настанил детектив с бяла риза и червена вратовръзка. Той вдига поглед към влезлия.

— Кажете?

— Детектив Ригинс?

Онзи клати глава.

— Не, не съм аз. Тя е там, отзад, разпитва последните, дето са видели днешния скокльо.

Рики поглежда към дъното на помещението, където забелязва жена на средна възраст с мъжка бледосиня риза и вратовръзка, виснала от врата ѝ по-скоро като ласо, отколкото като аксесоар към външния вид, допълнен от сив — в унисон с интериора — панталон и несъответстващи на нищо бели маратонки със светлоотразителни оранжеви ивици отстрани. Мръснорусата ѝ коса е прибрана назад и вързана на опашка, която я прави да изглежда малко над трийсет и пет, както е определил възрастта ѝ Рики. При ъгълчетата на очите ѝ се събират уморени бръчици. Жената разговаря с две чернокожи момчета, и двете нахлузили безобразно торбести дънки и накривили бейзболни шапки под такъв невъзможен ъгъл, че изглеждат като залепени за главите им. Да би бил малко повече в час със съвременните тенденции, Рики би разбрал мигом, че става дума за последен писък на модата, но понеже не е, той решава, че видът на момците е странен и донякъде притеснителен. Ако ги срещне на улицата, без съмнение ще се стресне.

Детективът пред него пита неочаквано:

— Да не сте дошли във връзка с инцидента на Деветдесет и втора?

Рики кима. Мъжът хваща телефонната слушалка, а на посетителя посочва няколко стола с неудобни облегалки, наредени покрай една от стените на помещението. Само един от тях е зает от някаква раздърпана и мърлява жена на неопределена възраст с къдрава сребристорсива коса, щръкнала като след експлозия във всички посоки. Според Рики жената си говори нещо под нос. Тя носи извехтяла връхна дреха, която плътно притиска към тялото си, а то се полюлява напред-назад на стола сякаш в някакъв вътрешен ритъм. Бездомна шизофреничка, определя начаса диагнозата Рики. Не е попадал отблизо на подобен случай от студентските и стажантските си години, само дето като всеки нюйоркчанин неведнъж ги е отминавал по улиците на града. Напоследък броят им сякаш намалява, но Рики предполага, че това е резултат от политически машинации, а хората са преместени из други райони, та да не се натъкват толкова често на тях ентузиазирани тълпи туристи, както и по-заможните жители на този или който и да било друг американски град.

— Седнете засега до Лу-Ан — обажда се детективът. — Ще уведомя Ригинс, че имаме още един жив свидетел, с когото да разговаря.

Чул името, Рики застива. Поема си дълбоко дъх и се запътва към редицата столове.

— Може ли да седна до вас? — обръща се той към жената, посочил стола до нейния, а на лицето ѝ се изписва смайване.

— Той пита дали можел да седне. Че аз коя съм бе? Повелителката на столовете ли? Какво искаш да чуеш? Да? Не? Той може да седне където си ще...

Ноктите на Лу-Ан са изпочупени, мръсни и черни. Ръцете ѝ са целите в белези и струпеи, а едната е с възпалена рана: кожата наоколо е червена и подута. Рики си мисли, че сигурно е болезнена, но не казва нищо. Лу-Ан потрива пръсти като готвач, който соли супа.

Рики се настанява до нея. Завърта се насам-натам, сякаш търси по-удобно положение за тялото, а сетне я заговаря:

— Значи, Лу-Ан, ти си била в станцията на метрото, когато човекът е паднал върху релсите?

Лу-Ан вдига поглед към безмилостния блясък на неоновите тръби. Потръпва леко с рамене и казва:

— Значи той иска да узнае дали съм била там, когато онзи се блъсна във влака? Трябва да кажа какво съм видяла, всичката кръв и писнали хора, ужас-ужас, а после идва полицията.

— На тази станция ли живееш?

— Той иска да узнае дали живея там, е, трябва да му кажа, че понякога живея. — Лу-Ан най-после отлепя поглед от лампите, мига и върти глава, сякаш се сили да разпознае призраците, населили това помещение. След малко се обръща най-сетне към Рики. — Видях — заявява тя. — Ти също ли беше там?

— Не — отвърща докторът. — Човекът, който умря, беше мой познат.

— О, тъжно — клати глава жената. — Колко тъжно за тебе. И аз познавах умрели. Много тъжно за мене.

— Така е — съгласява се Рики. — Тъжно е. — Насилва се леко да ѝ се усмихне. И тя му се усмихва. — Каж ми, Лу-Ан, какво точно видя?

Тя се прокашля, сякаш да прочисти гърлото си.

— Той иска да знае какво съм видяла — заговарва жената с лице към Рики, но сякаш не точно на него. — Иска да научи за мъжа, който умря, и за хубавата жена после.

— Каква е тая хубава жена? — пита Рики, мъчи се да запази спокойствие.

— Той нищо не знае за много хубавата жена.

— Не, не знам — признава Рики. — Но ми е много интересно.

Погледът на Лу-Ан се зарейва в пространството, сякаш опитва да фокусира нещо извън полезрението, някакъв мираж, тя заговаря непринудено, с приятелски тон:

— Той иска да знае, че хубавата жена дойде право при мене веднага след като човекът о-па! И тя ми говори много тихо и ме пита: видя ли това, Лу-Ан? Видя ли как този човек скочи под влака? Видя ли го как пристъпя до ръба, когато влакът приближи, експресът, нали знаеш, той не спира тук, ако искаш да се возиш, трябва да вземеш локалния, а той просто скочи под него! Ужас-ужас! Вика ми оная жена, видя ли го как се уби? Никой не го е блъскал, Лу-Ан, казва ми тя. Никоя жива душа. Бъди абсолютно сигурна в това, Лу-Ан, никой не го е блъскал, о-па! И тогава до нея има един мъж, точно до много хубавата жена, и той казва, Лу-Ан, трябва да кажеш на полицията какво си видяла, как този човек минава край другите господа и дами и скача, о-па! Мъртъв. И тогава хубавата жена ми казва на мене, казва ми, ще речеш на полицията, Лу-Ан, че твой граждански дълг е да им съобщиш, че си видяла мъжа да скача. А после ми дава десет долара. Все за мене десет долара. Но трябва да обещаеш, Лу-Ан, обещаващ, че ще отидеш при полицаите, за да им кажеш какво си видяла, как е скочил човекът. Да, казвам ѝ аз на нея, обещавам. И както съм обещала, идвам в полицията да кажа каквото съм видяла, както е обещано. И на тебе ли ти даде десет долара?

— Не — отвърща предпазливо Рики, — на мене не ми е давала десет долара.

— О, това е лошо — заявява Лу-Ан с поклащане на глава. — Нямах си късмет ти.

— Така е. Нямам — съгласен е Рики. — Лоша работа.

Вдига поглед и вижда жената детектив да приближава.

Видът ѝ е дори още по-изтощен от преживяното през деня, отколкото му се бе сторило на пръв поглед. Детектив Ригинс се движи

с усилие, което говори за мускулни болки, изтощение и поне отчасти смазан дух от днешната жега, както и от принудително прекарания в събиране на трупни останки следобед, а сетне в опити да подреди мозайката на последните преживени от него мигове, преди да стъпи на ръба на платформата. Докторът остава смаян от способността ѝ да се усмихне, макар и едва-едва, при запознаването.

— Здравейте — приветства го тя. — Предполагам, че сте тук във връзка с господин Цимерман? — И още преди да ѝ отговори, детектив Ригинс се обръща към жената с думите: — Лу-Ан, ще изпратя един полицаи да те настани в пансиона на Сто и втора за тази нощ. Благодаря ти за посещението. Много ни помогна. Остани в приюта, Лу-Ан, чуваш ли? Може отново да ми потрябваш.

— Тя казва на мене, стой в приюта, но тя не знае, че ние мразим приютите. Там е пълно с откачени и долни люде, които ще те ограбят и намушкат, ако разберат, че имаш десет долара от много хубавата жена.

— Ще се погрижа никой да не разбере и ще си в безопасност. Моля те.

Лу-Ан поклаща със съмнение глава, но казва:

— Ще се опитам.

Детектив Ригинс сочи към вратата, където стоят двама униформени.

— Тези момчета ще те хвърлят дотам.

Лу-Ан се надига с поклащане на главата.

— Ще се повозиш в кола, Лу-Ан. Голямо забавление е. Ако искаш, ще ги накарам да пуснат синята светлина и сирената.

Тази перспектива кара Лу-Ан да се усмихне. Започва да кима с детски ентузиазъм. Детективката прави знак на униформените и казва:

— Момчета, отдайте подобаващите почести на нашата свидетелка. Светлини и всичко както си му е редът, нали?

И двамата свиват рамене с усмивка. Задачата е лесна и те няма от какво да се оплачат, стига Лу-Ан да се качи и да слезе от колата им достатъчно бързо, та да не остави в нея вонята на мръсотия, вкисната пот и инфектирана рана, която си носи постоянно като одеколон.

Рики гледа как побърканата жена, започнала отново да кима и да си говори самичка, се мъкне към изхода между двамата полицаи. Хвърля поглед към детектив Ригинс и вижда, че и тя я гледа.

Полицайката въздъхва:

— Не е толкова зле, колкото някои други. И все наоколо се навърта. Зад кръчмата на Деветдесет и седма улица, в метрото, където е била днес, или край входа на парка при Деветдесет и шеста. Искам да кажа, че си е луда, та дрънка, но не прави бели като някои други. Не знам коя е всъщност. Дали не е възможно, докторе, някой някъде да се притеснява за нея? В Синсинати или Минеаполис. Семейни приятели, роднини, които се питат какво ли е станало с тяхната ексцентрична леля или братовчедка. Може да е наследница на някой петролен магнат или на щастливец, спечелил джакпот. Голям смях, а? Какво ли може да ѝ се е случило, та да стигне дотук. Може да е от всички ония препарати, дето им ги тъпчат в главите, докато изпушат. Но това е повече във вашата област.

— Аз не съм особено силен с медикаментите — отвърща Рики. — За разлика от мнозина мои колеги. Толкова напреднала шизофрения, каквато е нейната, наистина се нуждае от медикаментозно лечение, а онова, с което се занимавам аз, надали би било от особена полза за Лу-Ан.

Детектив Ригинс му дава знак да отидат при бюрото ѝ, до което е сложен допълнителен стол. Двамата се насочват натам заедно.

— Вие сте повече по приказките, така ли? Вникване в първопричината? Приказки, приказки, приказки, докато рано или късно тя лъсне на слънцето?

— Твърде опростено, обаче не и погрешно, детектив.

— Имам сестра, която посещаваше подобен терапевт след развода си. Той наистина ѝ помогна да се ориентира в неразборията на своя живот. От друга страна, братовчедка ми Марси, която е от ония, дето все им се събират черни облаци над главите, три години подред ходи при един, докато не се побърка съвсем.

— Съжалявам. Както при всяка друга професия, компетентността на специалиста може да се движи в доста широки граници. — Рики и детективката сядат до бюрото. — Но...

Детектив Ригинс не му дава възможност да продължи:

— Казвате, че сте били терапевт на господин Цимерман, така ли? — Тя подготвя бележник и химикалка.

— Да. Той бе подложен на психоанализа през последната година. Обаче...

— Забелязали ли сте изявена склонност към самоубийство напоследък?

— Не. Категорично не — твърдо заявява Рики.

Полицайката вдига вежди в израз на лека изненада.

— Наистина ли? Ни помен от подобно нещо?

— Именно това казах току-що — отвръща Рики. — Всъщност...
— Рики се поколебава.

— Е? — насърчава го рязко полицайката. — Подобряваше ли се състоянието му? Чувстваше ли се по-уверен? По-сигурен в себе си? По-подготвен да се справя с предизвикателствата на този наш свят? По-малко потиснат? Не така гневен?

Рики отново обмисля отговора, после казва:

— Бих казал, че нямаше признаци за нещо, което вие или аз бихме окачествили като прелом. Той все още се бореше упорито с мрачните сили, които съсипваха неговия живот.

Детектив Ригинс се усмихва, но без сянка на шеговитост. Думите ѝ прозвучават донякъде заядливо:

— Тоест след интензивна терапия в течение на година, петдесет минути на ден, пет дни седмично, четирийсет и осем седмици, бихме могли спокойно да кажем, че той си е бил все така депресиран и недоволен от своя живот?

Рики прехапва устна и кимва след миг.

Детектив Ригинс записва нещо в бележника си, но докторът не може да види какво точно.

— Думата „отчаяние“ твърде силна ли е за случая?

— Да — отвръща Рики с раздражение.

— Дори ако това е първата дума, употребена от неговата майка, с която той живее под един покрив? И думата, която използва неколкократно от най-приближените му колеги?

— Въпреки това — настоява Рики.

— Значи вие не смятате, че е бил склонен към самоубийство?

— Казах вече, детектив. Той не прояви нито един от класическите симптоми. Иначе щях да взема съответните мерки...

— Като например?

— Щяхме да организираме сеансите по друг начин. Може би щях да прибегна до лекарства, ако бях преценил опасността за наистина голяма...

— Мисля, че преди малко изяснихте отрицателното си отношение към медикаментите.

— Така е, но...

— Няма ли да излизате в отпуск? Всеки момент?

— Да, от утре. Поне така е планирано, обаче какво общо...

— С други думи, от утрешна дата неговата терапия спира поради отпуск?

— Да, прекара се...

Детективката се усмихва.

— Странен израз в устата на психиатър.

— Кой израз? — пита Рики и се чувства все по-нервно.

— Прекара се или е прекарал?... — отвърща детектив Ригинс. — Това не е ли, както му казвате вие, парапраксис^[1]?

— Не.

— Значи вие сте убеден, че не може да става дума за самоубийство?

— Не мисля, че е. Обаче...

— Губили ли сте в миналото пациент поради самоубийство?

— Да. За нещастие. Но в онзи случай симптомите бяха ярко изразени. А моите усилия се оказаха несъизмерими с дълбочината на неговата депресия.

— Този провал сигурно ви е преследвал дълго време, докторе?

— Така е — съгласява се хладно Рики.

— Не би било от полза за вашия бизнес и с положителност ще се отрази зле на репутацията ви, ако друг ваш пациент е решил да се пробва срещу експреса от Осмо авеню, нали?

Рики се обляга рязко назад със свъсено лице.

— Не ми харесва подтекстът на казаното току-що, детектив.

Ригинс се усмихва и леко поклаща глава.

— Да караме нататък тогава. Ако приемем, че не се е самоубил, остава вероятността някой да го е блъснал под мотрисата. Споменава ли е някога господин Цимерман за някого, който да го ненавижда или таи злоба срещу му, или би имал някакъв мотив, за да предприеме убийство? Той е говорил пред вас всеки ден. Значи, ако е имало подобно нещо, ако някой неизвестен потенциален убиец е застрашавал живота му, би било естествено да го спомене пред вас. Има ли такава нещо?

— Не. Никога не е споменавал за някого, който да отговаря на очертаните от вас параметри.

— Никога не сте го чували да казва: еди-кой си иска да ме пречука?

— Не.

— И щяхте да запомните, ако е имало подобен случай?

— Разбира се.

— Добре, значи не разполагаме с име на човек, който би искал да го унищожи. Няма вбесен съдружник, отблъсната любовница, съпруг рогоносец? Допускате, че някой може да го е блъснал заради какво? Бил му е обиден за нещо? Друга някаква мистериозна причина?

Рики се колебае. Разбира, че това е неговият шанс да разкаже на полицията за писмото, с което се иска собственото му самоубийство, за визитата на голата Върджил, за играта, в която го въвличат. От него се иска само да заяви, че Цимерман е жертва на престъпление, към което е съвсем непричастен. Рики почти отваря уста, за да изплюе всичко това, да остави думите да се излеят без контрол, но веднага съзира пред себе си отегчена, изтощена до крайност полицайка, която умира от нетърпение да приключи този, общо взето, неприятен ден с попълване на формуляр, който не предвижда графа за неговата информация.

И Рики решава да я запази за себе си. Такава е неговата природа на психоаналитик. Той не споделя с лекота или пред непознати подозрения и неизяснени хипотези.

— Всичко е възможно — отвърща Рики. — А какво знаете за онази жена? Дето е дала на Лу-Ан десет долара?

Събеседничката му бръчка чело, сякаш объркана от въпроса.

— Какво да знам?

— Не намирате ли поведението ѝ някак подозрително? Не ви ли се струва, че тя се опитва да внуши на Лу-Ан определени изказвания за пред вас?

Детективката свива рамене.

— Не го виждам по този начин. Една жена и придружаващият я мъж разбират, че някаква не толкова щастлива гражданка на нашия велик Ню Йорк е станала свидетелка на тежък инцидент, и решават да ѝ дадат малка компенсация за неприятното преживяване да се свърже с полицията и даде показания. Това е не толкова подозрителна проява,

колкото признак за висок граждански морал, тъй като Лу-Ан идва и ни помага, частично мотивирана от тяхната намеса.

Рики помълчава за миг, после пита:

— Не сте установили тяхната самоличност, нали?

Полицайката клати глава.

— За жалост. Те са представили Лу-Ан на един от първите пристигнали на местопроизшествието полицаи, а сетне са си тръгнали с обяснението, че са били на място, откъдето не са видели станалото, и с нищо не могат да помогнат като очевидци. А полицаят не е взел имената им именно защото не са очевидци. Защо питате?

Рики не е убеден, че има желание да отговори на този въпрос. Нещо в неговото съзнание направо крещи, че трябва да се освободи от този товар. Не може да прецени в момента обаче степента на евентуалния риск. Опитва се да изчисли, да усети, да отгатне, но изведнъж му се струва, че цялата околна действителност е мъглява, неподатлива на дешифриране, неуловима и измамна. Той разтърсва глава, сякаш се мъчи с едно движение да подреди емоциите си.

— Силно се съмнявам, че господин Цимерман се е самоубил. Състоянието му с положителност не бе толкова сериозно. Отбележете това в доклада си, детектив.

Детектив Ригинс свива рамене и се усмихва със зле прикрита досада и видим сарказъм.

— Ще го сторя, докторе. Вашето мнение, такова каквото е и с тежестта, която заслужава, ще бъде отбелязано в моя доклад.

— Има ли други очевидци? Някой да е забелязал Цимерман да скача от платформата без чужда помощ?

— Само Лу-Ан, докторе. Всички останали са видели събитието само отчасти. Никой не е забелязал, че не е бил блъснат, но двама младежи го видели да стои настрани усамотен, отделно от останалите чакащи на перона. Груповата характеристика на очевидците, докторе, е типична за подобен род злополуки. Хората са насочили поглед към тунела, от който ще се появи чаканата от тях композиция. Във всички случаи потенциалните самоубийци остават зад тълпата, а не пред нея. Тяхната цел е да свършат със себе си поради някаква известна само на тях причина и планове им изобщо не включват организиране на шоу за останалите. И затова в деветдесет и девет случая от сто те са зад чакащите. Ще рече, горе-долу на мястото, където е бил господин

Цимерман. — И се усмихва. — Искате ли да се обзаложим, докторе, че все някъде из личните му вещи или документи ще открия предсмъртна бележка? А може и вие да получите писмо още тази седмица. Ако това стане, ще ми изпратите копие за доклада, нали? Разбира се, предвид предстоящото ви заминаване в отпуск може и да не ви завари. Но и в този случай ще бъде от полза.

Рики иска да отговори, но сдържа собственото си раздражение.

— Може ли да ми дадете визитна картичка, детектив? За в случай, че ми се наложи да ви потърся — добавя с най-студения възможен тон.

— Разбира се. Можете да ми се обаждате по всяко време. — Гласът ѝ е подигравателен и изразява тъкмо обратното на казаното.

Тя вади картичка от кутийка пред себе си и му я подава с малко превзет жест. Без да я удостои с поглед, Рики я пъха в джоба си и се надига, за да си тръгне. Прекосява помещението с енергични крачки и се обръща само един път, от прага на вратата, за да съзре за миг детектив Ригинс надвесена над старомодна пишеща машина, готова да затрака словата в своя доклад, посветен на това очевидно, банално и незначително наглед самоубийство на Роджър Цимерман.

---

[1] Т.нар. „фройдистки лапсус“, грешки на езика или погрешни действия, обусловени от подсъзнателен фактор. — Б.пр. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

Рики Старкс хлопва външната врата на своя апартамент и произведеният звук изкънтява в ушите му, както в целия слабо осветен външен коридор. Започва да заключва с трескави движения куп сложни брави, които никога не използва, за да подсигури допълнително вратата. Накрая дръпва силно дръжката и все още неуверен в сигурността на преградата, грабва един стол и я подпира с горния ръб на облегалката. Налага се да мобилизира отчасти волята си, за да не се огъне пред порива да струпа до вратата бюро, шкафове, библиотеки — всичко възможно — за да се барикадира здраво в жилището. Потта щипе очите му и макар равномерното жужене на невидимата в кабинета климатична система да не спира нито за миг, той продължава да усеща непрекъснато внезапни горещи вълни, които го обливат. Войник, полицай, пилот, алпинист — всеки с опасна професия лесно би разпознал по тези симптоми конкретния феномен: силен страх. Но Рики е живял толкова дълго далеч от подобни неща, че за него е трудно да разбере очевидното.

Оставя вратата на мира, за да се заеме със самия апартамент. Мъждива лампа над входа едва хвърля неясни сенки в нощната чакалня. Долавя шума от климатика, както и някакви приглушени улични звуци, но останалото е гнетяща тишина.

Вратата към кабинета му зее отворена и тъмна. Внезапно му хрумва, че когато напусна безопасността на това убежище в късния следобед малко след посещението на Върджил, той я остави затворена, какъвто му е навикът по принцип. Някакво мрачно предчувствие завладява съзнанието му, изпълва го със съмнения. Втрещва поглед в отворената врата и се мъчи да възпроизведе наум всяко свое движение при излизането.

Вижда се да завързва вратовръзката и да навлича сакото, да спира, за да стегне връзката на дясната обувка, да се потупва по бедрото, с цел да се увери, че не е забравил портфейла, да пуска ключа от входната врата във външния джоб, а сетне да разтърсва пеша на самото сако, та да чуе подрънкването на ключовете. Вижда как излиза

от апартамента, чака асансьора да се спусне от третия етаж, за да се озове на улицата и да бъде лъхнат от все още горещия въздух. Всичко това е ясно като бял ден. Излиза от сградата по начин, който с нищо не се различава от хилядите друга излизания в хиляди други дни. При завръщането обаче не всичко е наред. Също като образ в криво огледало, който изопачава действителността независимо под какъв ъгъл ще го погледнеш. Вътрешният глас крещи: затвори ли тая пуста врата?

Той прехапва устна и се опитва да усети дръжката ѝ в дланта си, да чуе мекото хлопване зад гърба си. Но паметта му изневерява и той застива на място, парализиран от съзнанието, че не може да си спомни едно толкова банално всекидневно действие. И тогава в съзнанието му започва да се оформя — макар той още да не го съзнава — още по-неприятен въпрос: защо не можеш да си спомниш?

Въздъхва дълбоко и сам си дава кураж: сигурно съм я оставил отворена. Погрешка.

Но пак не помръдва. Сякаш из един път всичките му сили са изтекли нанякъде. Също като след изтощителна схватка, поне така си представя нещата, понеже — както внезапно осъзнава в момента — той никога с никого не се е сбивал. Във всеки случай като възрастен, защото явно трябва да изключи няколкото случая в отдавна забравените момчешки години, когато се е налагало да се сбори с някой съученик.

Има усещането, че мракът му се надсмива. Наостря уши с намерение да проникне през него в тъмната стая.

Никой няма вътре, казва си Рики.

И сякаш за да подчертае фалша на тази своя увереност, казва на глас:

— Ехо.

Звукът от тази единствена дума в затвореното пространство на апартамента му помага да се стегне. Разбира, че изглежда смешен. Децата се плашат от сенки, казва си той, не зрелите хора. Особено когато са прекарвали по-голямата част от съзнателния си живот в борба срещу скрити страхове и тайни сили, какъвто е неговият случай.

Прави крачка напред в опит да се овладее. Та той си е у дома. На сигурно място.

Протяга бързо ръка и започва трескаво да опипва стената до тъмната каса на вратата, за да напипа старомодния ключ, който мигом завърта.

Нищо. Тъмнината остава все така непроницаема.

Рики вдишва дълбоко, поема част от нея. Започва да върти ключа като бесен, отказал да приеме действителността: не свети. Ругае на глас: „Да върви по дяволите...“, но не влиза вътре. Остава очите си да се приспособят към мрака, като през цялото време се ослушва внимателно за някой издайнически звук, който да му подсказе, че не е сам. Започва да се самоуспокоява: когато човек преживее неприятности, както се случва днес с него, нормално е съзнанието да започне да си прави разни шеги. Все пак изчаква още известно време, като се мъчи да пробие с поглед пространството пред себе си. После пристъпва напред към бюрото, за да потърси опипом настолната лампа в края му. Чувства се като слепец, протегнал ръце пред себе си, за да напипа нещо, което го няма. Преценил малко неточно разстоянието, той се блъска рязко в бюрото, а болката от удареното коляно изригва куп мръсотии от устата му. Излитат няколко лайна и дяволи, както и едно най-обикновено „да еба“, което допреди събитията от вчерашния ден никога не е докосвало устните на Рики. Обикаля бюрото с рамото напред и най-сетне напипва лампата и копчето. Въздъхва с облекчение и го натиска.

Но и тази лампа не светва.

Рики хваща здраво ръба на бюрото, за да остане прав. Казва си, че сигурно има някакъв проблем в електроснабдяването поради жегите и увеличените нужди на града от енергия, но от мястото си зад бюрото ясно вижда ярките улични светлини, чува веселото бръмчене на климатика. Сега си казва, че не е невъзможно две електрически крушки в едно и също помещение да излязат от строя едновременно. Необичайно, но напълно възможно.

Хванал се с една ръка за бюрото, той търси с другата третата лампа в този кабинет. Това е черен лампион от ковано желязо, купен от жена му преди години, с цел да бъде занесен в лятната къща, но присвоен от него, за да го сложи в кабинета, зад собственото си кресло и над предния край на кушетката. Използва го за четене, както и за да пропъди отчасти ноемврийския дъждовен полумрак, така че пациентите да не се чувстват толкова потиснати от неприятното време.

Лампионът се намира на около четири метра от сегашното му местоположение до бюрото, но в дадените обстоятелства разстоянието изглежда значително по-голямо. Извиква в съзнанието картината на кабинета и ясно вижда, че от креслото го делят само няколко крачки, а оттам достъпът до лампиона е нищо работа. Ще му се повече светлина от уличните лампи да се процежда през прозореца, но сякаш малкото налична спира отвън, безсилна да проникне в малкия кабинет. Четири крачки, казва си той, и гледай да не си праснеш коляното в креслото.

Стъпва внимателно, протегнал ръце в празното пространство пред себе си. Привежда леко тяло напред в търсене на успокояващ допир със старото си кожено кресло. Май му отнема повече от нормалното време да се добере до него, но то се оказва на обичайното място: ето я облегалката, ето подлакътника и той се отпуска върху седалката, която го посреща с добронамерено проскърцване на кожата. Ръцете му напипват масичката, върху която държи графика и големия часовник, а сетне се протягат по-нататък, към лампиона. Ключът му е високо горе, почти до крушката, и той го намира след известно пъхтене и опипване. Рики го натиска рязко.

Тъмнината си остава непокътната.

Започва бързо да натиска ключа в едната и другата посока, пълни пространството с резки звуци.

Нищо.

Рики седи като замръзнал в креслото си в търсене на някакво достъпно и успокояващо обяснение на факта, че и трите лампи в кабинета му отказват да светнат. Не намира такава.

Диша тежко, наострил уши в нощта, цял в слух, за да се ориентира в приглушените звуци на града. Нервите му са изопнати до краен предел, слухът му е напрегнат до границите на възможното, останалите му сетива събират всички сили, за да установят с общи усилия дали е сам в стаята. Нещо го подтиква да хукне към изхода, да излети в коридора и после навън, за да намери някого, с когото да се върне тук. Рики се бори срещу този порив, разпознал в него очевиден признак за паника. Опитва се да запази спокойствие.

Слухът му не долавя нищо подозрително, но това не му вдъхва увереност, че е сам. Опитва да си представи къде точно би могъл да се скрие някой: в кой килер, зад кой ъгъл, под коя маса. След това се мъчи да съсредоточи вниманието си върху набеязаните местоположения,

сякаш е в състояние да надникне в тях от креслото си до терапевтичната кушетка. Но и това усилие остава без успех. Мъчи се да си представи къде би могъл да е оставил фенерче или свещи. Стига до извода, че ако такива има, те ще са на лавицата в кухнята, където държи резервните крушки. Остава седнал още известно време, без желание да напусне родния уют на познатото кресло, а сетне се надига, движен от разума, който му казва, че намирането на някакъв източник на светлина е едничкото логично действие, подходящо за момента.

Пристъпя предпазливо към средата на стаята, отново прострял ръце пред себе си като слепец. Преполовил вече помещението, той е стреснат от иззвъняването на телефона върху бюрото.

Този звук сякаш го опарва.

Спъва се при обръщането назад, насочва се към източника на звука. Ръката му забърсва чаша с моливи и химикалки, която държи там, и ги попилява. Вдига слушалката миг преди шестото иззвъняване, което би включило телефонния секретар.

— Ало? Ало?

Никакъв отговор.

— Ало? Кой се обажда?

Отсреща затварят слушалката.

Рики стиска своята и ругае мълчешком, а след малко не съвсем:

— Да пукнеш дано! По дяволите! По дяволите! По дяволите...

Оставя я и се опира с две ръце на бюрото, сякаш е смазан от пълно изтощение и иска да си поеме дъх. Ругае отново, но по-тихичко.

Телефонът звънва пак.

Той трепва от изненада, после посяга към апарата, слушалката се удря в бюрото, той я вдига бързо.

— Нищо смешно няма в това — крясва докторът.

— Доктор Рики? — мърка дълбокият, но кадифен като на котел глас на Върджил. — Никому и през ум не минава за никакви шеги. Мисля, че господин Р. е напълно лишен от чувство за хумор, или поне така са ми казвали.

Рики прехапва устна, за да задържи крайно неприятните думи, които напират на езика му. Вместо тях оставя мълчанието да изрази собствените му мисли.

След малко Върджил се засмива. Това звучи ужасяващо от телефонна слушалка.

— Още си на тъмно, а, Рики?

— Да — отвръща той. — Идвали сте тук, нали? Вие или някой като вас е проникнал в жилището ми в мое отсъствие и...

— Рики — гука неочаквано Върджил с почти прелъстителен глас, — ти си психоаналитикът. Когато не си наясно с някоя ситуация, какво правиш?

Той не отговаря, а Върджил отново се смее.

— Рики, нали се мислиш за цар на символиката и разплитане на всякакъв род загадки? Как хвърляш светлина върху обгърнат в мрак проблем? Това ти е работата, нали така? — и не му оставя възможност да отговори. — Тръгни по най-прекия път към решението.

— Какво? — пита той.

— Рики, виждам, че ще имаш голяма нужда от моята подкрепа през близките дни, ако наистина сериозно си решил да отървеш кожата. Или предпочиташ да изчакаш в бездействие и мрак деня, в който ще се наложи да се самоубиеш?

Той е объркан.

— Не схващам много-много.

— Скоро ще схванеш — успокоява го жената.

Затваря и го оставя тревожен и безпомощен с телефонната слушалка в ръка.

Нужни са му няколко секунди, преди да я върне на място. Нощната атмосфера на кабинета го обгръща отвсякъде, внушава му усещане за безнадеждност. Обмисля казаното от Върджил, което му се струва несмислено, загадъчно и непроницаемо. Ще му се да закрепци, че нищо не разбира, натикан в този самотен мрак, смазан от мисълта, че неговият съкровен личен свят е грубо осквернен и омърсен. Рики скърца със зъби, обзет от гняв, впива пръсти в ръба на бюрото, стене ожесточено. Иде му да грабне нещо и да го натроши на парченца.

— Най-прекият път — почти изкрещява той. — Няма преки пътища в живота!

Звукът на заглъхващите в мрака на помещението думи има неочакван ефект: той се успокоява внезапно, стигнал до ръба на яростта.

— Пряк, пряк... — мълви полугласно докторът.

И тогава му хрумва нещо. Учуден е, че го е пропуснал, подгонен от гнева. „Може би...“, произнася той и протяга лявата си ръка към

настолната лампа. Напипва стойката и свързващия кабел. Проследява го с пръсти към пода, където щепселът е включен в разклонител, който на свой ред пълзи покрай стената до най-близкия контакт. Коленичи и след секунди напипва щепсела. Той е измъкнат. Още няколко секунди — и открива самия разклонител. Пъха щепсела и стаята веднага се озарява в светлина. Рики се изправя и хвърля бърз поглед към лампона, за да се увери, че и неговият шнур е изключен. Вдига поглед към лампата на тавана — крушката ѝ е отвъртяна.

Телефонът на бюрото звъни за трети път.

Той вдига слушалката и пита:

— Как успяхте да влезете вътре?

— Не допускате ли възможност господин Р. да си позволи услугите на квалифициран ключар? — пита присмехулно Върджил. — Или на професионален касоразбивач? Някой, който разбира от античните заключващи приспособления на входната ти врата, Рики. Никога ли не ти е идвало на ум да се снабдиш с нещо по-съвременно? Електронни лазерни системи, инфрачервени сензори? Системи, които разпознават пръстови отпечатъци или даже особености на ретината, дето ги използват по разни правителствени места. Много добре ти е известно, че подобни артикули са достъпни и за широката публика чрез леко нередни сделки с тъмни личности. Никога ли не ти е хрумвало да погледнеш от по-съвременен аспект към проблема за личната ти сигурност?

— Не съм имал нужда от подобни глупости — заявява надутото Рики.

— Значи не са нахлували в жилището ти? Не си бил ограбван през всичките тия години, прекарани в Манхатън?

— Не.

— Е — със самодоволен вид подхваща Върджил, — значи никой не е допускал възможността да криеш нещо, което си струва труда да бъде откраднато. Но случаят сега не е такъв, а, докторе? Моят работодател явно е на различно мнение и е готов на всякакъв риск.

Рики не отговаря. Той вдига рязко глава и гледа към прозореца.

— Вие ме наблюдавате — заявява остро той. — Гледате ме точно сега, нали? Иначе откъде бихте могли да знаете, че съм запалил лампата?

Върджил избухва в смях.

— Браво на тебе, Рики! Отбелязваш известен напредък в умението да забелязваш очевидното.

— Къде се намирате? — пита Рики.

Върджил прави кратка пауза, а сетне казва:

— Наблизо. Зад тебе съм, Рики. В сянката ти. Какъв е смисълът да имаш водачка в пъкъла, ако не ти е подръка, когато се нуждаеш от нея?

Той не отговаря.

— Така — казва Върджил с жизнерадостния тон, който започва да дразни Рики все повече, — нека ти подсказва малко, докторе. Господин Р. е спортна натура. След всички усилия, положени за организиране на този скромен опит за отмъщение, допусках ли, че той ще играе игра, чиито правила остават неясни за тебе? Какво научи тази вечер, Рики?

— Научих, че вие и вашият работодател сте психически разстроени, отвратителни личности — избухва Рики. — И не желая да имам нищо общо с вас.

Смехът на Върджил звучи по телефона леден и безстрастен.

— Само това ли научи? И как стигна до това заключение? Не че отричам неговата основателност, забележи. Но ми е интересно да науча с какви психоаналитични или медицински аргументи стигаш до такъв извод, без изобщо да ни познаваш. Та ние с тебе сме провели един-едничък сеанс. А ти все още нямаш най-малка представа кой може да е Румпелшилцхен, нали така? И все пак си готов да стигнеш до някакво заключение, без окото ти да мигне. Мисля, че подобен подход е твърде опасен за тебе, Рики, особено предвид несигурното ти положение на този свят. Мисля, че трябва да възприемеш по-голяма широта в мисленето.

— Цимерман... — обажда се докторът, обладан едновременно от гняв и хладнокръвие. — Какво стана с него? Били сте там и двамата. Вие ли го блъснахте от платформата? Може би съвсем лекичко, колкото да загуби равновесие и да падне? Мислите ли, че това убийство може да ви се размине?

Върджил се замисля за миг и после отговаря троснато:

— Да, Рики, убедена съм. Мисля, че мнозина в днешно време вършат безнаказано всякакви престъпления, включително убийства. Случва се всеки ден. Но при твоя пациент — или по-скоро бивш

пациент — доказателствата говорят убедително в полза на самоубийството. А ти самият напълно ли си убеден, че не е скочил? Никаква тайна не е, че човекът беше в дълбока депресия. Защо мислиш, че не си е посегнал по достъпен и ефикасен начин, който не е никак необичаен за този град? Метод, който може би скоро ще трябва и ти да обмислиш. Не е чак толкова страшен начин да си отиде човек, като се замислиш. Секунда на страх и колебание, мигновено решение, храбра стъпка напред, оглушаващ шум, остра светлина, а сетне — благодатен покой.

— Цимерман не би се убил сам в никакъв случай. Липсваха признаци за подобна възможност. Вие или някой от вашите го е блъснал под влака.

— Прекланям се пред твоята увереност, Рики. Човек трябва да си живее напълно безметежно при наличието на подобна увереност във всичко.

— Ще отида отново в полицията.

— Никой няма да ти попречи в това начинание, щом смяташ, че можеш да си помогнеш по този начин. Намираш ли ги напълно отзивчиви? Проявиха ли жив интерес към твоята психоаналитична интерпретация на събитие, чийто очевидец не си бил?

Тези думи укротяват Рики. Той изчаква малко и пита:

— Добре. Какво следва от тук нататък?

— Следва подарък за тебе. Върху кушетката е. Виждаш ли го?

Рики бързо поглежда натам и съзира средно голям жълтеникав плик на мястото, където обикновено пациентите полагат глава.

— Виждам го.

— Добре — казва Върджил. — Ще изчакам да го отвориш.

Преди да остави слушалката върху бюрото, той я чува да тананика някаква мелодия, която му е смътно позната, но в момента не се сеца коя е. Ако бе малко по-редовен телевизионен зрител, Рики би разпознал начаса пилотната мелодия от телевизионното шоу „Jeopardy: Риск губи — риск печели“. Пропуснал тази възможност, той става бързо и грабва плика. Той е съвсем тънък и като го разкъсва, намира в него едничък лист хартия.

Това е страница от календар. Първият ден от август е белязан с ярко „X“ в червен цвят. Следващите тринайсет дати са оставени както

са. Петнайсетата е оградена в червено. Останалите дни от месеца са замацани в черно.

Устата на Рики пресъхва. Наднича в плика, но там няма нищо друго.

Връща се бавно при бюрото и вдига слушалката.

— Добре — казва той. — Това не е трудно за разбиране.

Интонацията на Върджил остава спокойна и донякъде приятна.

— Само напомняне, Рики. Това е. Нещо, което да те подтикне към действие. Рики, Рики, нали те попитах вече: какво успя да научиш?

Въпросът направо го вбесява и той е готов да избухне. Но овладява чувствата си с усилие и казва:

— Научих, че вероятно не съществуват никакви ограничения, няма предели.

— Така-така, Рики, много добре. А друго?

— Друго нищо. Засега толкова.

Върджил започва да цъка с език, сякаш пародира някакъв надут прогимназиален даскал.

— Не е така, Рики. Онова, което си научил, Рики, е, че всяко нещо в тази игра, включително нейният най-вероятен изход, става по начин, максимално пригоден към твоята особа. Мисля, че моят работодател проявява изключително великодушие, като имаме предвид с какви възможности разполага. Предоставен ти е шанс — вярно, твърде ефимерен — да спасиш живот, нечий живот, както и своя собствен, с отговор на прост въпрос: кой е той? И понеже не иска да бъде непочтен, ти оставя резервен вариант. Той не е така атрактивен — това трябва да се признае — но поне би дал известен смисъл на жалкото ти съществуване в неговите заключителни дни. Малцина получават подобна възможност, Рики: да се запътят към гроба със съзнанието, че тяхната саможертва спестява другиму неизвестно, но без капка съмнение ужасяващо и окончателно преживяване. Рики, та подобна орис граничи с възможността да те провъзгласят за светец, и то без задължителните три чудеса, които католическата църква поставя като предварително условие за бъдещия светия, макар за някой достоен кандидат да е готова да си затвори очите и да се откаже от едно-две. Как оценяваш ти подобен отказ, след като той влиза в противоречие със стандартните изисквания за допуск в елитния клуб?

Добре де, бихме могли да разискваме върху този интригуващ проблем при друг случай. А сега, Рики, най-добре обмисли още един път дадените ти напътствия и запретвай ръкави за работа. Губиш си времето, а не остава кой знае колко. Случвало ли ти се е някога да проведеш психоанализа с предварително определен краен срок, Рики? Защото именно за такава става дума в нашия случай. Ще поддържаме връзка. Недей забравя: Върджил е винаги на разположение. — Въздъхва дълбоко и пита: — Всичко ли е ясно, Рики?

Той мълчи и тя повтаря с по-остър тон:

— Всичко ли е ясно, Рики?

— Да — отвърща той.

Но затваря с ясното съзнание, че нищо не му е ясно.

СЕДМА ГЛАВА

Духът на Цимерман сякаш му се присмива.

Настъпило е утро след кошмарна нощ. Сънят не го глези много-много, но когато все пак успява да се унесе, сънува живо и фантастично покойната си жена, седнала до него в яркочервена двуместна кола, която не е виждал, но за която знае, че му принадлежи. Паркирали са на дълбокия пясък на някакъв плаж недалеч от лятната си къща. В съня на Рики сиво-зелените води на Атлантическия океан, както се оцветяват преди буря, напират все по-близо и по-близо, заплашват да погълнат колата и той се мъчи с все сила да отвори вратата, обаче отвън вижда ухиления и цял в кръв Цимерман, който я натиска и не му дава да излезе. Колата не ще да запали, но той бездруго знае, че гумите ѝ са до осите затънали в пясъка. Мъртвата му съпруга в този сън остава мълчалива и спокойна, някак изпълнена с доброжелателно очакване, и за него не е никак трудно да разтълкува всичко това, застанал гол под хладната струя от душа, която се лее, ни студена, ни топла, по темето му напълно в тон с унилото настроение. Рики навлича избелял и износен панталон в маскировъчен цвят, орфан по ръбовете и с всички останали белези на дългогодишна употреба, за каквито тийнейджърите с готовност плащат допълнително, но които в неговия случай са просто спомен от многото години безпощадно носене през летните отпуски — единственото време, когато го обува. Нахлузва си също толкова износени мокасини, а сетне облича синя риза, до такава степен охлузена, че не може да се носи по друго време, освен през уикенда. Прокарва един гребен през косата си. Поглежда отражението си в огледалото и установява, има всички външни белези на преуспяващ мъж, който се готви за летния си отпуск. Минава му през ум мисълта как години наред се събужда с ведро чувство на първи август и оживено навлича старите бойни доспехи, които са явен знак, че за предстоящия месец той напуска грижливо изграденото и организирано ежедневие на психоаналитик от горната източна част на Манхатън, за да го замени с нещо съвсем различно. Отпускът за него е свързан с градинска кал по ръцете, пясък

между пръстите от продължителни разходки край брега, четене на популярни романи и от време на време по някоя от ония злощастни измишльотини, помпозно наречени „Кейпкодери“, а всъщност — нищо повече от водка с боровинков сок. Този отпуск не обещава нищо подобно, макар в пристъп на дебелоглавие или може би в опит да заблуди съдбата той пак да се е издокарал в традиционното за август облекло.

Поклаща глава и се повлича към малката кухня. За закуска си приготвя препечена филия пшеничен хляб и чаша черно кафе, което си остава горчиво, независимо от броя на добавените лъжички захар. Дъвче препечения хляб с безразличие, което го смайва. Пълна липса на апетит.

Отнася бързо изстиващото кафе върху бюрото си в кабинета, където се мъдри и писмото от Румпелшилцхен. От време на време хвърля потаен поглед през прозореца, сякаш се надява да съзре голото тяло на Върджил, щръкнало на отсрещния тротоар или пък курдисано на някой от прозорците на отвъдната фасада. Знае, че е някъде наблизо, или поне вярва, че е така, след казаното от самата нея.

Рики потръпва, без да ще. Вторачва се в писмото.

В един момент му се завива свят и го залива гореща вълна.

— Какво става тук? — пита се високо той.

Струва му се, че в стаята се вмъква Роджър Цимерман, все така претенциозен и противен в смъртта, какъвто бе приживе. И както обикновено очаква отговори за всичките си криво поставени въпроси.

Отново набира телефона на мъртвия с надежда някой да отговори. Рики е убеден, че трябва да поговори с някого за смъртта на Цимерман, но с кого точно, няма представа. Майката продължава необяснимото си отсъствие и Рики съжалява, задето не се е сетил да попита детектив Ригинс за нейното местонахождение. Сигурно е у съседи или пък в болница. Цимерман има по-малък брат в Калифорния, с когото поддържа нередовна връзка. Той работи нещо във филмовата индустрия на Лос Анджелис и не проявява никакво желание да се разправя с чепатата си и почти инвалидизирана майка, което предизвиква яростни оплаквания от страна на Цимерман. Той бе човек, който се наслаждаваше на окаения си живот, който предпочиташе да хленчи и да се оплаква от него, вместо да му се опълчи и да го промени. Именно това го прави крайно неподходящ

кандидат за ролята на самоубиец. Онова, което според полицията и колегите му е признак на отчаяние, в очите на Рики е най-чиста проба удоволствие. Той живее в името на своите фобии. Задачата на Рики като психоаналитик е да го мобилизира с цел промяна. Той чака момента, в който пациентът най-подир ще разбере колко осакатен е собственият му живот, изпълнен с недоволство и гняв. Моментът, когато промяната ще стане вероятна, е наистина опасен, защото тогава Цимерман може да изпадне в още по-дълбока депресия при мисълта, че изобщо не е било нужно да пропилява всички години по начина, по който го е допуснал. Той ще бъде особено уязвим, когато осъзнае количеството на пропиляното време. Това ново съзнание може да крие смъртна опасност.

Но този миг бе на месеци, а най-вероятно на години отдалечен в бъдещето.

Цимерман продължава да пристига всеки ден за сеансите си, продължава да гледа на психоанализата като на петдесетминутна възможност за изпускане на парата, нещо като свирка на локомотив, която само чака дръпването на машиниста. Каквото е успял да научи до момента, използва единствено да отваря нови пътища за гнева си.

Оплакването му носи удовлетворение — той не е скован от мирова скръб и отчаяние.

Рики поклаща глава. През неговата двайсет и пет годишна частна практика са се самоубили трима пациенти. Двама от тях му бяха изпратени в твърде напреднал стадий на психическо разстройство, вече проявили повечето класически признаци за надвиснала опасност, и посегнаха на живота си малко след началото на неговата терапия. Изпитваше чувство на безсилие и в двата случая, но не и усещане за вина. За третия случай обаче Рики не обича да си спомня, понеже става дума за негов дългогодишен пациент, той не съумя да овладее разпада на личността му дори с лекарства, чийто противник е по принцип. От години не се е сещал за него и никак не му бе приятно да го споменава пред детектив Ригинс, макар да бе спестил подробностите пред тази груба и едва-едва проявила интерес жена.

Потръпнал за миг, сякаш в стаята внезапно е нахлул студен въздух, Рики си мисли: това беше христоматийно самоубийство. Нищо общо със случая на Цимерман.

Но идеята, че са го блъснали под летящия влак, за да бъде внушено нещо на самия него, му се вижда чудовищна. Бодва го право в сърцето. Тя е нещо като искра, бавно падаща над локва бензин.

Подобна идея звучи абсолютно неправдоподобно. Представя си как влиза в твърде ярко осветеното и умерено замърсено помещение на детектив Ригинс, за да я уведоми, че някакви непознати умишлено убиват човек, когото нито знаят, нито познават, с единствената цел да принудят него самия, доктор Старкс, да се намеси против волята си в някаква измислена от тях извратена игра на живот и смърт.

Всичко това е вярно, казва си още Рики, но би звучало съвсем невероятно за ушите на нископлатена и преуморена служителка на Транспортната полиция.

И в същия момент си дава сметка, че те са наясно по въпроса.

Мъжът с името Румпелшилцхен и жената, нарекла се Върджил, отлично съзнават, че няма никакъв начин да бъдат свързани от полицията с някаква случайна злополука в станция на метрото, въпреки дрънканиците на Рики. Даже и да не му се присмее детектив Ригинс — което със сигурност ще се случи — какво може да я накара да се захване с шантавата хипотеза на психоаналитик, за когото тя правилно предполага, че би приел по-скоро което и да било фантазмагорично обяснение на тази смърт, вместо очевидното самоубийство, което говори така зле за професионалните му възможности?

Спокойно може да отговори на този въпрос с една-единствена дума: нищо.

Смъртта на Цимерман има за цел да доведе до смъртта на Рики. И никой не може да го разбере, с изключение на него самия.

Осъзнаването на тази истина му замайва главата.

Седнал изправен в креслото си, Рики разбира, че моментът е критичен. От пристигането на това писмо следват поредица събития, просто той не е в състояние да обхване в пълнота. Психоанализата предполага търпение, а той няма време за търпение. Погледът му попада върху листа от календар, изпратен от Върджил. Оставащите четиринайсет дни му изглеждат чудовищно къс срок. За миг си представя положението на осъден на смърт, комуто съобщават, че губернаторът е отхвърлил молбата за помилване, а датата и часът на екзекуцията са вече определени. Картината е съкрушителна и той се

отвърща от нея с мисълта, че дори в затвора осъдените на смърт се борят и надяват до последната секунда. Рики поема дълбоко дъх. Това е най-големият лукс в нашето съществуване, колкото и мизерно да е то: че не знаем колко ще е отреденият ни отрязък. Календарът сякаш му се подиграва от бюрото.

— Това не е игра — обръща се той към неизвестно кого. — Изобщо не е игра.

Взима писмото и се взира в стихчето. Ето насока! Той едва не изкрещява фразата. Насока, дадена от оня психопат. Разгледай я внимателно!

„... Мама, татко и деца...“

Интересно, казва си той, авторът на писмото използва думата „деца“, което оставя открит въпроса за пола.

„... Заедно с тате в нощта...“

Бащата си отива. Денем или нощем, това може и да има някакво значение, но важното е, че бащата си отива от семейството. Каквато и да е причината, Румпелшилцхен е разгарял години наред отровен пламък в душата си. Той навярно е подклаждан от майката, която е останала. Очевидно докторът играе някаква роля за пораждането на тази ярост, която след много години става смъртоносна. Но каква именно роля? Ето го въпроса, който подлежи на изясняване.

Хрумва му, че Румпелшилцхен трябва да е дете на някой пациент. Но какъв тип пациент?

Явно на някой нещастен и неуспял. Който вероятно е прекъснал без време терапията. Но кой точно е пациентът: останалата с деца и пълно с негодувание сърце майка или изоставилият ги баща? Дали се е провалил при изоставената жена, или е сътворил мотив за бащиното решение да ги напусне? Ситуацията му напомня за японския филм „Рашомон“, в който едно и също събитие се разглежда от съвсем различни позиции, за да се стигне до нямащи нищо общо една с друга

интерпретации. Изиграл е решаваща роля в заредена със смъртоносна енергия ситуация, но откъм коя страна, не може да каже. Какъвто и да е случаят, разсъждава докторът, събитията са били преди двайсет, двайсет и пет години, тъй като за Румпелшилцхен е било потребно време, за да се домогне до положението на човек със средства, които му позволяват да заиграе тази игра.

Колко ли време, пита се Рики, е необходимо, за да се превърнеш в убиец? Десет, двайсет години? Или само миг?

Не знае, но подозира, че ще трябва да разбере.

За първи път, откак отвори писмото в чакалнята, изпитва чувство на известно удовлетворение. Не точно твърда увереност, а по-скоро доверие в собствените сили. Онова, което не забелязва в момента, е фактът, че в реалния, пълен с мръсотия свят на детектив Ригинс той се усеща в неизгодна позиция и в чужди води, но завърнал се в познатия свят на емоции и решения, които се обуславят от психологията, веднага се чувства с повишена самоувереност.

Образът на Цимерман, нещастния човек, който изпитваше остра нужда от подкрепа — оказала се неадекватна — започва да избледнява, но Рики остава сляп за нещо друго, нещо, от което косата му би се изправила: той започва да играе играта на специално за него създаден терен, точно както предсказа Румпелшилцхен.

Психоаналитикът няма нищо общо с хирурга, който може да види данните за своя успех или провал на екрана на компютъра или на кардиограмата. Тук нещата са доста по-субективни. „Излекуван“, тази дума с толкова много скрити величини, никога не се споменава в контекста на психоаналитичната терапия, макар областта да е в много отношения тясно свързана с традиционната медицина.

Рики се връща към своя списък. Взел е период от десет години, от 1975, когато слага начало на частната си практика, до 1985. Започва да записва имената на всеки пациент, стъпил в кабинета му за сеанс през този времеви отрязък. Открива, че изпълнението на тази задача е сравнително лесно, що се отнася до лицата, с които е работил продължително време и които са се подлагали на обичайния психоаналитичен курс. Техните имена с готовност изскачат и Рики забелязва със задоволство, че ги свързва мигом с лица, гласове и твърде много подробности за всеки отделен случай. За някои още помни имена на съпрузи, деца, родители, професионални занимания,

условия на детството. Едно на ръка и всичките клинични диагнози и професионална оценка на проблемите им. Тези неща са от голяма полза, казва си той, но е твърде съмнително някой от подлаганите на продължителна терапия пациенти да е станал причина за формирането на личността, която го застрашава в момента.

Румпелшилцхен би трябвало да е дете на някого, който не е трайно свързан с психотерапевтичната му практика. Някой, който е прекъснал внезапно терапията. Който е престанал да идва само след няколко сеанса.

Да си припомни имената на тези пациенти е съвсем друго нещо.

Седи зад бюрото с лист хартия и се мъчи месец по месец да възстанови в съзнанието си събития отпреди четвърт век. Това е психоаналитичният еквивалент на тежката атлетика: имена, физиономии, проблеми започват да се нижат бавно пред вътрешния му взор. Би желал да е поддържал по-добре организиран и подробен архив, защото малкото документи, които успява да изрови във връзка с онзи древен период, са все свързани с хора, прекарвали продължителна терапия, които — всеки по свой начин — оставят някакви следи в паметта му след дълги години редовни посещения за изповед върху неговата кушетка.

Нужно му е лице, оставило не следа, а белег.

Рики подхожда към проблема по единствения познат начин. Наясно е, че той не е особено ефикасен, но не знае как иначе да постъпи.

Процесът е муден. Минутите на предобеда неусетно се нижат и потъват в небитието. Списъкът му се удължава след безкрайни лутания на съзнанието. Страничен наблюдател би видял леко прегърбената фигура на седнал с молив в ръката мъж, подобен на поет с блокирало съзнание, който се мъчи да намери рима за някоя невъзможна дума — като пустош например.

Рики се труди самотен и упорит.

Към пладне звънецът на входната врата се обажда.

Звукът сякаш го изтръгва от някакъв унес. Изправя се рязко, усеща болки в гърба и внезапна сухота в гърлото. Следва ново позвъняване — явно е някой, който не познава установената с пациентите договорка.

Бързо прекосява кабинета, после чакалнята и предпазливо се приближава до вратата, която толкова рядко заключва. Тя е с шпионка, която той не помни кога е използвал за последен път, но сега долепя око до отвора, а звънецът се обажда за трети път.

Отвън вижда младеж с потъмняла от пот синя униформа на Федералната куриерска служба. Той държи пред гърдите си плик и електронно устройство. Изглежда леко ядосан и готов да си тръгне, но Рики отключва вратата. Веригата остава.

— Да? — обажда се докторът.

— Нося писмо за доктор Старкс. Вие ли сте, господине?

— Да.

— Трябва да се подпишете.

Рики се поколебава.

— Имате ли някакво удостоверение за самоличност?

— Моля? — пита младият човек с усмивка. — Униформата не ви ли стига? — Въздъхва и се извързва така, че Рики да види ламинирана служебна карта със снимка, закачена на ризата. — Можете ли да прочетете? — пита той. — Искам само един подпис и изчезвам.

Рики отваря неохотно вратата.

— Къде искате да се подпиша?

Куриерът му поднася устройството и посочва дващест и втори ред.

— Ето тук — казва той.

Рики се подписва. Куриерът проверява подписа, потвърждава електронно операцията, машинката бипва два пъти. Рики няма представа за какво е цялата работа. След това човекът му връчва малък картонен плик за експресни доставки.

— Приятен ден — произнася с глас, от който проличава пълното му безразличие какъв да е денят, но така са го учили да казва и той е длъжен да се съобразява с установените правила.

Рики се задържа малко на прага, вперил поглед в плика. Обратният адрес е на Нюйоркската асоциация на психоаналитиците, организация, на която е отдавнашен член, но с която е имал твърде малко вземане-даване през годините. Асоциацията е нещо като управително тяло за местните психоаналитици, но Рики винаги е отбягвал политическите интриги и връзкаство, които неизменно съпътстват действията на всяка подобна организация. Той ходи на

някоя и друга спонсорирана от асоциацията лекция и прехвърля нейния полугодишник, колкото да е в час с работата на колегите, но бяга като дявол от тамян от организационните събрания, а също и от партита и коктейли.

Връща се в кабинета си, след като заключва отново вратата, и се чуди какво ли има да сподели с него организацията точно в този момент. Сигурен е, че почти сто процента от членския състав на асоциацията се стяга за отпуск. Също както толкова много други неща от света на психоаналитиците, августовската ваканция е свещена.

Рики отваря картонения плик. Вътре открива обикновен плик с отпечатан адрес на асоциацията в горния ляв ъгъл. Неговото име е също напечатано, а отдолу се мъдри повелителен надпис: „По куриер — спешно!“.

Отваря плика и вади два листа хартия. В горната част на първия е логото на асоциацията. Веднага забелязва, че е от името на президента, десетина години по-възрастен от него лекар, когото познава съвсем бегло. Не си спомня да е водил някога истински разговор с този човек, ако се изключат поздравите и общоприетата размяна на любезности.

Започва припряно да чете:

„Драги доктор Старкс,

Мое неприятно задължение е да Ви съобщя, че асоциацията получи сериозно оплакване по повод на Вашите отношения с бивш пациент. Прилагам копие от него.

Съгласно вътрешните правила на нашата организация и след задълбочена дискусия с нейното ръководство изпратих цялата преписка на щатската Комисия по медицинска етика. Положително ще Ви потърсят в най-близко бъдеще.

Бих Ви посъветвал да наемете квалифициран юридически съветник също в най-скоро време. Надявам се да запазим същината на това оплакване в тайна от медиите, тъй като обвинения от подобно естество хвърлят черно петно върху цялата професионална гилдия.“

Рики едва поглежда подписа, защото бърза да види втория лист. Той също е писмо, но адресирано до президента на асоциацията с копия до неговия заместник, председателя на комисията по професионална етика, до всеки от нейния шестчленен състав, секретаря на асоциацията и нейния ковчежник. Общо взето, казва си Рики, всеки, чието име се свързва по някакъв начин с ръководството на асоциацията, е получил копие от писмото.

„Уважаеми господине или госпожо,

Преди повече от шест години започнах психоаналитична терапия при члена на вашата асоциация доктор Фредерик Старкс. След изтичане на три месеца с по четири седмични сеанса той започна да ми задава неприемливи въпроси. Те неизменно бяха свързани с мои сексуални връзки, включително и с един провален брак. В по-нататъшния ход на терапията въпросите му в това направление изискваха все по-детайлни отговори. А тонът на самите въпроси доби откровено порнографски характер. При всеки мой опит да отклоня въпроса той го повдигаше отново, настоявайки за все по-големи и колоритни подробности. Аз възразих на това, но докторът отговори, че ключът към разрешаване на проблемите ми се крие именно в преодоляване на сексуалната ми неадекватност в отношенията с моите интимни партньори. Малко след формулиране на това съждение той ме изнасили за първи път. Увери ме, че ако не му се отдам, никога няма да се оправя.

Сексът по време на редовните сеанси се превърна в задължителен елемент на самата терапия. Докторът бе ненаситен. След половин година той заяви, че терапията ми е към своя край и не може с нищо повече да ми бъде от полза. Каза още, че съм в твърде дълбока депресия, която налага провеждане на медикаментозен курс или дори хоспитализация. Препоръча ми да се обърна към частна психиатрична клиника във Вермонт, но дори не си направи

труд да звънне на нейния директор. В деня на последния сеанс ме принуди към анален секс.

Трябваха ми няколко години, за да се възстановя след познанството с доктор Старкс. През това време влизах в болница три пъти — всеки път за повече от шест месеца. Нося белезите от два неуспешни опита за самоубийство. Само благодарение на непрестанните грижи на квалифициран терапевт успях да поема по пътя към възстановяване. Това писмо до Вашата организация е също етап от пътя.

Мисля, че за момента е по-добре да запазя своята анонимност, макар че доктор Старкс положително ще се сети за мене. Ако сметнете да се заемете с въпроса, обърнете се към моя адвокат и/или терапевта ми.“

Писмото не е подписано, но съдържа координатите на адвокатска кантора в центъра на града и на психиатър с практика в предградие на Бостън.

Ръцете на Рики треперят. Вие му се свят и той се подпира на стената, за да запази равновесие. Чувства се като претендент за титла в тежка категория, който току-що е отнесъл страховит тупаник и сега стои объркан и ослепял от болка, готов да се строполи на ринга, но спасен от погром от навременния гонг.

Нито една дума в писмото не е истина. Не и такава, която да му е известна.

Но дали това има някакво значение, пита се.

ОСМА ГЛАВА

Загледан в изписаните пред очите му лъжи, докторът изпитва противоречиви чувства. Духът му е сринат, сърцето му е вцепенено от отчаяние, сякаш нещо е извадено от него и мястото е запълнено с гняв, толкова неприсъщ на неговата природа, че го чувства като нещо чуждо. Ръцете му започват силно да се тресат, лицето му пламва, а по челото му избива ситна пот. Същата жега близва врата и подмишниците му, пърли гърлото. Вдига очи от писмото и започва да търси с поглед нещо, което да грабне и натроши, и като не намира нищо подходящо, ядосва се още по-силно.

Рики кръстосва напред-назад из кабинета няколко минути. Сякаш някакъв нервен пристъп разтърсва цялото му тяло. Най-накрая се свлича в коженото кресло до горния край на кушетката, и се отпуска, та познатото скърцане на тапицерията и допирът на гладката материя да го успокоят поне за малко.

Няма никакво съмнение относно авторството на тази каша. Фалшивата анонимност на мнимата жертва е достатъчно доказателство. По-важното е: защо? Следва се определена линия на поведение, това му е ясно, но той трябва да я разкрие.

Рики има втори телефон на пода до креслото си и сега посяга към него. За нула време научава номера на президента от справочната служба. Отказал предложението на електронния глас да го свърже, той гневно натиска копчетата и зачаква нетърпеливо.

Отговаря познатият глас на колегата. Но Рики чува характерните интонации на записа.

„Здравейте. Свързали сте се с кабинета на доктор Мартин Рот. Ще отсъствам от първи до двайсет и девети август. Ако става дума за спешен случай, моля наберете 555–1716, който ще ви осигури връзка със служба, която ще ме открие и през периода на отпуска. Можете да се обадите също на 555–2436, на който ще ви отговори доктор Албърт Майкълс от Колумбийската презвитерианска болница — той ме замества през този месец. Ако смятате, че положението е наистина

критично, обадете се и на двата телефона и ние с доктор Майкълс ще ви потърсим незабавно.“

Рики прекъсва безполезната по-нататък връзка и набира първия посочен в записа номер. Известно му е, че на втория отговаря някой болничен доктор с две или три години стаж. Подобни лекари заместват авторитетни колеги по време на отпуск, като осигуряват алтернативен източник на рецепти преди диалоговите сеанси, които са в основата на психоанализата.

На първия номер отговаря служба за връзка.

— Ало — отзовава се уморен женски глас. — Кореспондентска служба на доктор Рот.

— Искам да предадете съобщение на доктора — заявява Рики с решителен глас.

— Той е в отпуск. Ако става дума за спешен случай, трябва да се обадите на доктор Албърт Майкълс в...

— Имам този номер — прекъсва я Рики, — но се касае за спешност и съобщение от съвсем друг вид.

Жената мълчи по-скоро изненадана, отколкото объркана.

— Ами какво да ви кажа — проговаря след малко, — не знам дали трябва да го тревожа по време на почивката с всяко съобщение...

— Точно това ще го заинтригува — уверява я Рики, без да може да прикрие неприязънта в гласа си.

— Какво да ви кажа — повтаря жената, — имаме си правила.

— Всички си имат правила — срязва я Рики. — Правилата служат за ограничаване на контактите, не за тяхното улесняване. Хората с празни глави и липсващо въображение компенсират с програми и правила. А личностите с характер знаят кога могат да нарушат протокола. Вие от втория тип ли сте, госпожице?

Жената се поколебава.

— За какво съобщение става дума? — пита отривисто тя.

— Предайте на доктор Рот, че доктор Фредерик Старкс... по-добре е да си запишете, защото искам да ме цитирате буквално...

— Записвам — отвърща жената с метален глас.

— ... че доктор Фредерик Старкс е получил писмото, запознал се е с оплакването, приложено в него, и желае да заяви, че нито една дума в него не отговаря на истината. То е опашата лъжа.

— ... не отговаря на истината... добре... опашата лъжа. Разбрано. И вие искате да го тревожа заради подобно съобщение? Та той е в отпуск.

— Всички сме в отпуск — отвръща Рики все така грубо. — Просто някои хора прекарват отпуска си по-интересно от други. Това съобщение с положителност ще направи неговия по-колоритен. Погрижете се да го получи точно във вида, в който съм го формулирал, или можете да бъдете абсолютно сигурна, че ще направя всичко възможно да си търсите нова работа още преди Деня на труда. Ясно ли е?

— Напълно — отговаря жената. Заплахата, изглежда, не й действа. — Но вече ви казах: имаме съвсем ясни правила. Не мисля, че това сега се вписва в което и...

— Направете опит да не предсказвате събитията — съветва я Рики. — По този начин можете да си запазите мястото.

С което приключва разговора и се обляга в креслото. Не може да си спомни друг случай, при който да се е държал толкова настоятелно и грубо. Да не говорим за агресивно. Всичко това също противоречи на неговата природа. В този момент му хрумва, че през следващите няколко дни ще му се наложи не един път да й изневерява.

Поглежда съпроводителното писмо от доктор Рот, а сетне внимателно прочита отново оплакването. Все още неуспял да потисне напълно гнева и възмущението, предизвикани от това фалшиво обвинение, той се замисля върху евентуалните последствия и най-вече върху въпроса „защо“. Няма съмнение, че Румпелцилцхен си е наумил нещо, но какво може да е то?

Докато мисли по това, в съзнанието му изплават разни неща.

Анонимното писмо е с много по-дълбок замисъл, отколкото личи на пръв поглед. Авторът крещи „изнасилване!“, но разполага мнимото престъпление във времеви рамки, които изключват намесата на закона. Никаква полиция. Вместо нея ще се задейства тежката процедура на непохватната щатска Комисия по медицинска етика. Тя е бавна, неефективна и неспособна да се вмести по какъвто и да било начин в краткия срок, определен за тази игра. Оплакване, което да въвлича полицията, би довело най-вероятно до бързо разрешаване на конфликта, а Румпелцилцхен явно не желае нейното присъствие, освен като някаква сянка. А с провокационното, но анонимно

оплакване авторът създава дистанция. Никой от асоциацията няма да хукне да разследва обвинението. Те ще го прехвърлят, както вече са направили, на друга инстанция, за да си умият ръцете с най-голямата възможна бързина и да останат по-далеч от евентуален скандал.

Рики прочита и двете писма още един път и открива отговора.

— Иска да ме остави сам — си казва той.

Известно време седи така, облегнат, зяпнал в тавана, сякаш очаква неговата бяла плоскост да проговори. Обръща се към нищото, към пустотата на своя кабинет, в която думите му прозвучават малко кухо.

— Иска да ме лиши от възможността да потърся помощ. Иска да играя неговата игра без ничия подкрепа. Затова предприема мерки, с които да ми попречи да се обърна към когото и да било от колегите.

Почти се усмихва на този дяволски замисъл. Противникът му знае, че Рики ще бъде измъчван от разнообразни въпроси около смъртта на Цимерман. Знае, че ще бъде силно притеснен и уплашен от влизането в неговото жилище по време на експедицията му, посветена на Цимерман. Знае също, че е обезсърчен и може би дори изпаднал в лека паника като резултат от бързата поредица необичайни събития, пред които е изправен. Румпелцилцхен е отчел всичко това и е допуснал, че първа стъпка на притиснатия до стената доктор би била да потърси помощ. А къде може да стори това с най-голяма вероятност? Той ще поиска да говори, не да действа, понеже такава е естеството на неговата професия. Следователно ще се обърне към колега. Приятел, който да изиграе ролята на страничен наблюдател. Някой, който може да го изслушва внимателно и вземе съдбата му присърце, който ще му помогне да се ориентира в изобилието от събития и факти.

А сега тази възможност е изключена, дава си сметка Рики.

Оплакването с неговите обвинения в изнасилване плюс безплатната и грозна притурка относно последния сеанс е разпратено до всички функционери на асоциацията, миг преди заминаването им в отпуск. Няма пред кого да се самозащити. Гнусната мътва за уж стореното от него ще се носи из гилдията като холивудска клюка преди премиера. Рики е човек с много колеги и твърде малко приятели и го знае. И тези колеги надали ще искат да компрометират името си, като общуват с лекар, който е обвинен в престъпване на най-великото табу

на професията. Обвинен, че се е възползвал от положението си на терапевт-психоаналитик, за да се домогне до най-първични и жестоки сексуални услуги, след което е обърнал гръб на пациента, зарязал го е в създадения от самия него психологически проблем. Всичко това е нещо като психоаналитичен аналог на зараза, а самият той се превръща в съвременно издание на Тифозната Мери. С тази табела на шията никой няма да му подаде приятелска ръка, колкото и да моли, колкото и твърдо да отрича стоварената му вина. И това ще продължи, докато случаят бъде изяснен. А за целта са нужни месеци.

Ще има още един, вторичен ефект: познаващите го ще започнат да си задават въпроса кого точно познават и коя негова страна познават. Гениална лъжа, казва си Рики, която ще накара колегите му да го заподозрат именно въз основа на факта, че така яростно отрича.

Сам-самичък съм, заключава Рики. Изолиран. Изоставен.

Поема предпазливо дъх, сякаш въздухът в кабинета е замръзнал. Значи това иска онзи. Да го остави сам.

Поглежда отново двете писма. Във фалшивото обвинение са замесени две имена: на адвокат от Ню Йорк и на бостънски терапевт.

Рики не може да сдържи силна тръпка. Тия имена са подхвърлени като примамка за него. Те указват пътя, по който трябва да поеме.

Спомня си плашещата тъмнина в кабинета си снощи. Единственото, което трябваше да стори, бе да включи отново разкачените кабели, за да пусне обилна светлина в помещението. Подозира, че и сега ще се окаже горе-долу същото. Не знае обаче накъде води тази конкретна пътека.

Остатъкът от деня използва за детайлно проучване на първото писмо от Румпелцилцхен, за опити да вникне в римувания шифър, а сетне акуратно записва впечатленията си от всичко, което му се струпва на главата напоследък, като се стреми да обърне внимание на всяка казана дума, да пресъздаде всеки диалог, подобно на репортер, който подготвя материал за някакво важно събитие и търси постоянно изплъзващата се обща перспектива. Забелязва, че среща най-големи трудности при възпроизвеждане репликите на Върджил, и това го притеснява. Без никакво затруднение си спомня извивките на нейното

тяло, коварството в гласа ѝ, но установява, че красотата ѝ действа като предпазен щит пред нейните думи. Това го безпокои, защото влиза в противоречие с професионалната му рутина и навици, и като всеки добър психоаналитик той започва да търси причините за тази своя неспособност да се концентрира, докато истината е така очевидна, че би могла да му бъде разкрита от всеки средно опитен тийнейджър.

Трупа една след друга бележки и наблюдения, търси убежище в свят, където се чувства уютно. Но на следващата сутрин, след като се е издокарал със сако и връзка и е белязал с „X“ още едно квадратче в календара, отново усеща натиска на времето. Хрумва му да използва правото си на първи въпрос и го публикува в сектора за малки обяви на „Таймс“.

Утринната жега сякаш му се присмива и той мигом завира с официалното си сако. Предполага, че го следят, но не желае да се подчини на порива и да погледне назад. От друга страна, дава си сметка, че така или иначе не знае по какъв начин да открои в тълпата онези, които може би го следват. Мисли си колко е лесно във филмите: героят всеки път с лекота набелязва лошите около себе си. Те са с черни бомбета и гледат злобно. В живота е по-иначе, казва си Рики. Всички са съмнителни. Човекът, който разтоварва стока за магазина, бизнесменът, който върви с бърза крачка по тротоара, бездомникът, свит в онзи вход, лицата зад стъклената витрина на ресторанта, хората в минаващите коли. Всеки от тях може да го следи, а може и да не го следи. Няма начин да разбере. Той е така привикнал към вгълбения свят на своя кабинет, където ролите са много по-ясно определени. На улицата му е невъзможно да реши кой би могъл да участва в играта и кой просто принадлежи към останалите осем или повече милиона статисти в този град.

Рики потръпва и спира такси на ъгъла. Шофьорът е с непроизносимо име и слуша някаква близкоизточна музика. Певица вие на умряло с писклив глас, който трепти с промените в ритъма. В следващото парче се променя сякаш само темпото. Гласовете си остават едни и същи. Рики не може да долови нито една дума в непознатата реч, но шофьорът, видимо доволен, почуква с пръсти по волана в ритъма на мелодията. Той сумти нещо под нос, когато чува адреса, и бързо се стрелва в автомобилния поток. Пътникът му се чуди колко ли клиенти качва това такси на ден. Няма начин водачът пред

пластмасовата преграда да отгатне дали вози някого към съдбовен миг от неговия живот, или просто тече поредната банална минута. Шофьорът натиска клаксона един-два пъти на кръстовища и продължава да се промъква през задръстените улици, без да обели дума.

Бял камион е запречил отчасти тясната пресечка, на която се намира адвокатската кантора. Оставил е място точно колкото да се промуши лека кола. Трима-четирима червендалести мъжаги влизат и излизат през входа на скромна, с нищо непривличаща погледа сграда, понесли кашони или по някоя мебел: канцеларски стол, канапе и тем подобни. Внимателно се движат по платформата на камиона, докато го товарят. Някакъв със син блейзър и бадж на охранител върху ревера стои отстрани на тротоара и наблюдава всяко движение, без да изпуска от поглед минувачите. Видът му ясно говори за единствената задача, която го е изправила на това място, както и за твърдата решимост да я изпълни. Рики освобождава таксито, което изчезва в мига, щом хлопва вратата, и се насочва към мъжа с блейзъра.

— Търся кантората на господин Мерлин. Той е адвокат...

— Шестият етаж. Най-горният — отговаря блейзърът, без да отмества поглед от парада на товарачите. — Имате ли насрочен час? Там сега е голяма бъркотия с цялото това местене.

— Мести ли се?

Блейзърът прави неопределен жест.

— Както виждате. Отива при голямото добрутро, големите пари, както се чува. Качете се, но гледайте да не пречите.

Асансьорът бръмчи тихичко, но за щастие няма досадна музика. Когато вратата се отваря на шестия етаж, Рики мигом съзира офиса на адвоката. Вратата е широко отворена, а двама мъже се мъчат с някакво бюро, въртят го под най-различни ъгли, наблюдавани внимателно от жена на средна възраст с дънки, маркова тениска и маратонки.

— Това е моето бюро, мътните да ви вземат дано. Знам всяка драскотина по него. А намеря нова, а съм ви пратила да ми купите друго.

Двамата носачи спират намръщени. После бюрото се изнизва на милиметри от страничните ръбове на касата. Рики поглежда през вратата и вижда натрупани кашони, празни шкафове и маси, все неща, които може да се видят в офис, който е в процес на преместване.

Откъм вътрешността на кантората се носят псувни и тътен от тътрене на тежък предмет. Жената с дънките отмята глава и разтърсва кестенява грива в явен израз на раздразнение. Очевидно е човек с изтънчен усет за ред и сегашният временно настъпил хаос ѝ причинява истинска болка. Рики бърза към нея.

— Идвам при господин Мерлин — съобщава той. — Тук ли е?

Жената се извъръща живо.

— Негов клиент ли сте? Нямаме насрочени за днес срещи. Местим се.

— В известен смисъл съм клиент.

— В какъв по-точно смисъл?

— Аз съм доктор Фредерик Старкс и мисля, че съществува един проблем, който интересува и двамата ни с господин Мерлин. Та тук ли е той?

Жената изглежда изненадана за момент, а сетне кима с неприятна усмивка.

— Това име ми е познато, но не мисля, че господин Мерлин очаква толкова експедитивна визита.

— Нима? — изразява учудването си Рики. — Аз бих очаквал тъкмо обратното в подобен случай.

Жената замълчава, докато отмине носач с лампион в едната ръка и кашон с книги под другата. Обръща се към него и казва:

— Само по един предмет на курс. Вземате по много и неминуемо нещо ще се счупи. Оставете едното на пода и се върнете после за него.

Онзи изглежда изненадан, но свива рамене и пуска доста грубо лампиона.

Жената се извъръща отново към Рики:

— Както сам виждате, докторе, пристигате в напрегнат момент...

На Рики му се струва, че тя се готви да го разкара, когато откъм вътрешността на кантората се появява някакъв по-млад мъж на около трийсет, леко пълен и леко плешив, с идеално изгладен панталон цвят каки, скъпа риза и лъснати до блясък мокасини с пискюлчета. Видът му е доста чудноват, понеже е прекалено шик за пренасяне на багаж и твърде несериозен за делови мъж. Облеклото е скъпо и крещящо, а професията му изисква спазване на твърдо установени правила дори в подчертано неслужебна обстановка. В очите на Рики тоалетът му е крайно претенциозен и непредразполагащ.

— Аз съм Мерлин — съобщава мъжът, измъква от джоба прецизно сгъната носна кърпа, с която бърше ръката си, преди да я протегне към новодошлия. — Моля да ни извините за тукашния хаос. Бихме могли да разменим по някоя дума в конферентната зала. Повечето от мебелировката си е още на мястото, не се знае докога. — И адвокатът посочва една врата.

— Ще искате ли да вода бележки, господин Мерлин? — обаждат се жената.

Младият мъж поклаща глава.

— Мисля, че ще приключим набързо.

Рики е въведен в помещение с дълга маса и столове от черешово дърво. В единия му край се вижда по-малка маса с кафемашина, автомат за вода и чаши. Адвокатът посочва стол, след което отива да огледа машините. Свива рамене и се обръща към своя посетител.

— Съжалявам, докторе. Няма кафе, а и автоматът за вода май е празен. Нищо не мога да ви предложа.

— Няма и нужда — отвърща Рики. — Не съм дошъл тук да утолявам жаждата си.

Този отговор кара адвоката да се усмихне.

— Със сигурност. Но и не знам дали мога да ви бъда с нещо полезен.

— Мерлин е необичайно име — промълвява Рики. — Навява мисли за магьосничество.

Адвокатът се усмихва отново.

— В професия като моята, доктор Старкс, подобно име дава определени преимущества. Клиентите ни често настояват да им измъкнем заек от шапката.

— И успявате ли? — интересува се Рики.

— За жалост не — отвърща Мерлин. — Не разполагам с магическа пръчица. Но от друга страна, в редица случаи съм съумявал с много голям успех да извадя на бял свят непослушни зайци на противната страна, скрити в шапки от всякакъв вид, с помощта не на магически сили, а на море от правни документи и при спазване на изобилие от юридически правила. Изглежда, тия неща водят до един и същ резултат в условията на нашия свят. Някои неща в съдебната система очевидно функционират като заклинанията и магиите.

— Вие се местите?

Адвокатът изважда от джоба на панталона си изящна кожена кутийка за визитни картички. Подава една на Рики.

— Новите координати — обяснява той радушно. — Успехът налага нови мащаби. Нови съдружници. Необходим е простор за разгръщане на силите.

Рики поглежда картичката с адрес в деловия център на града.

— А аз ще бъда поредният трофей върху стената на славата, така ли?

Мерлин се усмихва дружески.

— Може би — отвърща той. — Всъщност най-вероятно. Не би следвало да разговарям с вас, докторе, особено без адвоката ви. Защо не му възложите да влезе във връзка с мене, за да обсъдим възможностите на застраховката ви срещу нарушения по служба... Имате такава, нали? И да уредим нещата по най-бързия и задоволителен начин за засегнатите страни.

— Имам застраховка, но силно се съмнявам, че покрива случаи като измисления от вашата клиентка. Не съм имал повод да чета условията ѝ от десетилетия насам.

— Не сте застрахован? Това не е добре... А колкото до думата измислен, бих възразил.

— Коя е вашата клиентка? — рязко пита Рики.

Адвокатът поклаща глава.

— Все още нямам право да назова нейното име. Тя е в процес на възстановяване и...

— Нищо от описаното не се е случвало никога — прекъсва Рики думите на адвоката. — Пълни фантазии. Измислици. Нито една дума истина. Вашият клиент не е това подставено лице, нали?

Адвокатът някое време мълчи.

— Мога да ви уверя, че клиентката ми е истинска. Истински са и обвиненията ѝ. Госпожица Х. е твърде объркана млада жена...

— Защо да не я наречем госпожица Р.? — пита Рики. — „Р“ като Румпелшилцхен. Няма ли да е по-подходящо?

Мерлин има донякъде объркан вид.

— Май не мога да проследя мисълта ви, докторе. „Х“, „Р“, каквото и да е там. Не в това се състои въпросът, нали?

— Именно.

— Въпросът, доктор Старкс, се състои в това, че сте изпаднали в беда. И повярвайте ми, във ваш интерес е тази беда да се изчисти от житейския ви хоризонт с най-голямата бързина, която е в човешките възможности. Ако се окаже принуден да завеждам съдебен иск, духът ще бъде пуснат от бутилката. Кутията на Пандора, докторе. Цялото зло ще бъде пуснато на воля. Всичко ще стане обществено достояние. Както обвиненията, така и опроверженията, макар моята практика да доказва, че те никога не впечатляват така, както обвиненията, а, докторе? Опроверженията не оставят следа в общественото съзнание. — Адвокатът поклаща глава.

— Никога не ми се е случвало да злоупотребя с доверието на пациент по отвратителния начин, който ми се приписва. Не вярвам, че подобна личност изобщо я има под слънцето. Нямам никакви документи във връзка с подобно лице.

— Това е отлично, докторе. Надявам се да сте сто процента прав по тази точка. Защото — гласът на адвокатата спада с една октава, а думите започват да режат като бръснач, — когато приключа с разпитите на всеки отделен пациент, когото сте приемали през последното десетилетие, след като разговарям поотделно с всеки ваш колега, с когото сте имали и най-незначително разногласие, след като разгледам под лупа и най-дребния детайл от вашия (надявам се, свят) живот и неминуемо всяка прекарана от вас секунда до прословутата кушетка, е, тогава съществуването на моята клиентка няма да бъде кой знае от какво значение, защото от вашия живот, от вашето добро име няма да остане нищо. Ни помен.

Рики понечва да отговори, но се отказва.

Мерлин продължава да го фиксира неподвижно с немигащ поглед.

— Имате ли врагове, докторе? А завистливи колеги? Възможно ли е някой от пациентите ви през годините да е останал не съвсем доволен от проведената терапия? Да сте ритнали нечие куче? Да не сте успели да натиснете навреме спирачката, когато пред колата ви е изскочила катеричка по време на отпуска ви в Кейп Код? — Мерлин отново се усмихва, но този път лицето му е злобно. — Научих вече за това място — съобщава той. — Хубава селска къща в чудесно поле накрай гората, с малка градинка и изглед към океана. Дванайсет акра. Купени от жена на средна възраст през осемдесет и четвърта година,

малко след смъртта на съпруга ѝ. Не наподобява ли възползване от нечие бедствено положение, докторе? Имате ли представа колко пъти са скочили цените на имотите в района оттогава? Сигурен съм, че имате. Искам да ви уведомя за едно нещо, доктор Старкс. Едно-единствено. Независимо дали в твърденията на моята клиентка има грам истина, или не, аз ще притежавам имота, преди да е приключила цялата тази работа. Освен това ще съм сложил ръка върху апартамента ви, върху сметката ви в „Чейс Банк“, както и върху пенсионната ви застраховка, която още не сте пипали, и скромния ви пакет акции. Но ще започна с летния ви имот. Тия дванайсет акра мога да ги разделя на парцели и да направя колосален удар. Какво ще кажете, докторе?

— Откъде знаете... — започва Рики неуверено.

— Работата ми е да знам — бързо го прекъсва Мерлин. — Ако не притежаваште нещо, което представлява интерес за мене, пръста си не бих помръднал. Но вие притежавате и повярвайте ми, защото същото ще ви каже и вашият адвокат, не си струва да рискувате с всичко това.

— Заради моята репутация си струва — отвръща Рики.

Мерлин пак свива рамене.

— Май не разбирате нещата докрай, докторе. Аз се мъча да ви обясня как да я запазите повече или по-малко неопетнена. Вие допускате доста голямата глупост да вярвате, че това има нещо общо с истина и лъжа. Подобна вяра ми се вижда прелюбопитна у ветеран психоаналитик, какъвто сте вие. Нима често ви се случва да изслушвате истини, автентичните и прекрасни старомодни истини? Или ви се представят завоалирани, скрити зад психологически уловки от най-разнообразен вид, неуловими и хлъзгави, когато успеете да се домогнете до тях? Но в нито един случай черно и бяло. По-скоро сивкави, кафеникави и дори червени. Нали на това ни учи вашата професия?

Рики се чувства тъпо. Думите на адвоката се сипят като удари на неравностоен противник в боксова среща. Въздъхва дълбоко с мисълта, че е било глупост да дойде тук, а най-умното би било веднага да си тръгне. Кани се да стане, когато Мерлин добавя:

— Адът може да се представя в различни образи, докторе. Приемете ме като един от тях.

И Рики си спомня казаното от Върджил при запознаването им. Щяла да бъде негов водач в ада, оттам и името ѝ.

Адвокатът се усмихва.

— Във времето на крал Артур — започва той с гласа на човек, който е опознал противника и не е останал особено впечатлен — адът е бил нещо съвсем реално в представите на хората и дори на най-образованите и умните измежду тях. Те искрено и дълбоко вярвали в съществуването на дяволи, демони, зли сили и каквото още ви дойде на ум. Усещали жегата от огъня и вонята на сярата, които очакват недостатъчно благочестивите, не се съмнявали в наличието на котли с катран и вечни мъки като отплата за недостойно изживян живот. Днес нещата са по-комплицирани, нали, докторе? Ние не вярваме, че ще ни пуснат с огнена машина във врящ казан заради делата ни. Но какво имаме вместо това? Адвокати. Повярвайте ми, докторе, аз мога много лесно да превърна живота ви в някакво подобие на ужаса, изобразен върху платната на средновековните художници. Нужен ви е най-лекият изход от положението. Най-безболезненият. Прочетете отново условията на застраховката си.

Вратата на залата се отваря внезапно и на прага ѝ цъфват двама от носачите. Те не знаят как да постъпят.

— Бихме искали да изнесем тия неща — обажда се единият. — Горедолу само те останаха.

Мерлин става.

— Лесна работа. Мисля, че доктор Старкс тъкмо си тръгва.

Рики също се изправя и кимва.

— Да, тръгвам си. — Поглежда визитката. — Тук ли трябва да ви се обади моят адвокат?

— Да.

— Добре. И ще ви намери...

— По всяко време, докторе. Надявам се да проявите достатъчно благоразумие и да уредите проблема час по-скоро. Не бихте искали да пропилиете безценния си отпуск заради мене, нали?

Рики не отговаря, макар да си отбелязва факта, че адвокатът знае за отпуска му. Само кима, обръща се и напуска кантората, без да погледне назад.

Рики спира такси и нарежда на шофьора да го откара до хотел „Плаза“. Той се намира на десетина пресечки оттук. И като че ли е

най-подходящият избор за плановете на доктора. Таксито се стрелва напред из града по уникалния начин, който само такситата на този град владеят: рязко газ, спирачки, смяна на скорости, криволичене насамнатам, за да пристигне нито по-бързо, нито по-бавно, отколкото ако бе следвало стриктно хода на безкрайната автомобилна колона. Рики поглежда табелата с името на шофьора и тя, както е очаквал, отново се оказва някакъв неподлежащ на прочитане или произнасяне шифър. Той се обляга назад с мисълта колко е трудно да хванеш такси в този час на деня и не е ли крайно любопитно обстоятелството, че може да спре кола веднага щом излезе смазан от адвокатската кантора. Все едно го е чакала специално.

Шофьорът свърва рязко и спира до тротоара пред входа на хотела. Рики натиква парите през процепа в пластмасовата преграда и се измъква. Не обръща внимание на портиера, изкачва стъпалата и се шмугва през въртящата се врата. Фоайето гъмжи от хора и той бързо си пробива път през няколко компании и групи туристи, заобикаля купове багаж и забързани пикола. Насочва се към „Палмовия двор“. Спира за миг пред изложеното меню на ресторанта, а после се привежда леко и поема с енергична крачка по коридора, движи се толкова бързо, колкото е възможно, без да привлича ненужно внимание, подобно на закъсняващ за влака си пътник. Излиза през южния вход на хотела, точно срещу Сентръл Парк.

Там е застанал портиер, който спира таксита за излизащите от хотела гости. Рики заобикаля скупчено до бордюра семейство с думите:

— Ако обичате...

Бащата е на средна възраст, носи яркоцветна риза и оглавява ято от три бузести деца между шест и десет години. Стреснатата майка изпълнява ролята на квачка за всички тях.

— Случаят е спешен... много моля... Не искам да бъда неучтив, но...

Бащата отправя безумен поглед към него, сякаш иска да каже, че цялото това пътуване от Айдахо до Ню Йорк не може да мине без някой накрая да му отмъкне таксито изпод носа. Прави безмълвен жест към вратата на автомобила. Рики се хвърля вътре и я хлопва подире си, но все пак успява да долови думите на жената:

— Какви ги вършиш, Ралф? Та това си беше нашето...

Тоя шофьор поне, казва си Рики, не е нает от Румпелцилцхен. Дава адреса на Мерлин.

Както и очаква, камиона го няма вече. Изчезнал е и синият блейзър.

Рики се навежда напред и чука по преградата.

— Промених плановете си — съобщава той на шофьора. — Закарайте ме на този адрес, моля. — Той прочита написаното върху визитката на адвоката. — Когато наближите, спрете една пресечка порано. Не искам да слизам точно отпред.

Шофьорът само свива рамене и кимва.

Следва четвърт час сражение с трафика. Посоченият от Рики адрес е съвсем близо до Уолстрийт. Въздухът замирисва на тежкарски пари. Шофьорът изпълнява указанията и спира на една пресечка разстояние.

— Ей го там — казва той. — Да продължа ли?

— Не — отвръща Рики. — Така е добре. — Плаща и се измъква от колата.

Както и очаква, пред сградата няма никакъв бял камион. Оглежда цялата улица, но не вижда нито адвоката, нито хамалите и цялата му покъщнина. Проверява още един път адреса на картичката и след като се убеждава, че е на правилното място, тръгва към бюрото на охраната непосредствено зад входната врата. Един униформен е седнал там с книга в ръка, а пред него има панел с телевизионни монитори и електронно табло, което следи движението на асансьорните кабинни. Рики влиза и най-напред изчита окачения на стената указател. В него отсъства името Мерлин. Насочва се към охранителя и човекът мигом вдига поглед от книгата.

— Кажете?

— Да. Май съм се объркал. Дадох ми тази адвокатска визитка, но не намирам името. Би трябвало да се е нанесъл днес.

Униформеният разглежда картичката, мръщи се и клати глава.

— Адресът е този, но нямаме наемател с такова име.

— Може помещенията да са празни. Както казах, той се нанася днес.

— Не са ни уведомявали за подобно нещо. И няма нито едно празно помещение. Не е имало от години.

— Много странно — казва Рики. — Сигурно е печатна грешка.

Онзи му връща визитката.

— Възможно е.

Рики прибира картичката с мисълта, че току-що е спечелил първата схватка със своя тиранин. Но дали това е от полза, не може да се каже.

Рики се прибира все още в приповдигнато настроение. Не знае с кого се е срещнал в онази кантора и дали представилият се като Мерлин не е самият Румпелшилцхен. Тази възможност не е невероятна, понеже противникът му положително би желал да се изправи срещу му лице в лице. Не знае защо е толкова уверен, но подобна вероятност му се вижда доста логична. Трудно му е да си представи, че някому доставя удоволствие да го тормози по такъв изтънчен начин, без да поиска да види лично резултатите от своите усилия.

Но това съждение не нанася дори първи щрих в цялостната картина, която той трябва да изгради, за да се добере до нужното му име.

— Какво знаеш за психопатите? — пита се той гласно, докато изкачва стъпалата пред входа на сградата, приютила неговия кабинет-жилище и още пет апартамента.

Не много, отговаря си сам наум. Онова, за което знае повече, са тревогите и неврозите на леко до средно увредените. Познати са му лъжите, до които прибъгват заможните хора, за да оправдават своето поведение. Но почти нищо не знае за типове, способни да съградят цял свят от лъжи, само и само да постигнат смъртта му. Тези територии са му напълно непознати.

Удовлетворението, изпитано от Рики заради успешното надхитряване на Румпелшилцхен, се изпарява мигом. Припомня си строго: не забравяй залога.

Забелязва, че пощаджията вече е минал, и отваря своята кутия. Вижда продълговат тънък плик с щемпела на Транспортната полиция на град Ню Йорк. Отваря първо него.

Вътре има малка бележка, прикрепена към по-голям ксерокопиран лист. Прочита най-напред бележката.

„Уважаеми доктор Старкс,

При разследването открихме сред вещите на господин Цимерман документ, чието копие прилагам. Правя го, защото в него се споменава Вашето име, както и мнение относно провежданата от Вас терапия.

Разследването по този случай е приключено.

С най-добри пожелания, детектив Дж. Ригинс“

Рики отмята бележката назад и чете копието. Документът е кратък, написан на машина и го изпълва със страх.

„До всеки заинтересован:

Приказвам, приказвам, но подобрение няма. Никой не ми помага. Никой не ще да чуе истинското ми Аз. Изготвил съм инструкции относно майка си. Намират се заедно със завещанието, застраховката ми и други документи в чекмеджето на бюрото ми в службата. Моля за прошка всички засегнати, с изключение на д-р Старкс.

На останалите сбогом, Роджър Цимерман.“

Подписът също е отпечатан. Факсимиле. Рики остава вторачен в текста, а всичките му емоции сякаш се стопяват.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Това писмо, казва си Рики, може и да не е истинско.

Вътрешно остава непоколебим: вероятността Цимерман да сложи край на живота си не е по-голяма от тази той самият да го направи. С нищо не бе показал, че подобни идеи се въртят в съзнанието му, нито че крои планове за посегателство над себе си по какъвто и да било начин. Цимерман бе дебелоглав невротик, който едва бе започнал да вниква в смисъла и методите на психоанализата. Предстоеше му да бъде подтикван в определено направление — точно както според дълбокото убеждение на Рики някой го е тикнал под онзи влак. Но Рики се затруднява при разграничаване на реално от измислица. Даже с писмото на детективката пред очите си и след като е бил на онази станция, както и в участъка, той все пак трудно възприема факта на тази смърт. Това събитие си остава за него някъде там, в паралелния свят. Поглежда отново копието и си дава сметка, че единственото споменато име е неговото. Отбелязва също, че подписът не е саморъчен. Той е отпечатан от онзи, който е сътворил писмото. Или Цимерман го е сторил, ако наистина той е авторът на писмото.

На Рики му се завива свят.

Приповдигнатото настроение, родено от неотдавнашния успех, се изпарява без следа, за да остави усещане за гадене, почти му се повръща, за което си дава сметка, че е от психосоматично естество. Поема с асансьора към своя етаж с усещането, че към нозете му са привързани гири, а друга огромна тежест е понесъл на гръб. Първи наченки на самосъжаление се прокрадват в душата му, въпросът „защо на мене?“ не му дава мира. Влиза в кабинета си съсипан.

Свлича се на стола зад бюрото и взема писмото от асоциацията. Зачерква наум името на адвоката, макар да не е толкова тъп, та да допусне, че повече няма да има вземане-даване с тоя Мерлин, който и да се окаже той. Писмото съдържа името и на бостънски терапевт, който уж лекувал мнимата пациентка, и Рики разбира, че в тази посока трябва да бъде неговата следваща стъпка. Минава му за миг през ума да забрави името, да не прави онова, което явно трябва да стори, но в

същото време разбира, че ако не се защити по най-енергичен начин, това ще се изтълкува като поведение на виновен, макар и нищо положително да не може да очаква от такъв контакт.

Все още с разбунтуван стомах, Рики набира номера на терапевта. Чува едно извънпяване, а сетне, както почти е очаквал, се включва телефонен секретар: „Свързали сте се с кабинета на доктор Мартин Соломан. Не мога да говоря с вас в настоящия момент. Моля, оставете името и телефонния си номер, за да ви потърся в най-скоро време“. Е, поне не е запитал в отпуск още, казва си с облекчение Рики.

— Доктор Соломан — започва той с дрезгав глас, подобно на актьор, който се мъчи да зареди репликите си с възмущение и гняв, — обажда се доктор Фредерик Старкс от Манхатън. Ваша пациентка ме обвинява в много сериозно нарушение на професионалната етика. Длъжен съм да ви уведомя, че това обвинение е изцяло лъжливо. Всичко е измислица, която няма нищо общо с действителността. Благодаря ви.

Затваря. Солидността на това заявление укрепва донякъде самочувствието му. Поглежда ръчния си часовник. Пет минути, казва си той. Най-много десет.

Оказва се прав: точно след седем минути телефонът звъни.

Отговаря с дълбок, солиден глас:

— Доктор Старкс на телефона.

Човекът, който се обажда, като че ли си поема дълбоко дъх, преди да заговори:

— Докторе, обажда се Мартин Соломан. Получих съобщението ви и сметнах за най-разумно да ви потърся начаса.

Рики изчаква малко в пълна тишина, сетне пита:

— Коя е вашата пациентка? Тази, дето ме обвинява?

Следва подобно на неговото мълчание, после доктор Соломан казва:

— Мисля, че още нямам право да съобщя нейното име. Каза ми, че когато разследващите случая от Комисията по етика ме потърсят, тя ще разкрие своята самоличност. Самото уведомяване на психоаналитичната асоциация за нейния проблем бе важен елемент от терапията. Трябва да се напредва внимателно, стъпка подир стъпка. Но това ми се струва невероятно, докторе. Няма начин да не помните пациентите си отпреди толкова кратко време. От друга страна, нейното

обвинение плюс подробностите, които споделя с мене в течение на последната половин година, подсказват правдоподобността на нейната позиция.

— Подробности? — пита Рики. — Какви по-точно?

Колегата се колебае.

— Ами не знам дали...

— Не ставайте смешен. Не вярвам нито за секунда, че такава личност въобще съществува — прекъсва го остро Рики.

— Уверявам ви, че е съвсем реална. И страданието ѝ е също истинско — отвърща терапевтът, сякаш са си плюли в устата с Мерлин. — Откровено казано, докторе, намирам опровержението ви за не особено убедително.

— За какви подробности става дума в такъв случай?

Соломан отново се поколебава, преди да отговори:

— Описва ви физически, включително до най-интимни подробности. Описва вашия кабинет. Имитира гласа ви по начин, който — сега мога да кажа със сигурност — е изключително точен...

— Това е абсолютно невъзможно! — избухва Рики.

Доктор Соломан пита след нова пауза:

— Кажете ми, докторе, на стената в кабинета ви до портрета на Фройд има ли гравюра върху дърво, изобразяваща залез над Кейп Код?

Рики едва не се задавя. Това е една от малкото творби, запазени в монашеската обстановка на неговия кабинет и жилище. Подарена му е от съпругата по повод петнайсетата годишнина от брака им и е сред малкото предмети, пощадени от него при систематичното премахване на всички материални спомени за жена му, след като стана жертва на рака.

Соломан продължава:

— Там е окачена, нали? Моята пациентка заявява, че е съсредоточавала поглед именно в тази творба, сякаш да избяга в пейзажа, докато вие сте я насилвали сексуално. Нещо като опит за излизане от тялото. Известни са ми доста подобни случаи, при които жертви на сексуално насилие се мъчат да си представят, че се намират другаде. Това е често срещан защитен механизъм.

Рики преглъща.

— Нищо подобно не се е случвало в моя кабинет.

— Е — отвръща Соломан с твърд глас, — не съм аз този, когото трябва да убеждавате в това, нали?

Рики мълчи един момент, после пита:

— От колко време ви посещава тази пациентка?

— От шест месеца. Предстои ни дяволски дълъг път и на двамата.

— Кой ви е препоръчал?

— Моля?

— Кой я изпрати при вас?

— Не мога да си спомня...

— Да не би да се опитвате да ме убедите, че така травмирана жена просто е изровила името ви от телефонния указател?

— Трябва да проверя в архива си.

— Би било нормално да помните.

— И все пак трябва да направя справка.

Рики сумти недоволено.

— Ще откриете, че никой не ви я е пращал. Избрала е вас поради някаква важна причина. Та ще ви попитам още един път: защо именно вас, докторе?

Соломан се замисля.

— Имам репутацията на тукашен специалист в областта на сексуалния тормоз.

— В какво се изразява тази репутация?

— Публикувал съм някои статии по въпроса в местния печат.

Рики мисли много бързо.

— Често ли ви се случва да се явявате като нещо лице в съда?

— Не особено. Но процедурата ми е позната.

— Колко често е не особено често?

— Два или три пъти. И ми е ясно накъде биете. Да, ставаше дума за известни личности.

— Явявали ли сте се като експерт?

— Ами да. По няколко граждански дела, включително едно срещу психиатър, обвинен в почти същото като вас. Преподавател съм в Медицинския факултет на Масачузетския университет, където чета лекции относно методите за лечение на травми от криминални прояви...

— Името ви срещаше ли се по вестниците, когато тази пациентка ви потърси? На видно място?

— Да. Имаше една биографична статия в „Бостън Глоуб“. Но не разбирам...

— И твърдите, че на пациентката ви може да се вярва?

— Да. Вече половин година провеждам нейната терапия. Два сеанса седмично. Споделеното от нея звучи напълно достоверно, така че нямам никакво основание да се усъмня. Докторе, и двамата знаем колко е трудно за пациент да излъже терапевта, особено когато става дума за продължителен период от време.

Само преди няколко дни Рики би го потвърдил. Но вече не е толкова убеден.

— И къде се намира тя сега?

— На почивка за три седмици през август.

— Да ви е оставила случайно телефон, на който да я търсите през това време?

— Не. Не е. Просто ѝ насрочих сеанс преди Деня на труда, това е.

Рики се замисля и пита за друго:

— Да не е с яркозелени пронизващи очи?

Соломан мълчи, а когато проговаря, гласът му е леден:

— Значи я познавате все пак?

— Не — отвръща Рики. — Просто налучквах.

И затваря. Върджил, казва си той.

Рики се е вторачил в гравюрата на стената, която заема толкова важно място в измислените спомени на мнимата пациентка в Бостън. Не се съмнява нито за миг, че доктор Соломан е действителна личност, която е била много внимателно подбрана. Не може да има също така и сянка от съмнение, че тази изключително красива и наранена жена, която търси помощта на именития доктор Соломан, никога повече няма да се мерне пред погледа му. Не и във връзка с този случай. Рики поклаща глава. Съществуват доста терапевти, чието самочувствие е до такава степен раздуто, че се радват като деца на вестникарско внимание и обожание от страна на пациентите. Те се държат така, сякаш имат уникални, едва ли не вълшебни познания относно

правилата, които ръководят този свят, както и относно хорските постъпки, и всякога са готови да изтърсят недомислени становища или оценки. Рики подозира, че този доктор Соломан принадлежи към породата телевизионни психиатри, които възприемат външния облик на знаещи, без да полагат необходимите усилия наистина да научат нещо. Много по-лесно е да послушаш малко някого и да се представиш сетне за последна инстанция, отколкото да слушаш внимателно ден след ден, да проникваш през пластове и пластове всекидневие и баналност, за да се добереш до същественото. Той самият изпитва дълбоко презрение към представителите на своята професия, които отдават срещу заплащане имената си в съдебни зали или по вестникарски страници.

Но, казва си Рики, проблемът е, че репутацията на Соломан, публичността на неговата личност, известността му няма как да не придадат достоверно звучене на безумните обвинения. Присъствието на това име в жалбата ѝ придава тежест, която ще издържи за периода, необходим на онзи, който стои зад всичко това.

Рики си задава въпроса: какво научи днес?

Доста, отговаря си той. Но на първо място, че нишките на паяжината, в която е попаднал, са изтъкани месеци по-рано.

Поглежда отново към гравюрата на стената. Те са влизали в кабинета много преди онзи ден. Обхожда с поглед помещението. Тук няма никаква сигурност. Няма и помен от лична неприкосновеност. Влизали са преди месеци, а аз нищо не знам.

Яростта го зашеметява и първата му реакция е да стане, да прекоси кабинета и да изтръгне от кукичката гравюрата, спомената от бостънския доктор. Той я запраща в кошчето за боклук с такава сила, че дървото се разпуква, а стъклото отгоре става на сол. Звукът изтрещява като пистолетен изстрел в затвореното пространство на кабинета. Мръсен словесен поток, необичаен и груб, се излива от устата му, пълни въздуха с ледени иглици. Той се извъръща и обхваща бюрото от двете страни, сякаш за да запази равновесие.

Гневът му отстъпва също така внезапно, както го е обзел, за да освободи място за нова вълна на гадене, която се надига в него. Завива му се свят и усещането е същото, както при внезапно рязко изправяне, особено за човек с температура. Рики се чувства в емоционален срив.

Дишането му е хрипкаво и затруднено, като че ли гръдният му кош е пристегнат с въже.

Нужни са няколко минути, за да се съвземе, но и тогава се чувства напълно изтощен.

Продължава да оглежда кабинета, сега го вижда много по-различен. Всички тези предмети, запълвали всекидневието му до днешния ден, му се струват зловещи и заплашителни. Завладян е от мисълта, че вече не може да има доверие, не може да се опре абсолютно на нищо и никого. Пита се какво още е изпяла Върджил пред терапевта от Бостън, какви още подробности от живота му ще станат достояние на Комисията по медицинска етика. Спомня си свои пациенти, потърсили професионалната му помощ след случаи на взлом или нападение, спомня си техните думи колко несигурни се чувстват след упражненото срещу тях насилие. Той бе изслушвал тези хора с голямо съчувствие и клинична дистанция, но така и не можа да вникне напълно в самото усещане, не съумя да го направи свое. Ето че сега добива много по-добра представа за него, казва си докторът.

И се чувства ограбен.

Пак оглежда помещението. То вече не го изпълва с усещане за сигурност и уют.

Не е лесно да се направи така, че една лъжа да заприлича на истина. Това изисква сериозно планиране, казва си Рики.

Минава покрай бюрото и вижда червената светлинка на телефонния секретар. Броячът на обажданията показва 4. Той включва апарата и изслушва първото. Моментално разпознава гласа на възрастен пациент, човек над средната възраст, който работи в „Ню Йорк Таймс“ и е добре платен, но дейността му е твърде еднообразна: редактира научни статии, подготвени от по-младши, по-млади и по-енергични журналисти. Той жадува да направи нещо по-значително в живота, нещо творческо и оригинално, обаче страхът, че това би могло да разстрои добре подредения му бит, вечно го спира. А иначе е интелигентен, образован и с фини сетива, което му позволява да напредва в терапията, да проумява връзката между прекараното в строгост и дисциплина детство в семейство на научни работници в Средния запад и сегашната си боязън от риска. Рики харесва този човек и смята, че най-вероятно успешният край на неговата терапия приближава, което винаги носи радост и удовлетворение на терапевта.

„Доктор Старкс — прозвучава бавно, почти неохотно гласът от записа, след като пациентът се представя. — Съжалявам, задето се налага да се обаждам по време на отпуската ви. Не искам с нищо да го помрачавам, но тази сутрин получих крайно обезпокоително писмо.“ Рики затаява дъх. Гласът продължава все така бавно: „Писмото съдържа копие от оплакване срещу вас, отправено до щатската Комисия по медицинска етика и Асоциацията на нийоркските психоаналитици. Давам си сметка, че анонимността на оплакването го прави изключително трудно за оборване. Писмото е изпратено на домашния ми адрес, а не в службата, и няма адрес на подател или други някакви данни. — Пациентът се поколебава. — Изпаднал съм в ситуация на дълбок конфликт на интереси. За мен няма и сянка от съмнение, че това писмо представлява огромен интерес за медиите и аз би следвало да го предам на някого от репортерския отдел за по-нататъшно разследване. От друга страна обаче, това очевидно ще се отрази пагубно върху нашите взаимоотношения. Силно съм обезпокоен от обвиненията, които, предполагам, ще отхвърлите по най-категоричен начин... — Пациентът като че се задъхва и добавя сякаш с потиснат гняв в гласа: — ... Всички отричат обвинения в злодеяние. Не съм аз, не съм аз, не съм аз... Докато затънат до гуша в улики и доказателства, които правят по-нататъшните лъжи безполезни. Президенти. Правителствени чиновници. Бизнесмени. Лекарите. Скаутски водачи и треньори, ако щете. В крайна сметка им се налага да си признаят, но очакват другите да проявят разбиране към по-раншните им лъжи, сякаш е най-нормалното нещо на света да лъжеш, докато те принудят насила да спреш...“.

Пациентът отново млъква, а после затваря. Така и не е казал какво всъщност иска от Рики.

Ръката на доктора леко потрепва, когато отново натиска копчето на апарата. Чува единствено женски плач. За съжаление успява да разпознае друга отдавнашна пациентка. Значи и тя е получила копие, казва си Рики. Бързо превърта записа. И другите две съобщения са от пациенти. Единият, известен хореограф от Бродуей, чак заеква от едва съдържан гняв. Последният, прочут художник фотограф, като че ли е колкото объркан, толкова и смутен.

Рики е обзет от отчаяние. Може би за първи път през целия си професионален живот не знае какво точно да отговори на пациентите

си. Другите, дето не са се обадили, казва си докторът, най-вероятно още не са си видели пощата.

Един от основополагащите елементи на психоанализата са особените взаимоотношения между пациент и терапевт, при които първият излива душата си до най-интимни подробности пред лице, което в никакъв случай не му отговаря с взаимност и дори изключително рядко коментира и най-пикантните подробности от личния живот на пациента, които той е споделил. В детската игра на истини доверието се установява чрез споделяне на общия риск: ти си искрен, аз съм откровен. Психоанализата нарушава равнопоставеността във взаимоотношенията и ги прави подчертано едностранчиви. Рики знае, че интересът на неговите пациенти към него, към емоциите му, към реакциите му е сериозен фактор в процеса на коренно преобразуване, който протича в неговия кабинет. Седнал така, мълчалив и неподвижен, до главата на пациента, който лежи на кушетката, той се превръща за него в символ на определени неща — за всеки различни и проблемни — и по този начин, чрез това превъплъщение в очите на пациента, той съумява да го води през затрудненията им. Мълчанието му за един дава образа на майката, за друг — на бащата, за трети — на началника. Неговото мълчание може да бъде любов и омраза, гняв и тъга. Може да е загуба, може да е отхвърляне. Психоаналитикът е нещо като хамелеон в известен смисъл, той променя окраската си според конкретната ситуация.

Рики не отговаря на нито един от обадилите се пациенти, а до вечерта се изреждат всичките. Редакторът от „Таймс“ има право, казва си докторът. Живеем в общество, което е преобразило самата концепция на опровержението. Днес то съдържа презумпцията, че си е най-обикновена лъжа, казана за собствено удобство, за да бъде цитирана или прекроена в някой по-сетнешен момент, когато се договаря приемлива за всички страни истина.

Часовете, прекарани с всеки пациент поотделно, които стават седмици, а сетне месеци и години, се обезсмислят с една-единствена добре скроена лъжа. Той не знае какво да каже на пациентите си, нито дори нужно ли е да им казва каквото и да било. Терапевтът у него предупреждава, че би било полезно да проследи индивидуалната

реакция на всеки по повод на това обвинение, но от друга страна, цялата работа му се вижда безсмислена.

За вечеря си стопля пилешка супа от консерва.

Докато гълта парещата течност, той се пита дали поне част от прехвалените ѝ здравословни и възстановителни свойства ще са полезни за сърцето му.

Ясно му е като бял ден, че все още няма план за действие. Някаква схема, която да направлява постъпките му. Диагноза и съответната инструкция за провеждане на лечебен курс. За момента Румпелцилцхен му прилича на някакъв скрит рак, който напада ту един, ту друг негов орган. Трябва да определи подхода си. Проблемът е, че подобно решение влиза в противоречие с професионалното русло на неговата мисъл. Да беше като онколозите, онези, които така безуспешно бяха лекували жена му, или като зъболекарите, които откриват неизлечимо болен зъб и го изваждат, той би знаел как да постъпи. Но неговата професионална подготовка е съвсем различна. Психоаналитикът, дори когато е установил проблемите и породилите ги причини, в крайна сметка оставя пациента да стигне сам до метода на лечение в рамките на цялостния процес. Рики е парализиран в схватката си с Румпелцилцхен и неговите заплахи от самото естество на похватите, които толкова много години са му били от голяма полза. Пасивността, запазена марка на професията му, сега се превръща в смъртоносна заплаха.

За първи път късно тази нощ той се уплашва истински от възможността да стане нейна жертва.

ДЕСЕТА ГЛАВА

На другата сутрин задрасква още едно квадратче в календара и съчинява следното запитване в стихове:

*„Търсим тука и сега
преди двадесет лета
де е скрито черно семе?
(Не остана много време.)
Питам се, ако това е,
майката на Р. коя е?“*

Рики разбира, че нарушава установените от Румпелцилцхен правила, тъй като въпросите му са всъщност два, а не един, и не са формулирани така, че да им се отговори с „да“ или „не“. От друга страна, след като прибягва до първолашко стихоплетство, както прави и неговият мъчител, може би Румпелцилцхен ще затвори очи пред нарушението и ще отговори малко по-обстойно. Нужна му е повече информация, за да се добере до личността на онзи, който го притиска така безмилостно в ъгъла. Много информация. Той не си прави илюзии, че Румпелцилцхен ще му съобщи някакви подробности от толкова голямо значение, че да го отведат право при него или пък към търсеното име, което да съобщи на властите, стига да реши на кои точно власти. Човекът е подготвял своето отмъщение дълго и внимателно, така че ще се окаже костелив орех, мисли си Рики. Но нали психоаналитиците се смятат за повелители на невидимото, търсачи на скритото и ако му е писано да се добере до името, ще стане единствено благодарение на някой пропуск, макар и малък, който е останал незабелязан от погледа на организатора.

Дамата от „Таймс“, която приема обявата за първа страница, е приятно изненадана от стихчето.

— Колко необичайно — възкликва тя. — Обикновено приемам честитки за семейни годишнини или препоръки за покупка на едно или

друго. Но това е съвсем различно. Какъв е поводът?

Рики от желание да е любезен съчинява убедителна лъжа:

— Това е част от сложна игра, с която се забавляваме през лятото неколцина приятели, запалени по такъв род загадки.

— Сигурно е голямо забавление — съгласява се жената.

Рики не отговаря, понеже за него не е кой знае какво забавление. Жената от „Таймс“ прочита цялото стихче, за да се увери, че няма грешка, след което навлиза в подробностите за начина на плащане. Пита го дали ще преведе парите, или ще плати с кредитна карта. Той решава в полза на картата. Чува как почукват клавишите на нейния компютър, докато ѝ диктува номера на своята VISA.

— Така — обажда се дамата. — Това е всичко. Излиза утре заран. Късмет в играта — добавя тя. — Дано спечелите вие.

— Дано — повтаря Рики.

Благодари и затваря телефона, за да се върне към купчинките бележки и записи.

Отсявай и елиминирай, казва си той. Действай систематично и внимателно.

Мъжете ли да изключа, или жените. Да махна престарелите и да се съсредоточа върху по-младите. Да открия правилното време. Да намеря точната връзка. Оттам ще изскочи име. Едно име води към друго.

Рики диша тежко. Цял живот е помагал на хората да се ориентират в емоциите, които са в основата на сполетелите ги премеждия. Онова, което прави всеки аналитик, е да сведе обвиненията до нещо, с което може да се работи, тъй като в неговите очи желанието за мъст е също толкова осакатяващо, колкото която и да било невроза. Терапевтът се опитва да насочи пациента по път, който заобикаля гнева и избягва желанието за мъст. Често се случва пациентът да се яви обзет от гняв, който на пръв поглед изисква предприемане на някакви действия. Терапията има задачата да елиминира тази необходимост, така че пациентът да продължи нататък, необременен от желание да отмъщава.

Отмъщението е равнозначно на слабост в неговия свят. На болест.

Рики поклаща глава.

И както се мъчи да систематизира онова, което знае, и да го пригоди към изискванията на момента, телефонът върху бюрото звънва. Звукът го стряска и той се поколебава, преди да протегне ръка, с мисълта дали не е Върджил.

Не е. Обажда се жената от „Таймс“.

— Доктор Старкс?

— Да.

— Съжалявам за безпокойството, но възникна малък проблем.

— Така ли? Какъв?

Жената се колебае, сякаш ѝ е неудобно да продължи, но все пак казва:

— Кредитната карта, дето ми продиктувахте... въъ... блокирана е. Сигурен ли сте, че сте ми дали верния номер?

Рики почервенява цял.

— Блокирана? Не може да бъде! — възмущава се той.

— Сигурно съм записала погрешно номера...

Той изважда картата от портфейла си и отново диктува цифрите, този път съвсем бавно.

Жената замълчава за миг и казва:

— Точно този номер пуснах за потвърждение. Отговорът гласи, че тази карта е анулирана съвсем наскоро.

— Не разбирам — мълви Рики все по-объркан. — Нищо не съм анулирал. И внасям най-редовно...

— Тази компания прави повече грешки, отколкото можете да си представите — казва жената с извинителен тон. — Нямате ли друга карта? Или предпочитате да ви изпратя сметка, за да платите с чек?

Рики понечва да извади друга карта от портфейла, но се спира. Преглъща с усилие и отвърща:

— Съжалявам за недоразумението — започва той бавно, изведнъж усетил, че му е трудно да се владее. — Ще трябва да се обадя в компанията. Междувременно изпратете сметка, както предложихте.

Жената потвърждава, проверява два пъти адреса му и подхваща:

— Това се случва непрекъснато. Да не сте си загубили портфейла? Понякога мошениците използват номера, които вземат от стари сметки. Или пък си купите си нещо, а продавачът даде номера ви на някой престъпник. Съществуват безброй начини за източване на

кредитни карти, докторе. Най-добре е да се обадите в компанията и да уредите въпроса. Иначе ще се наложи да покривате плащания, които не сте правили. Най-вероятно ще ви издадат нова карта още утре.

— Сто на сто — казва Рики и затваря.

Една по една измъква кредитните карти от портфейла си. За нищо не стават вече, казва си той. Всички са анулирани. Не знае как, но знае от кого.

И все пак се захваща с досадната процедура по установяване на онова, което му е вече известно. Служителите от всички кредитни компании се оказват без изключение любезни, но не са в състояние да му помогнат. Когато се опитва да обясни, че не е анулирал съответната карта, неизменно му отговарят, че напротив, сторил го е. Това показват техните компютри, а след като го показват, значи това е светата истина. Всеки път пита как точно е анулирана картата и всеки път му отговарят, че е станало по електронен път, през уебсайта на съответната банка. Проста операция като тази, обясняват с готовност служителите, може да се осъществи само с натискане на няколко клавиша. Тази система е въведена за улеснение за банковите клиенти, макар в конкретната ситуация Рики да е готов да спори по въпроса. Отвсякъде му предлагат разкриване на нова сметка.

Той от своя страна обещава на всяка от компаниите да се свърже отново с тях. После изважда от чекмеджето голяма ножица и разрязва всяка от безполезните пластмасови карти. Наясно е, че именно така постъпват някои от неговите пациенти, когато прекалено надхвърлят лимита.

Рики няма представа доколко надълбоко е успял да проникне Румпелцилцхен във финансовите му дела. Нито знае по какъв начин го прави. Понятието дълг е тясно свързано с измислената от него игра. Той смята, че Рики му дължи нещо, но то не може да бъде заплатено с кредитна карта.

Налага се да посети местния клон на банката си. Рики се обажда и в компанията, която оперира със скромните му капиталовложения, като оставя съобщение на телефонния секретар съответният брокер да му се обади при първа възможност. След това седи неподвижен, замислен как ли е успял Румпелцилцхен да се набърка в тази сфера от неговия живот.

Рики е компютърен идиот. Неговите представи за интернет, търсачки, киберпространство, имейли и прочее се изчерпват с това, че знае самите тези думи, нищо повече. Някои от пациентите му често говорят за проблеми в тази област, което му позволява да добие известна представа за онова, което може компютърът, но в много по-голяма степен за това, което е причинил на самите пациенти. Никога не е изпитвал и нужда да научи каквото и да било в тази област. Собствените си записки прави с химикалка в бележниците. Ако иска да напише писмо, прибягва до услугите на античната си двайсетгодишна електрическа пишеща машина, която държи в килера. Компютър обаче има. Жена му купи един през първата година от заболяването си, а около година преди да умре се погрижи за преинсталирането. Знае, че го е използвала за контакти с различни сдружения за подпомагане на раковоболни, както и с други заболели, посредством непознатия свят на интернета. Той не участва в тези нейни начинания, тъй като не желаше да навлиза в интимните сфери на личния ѝ живот, макар да изглеждаше, сякаш просто не проявява интерес към нейното страдание. Малко след смъртта ѝ вдигна уреда от масата в спалнята, до която се е примъквала тя всеки път, когато събереше сили да се надигне от леглото, сложи го в кашон и го прибра в мазето. Все се канеше да го изхвърли или да го подари на някоя библиотека или училище, но така и не идваше ред да изпълни решението си. Хрумва му, че сега може да потрѣбва.

Защото, казва си той, Румпелшилцхен явно знае как да си служи с подобно нещо.

Рики става, за да донесе компютъра на жена си от мазето. В най-горното чекмедже отдясно на бюрото държи ключа за катинара, сега го взима.

Проверява дали е заключил входната врата, след което се спуска с асансьора в мазето. Минали са много месеци, откак за последно е слизал тук, и сега бърчи нос от миризмата на плесен и застоял въздух. Тя напомня за нещо отровно, болестно, мръсно, овъглено от всекидневните жеги. Още щом излиза от кабинката, има усещането, че някакъв обръч пристяга гърдите му. Поради какви ли съображения управата на тази сграда никога не чисти тук? Вижда електрическия ключ на стената, завърта го и единствената гола крушка от тавана осветява мъждиво просторното помещение със своите сто вата. Всяко

негово движение предизвиква нелепи мятания на сянката му във влажния полумрак. Всеки от шестте апартамента има територия, очертана с оградна мрежа и белязана с малка номерирана табела. Това е царство на счупени столове и кашони със стари хартии, ръждиви велосипеди и големи куфари. То е цялото в прах и паяжини, а почти всичко наоколо са неща, които не са съвсем за изхвърляне, но и не са ти нужни във всекидневния живот. Боклуци, складирани тук с мисълта, че все някога може да потрябват някому за нещо.

Рики се привежда леко, макар помещението да е достатъчно високо. По-скоро е потиснат от затвореното пространство. Стига до своето мазе с ключа в ръка.

Но катинарът е вече отворен. Виси от дръжката на вратата като забравена на елха коледна играчка.

Поглежда отблизо и установява, че е срязан с ножица за арматурно желязо.

Рики прави крачка назад така рязко, сякаш пред него е пробягал плъх.

Първата му реакция е да се обърне и да побегне надалеч от това място, а втората — да продължи напред. И го прави: приближава се бавно до вратата и я отваря. Установява веднага, че това, за което е дошъл тук — кашона с компютъра на жена му — липсва. Влиза по-навътре. Светлината на електрическата крушка е отчасти заслонена от собственото му тяло, така че само единични лъчи като мечове прорязват мрака. Взира се по-отблизо и разбира, че още една кутия липсва: голяма касетка, в който подрежда приключените си годишни данъчни декларации.

Останалите боклуци са си по местата.

Почти зашеметен от усещането за провал, Рики се обръща и се насочва назад към асансьора. Чак когато се измъква на светло и на чист въздух, далеч от мръсотията и натрупаните долу спомени, той започва да мисли по въпроса как биха могли да се отразят двете установени липси върху общото състояние на нещата.

Какво е задигнато?

Цял изтръпва от отговора си: може би всичко.

От мисълта за липсващите декларации стомахът му се свива като обгорен с киселина. Нищо чудно, че оня адвокат Мерлин е толкова наясно с материалното му положение. Навярно знае абсолютно всичко

за скромните финанси на Рики. Годишната декларация е нещо като пътна карта, която съдържа всичко: от социалния ти номер до всеки даден за благотворителност цент. Тя илюстрира цялото съществуване на съответната личност без нейната предистория. Също като карта показва на друг как да се придвижи от едно място до друго в чуждия живот, къде са повратните точки, къде започват страничните пътища. Няма само цветни знаци и словесни описания.

Липсата на компютъра плаши Рики не по-малко. Той не знае какво е останало в него, но знае, че нещо е останало. Мъчи се да си спомни часовете, прекарани от жена му пред екрана, докато все още имаше сили да чука по клавишите. Каква част от нейната болка, спомени, размисли и контакти са все още в паметта му, Рики не знае. Знае само, че компютърно грамотен човек има възможност да извлече от машината каквото си поиска. Допуска, че Румпелцилцхен има такава грамотност и няма да се поколебае да изтръгне информацията, която смята, че му е необходима.

Рики се домъква до жилището си. Усещането за извършения над него произвол го прерязва като нажежен бръснач. Оглежда се и разбира, че всичко онова, което е приемал като лично и неприкосновено, е изцяло достъпно за чужд поглед и ръце.

Няма нищо тайно.

Да бях дете, мисли си Рики, в тоя миг бих избухнал в неудържим плач.

През нощта сънищата му са изпълнени с кошмарни сцени, с мрачни фигури, които го преследват, за да го заколят. Сънува, че се мъчи да прекоси мъждиво осветено помещение с ясното съзнание, че ако се спъне и падне, ще потъне завинаги в мрак, но при все това движенията му са тромави и непохватни, опипва като пиян призрачни стени с чувство на пълна безнадеждност. Събужда се в непрогледния мрак на спалнята, обзет от мигновената паника на човек, който внезапно се съвзема от несвяст. Пижамата му е мокра от пот, дишането му е трудно, гърлото му е пресъхнало, сякаш е плакал часове наред, обзет от пълно отчаяние. Още някое време продължава да не е сигурен, че се е измъкнал от кошмара, и чак когато запалва нощната лампа и съзира познатата обстановка наоколо, усеща сърцето си да се връща

към нормалния ритъм. Рики отпуска отново глава върху възглавницата с надежда за сън и с увереност, че няма да се получи. Не му е трудно да тълкува кошмарите. Те не се различават много от будните му часове.

Обявата излиза в долната част на първа страница от „Таймс“, както е поискал Румпелщилцхен. Прочита я няколко пъти с мисълта, че ако не друго, поне ще накара мъчителя да си понапругне мозъка. Рики не знае колко време ще отнеме това, но очаква да стане бързо — може би в утрешния брой — а дотогава би било най-добре да напругне собствения си мозък над пъзела.

За известно време го обладава илюзорно усещане за успех, сякаш публикуването на обявата е доказателство за проявена активност от негова страна. Унищожителното отчаяние, родено от откритието за липсващия компютър и данъчни декларации, ако не заглъхва напълно в съзнанието му, поне е в значителна степен заличено. Самият вид на обявата го убеждава, че поне през този ден няма да изпълнява изцяло ролята на беззащитна жертва. Усеща прилив на сили, способност да се съсредоточи, мозъкът му си връща своята аналитичност и острота. Денят отлита бързо, както ако бе запълнен от визити на пациенти, докато Рики пътешества из просторите на собствената си памет.

Докъм пладне е успял да изработи два отделни списъка. Като продължава да се придържа към предварително набелязания десетгодишен период от 1975 до 1985, той подрежда един след друг седемдесет и трима свои пациенти. Продължителността на терапията варира от седем години при един особено дълбоко наранен пациент до три месеца за потресена от преживян развод жена. При повечето от останалите е в рамките на три до пет години. При неколцина — по-малко. Терапията е предимно типично фройдистка, с четири до пет сеанса седмично, кушетка и всички използвани в професията останали прийоми. Има и някои по-особени случаи, при които прибегва до директни разговори очи в очи, повече като терапевт и не толкова като аналитик: изказва становища, прави оценки, дава съвети — все неща, които се мъчи всячески да избягва в традиционната психоанализа. Постепенно установява, че към средата на осемдесетте се е освободил от този тип пациенти, за да посвети усилията си изцяло на традицията.

Дава си сметка също, че през определения от него период има и малко повече от двайсетина пациенти, които прекъсват предсрочно започнатия терапевтичен курс. Причините са комплексни: едни не разполагат с пари или достатъчни здравни застраховки, за да си позволят неговите хонорари; други са принудени да сменят местожителството си поради най-разнообразни причини. Някои са просто недоволни от ефикасността на неговата помощ, от бързината, с която настъпват резултатите, или просто от самия свят и перспективите, които им сервира. Тези случаи не са много, но все пак ги има.

Те са включени в неговия втори списък. Той му създава много по-големи затруднения от първия.

Съдържа и много повече опасности, както Рики се убеждава от пръв поглед. Защото това именно са лицата, които биха могли да пренасочат своето озлобление срещу него самия, както и да го подхранват и да го развиват през годините.

Сложил двата списъка на бюрото пред себе си, той си казва, че е настъпил моментът да се заеме с отделните имена. Когато получи отговора на Румпелцилцхен, ще е в състояние да елиминира повечето, за да се заеме по-нататък с останалите.

Цяла сутрин чака да му се обади личният счетоводител и е донякъде изненадан от неговото мълчание, тъй като винаги досега е информирал Рики за финансовото му състояние с досадно усърдие и подробности. Докторът му звъни за пореден път, за да чуе за пореден път гласа на секретарката. Той звучи сякаш смутено:

— А, доктор Старкс, господин Уилямс тъкмо се канеше да ви звънне. Станало е някакво объркване в сметките ви.

Стомахът на Рики се свива.

— Объркване ли? — повтаря той. — Сметките ми са се объркали? Хора се объркват. Кучета може да се объркат. Но парите от само себе си да се объркат?

— Свързвам ви с господин Уилямс — отвръща секретарката.

Миг мълчание, последвано от не точно близкия, но все пак добре познат глас на счетоводителя. Капиталовложенията на Рики са все в сигурни, безрискови и безинтересни фондове и книжа. Никакви изхвърляния и риск — единствено бавно и сигурно нарастване. Не че са и кой знае колко. Сред всички специалности в света на медицината,

психоаналитиците са най-ограничени откъм хонорарите и броя на пациентите. Те нямат нищо общо с рентгенолозите например, които могат да приемат по трима пациенти в един и същ час в различни кабинети. Не са и като анестезиолозите, които действат от операция към операция като на конвейер. Психоаналитиците рядко забогатяват и Рики не е изключение от това правило. Има си своята лятна къща, както и този малък апартамент, и това е всичко. Не притежава мерцедес, нито частен самолет. Не разполага с четиринайсетметрова яхта в яхтеното пристанище на Лонг Айланд. Само някакви съвсем умерени, разумни капиталовложения, предназначени да осигурят съществуването му, ако изобщо някога реши да се освободи от бремето на своите пациенти. Рики разговаря с агента си не повече от един-два пъти годишно. Винаги го е смятал за една от най-дребните риби в света на финансовите акули.

— Доктор Старкс? — чува бързия и малко безцеремонен говор на финансиста. — Съжалявам, задето ви накарах да чакате, но се мъчим да се ориентираме тук в един проблем...

Стомахът на Рики става на камък.

— Какъв проблем?

— Ами да сте откривали напоследък лична разплащателна онлайн сметка? Защото...

— Не съм. Даже не ми е особено ясно за какво точно говорите.

— Точно тук е проблемът. Налице е доста сериозно активиране на трансфери към такава сметка от ваше име.

— Какви са тези трансфери? — пита Рики.

— Имам предвид спекулативна търговия с акции, при която се цели изпреварване на предварително прогнозирани колебания на борсовия пазар.

— Чувал съм, но аз самият никога не се занимавам с подобни спекулации.

— Някой друг да има достъп до сметките ви? Може би съпругата?

— Жена ми почина преди три години — отвърща студено Рики.

— Разбирам — бързо отвърща финансистът. — Сега си спомням. Моля да ме извините. Имате ли деца?

— Не. Нямахме деца. Къде са парите ми? — остро пита Рики.

— Мъчим се да ги проследим. Случаят може да се окаже от компетенцията на полицията, доктор Старкс. Всъщност точно това си мисля. Защото, ако някой се разпорежда противозаконно с вашите сметки...

— Къде са парите? — пита повторно Рики.

Брокерът се колебае.

— Не мога да кажа с положителност. В момента наш вътрешен одит се мъчи да проследи трансакциите. Мога да кажа само, че са били доста интензивни...

— Какво значи интензивни? Парите са просто вложени...

— Е, не съвсем. Правят се десетки, може би дори стотици вложения, покупки, продажби...

— Къде са те сега?

Финансистът продължава:

— Изправени сме пред наистина изключително сложна и крайно агресивна инвестиционна схема...

— Не отговаряте на моя въпрос — казва Рики, а в гласа му звънва отчаяние. — Моите фондове, пенсионната ми програма, резервните наличности...

— Търсим ги. Възложил съм задачата на най-добрите си специалисти. Началникът на службата ми за сигурност ще ви уведоми в мига, когато стигнат до някакъв резултат. Не ми се вярва при цялата тази активност никой тук да не е забелязал нещо гнило.

— Но парите ми...

— В настоящия момент — казва бавно събеседникът му — няма и помен от пари. Поне ние не откриваме никакви.

— Но това е невъзможно.

— Ще ми се да е така — продължава онзи, — но не е. Не се притеснявайте, доктор Старкс. Хората ми ще проследят сделките. Ще стигнем до дъното на цялата афера. Освен това сметките ви са застраховани. Поне отчасти. В крайна сметка ще изясним всичко. Просто ще отнеме известно време и може би ще се наложи да се обърнем към полицията или Комисията по ценните книжа и фондовите борси, защото от думите ви излиза, че става дума за престъпление.

— За колко време говорим?

— Сега е отпускарски период, така че вероятно няколко седмици. Не повече.

Рики затваря. Той не разполага с няколко седмици.

Към края на деня установява, че единствената му сметка, която не е пипана, е в малка банка в Кейп Код, чието предназначение е да обслужва нуждите му по време на летния отпуск. В нея има едва десетина хиляди долара, от които покрива сметките в местните магазини за риба, алкохол и хранителни продукти. От нея покрива също така разходите за градински инструменти, семена и торове. С две думи, тези пари улесняват гладкото протичане на ваканционния период. Домакински пари за нуждите на временното му пребиваване в Кейп Код.

Малко е изненадан, че Румпелщилцхен не е посегнал и на тях. Има усещането, че се е превърнал в играчка за него, че тази сума е оставена с едничката цел да го дразни. Така или иначе, Рики трябва да изтегли тези пари, преди да са вложени в някаква нова финансова еквилибристика. Обажда се на управителя в Кейп Код и го уведомява за намерението си да закрие сметката, а наличността в момента да получи в брой.

Управителят на свой ред уведомява Рики, че за целта е необходимо личното му присъствие, което е правилно. Ще му се и останалите финансови институции да бяха работили по същите правила. Обяснява на управителя, че има затруднения във връзка с останалите си сметки и е изключително важно тези пари да не попаднат в ничии чужди ръце. Управителят предлага да издаде поименен чек за цялата сума, който да пази лично до пристигането на Рики. Разумен ход.

Проблемът е как да прибере парите.

На бюрото му е неизползваният открит самолетен билет за полет от „Ла Гуардия“ до Хаянис^[1]. Не знае дали още е в сила направената от него резервация. Отваря портфейла си и преброява в него около триста долара. В горното чекмедже на нощното шкафче държи още хиляда и петстотин в пътнически чекове. Това си е чист анахронизъм. Самата идея някой да държи финансов резерв в пътнически чекове при почти повсеместните банкомати звучи абсурдно. Рики изпитва известно удовлетворение при мисълта, че неговата назадничавост се

оказва толкова полезна в дадения момент. Дали пък няма да се окаже полезно още по-стриктно да се придържа към тази концепция.

Но не му остава време за по-подробно обмисляне на идеята.

Има възможност да се добере до Кейп Код и да се върне обратно. Това ще отнеме поне двайсет и четири часа. Същевременно обаче сякаш е изпаднал в някаква летаргия. Не е в състояние да помръдне, сякаш мозъкът му вече не командва тялото. Някаква немощ го обзема, като че да напомни за възрастта му. Усеща се затъпял, оглупял и смазан от умора.

Рики се люшва на стола си, отмята назад глава и вперва взор в тавана. Разпознава клиничните симптоми на настъпваща депресия със същата сигурност, с която майката предугажда настинка по една кихавица на детето. Изпъва ръце пред себе си, за да открие треперене или схващане. Все още няма. Но докога ли, пита се той.

---

[1] Град и летище в Барнстабъл, Кейп Код. — Б.пр. ↑

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Рики получава отговор в следващия брой на „Таймс“, но не във вида, който е очаквал. Вестникът е доставен до входа на жилището му, както се случва всеки ден без неделя, когато лично купува тлъстия брой от щанда на близкия магазин и отива с него в близкото кафе. Цялата процедура е съвсем точно описана в първото заплашително писмо на Румпелцилцхен. Изтекла е безсънна нощ, та когато вестникът тупва с тъп звук пред вратата, той е нащрек и след броени секунди изданието е вече проснато на кухненската маса. Погледът му веднага се насочва към долната част на първа страница, и той вижда там честитка за някаква годишнина, реклама на компютърна служба за запознанства, както и пренасочващо каре, което гласи: „Специални възможности, виж страница 16“.

Рики запраща вестника в пространството на малката кухня. Той се удря в стената със звук, който навярно би издала птица, опитала да полети със счупено крило. Рики е бесен, почти се дави от разочарование и гняв. Очаквал е някакво нескопосно стихче, нов дразнещ отговор на зададения под също такава форма въпрос. Но не. Няма отговор. Рики безмълвно кипи от яд: „Как искаш да се вместя в проклетия ти срок, след като не ми отговаряш навреме?“. Ще му се да изкрещи този въпрос в лицето на едного, който не е тук, но който положително се наслаждава сега в неизвестното си местонахождение.

Забелязва, че ръцете му леко потреперват, докато си прави утринното кафе. Горещата течност почти не помага. Опитва да се овладее с дихателни упражнения, но успява единствено да забави малко лудия бяг на сърцето. Усеща гневът да пърли цялото му тяло, сякаш е в състояние да се добере до който и да било орган под неговата кожа, за да го скове. Главата му кънти неудържимо. Обзема го усещането, че е затворен в този апартамент, негово уютно убежище до съвсем неотдавна. Под мишниците му се стича пот, челото му гори, а гърлото му е сухо и като посипано с пясък.

Остава така сякаш часове, външно неподвижен и спокоен, а вътрешно изгарящ, почти изпаднал в транс, неспособен да набележи

следваща стъпка. Знае, че трябва да крои планове, да взема решения, да действа, но липсата на очаквания отговор го парализира. Струва му се, че не е в състояние да помръдне, че всичките му стави са загубили от един път своята еластичност и подвижност.

Рики не знае колко време е седял така, преди погледът му да попадне върху смачканата купчина хартия, в която се е превърнал запратеният в стената вестник. Не знае също колко още се е взирал натам, преди да забележи мъничката ивица червено. Нито колко му е било нужно, за да установи това несъответствие — неслучайно вестникът е наричан в миналото „Сивата дама“ — и да го свърже със себе си. Той се вира в това петънце, за да стигне до следния извод: няма място за никакво червено в „Таймс“. Винаги черно и бяло, винаги обичайните колони, всеки божи ден с точността на часовник. Даже цветните фотографии на президента или последните модни модели от Париж следват тенденцията да напомнят с нещо традиционното отсъствие на колорит в този вестник. Рики се надига от стола и прекосява помещението към купчината хартия. Протяга ръка към цветното петно и измъква шестнайсета страница. Тя е с некролози.

През цялата страница, през всички снимки, надписи и посвещения минава с печатни букви в яркочервено следният текст:

*„Правилно е досега,
двайсет става за игра.
И за мама иде реч.
Но ще знаеш друго веч:
името не мож надмогна,
аз ако не ти помогна.
Знаеш я като молла,
но веднага след това
спряла е да идва тя.
Много си ѝ обещал,
ала нищо не си дал.
Мъст за твоята вина
дълг остава на сина.
Тате бяга, тя умря,
искам твоята глава.*

*Стихчето дотука става,
че ти време не остава.“*

Под стиховете е изписано дебело червено „Р“, а още по-надолу личи, този път в черно, неголямо каре, некролог със стрелка към физиономията на покойния. Специален надпис гласи: „Ето къде ще паснеш идеално“.

Вторачен в стиховете, Рики не помръдва цял час. Предъвка и асимилира тяхното послание като някакъв чревоугодник в парижки ресторант, само че вкусът в устата му е горчив и пресолен. Предобедът е доста напреднал, още един ден е белязан с „Х“ в календара, когато Рики вниква в очевидното: Румпелщилцхен е сложил ръка върху неговия вестник във времето от доставянето му пред външния вход на сградата до пристигането пред вратата на жилището. Бързо грабва телефона и се свързва с куриерската служба. Чува две извънмявания, после механичен глас: „За нов абонамент натиснете едно. За оплаквания във връзка с обслужването или при неполучаване на вестника, натиснете две. За състоянието на абонаментната ви сметка натиснете три“.

Нито една от трите възможности не му се струва напълно подходяща за неговия случай, но натиска две с мисълта, че оплакването предполага участие на човешки фактор. Следва ново извънмяване, а сетне се чува женски глас:

— Адреса ви, моля?

Рики се поколебава, но го казва.

— Според нашите данни сте получили всички броеве до момента.

— Да — отвръща Рики, — получих вестника си, но бих желал да науча кой го е доставил...

— Какъв е проблемът, господине? Не искате отново доставка, така ли?

— Не...

— Тази линия е предназначена за случаи, при които вестникът не е бил доставен...

— Това ми е ясно — отвръща Рики, като започва да се дразни, — но има един проблем при самото доставяне...

— Закъсня ли?

— Не, пристигна навреме...

— Много шум ли вдигнаха?

— Не.

— Тази линия е предназначена за оплаквания във връзка с начина на доставка.

— Знам. Казахте го вече. Макар да не е точно това, аз все пак...

— Какъв е вашият проблем, господине?

Рики се умълчава, като обмисля с какви точно слова да се добере до съзнанието на тази жена.

— Вестникът ми е обезобразен — заявява остро той.

— Искате да кажете, че е намокрен, скъсан или поради друга причина негоден за четене?

— Искам да кажа, че някой е ровил в него.

— Понякога вестниците идват от печатницата с грешно комплектувани страници или неправилно сгънати. За такава намеса ли става дума?

— Не — отвърща Рики с леко смекчен тон. — Искам да кажа, че някой е надраскал обиден текст в моя вестник.

Пауза.

— Това е нещо ново — казва бавно жената. Този отговор я превръща почти в жив човек вместо бездушен механизъм, какъвто е до момента. — За първи път чувам подобно нещо. Какъв обиден текст?

Рики решава да не бъде уклончив. Говори бързо и нападателно:

— Не сте ли случайно еврейка, госпожице? Ако е така, знаете ли какво би било да получите вестник с надраскан пречупен кръст на него? Ако пък сте пуерториканка, как ще ви се стори да прочетете такъв надпис: „Отивай си в Сан Хуан!“. Или пък ако сте афроамериканка, нали знаете кои думи са оскърбителни?

Чиновничката мълчи, сякаш осмисля чувото.

— Някой ви е нарисувал пречупен кръст на вестника, така ли? — пита най-накрая тя.

— Нещо подобно — отвърща Рики. — Ето защо искам да ме свържете с хората от разпространението.

— Май ще е най-добре да разговаряте с прекия ми началник.

— Сигурно — казва Рики. — Но ми дайте най-напред името и телефона на служителя, който отговаря за доставките в моя район.

Жената се поколебава отново, а Рики слуша шумолене на хартия, после серия почуквания по бутони на компютърна клавиатура. Когато проговаря отново, тя съобщава имената, телефоните и адресите на един районен отговорник и на един шофьор на куриерска кола.

— Все пак бих желала да говорите с прекия ми началник — заявява след това.

— Нека той ме потърси — сопва се Рики, преди да затвори.

Секунди по-късно вече е набрал единия от получените телефонни номера. Обажда се друг женски глас:

— Ръководство на разпространение.

— Господин Ортис, моля — казва любезно Рики.

— Ортис е долу, на рампата. За какво става дума?

— Проблем във връзка с доставката.

— Обаждахте ли се на...

— Да. Оттам ми дадоха това име и телефона.

— Какъв проблем?

— Бих желал да го обсъдя с господин Ортис.

Жената се колебае.

— Може и да си е тръгнал — казва тя.

— Ами хвърлете един поглед — съветва я Рики със студенина в гласа. — Така бихме могли да си спестим някои неприятности.

— Какви неприятности? — пита жената настръхнала.

Рики блъфира:

— Да ви се изтърся с един-двама полицаи и моя адвокат за гарнитура. — В гласа му се долавя внушението: „Аз съм бял и богат, целият свят ми принадлежи“.

Жената прави малка пауза, преди да отговори:

— Задръжете така, отивам да потърся Ортис.

След известно време се обажда мъжки глас с латиноамерикански акцент:

— Ортис на телефона. За какво става дума?

Рики не се колебае:

— Около пет и трийсет и пет тази сутрин доставихте пред вратата ми брой на „Таймс“ също както всеки делничен ден плюс събота. Този път обаче някой е оставил съобщение за мене вътре във вестника. Затова се обаждам.

— Не, нищо не знам по въпроса...

— Господин Ортис, вие не сте нарушили закона и нямам нищо лично срещу вас. Но ако не ми окажете съдействие в този случай, ще вдигна голяма шумотевица, да ви е ясно. Казано иначе, вие самият още не сте загазили, но аз ще имам грижата това да се случи, ако не ми дадете задоволително обяснение.

Куриерът мълчи, докато осмисля чутата заплаха.

— Нямах представа, че ще се превърне в проблем. Човекът обеща, че няма да стане подобно нещо.

— Излъгал ви е — отвръща спокойно Рики. — Кажете какво стана.

— Спирам аз. В този участък имаме доставки в шест блока, аз и племенникът Карлос, всеки ден. Посред улицата буботи спряла голяма черна лимузина. Нас чака. От нея излиза някакъв, щом вижда нашата кола. Пита кой от двамата ни е за вашата сграда. „Що?“, викам аз, пък той вика, че не е моя работа и се хили един такъв. Нищо особено не било, само щял да драсне честитка за рождения ден на близък приятел. Нещо щял да напише във вестника.

— После?

— Каза ми кой апартамент. Коя врата. После взе вестника, извади един маркер и почна да пише в него. Проснал го върху капака на двигателя, но не мога да видя какво пише...

— Имаше ли някой с него?

Ортис се замисля.

— Ами би следвало да има шофьор на кормилото. Това със сигурност. Всички стъкла на лимузината бяха черни, но може да е имало някой вътре, знам ли? Щото човекът надзърна веднъж, сякаш да пита дали прави всичко както трябва. Когато свърши, даде ми вестника, даде и двайсетачка...

— Колко?

Ортис се поколебава.

— Бе може и сто да бяха...

— И после?

— Правя, както ми каза. Пускам вестника пред посочената врата.

— Чакаха ли ви отвън, когато излязохте?

— Не. Ни човек, ни лимузина, нищо.

— Можете ли да ми опишете този, с когото сте разговаряли?

— Бял, с тъмен костюм, може би син. Връзка. Много шик дрехи, голям паралия. Отскубна стотачката от цяла бала, все едно пуска четвъртак в шапката на някой клошар.

— Как изглеждаше?

— Носеше очила с огледални стъкла, не е особено висок, а косата му една такава, стои му някак...

— Като перука?

— Да. Точно така. Може и перука да беше. И брадичка. Може и тя да беше фалшива. Не беше едър. И определено си пада по хапването. Около трийсетгодишен... — и млъква.

— Друго?

— Уличните светлини се отразяваха в обувките му. Ама льснати ви казвам. И адски скъпи. От ония с пискюлчета отгоре. Как им викаха?

— Нямам представа. Мислите ли, че бихте го разпознали?

— Де да знам. Може би. Ама най-вероятно не. Беше доста тъмно. Уличното осветление не е много силно. Пък и май очите ми бяха повече в стотачката, отколкото в него.

Това звучи логично за Рики. Той сменя тактиката:

— Не видяхте ли случайно номера на колата?

Онзи мисли малко, преди да отговори:

— Не, мой човек, хич през ум не ми мина. А щеше да е добре, нали?

— Щеше — отвърща Рики.

Макар да няма нужда, понеже Рики вече не се съмнява за самоличността на човека, изчакал пристигането на служебната кола долу на улицата. Няма кой да е друг, освен адвоката, представил се като Мерлин.

След известно време звъни управителят на малката банка от Кейп Код, същият, който е издал поименния чек с останалата в сметката му наличност. Гласът му е напрегнат и тревожен. Докато приказва, Рики се мъчи да си представи лицето му, но не успява, макар да е сигурен, че го е виждал.

— Доктор Старкс, тук е Майкъл Томпсън от банката. Вчера говорихме по...

— Да — прекъсва го Рики. — Пазите ми едни пари...

— Така е. Заключени са в чекмеджето на бюрото ми. Звъня ви по друг повод. Станахме свидетели на необичайни действия по сметката ви. Цяло събитие, бих казал.

— Какви действия? — пита Рики.

Човекът сякаш се измъчва вътрешно, преди да каже:

— Не мога да кажа със сигурност, но ми се струва, че някой направи опит да влезе в сметката по непозволен начин.

— Как става това?

Ново колебание.

— Както може и да знаете, ние едва напоследък преминахме към електронно банкиране, както правят всички останали. Но понеже сме малка институция с местно значение, продължаваме да си бъдем в много отношения старомодни...

Рики го знае от девиза на банката. Известно му е също така, че нейният попечителски съвет с нетърпение очаква благоприятна оферта за поглъщане от страна на някоя голяма банка, за да я приеме с готовност.

— Да — отвръща той. — Това винаги е било една от привлекателните страни във вашата дейност...

— Благодаря ви за комплимента. Ласкаем се от мисълта, че предлагаме строго индивидуализиран пакет услуги...

— А какъв е този непозволен достъп?

— Малко след като закрихме сметката съобразно вашите инструкции, бе направен опит да се внесат изменения в нея по електронен път. Ние разбрахме за това единствено благодарение на телефонно обаждане заради отказания достъп.

— Обадиха ви се по телефона?

— Някой, който се представи за вас.

— И какво каза?

— Бе направено под формата на оплакване. Но щом разбра, че сметката е закрыта, мигом затвори телефона. Цялата работа е смущаваща и даже тревожна, тъй като нашият компютър е регистрирал въвеждане на вашата парола. Казвали ли сте я някому?

— Не — отвръща Рики, но мигом се усеща за собствената си глупост.

Паролата му е 37383, което означава FREUD, ако се обърнат цифрите в буквите на телефона, и това е толкова очевидно, че чак се изчервява от срам. По-лошо от това би било само да използва рождената си дата.

— Както и да е, много разумно се оказа от ваша страна да закриете сметката.

Рики се замисля за миг, а сетне пита:

— Съществува ли възможност чрез вашия компютър да се стигне до телефонния номер или друг компютър, откъдето е направено това обаждане или откъдето са опитали да влязат в сметката?

Банкерът на свой ред се умълчава за малко, а след това обяснява:

— Да, разполагаме с подобна възможност. Но повечето електронни крадци винаги са поне с една крачка преднина от преследвачите си. Използват крадени компютри или незаконен телефонен трафик. В някои случаи ФБР успява да ги засече, но те разполагат с най-модерните компютри на света. Нашата система за сигурност не е толкова напреднала и затова не е много ефикасна. Освен това не се е стигнало до кражба, така че правните възможности за действие са доста ограничени. Задължени сме да съобщим за опита на централните служби за банкова сигурност, обаче това ще си остане просто поредно съобщение без каквито и да било последствия. Жалко, но е така. И все пак мога да поискам от нашия човек да пусне програмата, пък да видим какво ще излезе. Макар да нямам особено големи надежди. Този вид банкови крадци са изключително интелигентни. Накрая винаги се оказваме в задънена улица.

— Опитайте, моля ви, и ми позвънете. Веднага, ако обичате. Притиснат съм от времето в известен смисъл.

— Веднага ще го направим и ще ви позвъним — отговаря онзи.

Рики изправя гръб в креслото си. За миг позволява на фантазията си да допусне безумната надежда, че ей сега ще му съобщят име и телефонен номер, което ще му позволи бързо да се добере до самоличността на своя притеснител. След това поклаща глава, обезсърчен от мисълта, че няма никаква възможност Румпелщилцхен, след като е проявил такава далновидност при всяка своя досегашна стъпка, да допусне толкова елементарен пропуск в дадения случай. Много по-вероятно е да е направил този опит за проникване в банковата сметка, а след това да се е обадил по телефона именно с цел

да насочи усилията на Рики в невярна посока. Тази мисъл не му дава мира.

Но докато денят полека-лека отминава, Рики разбира, че сега има значително по-ясна представа за човека, който си е поставил задачата да го преследва до смърт. Съдържащата се в стихчето на Румпелшилцхен информация е твърде щедра, като се вземе предвид настояването му въпросът да изисква отговор с „да“ или „не“. Тази информация скъсява значително дистанцията до желаното име, мисли си Рики. Двайсетгодишният период, плюс-минус някоя и друга година, стеснява времевия отрязък в рамките 1978 — 1983. И пациентът е сама жена. Тези показатели елиминират доста пациенти от кръга на търсене. Сега наистина разполага вече с работни параметри.

Трябва да възстанови възможно най-пълно терапиите, провеждани през тези пет години. Да анализира случая на всяка самотна жена. Някъде в тези дебри се крие жената с невроза и проблеми, довели впоследствие до проблеми у потомството ѝ.

Както е научен от професионалната си подготовка и опит, Рики сяда и започва да съсредоточава съзнанието си върху проблема, без да обръща внимание на околните звуци и изобщо на заобикалящия го свят. Мъчи се да си спомни. Кой бях аз преди двацет години? Ето един въпрос. Кого лекувах? В психоанализата съществува едно основно правило, около което се изгражда самата терапия: всеки помни всичко. Може споменът да не е новинарски точен или ревностно верен в подробностите, може да се окаже завоалиран или оцветен от разнообразни емоционални фактори, събудените в паметта уж ясни спомени може да се окажат подвеждащи, но когато в крайна сметка всичко бъде подредено и осмислено, оформя се цялостна и подробна картина. Рани и страхове може да се спотайват дълбоко скрити под пластове стрес, но те са налице и е възможно да бъдат разбудени, колкото и мощни да са противостоящите психологически сили. Професията му го направи майстор в този процес на сваляне на пластове един по един, докато се добере до самата дълбоко скрита под тях сърцевина на проблема.

И така, седнал удобно в уединението на своя кабинет, той започва внимателно да разравя собствената си памет. От време на

време хвърля по някой поглед върху оскъдните бележки, които представляват целия му архив, и се дразни от себе си, задето не го е поддържал в по-безупречен вид. Всеки друг специалист, изправен пред проблем, свързан с някой отдавна приключен случай, просто ще поотърси праха от съответната папка, за да изрови начаса необходимото име и диагноза. Неговата задача е много по-сложна за изпълнение, тъй като всичките му папки са посипани с праха на годините вътре в собственото му съзнание. Но Рики е уверен, че е напълно в състояние да се справи с това предизвикателство. Той напряга паметта си, отпуснал бележника в скута, мъчи се да възпроизведе мислено своето минало.

Един подир друг въображението му рисува човешки образи. Процесът наподобява в известна степен общуване с духове.

Прогонва мъжете от спомените, макар те натрапчиво да се бутат напред. Остава само жени. Имената изникват мъчително бавно, докато, колкото и странно да е това, оплакванията им се натрапват почти моментално. Внимателно записва всеки припомнен детайл от образа на съответната пациентка, всеки елемент от нейната терапия. Всичко е все така пръснато и несвързано, безполезно наглед в своята хаотичност, но той знае, че въпреки всичко има известен напредък.

Вдига поглед, за да установи, че кабинетът е изпълнен със сенки. Денят си е отишъл в полуунеса му. Жълтите листчета пред доктора са запечатали спомените за дванайсет отделни случая през набеязания период. Поне осемнайсет са жените, лекувани от него през това време. С такова количество хора може да се справи, но го притеснява мисълта за възможните други, онези, които сигурно все още тънат в мрака на забвението. Спомня си имената на едва половината от списъка. И те са все дългосрочни случаи. Притеснява го мисълта, че майката на Румпелшилцхен е най-вероятно някоя, която е идвала само няколко пъти. Паметта и спомените са като любовници за Рики, но сега те са коварни и лъжовни.

Надига се от мястото си, усеща болка и скованост в коленете и гърба — познати за всеки, останал дълго в едно положение. Той бавно се протяга, навежда се да разтрие едното си предателско коляно, за да го загрее и да го върне към живот. Сега чак си дава сметка, че не е хапнал нито зальк през целия дълъг ден, и чувства внезапен глад. Знае, че в кухнята няма почти нищо за ядене, и плъзва поглед през

прозореца към падащата над града нощ с мисълта, че ще се наложи да излезе и да купи нещо за ядене. Тя го кара почти да забрави за глада, а гърлото му мигом пресъхва.

Това му докарва неочаквана мисъл: толкова малко са били страховете през целия му живот, толкова редки съмненията. А сега самата идея за излизане от привидната безопасност на дома скована волята му. Но той потиска тревожните мисли с вътрешно усилие и решава да се отдалечи на две пресечки в южна посока. Там има малко барче, откъдето може да си вземе сандвич. Не знае дали няма да го проследят — тази мисъл вече не напуска съзнанието му — но решава да се абстрахира в дадения случай от нея. В крайна сметка, казва си, вече е отбелязал известен напредък.

Улицата го лъхва с набраната през деня жега — същинска фурна. Рики марширува по набелязания път като войник, с насочен право напред поглед. Набелязал си е малко заведение между две пресечки с изнесени за през лятото пет-шест масички на тротоара. Вътрешността му е слабо осветена, има бар покрай едната стена и още десетина маси в останалото пространство. Украсата му е най-разнородна, като се започне със спортни трофеи, мине се през афиши от Бродуей и се стигне до снимки на актьори и актриси, а тук-там и на някой политик. Сякаш заведението не е успяло да си изгради образ като привърженик на която и да било група предмети и затова се опитва да отдаде дължимото на всеки, организирайки подобна бъркотия. Но неговата кухничка, също както стотици подобни в цял Манхатън, предлага повече от приемливи хамбургери или сандвичи с ръжен хляб и кисело зеле, а от време на време и италианска паста, всичко това на сравнително ниски цени — фактор, който му идва на ум едва след влизане в заведението. Той не разполага вече с действащи кредитни карти, а резервът му в брой е строго ограничен. Напомня си да вземе пътническите чекове.

Вътре е полутъмно и той мига няколко пъти, докато очите му привикнат. Край бара са се наредили няколко души, а една-две от масите са свободни. Докато се колебае, попада в полезрението на сервитьорка на средна възраст.

— Да хапнеш нещо ли искаш, сладур? — пита тя с фамилиарност, донякъде неочаквана в подобно заведение, което — предполага се — зачита дискретността.

— Да — отвръща той.

— Самичък? — пита жената.

Нещо в интонацията ѝ подсказва, че тя е наясно с неговата самота, с това, че всеки ден вечеря самичък, но някаква провинциална тяга към любезност и топлота, напълно неуместна тук, я кара все пак да попита.

— Пак да.

— На бара ли искаш да седнеш, или на маса?

— На маса, ако е възможно. И по-навътре.

Сервитьорката се обръща, съзира прано място в дъното и го кани:

— Ела с мене. — Посочва му стол и разгръща менюто. — Нещо от бара ще искаш ли?

— Чаша вино. Червено, ако обичате.

— Веднага идва. А специалитетът ни за вечеря днес е лингуини със съомга. Хич не е лошо.

Рики гледа как сервитьорката се отдалечава към бара. Менюто е голямо и ламинирано, за да не се зацапва. Размерите му никак не отговарят на скромното съдържание. Рики го разгръща и изправя пред себе си, след което започва да чете помпозните наименования, чиято едничка цел е да маскират семплата същност на изброените сандвичи и ордъоври. След миг оставя менюто върху масата в очакване да съзре сервитьорката с виното. Тя е изчезнала, най-вероятно в кухнята.

Вместо нея до масата му е Върджил.

В ръцете си държи две чаши червено вино. Тя е с избелели дънки и пурпурна блуза със спортна кройка, а под мишница стиска кожена папка с махагонов цвят. Оставя чашите на масата, примъква стол и сяда насреща му. Пресяга се и издърпва менюто от ръцете на Рики.

— Вече поръчах специалитет и за двама ни — казва тя с леко прелъстителна усмивка. — Сервитьорката е абсолютно права: хич не е лош.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Макар и смаян от изненада, Рики с нищо не го показва външно. Отправя твърд поглед към младата жена с онова каменно изражение, което неговите пациенти така добре познават. Казва само:

— Значи допускате възможността съомгата на такова място да е прясна?

— Направо още подскача в чиниите — отвърща лекомислено Върджил.

— Може и така да е — отбелязва предпазливо Рики.

Младата жена едва отпива от ръба на чашата си, колкото леко да обagri устни с тъмната течност. Рики отстранява своята чаша и пие вода вместо вино.

— Би трябвало да е бяло, за да върви с рибата — обажда се Върджил. — Но заведението не е от ония, в които човек строго да се придържа към правилата, нали така? Изобщо не бих очаквала появата на сомелиер, който да ни укори за избора.

— И аз се съмнявам — съгласява се Рики.

Върджил продължава да говори бързо, но без напрежението, което обикновено придружава припряната реч. По-скоро напомня с приказките си момиченце, екзалтирано от настъпилия най-сетне рожден ден.

— От друга страна, пиенето на червено вино в дадения случай е проява на известна безотговорност, не е ли така, Рики? Пренебрежителност, ако щеш. Все едно казваме в лицето на всички: „Хич не ни интересуват условностите — ще си правим каквото си искаме“. Имаш ли подобно усещане, доктор Старкс? Малко приключенски дух и беззаконие, игра против правилата. Как мислиш?

— Мисля, че правилата се променят непрекъснато — отвърща той.

— Правилата на етикецията ли?

— За тях ли говорим? — отвърща на въпроса с въпрос докторът.

Върджил разтърсва глава, от което русата ѝ грива проблясва прельстително. Отмята глава назад и се смее, разкрила

привлекателната линия на шията си.

— Не, разбира се, че не, Рики. В това отношение си напълно прав.

В този миг сервитьорката им носи плетена кошничка с хлебчета и масло, при което и двамата замлъкват за кратък миг на споделена тайна. Когато жената се отдалечава, Върджил посяга към хлебчетата с думите:

— Умирам от глад.

— Значи усилията, свързани със съсипването на моя живот, водят до изгаряне на калории — вмята докторът.

Върджил се смее отново.

— Така изглежда — отвръща тя. — Това наистина ми допадна, ей богу. Как да го назовем, докторе? Какво ще кажеш за „Съсипваща диета“, харесва ли ти? Бихме могли да натрупаме цяло състояние от нея, а после да се оттеглим на някой екзотичен остров само двамката, а?

— Не виждам нещата да се развиват в тази насока — отзовава се грубо Рики.

— И аз — съгласна е Върджил, която маже щедро хлебчето с масло, а след това го захапва с хрускане.

— Защо сте тук? — пита Рики с тих и спокоен глас, но при все това зареден с цялата настоятелност, която може да мобилизира. — Вие с вашия работодател сигурно сте обмислили до най-дребни подробности плана за моето унищожаване. Стъпка по стъпка. Дошли сте да се гаврите с мене ли? Да добавите още щипка тормоз към забърканата от вас каша?

— Никой до ден-днешен не е характеризирал моята компания като тормоз — отвръща Върджил с нотка на привидна изненада в гласа. — Бих очаквала, че за тебе тя е ако не приятна, то поне интригуваща. Помисли за собственото си положение, Рики. Пристигаш на това място самотен, остарял и пълен със съмнения и страхове. Ако някой се излъже да погледне към тебе, ще изпита мигновена жалост, а сетне ще си продължи яденето и пиенето, без да обръща внимание на жалкото старче, в което си се превърнал. Но това се променя изведнъж, когато аз седна срещу тебе. Изведнъж се оказва, че не си чак толкова жалка картинка, на каквато приличаш, не е ли така? — Върджил се смее.

Рики клати глава. Стомахът му се е свил на топка, а в гърлото си усеща киселини.

— Животът ми... — започва той.

— Животът ти се промени. И ще продължава да се променя. Поне още няколко дни. А след това... там е цялата работа, нали, Рики?

— Всичко това видимо ви забавлява — отбелязва сухо докторът. — Да ме гледате как се измъчвам. Това е странно, тъй като аз в никакъв случай нямаше веднага да открия дълбоко присъщия ви садизъм. Може би щях да го допусна при вашия господин Р., но и в това не мога да бъда сигурен, докато той се държи на разстояние. Обаче у вас, госпожице Върджил, не допусках подобна психопатия. И аз може да сбъркам в края на краищата. А около това точно се върти всичко, нали? Около възможността и аз да сбъркам.

Рики отпива от водата с надежда, че така предизвиква младата жена да си отвори устата. За миг съзира зараждащ се гняв в погледа ѝ, в леката извивка на устните. Но тя мигом се овладява и размахва наполовина изяденото парче хляб помежду им, сякаш за да отрече чутото.

— Не оценяваш правилно моята роля в цялата тази история, Рики.

— Ами обяснете ми я.

— Всеки има нужда от водач по пътя към ада. Казах ти го вече.

— Спомням си — казва Рики.

— Някой, който да те напътства посред скалистите брегове и скрити опасности на подземния свят.

— И този някой за мене сте вие, знам. Казахте ми го.

— В пъкъла ли си вече, Рики?

Той свива безучастно рамене с намерение да я ядоса. Опитът остава безуспешен.

Жената се усмихва.

— Може би едва-що си почукал на адските двери?

Рики поклаща глава, но тя не обръща внимание на отрицанието му.

— Ти си горд човек, доктор Рики. Болезнено е за тебе да загубиш контрол над живота си, нали? Прекалено си горд. Но знаем какво идва непосредствено след гордостта. Това вино си го бива, да знаеш. Нищо не ти пречи да пийнеш една-две глътки.

Той вдига чаша до устните си, но вместо да отпие, проговаря:

— Щастлива ли сте, Върджил? Дарява ли щастие престъплението?

— Какво те кара да мислиш, че съм извършила престъпление, докторе?

— Всичко сторено от вас и вашия работодател е престъпно.

— Така ли? Мислех, че си се специализирал в неврозите на богатите и депресиите на преуспелите в този живот. Но напоследък проявяваш интерес към проблемите на престъпността, както забелязвам.

Рики не отговаря. Не му е присъщо да използва прибързано своите козове. Психоаналитиците играят картите си изключително пестеливо, следят за реакции, опитват да насочат мисълта към миналото, да изкопчат спомени. Но времето му е толкова ограничено, казва си Рики, и докато наблюдава младата жена да се размърдва на стола отсреща, се пита дали тази среща протича точно по сценария на неуловимия Р. Изпълва го чувство на удовлетворение при мисълта, че е внесъл някакво, макар и малко, несъответствие между развитието на събитията и плановете на въпросния господин.

— Без съмнение — започва внимателно той — до момента сте извършили няколко престъпления, като се започне от евентуалното убийство на Роджър Цимерман...

— Тази смърт е приета от полицията за доказано самоубийство...

— Вие успяхте да направите така, че убийството да заприлича на самоубийство — такава е моето дълбоко убеждение.

— Щом си решил да бъдеш толкова дебелоглав, нямам намерение да ти преча. Но все си мисля, че непредубедеността би следвало да е основна предпоставка за хора с твоята професия.

Рики пренебрегва този удар и кара нататък:

— ... и се свърши с грабеж и измами...

— А, силно се съмнявам, че може да се открият доказателства за което и да било от твоите обвинения. Всичко това ми прилича на оная стара приказка за падащото в гората дърво: ако няма кой да го чуе, дали е имало звук? Като няма доказателства, имало ли е престъпление? А ако има, то е някъде във виртуалния свят заедно с твоите авоари...

— Да не говорим за онази дребна клевета в писмото до асоциацията. Защото измисленото писмо е от вас, нали? Откъдето

стигаме до оня пълен идиот в Бостън и цялата му фантазмагория. И пред него ли се съблякохте?...

Върджил отмята косата от лицето си и се обляга леко назад.

— Не се наложи. Той бездруго е от мъжете, които с готовност действат като марионетки, щом им го поискаш. Направо ляга по гръб и оставя гениталиите си беззащитни, само леко скимти. Не е ли впечатляващо на какво е готов да повярва човек, стига да му се ще да вярва?

— Аз ще възстановя своята репутация — заявява яростно Рики.

Върджил се усмихва.

— За целта трябва да си жив, а точно в този момент имам определени съмнения за подобна възможност.

Рики не отговаря, защото и той на свой ред има съмнения. Вдига поглед и вижда сервитьорката да пристига с вечерята им. Оставя чиниите пред тях и пита дали да донесе още нещо. Върджил поръчва втора чаша вино, а докторът поклаща глава.

— Така трябва — хвали го Върджил, когато сервитьорката се отдалечава. — Имаш нужда от бистра глава.

Рики човърка вдигащата пара храна пред себе си.

— Защо — рязко пита той — помагате на този човек? Какъв е вашият интерес? Защо не се откажете от цялата идиотска схема и не дойдете с мен в полицията? Ще приключим с тази ненормална игра един път завинаги, а на вас ще ви помогна да се върнете към някакво подобие на здрав живот. Без обвинения в престъпление. Ще мога да го направя.

Върджил също гледа в чинията си, разбърква парченцата съомга в купчината паста. Когато вдига поглед към лицето му, едва успява да прикрие гнева в очите си.

— Ще се погрижиш да се върна към нормален живот? Ти да не си магьосник? И от друга страна, какво те кара да мислиш, че нормалният живот е нещо толкова привлекателно?

Той упорства, без да обръща внимание на думите й:

— Ако самата вие не сте престъпник, защо помагате на такъв? Щом като не сте садист, защо работите за такъв? И като не сте психопат, защо се хващате на хвърлената от такъв въдица? Казвате, че не сте убийца, но помагате да бъде извършено убийство.

Върджил продължава да го гледа втренчено. Цялата ѝ безгрижна ексцентричност и веселост са се изпарили, от нея лъха мразовита неприязън, която се усеща през масата.

— Може би защото ми се плаща повече от добре — процежда бавно тя. — В наши дни мнозина са готови на всичко за пари. Не го ли допускаш и за мене?

— Само с огромно усилие — отвърща предпазливо Рики, макар да е по-скоро обратното.

Върджил поклаща глава.

— Значи си готов да изключиш парите като мотив за моите действия, макар да не съм сигурна, че си прав. Друг възможен мотив? Какъв би могъл да е той? Ти си експертът в тази област. Нали повечето време се занимаваш с издирване на мотиви? А не е ли това и в основата на играта, дето я играем всички ние сега? Хайде, Рики. Този ни е втори сеанс. Ако не за пари, заради какво го правя?

Рики гледа внимателно младата жена.

— Много малко знам за вас... — започва неуверено той.

Върджил оставя ножа и вилицата си с решителност, която показва, че в никакъв случай не приема отговора.

— Пробвай се пак, Рики. Заради мене. Така или иначе, макар и по мой собствен начин, аз съм тук, за да те напътствам. Лошото е, че този глагол „напътствам“ има донякъде позитивно звучене, което може и да не се окаже напълно оправдано. Може да ми се наложи да те тикам в посока, която не ти е угодна. Но едно е сигурно: без мене няма да успееш да се приближиш към отговора, а това ще убие или тебе, или твой близък, който пък няма нищо общо с всичко това. А умирането в неведение е глупава работа, Рики. По свой си начин отвратително престъпление. И така, отговори на въпроса ми: каква друга мотивация бих могла да имам?

— Вие ме мразите. Също както и онзи Р., но аз нямам представа защо.

— Омразата е неопределима емоция, Рики. Смяташ ли, че я разбираш?

— Тя е нещо, за което слушам всеки ден в кабинета си...

Тя поклаща глава.

— Не, не, не. Нищо подобно. Ти слушаш за гняв и объркване, които са незначителни съставки на омразата. Чуваш за жестокост и

насилие, които са по-значими на този терен, но все пак си остават само съотборници. А най-много слушаш за неудобства. Досадни, банални и тъпи. А всичко това има толкова общо с истинската чиста омраза, колкото самотно облаче има с гръмотевичната буря. То трябва най-напред да обедини сили с множество други, да набъбне стократно, та чак тогава да се изяви.

— Но вие...

— Аз не те мразя, Рики. Макар че сигурно бих могла да се науча. Опитай друго.

Не вярва много-много на думите ѝ, но сега се чувства като в завъртяна сфера: търси опипом отговора. Поема си дълбоко дъх и казва:

— Тогава е любов.

Върджил се усмихва пак.

— Любов ли?

— Действията ви са подчинени на любов към онзи човек, Румпелшилцхен.

— Това е интересна идея. Особено предвид обстоятелството, че както ти казах вече, не го познавам. Никога не съм го виждала.

— Да, не съм забравил казаното. Просто не му вярвам.

— Любов. Омраза. Пари. Само тези ли мотиви можеш да измислиш?

Рики се колебае.

— Има и страх, разбира се.

Върджил кима одобрително.

— Това е добър отговор, Рики. Страхът е в състояние да доведе до най-различни видове необичайно поведение, нали?

— Да.

— Твоят анализ на нашите взаимоотношения допуска възможността господин Р. да разполага със средство, с което да ме сплаши? Също като престъпник, който е отвлякъл кучето ти, детето ти или каквото ще да е, за да използва залога като средство за измъкване на парите ти, които даваш с глупавата надежда, че ще си върнеш скъпото за тебе същество или предмет. Приличам ли ти на човек, който е притиснат да върши неща против собствената си воля?

— Не — принуден е да признае докторът.

— Ами тогава? Знаеш ли какво ще ти кажа, Рики, ти пък ми приличаш на човек, който не може да се възползва от предоставилите му се възможности. Ето, сега съм седнала за втори път насреща ти и вместо да се възползваш от случая и да си помогнеш, ти се опитваш да измолиш моята помощ, а в същото време с нищо не си я заслужил. Трябваше да предвидя тази възможност, обаче имах някакви надежди, свързани с тебе. Наистина е така. Но вече не, макар че... — Тя спира с жест евентуалния му отговор. — Да се върнем към работата. Нали получи отговор на въпроса си във вестника тази сутрин?

Рики мълчи, сетне казва:

— Да.

— Добре. Затова съм изпратена при тебе сега. Да се уверя. Той смята, че не би било честно да не получаваш отговор на интересуващите те въпроси. Мене това ме изненада, разбира се. Господин Р. решава да скъси много дистанцията между себе си и тебе. Много повече, отколкото бих казала, че е в границите на благоразумието. Внимателно обмисляй следващите си въпроси, Рики, ако искаш да победиш. Имам усещането, че той ти дава голяма възможност. Но от утре заран нататък ти остава само една седмица. Седем дни и още два въпроса.

— Имам представа за времето.

— Мислиш ли? Защото не личи. Още не си осъзнал напълно положението. Но понеже изговорихме куп приказки по въпроса за мотивацията, господин Р. ти изпраща нещо, което може би ще те накара да позасилиш темпото на своето разследване.

Върджил се навежда и вдига кожената папка, която носеше при пристигането си и която остави в нозете си, когато седна насреща му. Преднамерено бавно отваря малката закопчалка и изважда обикновен жълтеникав плик. Подава му го през масата.

— Отвори го — нарежда жената. — Вътре е пълно с мотивация.

И той го отваря. Съдържанието е пет-шест черно-бели фотографии. Изважда ги и започва да ги разглежда. Снимани са три обекта — всеки на два кадъра. Първият е млада девойка, може би шестнайсет или седемнайсетгодишна, с дънки и спортна фланелка с избили по нея петна пот. Тя е опасана през кръста с кожен работен колан и размахва тежък чук. Изглежда, е на някакъв строеж. Следващите две снимки са с по-малко дете, момиче на дванайсетина

години, което е в кану и гребче през езеро в гориста околност. Първата фотография е доста зърнеста, а втората е направена явно от голямо разстояние с мощен телеобектив и представлява увеличение, с което почти може да се различат зъбните шини на момичето, полуотворило уста в изтощение от голямото усилие. Последните две снимки са с друг тийнейджър, момче с дълга коса и безгрижна усмивка, което жестикулира в посока към уличен продавач, по всяка вероятност в Париж.

Всичките шест кадъра са направени очевидно без знанието на обектите. Видно е, че незнайният фотограф е останал незабелязан от тримата снимани.

Рики подробно изучава снимките, после вдига поглед към Върджил. Тя вече не се усмихва.

— Позна ли някого? — пита го хладно.

Той поклаща глава.

— Живуркаш си в такава удобна изолация, Рики. Толкова е просто. Вгледай се по-внимателно. Знаеш ли кои са тези млади хора?

— Не, нямам представа.

— На снимките виждаш свои далечни роднини. Всяко от тези деца е включено в поименния списък, изпратен ти от господин Р. в самото начало.

Рики отново поглежда снимките.

— Париж във Франция, обител на хуманността, Хондурас и езерото Уинипесоки в Ню Хампшир. Три деца в лятна ваканция. Също като тебе, Рики.

Докторът кимва.

— Забелязваш ли колко уязвими са те? Мислиш ли, че е било трудно да се направят тези снимки? Дали не може от същото разстояние да се използва оръжие? Колко лесно би било да се премахне някое от тези същества от пейзажа, който явно толкова много им харесва. Смяташ ли, че някое от тях има и най-малка представа колко близо до него е смъртта? Мислиш ли, че което и да било от тях допуска дори за миг възможността този прекрасен живот да приключи с мръсен, кървав, отвратителен край само след седем дни? — Върджил посочва снимките с пръст. — Погледни пак, ама много хубаво ги погледни, Рики. — Изчаква образите да проникнат в съзнанието му. След това протяга ръка. — Мисля, че трябва да те оставим насаме с

образите им в ума ти, Рики. Набий тези детски усмивки в него. Постарай се да си представиш лицата им в бъдеще, когато ще пораснат. Какъв живот биха могли да имат? Какви хора биха станали? Ще ограбиш ли бъдещето на някого от тях в името на жалките няколко години, които ти остават? — Тя млъква, а после грабва снимките с бързината на гърмяща змия. — Ще си ги взема — обяснява, докато ги прибира в папката. Скача от стола, оставя стодоларова банкнота върху недоядената храна в чинията си. — Ти ми уби апетита, но знам, че напоследък не си добре с парите, затова аз плащам. — Обръща се към сервитьорката, която е до съседна маса: — Имате ли шоколадова торта?

— Имаме шоколадов чийзкейк — отвръща жената и Върджил кимва одобрително.

— Донесете на моя приятел. Животът му се вгорчи из един път, та ще има нужда от известно подсладжане за предстоящите няколко дни.

Сетне се врътва, поема към изхода и оставя Рики сам. Той си налива пак вода и забелязва, че ръката му леко потреперва, та ледчетата в чашата тихо дрънчат.

Прибира се у дома през мрака на града с усещане за почти пълна самота.

Целият свят наоколо сякаш го порицава с безбройните взаимоотношения в него. Непрекъснато някъде някой среща някого в този объркан наш живот. Докато крачи мълком по тъмната улица към къщи, Рики има усещането, че е невидим. Че е станал прозрачен. Нито един от онези, с които се разминава или които минават край него в колите си, няма да го забележи като част от общата картина на света. Неговият образ, целият му външен вид, самото му съществуване не означават абсолютно нищо за нито една жива душа на света, като се изключи неговият мъчител. Смъртта му, от друга страна, е от изключително голямо значение за някой незнаен роднина. Румпелшилцхен и пълномощничката му Върджил, и адвокатът Мерлин, както и може би някои други, които още не е срещал, са мостове между бреговете на живота и смъртта. На Рики му се струва, че се е спуснал в подземния свят на хората, научили най-злокобната

диагноза от своя лекар или деня на своята екзекуция — малцината на тоя свят, които са наясно колко скоро ще умрат. Сякаш някакъв облак на отчаяние виси точно над главата му. В съзнанието му изниква рисуваният герой на неудачника Джо Бтфсплк от юношеските години, който все си ходи с един облак над главата, а оттам го целят мълнии и дъждовни потоци на всяка крачка.

Образите на тримата младежи от снимките са като лица на духове за него: безплътни, мъгливи. Знае, че трябва да ги запълни с нещо, та да добият реални измерения в съзнанието му. Ще му се да научи имената им и знае, че е длъжен да направи нещо, за да защити живота им. Когато си припомня техните лица, крачките му се ускоряват. Вижда зъбните шини, дългите коси, петната пот и съзрял снимките така ясно в съзнанието си, както в мига, когато му ги подаде Върджил, той напряга тяло и забързва още повече. Чува шляпането на подметките си по тротоара, сякаш този звук няма нищо общо с него, но като поглежда надолу, установява, че почти тича. Нещо се отприщва в него, нещо, за което не си дава ясно сметка какво е, но което е несъмнено за всеки дръпнал се своевременно от пътя му случаен минавач: паника от най-чиста проба.

Рики тича и едва диша от напрежение, въздухът пари устните му. Една пресечка, втора, без да спира, докато ги прекосява, оставил воя на едно такси и псувните на шофьора му зад гърба си, той нищо не вижда, нищо не чува, умът му е пълен с образи на смъртта. Забавя стъпки едва когато съзира входната врата на своята сграда. Спира, превит одве, едва успява да си поеме дъх, а в очите му се стича щипеща влага. Остава в това положение, докато си поеме дъх, и това му отнема няколко мига, пълни единствено с усещане за жегата и болката от напрегнатото движение.

Когато най-накрая вдига очи, Рики си казва: не съм сам.

Чувството не е по-различно, отколкото през многото минути на изтеклите дни, когато го е обземало същото усещане. Той дори го очаква по някакъв начин, станал вече постоянна жертва на параноята. Прави опит да се овладее, да не се поддаде, това наподобява усилие да потисне скрито желание: като например за една цигара или нещо сладко. Не би.

Обръща се рязко назад, за да види онзи, който го наблюдава, макар да е наясно, че е безсмислено. Погледът му се плъзга по низ от

безгрижни минувачи, после по низ от безлюдни прозорци. Върти се на място, напрегнал цялото си внимание, за да улови присъствието на човека, нает да го следи, но напразно.

Рики поглежда към своя дом. Преследва го мисълта, че някой може да се е промъкнал в апартамента му, докато си бърбеше с Върджил. Тръгва към къщи и мигом спира. С огромно усилие на волята обуздава емоциите, които напират у него, казва си, че трябва да се успокои, да се съсредоточи, да не губи способността си да разсъждава. Поема дълбоко дъх, но не може да се освободи от представата как всеки път, щом той самият излезе през тази врата, Румпелцилцхен или някой от неговите главорези неизвестно поради каква причина бърза да се вмъкне в жилището му. Тази ужасна възможност не може да бъде осуетена с услугите на ключар, което много ясно пролича в деня с изключеното осветление в кабинета.

Останал е почти без дъх като спортист в края на състезание. Казва си, че всичко, което му се случва напоследък, има две измерения. Всяко послание от онзи човек е едновременно символично и буквално.

Собственият му дом, мисли си Рики, вече не гарантира никаква сигурност.

Застанал на улицата пред сградата, в която е прекарал почти целия си съзнателен живот, Рики е смазан от усещането, че неговият мъчител не е оставил нито едно кътче от света му неомърсено.

И той си казва за първи път: трябва ми сигурно убежище.

Без да има и най-малка представа къде би могъл да открие такова — било за тялото, било за душата си — се помъква към апартамента си.

За негова изненада не личат признаци за взлом. Вратата не зее открената. Лампите си светят най-нормално. Откъм уличния прозорец се носи равномерният звук на климатичната инсталация. Няма го парализиращия страх от чуждо присъствие. Рики затваря вратата зад себе си и я заключва с временно чувство на облекчение. Но сърцето му продължава да бие като лудо, а ръцете си усеща да треперят като в ресторанта след излизането на Върджил. Вдига едната и я проверява, но тя остава измамно неподвижна. Той вече не вярва на онова, което вижда, сякаш погледът му е добил способността да прониква до

мускулите и сухожилията и да съзира директно тяхната слабост и несигурност, възможността да загуби всеки миг контрола над тях.

Изтощение завладява всяка клетка от това тяло. Дишането му е затруднено и той не може да установи защо е така, след като нуждите на организма му от кислород в момента не са извънредно големи.

— Трябва ти здрав сън — казва си гласно и в гласа си разпознава предназначенията за пациенти интонация. — Нуждаеш се от почивка, за да събереш мислите си и да продължиш напред.

За първи път му идва на ум да си предпише сам някакво успокоително. Осъзнава ясно необходимостта да се концентрира, както и неспособността да го постигне. Той ненавижда хапчетата, но си казва, че в този единичен случай може и да се окажат от полза. За оправяне на настроението. За приспиване, та да намери покой. А утре заран може би малко амфетамин, за да се съсредоточи, а също и през останалите няколко дни до определената от Румпелцилцхен финална права.

Рики държи в бюрото си „Лекарствен наръчник“, макар да прибягва изключително рядко до неговите услуги. Сега отива да го вземе с мисълта, че от денонощната аптека зад ъгъла ще му доставят каквото поръча, без да е необходимо дори носача си да показва навън.

Седнал зад бюрото, Рики прелиства справочника и скоро открива необходимото. Изравя кочана с рецепти, за да звънне в аптеката и да издиктува — след явно дългогодишна пауза — своя номер в Регистъра за фармацевтичен надзор. Поръчва три медикамента.

— Име на пациента? — питат оттам.

— За мене лично са — отвръща Рики.

Аптекарят се колебае.

— Не са особено подходящи за едновременен прием, доктор Старкс — уведомява го той. — Трябва да внимавате много при дозирането и комбинирането.

— Благодаря ви. Ще внимавам...

— Искам само да ви предупредя, че евентуална свръхдоза може да се окаже фатална.

— Знам — успокоява го Рики. — Но прекалено голяма доза от каквото и да било друго също може да убие.

Аптекарят приема казаното като шега и се засмива.

— Вероятно е така, обаче някои свръхдози посрещаме с усмивка. Моят човек ще ви ги достави до един час. На сметката ви ли да запиша тази поръчка — не сте я използвали от доста време.

Рики се замисля за миг, сетне заявява:

— Да, естествено.

Усеща внезапна болка, сякаш с този невинен въпрос човекът без предупреждение е забил острие право в сърцето му. Сега си спомня, че последната му поръчка в тази аптека бе направена, когато жена му умираше — взе ѝ морфин заради непоносимите болки. Това значи преди повече от три години.

Опитва се да потисне спомените. Поема дълбоко дъх и продължава:

— И моля ви, инструктирайте вашия човек да звъни на вратата по точно определен начин: три къси, три дълги, три къси. Така ще съм сигурен, че е той, и ще му отворя.

Аптекарят след кратко мълчание пита:

— Това не е ли морзовият сигнал SOS?

— Точно той е — отвърща Рики.

Затваря телефона и се отпуска тежко назад, завладян от спомени за последните дни на жена си. Те му причиняват непоносима болка, докторът плъзва поглед по бюрото. Забелязва, че изпратеният от Румпелшилцхен списък на роднините е точно по средата, и в съзнанието му като мълния се забива мисълта, че не си спомня да го е оставял там. Придърпва го бавно, а в главата му нахлуват нови образи, на трите деца от снимките, които Върджил му донесе в ресторанта. Опитва се да свърже лицата им с някои от имената, буквите се мерзелят като лятна мараня. Полага усилие да се успокои, защото трябва да направи тази връзка, тя е много важна, нечий живот зависи от успеха или неуспеха му.

Поглежда писалището.

И остава съвсем объркан. Очите му шарят, безпокойството му неудържимо нараства. Устата му пресъхва, повдига му се.

Рови из бележките, тефтерчетата и всички останали пръснати по бюрото неща. Търси.

И вече разбира, че онова, което търси, не е тук.

Писмото на Румпелшилцхен за играта и началните данни не е на бюрото. Вещественото доказателство за отправената му смъртна

заплаха липсва. Но всичко друго остава, това му е ясно, остава реалността.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Драсва поредно „X“ върху квадратче в календара, а сетне записва два телефонни номера на лист хартия. Първият е на детектив Ригинс от Транспортната полиция на Ню Йорк. На втория номер не е звънял от години и дори не е сигурен дали е все още актуален, но решава да опита. Телефонът е на доктор Уилям Луис. Преди четвърт век той обучи Рики и му направи психоанализа, преди докторът да получи сертификат за упражняване на професията. Това е нейна особеност: искаш ли да практикуваш, ти самият трябва да се подложиш на психоанализа. Сърдечният хирург не е принуден да оперира своето сърце, но психоаналитикът е длъжен да започне от себе си.

Двата телефонни номера, мисли си Рики, са два полюса на търсената от него помощ. Той не е убеден, че някой от двамата ще му помогне, но въпреки препоръката на Румпелшилцхен да не оповестява случая, вече не е сигурен, че ще може. Има нужда да поговори с някого. С кого? — това е въпросът.

Детективката вдига слушалката на второто позвъняване и излайва в нея:

— Ригинс.

— Детектив, обажда се доктор Фредерик Старкс. Може би ще си спомните, че преди седмица разговаряхме във връзка със смъртта на един от моите пациенти...

Следва кратка пауза не поради проблем с паметта, а от изненада.

— Разбира се, докторе. Изпратих ви копие от предсмъртната записка, която намерихме. Мисля, че тя изяснява напълно нещата. Какво ви притеснява сега?

— Дали бихте отделили малко време за разговор относно някои обстоятелства около смъртта на господин Цимерман?

— Какви например, докторе?

— Бих предпочел да не споделям по телефона.

Полицайката се засмива, сякаш чутото ѝ доставя особено удоволствие.

— Това звучи ужасно мелодраматично, докторе. Но нека бъде по вашему. Тук ли ще дойдете?

— Предполагам, че имате помещение, където бихме могли да разговаряме необезпокоявани?

— Разбира се. Имаме едни отвратителни кутийки за разпити, в които изтръгваме признания от всякакви заподозрени за извършени престъпления. Горедолу каквото вие правите в кабинета си, само че не толкова цивилизовано и със значително по-голяма бързина...

Рики спира такси на ъгъла и минава с него десет пресечки до ъгъла на „Медисън Авеню“ и Деветдесет и шеста улица. Мушва се в първия изпречил се пред очите му магазин — оказва се за дамски обувки — и прекарва там точно деветдесет секунди в разглеждане на изложените артикули и тайно наблюдение на светофара през витрината. Щом светва червено за посоката, от която е пристигнал, Рики бързо излиза, пресича улицата и спира второ такси. Казва на шофьора да го закара до Централна гара.

Там не е особено оживено като за обедно време през лятото. Постоянният човешки поток потъва като вода в пясък из многобройните коридори, които водят към пероните на влаковете от предградията или линиите на метрото. Хората заобикалят случайни бездомници, които пеят високо или си бърбят нещо под нос, следват пътя си, без да поглеждат огромните жизнерадостни реклами, запълнили вътрешността на гарата с извънземна светлина. Рики се включва в общия поток, мъчи се да изглежда също така целеустремен като останалите участници в него. На такова място човек се опитва да не дава външен израз на вътрешната си несигурност и докторът се включва в парада на мотивираните, поставили си ясни цели люде, навлекли маската на стоманена решимост, която сигурно ги предпазва от останалите хора, така че всеки е нещо като изолиран емоционален остров, всеки за себе си, всеки с опора в собствената си същност, не дрейфува без посока, а устойчиво напредва, следва своето предварително набелязано направление. Рики на свой ред е вътрешно неориентиран, но се прави, че не е. Качва се на първия пристигнал влак, за да слезе на следващата спирка, да се изкачи в горещината на претъпканата улица и да спре поредното такси. Специално изчаква да се появи такси в южната посока — точно обратната на неговата. Кара шофьора да заобиколи зад първите сгради, като завие в пресечката и

лавира между спрели за снабдяване на всякакви магазини камионетки, а той самият е вперил поглед през задното стъкло, за да види кой ще се появи зад гърба им.

Мисли си, че ако Румпелшилцхен, Върджил, Мерлин или който и да е подчинен на мъчителя му успее да го проследи и сега незабелязано, значи за него не остава абсолютно никаква възможност да се отърве. Най-накрая докторът се свива на седалката отзад и пътува мълчаливо до участъка на Деветдесет и шеста и Бродуей.

Ригинс става, когато го вижда да влиза в помещението на детективите. Тя има значително по-свеж вид, отколкото при първата им среща, макар одеянието ѝ да не е много по-различно: моден тъмен панталон пада върху съвсем неуместните бели маратонки, светлосинята мъжка риза е с червена вратовръзка, вързана хлабаво на шията ѝ. Вратовръзката е изкривена към кожения презраменен кобур, в който до лявата ѝ гърда се е кротнал малък автоматичен пистолет. Твърде необичаен външен вид, казва си Рики. Детективката е подбрала някои елементи на женственост, за да неутрализира отчасти впечатлението за мъжественост, което създава видът ѝ: сложила си е грим и явно използва някакъв парфюм. Косата ѝ се спуска на дълги лениви вълни връз раменете, но маратонките говорят за експедитивност и енергичност.

Тя протяга ръка за крепко здрависване.

— Радвам се да ви видя, докторе, но признавам, че съм много изненадана. — И го оглежда с преценяващ поглед като шивач, който се мъчи да реши по какъв начин да натика нечия нескопосна фигура в супермодерен костюм.

— Благодаря ви, задето приехте... — започва Рики, но тя го спира:

— Видът ви е за никъде, докторе. Май приемате схватката на Циимерман с оня локомотив твърде присърце.

Той поклаща глава със слаба усмивка.

— Не мога да спя добре — признава Рики.

— Не думайте — отвръща Ригинс.

Посочва му някаква странична врата, която явно води към споменатите вече от нея стаи за разпит.

Тяхната се оказва зле осветено и неприятно помещение без никакво обзавеждане, само метална маса в центъра и три сгъваеми

стола, също метални. Осветлението се осигурява от флуоресцентна тръба на тавана. Масата е облицована с линолеум, цял в драскотини и мастилени петна. Сега се за собствения кабинет и най-вече за кушетката, за това как всеки предмет в стаята има своето значение за процеса на изповедта. Казва си още, че тази стая, гола и отвратителна като лунен пейзаж, е направо ужасяваща като място за изясняване на истини, но от друга страна, самите истини, които се изясняват в нея, са също така ужасяващи.

Ригинс, изглежда, забелязва преценяващия му поглед и казва:

— Перото за дизайн в общинския бюджет тази година е доста мижаво. Наложил ни се да се откажем от всички творби на Пикасо по стените, както и от стилните мебели — и сочи един от металните столове. — Разполагайте се, докторе, и ми кажете какво мъчи душата ви. — Детектив Ригинс се опитва да сдържи усмивката си. — Нали горе-долу с такава цел сте дошли?

— Горе-долу — отвръща Рики. — Макар да не ми е ясно какво толкова ви забавлява в цялата история.

Ригинс кима и отговаря с тон, в който отчасти, но не съвсем, спестява хапливата си шеговитост:

— Моля за извинение. Причината е в смяната на лицата. Обикновено тук не идват високопоставени и уважавани граждани от типа на ваша милост. Транспортната полиция се занимава главно с банални и грозни престъпления, основно обири и сбивания, бандитски истории. Бездомници започнат някаква крамола, тя прерасне в убийство. Какво ви е разтревожило чак толкова? Обещавам да се отнеса към проблема ви съвсем сериозно.

— Моето посещение очевидно ви развеселява...

— Това е от постоянния стрес. Да, признавам, така е. Забавно ми е.

— Вие нямате особено високо мнение за психиатрията, нали?

— Нямам. Брат ми страдаше от дълбока депресия и шизофрения. Обиколи всички градски медицински заведения, където всякакви доктори протакаха и протакаха болезнения му живот, без да помогнат ей толкова. Случаят с него ми създаде известно предубеждение. Но нека не зачекваме тази тема.

Рики се позамисля, после казва:

— Жена ми почина преди време от рак на яйчниците, но аз не намразих онкологията, която не успя да ѝ помогне. Мразя самата болест.

Ригинс отново кима.

— Точка за вас — казва тя.

Рики не знае откъде да започне и решава, че Цимерман е повод също толкова подходящ, колкото всеки друг.

— Прочетох предсмъртната записка — казва той. — Честно казано, тонът не е никак характерен за моя пациент. Дали бихте споделили с мене къде точно я намерихте?

Ригинс свива рамене.

— Защо не. Открита бе върху възглавницата на леглото в собственото му жилище. Внимателно и акуратно сгъната, сложена така, че да не остане незабелязана.

— И кой я забеляза?

— Аз. След като разпитах свидетелите и разговарях с вас, след като приключих с писането, на следващия ден отидох в апартамента и първото нещо, което видях, беше тя.

— Майката на Цимерман... тя е инвалид...

— Тя бе толкова шокирана от първото ни телефонно позвъняване, че се наложи да повикам бърза помощ, за да я настанят за няколко дни в болница. Мисля, че в най-скоро време ще бъде изпратена в специализирано заведение. Братът урежда всичко това. По телефона от Калифорния. Оставам с впечатлението, че той не е особено впечатлен от събитията и не страда от излишно човеколюбие, поне що се отнася до собствената му майка.

— Значи майката е настанена в болница, а вие на следващия ден откривате записката?

— Точно така.

— С други думи, няма как да знаете със сигурност кога точно е оставена тя върху възглавницата, нали? Апартаментът е бил празен и без наблюдение доста време.

Детектив Ригинс се усмихва вяло.

— Е, сигурна съм, че Цимерман не я е оставил по-късно от два и половина следобед, защото горе-долу по това време се е опитал да вземе влака доста преди той да намали скоростта, което само по себе си е било ужасно хрумване.

— Всеки друг би могъл да го стори.

— Естествено. Стига да разсъждаваме като някой, който съзира заговори на всяка крачка. Който търси под вола теле. Докторе, този човек е бил нещастен и е решил да се отърве именно по този начин. Случват се такива работи.

— Тази бележка беше напечатана, нали? И не е подписана, освен ако не приемем отпечатаното име за подпис.

— Да, по тази точка сте прав.

— Написана е на компютър, предполагам.

— И в това сте прав, докторе. Започвате да ми приличате на детектив.

Рики се замисля.

— Чел съм някога, че пишещи машини може да се разпознаят по напечатания текст, че написаното на всяка се различава. Това отнася ли се за компютърните принтери?

Ригинс клати глава.

— Не.

Рики замълчава.

— Не разбирам нищо от компютри — признава той. — Никога не са ми били нужни в моята работа... — Хвърля поглед към детективката насреща си, която сякаш започва малко да се притеснява от насоката на разговора. — Но нали във всеки се запазва някъде вътре някаква следа от всяка написана дума?

— И тук сте прав. Обикновено може да се извади от твърдия диск. Разбирам накъде биете. Не съм проверявала личния му компютър, който видях там, за да се уверя, че записката е написана именно на него. Не съм проверявала и служебния. Някой скача под влака, а на възглавницата му намирам предсмъртна записка. Подобни дадености не подтикват към по-нататъшно любопитство или съмнения.

— А другият, служебният компютър... До него имат достъп много хора, нали?

— Положително е имал парола, с която да пази от другите собствените си файлове. Но казано най-кратко, да.

Рики кимва и остава известно време безмълвен.

Ригинс се върти неуверено на стола си, после подхваща:

— Споменахте за някакви „обстоятелства“ около тази смърт, които искате да обсъдим. Какви са те?

Рики поема дълбоко дъх, преди да отговори:

— Някакъв близък на бивш мой пациент ме заплашва — мене и мои близки — с неясно каква неприятност. До този момент са предприети поредица стъпки, целящи пълно съсипване на личния ми и професионалния живот. Те включват измислени обвинения в погазване на професионалната етика, изпразване на банковите ми сметки по електронен път, незаконни прониквания в дома ми, набъркване в личния ми живот, както и предложение да сложа край на живота си. Имам основания да смятам, че смъртта на Цимерман е част от цялата схема на тормоз, чиято жертва станах през последната седмица. Не вярвам, че се е самоубил.

Ригинс вдига вежди.

— Господи, доктор Старкс, май здравата сте загазили. Бивш пациент, казвате?

— Не. Дете на пациентка. Но коя е тя, още не мога да установя.

— И допускате, че човекът, който преследва вас, е накарал Цимерман да скочи под влака?

— Не го е накарал. Блъснал го е най-вероятно.

— Но там е било пълно с народ и никой не е забелязал подобно нещо.

— Липсата на очевидец не е доказателство, че не е извършено подобно деяние. Нали при приближаване на влака е съвсем нормално всички да гледат в посоката, от която той идва? Ако Цимерман е стоял зад тълпата, което очевидно е така, след като липсват преки очевидци, толкова ли трудно би било да го блъснат незабелязано на релсите?

— Не, докторе, никак не би било трудно. Никак. Сценарият, който описвате, не е нещо непознато за нас. През годините се е случвало на няколко пъти. Прав сте и за това, че хората винаги гледат към приближаващата композиция и така много неща остават незабелязани от тях. Но в нашия случай разполагаме с показанията на Лу-Ан, която казва, че е скочил, и макар тя да не е особено надежден свидетел, думите ѝ все означават нещо. От друга страна, имаме предсмъртната записка на отчаян, обиден на света човек, който не може да понася собствената си майка и...

Рики клати глава.

— Сега вие изпадате в положението на човек, който търси оправдания. Нещо, в което обвинихте мене по-рано.

Тази забележка принуждава детектив Ригинс да се умълчи. Тя отправя продължителен поглед към Рики, преди да продължи:

— Докторе, струва ми се, че би следвало да разкажете всичко това на някого, който може да ви помогне.

— И кой ще е този човек? Вие сте полицейски детектив. Съобщавам ви за престъпления. Или поне за възможни престъпления. Не е ли редно да предприемете някакви действия?

— Искате ли да направите официално заявление?

Рики я зяпва.

— А трябва ли? Какво следва после?

— Предавам заявлението на моя пряк началник, който ще реши, че е писано от някой луд, и ще го пусне по рутинния път в полицейската машина, за да ви се обади след някой ден друг детектив, който ще се отнесе към вас с още по-голям скептицизъм от мен. Споделили ли сте с някого за другите неща, дето ми разказахте?

— Говорих с представители на банките, както и с асоциацията на психоаналитиците...

— Ако те преценят, че става дума за престъпни деяния, не се ли свързват с ФБР или щатските власти? Струва ми се, че би трябвало да говорите със специалист в градската полиция в областта на изнудванията и измамите. Ако пък аз бях на ваше място, мигом щях да наема частен детектив. И перфектен адвокат, защото може да се окаже, че имате нужда и от двамата.

— Как да направя това... да се свържа с градската полиция?

— Ще ви дам име и телефонен номер.

— Не смятате, че е във ваша компетенция... Във връзка със смъртта на Цимерман?

Въпросът кара детектив Ригинс да се замисли. През целия им разговор тя не е водила никакви бележки.

— Бих могла — отвърща предпазливо жената. — Трябва да го обмисля. Не е лесно да се отвори отново случай, след като му е сложен параф „приключен“.

— Но не е невъзможно.

— Трудно е, но не невъзможно.

— Не може ли да поискате санкцията на вашия началник... — пита Рики.

— Още не ми се ще да чукам на тази врата — отговаря Ригинс. — Щом съобщя на шефа за официално възникване на проблем, ще се задействат бюрократичните механизми. Смятам да поразровя малко на своя глава. Може би. Знаете ли какво, докторе, ще взема да поогледам едно-друго и ще ви се обадя. Най-малкото мога да проверя оня компютър в жилището на Цимерман. Възможно е във файла с предсмъртната записка да е отбелязан часът, в който е написана. Ще го свърша тая вечер или утре. Какво ще кажете?

— Отлично — казва Рики. — Довечера е по-добре от утре. Малко ме притиска времето. Това не пречи да ми дадете име и телефон на някого от градската полиция...

Разумно е. Детективката кимва. Рики чувства известно задоволство, че лековатият и донякъде подигравателен тон е изоставен, след като събеседничката му разбира, че съществува възможност да се е издънила. Дори подобна възможност да ѝ се струва съвсем невероятна, в свят, в който всяко повишение или награда се свързват конкретно с постигнати професионални успехи, мисълта, че може да е проспала цяло убийство, като му е лепнала етикета „самоубийство“, е неприятна и плашеща.

— Ще чакам да ми позвъните при първата удобна за вас възможност — приключва докторът.

След което става с усещането, че току-що е отбелязал точка в своя полза. Не победна, но все пак достатъчна, за да се чувства не толкова самотен на този свят.

Рики взима такси до „Метрополитън Опера“, сградата сега е празна, като се изключат неколцина туристи и служители на охраната. Известно му е, че на стената между входовете към дамските и мъжките тоалетни има телефонни автомати. Преимуществото им е, че докато използва някой от тях, може да наблюдава цялото пространство наоколо за евентуална сянка, успяла да го проследи до операта. Съмнява се някой да се приближи дотолкова, че да види какъв номер набира.

Номерът на доктор Луис е сменен, както и можеше да се очаква. Свързват го с друг номер, чийто код е различен. Пуска в автомата почти всичките си монети, за да се свърже. Докато слуша сигналите,

Рики си мисли, че доктор Луис трябва да е доста над седемдесет години и не е много сигурно, че ще му бъде от някаква полза. Но това е неговата единствена възможност да погледне на случващото се като страничен наблюдател и той е абсолютно задължен да я използва.

Чува поне осем продължителни сигнала, преди да прозвучи човешки глас.

— Ало?

— Доктор Луис, ако обичате.

— На телефона.

Рики не го е чувал от двайсет години, но гласът му го изпълва с неочаквана буря от чувства. Сякаш някаква стена се срутва в него, за да отприщи водопад от страхове, омраза, любов и негодувание, а той се бори да остане прав под неговия напор.

— Доктор Луис, обажда се доктор Фредерик Старкс...

Следва мълчание, сякаш тази телефонна среща след две десетилетия е потресла и двамата.

Пръв нарушава тишината доктор Луис:

— Е, по дяволите, каква приятна изненада. Радвам се да чуя гласа ти, Рики, след толкова много години. Направо съм поразен.

— Извинете, докторе, че така внезапно, но не знам към кого другиго да се обърна.

Отново кратко мълчание.

— Нещо лошо ли има, Рики?

— Да.

— И самоанализата не помага?

— Точно така. Надявах се да ми отделите малко от времето си.

— Вече не приемам — казва Луис. — Оттеглих се. Възраст, нали разбираш. И което е още по-лошо: остарявам все повече. Много взех да забравям.

— Ще ме приемете ли?

Старецът помълчава.

— Гласът ти звучи много напрегнато. Важно ли е? Много ли си объркан?

— В голяма опасност съм, а времето ми е крайно ограничено.

— Добре, добре.

Рики си представя усмивката на стария доктор.

— Звучи крайно интригуващо. И смяташ, че мога да ти бъда от полза?

— Не съм сигурен. Но би могло.

Старият психоаналитик бързо премисля.

— Казано от професионалист. Ще трябва да се разходиш чак дотук обаче — нямам кабинет в града.

— Къде е това „тук“? — пита Рики.

— Райнбек — казва доктор Луис и съобщава адреса. — Чудесно местенце за пенсионер, ако се абстрахираме от кучия студ през зимата. Но сега е идеално. Можеш да вземеш влака от гара Пенсилвания.

— Ако дойда днес следобед...

— Ще те приема по всяко време. Това е едно от малкото предимства на пенсионера. Никакъв притеснителен работен график. Вземи такси, като пристигнеш, и ще те чакам привечер.

Свива се в ъгъла чак най-отзад във вагона и прекарва целия път в зяпане през прозореца. Влакът се движи на север по поречието на Хъдсън и понякога толкова доближава водите ѝ, че реката сякаш се плиска в релсите. Рики е зареял поглед в пространството, очарован от различните оттенъци на синьо и зелено, които отразява водната повърхност и които преминават почти в черно покрай самия бряг, а наред течението остават наситено яркосини. Платноходки порят водите на могъщата река, а от носовете им хвърчи пяна. От време на време грозен влекач пъпли в дълбокия фарватер. В далечината рязко се открояват Палисадите, зелено-кафяви скални колони, увенчани от тъмнозелени дървета. Китни къщи изпъстрят полята. Видът им е такъв, че е невъзможно дори да си представи човек вложените в тях капитали. При Уест Пойнт зърва за миг част от военната академия, кацнала на хълм над реката. Минава му през ум, че сивите сгради са също така безизразни и подредени, каквито са униформените редици на кадетите. Реката е широка и гладка като стъкло и той без усилие си представя изследователя отпреди пет столетия^[1], чието име носи. Наблюдава речната шир и не може да определи накъде отиват тези колосални маси: дали надолу към града и океана, или на север, тласкани от вълните и силата на земното въртене. Този незначителен

феномен — да не може да определи с поглед накъде тече реката — леко го смуцава.

Само неколцина пътници слизат в Райнбек и Рики се мотае известно време около гарата, като оглежда всеки поотделно с мисълта дали все пак някой не е успял да го проследи въпреки всички взети от него предпазни мерки. Вижда група колежанчета с дънки или къси панталони да се майтапят помежду си. Жена на средна възраст влачи три дечица, като се мъчи да прояви търпение към вироглаво русо момченце. Двама бизнесмени крачат забързани, лепнали вече мобифоните на ушите си. Никой от слезлите дори не поглежда към Рики, освен момченцето, което му прави физиономия, преди да се втурне нагоре по стълбите. Рики изчаква влакът да потегли в какофония от всякакви шумове, докато набира скорост. Убедил се, че няма друга жива душа, той се изкачва към фойето. Гарата представлява стара тухлена сграда, подът е с плочки, които къртят под стъпките му, а въздухът вътре е прохладен, за разлика от следобедната жегга навън. Табела с червена стрелка в горния край съобщава: „Таксита“. Излязъл на открито, докторът забелязва самотна бяла трошка с надпис отстрани, несветещ знак на покрива и голяма вдлъбнатина над предния калник. Шофьорът е тръгнал вече да си върви, но забелязва Рики и рязко спира до тротоара.

— Ще се возиш ли, мой човек? — пита той.

— Да, ако обичате — отвърща Рики.

— Само аз останах. Тъкмо викам да си вървя, и те гледам как излизаш от вратата. Скачай вътре.

Рики се подчинява и съобщава на шофьора адреса.

— А, страхотни имоти са там — осведомява го мъжът, дава газ и гумите жално изсвистяват.

Пътят към къщата на стария психоаналитик представлява двулентово платно, което се вие през околността. Достолепни дъбове сплитат клони в плътен балдахин над макадамовата настилка, така че тънките струйки слаба светлина се прецеждат през него като брашно през сито, оставяйки сенки отляво и отдясно. Околният пейзаж е леко хълмист, досущ повърхност на леко развълнуван океан. Рики забелязва хергелета коне, а в далечината зад тях огромни, внушителни къщи. Разположените по-наблизо домове са старинни, повечето обшити с дъски, всичките с неголеми правоъгълни табели, от които всеки

минувач може лесно да установи, че тази е построена 1778 година, а другата е издигната 1802-ра. Вижда пищни цветни градини и неколцина собственици по тениски, яхнали малки трактори-косачки. Цялата околна атмосфера говори за бягство от всекидневието. Сигурно повечето обитатели прекарват целия си делник в каменните дебри на Манхатън, за да печелят пари, власт, авторитет, а може би и трите заедно, а тук са домовете им за уикенди и лятно бягство, безумно скъпи, но с истински щурци през нощта.

Шофьорът забелязва изучаващия му поглед и отбелязва:

— Не е лошо, а? Някои от тия къщурки струват доста парички.

— Сигурно е невъзможно да се намери място в ресторант през уикендите? — отговаря му с въпрос докторът.

— През лятото и по празници е изключено, тука си прав. Само че не всички са градски птици. Има някои, които са пуснали корени по тия места. Точно колкото да не опустява напълно през делниците. Хубаво си е мястото. — Той забавя ход, а сетне рязко завива в някаква алейка. — Лошото е, че достъпът от града е твърде лесен. Но както и да е: Това е твоят адрес.

Къщата на доктор Луис се оказва старомодна, изцяло преустроена селска постройка, боядисана в ярко бяло и украсена с малка табела с надпис „1791“. В никакъв случай не е от вида на забелязаните пътом мастодонти. Има увивни растения, огромно количество цветя край входа, както и малък басейн за рибки в края на двора. Отстрани е опънат хамак и са пръснати няколко градински стола с поизлющена бяла боя. Пред някогашния обор, очевидно използван днес като гараж, е паркирано старо синьо волво комби.

Таксито спира до него и Рики излиза на чакълестата алея. Изведнъж осъзнава с кристална яснота, че е с празни ръце. Не носи чанта и нито дребен подарък, нито обичайната бутилка средно скъпо бяло вино. Въздъхва дълбоко, обзет от противоречиви чувства. Не е точно страх, но нещо като гузно предчувствие на дете, изправено пред неизбежното задължение да съобщи на баща си за някаква своя простъпка. На Рики му идва да се присмее сам на себе си с ясното съзнание, че изпитваните от него чувства, напълнили краката му с олово, са нещо нормално: взаимоотношенията между психоаналитик и пациент са твърде сложни и многостранни. До голяма степен наподобяват връзката между родителския авторитет и беззащитно дете.

Той знае, че тази особеност е от решаващо значение за самия процес на терапията, в хода на която аналитикът възприема различни образи и роли, всички преследващи една цел — вникване в проблемите. Но не са много терапевтите, казва си Рики, които упражняват така изразено своето влияние върху пациента. Ортопедът сигурно изобщо няма да си спомни конкретно коляно или бедрена става, оперирани преди много години, през които е преглеждал стотици други. Психотерапевтът обаче помни всичко или почти всичко. Човешкото съзнание е много по-комплицирано от едно коляно, макар в редица случаи не толкова функционално.

Пристъпва бавно напред, а очите му шарят по входната врата да запечатат всеки детайл. Ето още един ключов момент в психоанализата: докторът знае практически всичко за своя пациент, дори най-интимни подробности от сексуалния му живот, докато пациентът е в пълно неведение за личността и бита на своя лечител. Тази загадъчност възпроизвежда обичайните за живота и семейството отношения, а всяко навлизане в света на непознатото е свързано с емоционална възбуда и душевен трепет. Рики си казва: доктор Луис знае много за мене, но сега аз ще науча нещо за него, това променя нещата. От тази мисъл го облива пот.

Рики е все още на няколко крачки от входната врата, когато тя рязко се отваря. Първо чува гласа, а после съзира човека.

— На бас, че се чувстваш малко неудобно.

— Четете мислите ми — отвръща Рики, което е нещо като професионална шега.

Въведен е в кабинет, разположен непосредствено до входа на старинната къща. Погледът на новодошлия сари наоколо, предава подробности върху екрана на съзнанието. Рафтове с книги. Абжур „Тифани“. Персийски килим. Както и в други стари къщи от този вид, интериорът е в тъмни цветове и се откроява на безупречно белия фон на стените. Въздухът вътре не е застоял и жарък, а прохладен и свеж, сякаш прозорците са оставени отворени през цялата нощ, за да запазят в къщата спомена за нейната прохлада. Усеца се слаб аромат на люляк, а някъде откъм вътрешността на сградата се чуват звуци на кухненска дейност.

Доктор Луис е слабават мъж, леко сгърбен в раменете, плешив и с агресивно щръкнали от ушите кичури косми, които му придават

доста особен вид. Курдисал е очила на върха на носа си, така че почти не поглежда през тях. По ръцете му личат няколко старчески петна, а пръстите леко потръпват. Той се движи бавно и леко накуцва, докато се настанява на голямото кресло, тапицирано с червена кожа, и дава знак на Рики да заеме насрещното, малко по-скромно в размерите си. Рики потъва сред възглавниците му.

— Много ми е приятно да те видя, Рики, даже и след толкова много години. Колко са всъщност?

— Повече от десетилетие с положителност. Изглеждате добре, докторе.

Доктор Луис поклаща глава с усмивка.

— Може би не бива да започваме с толкова очевидна лъжа, макар че на моята възраст човек започва да я предпочита пред истината. Истината е всеки път толкова неприятна. Трябва ми нова тазобедрена става, нов пикочен мехур, нова простата, нови очи и уши, както и известно количество нови зъби. Не бих отказал и нови крака. Може би имам нужда от ново сърце, но това няма никакво значение, тъй като е ясно, че няма да получа нищо от изброеното. Бих могъл обаче да си позволя нова кола в гаража или нова водопроводна инсталация в къщата. Като си помисли човек, защо пък не. Но покривът е напълно в ред. — Почуква се по челото: — Моят също — и се засмива пак. — Сигурен съм, че не си ме издирил чак тук, за да научиш всички тия подробности от моето житие-битие. Забравил съм както професията, така и добрите си обноски. Ще ми правиш компания за вечеря, естествено, и съм наредил да се приготви стаята за гости за нощувка. А сега ще си държа устата затворена, нещо, което ние, хората от занаята, сме сигурни, че умеем много добре, и ще искам да разбера за какво съм ти притрябвал.

Рики мълчи известно време, понеже не знае как точно да започне. Гледа потъналия в креслото възрастен човек и изведнъж някаква струна у него се скъсва. Усеца как самоконтролът му рухва, а произнесените едва-едва думи само дето не му засядат в гърлото, но се изтръгват през разтрепераните устни:

— Мисля, че ми остава не повече от седмица живот.

Доктор Луис извива вежди.

— Болен ли си, Рики?

Той поклаща глава.

— Мисля, че ще се наложи сам да се убия.
Старият психоаналитик се навежда напред.
— Това е сериозен проблем — казва той.

---

[1] Реката носи името на Хенри Хъдсън, английски мореплавател, който я изследва и описва през 1609 г. — Б.пр. ↑

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Рики говори повече от час, без да спре и без да бъде прекъсван с какъвто и да било коментар или въпрос от доктор Луис, който седи почти неподвижен на креслото си, подпрял брадичка с длан. Рики се надига един-два пъти от мястото си, за да кръстоса набързо помещението, сякаш това енергично движение на краката би могло да ускори повествованието му. След това се връща и продължава да говори. На няколко пъти усеща пот да се стича от подмишниците му, макар в стаята да е прохладно, а прозорецът е вече отворен, за да влиза вечерната свежест на Хъдсън.

До ушите му достигат някакви далечни тътени откъм Катскилс, на много километри отвъд реката, нещо като артилерийски взривове. Спомня си местната легенда, според която тези шумове издават гномове и елфи, които играят под земята боулинг. Разказва на доктор Луис за онова първо писмо, за стиховете и заплахата, за условията на цялата игра. Описва му Върджил и Мерлин, адвокатската кантора, дето я няма в действителност. Старае се да не пропусне нищо: от електронния обир на сметките до порнографското послание, получено от далечната му непълнолетна сродница на рождения ѝ ден, който е и негов рожден ден. Разправя надълго и нашироко за Цимерман, неговата смърт и двата си разговора с детектив Ригинс. Разказва и за изсмуканите от пръстите обвинения в сексуална невъздържаност и потъпкване на професионалната етика, като в този момент лицето му леко почервява. На места се запъва — докато описва проникването в жилището му или първия си стихотворен опит в „Гаймс“, както и отговора на Румпелцилцхен. Излиза за миг от хронологическата последователност, когато разказва за ефекта от снимките, показани му от Върджил в малката закусвалня. Най-накрая млъква, обляга се рязко назад и за първи път се вглежда по-внимателно в лицето на стария си колега, който вече подпира брадичката си с двете ръце, сякаш за да удържи натежалата от мисъл глава, напрегнала усилия за цялостна оценка на бедата, в която е попаднал Рики.

— Крайно интригуващо — произнася най-накрая доктор Луис и се обляга назад с дълбока въздишка. — Интересно дали този твой Румпелцилцхен не е някакъв философ. Камю ли бе казал някъде, че единственият избор, пред който е наистина изправен човекът, е между възможностите да се самоубие или не. Основополагащ въпрос на битието.

— Мисля, че е Сартр — отвръща Рики и потръпва.

— Предполагам, че това е основният въпрос и в дадения случай, Рики, първият и най-важен въпрос, поставен от Румпелцилцхен.

— Съжалявам, но какво...

— Ще се самоубиеш ли, за да спасиш живота на другия, Рики?

Рики е озадачен.

— Ми... де да знам — почти заеква той. — Не съм обмислял сериозно този вариант.

Доктор Луис се размърдва в креслото си.

— Това не е чак дотам глупав въпрос — отбелязва той. — И съм убеден, че твоят мъчител е прекарал часове наред в опити да предугади твоята реакция. Що за човек си ти, Рики? Що за лекар? Защото, след като всичко бъде казано и сторено, остава същността на цялата игра: ще сложиш ли край на живота си? Той сякаш доказва сериозността на своите намерения, най-малкото ти подсказва, че като е извършил вече едно убийство, няма да се спре и пред второ. И ако ми позволиш едно безсърдечно съждение, Рики, става дума за съвсем лесни убийства. Жертвите нямат никакво значение в неговите очи. Те са само средства, с чиято помощ се доближава до тебе. Налице е и допълнителното преимущество, че нито ФБР, нито най-великите детективи на света, дори Мегре, Еркюл Поаро, мис Марпъл или някой от героите на Мики Спилейн или Робърт Паркър не са в състояние да разнищят тези престъпления. Помисли по това, Рики, защото наистина е дяволски екзистенциален въпрос: извършено е престъпление в Париж, Гватемала или някое забутано градче в щата Мейн, убийството е внезапно, светкавично, а жертвата няма и най-малка представа за надвисналата опасност. Мигновена екзекуция. Все едно е ударил гръм. А някой, който е свързан с това убийство, е на стотици, на хиляди километри от местопрестъплението. Истински кошмар за полицията, когато ще ѝ се наложи да разследва случая. Тя ще трябва да се добере до тебе, после до убиеца, който идва някъде от миналото ти, да свърже

и двамата със събитието на това отдалечено място, като преодолее всякакви канцеларщини, дипломатически скандали и така нататък. И това при положение, че успеят да заловят убиеца. Който вероятно ще се е подсигурил с куп фалшиви самоличности и заблуди от всякакъв сорт, за да остави разследването на сухо. Полицията се затруднява да тикне престъпника в затвора дори когато разполага със свидетели, документи и даже ДНК-анализи. Не, Рики, това ще е престъпление, чието разкриване далеч надхвърля нейните възможности.

— Искате да кажете, че...

— Струва ми се, че изборът ти е сравнително прост: можеш ли да спечелиш? В състояние ли си да установиш самоличността на човека, нарекъл се Румпелцилцхен, през оставащите няколко дни? Ако не можеш, ще се самоубиеш ли, за да спасиш чужд живот? Това е най-интересният въпрос, който може да бъде поставен пред лекар. Нали нашата професия е свързана с опазване на човешкия живот. Но средствата ни в услуга на тази цел са лекарства, скалпел, знание. В дадения случай собственият живот се явява като животоспасяващо средство за друго. Способен ли си на подобна жертва? И ако се окажеш неспособен, ще можеш ли да продължиш нататък, обременен от съзнанието за своята неспособност? Погледнато от страни, не изглежда особено сложно. Сложната част е... хм... вътре.

— П-предлагате... — пак леко заеква Рики.

Поглежда към стария психоаналитик и вижда, че той се е облегал назад в голямото си кресло, а хвърлена от настолната лампа светлина сякаш разсича лицето му. Доктор Луис маха с ръка, която прилича на птичи крак с дългите си, изтънели от старостта пръсти.

— Нищо не предлагам. Само изтъквам, че точното изпълнение на поисканото от този господин е възможна перспектива. Непрекъснато някой се жертва в името на друго. Войници в сражение. Пожарникари в горяща сграда. Полицаи в улична престрелка. Нима собственият живот е така сладък и творчески, толкова важен, че можем автоматично да го приемем като по-ценен от живота на друго, който може да бъде спасен на такава цена?

Рики се размърдва с неудобство, сякаш меката тапицерия на креслото се е превърнала изведнъж в дървена.

— Не мога да повярвам... — започва той и млъква.

Доктор Луис вдига рамене и го поглежда:

— Съжалявам. Ти явно не си обмислил въпроса от тази гледна точка напълно съзнателно. Обаче аз се питам дали не си го формулирал в подсъзнанието си, което именно те е накарало да потърсиш моята помощ.

— Дойдох именно за помощ — отвърща Рики съвсем тихо. — Нуждая се от подкрепа, за да играя тази игра.

— Мислиш ли? Може би е така на съзнателно ниво. А подсъзнателно си дошъл за нещо съвсем различно: за позволение, за благословия?

— Трябва да проуча дебрите на моята памет, за да открия майката на Румпелшилцхен, която е била моя пациентка. Искам да ми помогнете в това, защото сякаш съм заключил този период от миналото си. Не мога да се върна в него, не мога да проникна. Искам да ми помогнете. Убеден съм, че мога да открия пациентката, която е свързана с Румпелшилцхен, но се нуждая от помощ, защото си мисля, че жената ме е посещавала по времето, когато самият аз бях подложен на терапевтичен курс при вас. По времето на моята собствена професионална подготовка. Сигурно съм споменал за тази жена в някой от нашите сеанси. Трябва ми психоаналитик. Някой, който да измъкне този спомен от дълбините на съзнанието ми. Сигурен съм, че името е заровено някъде в моето подсъзнание.

Доктор Луис отново кимва.

— Тази молба е съвсем разумна. Подходът ти е определено интелигентен. Подход на психоаналитик. Начинът е разговор, не действие. Жесток ли ти се виждам, Рики? Сигурно съм станал доста свадлив и неприятен с годините. Разбира се, че ще ти помогна. Но ми се струва, че в хода на нашата дисекция ще се наложи да надникнем и в настоящето, защото отговорът може да се корени и там, и тук. А може би дори в бъдещето. Ще се справиш ли?

— Нямам представа.

Доктор Луис го поглежда сега с нелюбезна усмивка.

— Ето класически отговор на психоаналитик. Футболист или адвокат, или напорист бизнесмен би рекъл без колебание: „Разбира се, че ще се справя!“. Но нашият подход е по-друг. Ние сме свикнали да си мерим приказките, нали така. Стопроцентовата яснота не ни е угодна. — Той въздъхва дълбоко и се позавърта на място. — Проблемът е, че

този човек, дето ти иска главата на тепсия, не изглежда да е особено нерешителен и колеблив, нали?

Рики бързо отговаря:

— Хич не изглежда. Всичко е премислил и преценил предварително до най-дребните детайли. Имам чувството, че също така предварително е предвидил всеки мой ход занапред, а аз сега просто следвам неговия сценарий.

— Сто на сто е така.

Рики кимва.

Доктор Луис продължава с въпросите си:

— Би казал, че е твърде проникателен психолог, така ли?

— С такова впечатление съм.

— При някои игри това качество гарантира успех. Може би при футбола. При шаха с положителност.

— Предполагате...

— За да спечелиш партия шах, трябва да видиш развитието ѝ далеч по-напред от противника. Едничкият ход, който е набелязан отвъд предвиденото от опонента, е именно този, който води до мат и победа. Мисля, че трябва да постъпиш аналогично.

— Но как бих могъл...

Доктор Луис се изправя.

— Точно това ще измислим по време на скромната вечеря и подир това. — Той се усмихва отново с едва забележима извивка в едното ъгълче на устните си. — Ти вземаш предвид, разбира се, един важен фактор.

— Какъв фактор?

— Очевидно е, че този тип, Румпелцилцхен, е обмислял и подготвял месеци и години всичко, което сега ти се случва. То е отмъщение, което е съобразено с множество подробности и както правилно отбелязваш, той предвижда всеки твой ход.

— Точно така.

— Питам се в такъв случай следното: защо не допускаш възможността вече да е приобщил и мене към списъка на своите помощници, било чрез заплахи, било с някаква друга форма на натиск? Може пък да ме е купил. Защо приемаш като даденост моето участие в твоя отбор?

След тези думи докторът му дава знак да го последва, вместо да отговаря, и поема бавно, с накуцване, към кухнята.

Старовремската маса наред кухнята е сервирана за двама. Има кана с вода и плаващи в нея парченца лед, както и панерче с резени бял хляб. Доктор Луис отива да вземе едно йенско от печката, слага го върху поставка, сетне изважда от хладилника скромна салата. Донарежда масата с тихо тананикане. Рики долавя нещо Моцартово.

— Сядай, Рики. Яденето е пиле. Обслужи се сам, ако обичаш.

Рики се колебае. Налива си вода във висока чаша, а после я изпива като току-що прекосил пустиня. Водата почти не утолява внезапната му жажда.

— А така ли е? — пита малко рязко той.

Не може да познае собствения си глас, остър и писклив.

— Какво да е така?

— Обръщал ли се е Румпелцилцхен с някакво предложение към вас? Участвате ли в цялата тази работа по какъвто и да било начин?

Доктор Луис сяда, акуратно разстила салфетка върху скута си, а след това сипва в чинията си щедра порция от гозбата, посяга към салатата, преди да отговори:

— Нека те попитам нещо, Рики. Каква разлика би имало?

Рики едва успява да отговори:

— От земята до небето. Искам да знам дали да ви имам доверие.

Доктор Луис кима.

— Така ли? Струва ми се, че значението на доверието в този наш свят е малко нещо преувеличена. Но все пак направил ли съм нещо до този момент, с което да разколебая доверието ти в мене, а нали именно то е основният ти мотив, за да потърсиш помощта ми?

— Абсолютно нищо.

— Ами тогава хапвай. Яденето е сготвено от моята икономка и мога да те уверя, че е доста добро, макар и не чак колкото го правеше жена ми, преди да си отиде от този свят. Виждаш ми се нещо блед, Рики. Май не се грижиш особено добре за здравето си.

— За мене е много важно да знам наел ли ви е Румпелцилцхен да работите за него?

Доктор Луис поклаща глава, но това не е отговор на зададения въпрос, а по-скоро реакция на създалото се положение.

— Рики, струва ми се, че това, от което имаш истинска нужда, е знание. Информация. Разбиране. Нищо от разказа ти до този момент не е замислено от онзи човек с идеята да те подведе. Кога те е излъгал? Е, може би с несъществуващата кантора на адвоката, но това е съвсем дребна и необходима измама. На практика всичко, което ти е съобщил или сторил до момента, има за цел да те приближи към него самия. Или най-малкото така може да се изтълкува. Дава ти полезни указания. Изпраща ти на помощ привлекателна млада жена. Наистина ли мислиш, че той иска да запази самоличността си в тайна от тебе?

— Помагате ли му?

— Опитвам се да помогна на тебе, Рики. Като помогна на тебе, може би ще помогна и на него. Съществува и такава вероятност. А сега яж. Това е изключително полезен съвет.

Рики придърпва стола, но само при мисълта за храна стомахът му се вкаменява.

— Необходимо ми е да се уверя, че сте на моя страна.

Старият психоаналитик свива рамене.

— Нима отговорът няма да се изясни от само себе си в края на това състезание? — Той бодва в йенското и запраща голямо парче месо в устата си.

— Аз дойдох при вас като при приятел. Като бивш ваш подопечен. Та вие ми помогнахте да стана това, което съм, за бога. А сега...

Доктор Луис размахва вилицата във въздуха като диригент на недисциплиниран оркестър.

— Приемаш ли пациентите си като приятели?

Рики поклаща яростно глава.

— Не, разбира се. Но подготовката на бъдещ специалист е нещо съвсем друго.

— Не думай! Нямах ли поне един-двама подопечни със същия статут дори понастоящем?

И двамата мълчат, а зададеният въпрос виси във въздуха без отговор. Рики знае, че той е „да“, но не иска да го каже на глас. След малко доктор Луис оттегля въпроса си с махване на ръка.

— Искам да знам — настоява остро Рики.

Доктор Луис налага върху лицето си вбесяващо безизразна физиономия, напълно уместна в някое каре за покер. Рики започва да кипи вътрешно, оценил правилно тази безизразна маска: същото бяло платно, което не показва одобрение или неодобрение, шок или изненада, нито страх, нито гняв, което самият той използва по време на сеансите с всичките си пациенти. Това е професионално оръжие от съществено значение за работата. Помни го от собственото си обучение преди четвърт век и сега настръхва, когато го забелязва отново.

Възрастният човек бавно поклаща глава.

— Изобщо не ти е нужно, Рики. Трябва само да знаеш, че аз искам да ти помогна. Мотивите ми са без значение. Румпелшилцхен може да има някакво вземане-даване с мене. А може и да няма. Дали размахва меч над моята глава, или над главата на някой мой близък, е без никакво значение лично за тебе. Нашият свят е пълен с въпросителни, нали така? Има ли някой в пълна безопасност? Съществуват ли взаимоотношения, които да не са поставени под някаква заплаха? Не ни ли нараняват най-често онези, които обичаме и уважаваме, а не други, които мразим и от които ни е страх?

Рики не отговаря, но доктор Луис го прави вместо него:

— Отговорът, който в момента ти убягва, е „да“. А сега хапни — чака ни дълга нощ.

Двамата лекари ядат мълчаливо. Пилешката гозба е наистина превъзходна, следва ябълков пай с канела. Накрая горещо кафе, вероятно като подготовка за предстоящите безсънни часове. Рики си казва, че никога не е ял толкова обикновена наглед и в същото време странна вечеря. Чувства се едновременно и гладен, и гневен. В един момент се наслаждава на храната, в следващия я чувства като тебешир в устата си. Като че за първи път от години си припомня самотните вечери в редките моменти, когато жена му изпада в някакъв причинен от упойващите вещества унес през последните й дни на този свят. Вкусът на тази вечеря му припомня онези.

Доктор Луис прибира чиниите и ги струтва мръсни в мивката. Налива си още кафе и дава знак на Рики да се върнат в кабинета. Пак заемат местата си един срещу друг.

Рики се бори с гнева, който предизвиква у него опакият старец с уклончивите си отговори. Решава да използва безсилието в свой интерес. Но това е по-лесно да се реши, отколкото да се постигне. Върти се в креслото като дете, на което са се скарали за нещо, дете не е извършило.

Доктор Луис го фиксира с поглед и Рики разбира, че старецът вижда всичко, което се върти в главата му, като на длан.

— И така, Рики, откъде би искал да започнем?

— От миналото. Преди двацет и три години. Когато за първи път дойдох при вас.

— Спомням си, че бе пълен с всякакви теоретични познания и неудържим ентузиазъм.

— Убеден бях в способността и призванието си да отърва света от отчаяние и лудост със собствени сили.

— Така ли стана?

— Не. Това ви е много добре известно. Никога не става така.

— Но си спасил неколцина, нали?

— Надявам се. Ще ми се да вярвам.

Доктор Луис пуска лукава усмивка.

— Отново достоен за практикуващ психоаналитик отговор. Неангажиращ и хлъзгав. Моята възраст обаче дава възможност за различна интерпретация. Вените ми се втвърдяват, а с тях и становищата ми. Нека конкретизирам въпроса: кого точно успя да спасиш?

Рики бавно обмисля своя отговор. Ще му се да възпре първия си порив, но не успява: думите се изливат като намазани с олио:

— Не можах да спася човека, на когото държах най-много.

Доктор Луис кимва.

— Карай нататък, ако обичаш.

— Не, тя няма нищо общо с всичко това.

Старецът леко извива вежди.

— Нима? Предполагам, че говорим за жена ти?

— Да. Запознахме се. Влюбихме се. Оженихме се. Години останахме неразделни. Тя се разболя. Нямахме деца поради тази причина. Почина. Аз продължих самичък. Край на приказката. Жена ми няма никаква връзка с проблема.

— Разбира се, че няма — повтаря доктор Луис. — Но кога се запознахте?

— Малко преди началото на нашите занимания с вас. На един коктейл. И двамата бяхме пресни-пресни: тя от юридическия, аз — от медицинския. Ухажвах я по времето, докато идвах при вас. Би трябвало да си го спомняте.

— Помня го. И какво работеше тя?

— Беше адвокат. Току-що го споменах. Би трябвало да помните и това.

— Помня. Но какъв по-точно адвокат?

— Ами когато се срещнахме, тя бе току-що назначена в манхатънския клон на отдела за служебна защита за дребни криминални деяния. Постепенно се издигна до тежките престъпления, но накрая се умори постоянно да гледа как клиентите ѝ отиват в затвора или още по-лошо: не отиват. Затова напусна и започна съвсем скромна частна практика. Главно искове, свързани с граждански права и дела на Американския съюз за граждански свободи. Водеше дела срещу собственици на давани под наем коптори, попълваше апелативни жалби на осъдени престъпници. Тя бе истински либерал, умираше да върши добрини. Все се шегуваше, че е от малобройното малцинство на завършилите Йейл, които не са успели да направят пари.

И Рики се усмихва на гласа на жена си, прозвучал в съзнанието му. На тази шега се смееха всеки път през годините.

— Разбирам. По времето, когато сме провеждали терапията, а ти си ухажвал бъдещата си жена, тя се е занимавала със защита на престъпници. Това означава действия, насочени срещу безотговорни хора, които явно е дразнела с водените срещу тях дела. А сега ти си имаш работа с някого, който се вписва в общоприетите за престъпник параметри, макар да е къде-къде по-изтънчен от онези, с които е имала вземане-даване тя. Но според тебе тук не може да съществува никаква връзка, така ли?

Рики замръзва с отворена уста. Тази идея кара кръвта му да застине в жилите.

— Румпелщилцхен нищо не е споменава...

— Само казвам — прекъсва го доктор Луис с жест. — Тема за размисъл.

Рики напряга паметта си. Двамата потъват в мълчание. Гостът извиква в съзнанието си собствения образ като млад човек. Процесът наподобява внезапно появяване на пукнатина върху нещо като гранитна повърхност. Ето го и него: много по-млад, изпълнен с енергия. Изправен на прага на истинския живот. Живот, който почти няма нищо общо с водения понастоящем. Това разминаване, подсъзнателно отричано и пренебрегвано, събужда внезапен страх.

Доктор Луис явно го забелязва на лицето му, защото казва:

— Да поговорим за онзи, който си бил преди малко повече от двайсет години. Но не за Рики Старкс, който гледа напред в очакване на нов живот, професионално израстване и брак. А за онзи, който е изпълнен със съмнения.

Понечва да отговори начаса, да отхвърли предложението веднага, но нещо го кара да спре. Обръща се отново към дълбините на своята памет, спомня си мигове на нерешителност и безпокойство, връща се към онзи първи ден, когато влезе в кабинета на доктор Луис, разположен в горната част на източен Манхатън. Хвърля поглед към възрастния човек отсреща, който сякаш внимателно наблюдава и най-малката промяна в позата на своя гост, и си казва колко се е състарил той, и се пита дали същото не е вярно за него самия. Опитът да си припомни психическата болка, която го е насочила към кабинета на психоаналитик преди толкова много години, наподобява донякъде фантомното усещане при ампутация на крайник: кракът е вече отрязан, но болката остава — тя е едновременно истинска и мнима. Рики си задава въпроса: „Кой бях аз тогава?“.

Предпазливо проговаря:

— Мисля, че съмненията, безпокойствата и страховете в миналото може да се разделят на две групи, всяка от които заплашваше да ме осакати духовно. В първата са свързаните с мен самия, те включват прекалено властна майка, прекалено взискателен и студен баща, който почина рано, и детство, изпълнено с много постижения и твърде малко любов. Аз бях най-малкият в семейството, но вместо да ме обградят с внимание като безценно съкровище, поставяха ми невъзможни за постигане цели и изисквания за поведение. Така изглеждат нещата в най-опростен вид. С тази група проблеми се занимавахме с вас в течение на терапевтичния курс. Те влияеха върху връзката с моите пациенти. По това време аз приемах пациенти на три

различни места: в амбулаторията на Презвитерианската болница; в една временна програма с хора в рисково положение в „Белвю“...

— Да — кимва доктор Луис. — Това беше клинично проучване. Спомням си, че не ти допадаше особено лечението на истински психичноболни...

— Така беше. Предписвах психотропни препарати на хората, за да не допусна да наранят себе си или околните. — Рики си мисли, че в кратката забележка на доктор Луис има предизвикателство, но не захапва въдицата.

— ... И накрая постепенно през тези години петнайсетина участници в терапии станаха моите лични първи пациенти. За техните случаи съм ви разказвал по време на сеансите с вас.

— Да-да. Това са сведения, които мога да приема без възражения. Нямаше ли един наблюдаващ психоаналитик, един господин, който следеше отблизо твоя напредък с пациентите?

— Имаше. Доктор Мартин Каплан. Но той...

— Той почина — прекъсва го старият психоаналитик.

— Аз го познавах. Инфаркт. Тъжна работа.

Рики понечва да продължи, обаче долавя някакво неприсъщо нетърпение в гласа на своя домакин. Отбелязва си го за сведение и заговаря отново:

— Затруднявам се при опитите да свържа образи и имена.

— Блокиране?

— Да. Мога да се похваля с отлична памет, а ето че сега ми изневерява. В съзнанието ми изниква човек, сецям се точно какъв е бил неговият проблем, но не мога да го свържа с име. Или обратното.

— Защо става така според тебе?

Рики млъква за миг, а после отвръща:

— Стрес. Много е просто. В условията на колосално напрежение, при които съм поставен, не мога да се сетя за най-прости неща. Паметта ми е разбъркана и неслужлива.

Старецът отново кимва.

— Не мислиш ли, че Румпелцилцхен знае всичко това? Не допускаш ли възможността да е наясно с психологията на стреса? И дори може да се окаже в някои отношения доста по-напред с материала от самия тебе, от лекаря. А това на свой ред не ти ли говори доста по въпроса кой може да е той?

— Човек, който знае как реагират хората при напрежение и безпокойство?

— Разбира се. Военен? Полицай? Адвокат? Бизнесмен?

— Или психолог.

— Да. Някой от нашата професия.

— Но лекар никога не би...

— Никога не казвай „никога“.

Рики се дръпва назад като смъмрен ученик.

— Не се изразявам съвсем точно — казва той. — Трябва да изключим хората от „Белвю“, понеже те бяха прекалено увредени, та да създадат потомък, култивирал у себе си такава злоба. При това положение остават личните ми пациенти и онези от клиниката.

— Дай тогава най-напред клиниката.

Рики затваря за миг очи, сякаш това би помогнало да изгради в съзнанието си панорама на миналото. Амбулаторната клиника в Презвитерианската болница представляваше няколко малки кабинета, разположени на партера в огромната сграда, недалеч от нейния централен вход. Повечето пациенти идваха от Харлем или южен Бронкс. Бедни хора, работници от различни раси, за които психическите разстройства бяха нещо непонятно и твърде далечно. Те обитават ничията земя в психиатричното здравеопазване, някъде по средата между долните слоеве на средната класа и бездомниците. Техните проблеми са съвсем очевидни: Рики се запознаваше със случаи на злоупотреба с дрога, сексуален и физически тормоз. Видя не една изоставена жена, майка на деца, отраснали в суровите условия на улицата, които нямаха друга житейска цел, освен да се включат в някоя престъпна банда. Всред тези онеправдани и обезправени израстваха немалък брой истински зверове. Разпространители на дрога, сутеньори, крадци и убийци. Спомня си някои пациенти, чието излъчване на жестокост се долавяше почти физически. Това бяха майки и бащи, които усърдно изграждаха следващото поколение градски престъпни психопати. За Рики не беше тайна, че са безсърдечни хора, които лесно насочват своя гняв срещу себе си и своите близки. Ако между шамарите попадне някой с друго финансово положение, става случайно, а не с предварителен замисъл. Някой бизнесмен, чийто мерцедес отказва на магистралата край Бронкс, когато се прибира закъснял от своя офис в деловата част на града към

дома си в шикозно предградие, или някой заможен шведски турист, набутал се поради заблуда в погрешна линия на метрото и поел накъдето не е трябвало точно когато не е трябвало.

Той си казва: „Нагледах се на зло, но успях да се измъкна оттам“.

— Много се затруднявам — проговаря най-сетне той. — Хората, които идваха в клиниката, бяха до един от средите на онеправданите. Лица от покрайнините на човешкото общество. Допускам, че пациентката, която ми е нужна, ще е сред моите първи посетители. Не от клиничните. Румпелшилцхен вече ме уведоми, че става дума за неговата майка. Но при мен е дошла с моминското си име. „Мома“, както се изразява той.

— Интересно — казва доктор Луис. В погледа му проблясват заинтригувани пламъчета. — Разбирам защо мислиш така. Важно е да стесним границите на издирването. Колко от пациентите ти бяха жени?

Рики се замисля дълбоко и отвръща:

— Седем.

Доктор Луис замълчава за известно време.

— Значи седем. Добре. А сега, Рики, настъпи часът за скок в тъмното, нали? Ето първия миг, в който наистина трябва да вземеш решение.

— Май не успявам да следя мисълта ви.

Доктор Луис се усмихва съвсем леко.

— До настоящия момент, Рики, ти, както ми се струва, просто реагираш на условията в тежката ситуация, която ти е натрапена. Безброй са пожарите, с чието гасене трябва да се заемеш. Финансовото ти положение, професионалната репутация, пациентите, кариерата, роднините. От цялата тази бъркотия си съумял да измъкнеш един-единичък въпрос, свързан с неизвестния инквизитор, и той определя насоката на твоите търсения: жена, дала живот на лице, което се превръща в психопат, пожелал твоето самоубийство. А скокът в тъмното се съдържа в следния въпрос: дали ти е казана истината?

Рики преглъща с усилие.

— Налага се да приема, че е така.

— Това, че го приемаш, не крие ли опасност?

— Разбира се, че крие — отвръща Рики с леко раздражение. — Но имам ли избор? Ако приема, че Румпелшилцхен ме насочва в изцяло грешна посока, за мене не остава никакъв шанс, не е ли така?

— Не ти ли е хрумвало, че е възможно да не се предвижда такъв шанс?

Казаното е толкова грубо и ужасяващо, че по врата на Рики избива пот.

— Ами ако е така, не ми остава нищо друго, освен да сложа край на живота си.

— Така изглежда. Или пък да не правиш нищо. Да си живуркаш и да чакаш да видиш дали нещо няма да сполети другиго. А може и цялата работа да се окаже блъф. Може нищо да не се случи. Може би твоят пациент Цимерман наистина се е метнал под мотрисата и това става в крайно неподходящ за тебе, но много удобен за Румпелшилцхен момент. Може би, може би, може би. Възможно е играта да е такава: нулев шанс за тебе. Просто разсъждавам на глас, Рики.

— Не мога да чукам на тази врата — заявява Рики.

— Крайно интересно заявление от устата на психоаналитик — отбелязва доктор Луис. — То противоречи на всичко, което сме призвани да защитаваме.

— Искам да кажа, че не разполагам с достатъчно време за това. Или греша?

— Времето е разтегливо понятие. Може да нямаш, а може и да имаш.

Рики се размърдва от притеснение. Лицето му е зачервено, той се чувства като тийнейджър, който мисли и чувства като зрял човек, но го третират като дете.

Доктор Луис разтърква брадичка все така замислен.

— Продължавам да смятам, че мъчителят ти се занимава по някакъв начин с психология — казва той почти с безразличие, все едно че споменава нещо за времето. — Или с някаква близка до нея професия.

— Май трябва да се съглася с вас — отвърща Рики. — Но тогава...

— Играта, както я е набелязал Румпелшилцхен, наподобява сеанс върху кушетката. Само дете продължава малко повече от петдесет минути. При всеки такъв сеанс трябва да следваш пътя си сред объркващо изобилие от истини и измислици.

— Налага се да се опра на онова, с което разполагам.

— Не става ли винаги същото? Но нашата задача често пъти е именно да открием нещо, което пациентът не казва.

— Така е.

— Е...

— Може всичко да е лъжа. Ще разбере след седмица. Малко преди да се самоубия, или пък от някое съобщение в „Таймс“. В единия случай или в другия.

— Това е интересна идея — сякаш размишлява на глас докторът. — Той би могъл да постигне желаната цел, като остане недосегаем за полицията или всякаква друга власт, просто като те излъже. И ти никога не би се добрал до верния отговор. Така че ще бъдеш мъртъв или напълно съсипан. Дяволски замисъл. И много елегантен по някакъв свой начин.

— Не мисля, че всички тези разсъждения са ми от полза. Седем жени в процес на терапия. И една от тях ражда изрод. Коя е тя?

— Изброй ми ги — казва доктор Луис с лек жест към прозореца, зад който се спуска плътно нощта, сякаш насърчава госта спомените му да напуснат мрака и да навлязат в ярката светлина на кабинета.

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Седем жени.

От седемте, потърсили професионалната му помощ през онзи период, две са омъжени, три са сгодени или имат сериозен приятел, а две са без постоянна връзка. Възрастовите граници са от двацет и нещо до трийсетина години. Всички са, така да се каже, делови жени, посреднички, администраторки, адвокатки или бизнес дами. Има една редакторка и една преподавателка в колеж. Рики съсредоточава мисълта си и в паметта му започват да изникват конкретните диагнози на всяка от тях. Същевременно си припомня и всяка възприета тогава насока на терапията.

Малко по малко в съзнанието му прозвучават гласове, чува произнесени в кабинета му думи. Отделни мигове, прозрения, успехи напират, извикани от въпросите на стария доктор, кацнал като гарван на ръба на своето кресло. Нощта се спуска и обгръща в тъма всичко, освен малкото светло помещение и спомените на Рики Старкс. Той не знае колко време им е отнела цялата процедура, но съзнава, че е станало доста късно. Млъква за миг, сякаш озарен от просветление, поглежда към човека отсреща. Очите на домакина все още светят с неестествена енергия, заредени донякъде според Рики от силното кафе, но по-вероятно от потока спомени или нещо друго, някакъв таен източник на възбуда.

Рики усеща пот да се стича по врата му. Отдава я на влажния въздух, нахлул през прозореца като предвестник на предстоящ нощен дъждец.

— Няма я тук, нали, Рики? — пита внезапно доктор Луис.

— Това бяха жените пациентки — отвръща гостът.

— И всички те са лекувани повече или по-малко успешно, ако се съди по думите ти и по моите спомени за чутото от тебе тогава. Бих се обзаложил, че продължават да водят и в момента сравнително здрав живот. Подробност, бих казал, която лесно може да се установи с малко детективски труд.

— Но какво...

— Ти ги помниш всичките. С най-големи подробности. И тук се крие грешката, нали? Защото жената, която търсиш, не изпъква. Тя е някоя изключена от твоята памет. Изчезнала от паметта ти.

Рики понечва да отговори, но се отказва при мисълта за цялата очевидност на този извод.

— Не си ли спомняш за някой провал, Рики? Защото там трябва да търсиш връзката към Румпелщилцхен. Не в успехите.

— Мисля, че можах да помогна на всички онези жени да се ориентират в своите проблеми. Не помня нито една, която да си е тръгнала объркана.

— Е, тук съзирам проява на известна самомнителност, Рики. Опитай пак. Какво ти каза господин Р. в тази връзка?

Рики се сепва леко, когато старецът използва съкращението, с което Върджил обича да назовава неизвестния мъчител. Опитва се да си спомни дали той го е споменал тази вечер, но в съзнанието му не изниква нищо подобно. Обаче не е сигурен. Може да е споменал. Нерешителност, неспособност да се почувства уверен, несигурност се блъска в съзнанието му като разнопосочни ветрове. Чувства се замаян и объркан, пита се защо паметта му изневерява в толкова неподходящ момент. Размърдва се в креслото с надежда вътрешното му безпокойство да не е изписано в позата или израза на лицето.

— Каза ми — отвърща студено Рики, — че жената, която ми трябва, е мъртва. И че съм ѝ обещал нещо, което не съм изпълнил.

— Добре, съсредоточи вниманието си върху втората част. Има ли жена, на която си отказал терапия през този период? Може би е идвала някое време — десет-дванайсет пъти — а после е престанала? Ти все наблягаш на пациентките от личната ти практика. А може да е била някоя от клиниката?

— Знам, че може, но как бих могъл...

— Другата група пациенти са някак по-маловажни за тебе, нали? Не са разполагали със средства. Не са уважавани личности. Не са образовани. Така че не са успели да се запечатат така ярко на радарния екран на младия доктор Старкс.

Рики прехапва език и мълчи, защото има както предубеденост, така и истина в думите на домакина му.

— Не е ли това нещо като обещание — когато пациентът влиза в кабинета и започва да говори, да се освобождава от непосилния товар.

Ти, психоаналитикът, не заявяваш ли в този момент някакви свои способности? Същевременно не поемаш ли ангажимент? Ти мълчаливо внушаваш надежда за подобрене, за успокояване, за освобождаване от мъчението, както и всеки друг лекар.

— Това е така, но...

— Кой идваше при тебе, а сетне престана да идва?

— Нямам пред...

— Кого си приел само за петнайсет сеанса, Рики? — Гласът на стария психоаналитик става изведнъж твърд и взискателен.

— Петнайсет ли? Защо точно петнайсет?

— Две седмици плюс един ден. Необичаен времеви отрязък. Би следвало да проявиш по-тънък усет към цифрите, защото тук се крие връзката. И какво очаква от тебе той?

— Да се самоубия.

— Тогава, Рики, коя пациентка те е посетила петнайсет пъти, а след това се е самоубила?

Гостът се върти на креслото, пронизва го внезапно остро главоболие. Трябваше да се сетя, казва си той. Трябваше да се сетя. Толкова е очевидно.

— Н-не знам — отново заеква той.

— Знаеш — отвърща старият доктор с лека отсянка на гняв в гласа. — Просто не искаш да знаеш. Разликата е голяма. — Доктор Луис се надига от мястото си. — Става късно и съм разочарован. Стаята за гости е приготвена за тебе. Нагоре по стълбите и вдясно. Имам да свърша още едно-друго тази вечер. Може би утре заран, след като си имал възможност да поразмислиш допълнително, бихме могли да стигнем до някакъв положителен резултат.

— Мисля, че се нуждая от още помощ — казва Рики със слаб глас.

— Ти получи помощ — уверява го доктор Луис и посочва към стълбите.

Спалнята е спретната и добре обзаведена, с онази атмосфера на хотелска стерилност, която веднага внушава мисълта, че се използва съвсем рядко. Срещу нея има баня от същия вид. Никое от двете помещения не разкрива нищо за домакина и начина му на живот. Ни

помен от шишенца с лекарства в банята, никакви купчинки списания до леглото, няма рафт с книги. Нито снимки по стените. Рики се съблича по бельо и се хвърля в леглото: погледнал миг преди това часовника си, е установил, че отдавна преваля полунощ. Той е напълно изтощен и се нуждае от сън, но пък не се усеща на сигурно място, а в главата му ври и кипи, така че сънят му бяга. Полската песен на щурците и почукване на бръмбар в стъклото на прозореца заместват тук градската врява, с която е свикнал. Проснат в леглото, той елиминира всички шумове, докато накрая в съзнанието му остава да звучи единствено гласът на доктор Луис. Рики се мъчи да съсредоточи вниманието си и след малко установява, че старият психоаналитик се дразни от нещо, че интонацията му, така гладка и овладяна през дългите часове на техния разговор, сега е друга: забързана и с няколко тона по-висока. Рики се мъчи да премахне напълно останалите звуци, за да вникне в произнасяните думи, но не става. После чува звука от тресната върху вилката телефонна слушалка. След няколко секунди се чува шум от стъпките на стария доктор по стълбите, после — от вратата на спалнята му.

Рики полага усилие, за да задържи очите си отворени в мрака. Петнайсет сеанса и сетне смърт. Коя може да е тя?

Не знае кога е заспал, но го събуждат снопове слънчева светлина, проникнали през прозореца, за да погалят лицето му. Лятното утро сигурно е фантастично, но Рики се чувства обременен от спомените и разочарованието. Надявал се бе старият лекар да го насочи направо към нужното име, а вместо това продължава пак да се лута в море от възпоминания. Усещането за провал е като махмурлук. То пулсира в слепоочията му. Намъква панталона, обувките и ризата, грабва сакото и след като си плисва малко вода в лицето и прокарва влажни пръсти през косата си, с цел да добие що-годе приемлив вид, се спуска към долния етаж. Крачи с твърда решимост да съсредоточи изцяло усилия върху един-единствен проблем: името на майката. Възприел е предложената от доктор Луис идея за броя на дните и сходството в събитията. Скрити остават житейските обстоятелства около тази жена. Сега си дава сметка, че твърде лекомислено е загърбил жените в клиниката, лекувани не толкова внимателно, колкото собствените му пациентки. Казва си, че тази жена е идвала при него точно по онова време, през което самият той е трябвало да направи своя избор: за

професионална насоченост, кариера и семеен статус. Това е време, в което е гледал само напред, и грешката е допусната в свят, който той бе искал да загърби.

Тук се крие причината за блокирането му, казва си Рики. Чувства прилив на енергия, генерирана от мисълта, че сега вече може да се хвърли срещу заключените спомени като разрушител на язовирни стени от Втората световна война^[1]: мощен взрив в близост до бетонна стена и се отприщва потокът на спомените. Уверен е, че с помощта на доктор Луис ще атакува успешно.

Дневният топлик и лятната светлина, нахлули в къщата, сякаш разпръсват всички съмнения, които би могъл да има спрямо стария психоаналитик. Притеснителните отсенки на снощния разговор се стапят под ярките лъчи на лятното слънце. Рики провира глава през вратата на кабинета, но той е пуст. Тръгва по коридора към кухнята, откъдето се разнася аромат на кафе.

Домакинът му не е там.

Рики надава силно „Ехо!“, но зовът му остава безответен. Поглежда кафеварката и вижда само една чаша, оставена за него. Вижда още сгъната бележка с написано неговото име отгоре. Налива си от черната течност, отпива горчива глътка и разгръща бележката. В нея пише следното:

„Рики,

Повикаха ме по спешност и няма вероятност да се върна навреме. Мисля, че трябва да издириш интересувачата те персона в изоставена област, не в захванатата. И не знам дали ако спечелиш това състезание, няма всъщност да загубиш, иначе казано: дали няма да спечелиш, ако загубиш. Обмисли много добре възможностите, пред които си изправен.

Моля те, занапред не ме търси по никакъв повод и с никаква цел.

Д-р Луис“

Рики се олюлява като от неочакван удар в лицето.

Кафето изгаря устата и гърлото му. Той пламва, обзет от внезапен гняв. Прочита три пъти текста на бележката, но думите му изглеждат все по-мъгляви и объркани, вместо да се проясняват. Накрая смачква листчето и го натиква в джоба си. Нарочно отива да провери мивката и установява, че мръсните чинии и прибори от снощи са измити и изрядно подредени отстрани. Излива кафето във фаянсовия умивалник и пуска водата, гледа как се стича в канала кафеникавата течност. Изплаква чашата и я оставя до чиниите. Вкопчва се за миг в ръба на плота, за да се посъвземе. И точно тогава дочува шум от приближаваща по чакълестата алея кола.

Отначало решава, че това е доктор Луис, който се връща, за да обясни ситуацията, и затова се стрелва към входната врата. Разкрилата се пред очите му гледка го изненадва силно.

Пред вратата спира същото такси, което го взе вчера от гарата в Райнбек. Шофьорът му махва приятелски и смъква страничното стъкло.

— Здравсти, докторе, как е положението? Ще трябва да побързаме, ако искаш да хванеш влака.

Рики се колебае. Извърща се към вътрешността на къщата с мисълта, че трябва да направи нещо, да остави бележка, да се обади някому, но доколкото вижда, в нея няма жива душа.

— Вярно ти казвам, докторе, не остана много време, а следващият влак е чак късно следобед. Ако изпуснеш този, цял ден има да висиш в къщата. Мятай се тук, че път ни чака.

— Кой ви каза да дойдете за мене? Аз не съм звънял...

— Ми някой поръча. Може би оня, дето живее тука. Имам записано обаждане, в което се казва: „Идете веднага да вземете доктор Старкс и гледайте да го закарате навреме за влака в девет и четвърт“. И аз само дето не подпалих гумите, ама ако сега ти не побързаш, докторе, ще изпуснеш влака, а можеш да ми вярваш: няма кой знае какво за правене из тия места цял ден.

Рики мисли още миг, после отваря задната врата и скача вътре. За момент го обзема чувство за вина заради оставената широко отворена врата на къщата, но забравя случая с едно казано наум „майната му!“.

— Добре — произнася на глас той, — хайде.

Шофьорът рязко дава газ, а колелата пръскат чакъл, пръст и прах.

След няколко минути таксито стига до кръстовище с път към мост над Хъдсън. Там се е изтъпанил униформен от Пътната полиция на щат Ню Йорк, който отклонява движението. Полицаят, младеж с широкопола шапка и сива пелерина, чийто типичен поглед „всичко съм видял на тоя свят“ влиза в остро противоречие с юношеския му вид, веднага им нарежда със знаци да завият вляво. Шофьорът смъква стъклото и крещи:

— Ей, господин полицай, няма ли как да се промъкна? Влак гоня!

Момъкът поклаща глава.

— Изключено. Движението е напълно спряно на километър оттук, докато следователите и аварийната служба си свършат работата и разчистват местопроизшествието от аварията. Трябва да заобиколите. Ако побързате, ще успеете.

— Какво се е случило? — обаждат се Рики от задната седалка.

Шофьорът свива рамене.

— Ей, полицаят! — отново се провиква той. — Какво е станало?

Младежът поклаща глава.

— Някакъв забързан старец изтървал един от завоите. Фраснал се в дърво. Може да е получил инфаркт и да е загубил съзнание.

— Мъртъв ли е?

Униформеният клати глава, сякаш за да покаже, че не му е известно.

— Спасителната група замина току-що. Носеха инструменти за разрязване на купето.

Рики се навежда рязко напред и пита:

— Каква е колата? — сетне подава глава през прозореца и крясва: — Каква е колата?

— Старо волво. Синьо — отвръща полицаят и пак прави знак на шофьора да завива.

Той дава газ.

— Мама му стара! — ругае мъжът. — Това ще ни забави. Здравата трябва да побързаме.

Рики се размърдва.

— Трябва да видя! — заявява той. — Колата...

— Ако тръгнем по разходки, ще изтървем влака.

— Но колата е на доктор Луис...

— Мислиш, че е твоят приятел? — пита шофьорът, като продължава да се отдалечава от мястото на злополуката.

— Той има старо синьо волво...

— Наоколо е пълно с подобни.

— Не, изключено...

— Ченгетата няма да те оставят да припариш. Па и да те оставят, каква файда?

Рики няма отговор за този въпрос. Свлича се на седалката, все едно някой му е зашил шамар. Шофьорът така подгонва колата, че корпусът ѝ започва да скърца и дрънчи.

— Като пристигнеш в града, звъни в пътна полиция в Райнбек. Те ще те осведомят. Можеш да попиташ и в интензивното на болницата — и там ще знаят подробности. Освен ако не искаш още сега да отидеш, макар че не те съветвам. Има да си висиш часове в очакване на докторите от спешното, на тия от спасителната служба, на полицията и пак няма да узнаеш нищо повече от това, което ти е известно в момента. За никъде ли не бързаш?

— Бързам — отвърща Рики, макар да не знае закъде точно.

— Оня с колата близък приятел ли ти е?

— Не — отвърща Рики. — Изобщо не ми е приятел. Просто човек, когото познавах. Или поне мислех, че познавах.

— Е, тогава — заключава шофьорът — по-добре да караме нататък. Мисля, че ще успеем.

Той пак натиска газта и минава на жълто, миг преди да светне червената светлина на едно кръстовище. Засмива се леко. Рики отново се обляга назад и само поглежда през рамо към задния прозорец, където остава невидимото място на катастрофата. Заслушва се за полицейски сирени, взира се за коли с аварийни светлини, но всичко е останало вече далеч назад.

Пристига на гарата минута-две преди влака. Необходимостта да бърза го лишава от възможността да направи оценка на събитията от последното денонощие. Бяга като луд през празната гара, подметките му трополят по настилката и отекват в просторното фоайе. Композицията нахлува на перона с грохот и свистене на въздушни спирачки. Също както по пътя за насам, само неколцина пътници очакват възможността да се придвижат към Ню Йорк с този предобеден влак в делничен ден наред седмицата. Двама-трима

бизнесмени пак така бърбят по мобифоните си. Три жени, видимо тръгнали на пазар в големия град, и неколцина тийнейджъри с избелели дънки — това е цялата компания. Лятната жега изисква може би по-спокойно темпо на придвижване, но то му е чуждо. Неговият ден е напрегнат донемайкъде, а това никак не се връзва с околната ленива обстановка и така ще си бъде чак докато се прибере в града.

Вагонът е почти празен. Само тук-там седи по някой пътник. Той се завира чак в дъното, за да лепне моментално нос на прозореца, загледан в пейзажа отвън. Избрал е този път другата страна, та пак да гледа река Хъдсън.

Рики се чувства като плуваща във вълните шамандура: нещо, което досега е маркирало плитчина или риф, вече се носи опасно без цел и посока. Още не знае какво да мисли за това посещение при доктор Луис. Вярва, че е постигнал известен напредък, но не знае какъв именно и в каква насока. Няма впечатлението да се намира по-близо до неясната си цел, отколкото вчера, на път срещу течението на реката. Размишлява още малко и разбира, че не е така. Установил е вече някакъв психологически блокаж, който пречи на припомнянето. Нужната пациентка, необходимото име остават недостъпни въпреки всички полагани усилия.

Сигурен е в едно: всичко, което е постигнал в живота, няма никакво значение.

Допуснатата някога грешка, залегнала в сърцевината на нечия ненавист, е резултат от първоначалните му усилия, положени в областта на психиатрията и психоанализата. Тя е свързана с някакъв миг, в който е предпочел да обърне гръб на трудностите и проблемите, свързани с лечението на онеправданите, за да насочи усилия към многообещаващото лечение на интелегентните и заможните. Невротичните богаташи, както обича да се изразява един познат колега. Здравите болни.

Тази мисъл го нервира. Типично е за младите хора да правят грешки. Те са неизбежни във всяка професия. Днес вече не е млад и не би повторил тази грешка, каквато и да е била тя. Вбесява го мисълта, че някой го държи отговорен за нещо, сторено преди две десетилетия, което биха сторили десетки други на негово място, поставени в подобни обстоятелства. Всичко това му изглежда нечестно и нелогично. Ако не бе до такава степен объркан от всичко, което му се

случва, Рики положително не би изпуснал от вниманието си една проста истина: основната концепция на самата му професия се изгражда върху схващането, че времето само влошава проявните форми на психическите разстройства. То ги преориентира, но не ги лекува.

Отвън реката си тече. Рики не знае какви стъпки ще предприеме от тук нататък, но в едно е сигурен: изпитва остра нужда да се прибере в жилището си. Иска да е на сигурно място, колкото и илюзорна да е тази сигурност.

Продължава да рее поглед през прозореца на вагона като изпаднал в транс. При спиране на различните гари почти не помръдва на мястото си. Последната спирка преди Ню Йорк е в Кроутън на Хъдсън, на петдесетина минути от гара Пенсилвания. Вагонът продължава да е деветдесет на сто празен, десетки са свободните места, така че Рики е направо смаян, когато вижда да се приближава друг пътник, който сяда тежко точно до него.

Рики се обръща изумен.

— Здравсти, докторе — обажда се жизнерадостно адвокат Мерлин. — Заето ли е това място?

---

[1] „Dambusters“ — разрушители на бентове — са пилоти от специализирана ескадрила 617 на Кралския военновъздушен флот на Англия, която през 1943 г. взривява язовирни стени със специално за целта създадени бомби на строго охранявана вражеска територия в Германия. — Б.пр. ↑

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Мерлин е леко задъхан, лицето му е позачервено като на човек, комуто се е наложило да тича последните петдесетина метра, за да хване влака. По челото му е избила ситна пот. Той бърка в джоба на самото си, вади бяла носна кърпа и бърше лицето си.

— За малко да го изпусна — обяснява, без да е бил питан. — Трябва да тренирам повече.

Рики си поема дълбоко дъх и пита:

— Защо сте тук?

В случая доста глупав въпрос.

Адвокатът привършва с бърсането на лицето, а сетне разстила старателно кърпата на коляното си, за да я сгъне също така акуратно и да я прибере в същия джоб. След това наглася коженото куфарче и някакво импрегнирано сакче между краката си. Прокашля се и отвърща:

— Ами за да ви вдъхна кураж, доктор Старкс, кураж да ви вдъхна.

Рики установява, че първоначалното смайване от появата на Мерлин се е изпарило. Извърта се, за да го вижда по-добре.

— Последния път ме излъгахте: проверих новия ви адрес...

Адвокатът изглежда леко изненадан.

— Ходили сте до новата кантора?

— Веднага след нашия разговор. Не са и чували за вас там. Нито една жива душа в цялата сграда. И никой на име Мерлин не е наемал помещения в нея. Така че кой сте вие, господин Мерлин?

— Аз съм този, който съм — отвърща спътникът му. — Шантава работа.

— Именно — съгласява се грубо Рики. — Много шантава.

— И донякъде объркваща. За какъв дявол трябваше да ходите в новия ми офис след нашия разговор? С каква цел бе направена тази визита, доктор Старкс?

Влакът набира скорост и започва леко да се полюлява, така че двамата мъже отгърват рамене в нежелана интимност.

— Защото не повярвах, че сте този, за когото се представяте, не повярвах на нито една ваша дума. Подозрение, чиято основателност установих за нула време, като отидох на посочения върху визитката ви адрес...

— Дал съм ви визитна картичка? — Мерлин поклаща глава и се подсмива. — В самия ден на преместването. Това обяснява нещата.

— Дадохте ми — отвръща ядно Рики. — Сигурен съм, че ще си спомните...

— Беше тежък ден. Объркан. Как беше оная приказка? Смъртта, разводът и местенето на ново място са трите най-тежки удара, които понася сърцето. А и психиката, готов съм да се обзаложа.

— И аз така съм чувал.

— Значи така: първата партида визитки, която ми изпратиха от печатницата, беше със сбъркан адрес. Новата кантора се помещава точно една пресечка по-нататък. В печатницата набрали една цифра погрешно, а ние не го забелязахме веднага. Раздал съм поне десетина такива, преди да засечем гафа. Стават такива работи. Както разбрах, виновният нещастник си е загубил работата заради всичко това, понеже печатницата трябвало да изхвърли цялата ни поръчка и да я извърши повторно. — Мерлин изважда от джоба кожена кутийка и му връчва друга визитка. — Ето тази е с точния адрес.

Рики я гледа втренчено и тъпо и отказва да я поеме с махване на ръка.

— Не ви вярвам — заявява той. — И нямам намерение да повярвам на нищо казано от вас. Нито сега, нито когато и да било. Защото вие сте били там, пред жилището ми, когато донесоха „Таймс“. Сигурен съм.

— Пред жилището ви? Колко странно. И кога е било това?

— В пет часа сутринта.

— Забележително. И откъде сте толкова сигурен, че съм бил аз?

— Куриерът описа много точно обувките ви. А и останалото също.

Мерлин отново клати глава с котешката усмивка, позната на доктора от първата им среща. Има усещането, че адвокатът е напълно убеден в способността си да се измъква от всякакво положение и никога да не допусне възможността да бъде уличен. Твърде важно качество за всеки адвокат.

— Вижте какво, доктор Старкс, аз наистина се лаская от мисълта, че облеклото и обувките ми, както и цялата ми външност са уникални, обаче в случая истината е малко по-банална. Обувки като моите, колкото и красиви да са те, се продават в стотици магазини в града и изобщо не са рядкост за Манхатън. Прекрасните ми дрехи са конфекция, а моделите са на голяма почит в градските делови среди. Качествени, но напълно достъпни за вас или другиго, който има в джоба си пет стотака. Възможно е в близко бъдеще да се присъединя към мъжете с шити по поръчка костюми. Имам известни аспирации в тази насока. Но сега-засега продължавам да се числя към обличащите се на четвъртия етаж в универсалните магазини, където обикновено са щандовете за мъжка конфекция. Този куриер описа ли моето лице? Какво каза за оредяващата ми коса? Нищо ли? По очите ви познавам, че нищо. Така че си запазвам правото да се усъмня най-сериозно относно опита да бъда разпознат от някой случаен наблюдател. За вас обаче той е убедителен. Склонен съм да го отнеса към вашата професия, докторе. Вие сте свикнали да ви казват най-вече истината и поради тази причина отдавате прекалено голямо значение на хорски приказки. Гледате на думите като на инструмент за разкриване на истината. За мен те са по-скоро обратното: начин да се скрие тя. — Адвокатът наблюдава доктора с някакво подобие на усмивка, изписана на лицето. След малко добавя: — Виждате ми се напрегнат, докторе.

— Вие най-добре знаете, господин Мерлин. Понеже или вие, или вашият работодател сте виновни за цялата каша.

— Мой работодател, както вече ви уведомих, е младата жена, с чието доверие сте злоупотребили, докторе. Повярвайте, само това е причина за нашето запознанство.

— Как не. Знаете ли какво, господин Мерлин? — пита Рики, като за първи път допуска нотки на грубост в гласа си. — Знаете ли какво? Идете да седнете другаде. Това място е заето. От мене. Не желая да разговарям с вас повече. Мразя да ме лъжат и не желая да слушам повече лъжи. Има предостатъчно свободни места в този вагон... — Рики сочи с рязко движение на ръката. — ... заемете някое от тях и ме оставете на мира. Или най-малкото престанете да лъжете.

Мерлин не помръдва.

— Това е неразумно — бавно произнася той.

— Може пък да ми е омръзнало да постъпвам разумно — отвръща Рики. — Може би трябва да се държа грубиянски. Оставете ме на мира. — Докторът не очаква Мерлин да го послуша.

— Така ли смятате, че сте се държали досега? Разумно? Наехте ли си адвокат, както ви посъветвах? Предприехте ли мерки за защита на парите и имуществото си, за да не ги загубите в резултат от съдебни дела? Разумни ли бяха, интелигентни ли бяха вземаните от вас решения?

— Взех някои мерки — заявява Рики, без да е сигурен в истинността на казаното.

Адвокатът явно не му вярва. Усмива се.

— Е, радвам се да го чуя. Може би да договорим някакви приемливи за всички условия в такъв случай? Вие, аз и вашият адвокат.

Рики снишава глас.

— Вие сте наясно с една от предпоставките за тези условия, нали, господин Мерлин, или както ви е там истинското име? Така че нека зарежем загадките, част от които непременно държите да бъдете, и да минем към действителната причина за вашето присъствие в този вагон редом с мене.

— Ах-ах, доктор Старкс, долавям нотки на отчаяние в гласа ви.

— Ами, господин Мерлин, с колко точно време смятате, че разполагам?

— Време ли, доктор Старкс? Време? Ами че с всичкото, което ви е необходимо...

— Ще ви бъда особено задължен, господин Мерлин, в един от двата случая: освободете ме от присъствието си или престанете да лъжете. Знаете за какво говоря.

Мерлин го разглежда внимателно с усмивка на чеширски котарак, затаена в ъгълчетата на устните му. Но въпреки самодоволния вид на лицето му се изписва нещо като искреност.

— Докторе, ако става дума за времето, тик-так, тик-так, бих допуснал, че ви остава по-малко от седмица.

Рики въздъхва дълбоко.

— Най-после една истина. А сега: кой сте вие?

— Това не е важно. Просто още един играч. Нает за свършване на определена работа. Но във всички случаи не и човекът, който се

надявате да се окажа.

— Защо сте тук тогава?

— Казах вече: за да ви окуража.

— Добре — казва твърдо Рики. — Окуражете ме.

Мерлин мисли един миг, а сетне казва:

— Има едно изречение в увода на „Грижи за бебето и детето“ от доктор Спок, което по мое мнение е твърде подходящо за нашия случай...

— Не съм имал случай да се запозная с този труд — отвръща с горчивина Рики.

— То е следното: „Знаеш повече, отколкото си мислиш, че знаеш“.

Рики мълчи, после подхвърля подигравателно:

— Великолепно, велико. Ще гледам да го запомня.

— Напълно ще си заслужи труда.

Рики не отговаря на това, а казва:

— Изплюйте своето послание, какво се бавите? Нали сте само пратеник? Момче за поръчки. Хайде започвайте. Какво имате за казване?

— Спешност, докторе. Ритъм. Бързина.

— Тоест?

— Дайте газ — хили се Мерлин, заговорил на необичаен за него жаргон. — Трябва да зададете втория си въпрос в утрешния вестник. Трябва да предприемете нещо, докторе. Времето ви е ако не загубено, то поне силно ограничено.

— Още не съм го формулирал — отвръща Рики.

Адвокатът изкриви лице, сякаш му е неудобна седалката или е усетил болка в зъба.

— Точно от това се опасяват... в някои среди. И отгук решението малко да ви сръчат.

Мерлин протяга ръка надолу и вдига в скута си коженото куфарче. Отваря го. Рики съзира вътре лаптоп, мобифон и няколко жълти плика. Вижда и малък пистолет в кожен кобур. Адвокатът го бута настрани с усмивка, забелязал погледа на Рики, и взема телефона. Отваря го, той светва в електроннозелено, цвета на технологичния свят. Обръща се към доктора:

— Нищо ли не ви е хрумнало да попитате след тази сутрин?

Рики отговаря, без да отлепя поглед от пистолета:

— Какво имате предвид?

— Какво видяхте днес сутринта на път за гарата?

Рики мълчи. Не е очаквал, че Мерлин, Върджил или Румпелшилцхен знаят за посещението му при доктор Луис, но сега изведнъж разбира, че няма как да не са знаели, защото в такъв случай е невъзможно да се обясни присъствието на адвоката в този вагон.

— Какво видяхте? — повтаря Мерлин.

Лицето на Рики е безизразно, гласът — стоманен:

— Катастрофа — казва той.

Адвокатът кимва:

— Сигурен ли сте, докторе?

— Да.

— Увереността е толкова чудновата самозаблуда — отсича Мерлин. — Предимството на адвоката пред, да речем, психоаналитикът е, че адвокатите работят в свят на пълна неопределеност. В свят на увещаване. Но като си помисля сега, май не е кой знае колко по-различно. В края на краищата нали и при вас нещата опират до увещания?

— По същество, ако обичате.

Адвокатът пак се усмихва.

— Обзалагам се, че никога не сте използвали тази фраза пред пациент. Нали?

— Вие не сте ми пациент.

— И това е вярно. Значи според вас сте станали свидетел на инцидент, в който се е случило какво?

Рики не знае какво точно е известно на адвоката във връзка с доктор Луис. Възможно е да знае всичко. А може и нищо да не знае. Рики мълчи.

Адвокатът се вижда принуден сам да отговори на въпроса си:

— Случи се нещо с ваш стар познайник, комуто имате доверие и когото решихте да навестите с оптимистичната надежда, че ще е в състояние да ви помогне в ситуацията, в която сте изпаднали. Ето... — Набира някакъв номер и подава апарата на доктора. — Задайте въпроса си. Натиснете тук, за да се свържете.

Рики се поколебава, после натиска. След първото извъняване някакъв глас казва отчетливо:

— Щатска полиция Райнбек. Полицай Джонсън. С какво мога да ви бъда полезен?

Рики мълчи, за да накара човека да повтори:

— Щатска полиция. Ало?

— Здравейте, полицай. Обажда се доктор Фредерик Старкс. Когато пътувах тази сутрин по крайречното шосе, разбрах, че е станала катастрофа. Безпокоя се, че е пострадал мой познат. Можете ли да ме информирате относно случилото се?

Гласът на полицая звучи заинтригувано, но рязко:

— На крайречното? Днес сутринта?

— Да — потвърждава Рики. — На кръстовището имаше полицай, който отклоняваше движението.

— Днес, казвате?

— Да, преди не повече от два часа.

— Съжалявам, докторе, но нямаме сведения за пътни инциденти днес.

Рики се обляга тежко назад.

— Но аз видях... става дума за синьо волво... Пострадалият е доктор Уилям Луис. Живее на същото шосе...

— Днес не. От седмици насам не сме имали тежко пътно произшествие, което не е много обичайно за летния сезон. Аз самият съм дежурен от шест сутринта, така че всяко обаждане за полиция или линейка минава през мене. Сигурен ли сте какво сте видели?

Рики въздъхва дълбоко.

— Навярно съм се объркал. Благодаря ви, полицай.

— Няма нищо — отвърща онзи и затваря.

Главата на Рики бръмчи, вие му се свят.

— Но нали видях с очите си... — започва той.

Мерлин поклаща глава.

— Какво точно видяхте? Наистина? Помислете, доктор Старкс. Хубаво си помислете.

— Видях полицай...

— Видяхте ли патрулната му кола?

— Не. Застанал бе на кръстовището и отклоняваше движението. Каза...

— Казал бил. Ама че фраза. Значи „той каза...“, а вие го приемате за света истина. Попада ви пред очите някакъв, чието

облекло наподобява донякъде полицейско, и веднага решавате, че е щатски полицаи. Забелязахте ли да отклонява някоя друга кола, освен вашата, докато бяхте на кръстовището?

Рики клати глава.

— Не.

— Значи може да е всеки, който си сложи широкопола шапка и сива пелерина. Внимателно ли разгледахте униформата на човека?

Рики се опитва да си представи вида на младежа, но в съзнанието му изплуват единствено очите, вперили тежък поглед изпод шапката. Други подробности не си спомня.

— Имаше вид на щатски полицаи — изрича най-накрая той.

— Видът не значи много. Нито във вашата работа, докторе, нито в моята — казва Мерлин. — Откъде сте толкова сигурен, че е станала катастрофа? Забелязахте ли линейка? Пожарна? Други полицаи или хора от спасителната служба? Чухте ли сирени? Или може би характерното бръмчене на хеликоптер?

— Не.

— Значи сляпо се доверихте на нечии думи, от които излиза, че човек, в чиято непосредствена близост сте прекарвали цялата предходна вечер, е пострадал в пътна злополука, и през ум не ви мина да проверите? Хукнахте да бягате надалеч от бедата, защото сте си казали, че трябва да се прибирате у дома — крайно необходимо е. Но кое е било толкова спешно?

Рики не продумва.

— И както сега се оказва, не е имало никакво пътно произшествие.

— Не знам. Може и да не е имало. Не мога да бъда сигурен.

— Не, не можете — съгласява се Мерлин. — Но можем да бъдем напълно сигурни в друго: решили сте, че всяко друго нещо ви е по-важно, отколкото да се уверите дали някой не се нуждае от помощ.

Рики прави опит да се извърне от мястото си, за да погледне Мерлин в очите. Не е лесно. Мерлин продължава да се усмихва с дразнещото самочувствие на човек, който владее положението.

— Може би искате да телефонирате на онзи, с когото ходихте да се видите? — Той сочи телефона. — Да се убедите, че всичко при него е наред?

Рики бързо набира номера на доктор Луис. Чува многократно звънене, но никой не вдига.

На лицето му се изписва недоумение, което не остава незабелязано от Мерлин. Преди Рики да отвори уста, той подхваща отново:

— Кое ви кара да сте толкова убеден, че онази къща е именно жилището на доктор Луис? — пита Мерлин с донякъде официален тон. — Видяхте ли нещо, което да свързва милия доктор с къщата? Семейни снимки по стените? Вестници, книги, дреболии, нещо, което наричаме „присъствие“, видяхте ли нещо подобно? Кое ви убеди, че това е къщата на милия ни доктор? Извън него самия, разбира се.

Рики напруга памет, но тя не изважда нищо подобно на бял свят. Кабинетът, в който прекараха повечето време, си бе типичен кабинет. Рафтове с книги, кресла, лампи, килим. Някакви листове върху бюрото, но той не ги разгледа. В спомените му няма нищо, свързано с уникални или характерни особености. Кухнята си бе най-обикновена кухня. Обикновени коридори свързваха помещенията. Стаята за гости, в която прекара нощта, бе стерилна като операционна.

Рики отново мълчи с ясното съзнание, че това мълчание е повече от ясен отговор за адвоката.

Мерлин въздъхва, вдигнал вежди в очакване, а сетне ги отпуска и на лицето му отново изгрява всезнаещата подигравателна усмивка. Рики си спомня един случай в колежа, когато при игра на покер погледна лицето на противника си и разбра категорично, че каквито и карти да държи, не може да го победи.

— Нека обобщя набързо, докторе — обажда се адвокатът. — Винаги съм поддържал становището, че е добре от време на време да се прави малка пауза за преглед и оценка на постигнатото, преди да се продължи нататък. Ето един такъв момент. Единственото нещо, в което можете да бъдете сигурен, е, че сте прекарвали няколко часа в компанията на лекар, когото сте познавали преди много време. В момента не знаете дали това е станало в неговия дом, или не, дали познатият ви е пострадал в пътно произшествие, или не. Не знаете със сигурност дали едновременният ви психоаналитик е жив, или не. Така ли е?

Рики понечва да отговори, но се отказва.

Мерлин продължава с малко по-тих глас, което му придава съзаклятническа нотка.

— Къде е първата лъжа? Къде е главната лъжа? Какво сте видели? Всички тези въпроси... — Адвокатът вдига неочаквано длан. След това поклаща глава, сякаш порицава капризно дете. — Рики, Рики, Рики, нека попитам нещо: Имало ли е катастрофа с лека кола тази сутрин?

— Не.

— Сигурен ли си?

— Току-що говорих с дежурния в участъка и той каза...

— Откъде знаеш, че си говорил с полицейския участък?

Рики се колебае.

Мерлин се усмихва.

— Аз избрах номера и ти подадох телефона. Ти само натисна копчето, нали? Бих могъл да набера който си искам номер, а там да чака подготвен за целта човек. Може това да е лъжата, Рики. Може би твоят доктор Луис е вече в моргата в очакване да бъде идентифициран от някой близък.

— Но...

— Не разбираш накъде бия ли, Рики?

— Добре — рязко отвърща докторът. — Накъде биете?

Очите на адвоката се присвиват лекичко, сякаш е малко подразнен от грубостта на събеседника си. Посочва сакчето в краката си.

— Той може и да не е пострадал в пътна злополука, докторе, но я си представи, че нося тук отрязаната му глава. Възможно ли е това, Рики?

Докторът подскача от изненада.

— Възможно ли е, Рики? — повтаря Мерлин със съскащ глас.

Докторът гледа сакчето. То е най-обикновено и по нищо не личи какво би могло да е съдържанието му. Достатъчно голямо е, за да побере човешка глава, а импрегнираният плат не би пропуснал кръв, така че няма петна. Но докато си го мисли, Рики усеща гърлото си да пресъхва отведнъж и сега не е сигурен кое го плаши повече: възможността в чантата наистина да се намира отрязаната глава на неговия познат, или мисълта, че не знае истината.

Вдига поглед към Мерлин и прошепва:

— Възможно е.

— Много е важно да разбереш, че всичко е възможно, Рики. Катастрофа може да се инсценира. До професионалната ти асоциация може да се изпрати измислено обвинение. Банковите ти сметки може да се проследят и източат. Твоите приятели, роднини и дори случайни познати може да бъдат убити. Трябва да действаш, Рики. Да действаш!

Докторът пита с потръпващ глас:

— Няма ли за вас никакви граници?

Мерлин поклаща глава.

— Абсолютно никакви. Това именно прави нещата толкова интересни за нас, участниците. Установените от моя работодател правила на играта са такива, че абсолютно всичко може да се превърне в неин елемент. Но същото се отнася и за твоята професия, докторе, ако мога така да се изразя. Или не съм прав?

Рики се размърдва на място.

— Може би — казва тихо той. — Махам се веднага оттук. Или вие се махайте със сака си, каквото и да носите в него.

Мерлин пуска поредна усмивка. Посяга надолу към сакчето и леко го завърта, така че в горния му край се виждат буквите Ф. А. С. Рики ги гледа втренчено.

— Не мислиш ли, че този сак, освен главата може да крие и нещо друго? Нещо, което те свързва с него, Рики? Например да е купен с някоя от кредитните ти карти, преди да бъде източена? А не допускаш ли възможността онзи шофьор, който те вози вече два пъти, да е запомнил много ясно нещо във връзка с тебе: носел си малко синьо сакче? И може да съобщи това на всеки детектив от отдел убийства, който реши да го разпита?

Рики прави опит да оближе устните си, да усети някаква влага в този сух и жарък свят.

— Разбира се — кара нататък Мерлин, — винаги мога да си взема сака, а ти да се правиш, че не си го виждал изобщо през живота си.

— Как...

— Задай втория си въпрос, Рики. Обади се в „Таймс“ още сега.

— Не знам какво...

— Веднага, Рики. Наближаваме гара Пенсилвания, а влезем ли под земята, телефонът няма да има обхват и нашият разговор свършва.

Решавай веднага! — и за да подсили думите си, Мерлин набира някакъв номер. — Ето — заявява той лаконично, — набрал съм „Таймс“. Задавай въпроса си, Рики!

Докторът поема мобифона и натиска същото копче. След малко го свързват с жената, която прие обаждането му миналата седмица.

— Обажда се доктор Старкс — започва бавно той. — Искам да пусна още една обява на първа страница. — Докато говори, мозъкът му трескаво подрежда думите.

— Разбира се, докторе. Как върви играта? — пита дежурната.

— Върви към загуба — отговаря Рики. И добавя: — Обявата е следната... — Той млъква, поема си максимално дълбоко дъх и започва:

*„Преди двадесет лета
аз в болница една
бедните зарязах бързо —
за това ли ми се върза?
Зарад майка си ли ме виниш
и не можеш да простиш?“*

Жената повтаря дума по дума и казва:

— Доста необичаен текст.

— Самата игра е необичайна — отговаря Рики.

След това отново съобщава адреса си за сметката и затваря.

Мерлин поклаща одобрително глава.

— Много, много добре. Твърде интелигентно предвид стреса, под който се намиращ. Ти можеш да проявяваш изключително хладнокръвие, доктор Старкс. Може би в по-голяма степен, отколкото сам смяташ.

— Защо просто не позвъните на своя работодател и не го осведомите... — започва докторът, но адвокатът поклаща глава.

— Не ти ли минава през ума, че ние сме също така лишени от достъп до него, както и ти? Нима допускаш, че личност с неговите възможности ще пропусне да издигне множество стени, ред защити между себе си и своите изпълнители?

Рики си казва, че това е напълно вероятно. Влакът намалява ход и рязко потъва под земята, за да продължи невидим пътя си към гарата. Вътрешното осветление пламва и озарява всичко и всички с бледожълтеникаво сияние. Покрай прозореца бързо се мяркат тъмни сенки на релси, влакове и бетонни колони. Докторът си казва, че така сигурно се чувства човек в гроба.

Мерлин се изправя, а влакът спира.

— Четеш ли понякога „Ню Йорк Дейли Нюз“, Рики? Сигурно не — ти не си таблоиден тип. На тебе ти подхожда изтънченият интелектуален стил на „Таймс“, издание за висшата класа. Моите социални корени са далеч по-скромни. Затова харесвам „Дейли Нюз“ и „Поуст“. Понякога те се занимават със събития, които не представляват интерес за „Таймс“. Докато „Таймс“ например предъква надълго и нашироко събитията в Кюрдистан, „Нюз“ и „Поуст“ ме осведомяват за ежедневието на Бронкс. В ден като днешния обаче мисля, че интересите ти ще бъдат много по-задоволени от тези издания, а не от „Таймс“. Дали се изразявам напълно ясно, Рики? Купи си тези два вестника днес, защото в тях ще прочетеш нещо твърде интригуващо. Бих казал, от изключително значение. — Мерлин прави леко движение с ръка. — Безкрайно интересно беше пътуването, не мислиш ли, докторе? Километрите се изнизаха неусетно. — Той кимва към сака. — Това е за тебе, докторе. Подарък. Подтикващо средство, както вече казах.

И рязко потегля, изоставяйки Рики в железопътния вагон.

— Чакайте! — крещи той. — Спрете!

Мерлин не се обръща. Няколко глави се извиват в тяхна посока. Пореден вик е на път да се изтръгне от гърлото на Рики, но той го потиска. Не му трябва ничие внимание. Ще му се да потъне в полумрака на гарата и да се слее с нейните сенки. Сакчето с инициалите му се е изпречило пред него като същински айсберг.

Не може да го вземе, не може и да го остави.

Сърцето му тръпне също като ръцете. Навежда се и вдига торбата от пода. Съдържанието ѝ помръдва и Рики се олюлява. Оглежда се в търсене на нещо в този свят, за което да се залови, нещо нормално, обичайно, обикновено, което да му създаде усещане за реалност.

Няма нищо такова.

Докторът хваща края на дългия цип, остава така за миг, а сетне започва бавно да го отваря. Разтваря ръбовете на чантата и надниква в нея.

Там се мъдри объл пъпеш с размери на човешка глава.

Рики избухва в смях. Обзет е от облекчение, което се излива неудържимо в хилене и кикот. Околният свят престава да се върти и отново е на фокус.

Затваря ципа и се изправя. Влакът е пуст също като перона отвън, с изключение на неколцина носачи и двама кондуктори в сини униформи.

Метнал сака през рамо, Рики върви по перона. Започва да обмисля своя следващ ход. Сигурен е, че Румпелшилцхен ще потвърди мястото и обстоятелствата, при които е лекувал майка му. Допуска безумната надежда клиниката да пази архив за лекуваните в нея преди двайсет години. Името, което така успешно му се изплъзва, може да се окаже прилежно вписано в регистъра.

Рики крачи бодро по перона и звуците от подметките му отекват в пустия сумрак наоколо. Сърцето на гарата е далеч напред и той се насочва уверено към светлините на главната чакалня. Както марширува с войнишки устрем към осветените хорски тълпи, той съзира някакъв носач, приседнал върху количка за багаж и потънал в четене на „Дейли Нюз“, докато чака пристигането на следващия влак. Точно в тази секунда мъжът разгръща вестника и Рики съзира крещящото заглавие на първа страница, набрано с големи черни букви, така че да не убегне от ничие внимание. Там пише: **ЧЕНГЕ ОТ ТРАНСПОРТНАТА ПОЛИЦИЯ В КОМА.**

А подзаглавието гласи: **РАЗСЛЕДВАТ БИВШ СЪПРУГ.**

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Рики сяда на дървена пейка наред гара Пенсилвания с броеве на „Поуст“ и „Нюз“ в скута, безразличен към околните човешки тълпи, приведен като едничко дърво в полето, огънато под напора на силен вятър. Всяка прочетена дума сякаш нахлува в неговото съзнание, обикаля и се върти като кола по лед, загубила управление, чиито колелета се плзгат с безпомощен бяс, неспособни да спрат устрема ѝ към неизбежен сблъсък.

И двата репортажа съдържат едни и същи основни факти: Джоан Ригинс, трийсет и четири годишна детективка от Транспортната полиция на Ню Йорк, е ударена от изчезнал веднага след произшествието шофьор на лека кола. Това се е случило снощи съвсем близо до жилището на пострадалата, докато пресичала улицата. Полицайката спешно е оперирана в Бруклинския медицински център, където се намира на командно дишане и в момента. Състоянието ѝ е критично. Свидетели съобщават и за двата вестника, че са забелязали червен файърбърд понтиак да се изтегля скоростно от местопроизшествието. Подобна кола притежавал прогоненият от пострадалата съпруг. Макар самата кола да е все още в неизвестност, полицията разпитва бившия съпруг. Според „Поуст“ мъжът твърди, че неговата ярко биеща на очи кола била открадната вечерта преди инцидента. „Нюз“ разкрива, че срещу него има съдебна заповед за ограничен достъп, издадена по искане на детектив Ригинс за времето на бракоразводния процес, както и друга заповед, поискана от неназована нейна колежка, която първа се притекла на помощ на младата жена след тежкия инцидент. Същият вестник допълва, че през последната година на брака им съпругът нееднократно е заплашвал публично бившата си жена.

Случаят е мечта за таблоида, пълен с просташки намеци за пикантни сексуални тройки, бурни изневери и диви страсти, довели в крайна сметка до смъртоносно насилие.

Рики знае, че всичко е тотално невярно.

Не по-голямата част от фактите, разбира се, но нещо съществено: мъжът, когото разпитва полицията, не е шофьорът от произшествието, макар така чудесно да се вписва в образа на удобния за всички заподозрян. Рики знае, че ще им трябва доста време, за да започнат да вярват на твърденията на бившия съпруг, и още повече, докато проверят изцяло неговото алиби. Докторът предполага, че човекът със сигурност е подклаждал у себе си мисли и желания за подобно деяние, и подозира, че режисьорът на самото събитие е бил наясно по въпроса.

Рики мачка и извива страниците на „Нюз“, а после ги захвърля на пейката, сякаш току-що е извил врата на някакво дребно животно. Минава му през ума да се свърже с ангажираните по случая детективи. Или с шефа на Ригинс в Транспортната полиция. Опитва да си представи някой от нейните колеги, който изслушва неговото повествование. Поклаща глава с нарастващо чувство на отчаяние. Няма никаква вероятност някой да се отнесе сериозно към евентуалните му показания. Ни най-малка.

Накрая вдига с усилие глава, отново обзет от познатото усещане, че го наблюдават. Изучават реакциите му. Оценяват ги като в някакъв безумен клиничен експеримент. От тази мисъл чувства внезапно кожата си студена и лепкава. Настръхва. Оглежда огромното пространство на гарата. За няколко мига край него са се източили десетки, стотици, може би хиляди пътници. Но Рики изпитва чувство на безпределна самота.

Надига се и се затътря като пребит през чакалнята към стоянката за таксите. Точно на централния вход се е изтъпанил някакъв бездомник, който проси дребни монети. Това изненадва Рики, понеже му е позната провежданата от полицията политика на прочистване на по-представителните места от подобни елементи. Спира и пуска каквито монети намира у себе си в картонената чашка от кафе на просяка.

— Ето — казва му той, — не ми трябват.

— Благодаря, господине, благодаря — отвърща мъжът. — Бог да ви благослови.

Рики го позаглежда за момент, забелязва раните по ръцете, частично скритите от рошава брада лишеи по лицето. Мръсотия, кал, дрипи. Съсипан от уличния живот и душевно заболяване, този човек може да е на четирийсет, а може и на шейсет години.

— Зле ли ви е? — пита Рики.

— Не, сър, не, сър. Благодаря. Бог да ви благослови, щедри господине. Някоя монетка? — върти глава към друг минавач. — Някоя монетка? — почти тананика той привичната си песен, вече без да обръща внимание на все още изправения пред него Рики.

— Откъде сте? — обажда се неочаквано докторът.

Бездомникът го поглежда с внезапно недоверие.

— От тук — казва той предпазливо, като сочи тротоара под себе си. — От там — посочва улицата. — От всякъде — завършва дрипльото, извил ръце в кръг над главата си.

— Къде е домът ви?

Мъжът посочва челото си. Рики го разбира.

— Е, добре — казва той, — приятен ден.

— Да, сър, да, сър. Бог да ви благослови, сър — продължава напевно мъжът. — Някоя монетка?

Рики си тръгва с неочакваната мисъл дали този епизод няма да струва живота на бедния бездомник. Поема към такситата и се пита дали всеки, до когото се доближи поне за миг, не се превръща автоматично в мишена като детектив Ригинс, може би като доктор Луис. Като Цимерман. Една тежко ранена, един в неизвестност, един мъртвец. Равносметката: ако има приятел, не може да потърси помощта му, ако има любима, не може да отиде при нея. Ако има адвокат, не може да потърси съвета му. Не може дори да си направи пломба на внезапно заболял зъб, без да изложи на опасност живота на зъболекаря. Когато и да доближи, прави го уязвим.

Рики спира за миг и поглежда ръцете си. Отрова, казва си той.

Превърнал съм се в отрова.

Потресен от тази мисъл, отминава колоната таксита. Продължава пеша през града към „Парк Авеню“, а звуците и движението на града в неспиращ поток се плъзгат край него, оставят го в пълна тишина, безчувствен към света наоколо, докато неговият собствен свят се свива с всяка следваща крачка. До апартамента са почти шейсет пресечки и той изминава цялото разстояние, без дори да си даде сметка за това, че диша.

Рики заключва своето жилище отвътре и се свлича в креслото си. Тук и прекарва остатъка от деня и цялата последвала нощ. Не смее да

излезе, не смее да остане вътре, не смее да си спомня, не смее да остави съзнанието си пусто, не смее да будува, страх го е да заспи.

Очевидно е задрямал по някое време призори, защото, когато се пробужда, денят вече ври и кипи отвън. Вратът му е схванат и всяка става в тялото му протестира срещу принудително прекараната в седнало положение нощ. Надига се уморено и тръгва към банята, където си измива зъбите и плисва вода в лицето си, преди да се погледне в огледалото с мисълта, че напрежението е оставило отпечатък във всяка бръчка и всяка черта на това лице, което е негов образ за пред света. Минава му през ума, че от времето на последните дни в земния живот на жена му не е имал толкова отчаян вид, който в емоционално отношение, казва си печално той, изразява неговата непосредствена близост до смъртта.

Хиксовете в календара на бюрото запълват над две трети от датите.

Отново опитва да се свържа с доктор Луис в Райнбек и отново с предишния успех. Търси помощ от телефонния указател за района с надежда да е направена някаква промяна в номерата, но остава разочарован. Понечва да се обади в тамошната болница или морга, за да установи кое е истина и кое измислица, но не се решава. Изобщо не е убеден, че иска да научи истината.

Хваща се като удавник за сламка за една забележка, направена от доктор Луис в техния разговор: всичко сторено от Румпелшилцхен има за цел да приближи Рики към него.

Но каква друга цел, освен собствената му смърт, Рики не може да си представи.

„Таймс“ е вече пред вратата и той намира въпроса си в долния край на първа страница, поместен редом с обява, че се търсят импотентни мъже за провеждане на клинични изследвания. Коридорът пред жилището му е пуст и смълчан. Пространството пред асансьора е сумрачно и прашно. Самият асансьор скърца по пътя си. Всички останали врати, боядисани еднакво в черно, с еднакви на вид златисти номера по средата, остават плътно затворени. Хрумва му, че повечето обитатели са в отпуск.

Рики прелиства нетърпеливо вестника с надежда да намери отговора вътре, защото нали Мерлин чу неговия въпрос и сигурно го е предал на своя шеф. Но сега няма и помен от намеса във вестника. Това не го изненадва. Не допуска този човек да прибегне два пъти до една и съща техника, тъй като това би подкопало неговите позиции, би приближило жертвата му до неговата самоличност.

Мисълта да чака за отговор цяло денонощие е непоносима. Рики знае, че трябва да върви напред дори без външна помощ. Единственият ход, който може да измисли, е да провери регистрите на клиниката, в която е работил в онзи кратък период преди двайсет години. Това е удар в тъмното, разбира го много добре, но все пак е нещо при безрадостната перспектива просто да си стои и да чака изтичането на определения му срок. Облича се набързо и тръгва към вратата на апартамента. Застанал вече пред нея с ръка на бравата, той застива. Обзет е от силно безпокойство, сърцето му бие като лудо, слепоочията му пулсират. Сякаш някаква нажежена топка го прогаря отвътре, а ръката му върху дръжката на вратата видимо потръпва. Някакъв вътрешен глас направо крещи, настоява да си остане у дома, предупреждава, че е смъртно опасно да излезе от апартамента. За кратък миг той се поддава и дори прави стъпка назад.

Поема дълбоко дъх в усилие да овладее паниката.

Ясно му е какво става с него. Лекувал е много пациенти с подобни симптоми. Ксанакс, прозак, всякакви успокоителни, които са достъпни, принуждавал се е да ги предписва не един и два пъти въпреки принципното си нежелание.

Прехапва устна, разбрал простата истина, че да лекуваш другите е едно, а ти самият да изпиташ страдание е съвсем друго. Прави още една крачка назад с представата, че ако не точно пред вратата, то на улицата непременно го чакат опасности от всякакъв род. Цяла тълпа разярени демони изчаква появяването му вън. Обгръща го черен вихър и той съзнава, че ако излезе, с положителност ще загине.

В този чудовищен миг всяка негова клетка зове, заклина го да се върне, да се свре в кабинета, да се скрие.

Като специалист разбира клиничния смисъл на този страх.

Действителността е по-сложна.

Бори се срещу този стремеж към отстъпление, срещу нежеланието на тялото да му се подчини, също като в миг, когато си се

навел за вдигане на голяма тежест, когато силата се възпроява срещу тежестта, волята срещу гравитацията и всичко това се подрежда в едно уравнение, от чието решаване зависи дали ще вдигнеш и продължиш, или ще се откажеш и ще останеш с празни ръце. Такъв е този момент за Рики и той напъга всяка частица от останалата му енергия, за да преодолее чувството за пълнен, безпросветен страх.

Също като хвърлил се в непрогледна и враждебна тъма парашутист, Рики отваря вратата и излиза навън. Първата стъпка е направо болезнена.

Когато най-после се появява на улицата, ризата му е цялата в петна пот, вие му се свят от изтощение. Сигурно е пребледнял, чорлав и с див поглед, защото някакъв младеж спира и го поглежда изумен, после се врътва и бърза да се отдалечи. Рики се насочва към ъгъла, олюлява се към мястото, откъдето по-лесно може да хване такси на едно от кръстовищата.

Там спира, избърсва лицето си и застава на бордюра с вдигната ръка. По някакво чудо тъкмо в този момент жълто такси заковава право пред него, за да слезе пътник. Рики протяга ръка към вратата да отвори на пасажера и същевременно да заяви по отдавна утвърден в града начин правата си върху тази кола.

От нея слиза Върджил.

— Благодаря, Рики — казва жената безгрижно. Нагласява тъмните очила на лицето си, усмихва се на смайването, изписано върху неговото. — Оставила съм ти нещо за четене в колата — добавя тя.

Без да пророни дума повече, се обръща и поема бързо по улицата. След секунди изчезва зад ъгъла.

— Айде, приятел, ще се возим ли? — подканя го нетърпеливо шофьорът.

Рики стои като вкопан на тротоара, хванал вратата с ръка. Наднича в колата и съзира оставен върху седалката брой на „Таймс“. Без да му мисли повече, скача вътре.

— Накъде? — пита шофьорът.

Рики понечва да отговори, но се сеца за друго.

— Тази жена, дето току-що слезе, откъде я качихте?

— Странна птица е тя — отвръща мъжът. — Познаваш ли я?

— Да. В известен смисъл.

— Абе, спира ме, разбираш ли, само на две преки оттук, после ме кара да спра ей там, отсреща, с включен таксиметър и си седи ей така отзад, нищо не прави, само се блещи през прозореца, долепила мобифон до ухото, ама нито говори по него, нито нищо, само слуша. Из един път вика: „Бързо карай ей там!“ — и сочи мястото, дето стоеше ти преди малко. Бута ми двайсетачка и вика: „Това е за таксата на оня човек, ясно ли е?“. Както кажете, госпожо, викам й аз и правя квото ми казва. И ето те тебе. Ама си я бива оная, а? Накъде сега?

Рики се позамисля и пита:

— Тя не каза ли накъде?

Шофьорът се усмихва.

— Каза като едното нищо, мамка му. Ама вика първо да те питам, да видим дали ще познаеш.

Рики кимва.

— Презвитерианската болница. Амбулаторията на Сто петдесет и втора улица.

— Бинго! — възкликва шофьорът, включва отново брояча и потегля.

Рики протяга ръка към оставения на седалката до него вестник. В същия миг му хрумва въпрос и той се навежда към отвора в преградата между шофьора и пътника.

— Ей — вика на водача, — онази жена каза ли какво да правите, ако дам друг адрес? Не на болницата?

Шофьорът се хили.

— Това някаква игра ли е?

— Може и така да се каже — отвърща Рики. — Но не от ония, които се играят за удоволствие.

— Не бих възразил срещу една-две игрички с тая дама, ако ме разбираш правилно.

— Напротив, бихте възразили — уверява го Рики. — Може да си мислите друго, но грешите.

Онзи кимва.

— Чувал съм такива истории, вярно е. Някои хубавици докарват повече бели, отколкото удоволствие. Не си струва входната такса, може да се каже...

— Много сте прав — отвърща Рики.

— Трябваше да те откарам в болницата, независимо от твоите инструкции. Каза, че сам ще се сетиш, като стигнеш там. Жената ми даде още петдесет заради това.

— Тя е паралийка — казва Рики и се обляга назад.

Дишането му е затруднено, а потта отново избива по ризата и люти в очите му. Взима вестника.

Открива каквото търси на тринайсата страница. Отново е надраскано с червен маркер върху голяма реклама за дамско бельо, пусната от прочут универсален магазин, така че буквите покриват стройната фигура на манекенката и замазват плитките бикини, които тя рекламира.

*„Рики, близо си ти вече,
щом се връщаш надалече.
Чест, богатство пожела,
изостави клетата жена.
Ти напред се устреми,
тя пък се самоуби.
Но детето я видя,
иска да мъсти сега.
Бедно някога, но днеска не,
нищо няма да го спре.
Ти ще зърнеш тоз регистър,
но оправя ли те туй, мистър?
Щото, Рики, клети ти,
имаш само до три дни.“*

Тези елементарни стихове, както и предишните, са подигравателни и цинични с цялата си детинщина. Напомнят му за тормоз в детска градина с присъщите му подигравки, пълни с обиди и жлъч. Но няма нищо детско в крайната цел, набелязана от Румпелшилцхен. Рики откъсва тази страница от вестника, сгъва я и я прибира в джоба на панталона си. Останалата част захвърля на пода. Шофьорът ругае под нос и води нескончаем разговор с всеки камион, лека кола, велосипедист или пешеходец, които се изпречват на пътя му. Особеното в тези монолози е, че никой не би могъл да разбере

съдържанието им. Той не смъква стъклото, за да крещи мръсотии през отворения прозорец, не натиска ядно клаксона, както правят други, от негодувание заради мудното движение. Просто си говори, дава напътствия, предизвиква, управлява словото също както управлява колата, така че по някакъв странен начин се чувства съпричастен или най-малкото елемент от цялостната картина на живота отвън. Или пък като нейна канава. Зависи от гледната точка, казва си докторът. Доста необикновено е, мисли си той, да провеждаш десетки такива несподелени разговори всеки божи ден. После се пита дали пък за всички останали е по-различно.

Таксито го оставя пред грамадния болничен комплекс. Малко по-нататък съзира входа към спешното отделение със спряла пред него линейка и голям червен надпис отгоре. По гръбнака му пропълзва ледена тръпка, макар да е непоносима лятна жега. Този мраз е спомен от последните му идвания тук, които бяха по време на финалните посещения при съпругата, докато тя водеше последна схватка със смъртоносната болест. Лъчева терапия, химиотерапия и всякакви други хитроумни посегателства над нейното измъчено тяло. Онкологичното отделение е далеч оттук, но това не намалява усещането за безпомощност и страх, което отново го обзема също както при онези последни посещения в болницата. Вдига поглед към импозантните тухлени фасади. Минава му през ума, че е имал на три пъти вземане-даване с тази институция: първия, когато работи в продължение на шест месеца в психиатричната амбулатория, преди да се отдаде изцяло на частната практика; вторият, когато болницата бе включена в предългия списък на лечебни заведения, през които мина жена му по време на безплодната борба със смъртта; и този трети път, когато идва с надеждата да открие името на една пациентка, пренебрегната или зарязана от него навремето, за да се превърне сега в заплаха за живота му.

Рики се помъква напред, насочва се към входа, неизвестно защо отворен от мисълта, че знае къде се пази болничния архив.

Някакъв шишко на средна възраст, навлякъл крещяща хавайска риза и панталон с цвят каки, и двете омазани с петна от мастило или

храна, се е разположил пред шкафовете с архива и поглежда изненадано доктора в очите, когато чува неговата молба.

— Искате регистър отпреди двайсет години? — пита той с неприкрита интонация на недоверие.

— Всичко, каквото е останало на хартия от шестмесечния период, през който съм работил тук — повтаря Рики. — Всеки пациент получава личен номер и му се завежда досие, ако е идвал дори само един път. Това досие съдържа всичко, свързано с диагнозата и терапията на пациента.

— Не съм убеден, че това е прехвърлено в компютърната система — отвръща неохотно чиновникът.

— Обзалагам се, че е — заявява Рики. — Нека проверим заедно.

— Това ще отнеме доста време, докторе — възразява чиновникът. — Имам куп друга работа на главата...

Рики се замисля за момент, представя си лекотата, с която хора като Върджил и Мерлин убеждават други да им вършат дребни услуги само с показване на някоя банкнота. В джоба си има 250 долара и той изважда двеста, които оставя върху бюрото.

— Това би трябвало да улесни нещата — казва докторът. — Може би ще помогне да преместите моя проблем най-напред в купа.

Дебелакът се оглежда и като се убеждава, че никой не вижда, смита парите с длан.

— Докторе — започва той с лека усмивка, — цял съм на вашите услуги. — Прибира банкнотите в джоба си и шава с пръсти във въздуха. — Да видим какво можем да направим — добавя той, преди да защрака по клавиатурата.

Отнема им цялото оставащо до обяд време да съставят списък от номера на отделните досиета. Макар успешно да отделят от останалите интересувания ги период, компютърът не може да определи дали става дума за мъж или жена, както и да свърже номера с името на определен лекар, който е поел конкретния случай. Шестте месеца на Рики в тази болница са от март до началото на септември. Чиновникът успява да елиминира досиетата преди и след набелязания времеви отрязък. Рики продължава да избистря критериите и успява да скъси периода до трите месеца на лятото отпреди две десетилетия. През този период в амбулаторията са открити двеста седемдесет и девет досиета на нови пациенти.

— Ако търсите определен човек — съобщава шишкавият, — ще трябва сам да проверите едно по едно всички тези досиета. Мога да ви ги извадя, но от там нататък се оправяте самичък. Няма да е лесно.

— Няма — съгласява се Рики. — Но и не съм очаквал друго.

Чиновникът завежда своя гост до малка метална маса край стената. До нея се мъдри обикновен стол и Рики сядва в очакване да му донесе съответните папки. Това отнема най-малко десет минути, но най-накрая на пода до масата се вдига купчина от 279 картонени папки. Чиновникът му дава жълтеникав бележник и някаква химикалка, свива рамене:

— Гледайте да ги оставяте в същия ред, та да не им търся после място една по една. И много внимавайте с приложенията, моля ви. Да не пъхнете документи от едно досие в папката на друго. Не че допускам някой отново да прояви интерес, нито пък ми е ясно за чий ги пазят още, но не аз създавам правилата. — И поглежда доктора. — Знаете ли кой създава правилата? — пита го той.

— Не — отвърща Рики и вдига първата папка. — Нямам представа. Най-вероятно ръководството на болницата.

Дебелият сумти презрително и се кикоти, докато се връща към мястото си пред компютъра.

— Нали сте психиатър, докторе? Мислех, че главната ви задача е да помагате на хората за създаване на собствени правила.

Рики не отговаря на казаното, но го отчита като вярна оценка за онова, с което се занимава. Проблемът е, че огромен брой най-различни типове налагат на други собствените си правила. Особено Румпелщилцхен. Отваря първото досие. Все едно отваря нечия памет, казва си Рики.

Часовете изтичат един подир друг. Чувства се като в някакъв водопад на отчаянието. Всяка папка съдържа име на пациента, адрес, координати на най-близък роднина, данни за застраховката, ако изобщо разполага с такава. Следва попълнен на машина формуляр с диагнозата, в който е очертано конкретното заболяване и състоянието на пациента. Има и предложения за терапия. Сбито и аналитично всяко име е сведено до психологическите характеристики на своя носител. Сухите слова не са в състояние да прикрият горчивата истина, която стои зад всяко първоначално посещение в тази амбулатория: сексуално насилие, гняв, наркотична зависимост, шизофрения, разбити илюзии

— истинска кутия на Пандора в психиатричната област. Амбулаторията е родена от кампаниите през шейсетте години, от напъните да се прави добро на недотам успелите в живота, като стане здравеопазването достъпно и за тях. Да дарим, е ключовият израз от онези времена. Практиката се оказва значително по-груба и не така утопична. Градските бедняци страдат от огромен брой заболявания и болничното ръководство много скоро се убеждава, че полаганите усилия си остават капка в морето. Рики постъпи на работа тук като последна фаза на своята професионална подготовка. Така поне изглеждаше за него. Когато се присъедини към лекарския колектив, той беше изпълнен с идеализма и решимостта на младия човек. Помни с какво презрение към елитарния подход на своята професия прекрачи прага на тази амбулатория, решен да направи психоанализата достъпна за най-широки кръгове от отчаяни страдалци. Тази алтруистична нагласа издържа около седмица.

През първите пет дни на новата работа някакъв пациент разби бюрото му в търсене на опии; друг дивак, който чуваше гласове, го нападна с юмруци; сеанс с млада жена бе прекъснат от разярен сводник, който връхлетя с бръснач в ръка и успя да я кльцне по лицето, както и да пореже ръката на един от охраната, преди да бъде усмирен; Рики се принуди да изпрати в спешното момиче на дванайсет години с тежки изгаряния от цигара по крайниците, което упорито отказваше да назове мъчителя си. Спомня си малката много добре: пуерториканка с меки, топли очи, гарвановочерни като косата ѝ, тя пристигна с ясното съзнание, че е принудена да дойде тук от някакъв луд, а в скоро време лудата ще е самата тя, убедена, че насилието ражда насилие по механизъм, който е непонятен за правителствените програми и клиничните процеси. Тя нямаше никаква застраховка, нямаше и пари да си плати и Рики я прие пет пъти, колкото безплатни срещи позволява бюджетът, положи усилия да изкопчи информация за мъчителя, но без успех, понеже тя знаеше, че това ще ѝ струва живота. Спомня си безнадеждността на онзи случай. Знае, че дори да е оцеляла, тя е все пак обречена.

Рики отваря друга папка и се чуди как изобщо е издържал половин година на това място. Спомня си, че през цялото прекарано тук време се бе чувствал съвсем безпомощен. И му идва на ум

мисълта, че тази безпомощност не е по-различна от сегашната, когато е в ръцете на Румпелшилцхен.

С разбунени от тази мисъл чувства той потъва в дебрите на 279-те съдби на хора, които е срещал и лекувал преди толкова много години.

Почти две-трети от тогавашните му пациенти са жени. Както толкова много други, обречени на мизерия, те носят белезите на психиатричното заболяване така открито, както синините или раните от насилието, на което са всекидневна жертва. Видял е всичко, от наркомании до шизофрения, и ясно помни отвратителното чувство на безсилие, от което не може да се освободи. И бе избягал към върховете на средната класа, откъдето е дошъл и където проблемното самочувствие и съответните неприятности може да бъдат ако не излекувани, то поне докарани до състояние да бъдат приети. В тази клиника се бе чувствал глупак, защото на кой разумен човек би минало през ума, че е възможно с приказки да се помогне на тези изпаднали до дъното хора, да се облекчат душевните им мъки, докато истината е по-различна и може би малко кураж и един добър пистолет ще се окажат най-правилното решение. То бе взето от неколцина, стигнали до извода, че такъв край е за предпочитане пред безкрайните мъки.

Рики отваря нова папка и вижда своя почерк. Изважда тези бележки и се опитва да свърже името на корицата с написаното от него самия. Но лицата остават неуловими и неясни, потръпващи в далечината като нажежен въздух над лятна магистрала. „Кой си ти?“, пита се Рики. И продължава: „Какво стана с тебе?“.

На няколко крачки от него чиновникът изпуска химикалка и с едва чута псувня се навежда, за да я вдигне от пода.

Рики го наблюдава, докато той се изправя и отново забива нос в светещия пред него екран. И в този миг разбира нещо. Начинът, по който се е прегърбил леко над бюрото, нервното почукване с химикалката по плота, безмълвното отпускане върху стола, всичко това представлява език, който Рики би трябвало да разгадае още в първия миг или поне когато онзи загреба предложените му пари. Той тихо става и се приближава зад гърба на човека.

— Къде е? — пита докторът с глух глас, впил здраво пръсти в ключицата на дебелака.

— Ох! Кое? — Чиновникът е шашнат. Прави опити да се извърти, но натискът от пръстите на посетителя върху костите и плътта му силно ограничават неговите възможности. — Ох, бе! Какво ти става?

— Къде е? — повтаря въпроса си Рики с по-остър глас.

— За какво говорите? Мама му стара! Пуснете ме!

— Не и преди да ми кажеш къде е — отвърща Рики. Вече е протегнал и лявата си ръка, с която се кани да стисне за гушата своята жертва. — Не те ли предупредиха, че съм готов на всичко? Не ти ли казаха в какво състояние съм? Не знаеш ли, че може да откача всеки момент? Че може да те пречукам?

— Недейте! Моля! Ох! Нищо не ми казаха! Пуснете!

— Къде е?

— Взеха го!

— Не ти вярвам.

— Така е!

— Добре. Кой по-точно го взе?

— Мъж и жена. Преди две седмици. Дойдоха тук.

— Мъжът беше скъпо облечен, но крещящо? И каза, че е адвокат? А жената хубавица, така ли?

— Точно така! Те бяха. Какво, по дяволите, става?

Рики отпуска хватката и човекът мигом се дръпва от него.

— Господи — стене той и разтвива ключицата си. — За какво е целият зор?

— Колко ти платиха?

— Повече от вас. Много повече. Не му отдадох голямо значение. Някакво си досие от едно време, в което никоя жива душа не е надникнала от двайсет години насам. Какво лошо съм сторил?

— Те какво ти казаха?

— Мъжът каза, че се отнасяло до някакъв процес, свързан с наследство. Но ми даде визитна картичка и обеща да върне папката, след като си свърши работата. Не видях нищо нередно в цялата работа.

— Особено след като ти даде и парици.

Чиновникът гледа тъпо и свива рамене.

— Хиляда и петстотин. В новички банкноти. Измъкна ги, без окото му да мигне, като някакъв гангстер от стар филм. Две седмици се бяхтя аз за толкова пари.

Символиката на сумата не убягва от вниманието на Рики: петнайсет дни по сто за всеки. Поглежда купчината папки и се отчайва при мисълта за часовете, които е пропилял над тях. Сетне присвива очи и вперва злобен поглед в шишкото.

— Значи папката, която ми трябва, липсва?

— Съжалявам, докторе, нямах представа, че става дума за нещо толкова важно. Искате ли визитката на онзи човек?

— Имам си я вече — отказва Рики, без да отлепя втренчен поглед от чиновника. Той се върти на място от неудобство. — Та плащат ти те и отнасят папката, но ти не си чак такъв глупак, нали?

Мъжът леко потрепва.

— Какво искате да кажете?

— Каквото казах: не си толкова тъп. И не си прекарал толкова години в архивна служба, без да научиш някой и друг трик за опазване на собствената кожа, нали? Значи какво, липсва една папка измежду всичките тук, но ти се сети да направиш нещо, преди да я хване липсата.

— Какви ги приказвате?

— Не си им дал досието, без да го копираш, надявам се. Независимо от получената сума ти е хрумнало, че друг, дете може би ще се яви, казвам само „може би“, току-виж се оказал по-дашен от адвоката и жената. Даже може именно те да са те светнали, че някой ще дойде да я търси тая, точно тая папка, не съм ли прав?

— Може и да са го казали.

— И може би, само може би, на тебе ти е хрумнало, че е възможно да гушнеш още хиляда и петстотин, стига да си направиш копие, вярно ли е?

Мъжът кимва.

— Ще ми платите ли и вие?

Рики поклаща глава.

— Приеми като заплащане моето съгласие да не съобщавам за всичко това на шефа ти.

Чиновникът въздъхва тихо, обмисля положението и преценява най-накрая, че видът на неприятния посетител дава всички основания да повярва в сериозността на неговите намерения.

— Папката беше дебела — започва бавно той. — Успях да копирам само приемния формуляр и няколко страници бележки и

препоръки, защипани към диагнозата.

— Давай ги тука — нарежда Рики.

Чиновникът се бави.

— Не ми трябва друга беля — обажда се той. — Ами ако още някой се изтърси да я търси тая пуста папка?

— Аз съм единственият заинтересуван — успокоява го Рики.

Шишкото се навежда и дърпа едно чекмедже. Измъква плик и го връчва на доктора с думите:

— Това е всичко. А сега ме оставете на мира.

Рики надниква в плика и съзира нужните документи. Устоява на порива да ги разгледа още тук с мисълта, че трябва да е съвсем сам, когато вземе да рови в тази толкова смуцаваща част от миналото си. Пъха плика във вътрешния джоб на самото.

— Това ли е всичко? — пита той.

Чиновникът се замисля за миг, а сетне измъква друг, по-малък плик, и го подава.

— И това. Вървят заедно. Но беше прикрепен отвън на папката. Не го дадох на онзи. Не знам защо. Предположих, че съдържанието му е известно, след като знаеше всичко за случая.

— Какво е то?

— Полицейски доклад и смъртен акт.

Рики поема дълбоко дъх и пълни дробовете си със застоял болничен въздух.

— Какво толкова важно може да е свързано с някаква просякиня, която се е довякла в болницата преди двайсет години? — пита неочаквано дебелият.

— Допуснатата е грешка — отвръща Рики.

Онзи, изглежда, приема обяснението.

— И сега някой трябва да плаща?

— Така излиза — казва Рики, на път да напусне това унило помещение.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Рики излиза от болничната сграда с изтръпнали ръце и най-вече пръсти, които бе забил в телесата на дебелия чиновник. Не си спомня нито един подобен миг от своя живот, в който да е постигнал нещо с помощта на груба сила. Винаги е желал да живее в свят на общуване и убеждаване. Мисълта, че е прибягнал до физическо насилие — макар и съвсем скромно — за да сплаши един болничен чиновник, му подсказва, че е стигнал до някакъв преломен момент в своето развитие, прекрачил е невидима демаркационна линия. Рики е човек на словото или най-малкото живял бе с това убеждение до мига, в който получи писмото от Румпелшилцхен. В джоба си е прибрал името на жената, която бе лекувал в период на промяна в своя личен живот. Дали и сега не е в такъв период? Дали не е на прага на някаква промяна?

Пресича гигантския болничен комплекс в посока към Хъдсън. Стига до малък двор, разположен недалеч от „Харкнес“, специално създаден център за обслужване на специални богати пациенти. Сградата е висока, а каменнотухлените стени създават усещане за солидност и непобедимост, издигнати предизвикателно срещу многообразните болестотворни организми. Помни този двор като спокойно място, където човек може да седне на някоя пейка и оставил далеч градската шумотевица, да се вгълби в проблемите, които го мъчат и разяждат отвътре.

За първи път от почти две седмици се усеща свободен от гадното чувство, че го следят. Убеден е в пълнотата на своето усамотение. Но не очаква то да е много продължително.

Вече е седнал на пейката, а в скута му са двата получени от чиновника в архива плика. За случаен минувач той навярно прилича на лекар или посетител, излязъл за малко от болницата, за да остане насаме или да изяде на спокойствие импровизирания си обяд. Рики се поколебава при мисълта на какво ли ще попадне сега, сетне изважда документацията.

Името на жената, която е приемал преди двайсет години, е Клер Тайсън.

Взира се в буквите на това име. Нищо не му говорят.

В съзнанието му не се появява никаква физиономия. Никакъв глас не успява да прелети огромната празнота на две десетилетия. Никакъв жест, никаква мимика, нищо. Струните на паметта останат безмълвни, недокоснати. Това е само едно име сред десетки останали от онзи период.

Тази невъзможност да си припомни поне нещо го смразява.

Рики бързо преглежда приемния формуляр. Жената се е явила в амбулаторията в състояние на почти изострена депресивна психоза, комбинирана с почти панически страх. Прехвърлена е от спешното, в което е постъпила за лечение на външни наранявания и контузии. Записани са сведения за бурна връзка с някакъв мъж, който не е баща на нито едно от трите ѝ деца. Те са съответно на пет, осем и десет години, но имена липсват. Тя е само на двайсет и девет и е дала адрес в жилищен комплекс недалеч от болницата, за който Рики и сега си спомня, че е доста гнусно място. Няма здравна застраховка и работи на половин ден в магазин за хранителни продукти. Не е от Ню Йорк, а в графата за най-близки роднини е отбелязан адрес в градче във Флорида. Единствените други две попълнени графи от приемния формуляр съдържат социалния номер и телефона ѝ.

Поглежда втория лист, диагностичен формуляр, и разпознава своя почерк. Написаното го изпълва с ужас. То е сбито, кратко и по същество.

Госпожица Тайсън се представя като двайсет и девет годишна майка на три малки деца, поддържа вероятно тежко усложнена интимна връзка с мъж, който не е техен баща. Заявява, че бащата я е напуснал преди няколко години, за да отиде на работа на петролните сонди в Югозапада. Няма здравна застраховка и може да работи само на половин ден, тъй като не разполага със средства, за да си позволи нужната помощ за отглеждането на децата. Получава помощи от щатски и федерални фондове, купони за храна и субсидиране на месечния наем. Заявява също, че не може да се върне във Флорида, понеже родителите ѝ са скъсали с нея всякакви отношения, недоволни от връзката с бащата на децата ѝ. Освен това заявява, че не разполага със средства за подобно преместване.

Госпожица Тайсън изглежда жена над средното интелектуално равнище, която проявява дълбока загриженост за децата и добруването

им. Завършила е гимназия и два курса в колеж, от който отпада след забременяването си. Страда от системно недохранване и е развила постоянен тик на десния клепач. Избягва да гледа събеседника в очите при обсъждане на проблемите си и вдига глава, само когато стане дума за децата ѝ, за които твърди, че са много близки помежду си. Отрича да чува гласове, но признава пристъпи на необясним плач, които не успява да овладее. Признава, че живее единствено заради децата, но отрича други симптоми, които да подсказват самоубийствени настроения. Отрича да е зависима от опиати и не показва външни признаци за употреба на такива, но все пак е наложително провеждане на съответните тестове.

Първоначална диагноза: Остра депресия, породена от мизерни условия на живот. Личностни смущения. Възможна наркомания.

Препоръка: Амбулаторна терапия в рамките на разрешените пет безплатни сеанса.

Друг лист съдържа информацията, че Клер Тайсън го е посетила в клиниката четири пъти, а за петия уговорен сеанс не се е явила. Значи, казва си Рики, старият му наставник доктор Луис греши поне в това отношение. Но после му идва друго на ум и той разгръща копието от смъртния акт, заверено с печата на съдебния лекар, и сравнява датата с тази от приемния формуляр.

Петнайсет дни.

Обляга се назад. Жената се е явила в болницата, изпратена е при него, а след половин месец е вече мъртва.

Смъртният акт сякаш пари в ръката му и Рики плъзва бърз поглед през него. Клер Тайсън се е обесила в тоалетната на своето жилище с мъжки кожен колан, прекаран през стърчаща под тавана водопроводна тръба. Аутопсията показва, че е претърпяла побой малко преди да сложи край на живота си и е била бременна в третия месец. В придружаващия полицейски доклад се казва, че във връзка с побоя е разпитван мъж на име Рафаел Джонсън, който не е бил задържан. Трите деца са предадени на социалните служби за уреждане на по-нататъшната им съдба.

И толкова.

Нито една от написаните на машина думи не може да предаде дори приблизително ужаса на последните дни и часове на Клер Тайсън. Мизерията на нейната смърт. Самата дума мизерия не е в

състояние да даде каквато и да било представа за оня свят на мръсотия, плъхове и безнадеждност. Терминът депресия едва-едва се доближава до истината за бремето на черната мъка, с която е била принудена да живее всеки миг. В житейския водовъртеж, понесъл Клер Тайсън, има само едно нещо, което я мотивира: трите деца.

Ето това е, казва си Рики. Сигурно му е казала, че отива в болницата, за да се срещне с него, с Рики, и да получи професионална помощ. Дали е споделила, че аз съм последният ѝ шанс? Че вижда в мене някаква надежда за промяна? С какво ли съм събудил тази надежда, която е предала по-нататък на трите деца?

Каквото и да е било, оказало се е недостатъчно, понеже жената се е самоубила.

Смъртта на майката трябва да е била повратен момент в живота на трите деца и особено на най-голямото, казва си Рики. А той дори не е запомнил нищо във връзка с тази смърт и с този обречен живот. Жената не се е явила за своя последен сеанс, а той не е предприел нищо. Не си спомня дори един телефон да е звъннал, подтикван от безпокойство. Попълнил е формулярите си и е забравил напълно за тази жена. И за децата.

А сега едно от тях ще му отмъсти.

Трябва да открие кое е, това е Румпелшилцхен.

Надига се от пейката с мисълта, че му предстои много работа. В известен смисъл е доволен, че времето и обстоятелствата го притискат така неумолимо, защото в противен случай щеше да се изкуши от възможността да прави анализи и оценки на поведението си от едно време.

Остатъкът от деня Рики прекарва в бюрократичния ад на град Ню Йорк. Въоръжен само с имена и адрес отпреди дваисет години, той се мята от една социална служба към друга, от един отдел на Департамента за младежта и децата към друг, мъчи се да установи какво се е случило с потомците на Клер Тайсън. Дразнещото в този негов кръстоносен поход из чиновническото царство е, че както той, така и всички служители по местата, които посещава, са убедени, че някъде съществуват писмени данни относно съдбата на трите деца. Откриването им обаче из неадекватния свят на компютърни база данни

и натъпкани със стари архиви помещения изглежда абсолютно невъзможно. Поне първоначално. Явно ще са необходими изключителна упоритост и много време. На Рики му се иска да бе разследващ репортер или детектив, изобщо човек, свикнал да прекарва търпеливо безброй часове в досадно дирене из плесенявали складове. Но той не е такъв. Нито разполага с толкова време.

Три души са свързани с мене посредством тъничка нишка, чието скъсване ще ми струва живота, казва си Рики, докато се сражава с поредния чиновник в поредния кабинет. Тази мисъл му дава нови сили.

Изправил се е пред латиноамериканка с приятна външност в архива на съда за малолетни. Косата ѝ е буйна и гарвановочерна, опъната и вързана отзад, така че чудноватите модерни очила със сребърни рамки доминират на физиономията ѝ.

— Докторе — казва тя, — това не е достатъчно дори за начало.

— Само с толкова разполагам.

— Ако тези три деца са били осиновени, всички данни са под възбрана. Може да се получи достъп до тях, но само със съдебна заповед. Не е невъзможно да се вземе такава, но е много трудно. Разбирате ли какво имам предвид? Най-често си имаме работа с пораснали деца, които издирват кръвните си родители. Съществува процедура, която сме длъжни да спазваме в подобни случаи. Но исканото от вас е по-различно.

— Разбирам, обаче времето ме притиска много...

— Всеки бърза. Никой няма време. Какво му е толкова спешното след цели двайсет години?

— Медицински спешен случай.

— Е, съдия би проявил навярно разбиране в случая. Подгответе документи, получите заповед и ще видим какво можем да направим.

— Това би отнело доста дни.

— Така е. Тук нещата не стават бързо. Освен ако не познавате лично някой съдия. Идете да поговорите, изкрънкайте един подпис.

— Времето е основен фактор.

— За повечето хора е така. Съжалявам. Но има и друг начин да си помогнете.

— Какъв?

— Научете мъничко повече за тези лица, качете една от новите програми на компютъра си. Може и да се доберете до някаква информация. Знам няколко случая, при които е подходено с успех по този начин. Дава много добри резултати. Първата работа на частен детектив, след като ви вземе парите, е да направи именно това.

— Не разбирам нищо от компютри.

— Така ли? Докторе, живеем в модерен свят. Тринайсетгодишният ми син изравя от мрежата неща, за каквито и през ум няма да ви мине. Истина ви казвам. Издири братовчедка ми Виолета, която не съм виждала от десет години. Тя работи в някаква болница чак в Лос Анджелис, но той я намери. За един-два дена. Трябва да опитате по този начин.

— Ще го имам предвид — обещава Рики.

— Би било от голяма полза, ако се доберете до номера на социалната застраховка или нещо подобно — добавя жената.

Гласът ѝ е приятен и белязан от лек акцент. Очевидно разговорът с Рики е за нея добре дошло разнообразие в скучната рутина на работното всекидневие. Създава впечатление, че макар думите ѝ да описват непостижимостта на исканото от него, все пак не ѝ се ще да го отпрати. Докторът си мисли, че понеже приближава край на работното време, тя не иска да се разправя с друг посетител, а задържа него колкото е необходимо, за да си тръгне след това. Иска му се да се махне, но не знае какво да предприеме по-нататък.

— Какъв лекар сте? — пита неочаквано тя.

— Психолог — отвръща Рики и забелязва, че отговорът му кара чиновничката да завърти очи.

— Четете ли мисли, докторе?

— Не става така тая работа — отговаря Рики.

— Сигурно. Иначе щяхте да сте нещо като магьосник — кикоти се жената. — Ама сто на сто можете да предвидите някакви следващи стъпки на хората, а?

— Донякъде, но не чак колкото си мислите.

Жената се усмихва.

— В нашия свят, ако имате малко подходяща информация и знаете къде точно да търсите, можете да се доберете до важни неща. — Сочи с пълната си ръка компютъра и клавиатурата пред себе си.

— Сигурно — съгласява се Рики и след кратка пауза поглежда отново книгата, получени от болничния архив. Забелязва в полицейския доклад нещо, което би могло да се окаже от полза. Полицаяте, разпитвали Рафаел Джонсън, агресивно настроения приятел на мъртвата жена, са отбелязали номера на неговата социална застраховка. — Тоест — обажда се Рики, — ако ви дам име и социален номер, ще ми изровите ли жив човек?

— Още ли живее тук? Гласува ли? Задържан ли е под стража?

— Сигурно отговорите и на трите въпроса са „да“. Или поне на два от тях. Не знам дали гласува.

— Би могъл. Как му е името.

Рики показва на жената полицейския доклад. Тя хвърля бърз поглед наоколо, за да провери дали някой не гледа към тях.

— Нямам право да върша това — мърмори тя, — ама вие сте лекар и всъщност... ще видим какво ще излезе.

Чиновничката чука с червени нокти по клавишите.

Компютърът започва да шуми и издава типичните си електронни звуци. Върху екрана излиза някакъв надпис и веждите на жената скачат изненадано нагоре.

— Този е много лошо момче, докторе. Сигурен ли сте, че точно той ви трябва?

— Какво има?

— Има грабеж, още един грабеж, нападение, подозрение за съучастие в организирани кражби на коли, шест години в „Синг-Синг“ за въоръжен грабеж. Изтърпял си ги е. Гадно досие, общо взето. — Жената чете нататък и внезапно възкликва: — Опа!

— Какво?

— Няма да може да ви помогне, докторе.

— Защо?

— Някой му е вдигнал мерника.

— И?

— Мъртъв е. От половин година насам.

— Мъртъв?

— Именно. Ето тука пише починал, има и дата. Шест месеца. Всички са се отървали според мен. Има полицейски доклад. Име на детектив от Четирийсет и първи участък в Бронкс. Случаят стои

открит. Явно някой е успял да пречука Рафаел Джонсън. Ох, гадост, голяма гадост.

— Кое?

— Май след като е бил пребит, някой го е обесил със собствения му колан на някаква тръба. Не са хубави тези работи. Ама никак. — Жената поклаща глава, но устните ѝ крият лека усмивка.

Никакво съчувствие към Рафаел Джонсън. Сигурно ги е виждала не един и двама като него.

Рики се дръпва назад. Не му е трудно да се сети кой е светил маслото на Рафаел Джонсън. И защо.

От телефонен автомат във фоайето на съда той се свързва с детектива, предал рапорта по случая на Рафаел Джонсън. Не знае дали това обаждане ще му донесе нещо, но е длъжен да опита. Гласът на детектива звучи жизнен и енергичен по телефона, а името на Рики събужда любопитството му.

— Не ми се обаждат всеки ден медицински светила от сърцето на града. Те не се движат в едни и същи среди с неожаления Рафаел Джонсън. Какво ви интересува в този случай, доктор Старкс?

— Въпросният Джонсън е имал връзка с моя пациентка преди двайсет години. Издирвам нейни близки и се надявах този Джонсън да ме насочи във вярното направление.

— Силно се съмнявам в подобна вероятност, освен ако не си бяхте платили. Защото Рафи би направил каквото и да е за когото и да било, но само срещу пари.

— Познавахте ли го приживе?

— Да го кажем така: той бе постоянно в полезрението на неколцина от тукашните ченгета. Мръсно копеле. Мисля, че ще ви е много трудно да откриете някого, който да каже поне една добра дума за него. Дребен наркодилър. Бияч под наем. Взломове, грабежи, някое и друго изнасилване. Типичен боклук. Краят му е напълно подходящ за неговата биография и си мисля още, докторе, че надали са се пролели много сълзи на погребението му.

— Знаете ли кой го е убил?

— Това е въпрос за джакпота, докторе. Но имаме известна представа.

Рики наостря слух.

— Имате ли? — пита развълнуван той. — Задържали ли сте някого?

— Не. И не е много вероятно да стане. Поне в близко бъдеще.

Току-що обнадежден, Рики отново се стихва като пробита гума.

— Защо?

— Ами при подобни случаи липсват куп веществени доказателства от местопрестъплението. Кръвни проби например, ако е имало борба, но старият Рафи е бил явно добре опакован, докато са го пердашили, а който го е направил, сигурно е носил ръкавици. Така че притискаме един по един приятелчетата му. Един снася за втория, той на свой ред за трети и така, докато се доберем до убиеца.

— Разбирам.

— Само че никой не ще да изпее човека, който е пречукал Рафаел Джонсън.

— Така ли?

— Затворническа лоялност. Код на честта от „Синг-Синг“. Наглеждаме един тип, с когото Рафаел не се спогаждал по времето, когато били и двамата под държавен покрив. Май са имали сериозен проблем. Може би разпра, свързана с вътрешния наркотичен пазар на дребно. Всеки се пробвал да пречука другия още в панделата. Със саморъчно направени ножове. Те им викат „боцкала“. Крайно неприятен способ да си отиде човек от тоя свят, поне така съм чувал. Изглежда, лошите момчета са пренесли враждата на улицата след освобождаването си. Това е история стара като света. Ще научим нещо повече за оня, който е палнал свещицата на стария Рафи, след като съумеем да притиснем по-здраво някого от бившите му дружки. Някой ще се издъни рано или късно и тогава ще завъртим машината. Трябва да разполагаме с нещо, което ще ни даде възможност да натиснем по-здраво, нали разбирате.

— Значи според вас убиецът на Джонсън е някой, с когото се познава от затвора?

— Категорично да. Казва се Роджърс. Натъквали ли сте се на това име? Гадно копеле. Също като Джонсън и дори по-лошо, защото още мърси околния въздух, докато оня гние в Статън Айланд.

— Откъде сте толкова сигурен, че е точно той?

— Не би следвало да ви го казвам...

— Бих разбрал неохотата ви да съобщите подробности...

— Тя работата е малко странна — казва полицаят. — Предполагам, че няма да навреди никому, ако ви кажа, при положение че запазите сведенията за себе си. Тоя Роджърс е оставил визитка. Изглежда, е искал приятелчетата на Джонсън да са наясно кой го е опаковал, пребил и обесил. Нещо като кратко послание до момчетата, дето са още в кафеза. Стар затворнически манталитет. Както и да е. След като го бяхтил бая време, направил му лицето на каша, счупил му и двата крака, а също така шест пръста на ръцете, малко преди да го закачи на тръбата, тоя тип заделил време за авторски подпис: издълбал точно по средата на гърдите му голямо кърваво Р. Гадна работа, но не оставя място за съмнение.

— Буквата „Р“?

— Именно. Като визитка, нали разбирате?

Така си е, казва си Рики. И човекът, за когото всъщност е предназначена, току-що я получи.

Рики се опитва да не си представя последните мигове на Рафаел Джонсън. Кой знае дали бившият затворник и дребен престъпник е имал някаква представа за оня, който му носи смъртта. Всеки удар, нанесен от него по съсипаната Клер Тайсън преди две десетилетия, му е върнат с щедра лихва. Рики решава да не прави оценка на наученото в момента, но едно нещо е ясно: човекът, който е избрал името Румпелшилцхен, е подготвил своето отмъщение много старателно и прецизно. А кръгът на засегнатите е значително по-широк, отколкото би могъл да си представи докторът.

Рики звъни за трети път в „Ню Йорк Таймс“, за да зададе своя последен въпрос. Все още стои изправен пред телефонния автомат във фоайето на съда, забил пръст в ухото си, за да се изолира от шума на хората, които напускат безбройните кабинети. Чиновникът от отдела за обяви изглежда леко ядосан, че му се обаждат в последната минута преди 18.00. Гласът му е рязък и делови:

— Добре, докторе, какво искате да напишем?

Рики се позамисля за момент, а после диктува:

*„Търся ли един от трима,
сиротен, но днес богат,
що мъсти на този свят?“*

Дежурният прочита записаното без никакъв коментар, сякаш е имунизиран срещу любопитство. Бързо записва разплащателните подробности и веднага затваря. Рики не може да си представи какво толкова привлекателно или спешно очаква този човек у дома, та дори не пожела нищо да попита във връзка с този странен текст, но е благодарен каквото и да е то.

Излиза на улицата и понечва да вдигне ръка за такси, но веднага му идва странната идея да вземе метрото. Улиците са задръстени от обичайния вечерен трафик, а към търбуха на градската железница се стича безспирен и плътен човешки поток. Присъединява се към него, обзет от необяснимо усещане за безопасност в пресата на това множество. Вагонът е претъпкан, няма места за сядане и той се държи за металната тръба, блъскан и люлян от движението на мотрисата и тълпата около себе си. Истински лукс за него е тази анонимност всред множеството.

Не му се мисли за това, че утре сутринта ще му остават само четирийсет и осем часа. Казва си, че макар да е задал въпроса във вестника, отговорът му е вече ясен и през тези две денонощия ще трябва да разбере как се казват трите сирачета на Клер Тайсън. Не знае дали ще се справи с тази задача, или не, но това е все пак нещо конкретно, върху което може да се съсредоточи, реално съществуваща някъде в света на съдилищата и документите информация. Рики не се чувства уютно в този свят, както показва опитът от днешния следобед, но неговата реалност, неговата познаваемост му дават известна надежда. Рови из паметта си с мисълта, че покойната му жена бе в приятелски отношения с доста съдии и може би някой от тях би подписал заповед за достъп до осиновителските архиви. Усмивва се при мисълта, че би могъл да свърши тази работа, а Румпелшилцхен може и да не е предвидил подобен ход.

Мотрисата продължава да се люлее и треци, сетне внезапно намалява и Рики е принуден да стисне здраво металната тръба. Трудно

му е да запази равновесие и неволно се блъска в младеж с раница и дълга коса, който не обръща никакво внимание на стълкновението.

Станцията е на две пресечки от дома му и той се измъква на открито с чувство на благодарност. Спира за момент, зашеметен от лъхация жега тротоар, а после тръгва с енергична стъпка. Не може да се каже, че е точно самоуверен, но е изпълнен с вътрешен устрем. Решава да изрови от мазето телефонното тефтерче на жена си и още отсега да започне издирването на благосклонен съдия измежду някогашните ѝ приятели. Все трябва да се намери такъв. Няма нищо гениално в този план, но може да свърши работа. Продължава по пътя си, без да е наясно дали е стигнал до този етап в целия процес, защото Румпелшилцхен е искал да стане така, или благодарение на собствения си разум. Мисълта за ужасното отмъщение срещу Рафаел Джонсън, мъчителя на Клер, го въодушевява. Рики си казва, че трябва да се направи категорично разграничение между неговата грешка, наистина обусловена от бюрократични и финансови причини, и физическия тормоз, упражнен от страна на оня престъпник. Позволява си оптимистичната мисъл, че може би всичко, което стана с него, с професионалната му кариера, с банковите сметки и пациентите му, цялата бъркотия и разруха, настъпили из един път в съдбата му, ще спре дотук, ще приключи с едно име и някакво извинение, а после той ще може да се заеме с възстановяване на живота си.

Не се замисля нито за миг относно истинската същност на отмъщението, тъй като не я познава. Не мисли и за опасността, надвиснала над главата на някой от неговите роднини, която е все така актуална.

Изпълнен донякъде ако не с истински оптимизъм, то поне с нещо като нормалност и вяра, че би могъл да стигне до успешен край в тази игра, докторът завива покрай последния ъгъл преди своя вход и замръзва на място. Точно отпред са спрели три полицейски коли с включени светлини. Има още пожарна и две жълти камионетки на комуналната служба. Мигащите полицейски светлини бляскат в настъпващия мрак.

Рики залита назад като пиян или ударен в лицето. Вижда неколцина полицаи, застанали на стълбите пред входа, да разговарят с работници в гащеризони с избили петна пот и с каски на главите. Един-двама пожарникари също участват в разговора, но когато Рики се

приближава, се отделят от групата и се мушват в червената си машина. Тя надава дълбок рев, който се смесва с воя на сирената ѝ, преди да се понесе по улицата.

Рики тръгва към групата, само подсъзнателно си дава сметка, че никой в нея няма вид на много забързан. Когато стига до събраните хора, докторът едва диша. Един от полицаите се обръща към него с думите:

— По-полека, човече.

— Тук живея — отвърща Рики. — Какво е станало?

— Тук ли живеете? — пита полицаят, макар да е току-що известен за това.

— Да — казва Рики. — Какво е станало?

Полицаят не отговаря направо.

— О, господи! Я по-добре идете при оня с костюма ей там — съветва го той.

Рики поглежда към втора група мъже. Забелязва един от съседите си, борсов агент и нещо като домоуправител на рехавата им жилищна общност, да се разправя с някакъв от комуналната служба, който е нахлузил жълта каска. Там има още двамина. Докторът разпознава отговорния за сградата общински служител и представител на собственика.

Комуналният служител говори високо и Рики го чува, когато доближава групата.

— Пукната пара не давам за създаваните неудобства. Аз решавам тези въпроси и ви казвам: дума да не става!

Борсовият агент се извърта гневно и се озовава лице в лице с Рики. Махва му с ръка и тръгва към него, загърбил компанията.

— Доктор Старкс — започва той, протегнал ръка за здрависване, — мислех, че вече сте заминали в отпуск.

— Какво става тук? — пита Рики.

— Бъркотия — отвърща онзи. — Пълна бъркотия.

— Каква?

— Полицаите не ви ли казаха?

— Не. Какво има?

Брокерът свива рамене с въздишка.

— Очевидно е станала голяма авария във водопровода на третия етаж. Няколко тръби са гръмнали едновременно поради рязко

повишаване на налягането в тях. Като бомби. Стотици литри вода заливат първите два етажа, а хората от третия и четвъртия нямат ни ток, ни газ, ни вода, ни телефон. Нищо. — Брокерът, изглежда, забелязва съкрушения вид на Рики, защото продължава с утешителен тон: — Съжалявам. Вашият апартамент е пострадал най-много. Не съм го видял, но...

— Моят апар...

— Да. А пък оня идиот от комуналното иска да се опразни цялата сграда, за да работят техническите екипи в нея...

— Ами моите вещи...

— Някой от специалистите ще ви придружи, за да си вземете каквото ви трябва. Казват, че цялата сграда е в опасност. Имате ли на кого да се обадите? Къде ще отседнете? Бях останал с впечатлението, че през август сте в Кейп Код.

— Но как е станало това?

— И те не знаят. Вероятно апартаментът, от който тръгва белята, се намира точно над вашия. А семейство Уолфсън е на почивка. Мама му стара! Ще се наложи да ги извикам. Дано са оставили някакъв телефонен номер. Познавате ли някой надежден строителен предприемач? Който прави покриви, подове и всичко останало помежду им? Обадете се и на застрахователния си агент, макар да не мисля, че ще го зарадвате много. Ще трябва да дойде веднага, за да направи оглед. Вътре вече правят снимки.

— Продължавам да не разбирам...

— Според онзи там тръбите просто са гръмнали. Може да е имало някакво запушване. Ще минат седмици, докато разберем истинската причина. Може да е имало и изтичане на газ. Каквото и да е било, гръмнало е като мина.

Рики прави крачка назад и вдига поглед към своето убежище от последните двайсет и пет години. Все едно е научил току-що за кончината на някой стар познат, на някой много близък. Обзет е от желание да види със собствените си очи, да пипне с ръка, за да може да повярва. Също като при онази последна милувка, когато усети порцелановия хлад на нейната буза и разбра, че това е краят. Махва с ръка към човека от поддръжката.

— Заведете ме вътре — иска той. — Покажете ми.

Мъжът кимва с неохота.

— Не може да се влиза просто така — казва той. — А обувките ви ще станат на нищо.

Връчва му все така неохотно сребриста каска. Тя е стара и захабена.

Когато влизат във входа, от тавана и по стените продължава да се стича вода, от която мазилката се е издула и се лющи. Влагата е ясно осезаема. Атмосферата вътре е тежка, застояла и мокра като в тропически лес. Носи се едва доловима миризма на урина, а върху мраморния под са се образували локви, които го правят хлъзгав като замръзнало езеро. Придружителят му върви малко пред него, много внимава къде стъпва.

— Усещате ли миризмата? — обажда се той. — Човек може като едното нищо да пипне някоя зараза.

Тръгват да се изкачват внимателно по стълбите, като избягват досега с водата, доколкото е възможно, обаче обувките на Рики вече шляпат на всяка стъпка и той усеща проникналата през кожата влага. На втория етаж двама младежи с работни гащеризони, гумени ботуши, ръкавици и маски на лицата размахват огромни метли, с чиято помощ се опитват да подкарат по-големите локви. Метлите също шляпат, но много по-силно от обувките на Рики. Младежите работят без излишно бързанае. До тях е застанал трети човек, също с гумени ботуши и с маска на лицето, но с евтин кафяв костюм и разхлабена вратовръзка. Той държи полароид и неуморно щрака кадър след кадър от опустошението. Светкавицата на апарата блясва и Рики забелязва огромна издутинна на тавана като готов да се пръсне цирей, в която, изглежда, се е събрала вода, тя всеки миг може да се излее връз главата на нищо неподозиращия фотограф.

Вратата на неговия апартамент зее широко отворена. Придружителят му казва:

— Съжалявам, но се наложи да я разбием. Търсехме източника на белята... — Млъква, сякаш няма нужда от повече обяснения, но след миг добавя: — Да му се... — Това също не се нуждае от обяснение.

Рики прави крачка навътре в апартамента и замръзва на място.

Домът му прилича на пометен от ураган. Над два сантиметра дебел воден слой залива пода. Електрическата инсталация е дала на късо и вони на изгоряло. Всички мебели и килими са прогизнали, някои са съсипани напълно. Големи площи от мазилката на тавана са се издули и напукали, а другаде тя е паднала и всичко долу е като заснежено в бял прахоляк. Цели парчета мазилка са се натрошили по пода. От безброй места продължава да капе кафеникава зловонна течност. Колкото по-навътре в жилището влиза, толкова по-остра става миризмата, която усети още долу.

Навсякъде цари пълна разруха. Вещите му са или наводнени, или разпилени. Сякаш могъща приливна вълна е заляла апартамента. Внимателно пристъпя към кабинета си и застава на прага. Върху кушетката е паднало огромно парче мазилка. Бюрото му е в мазилка. Горے зият три големи дупки. И от трите капе, и през трите висят като пещерни сталактити разкъсани водопроводни тръби. Подът е наводнен. Част от картините, дипломите му, както и портретът на Фройд, са паднали на пода и той е осеян с парчета стъкло.

— Прилича малко на терористично нападение, какво ще кажете? — обажда се придружителят. Рики понечва да продължи навътре, но той го хваща за лакътя. — Натам не бива.

— Но моите вещи... — казва Рики.

— Не мисля, че стъпването по този под е безопасно — заявява мъжът. — А която и да било от онези тръби може всеки момент да блъвне. Така и така, каквото ви трябва от тук, е вече унищожено. Най-добре е да се омитаме. Опасността е много по-голяма, отколкото допускате. Усещате ли миризмата? Не е само на лайна и урина, долавям воня на газ.

Рики се позамисля и пита:

— Ами спалнята?

— Същата работа. Дрехите ви и те. А леглото е натрошено от голямо парче от тавана.

— Все пак искам да видя с очите си.

— Не бива — повтаря мъжът. — Никой от кошмарите ви сънища не може дори да се доближи до тукашната реалност, така че зарежете всичко и да изчезваме. Застраховката бездруго ще покрие почти всички щети.

— Но моите вещи...

— Вещите си остават само вещи, докторе. Обувки, костюми — лесно ще ги подмените. Не си заслужават риска да се нараните или да пипнете някоя болест. Трябва да се махнем оттук и да оставим хората да си вършат работата. Нямам никаква вяра на тези тавани. Не мога да гарантирам и за подовете. Цялата сграда ще трябва да се изтърбуши. От мазето до покрива.

Точно така се чувства докторът в настоящия момент. Изтърбушен от долу до горе. Обръща се, за да последва мъжа. Зад гърба му тупва парче от таванската мазилка, сякаш да подкрепи неговите думи.

Предишната компания ги посреща отвън.

— Кофти, а? — пита брокерът. — Ужасно.

Рики поклаща глава.

— Застрахователите са вече на път — продължава съседът. Подава му визитна картичка. — Гледайте да ми се обадите през близките дни в службата. Имате ли къде да се подслоните междувременно?

Рики кима и прибира картичката в джоба си. Само едно място се е запазило непокътнато. Но надали ще е за дълго.

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Пелената на нощта го обгръща като тясна дреха, стегната и неудобна. Той притиска буза към прозореца, усеща прохладата на пробуждащата се утрин да напирва през стъклото и да се влива в него самия. Чувства тъмнината вън така, сякаш е в него. Рики жадува за утрото с надежда слънчевата светлина да победи мрака на неговото бъдеще, макар да съзнава илюзорността на тази надежда. Поема бавно въздух, усеща застоял вкус в устата, мъчи се да пропъди чувството на безнадеждност, което го е завладяло. Безуспешно.

Рики е вече шести час в последния автобус на „Бонанза“ по линията автогара Порт Оторити — Провинстаун^[1]. Слуша звуците на дизеловия двигател, това непрекъснато бръмчене, командвано от педала на газта и скоростния лост. След спиране в Провидънс автобусът най-после излиза на магистрала №6 към Кейп Код и започва постепенно да се приближава към крайната цел, като оставя пътници в Бърн, Фалмът, Хаянис, Истхам, и най-накрая следва Уелфлийт, преди да завърши цялото пътешествие в Провинстаун.

Дотук са стигнали едва една трета от първоначалните пътници. Почти всички пасажери са млади, от последните класове на гимназията, колежани и едва започнали трудовия си живот хора, всичките дошли за един уикенд в Кейп Код. Прогнозата за времето трябва да е благоприятна, казва си Рики. Ясни небеса, чудесни температури. През първите часове на пътуването младежите са шумни, засмени и весело бърбят, общуват по характерния за тяхната възраст безгрижен начин, не обръщат внимание на Рики, който седи самотен най-отзад, разделен от тях с много по-солидна преграда, отколкото разликата в годините. Но безспирното монотонно боботене на двигателя унася всички, освен доктора и сега пътниците спят в най-различни пози, оставили Рики да наблюдава отминаващите километри, както се нижат собствените му мисли.

За него няма никакво съмнение, че не проблем в тръбопровода е предизвикал аварията. Надява се подобна участ да не е сполетяла и лятната му къща.

Само тя му е останала.

Прави мислена оценка на запазеното, която по-скоро го потиска, а не го окуражава. Очаква го задръстена от спомени къща. Леко ръждясала и надрана десетгодишна хонда акорд, която държи в хамбара зад къщата единствено за лятна употреба, тъй като в Манхатън няма никаква нужда от автомобил. Няколко износени дрехи: панталони, ризи и проядени от молци пуловери. Поименен чек за 10 000 долара (приблизително), който го чака в банката. Съсипана кариера. Напълно объркан живот.

И горе-долу трийсет и шест часа до определения от Румпелцилцхен краен срок.

За първи път от много дни насам съзнанието му е изцяло завладяно от мисълта за избора, пред който е изправен: името или собствения му некролог. Предложението е някой негов близък да понесе наказание, за вида на което Рики едва сега започва да добива някаква представа. Пълен асортимент от съсипия до смърт. Вече няма никакви съмнения относно сериозността на намеренията му. Нито относно възможностите или решимостта на този човек.

Рики си мисли: въпреки цялото ми тичане, догадки и опити да разгадая пъзела изборът не се е променил нито на йота. Намирам се в положението, което създаде още първото писмо.

Поклаща глава, защото не е съвсем така. Положението му — ясно е като бял ден — се е влошило значително. Онзи доктор Фредерик Старкс, който отвори писмото в добре обзаведения си кабинет, свикнал със своя подреден живот, разпределен до минутата всеки божи ден, вече не съществува. Онзи бе неизменно човек на костюма и връзката, пригладен, сресан, изряден. Вперва поглед в прозореца, за да улови отражението си в тъмното му стъкло. Оттам го гледа някой, който няма нищо общо с човека, който смята, че бе до неотдавна. Румпелцилцхен иска да играят игра, но всичко случило се никак не прилича на игра.

Автобусът леко потръпва, а двигателят започва да утихва, което показва приближаването на поредна спирка. Рики поглежда часовника си, ще стигнат в Уелфлийт точно по зазоряване.

Може би най-чудесното нещо около отпуска му година след година е ритуалното пристигане. То е винаги едно и също и постепенно става като среща със скъп отколешен приятел след продължителна раздяла. Когато жена му умря, Рики прояви упоритост и запази всичко в утвърдения си ритуал. Всяка година на първи август с един и същ полет от летище „Ла Гуардия“ стига до малкото летище в Провинстаун, откъдето една и съща таксиметрова компания го поема, за да го достави по отдавна познати пътища пред къщата му на двайсетина километра. Процедурата по отваряне на къщата остава също така неизменна: от широкото разтваряне на всички прозорци за достъп на свежия морски въздух до свалянето на износените покривки от плетените мебели с меки възглавници и забърсване на натрупаната през годината прах по лавици и всички останали хоризонтални повърхности. Едно време си поделяха тези задачи. През последните години ги изпълнява самичък с постоянната мисъл, докато преглежда скромното количество писма — повечето покани за откриване на изложби или за участие в коктейли, които пак така привично ще отклони — че като върши сега сам онова, което преди деляха по равно, запазва призрачното присъствие на своята съпруга в живота си. И това му стига. Помага му да не се чувства толкова изолиран от света.

Тази година всичко е различно. Пристига с празни ръце, но товарът му е по-тежък от който и да било багаж, домъкнат тук през годините.

Автобусът го изтърсва най-безцеремонно върху черния макадам на паркинга пред специализиран ресторант за омари. Никога не е влизал в него през всичките тези години, отблъснат, най-вероятно, от захиления рак на рекламата отгоре, който е издокаран с лигавник, а в щипките си стиска вилица и нож. Две коли очакват своите гости и бързо заминават, качили неколцина от спътниците на доктора. Той усеща хладна влага, а над близките хълмове съзира мъглица. Призрачната светлина на утрото прави околното пространство да изглежда сивкаво и нереално като на леко разфокусирана фотография. Рики потръпва, спрял на тротоара, от усещането за промъкнал се под ризата му хлад. Той знае съвсем точно къде се намира: на малко повече от пет километра разстояние до къщата си. Минавал го е безброй пъти с колата. Но като вижда мястото от сегашната перспектива на време и обстоятелства, то му се струва чуждо и някак неадекватно, също като

музикален инструмент, който изпълнява точно написаните ноти, но в погрешна тоналност. Поколебава се за миг дали да не извика по телефона такси, но после поема по пътя с колебливата стъпка на изтощен от битка войник.

Отнема му почти час, за да стигне началото на черния път, който води към неговата къща. За това време неизбежната жега и слънчевата светлина, обещавани от августовската сутрин, са успели да наберат сила и да пропъдят частично мъглата над околните хребети. От това място в началото на пътя към своя дом той съзира три черни гарвана, на около двайсет метра по-нататък по шосето, да кълват настървено мъртъв енол. Животното е избрало погрешен момент за пресичане на пътя и само за миг се е превърнало в закуска за други животни. Гарваните го ръфат по особен начин, който мигом грабва вниманието на Рики: те подскачат край смазания труп, въртят глави насам-натам, оглеждат околността за евентуална заплаха, сякаш разбират опасността на открития път, и никакъв остър глад не може ги накара да отслабят вниманието си дори за миг. След това, убедили се в моментната си неуязвимост, птиците забиват могъщи клюнове в мършата. Кълват се и помежду си, сякаш им е неприятно да делят обилната трапеца, осигурена от някое забързано беемве или джип. Гледката е уж обичайна и не би следвало да привлече вниманието на доктора. Но тази сутрин тя го вбесява. Сякаш е режисирана нарочно за него. Мърша, казва си гневно той. Кълват мъртвите. Вдига рязко ръце и ги размахва бясно. Но птиците не му обръщат внимание. Налага се да направи няколко заплашителни крачки в тяхна посока. Тогава надават хрипкав грак и се вдигат във въздуха, за да завъртят там няколко кръга и пак да се спуснат при плячката си, щом Рики поеме по черния път към дома си. Те са много по-решителни от мене, казва си той, все още обзет от гняв, обръща гръб на цялата сцена и тръгва с неуверена стъпка през тунела от клони, вдигнал прахоляк наоколо.

Къщата е разположена само на около четиристотин метра от пътя, но не се вижда от него.

Повечето нови постройки в района носят наглия отпечатък на парите, както с дизайна си, така и с разположението. Огромни постройки са накацали по всеки склон и всеки нос с нескритата амбиция да заграбят колкото е възможно повече от гледката към океана. А когато осъществяването ѝ е невъзможно, те са вдигнати така,

че да гледат към красиви поляни или облъхвани от ветровете горички. Новите сгради са проектирани да гледат към нещо. Къщата на Рики е по-различна. Построена преди доста повече от столетие, тя е била част от малко селско стопанство, така че е разположена в края на нива. Тук някога са отглеждали царевица, а сега мястото е обявено за резерват, така че има естествена преграда между Рики и останалия свят. Къщата създава усещане за уединение и покой не с изглед, който разкрива, а с органичната си връзка със земята, в която са вкопани основите ѝ. Сега прилича малко на остарял, побелял пенсионер, леко орфан и занемарен, който си окачва медалите по празници, но предпочита да прекарва делниците в сладка дрямка на припек. Къщата е изпълнявала своите задължения десетилетия наред и сега си почива. Тя няма енергията на новите постройки, в които здравословната почивка е задължение.

Рики върви в плътната сянка на сведените клони, пътят го извежда от горичката и той съзира къщата, кацнала в края на полето. Видът ѝ почти го изненадва.

Качва се на верандата пред нея, олеква му, като открива резервния ключ точно под плочата, под която го оставя всеки път. Изчаква малко, после отключва и влиза вътре. Застоялият въздух още повече го облекчава. Погледът му бързо обхожда обстановката. Прах и покой.

Докато си изброява наум предстоящите задачи — премитане, бърсане на прах, подреждане, подготовка на къщата за неговата ваканция — почти му се завива свят от изтощение. Изкачва бавно тясната стълба към спалнята. Дъските, изкорубени и излъскани от дългогодишна употреба, скърцат под тежестта му. Стигнал в стаята си, той отваря прозореца, за да пусне вътре горещия въздух. В едно чекмедже на скрина държи снимка на покойната си жена — странно място за съхранение на нейния образ и нейната памет. Изважда снимката и притиснал я към гърдите си, както дете гушва любима играчка, се просва на паянтовото двойно легло, където е прекарвал самотен нощите си през последните три лета. Потъва почти мигом в дълбок, но неспокоен сън.

Разбира, че е преваляло пладнe, когато отваря очи в ранния следобед. Остава за миг дезориентиран, но малко по малко нещата се подреждат. Светът отвън е познат и обичан, но сега му причинява болка, сякаш гледката, от която най-много се нуждае, остава извън обсег. Пейзажът не му доставя никакво удоволствие. Също като снимката на жена му, която продължава да стиска в ръка, той остава далечен и някак отделен от него.

Рики отива в банята, за да се наплиска със студена вода. Образът в огледалото изглежда състарен. Вкопчил ръце в ръба на мивката, той си казва, че има много неща за правене и малко време, за да ги свърши.

Отдава се на обичайната лятна шетня. Посещение в хамбара, за да свали чергилото от старата хонда и да включи зарядното устройство за акумулатора, което държи там за тези моменти. След това, осигурил приток на нова енергия за машината, той се връща в къщата, за да свали покривките от мебелите и да премете на бърза ръка пода. В килера има стара четка за прах, направена от птичи пера, и сега той я взима, за да превърне цялото пространство на къщата в царство на весели пращинки, които кръжат в снопове слънчева светлина.

Както му е обичай тук, в Кейп Код, оставя вратата отключена, когато излиза. Ако го следят, което е напълно възможно, не иска Върджил, Мерлин или който и да е от антуража на Румпелщилцхен да влиза с взлом. Сякаш това омаловажава в някаква степен насилието. Не знае дали е в състояние да понесе още някое посегателство над своя свят. Жилището му в Ню Йорк, професионалната кариера, репутацията, всичко свързано с оня Рики, който бе смятал, че е, и всичко, което бе успял да изгради в този живот, е целенасочено и систематически разрушено. Усещане за крехка уязвимост започва да изпълва сърцето му заедно с чувството, че пукнатина в прозоречното стъкло, драскотина върху политурата, счупена чашка или огънат дръжка на лъжица биха му дошли в повече, отколкото е в състояние да понесе.

Приветства запалването на хондата с дълбока въздишка на облекчение. Натиска педала на спирачките и те му се виждат в ред. Предпазливо изкарва колата навън с мисълта, че сигурно така се чувства човек в навечерието на смъртта.

Доброжелателно настроен чиновник насочва Рики към стъкления офис на банковия директор. Самата банка е разположена в малка сграда с дъсчена фасада като на толкова много от старите къщи в района. Интериорът обаче е модерен като на всяка друга подобна институция, така че като цяло сградата обединява традицията с новото. Идеята се е сторила примамлива за някой архитект, но според Рики резултатът е творение, което не е нито едното, нито другото. Обаче е щастлив, че банката е тук и е отворена.

Директорът е общителен нисък мъж, с тумбак и плешива тонзура на главата, явно често излагана на слънце това лято. Той разтърсва енергично ръката на своя посетител. След това отстъпва крачка и му хвърля преценяващ поглед.

— Да не сте болен, докторе?

Рики отговаря след кратка пауза:

— Нищо ми няма. Защо?

Директорът махва сконфузено с ръка, сякаш иска да зачеркне току-що зададения въпрос.

— Простете моята неделикатност.

Рики си казва, че навярно стресът от последните дни е изписан твърде явно на лицето му.

— Пипнала ме беше една от ония летни настинки. Здравата ме разтнесе... — продължава да лъже той.

Директорът кимва.

— Понякога са доста упорити. Надявам се, че сте се изследвали за лаймска болест. В нашите условия това е първото нещо, което ни минава през ума.

— Нищо ми няма — лъже отново Рики.

— Очаквахме ви, доктор Старкс. Предполагам, че ще заварите всичко в ред, но трябва да отбележа, че това е най-необичайното приключване на сметка, което съм виждал.

— Какво имате предвид?

— На първо място онзи опит за незаконно проникване в сметката ви. Това е достатъчно необичайно за място като нашето. А днес сутринта специален куриер донесе адресирано до вас писмо, което да ви бъде връчено от банката.

— Куриер... писмо?

Директорът му подава плик от експресна куриерска служба. Върху него са изписани имената на доктора и на банкера. Изпратен е от Ню Йорк. В карето отгоре е вписана пощенска кутия и името Р. С. Скин. Рики поема плика, но не го отваря.

— Благодаря ви — казва той. — Съжалявам за безпокойствата.

Директорът изважда от чекмеджето на бюрото си по-малък плик.

— Поименен чек — съобщава той. — За сумата от десет хиляди седемстотин седемдесет и два долара. Съжаляваме, че ви губим като клиент, докторе. Надявам се, че няма да хукнете сега с чека в ръка към някой от нашите конкуренти.

— Няма — обещава Рики, забил поглед в хартийката.

— Да не би да продавате имота си тук, докторе? Бихме могли да помогнем...

— Не, нищо не продавам.

Директорът явно е изненадан.

— Тогава защо закривате сметката? Обикновено хората го правят при настъпване на някакви сериозни промени в живота им. Смъртен случай или развод. Банкрут понякога. Нещо трагично или от твърде голямо значение, което ги кара да преустроят цялото си съществуване. Да го започнат на нова сметка другаде. Но в дадения случай...

Директорът опипва почвата. Рики няма намерение да го осветлява. Продължава да гледа чека.

— Не знам дали това не създава определени неудобства. Може ли да получа парите в брой?

Директорът прави едва забележима гримаса.

— Не е съвсем безопасно да се разхождате с такава сума в брой, докторе. Не искате ли пътнически чекове?

— Не, но ви благодаря за загрижеността. Предпочитам в брой все пак.

Директорът кимва.

— Ей сега ще ги донеса. В банкноти по сто?

— Би било чудесно.

Рики остава сам за известно време. Смърт, развод, банкрут. Болест, отчаяние, депресия, изнудване, измама. Мисли си, че всяка от тези думи поотделно, както и всичките заедно, спокойно може да се използват за неговия случай.

Директорът се връща и дава на Рики трети плик, пълен с банкноти.

— Ще ги броите ли? — пита той.

— Не, имам ви вяра — отвръща Рики и прибира плика.

— Отлично, доктор Старкс, ако някога пак можем да ви бъдем от полза... ето картичката ми...

Рики прибира и нея, мърмори някакви благодарности. Обръща се да си тръгне, внезапно спира и пак поглежда директора.

— Казахте, че обикновено хората закриват сметките си, защото?...

— Обикновено, след като им се е случило нещо крайно неприятно. Искат да се преместят другаде, да започнат нов живот. Да сложат ново начало за себе си и близките си. Много от закриванията при нас, повечето, бих казал, са свързани със смъртта на възрастни хора, наши дългогодишни клиенти, чиито активи се изтеглят, за да бъдат вложени в по-смели и рискови начинания или на Уолстрийт от наследилите ги деца. Бих могъл спокойно да заявя, че почти деветдесети от закриванията при нас са свързани със смъртен случай. А може би повече. Затова вашите действия ме учудват толкова, докторе. Просто не се вписват в модела, към който сме привикнали.

— Това е крайно интересно — отбелязва Рики. — Не знаех, че е така. Но бъдете сигурен, че ако отново имам нужда от банкови услуги в този район, знам към кого да се обърна.

Тези думи предразполагат донякъде банковия директор.

— Винаги на вашите услуги — уверява го той, а Рики се обръща с мисъл за току-що наученото от банкера и тръгва към последните часове на своя предпоследен ден.

Когато се връща в къщата, безтегловният сумрак на настъпващата вечер е започнал да се спуска. Лете, казва си той, истински непрогледна тъмнина настъпва едва след полунощ. Щурци свирят в съседното поле, звезди изпъстрят небето над главата му. Всичко изглежда толкова тихо и мирно. В такава вечер човек не би трябвало да има грижи и тревоги.

Не би се изненадал да завари вътре Върджил или Мерлин, но къщата пустее в тишина. Запалва лампите и отива в кухнята, за да си направи чаша кафе. След това сяда до дървената маса, свидетелка на толкова много вечери, споделени с неговата покойна съпруга, и отваря

писмото, получено в банката. Вътре в плика на куриерската служба има още един, върху който е напечатано само неговото име.

Рики разкъсва плика и вади един-единствен сгънат на четири лист хартия. В горната си част е като бланка, така че прилича на най-обикновено делово писмо. Там пише:

„Р. С. Скин
Частен детектив
«Взаимоотношения от всякакъв вид строго
конфиденциални»
ПК 66–66
Пощенски клон «Чърч Стрийт»
Ню Йорк, КУ. 10008“

И следва кратко послание, издържано в най-обикновен сбит стил:

„Уважаеми доктор Старкс,
Във връзка с неотдавнашното Ви запитване в нашата служба имаме удоволствието да Ви уведомим, че наши оперативни сътрудници потвърждават правилността на Вашите предположения. За съжаление в настоящия момент не сме в състояние да Ви дадем подробности относно интересуващите Ви лица. Разбираме, че сте принуден да действате в съвсем кратки срокове. Така погледнато, не сме в състояние да Ви осигурим допълнителна информация. Ако нещата около Вас се променят в някакъв смисъл, можете да се свържете с нашия офис.

Сметката за извършените услуги ще изпратим след двацет и четири часа.

С най-добри пожелания, Р. С. Скин, президент
Р. С. Скин, частен детектив“

Рики прочита писмото три пъти, преди да го остави върху масата.

За него това е крайно любопитен документ. Поклаща глава с нещо като възхищение и със сигурност — като отчаяние. Адресът, а и самата детективска фирма са несъмнена измислица^[2]. Но не тук е скрита гениалността на писмото. Гениалността му е колко незначително би изглеждало то в чиито и да било очи, освен за Рики. Всеки намек за връзка между него и Румпелцилцхен е вече заличен. Стихчетата, първото писмо, съвети и напътствия, всичко това е премахнато или откраднато от него. А това писмо дава отговор на интересувания го въпрос, без да може да възбуди чието и да било външно любопитство. А и да възбуди, заинтригуваният несъмнено ще се види изправен пред непроницаема стена. Ще следва водеща наникъде следа.

Именно този аспект на посланието изглежда изключително интелигентен за Рики. Той знае кой иска смъртта му, макар да не може да го назове по име. Знае и защо се иска тази смърт. Знае още, че ако не изпълни желанието на този човек, той преспокойно ще извърши обещаното от самото начало. Да му изпрати окончателната сметка.

Известно му е, че настаналият през последните две седмици от живота му хаос ще изчезне яко дим заедно с настъпване на крайния срок. Измислената сексуална злоупотреба, която го съсипа в професионално отношение, парите, апартаментът, всичко онова, което се струпа на главата му за тези четиринайсет дни, ще загуби всякакво значение ведно с неговата смърт.

Но освен всичко това, казва си той, остава най-лошото: на никого няма да му пука.

През последните няколко години той самият се е изолирал и в професионално, и в социално отношение. Роднините, ако и да не са се отказали от него, отдавна не поддържат никакви връзки. Няма истински близки, нито истински приятели. На погребението му ще се съберат хора с официално облекло и подходяща за случая неискрена печал и фалшиво съжаление, изписани на лицата. Те ще са негови колеги. Вероятно част от бившите му пациенти, на които е успял да помогне, също ще присъстват на опелото. Лицата им ще бъдат искрени. Но основното в психоанализата е, че успешната терапия отвежда хората в свят без страх и депресии. За там ги е подготвял

самият той дълги месеци и години. Така че как би могъл да очаква от тях сълзи и мъка.

Единственият човек с истински емоции ще бъде виновникът за неговата смърт.

Аз съм напълно сам, казва си Рики.

Каква полза, ако вземе това писмо, загради с червено името „Р. С. Скин“ и напише отдолу за нуждите на бъдещия следовател „Този човек ме принуди да се самоубия“?

Та той не съществува. Не и за някой местен полицай от Уелфлийт, Масачузетс, в разгара на летния сезон, когато престъпленията са главно в средите на заможните хора на средна възраст, които карат пияни на връщане от пореден купон, в богатските къщи, където избухват битови скандали, сред развихрили се тийнейджъри, които си купуват забранена дрога.

И друго, по-лошо: кой би повярвал? Всеки би си дал сметка за фактите, свързани с неотдашната смърт на любимата жена, с професионалния крах поради погазване на служебната етика, с неотдавна настъпилия финансов провал, с току-що унищоженото жилище — благодатна почва да покълне и да съзрее желание за самоубийство.

Такава смърт ще изглежда логична за всички. Включително за колегите му в Манхатън. Погледнато странично, самоубийството му ще бъде направо христоматиен пример. Никой не би открил нищо необичайно около него.

За миг Рики изпитва гняв към самия себе си: ти сам се превърна в толкова лесна плячка. Свива здраво юмруци и ги слага върху масата.

Поема дълбоко дъх и пита високо:

— Искаш ли да живееш?

Околното пространство мълчи. Той напъга слух в очакване на нечий призрачен отговор.

— Какво в живота ти си струва да го живееш? — пита отново той.

И пак единствен отговор са неясните шумове на лятната нощ.

— Можеш ли да продължиш, ако това ще струва живота на другиго?

Въздъхва отново и сам си отговаря с поклащане на главата.

— Имаш ли избор?

Тишина.

Рики проумява с кристална яснота: след двайсет и четири часа доктор Фредерик Старкс трябва да умре.

---

[1] Bonanza Bus Lines — автобусна компания, Порт Оторити — автостанция в центъра на Ню Йорк, Провинстаун — градче в най-крайната точка на Кейп Код. — Б.пр. ↑

[2] На англ. R. S. Skin — от Rumpel/Stilt/Skin. — Б.пр. ↑

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

Този последен ден от живота на Рики протича в трескава подготовка.

От магазина на местното яхтено пристанище купува две туби по двайсет литра. Те са боядисани в сигналночервено и се използват за лодки с извънбордов двигател. Избира най-евтините, като преди това грубо е поискал действие от страна на работещия в магазина тийнейджър. Момчето се опитва да го насочи към малко по-скъпи резервоари, снабдени с показалец за оставащото количество гориво, както и с клапани, които не допускат повишаване на налягането вътре над атмосферното, но докторът отхвърля тези предложения с презрение. Момчето го пита за какво са му два, а Рики си дава труд да отговори, че за изпълнение на неговата цел един не стига. Той симулира раздразнение и нетърпение и се държи крайно неприятно и агресивно чак до момента, в който плаща със суха пара от своя резерв. Веднага след приключване на покупката Рики се сеца за нещо и най-неочаквано настоява момчето да му покаже сигналните пистолети, с които разполага магазинът. Продавачът се подчинява и изважда петшест модела. Рики отново избира най-евтиния, като пренебрегва сведението, според което далекобойността му е нищожна и не може да изстреля ракета на повече от петнайсетина метра височина. Не обръща внимание и на информацията, че малко по-скъп модел изпраща заряда много по-нависоко, с което увеличава безопасността при употреба. Рики пак се държи с обидно пренебрежение, заявява, че няма намерение да използва пистолета повече от един път, и пак плаща в брой.

Рики е сигурен, че младежът е много щастлив да му види гърба.

Следващата спирка е в аптека от голяма фармацевтична верига. Отива в дъното на помещението и иска да говори с управителя. Отнякъде изниква човек с бяла манта и с малко прекалено официални обноски. Рики се представя.

— Искам да ми се изпълни една рецепта — заявява той. Съобщава на фармацевта личния си номер в Регистъра за

фармацевтичен надзор. — Елавил. Трийсетдневна доза.

Аптекарят поклаща глава, но не като възражение, а по-скоро в израз на лека почуда.

— От доста време насам не съм го продавал, докторе. На пазара има вече по-нови препарати, по-ефикасни, с по-малко странични ефекти и във всички случаи не така опасни като елавила. Та това е направо антика. Почти никой не прибъгва до него в наши дни. Имам на склад известно количество, което е все още в срок за годност, но убеден ли сте, че тъкмо това ви е необходимо?

— Без капка съмнение — отвърща Рики.

Аптекарят вдига рамене — един вид, направил е необходимото, за да насочи клиента към правилния избор.

— На чие име да ги изпиша?

— На мое.

От аптеката Рики се насочва към малко магазинче за канцеларски материали. Пропуска изобилието от картички с отпечатан текст за всякакви случаи — от поздравии за женитба до съболезнования при смърт — и взима топче евтина разчертана хартия за писма, дузина плътни пликосе и две химикалки. На касата, където плаща покупките си, той се снабдява и с марки за писма. Трябват му единайсет. Младата жена на касата дори не вдига очи към него, докато го обслужва.

След като хвърля придобивките си върху задната седалка, докторът подгонва старата хонда по автострада №6 към Провинстаун. Този разположен на самия връх на полуострова град се намира в много особени взаимоотношения със съседните курортни селища. Той обслужва доста по-млад туристически контингент, а също и доста по-разпуснат. Гейове и лесбийки се срещат под път и над път, за разлика от по-консервативната среда на лекари, юристи, писатели и университетски преподаватели, които обитават пространството от Уелфлийт до Труро. На последните две места се почива, пият се коктейли, обсъждат се политически и литературни проблеми, както и случки, свързани с хорски раздели и разводи, семейни изневери, поради което там царят досада и скука. Лете животът в Провинстаун е подчинен на музикален ритъм и сексуална енергия. Тук не става дума за почивка и възстановяване на силите, а за тяхното максимално разходване и нови връзки. Това е място, където господстват младостта и животът. Минимална е възможността да срещне тук някой познат,

дори и случаен. Ето защо това е най-подходящото място за снабдяване с поредните неща.

В магазин за спортни стоки се снабдява с малка черна раница като на учащите се. Купува си и най-евтиния възможен портфейл, а към всичко това — средно скъпи маратонки. Тези покупки са направени без много приказки и без излишно суетене, за да не бъде привлечено нечие внимание, така че пребиваването му в магазина да протече по най-баналния възможен начин.

От една дрогерия купува бързодействаща черна боя за коса, слънчеви очила, както и чифт регулируеми патерици от алуминий — не предпочитаните от контузени спортисти подпирайки за подмишници, а от другите, които използват хора с трайни увреждания, с ръкохватки на височината на бедрото и опора под лакътя.

Предстои му още една спирка в това градче и тя е при офиса на „Бонанза“. Той се помещава в тясна стая с едно-единствено гише и три стола за посетители. Отпред има асфалтиран паркинг за два-три автобуса. Изчаква с очилата на носа пристигането на автобус, доставил група туристи за уикенда, а после влиза вътре и бързо си свършва работата.

По пътя на връщане в хондата си казва, че времето днес едва ли ще му стигне. Слънчева светлина напират през предното стъкло, а през отворения прозорец нахлува жегата. Настъпил е онзи час от летния следобед, през който хората започват да се надигат от нагорещения пясък, викат към децата да се измъкват от приборя, събират чадъри, пешкири и ярко боядисани кофички, гребла и лопатки и поемат донякъде неприятния път назад към паркираните автомобили. Това е час на преход към привичните вечерни занимания: вечеря и кино, коктейл или кротко прекарване у дома с евтино романче с прегънати по ъгълчетата страници. Това е час, години наред прекарван от самия Рики под освежаващата щедрост на горещия душ, а след това в мирна беседа със съпругата за най-обикновени житейски неща: някое особено голямо затруднение в нечия терапия при него или упорит като магаре клиент — при нея. Дребни неща за запълване на времето, които все пак се превръщат в крайпътни камъни на щастливия им съвместен живот. Спомня си ги сега и се пита защо не си ги е припомнял през изминалите години след нейната смърт. Споменът не го натъжава, както често става при останал самичък партньор. Напротив, утешава

го. Усмива се, защото за първи път от месеци насам успява да чуе гласа ѝ в своето съзнание. Пита се дали и тя се е сетила за всичко това през времето, през което се бе готвила да срещне смъртта: не за важните, изключителните неща в живота, а за тези дребните, които граничат с баналността и подлежат на толкова лека заборава. Поклаща глава. Сигурно е опитвала, раковата болка е толкова страховита, а в морфиновата мъгла спомените са били невъзможни за нея. Тази мисъл натъжава Рики.

Моето умиране изглежда по-иначе, казва си той.

Много по-иначе.

Влиза в бензиностанция на „Тексако“ и спира при една от колонките. Излиза от хондата и вади от багажника двата резервоара. Пълни ги догоре с обикновен бензин. Един от работещите тук хлапаци го забелязва и виква:

— Господине, трябва да оставите място за маслото, ако ще използвате горивото за извънбордов двигател. Някои слагат едно към петдесет, други към сто, но във всички случаи маслото се добавя в бензина...

Рики поклаща глава.

— Не е за извънбордов, благодаря.

Малкият настоява:

— Ама това са резервоари точно за тази цел.

— Вярно — съгласен е Рики, — но аз нямам подобен двигател.

Момчето свива рамене. Сигурно е от местните, казва си докторът. Гимназист най-вероятно, който не може да си представи, че резервоар ще се използва другояче, освен по предназначение, и който моментално е отнесъл клиента към категорията на летните навлеци. Това за местните означава леко презрение и дълбоко убеждение, че никой от Ню Йорк или Бостън няма и минимална представа за нещата в живота. Рики плаща, връща пълните вече резервоари в багажника — действие, което дори той свързва с повишена опасност — и отправва към къщи.

Временно оставя двете туби в дневната и отива в кухнята. Внезапно се усеща изтощен, сякаш е положил току-що неимоверни усилия. Изважда бутилка изворна вода от хладилника и жадно пие. Сърцето му сякаш ускорява своя бяг успоредно с топенето на

последните часове от този ден и той си заповядва да запази спокойствие.

Рики слага върху масата топчето хартия, сяда, взима една от химикалките и написва кратка бележка:

„До Дружеството за защита на природата:
Моля да приемете приложената сума като дарение.
Не очаквайте повече, защото нямам повече, а и след
тази нощ няма да бъда на разположение.
С уважение, д-р мед. Фредерик Старкс“

Сетне изважда стодоларова банкнота от запаса си и я запечатва заедно с бележката в един от пликовете.

Написва подобни послания и ги запечатва със същата сума в останалите пликове с марки. Остава само един. Прави дарения на Американската асоциация за борба с рака, на „Сиера Клуб“^[1], на Асоциацията за опазване на бреговата ивица, на CARE^[2], на Националния комитет на Демократическата партия. Във всеки отделен случай просто изписва името на организацията върху плика.

Когато приключва с това, поглежда часовника си и вижда, че приближава крайният час за подаване на обяви във вечерното издание на „Таймс“. Вдига телефона и се свързва със съответния отдел, както го е правил вече три пъти.

Сега обаче съобщението е съвсем друго. Никакви стихове, никакви рими, никакви въпроси. Само следното:

„Господин Р., вие печелите. Проверете «Кейп Код Таймс».“

Свършил и тази работа, Рики се връща на масата и някое време гризе края на химикалката. След това започва бързо да пише:

„До всички заинтересувани:

Направих това, защото съм самотен и не мога да понеса празнотата в своя живот. Не мога да понеса мисълта да причиня вреда още някому.

Обвинен бях в неща, за които съм невинен. Но имам вина за сторени грешки спрямо хора, които обичам, и затова предприемам подобна стъпка. Ще бъда благодарен на този, който изпрати по пощата подготвените от мен дарения. Цялото ми останало имущество да бъде разпродадено, а набраните средства да се разпределят между посочените вече организации. Каквото остане от имота ми тук, в Уелфлийт, да се придаде към защитената територия.

Към моите приятели, ако ги имам: простете.

Към пациентите ми: с надежда да ме разберете.

А към господин Р., който помогна много да стигна до това положение: надявам се да намерите собствения си път към ада в най-скоро време, защото ви очаквам там с нетърпение.“

Това писмо подписва със завъртулка, запечатва го в последния останал плик и го адресира до полицейския участък в Уелфлийт.

С боята за коса и раницата в ръка той се качва в банята на горния етаж. Следвайки точно приложените указания, Рики се появява след малко с почти гарвановочерна коса. Хвърля бегъл поглед към отражението си в огледалото, намира го малко глуповато. Изважда от шкафа някои износени летни дрехи, както и леко орфанно яке, и прибира всичко това в раницата. Друг кат дрехи е внимателно сгънат и оставен върху нея. След това навлича облеклото от днешния ден. Пъха fotografia на покойната си жена в един от страничните джобове на раницата. В друг прибира последното писмо от Румпелшилцхен заедно с малкото останали му документи, свързани със случилото се. Документите за смъртта на майката.

Отнася раницата, сгънатите дрехи, алуминиевите патерици и писмата в хондата и ги оставя на седалката до шофьора, редом с евтините очила и маратонките. След това се връща в кухнята и кротко изчаква да изтекат останалите часове на вечерта. Възбуден е, изпълнен

с нетърпение и от време на време го пронизва тръпка страх. Полага голямо усилие да не мисли за нищо, мрънка си под нос, залъгва съзнанието си. Това, разбира се, не върши никаква работа.

Рики знае, че не може да причини смърт другиму, дори на някого, когото не познава, с когото е свързан по роднинска или брачна линия. Румпелшилцхен е прав по този въпрос още от самото начало. Нищо в живота му, нито неговото минало, нито безбройните дребни елементи от онова, което го изгражда през годините, от онова, което е станал, което тепърва би могъл да стане, не означава нищо пред подобна възможност. Той поклаща глава при мисълта, че господин Р. го познава много по-добре, отколкото той сам се познава. Знаел му е и кътните зъби от самото начало.

Рики не знае кого спасява в момента, но знае, че все трябва да е някой.

Помисли по въпроса, казва си той.

Малко след полунощ се надига. Позволява си последна обиколка из къщата, като си мисли колко скъпи са му всяко кътче, всяка неравност, всяко проскърцване на дъските.

Ръцете му потръпват леко, докато полива с първата туба горния етаж. Прави го старателно, разпределя равномерно бензина. Не пропуска и леглото.

Втората туба е употребена по същия начин на долния етаж.

В кухнята Рики пуска старата газова печка и помещението се пълни бързо с отчетлив мирис на развалени яйца, а печката свисти недоволно. Вонята се смесва с мириса на бензин, който е попил и в дрехите му.

С морския сигнален пистолет в ръка Рики излиза навън. Отива при хондата, запалва двигателя и я отдалечава от къщата, оставя мотора да работи, а колата е насочена към главния път.

След това си избира позиция срещу прозореца на дневната. Миризмата откъм къщата е като тази от ръцете и дрехите му. Мисли си колко неуместни са тук тези зловония, задушили уханието на орлови нокти и диви цветя, на сол и вода при всеки лек полъх откъм океана. Рики задържа дъха си, опитва се да не мисли върху онова, което прави, внимателно се прицелва и изстрелва една-единствена ракета право в централния прозорец. Тя процепва мрака с ослепително бяла следа между мястото, където е застанал, и прозореца. Разбива стъклото със

силен звън. Очаквал е експлозия, но чува само тъпо тупване и веднага след това вижда сияние. След миг първите огнени езици се издигат от пода и обхващат цялата дневна.

Рики се обръща и тича към хондата. Докато я подкара, целият долен етаж вече гори. Поел по черния път, той чува зад гърба си експлозия — пламъците са стигнали до кухнята.

Решава да не се обръща назад, дава газ и потъва в нощта.

Рики кара внимателно и уверено до място, което знае от години и което се нарича Хоторн Бийч. Разположено е на няколко километра по тясна и усамотена асфалтирана алея, отдалечено от цивилизацията, ако не се броят няколкото стари потъмнели постройки горе-долу като неговата. Отпуска газта, докато минава край всяка сграда, която може да е обитавана. В околността има няколко плажа, които му вършат работа, но този е най-отдалечен и с най-малка вероятност да го изненада някоя среднощна тълпа тийнейджъри. Тук има неголям паркинг и вход към плажа, който обикновено се охранява от членове на местната организация за защита на природата, решила да запази малкото останали диви местенца в района. Паркингът побира не повече от двайсет и пет коли, а в девет и половина сутринта вече е пълен, защото плажът е особено живописен: широка и равна пясъчна ивица лежи в основата на петнайсетметрово възвишение от светъл пясък, украсено с шапка от пищна морска зеленина. Това е и едно от най-подходящите за сърфинг места на полуострова. Комбинацията привлича с красотата си семейства, а с вълните си — сърфисти. Вълните са високи и мощни, а има и течение, което допринася за силните усещания в техния спорт. В края на паркинга се вижда предупредителен надпис: „Силни течения и опасно мъртво вълнение. Да не се плува в отсъствие на дежурен спасител. Внимавайте!“.

Рики паркира до надписа. Остава ключовете в колата. Пликовете с даренията слага на таблото, а писмото до полицията — точно в центъра на кормилото.

Взема раницата, сгънатите дрехи, маратонките и патериците и се отдалечава от колата. Остава тези неща на височинката, на метър-два от дървен парапет, който очертава спускаща се към плажа пътечка, след като изважда от джоба на раницата снимката на жена си и я

прибира в джоба на панталона. Чува шума от разбиване на вълните, лек югоизточен вятър бръсва лицето му. Звучите от прибоя го радват, защото означават, че вълнението се е засилило след залез-слънце и сега морските талози се блъскат като разярен сумист срещу бреговата линия.

Над главата му виси пълна луна, която хвърля призрачна светлина върху плажа. Тя улеснява донякъде хлъзгавия му, осеян с препятствия път от възвишението към плажа.

Както и бе очаквал, вълните пред него реват като някой пияница, разбиват се в брега със страховит трясък, захвърлят дълги парцали бяла пяна върху пясъка.

Малък студен вихър, понесен от вятъра, го бодва в гърдите, кара го да се поколебае, да си поеме дълбоко дъх.

След това Рики съблича всичко от себе си, включително бельото, и го сгъва в спретната купчинка върху пясъка, доста над следата, оставена от най-високата точка на прилива. Няма съмнение, че нея именно ще забележи първият стъпил върху хребета на възвишението на сутринта. Изважда хапчетата, купени следобед, и ги изсипва в дланта си. Остава опаковката между дрехите. Трийсетдневна доза елавил, казва си той. Взета наведнъж, ще те събори още на третата или на петата минута. Последното, което прави, е да остави снимката на жена си до дрехите, като я затиска с едната обувка. Казва си: ти направи много за мене, докато беше жива. Направи още едно нещо, когато си мъртва.

Вдига глава и поглежда към огромната пустош на черния океан отпред. Звезди са осеяли небето сякаш с чувството, че е техен дълг да маркират границата между водите и небесата.

Нощта е подходяща да умре човек, казва си Рики.

А след това, гол като утринта, до която остават броени часове, бавно тръгва срещу побеснелите вълни.

---

[1] Най-старата, най-многобройна и най-ефективна организация за закрила на природата в САЩ. — Б.пр. ↑

[2] Една от най-големите частни международни благотворителни организации, основана след края на Втората световна война за борба с мизерията в световен мащаб. — Б.пр. ↑

ВТОРА ЧАСТ
ЧОВЕКЪТ НИКОЙ

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Две седмици след нощта на своята смърт Рики седи на ръба на кораво легло, което проскързва всеки път, щом промени положението на тялото си, и се вслушва в далечните звуци на пътното движение, които се чуват през тънките мотелски стени. Те се смесват с шума от телевизора в съседната стая, излъчващ с все сила бейзболен мач. Рики наостря уши и установява, че „Ред Сокс“ играят на „Фенуей“. Сезонът е пред закриване и те са близо до финала, но не съвсем. Минава му през ума да включи своя телевизор в ъгъла на стаята, но се отказва. Ще загубят, казва си той, а не му се ще да изпита нова загуба, макар и толкова илюзорна, колкото е тази на някакъв си спортен отбор. Той се обръща към прозореца и вперва поглед в нощта. Не е спуснал щорите и вижда светлините на преминаващите по междущатското шосе автомобили. Червена неонена реклама над отбивката за мотела известява заинтересованите, че заведението предлага диференцирани цени съобразно дължината на престоя, а и стаи с кухненски бокс като наетата от Рики, макар че акълът не му побира защо някой би желал да остане на това загубено място повече от една нощ. Освен някой като него самия, казва си той с горчивина.

Надига се от леглото и отива в малката баня. Разглежда физиономията си в огледалото над умивалника. Черната боя се сми бързо от светлата му коса и той започна да възвръща обичайния си вид. Съзира някаква ирония в това, тъй като даже и да изглежда някога като онзи, който е бил, никога вече не би могъл да стане онази личност.

През тези две седмици почти не е излизал от мотелската си стая. Първоначално беше в състояние на нещо като самопричинен шок: чувстваше се като наркоман, който се е подложил доброволно на терапия и сега цял трепери, поти се и се гърчи от болки. След това, когато тази първоначална фаза отмина, дойде гневът, заслепяваща, до бяло нажежена ярост, която го караше да обикаля в малката стая със стиснати зъби, изпълнен с гняв. На няколко пъти заби юмрук в стената. А веднъж така стисна чашата за вода в банята, че тя стана на парчета и поряза дланта му. Той се надвеси над чинията и гледаше как кръвта се

стича на бавни капки в нея, а през ума му мина мисълта колко удобно би било, ако така се източи цялата. Но болката в наранената ръка му напомняше, че е жив, и постепенно го прехвърли в друго състояние, в което всичкият страх и цялата ярост утихнаха като ветрове след края на гръмотевична буря. Това ново усещане беше някак студено като допир до метал в зимна утрин.

Едва на този етап той започна да крои планове.

Мотелската стая е жалка и похабена на вид, предназначена да приютава шофьори на тирове, търговски пътници, както и местни тийнейджъри, пожелали да се уединят за няколко часа надалеч от натрапчивите погледи на възрастните. Самият мотел е разположен надалеч от Дъръм, щат Ню Хампшир. Рики избра това място заради университета в града, това прави населението му твърде разнородно. Реши, че академичната общност надали би останала без щатски и национални вестници, които за него са важни, а и предположи наличие на големи динамични общности, сред които да се скрие. Доколкото може да съди до момента, тази част от предположенията му сякаш се потвърждава. След първите две седмици от своята смърт той започна да излиза по малко от убежището си. Отначало докъдето могат да го отнесат краката. Не заговаря никого, избягва да среща хорските погледи, избира за своите разходки странични улици и уединени квартали, сякаш очаква да бъде разпознат всеки миг или още по-лошо: да чуе някъде отзад подигравателния глас на Върджил или Мерлин. Но анонимността му видимо се запазва и той постепенно започва да се изпълва с увереност. Бързо разширява хоризонтите си, като намира една автобусна линия и с нея изучава неголемия град, като слиза на различни спирки по курса ѝ.

При една от тези експедиции попада на магазин за дрехи втора употреба и се снабдява с удивително добре стоящ му блейзър, както и с няколко износени панталони и ризи. В разположен надалеч от него магазин за стоки на консигнация открива стара кожена чанта. Очилата заменя с евтини оцветени контактни лещи. Така придобива вид на човек от университетски град, но не и някоя видна личност. Смята, че се е вписал успешно в местната среда, и се радва на новата си невидимост.

На масата в кухненския бокс държи броеве на „Кейп Код Таймс“ и „Ню Йорк Таймс“ от дните след смъртта си. Единият му е посветил

долната половина на първата си страница с тлъсти заглавия: ИЗВЕСТЕН ЛЕКАР СЛАГА КРАЙ НА ЖИВОТА СИ; СТАРИННА СЕЛСКА КЪЩА ПОГИВА В ПОЖАР. Репортерът е успял да се добере до повечето подробности, организирани от Рики: от купения и налят в нови резервоари за лодка бензин до предсмъртната записка и даренията за разни институции. Той дори е успял да подразбере нещичко за „обвинения в непочтено поведение“, без да стигне до пикантната схема, така подробно изработена от Румпелцилцхен и гениално изпълнена от Върджил. Статията споменава смъртта на жена му преди три години, както и настъпването на „финансов хаос“ в живота му, което също би могло да допринесе за пораждаване на самоубийствената идея. Прекрасно съчинение по мнението на Рики, добре аргументирано и убедително, тъкмо на каквото той се е надявал. Некрологът в „Ню Йорк Таймс“ от следващия ден е обезсърчително кратък и съдържа само един-два намека относно възможните причини за смъртта. Той го прочита с леко раздражение и дори яд, задето цял живот, неговият живот, може да бъде резюмиран в четири кратки параграфа на сбита и делова журналистика. Надявал се бе, че е оставил по-ярка следа на този свят, сега вижда, че може и да не е, и това го кара да се замисли. В некролога се казва, че не се предвиждат официални церемонии, което според Рики е много по-важно сведение. Подозира, че липсата на посмъртни почести е свързана със сексуално-професионалния заговор на Румпелцилцхен и Върджил. Никой от колегите му в Манхатън не иска да замесва името си с делото и личността на човек, внезапно представен в толкова съмнителна светлина. Той не се съмнява, че мнозина от колегите му са приели новината за неговата смърт като неоспоримо доказателство за истинността на изфабрикуваната от Румпелцилцхен постановка и същевременно с облекчение, защото на професията е спестен един шумен публичен шамар, какъвто би представлявала вестникарската връва, а тя щеше да е неминуема, ако останеше жив. Тази мисъл събужда известна неприязън у Рики срещу бившата му професия и той опитва да си самовнуши, че даже е много хубаво, дето вече няма нищо общо с нея.

Чуди се как е могъл да остане толкова заслепен чак до първия ден от ваканцията си.

И в двата вестника се съобщава, че самоубиецът се е удавил, а бреговата охрана издирва трупа му. За негово облекчение, „Кейп Код Таймс“ цитира местен капацитет, според когото труп надали ще бъде открит, като се имат предвид жестокият прибой и подводните течения в района на Хоторн Бийч.

Като си мисли сега, Рики е убеден, че тази смърт е най-добрата, която би могъл да си уреди за толкова кратко време.

Надява се всички подробности да бъдат проследени и издирени: от закупуването на успокоителните, които очевидно е погълнал, преди да се отправи към вълните, до незабравимата и изцяло нехарактерна за него грубост, проявена към хлапака в магазина на яхтеното пристанище. Всичко това е достатъчно да задоволи усърдието на местната полиция дори при липса на труп, който да бъде аутопсиран. Достатъчно също, надява се той, и за Румпелцилцхен, който трябва да се убеди в успешното изпълнение на своя план.

Това необичайно четене на подробности за собственото му самоубийство поражда силен смут у Рики, който той не е в състояние да преодолее. Тежестта на стреса от последните петнайсет дни, от момента, в който Румпелцилцхен влиза така неочаквано в живота му, до този, в който оставя старателно боси следи по изгладения от морските води пясък, подлага Рики на изпитание, за каквото не е чел в нито един специализиран текст на своята наука.

Страх, въодушевление, объркване, облекчение — най-различни противоречиви чувства го заливат почти от първата стъпка, когато, усетил допира на водата до нозете си, захвърля с все сила хапчетата навътре в океана, за да продължи покрай брега на повече от сто метра, където новата следа от стъпки — този път към брега — не би събудила подозрението на полицията, ако изобщо бъде забелязана сред множеството притурили се дотогава.

Последвалите часове изглеждат за Рики, сам в кухненския бокс, като спомени от някакъв кошмар, като подробности от лош сън, които не искат да се махнат от съзнанието и след като си се събудил, отърсил си се от съня и си започнал поредния буден ден. Рики навлича оставените на билото резервни дрехи, бърза да нахлузи маратонките, преди да бъде забелязан от някого на брега. Отначало прикрепя патериците към раницата, а после ги взема на рамо. До паркинга пред

ресторанта за омари са десет километра тичане и той знае, че трябва да е там преди останалите пасажери за Бостън в 6.00 часа.

Рики още усеща как въздухът прогаря дробовете му, докато тича по целия път. Светът наоколо е нощен мрак и черен въздух, нозете му спринтират по пътната настилка, той си представя, че това е все едно да тичаш в подземна мина. Едни очи да го открият, и край на бездруго нищожния му шанс да оцелее — и Рики тича с все сила по черния път.

Заварва паркинга празен и зачаква в тъмната сянка до ъгъла на ресторанта. Вече се подпира на патериците. След малко чува далечен вой на сирени и отбелязва с известно задоволство колко много време е минало, докато някой види пламъците на горящия му дом. След още няколко минути започват да пристигат коли, които оставят пътници за автобуса. Групата е смесена, главно млади хора, които се връщат на работа в Бостън, а също и двама-трима бизнесмени на средна възраст, явно притеснени от необходимостта да използват автобус, макар удобството на този вид превоз да е очевидно. Рики остава накрая с мисълта, че единствен той сред всички в тази прохладна ранна утрин на полуострова е изпотен от страх и напрежение. Когато автобусът пристига с две минути закъснение, Рики се е наредил с патериците си да се качи. Двама младежи му правят път и той се преборва със стъпалата, подава горе на шофьора купения предния ден билет. После се настанява най-отзад и си мисли, че дори ако Върджил или Мерлин, или който и да било друг, изпратен от Румпелщилцхен със задачата да провери обстоятелствата около това самоубийство, реши да разпита шофьора или пътниците на този автобус, никой няма да си спомни друго, освен чернокосия инвалид, без да подозира, че куцията е пристигнал на спирката на бегом малко преди тях.

Налага се да чака цял час автобуса за Дърам. Той използва времето, за да се отдалечи достатъчно от автобусната станция и да намери контейнер за боклук пред някаква служебна сграда. Пуска в него патериците и се връща отново на станцията, за да се качи на втория автобус.

Дърам по негова преценка има още едно преимущество: той никога не е ходил там и не познава никого от сегашните или бившите жители на града. Освен това харесва автомобилните номера на щата Ню Хампшир с изписаното върху тях мото „Живей свободен или умри“. Много подходящо за неговия случай, казва си Рики.

Пита се: измъкнах ли се?

Мисли, че да, но не е съвсем сигурен.

Рики се приближава до прозореца и отново гледа в непознатата тъмнина. Много нещо му предстои, казва си той. Продължава да се визира в тъмата, но вижда единствено собственото си отражение в черното стъкло. Доктор Фредерик Старкс не съществува вече. Мястото му е заел друг. Въздъхва дълбоко с мисълта, че преди всичко трябва да помисли за новата си самоличност. Когато уреди това, може да се огледа за нещо, което повече прилича на дом за предстоящата зима. Знае, че ще му трябва работа, за да попълни ограничения си паричен запас. Трябва да заздрави своята анонимност и да циментира изчезването си.

Рики обръща поглед назад, към масата. Там е оставил смъртния акт на самоубийщата, полицейския доклад за убийството на някогашния ѝ любовник и копие от досието на жената, потърсила помощта му и загърбена от доктора по време на стажа му в Презвитерианската болница. Отново му хрумва, че плаща прекалено висока цена за този единичен случай на проявено пренебрежение.

Но плащането е вече извършено и връщане назад няма.

Обаче сега сърцето му е като студена стомана; мой ред е, казва си Рики, да си събера вересиите.

Ще го открия, повтаря си докторът. И тогава ще му погодя същото, което той стори на мене.

Отива до стената и натиска ключа на лампата. Стаята потъва в мрак. От време на време фарове го прорязват и осветяват стената срещу прозореца. Той се опъва на леглото, което скърца неприятно под него.

Едно време, казва си Рики, учих упорито, за да спасявам живота на другите.

Сега трябва да се науча как се отнема живот.

Рики остава изненадан от способността си да въвежда ред в своите мисли и чувства. Психологизмът, професията, от която току-що се е оттеглил, е може би най-творческата дисциплина в областта на медицината, именно поради изменчивия характер на човешката личност. Макар да съществуват ясно дефинирани заболявания и

утвърдени методи за тяхното лечение, в крайна сметка всяко е строго индивидуално, защото няма на света две еднакви страдания. Рики е овладявал и усъвършенствал години наред гъвкавостта на терапевта, разбирането, че всеки момент всеки пациент може да прекрачи прага на кабинета му с едно или друго оплакване, а той трябва да бъде всеки миг готов да посрещне и най-невероятната проява на чувство или воля. А сега, казва си той, проблемът е как да намери сили, за да пренасочи знанията, уменията и опита, добити през годините, прекарани до кушетката, за изпълнение на уникалната задача, пред която е изправен в момента: да възстанови своя живот.

Без никакви фантазмагории относно възможността да се върне към стария начин на съществуване. Никакво връщане в Ню Йорк и възстановяване на практиката не са мислими. За това и дума не може да става. Става дума да принуди виновния за съсипеването на собствения му живот да си плати.

И щом това се случи, той ще може да продължи нататък по какъвто си избере начин. Докато сянката на Румпелцилцхен не бъде заличена от живота му, не може да има нито миг покой, нито секунда свобода.

По този въпрос е абсолютно сигурен.

Но засега не е сигурен доколко мъчителят му е убеден в правдоподобността на неговото самоубийство. Напълно е възможно, казва си Рики, само да е спечелил малко време за себе си или за някой неизвестен роднина. Положението е много интересно. Румпелцилцхен е убиец. И сега той трябва да го надиграе на собствения му терен.

Знае следното: трябва да се превърне в нов и напълно различен от предишния човек.

Тази нова личност не бива да има нищо общо с някогашния доктор Фредерик Старкс. Бъдещето му е ампутирано. Няма представа къде точно е заложил своя капан Румпелцилцхен, но че такъв съществува, Рики е напълно уверен: онзи кротува някъде в очакване на най-малкия признак, че трупът му не е изяден от рибите във водите при Кейп Код.

Знае, че му трябва ново име, измислено минало, достоверен живот.

В тази страна сме най-вече и преди всичко номера. Номерът на социалната застраховка. Номерът на банкови сметки и кредитни карти.

Номерът на шофьорски книжки. Телефонни номера и номера в адресите. Да си набави всичко това е първа негова грижа. А сетне трябва да си намери работа, жилище, да създаде около себе си свят, който да е напълно достоверен и съвсем анонимен. Трябва да стане по-нисък от тревата, а след това да започне овладяването на науката, която ще му помогне да убие онзи, който накара самия него да сложи край на живота си.

Създаването на новата самоличност не го притеснява особено. В края на краищата нали е специалист в навързването на фактите с тяхното отражение върху съзнанието на индивида. Доста по-угрижен е за начина да си осигури номерата, необходими за материализиране на новата си самоличност в обществото.

Първият му опит е пълен провал. Влиза в библиотеката на Нюхампширския университет, колкото да установи, че за да стигне до читалните, му трябва студентска или преподавателска карта, без каквато не може да мине през охраната. Гледа известно време с копнеж студентите сред купищата книги. Съществува все пак още една, доста по-малка библиотека, разположена на „Джонс стрийт“. Тя е част от общинската библиотечна мрежа и макар да няма фондовото богатство и академичната атмосфера на университетската, все пак разполага с онова, от което Рики смята, че се нуждае: книги и информация. Тя има и още едно преимущество: входът е свободен. Всеки може да влезе и да вземе за четене вестник, списание или книга, съхранявани в това двуетажно тухлено здание, и да се настани на някое от големите кожени кресла. За взимане вкъщи обаче искат карта. До една от стените на голямата читалня има четири компютъра. Както и инструкция за работа с тях, стъпка по стъпка.

Рики им хвърля око с мисълта, че може да му бъдат от полза. Без да е наясно откъде да започне, той, едновременният човек на живото слово, се забива сред книгите да търси посветената на компютрите секция. Открива я за броени минути. Накланя леко глава, за да му е по-лесно да чете заглавията по гръбчетата, и веднага забелязва нужното: „С какво да започнем пред домашния компютър — ръководство за неизкушени и уплашени“.

Сяда на едно от кожените кресла и потъва в четене. Подробностите в тази книга са дразнещи и прекомерни, мисли Рики. Предназначени за идиоти. Но те съдържат важна информация и ако

Рики не е толкова предубеден, би разбрал, че детинският подход в тази книга е предназначен за подобните нему, тъй като средното американче на десет-единайсет години вече знае всичко, което е написано тук.

След като е чел цял час, Рики отива при компютрите. Предобед е, по средата на седмицата и в края на лятото, така че помещението е полупразно. Сяда пред една от машините. На стената е закачена инструкция и той следва стъпка по стъпка написаното за влизане в интернет. Продължава нататък и екранът оживява. Още малко усилия — и той е в електронния свят. Инсталира търсачка, както е указано в инструкцията, и написва: фалшива самоличност.

След по-малко от десет секунди компютърът съобщава, че в тази рубрика има над 100 000 статии, и той започва да чете първата.

Към края на деня Рики научава, че бизнесът по създаване на фалшиви самоличности е процъфтяващ. Десетки фирми по цял свят предлагат всякакви неистински документи с едничката уговорка: „само за игри и развлечение“. На него му се струва откровено престъпление френска фирма да предлага калифорнийска шофьорска книжка, но явно не е така.

Изготвя си цял списък с документи и фирми — пълен комплект. Знае от какво има нужда, но доставянето му създава известни проблеми.

Бързо установява, че хората, които се нуждаят от нова самоличност, имат някаква стара. А той няма никаква.

Все още разполага с доста пари в брой. Има и къде да ги харчи, но конкретно за неговите цели тези пари са безполезни. Проблемът отново е породен от електронния свят на цифрите. Хората не искат в брой. Искат номера на кредитни карти. А той не разполага с такива. Искат имейл адрес. И такъв няма. Искат домашен адрес, на който да изпратят поръчаното. Не разполага и с това.

Рики стеснява параметрите на търсенето и се задълбочава в проблемите на откраднатата самоличност. Установява, че в пределите на САЩ този вид престъпност е изключително добре разработен. Чете една след друга все по-ужасяващи истории за хора, които се събуждат някоя прекрасна сутрин и разбират, че са загазили здравата, защото някъде някой безотговорен тип е решил да трупа колосални дългове от тяхно име.

Рики си спомня изпразването на собствените му сметки, Румпелцилцхен най-вероятно го е направил, като предварително се е домогнал до част от личните му номера. Това обяснява и отсъствието на кутията със старите данъчни декларации. Да се представиш за друго в електронния свят не е чак такава мъчнотия. Дава си обещание, че какъвто и да стане занапред, никога няма да хвърля в кошчето получено по пощата предварително попълнено, макар и непоискано от него, заявление за издаване на някоя кредитна карта.

Рики приключва с компютъра и излиза навън. Слънцето греє ярко, а въздухът е все още зареден с лятна жегга. Той тръгва без посока и след известно време попада в жилищен район с двуетажни дървени къщи и малки дворчета, най-често осеяни с разхвърляни играчки. Откъм някакъв невидим заден двор се носят детски викове. Куче от неопределена порода го наблюдава от мястото си на една полянка, вързано с въженце за дебел дъб. То върти бясно опашка, сякаш подканва Рики да иде при него да си поиграят. Рики оглежда трилентовото платно на улицата и тротоарите, сенчести от буйно разлистените дървета. Лек ветреца разрошва зеления балдахин, тъмните петна променят форма и разположение и пак застиват по местата си. Продължава по улицата и вижда на един прозорец малка, написана с печатни букви бележка: „Стая под наем. Подробности вътре“.

Точно каквото ми трябва, казва си Рики и се насочва натам.

Сетне внезапно спира.

Та той няма име, минало, препоръки.

Запомня мястото и продължава натам, като си мисли: трябва да стана някой. Някой, който не може да бъде проследен. Някой самотник, но реален самотник.

Мъртвец може да започне нов живот, но новият човек поражда въпроси и по това може да бъде открит. Един измислен образ може да се пръкне от небитието, но и това поражда въпроси.

Проблемът на Рики е по-различен, отколкото на престъпниците, на съпрузите, които бягат от плащане на издръжки, на съпругите, които се крият от половинките си побойници.

Той трябва да стане някой, който едновременно е жив и мъртъв.

Рики размишлява върху това противоречие и се усмихва. Отмята глава назад, вдигнал лице право към слънцето. Знае точно какво трябва да направи.

Не му отнема много време да открие магазин за дрехи от мрежата на Армията на спасението. Намира се в малък и неугледен търговски център точно по линията на автобуса. Всички сгради по тази улица са ниски и не че са съборетини, но са с олющена боя, неподдържан е и прилежащият терен с напукан асфалт на паркингите и осеян с консервени кутии. Магазинът на спасителите е боядисан в бяло и блести на слънцето. Вътре прилича на малък склад: покрай стените са наредени на рафтове електрически уреди като тостери и гофретници, а по средата са окачени на щендери подарени с благотворителна цел дрехи. Неколцина тийнейджъри ги преглеждат в търсене на торбести панталони и други модни в техния свят одеяния и Рики се присъединява към тях. От пръв поглед остава с впечатлението, че за Армията на спасението се даряват единствено черни или кафяви дрехи.

Бързо намира каквото търси, а то е дълго до петите разпрано зимно палто, оръфан пуловер и панталон два размера над неговия. Всичко тук е евтино, обаче той подбира най-евтиното. Също така най-овехтялото и най-неподходящото за все още горещото лято в Нова Англия.

Касиерът е възрастен доброволец с очила и червена спортна риза, която рязко се откроява на фона на този черно-кафяв свят. Той вдига палтото към носа си и пита:

— Сигурен ли си, че го искаш, човече?

— Тъкмо такава ми трябва — уверява го Рики.

— Мирише на пор — продължава касиерът. — Понякога пристигат неща, които успяват да стигнат до щендерите, макар да не би трябвало. Има много по-хубави работи. Само се поогледай. Това вони, а и е трябвало да го зашият, преди да го сложат за продан.

Рики поклаща глава.

— Точно такава ми трябва — повтаря той.

Мъжът свива рамене и наглася очилата на носа си да погледне етикета.

— Хич и през ум не ми минава да ти искам тия десет долара, дето са му турили тука. Какво ще кажеш за три? По-честно е някак си, а?

— Много щедро от ваша страна — отвърща Рики.

— И за какво са ти тези парцали? — пита с добронамерено любопитство възрастният мъж.

— За театрална постановка — лъже Рики.

Старецът кимва.

— Е, дано не е за главната роля, щото а го е помирисал изпълнителят, а ще трябва да търсят друг. — И се смее хрипливо на собствената си шега.

Рики присъединява своя неискрен смях.

— Режисьорът поръча нещо по-парцаливо, та се надявам да е за него. Аз съм нещо като общ работник. Любителски театър, нали разбирате. Тънък бюджет...

— Искате ли торбичка?

Рики кима и напуска магазина на спасителите с покупката под мишница. Вижда спирация в края на търговския комплекс автобус и се затичва да го хване. Усилието го изпотява и след като се тръсва на задната седалка, той измъква пуловера, за да попие с него влагата по челото и подмишниците си.

Преди да се прибере в мотела тази вечер, Рики се отбива в някаква градинка, където влачи една по една всяка от купените дрехи по земята край няколко дървета.

На сутринта опакова новите стари дрехи в торба от кафява хартия. Всичко останало, документите, вестниците и купените по-рано дрехи, тъпче в раницата. Оправя си сметките с администратора, комуто съобщава, че може би ще се върне след няколко дни, не че новината събужда и най-слаб интерес у човека, задълбочил се мигом в спортната колона на вестника.

Има предобеден автобус за Бостън, който Рики е използвал вече. Както обикновено се свива най-отзад, избягва да поглежда останалите малцина пътници. Слиза последен на крайната спирка в Бостън. Закашля се от смесицата отровни газове и жега, която сякаш тегне над улицата. Но самата чакалня е климатизирана, макар и тук въздухът да му се струва нечист. Редици жълти и оранжеви пластмасови столове са закрепени неподвижно за застлания с линолеум под, много от тях са украсени с драсканици и разни надписи, оставени от скучаещи пътници, които са чакали своя автобус. Носи се силна миризма на пържено и в единия край Рики вижда щанд за бързо хранене редом с

друг — за понички. Още по-встрани са натрупани днешни вестници, списания и порнографски издания. Рики се чуди колцина ли пътници ще си купят едновременно „U. S. News & World Report“ и „Hustler“.

Сяда колкото се може по-близо до входа на мъжката тоалетна и наблюдава потока пътници. След двайсетина минути се убеждава, че помещението е празно, особено след като оттам излиза полицай с петна от пот по ризата, който се оплаква високо на ухиления си партньор от долното качество на току-що погълнат сандвич. Рики се шмугва зад гърба на униформените, чиито твърди обувки потропват по мръсния под на чакалнята.

Заклучва се в една от кабинките и бързо съблича приличното си облекло, за да го замени с купените предния ден парцали. Бърчи нос, усетил сложната комбинация от воня на вкиснала пот и мръсотия, която го лъхва при навличане на палтото. Натъпква предишните дрехи в раницата ведно с всичките си останали притежания, включително парите, от които взема само сто долара в банкноти по дваiset и ги напъхва в съдраната част на палтото. Там са в относителна безопасност. Малкото дребни прибира в джобовете на панталона. Излиза от кабинката и се поглежда в огледало над един от умивалниците. Не се е бръснал от няколко дни и това много помага.

Има цяла стена с метални шкафчета за багаж. Прибира раницата в едно от тях и пуска две монети по четвърт долар в автомата на бравата. Остава само с книжния плик от кафява хартия. За миг си помисля, че сега, ето в тази точно минута, е най-свободен. Сега нищо не го свързва с никого и с нищо на света, освен малкото ключе с номер 569 в шепата му. Няма самоличност, няма близки.

Рики въздъхва дълбоко и прибира ключето в джоба си.

Той се отдалечава с бърза крачка от автостанцията, спира само на едно място, където преценява, че никой не го вижда, за да втрие малко мръсотия от земята по лицето и в косата си.

Докато извърви две пресечки, по челото му потича пот, която бърше с ръкава на дрехата.

На третото кръстовище си казва: вече приличам на това, което съм. Бездомник.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Две денонощия Рики кръстосва улиците, чужд на целия свят.

Има външността на скитник, алкохолизиран, зависим от опиати или душевноболен, а може би и трите неща заедно, макар че ако някой би се взрял в очите му, щеше да види в тях целеустременост, абсолютно несъвместима с представата за изпаднал от обществото. Вътрешно Рики е нащрек, внимателно наблюдава минувачите и се мъчи да отгатне с какво се занимават, що за живот водят, като в същото време им завижда заради самоличността, на която се радват. Видят на някаква прошарена жена, понесла торби с емблеми на бутици от „Ню стрийт“, му казва едно, а тийнейджърът, навлякъл дънки с отрязани крачоли, с раница на гърба и шапка с логото на „Ред Сокс“ на главата — съвсем друго. Среща бизнесмени и шофьори на таксита, доставчици на стоки по домовете и компютърни техници. Среща брокери и лекари, занаятчии, а на ъгъла някакъв продава вестници. Всеки от тях, от най-изпадналата, фъфлеща под нос луда просякиня, до преуспелия пасажер на лъскава лимузина, има самоличност. Той няма никаква.

Това положение му създава удобство, но и го изпълва със страх. Тази нова за него необвързаност го кара да се чувства като невидим. Макар да е обзет от прилив на самоувереност при мисълта, че е успял да се измъкне от оня, който така успешно разруши предишното му Аз, той си дава сметка, че усещането е измамно. Животът му е неразривно свързан с някакъв човек, когото знае с името Румпелцилцхен, но който е бил някога син на жена, наречена Клер Тайсън, която пък той е изоставил в час на нужда и сега е съвсем сам в света заради това.

Първата нощ прекарва под извитата тухлена дъга на един от мостовете над река Чарлс. Загръща се в палтото, все още потен от жегата през деня, подпира се на стената в опит да поспи няколко часа и се буди призори с болка във врата, боли го всеки мускул на гърба и крайниците. Изправя се и внимателно разкършва тяло, като се мъчи да си спомни кога за последен път е нощувал на открито. Май не му се е случвало от детските години насам. Схванатите му стави подсказват, че не е никак препоръчително подобно преживяване. Представа си как

изглежда и му идва на ум, че и най-посветеният на професията си актьор не би подходил като него за влизане в ролята.

От реката се надига мъгла, безплътни валове сивкава влага, надвиснали над бреговете. Рики се измъква от своето убежище и излиза на алеята за колоездачи, която се точи покрай коритото на реката. А тя е като лента от едновременна пишеща машина: копринената ѝ чернота се вие през града. Слънцето ще трябва да се вдигне доста високо, за да стане реката синкава и да отрази достолепните фасади на издигнатите покрай нея постройки. В тази ранна утрин тя му действа почти хипнотично и за момент той остава неподвижно загледан в нея.

Унесът му е прекъснат от звуците на стъпки по настилката на алеята. Рики се обръща и вижда двама мъже да се приближават бързо, тичайки рамо до рамо. Те са с лъскави спортни шорти, с модерни маратонки. Рики предполага, че са горе-долу на негова възраст.

Единият от мъжете размахва ръка и крясва към Рики:

— Ей, дръпни се от пътя!

Рики рязко отстъпва и двамата профучават покрай него.

— Разкарай се, човече — добавя другият, като извива тяло, да не би да докосне просяка.

— Давай нататък — обажда се първият. — Господи!

Бегачите са все още близо и Рики долавя думите на единия:

— Що не се хване на някаква работа боклукът му с боклук?

Другарят му се засмива и казва нещо, но този път Рики не може да долови думите. Прави няколко стъпки подире им и крясва:

— Ей, я спрете.

Никой не му обръща внимание. Един от мъжете хвърля поглед през рамо, а после и двамата ускоряват темпото.

— Аз не съм... — подвиква Рики — ... не съм... каквото си мислите...

Но в същия момент му идва на ум, че май си е точно такъв. Разбира, че е много по-близо до човека, на какъвто прилича, отколкото до онзи, какъвто е бил до неотдавна. Въздъхва и си казва, че е в твърде нестабилна психологическа ситуация. Сам бе убил човека, когото неговият мъчител искаше да унищожи. Ако остане по-продължително време никой, постепенно ще затъне в нищото.

С мисълта, че в момента е изложен на опасност не по-малка от онази, която го грозеше, докато Румпелцилцхен му дишаше във врата на всяка крачка, Рики поема напред, решен да отговори на първия и основен въпрос, пред който е изправен.

През целия ден обикаля от приют в приют. Това е пътешествие в света на онеправданите: ранна закуска от лигави яйца и препечени кой знае кога филийки хляб, подадена през задната врата на католическа черква, прекаран пред някоя кантора за наемане на временни работници час в приказки с подобни нему и надежда за изкарване на някой долар. Оттам отива в един от държавните приюти, където някакъв чиновник заявява, че не може да влезе, без да притежава карта от някаква си агенция. Според Рики подобна претенция е също толкова смахната, колкото фиксидеите на някой клинично луд. Излита разгневен навън, където две проститутки, излезли за обедна смяна, му се присмиват при опит да ги помоли за упътване. Продължава да набива крак по тротоарите, минава край входове на занемарени сгради, като мърмори навремени нещо под нос, ако някой го приближи прекалено много — използва неразгадаемия език на душевноболните, за да отпъди евентуалния натрапник. Заедно с противната миризма, с която вече е свикнал, това е ефикасна броня срещу всички останали, освен изпадналите до неговото положение. Краката го заболяват, но той продължава да търси. Някакъв полицаи му хвърля внимателен поглед на един ъгъл, понечва да тръгне към него, но се отказва и отминава.

Късно следобед, докато слънцето все още прежуря и улиците излъхват вълни от жегата, Рики най-после съзира една възможност.

Някакъв рови в кофа за боклук недалеч от речния бряг. На ръст и тегло е горе-долу колкото Рики, кафеникавата му коса виси оредяла и мръсна. Носи плетена шапка, оръфани къси панталони, но и дълго почти до петите палто, изпод което надничат една кафява и една черна обувка, мокасина и зимна. Човекът си мърмори нещо, съсредоточил внимание върху съдържанието на кофата. Рики се приближава достатъчно, за да види ясно лишеите по лицето и ръцете на бездомника. Докато си върши работата, човекът кашля на няколко пъти, без да забележи присъствието на Рики. На десетина метра от

него има дървена пейка и Рики сяда на нея. Някой е оставил там част от днешен вестник и Рики се преструва, че го чете, докато в същото време наблюдава непознатия. След малко го вижда, че изравя консервена кутийка от сода и я хвърля в пазарската си количка — тоест не пазарска количка, а ръчна количка за пазаруване. Тя е пълна почти догоре с подобни консервени кутии.

Рики изучава мъжа и си казва: нали беше доктор доскоро. Хайде сега му определи диагнозата.

Мъжът се разгневява най-неочаквано при вида на поредната кутия, която го дразни с нещо, така че я захвърля яростно на земята и я запраща в храстите с ритник.

Шизофрения, казва си Рики. Чува гласове, не взима лекарства. Склонен към внезапни изблици на маниакална енергия. Също и към насилие най-вероятно, но опасен повече за себе си, отколкото за околните. Лишеите може да са от живота на открито, но може и да са симптоми за саркомата на Капоши. СПИН е по-малко вероятен. Възможни са туберкулоза, рак на белите дробове предвид кашлянето на мъжа. Може да се окаже и пневмония, мисли си Рики, макар сезонът да не е особено подходящ. Този човек е еднакво близък както до живота, така и до смъртта.

След известно време онзи решава, че е изровил всичко, което заслужава неговото внимание, и продължава към следващата кофа. Рики остава на мястото си, без да го изпуска от поглед. Скоро бездомникът стига до извода, че в новия обект няма нищо интересно за него, и потегля бавно нанякъде, повлякъл количката подире си. Рики предпазливо го следва.

Не след дълго стигат до някаква уличка с ниски мърляви магазинчета. Това място обслужва социалната измет от всякакъв вид. Продават употребявани мебели на изплащане, като втората дума е написана „исплащане“. Два вехтошарски магазина, един за всякакви уреди, витрина с манекени за дрехи, изложили на показ липсваща ръка или крак, очукани глави. Под погледа на Рики неговият човек се устремява право към входа на жълтеникава ниска сграда с надпис отгоре: „При Ал — безалкохолно и напитки с намаление“. Под тази табела се мъдри друга, пак с черни букви и почти същата големина: „Вторични суровини“. Следва стрелка, която сочи към задната част на сградата.

Човекът с пълната количка консервени кутии свива уверено зад ъгъла. Рики го следва.

Забелязва врата с подобен на първите два надпис: „Вторични суровини“. Отстрани има бутон на звънец, който човекът натиска. Рики се лепва за стената, за да не бъде забелязан.

След миг на вратата се появява някакъв хлапак. Сделката трае броени минути. Скитникът предава колекцията си от кутии, малкият ги приема и отделя една-две банкноти от пачка, която вади от джоба си. Подава ги на скитника, а онзи измъква от дълбок джоб на палтото дебел портфейл, натъпкан с някакви хартии, в който ги прибира. Сетне вади банкнота и я подава на момчето, което изчезва във вътрешността, за да се върне след миг с бутилка в ръка.

Рики се свлича надолу и сяда на цимента. Чака го да мине. Бутилката, вероятно някое евтино вино, вече е потънала в бездънните джобове на палтото. Скитникът хвърля поглед към Рики, но очите им не се срещат, понеже седналият е свел глава. Той си поема дълбоко дъх, става и тръгва отново подир лудия бездомник.

В Манхатън Рики си е играл на котка и мишка с Върджил и останалите наемници на Румпелшилцхен. Сега е в обратната роля. Той се мъкне отзад, избързва или изостава, мъчи се да държи постоянно обекта под око, без да бъде забелязан. Въоръжен вече с бутилката, човекът се движи по-енергично, като войник, пред когото е поставена ясна и определена цел. Той спира и се оглежда явно със страх от евентуално преследване. За Рики това е типична параноична проява.

Странната двойка извървява десетки пресечки, влиза и излиза от уличното движение, а околността става все по-окаяна с всяка измината крачка. Залязващото слънце хвърля сенки през уличното платно, олющените стени и жалките фасади на магазините сякаш копират вида на Рики и неговия обект.

Мъжът спира между две пресечки, поколебава се и се извърща в посока към Рики. Преследвачът се лепва за стената. С ъгълчето на око си вижда как онзи се шумгува като лалугер в някакъв процеп между две тухлени сгради. Рики изчаква секунда и тръгва натам.

Стига до процепа и непредпазливо наднична навътре. На това място нощта явно пада много по-рано. В процепа е тъмно и закътано — едно от ония места, които не замръзват зиме и не се стоплят през лятото. Рики забелязва няколко празни кашона и зелен контейнер за отпадъци

в дъното. Проходът опира в гърба на друга сграда и Рики разбира, че е задънен.

Преди малко е минал покрай денонощен магазин, както и пред вратите на друг за евтини напитки. Оставил плячката в бърлогата ѝ, той се връща назад. Измъква една от скъпоценните двайсетдоларови банкноти и усеща как тя мигом се овлажнява в ръката му.

Отива най-напред до магазина за алкохол. Той е малък, а върху стъклото на витрината са надраскани с червена боя специалните оферти. Посяга да отвори, колкото да установи, че вратата е заключена. Поглежда през нея и съзира изправен на касата продавач. Отново опитва да отвори вратата и тя издрънчава. Човекът се навежда напред и говори през микрофон. Немощен гласец се разнася от разположен близо до вратата говорител:

— Разкарай се на секундата, лайнар мръсен, освен ако имаш пари.

— Имам — казва Рики.

Продавачът е дебелак над средна възраст, може би около неговата. Рики забелязва голям пистолет, запасан в колана му.

— Сигурен ли си, че имаш пари? Я да видя?

Рики показва банкнотата от двайсет долара. Мъжът я гледа от мястото си зад касата.

— Откъде я докопа? — пита той.

— Намерих я — отговаря Рики.

Бравата забръмчава и Рики я блъсва навътре.

— Как ли пък не си я намерил — бучи дебелакът. — Имаш две минути. Какво да бъде?

— Бутилка вино — казва Рики.

Онзи посяга зад гърба си и му подава някаква бутилка. Тя по нищо не прилича на бутилките, отваряни някога от Рики. С метална капачка на винт е, а на етикета пише „Сребърна коприна“. Цената ѝ е два долара. Рики кимва и подава двайсетачката. Мъжът слага бутилката в хартиен плик, отваря чекмеджето на касата и измъква една банкнота от десет и две по един долар. Подава ги на Рики.

— Ей! — възмущава се Рики. — Тия не стигат.

Човекът се усмихва гадно и слага ръка върху пистолета.

— Мисля, че ти дадох на вересия оня ден, старче. Просто си плащаш за преди.

— Лъжеш — казва ядосан Рики. — Не съм идвал тук по-рано.

— С мене ли искаш да се разправяш бе, гаден просяк такъв! — свива юмрук онзи и го насочва към лицето на Рики. Той отстъпва. Вперва поглед в продавача, който му се изсмива в лицето: — Върнах ти повече, отколкото заслужаваш. А сега се омитай, преди да съм те изритал аз. Ако ме принудиш да заобиколя този тезгях, ще ти взема и бутилката, и парите, хем и ще ти счупя главата от бой. Какво избираш?

Рики поема бавно към вратата. Обръща се с намерение да отговори достойно, а дебелакът пита със заплашителен глас:

— Какво има? Белята ли си търсиш?

Рики поклаща глава и си излиза, стиснал бутилката под мишница, а зад гърба си чува смеха на дебелия.

Отива до денонощния. И тук го посрещат с въпроса „Имаш ли пари?“. Показва банкнотата от десет долара. Купува пакет от най-евтините цигари, които им се намират, две пликчета различни сладки и малко електрическо фенерче. Продавачът тук е хлапак, който събира покупките в торбичка и казва саркастично:

— Приятна вечеря.

Рики излиза навън. Нощта е приютила околността в своите пазви. Витрините на все още отворените магазини се открояват като светли петна в мрака. Връща се към оня процеп. Промъква се предпазливо вътре, опира гръб в зида и се отпуска да седне на земята с мисълта колко е лесно да се роди омраза.

Има усещането, че тъматата го обгръща също така плътно, както дневната жега. Тя е някак тлъста и лепкава, тъмнина, която прониква в него. Рики изчаква да отминат няколко часа. Той е в полусънно състояние. Въображението му е изпълнено с картини от едно време, с образи на хора, които се набъркват в живота му, за да го унищожат, и с планове за мъст. Би останал толкова доволен, ако можеше така, както е облегал гръб о тухлената стена в тази дупка на непозната за него част на града, да си представи нещо простичко, например лицето на покойната си жена или пък на някой забравен приятел, или поне някоя картина от детството, някой щастлив момент като коледна утрин или абсолвентската вечер, или първото обличане на смокинг, или репетицията преди сватбеното тържество. Но всичко това сякаш се отнася вече за чужд свят, за непозната личност. Никога не е бил голям почитател на теорията за прераждането, но сега се чувства така, сякаш

точно това му се е случило, като завърнал се на света в чуждо тяло. Все по-остро усеща неприятната воня от палтото си на скитник и вдигнал ръце в тъмното, сякаш вижда калта под ноктите си. Някога това беше щастие, тъй като означаваше, че е прекарал светли часове на труд в градината на къщата си на полуострова. Стомахът му се свива и той долавя пукащия звук на пожара от разлетия в цялата къща бензин. Това е звук от друга епоха, измъкнат от небитието с усилията на някакъв археолог.

Рики вдига глава и си представя Върджил и Мерлин, седнали в отсрещния край на процепа. Може да различи всяка черта на лицата им, всеки жест и мимика на пълния адвокат и изящната млада жена. Водач в ада, казва си той. Има право тя, дори повече, отколкото може да си представи. Усеща присъствието на третата сила от този триумвират, но за него Румпелцилцхен все още си остава замъглен в сенки, аранжирани от мрака, който залива всичко, сякаш понесен от мощен прилив.

Краката му изтръпват. Няма представа колко километра е навъртял пеша след пристигането си в Бостън. Стомахът му е празен и той отваря едната кесийка сладки, излапва ги на бърза ръка. Шоколадът в тях го възбужда като долнокачествен амфетамин, изпълва го с енергия. Рики се изправя и обръща лице към дъното на тесния проход.

Долавя някакъв слаб звук и надава ухо в негова посока. Някой тананика тихичко и фалшиво.

Рики предпазливо се приближава към източника на звука. Чува до себе си драскане от нокти на някакво животно, навярно плъх, който бяга от хорското присъствие. Опипва малкото фенерче в ръката си, но не го пали, а се мъчи да проникне през мрака със силата на погледа си. Това се оказва невъзможно и той се спъва един-два пъти, когато краката му се заплитат в някакви боклуци по земята. Един път за малко да падне, но успява да запази равновесие и продължава нататък.

Дава си сметка, че се е надвесил над непознатия, когато тананикането секва.

Следват секунда-две тишина, а сетне се чува:

— Кой е?

— Аз — отвръща Рики.

— Не се приближавай повече. Ще те ударя, може и да те убия. Имам нож.

Говорът е завален като на пияница. Рики почти се е надявал човекът да е изпаднал в несвяст, но той си е все още във форма. Само дето не е особено пъргав, решава Рики, след като не чува никакви звуци, които да издават опит на оня да се изправи. Не му се вярва много човекът наистина да има оръжие, но и не може да е съвсем сигурен в противното. Затова остава неподвижен.

— Тази дупка си е моя — обажда се отново скитникът. — Махай се.

— Вече е и моя — възразява Рики. Поема дълбоко дъх и се хвърля с главата надолу в царството на този непознат. Усещането е същото като при скок в непознати води нощем, когато човек не знае какво може да очаква под повърхността. Здравей, безумие, казва си Рики и се напруга да си припомни всички знания в тази област, натрупани в предишния живот. Да създава заблуди. Да насажда съмнения. Да подхранва параноя. — Той ми каза, че трябва да говорим ние двамата. Така ми рече: „Намери човека от оня проход и го питай как се казва“.

Непознатият се колебае.

— Кой ти го каза?

— А ти кой мислиш? — отвръща с въпрос Рики. — Той. Той ми говори и ми казва кого да търся, и аз съм длъжен да изпълнявам каквото ми каже той, и аз изпълнявам, и ето ме сега тук. — Рики бърбори бързо и едва разбираемо.

— Кой ти говори? — Въпросът е изстрелян внезапно и с плам, който е неочакван за алкохолното опиянение на събеседника и неговото объркано съзнание.

— Нямам право да произнасям на глас неговото име, ако има опасност някой да ме чуе. Шшшт! Но той каза, че ако ти си оня, който трябва да си, ще разбереш всичко и няма да има нужда от обяснения.

Човекът се мъчи да асимилира чутото с объркания си разсъдък.

— Мене да намериш? — пита той.

Рики кимва в тъмното.

— Ако си оня, който трябва. Ти ли си?

— Не знам — отвръща скитникът. Но след малко добавя: — Мисля, че да.

Рики бърза да укрепя измамата.

— Той ми дава имената, нали ме разбираш, а аз трябва да ги разпитам, та да разбере кой е оня, дето трябва да бъде. Това правя аз отново и отново, защото това трябва да правя, но ти дали си оня, който трябва да бъдеш? Това се изисква да разбере. Иначе всичко е напразно.

Онзи като че се опитва да разбере думите му.

— Откъде да знам дали да ти имам доверие? — фъфли той.

Рики бързо запалва фенерчето и го пъха под брадичката си, както правят децата, когато искат да изплашат някого. Пали го и осветява отдолу лицето си, а сетне внезапно насочва лъча към непознатия, хвърлил светкавичен поглед встрани, за да схване отчасти обстановката. Вижда, че скитникът се е проснал на земята и е облегал рамене о тухлената стена с бутилката в ръка. Наоколо е пълно с боклуци и има кашон, който очевидно е неговият дом, решава Рики и изключва фенерчето.

— Видя ли — казва колкото може по-убедително. — Видя ли? Трябват ли ти още доказателства?

Мъжът се размърдва.

— Не мога да мисля — оплаква се той със стон. — Боли ме главата.

За миг Рики е обзет от желание да протегне ръка и да си вземе онова, от което има нужда. Ръцете го сърбят от съблазънта на насилието. Сега е насаме с този непознат на съвсем пусто място, казва си Рики, а хората, които го докараха силom до това положение, не биха се замислили нито за момент да прибегнат до насилие, ако са на негово място. Само с цената на огромно волево усилие успява да се пребори с вътрешния порив. Знае какво му трябва, но иска човекът да му го даде сам.

— Кажи ми кой си? — съска Рики.

— Остави ме — моли се мъжът. — Не съм направил нищо лошо и не искам да оставаш тук.

— Ти не си оня, който трябва да бъдеш — отговаря му Рики. — Това се вижда. Но трябва да се уверя. Кажи ми кой си.

Непознатият хлипа.

— Какво искаш?

— Кажи ми името си. Името.

Рики долавя с мъка преглътнати сълзи във всяка произнесена от скитника дума.

— Не искам да го кажа — хленчи той. — Страх ме е. Ще ме убиеш ли?

— Не — отвръща Рики. — Няма да ти сторя нищо лошо, ако ми кажеш кой си.

Мъжът мълчи, сякаш обмисля чутото.

— Имам портфейл — съобщава той доверително.

— Дай го тука! — нарежда Рики. — Това е единственият начин да се уверя напълно.

Мъжът рови из дрехите си, бърка дълбоко под палтото. С едва приспособили се към тъмнината очи Рики забелязва, че му протяга нещо. Грабва го и го прибира в собствения си джоб.

Мъжът плаче. Рики му казва с по-мек глас:

— Няма за какво да се тревожиш. Сега ще те оставя сам.

— Моля те — стене другият, — върви си.

Рики бърка за бутилката евтино вино, която е купил. Измъква и банкнота от двайсет долара от дупката на палтото. Подава и двете на мъжа.

— Ето — казва му той. — Ето ти нещо, защото ти не си оня, който трябва, но вината не е твоя, а той иска да ти се отплатя за причинените неприятности. Доволен ли си?

Мъжът грабва бутилката. След кратко мълчание отново пита:

— Кой си ти? — и във въпроса му има страх и объркване.

Рики се усмихва вътрешно и си казва, че класическото образование има и някои преимущества.

— Ноуман ми е името — съобщава той.

— Норман ли?

— Не. Ноуман. Така че, ако някой дойде и те попита идвал ли е някой при тебе тази нощ, ще му кажеш: Ноуман идва. — Рики е убеден, че обикновен полицаи ще реагира по същия начин на този разказ, както събратята на циклопа Полифем според епоса, сътворен преди толкова векове за човек, попаднал също като него без опора в непознат и опасен свят^[1]. — Сега си пийни и лягай да спиш, а когато се събудиш, всичко ще си е както преди.

Човекът хленчи, после дръпва яка глътка от виното и млъква.

Рики се надига и тръгва уморено към изхода от процепа, мисли си: не чак да е откраднал онова, от което се нуждае, но не е и да го е купил. Направил е каквото трябва, казва си той, и то е съвсем според правилата. Правилата на играта, наложени му от Румпелщилцхен, който още не знае, че Рики продължава да играе. Но и това скоро ще стане. Върви уверено през мрака към слабата улична светлина.

---

[1] Никой (Ноуман на англ.) е името, с което се представя Одисей на циклопа Полифем („Одисея“, IX). — Б.пр. ↑

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Рики не отваря портфейла на човека, преди да се върне на автобусната станция, като за целта прекосява града и сменя два пъти метрото. Изважда приличните си дрехи от шкафчето, където ги е оставил. В мъжката тоалетна се почиства малко, измива отчасти мръсотията по лицето и ръцете си с напоен в хладка вода тампон от тоалетна хартия, върху който е налял миришещ на хлебарки дезинфекционен сапун. С подобен бърше врата и подмишниците си. Нищо не може да направи с мазната мръсотия по косата, както и с тежката миризма на животно, които биха се премахнали единствено с горещ и обилен душ. Захвърля просешките дрехи в кофата за боклук и ги сменя с напълно приемливия панталон в цвят каки и спортната риза, които изважда от раницата. Разглежда отражението си в огледалото и стига до извода, че пак е прекосил някаква невидима линия и отново се е превърнал от обитател на ничията земя в жител на живия свят. Няколко движения с евтин пластмасов гребен допринасят още в тази насока, но той знае, че си остава някъде близо до ръба и на огромно разстояние от човека, който бе до неотдавна.

Напуска тоалетната и си купува билет назад до Дъррам. До заминаването на автобуса има цял час и той взема сандвич и сода, с които се оттегля в един пуст ъгъл на чакалнята. След като се озърта наоколо, за да се убеди, че никой не го гледа, Рики развива сандвича в скута си. След това отваря портфейла, като го прикрива с храната.

Първото, което съзира в него, извиква върху лицето му широка усмивка на облекчение: оръфана и избеляла, но с напълно четливи букви и цифри карта с номер на социалната застраховка.

Напечатаното име е Ричард С. Лайвли.

Харесва му. Лайвли^[1]. Така се чувства за първи път от доста време насам. Вижда и друго благоприятно качество на това име. Малкото, Ричард, също се съкращава на Рики, така че няма да се налага да привиква към ново обръщение.

Отмята глава назад и поглежда неоновите лампи на тавана. Прераждане в чакалня, казва си той. Сто на сто съществуват много по-

гадни места за влизане в този свят.

Портфейлът смърди на стара пот и Рики бързо преравя съдържанието му. Няма кой знае какво, но откритото в него е като находка в златоносна мина. В добавка към социалната карта Рики намира шофьорска книжка от щата Илинойс с изтекъл срок, библиотечна карта, издадена от Сейнт Луис в Мисури, както и Тройно А^[2] от същия щат. Нито един от тези документи няма снимка, с изключение на шофьорската книжка, в която са отбелязани лични данни като цвят на косата, очите, ръст и тегло и има съвсем избеляла и леко размазана снимка на Ричард Лайвли. Намира и клинична регистрационна карта, издадена от болнично заведение в Чикаго. Тя е белязана в единия ъгъл с червена звездичка. СПИН, казва си Рики. HIV позитивен. Значи е прав за лишеите по лицето. Всеки от документите посочва различен адрес на местоживеене. Рики ги прибира в джоба си. И разглежда две пожълтели от времето изрезки от вестник. Първата съдържа некролог за някаква починала на седемдесет и три години жена, а втората — статия, посветена на масови уволнения в завод за производство на автомобилни части. Некрологът е най-вероятно на майката, а статията се отнася за работата, която нещастникът е загубил, преди да се гмурне в морето на алкохола и безвремието, което на свой ред го изхвърля немил-недраг на безрадостните брегове на обществото. Тук именно го открива Рики. Той не знае какво е накарало човека да пропътува цялото разстояние от Средния запад до Източното крайбрежие, но това е добре дошло за неговите намерения. Шансът някой да направи връзка между документите и техния притежател е почти нулев.

Рики прочита набързо двете изрезки, гледа да запамети подробностите в тях. В некролога се споменава само още една близка — някаква домакиня от Ню Мексико. Сестра му навярно, казва си Рики, която отдавна е вдигнала ръце от брат си. Покойната е била библиотекарка, а преди това — училищна директорка, което е скромната причина да бъде почетена с некролог във вестник. В него се казва, че съпругът ѝ починал няколко години по-рано. Заводът, осигурявал препитанието на Ричард Лайвли, произвеждал накладки за спирачки и паднал жертва на управленско решение за преместване в Гватемала, където ще произвежда същия артикул, но на много по-ниска себестойност. Подобни решения са тласнали не един и двама

към бутилката и свързаните с нея последици, както е отлично известно на Рики.

Как е прихванал болестта си този човек, докторът не знае. От използвана многократно игла на спринцовка най-вероятно. Връща изрезките в портфейла и го пуска в най-близката кофа за боклук. Замисля се за болничната карта с нейната издайническа звездичка и след малко я изважда от джоба. Разкъсва я на две, после на четири, смачква я в опаковката от сандвича и я хвърля в същата кофа.

Знам вече достатъчно, казва си той.

Съобщението за пристигане на неговия автобус скърца почти неразбираемо от високоговорителите, избърборено от някакъв служител зад пластмасова преграда. Рики се надига, мята раницата през рамо и с дълбока въздишка укрива доктор Старкс в някаква недостъпна гънка на съзнанието си, за да направи първа стъпка в света като Ричард Лайвли.

Животът му започва бързо да добива нови очертания.

Само за седмица се хваща да работи на две места: първото е на касата в един местен Dairy Mart, където се труди по пет часа вечер, а сутрин пет часа продава чорапи на специализиран щанд в супер от веригата Stop & Shop. Този работен график оставя на Рики часовете от средата на деня свободни за другите му ангажименти. На никое от двете места не му задават прекалено много въпроси, макар управителят на супера да проявява подчертан интерес дали Рики участва в програма 12 стъпки^[3], на което той отговаря утвърдително. Оказва се, че човекът също участва, и снабдява Рики със списък на черкви и общински помещения за сбирки, отпуска му обичайната зелена престилка и го оставя да работи.

Използва номера на социалната застраховка, за да открие разплащателна сметка, в която внася остатъка от своето състояние. После вече Рики установява, че набезите в света на бюрокрацията не създават кой знае какви затруднения. Издават му дубликат на социалната карта, след като попълва формуляр и го подписва. Равнодушен чиновник от Управлението за контрол на МПС, без да погледне стария документ от Илинойс, му издава нова шофьорска книжка, този път с неговата снимка и подпис, със собствените му

данни за коса, очи, ръст и тегло. Наема си пощенска кутия, в която да получава банковите извлечения и всякаква друга кореспонденция. Дори и рекламни каталози. Записва се в клуб за видеокасети под наем, както и в YMCA. Те му осигуряват още две лични регистрационни карти. Срещу пет долара друг чиновник му изважда дубликат на удостоверението за раждане на Ричард Лайвли.

Избягва да мисли за истинския. Оказва се лесно да лишиш пиян, болен и побъркан човек от собствения му портфейл, както и от неговата самоличност. Не спира да си повтаря, че стореното е по-приемливо, отколкото да му бе задигнал портфейла насила, но вътрешно съзнава, че не е кой знае колко по-приемливо.

Колкото повече се разширява личният свят на Рики, толкова повече намалява чувството му за вина. Обещава си да върне самоличността на Ричард Лайвли, когато ликвидира напълно смъртоносната зависимост от Румпелцилцхен. Само че не знае колко време ще му отнеме това.

Трябва да напусне час по-скоро мърлявото мотелче. Рики отива да потърси стаята, която се даваше под наем недалеч от сградата на общинската библиотека, и за негово облекчение табелката още е на същия прозорец на онази скромна дървена къща.

Има малък страничен двор, засенчен от короната на огромен дъб. Целият е осеян с яркоцветни детски играчки. Енергичен четиригодишен малчуган си играе с камион и фигури на войници в тревата, а възрастна жена, седнала на градински стол недалеч от него, се е задълбочила в брой на днешния вестник, което не ѝ пречи да хвърля по някой поглед към детето. То издава звуци като шум на двигател и стрелба. На едното си ухо има слухов апарат.

Жената вдига поглед и забелязва застаналия пред входа непознат.
— Здравейте — обажда се Рики. — Тук ли живеете?

Тя кимва, сгъва вестника и пак поглежда към мястото, където играе детето.

— Да.

— Видях обявата. За стаята.

Тя го оглежда придирчиво.

— Обикновено я даваме на студенти.

— И аз съм нещо като студент — съобщава Рики. — Работя върху дисертация, но върви доста бавно, защото трябва и да се

издържам. Наемният труд не помага особено много в научната работа — добавя той с усмивка.

Жената се надига от мястото си.

— В каква област ви е дисертацията? — интересува се тя.

— Криминология — отвърща Рики ни в клин, ни в ръкав. — Да ви се представя: казвам се Ричард Лайвли. Приятелите ме наричат Рики. Не съм тукашен — пристигнах неотдавна. И се нуждая от квартира.

Тя продължава да го изучава внимателно.

— Нямате ли семейство? Близки?

Той поклаща глава.

— Били ли сте в затвора? — продължава жената.

Рики си казва, че правилният отговор на този въпрос е „да“. Изпратен е в затвор от човек, когото изобщо не познава.

— Не — отвърща той. — Но въпросът ви ми е ясен. Бях в чужбина.

— Къде?

— В Мексико — лъже Рики.

— Защо сте били в Мексико?

Рики импровизира светкавично:

— Имам братовчед, който се установи в Лос Анджелис, но там се забърка в търговията с дрога и изчезна. Отидох да го търся. В продължение на шест месеца се движех в свят на тайни и лъжи. Това събуди интереса ми към криминологията.

Жената клати глава.

— Ясно. И защо избрахте именно Дърам? — Тонът ѝ подсказва, че дълбоко я съмнява тази несвързана чужбинска история.

— Исках да замина колкото е възможно по-надалеч — отвърща Рики. — С моите въпроси за изчезналия братовчед не си създадох много приятели по онези места. Разбрах, че трябва да се отдалеча максимално от тамошния свят, и като погледнах картата, установих, че трябва да избира Мейн или поне Ню Хампшир. И ето ме сега тук.

— Не бих казала, че ви вярвам — отсъжда жената. — Звучи ми като изсмукано от пръстите. Откъде да знам, че може да се разчита на вас? Имате ли някакви препоръки?

— Всеки на този свят може да се снабди по всяко време с каквито си пожелае препоръки — отговаря Рики. — Струва ми се, че

би било много по-мъдро от ваша страна, ако си направите собствени изводи, след като поговорите малко с мене и добиете лични впечатления.

Това я кара да се усмихне.

— Типичен нюхампширски подход към нещата. Добре, ще ви покажа стаята, макар все още да не съм напълно убедена.

— Имате право — отвръща Рики.

Стаята се оказва преустроено таванско помещение с миниатюрна собствена баня и място колкото за легло, бюро и голямо старинно кресло. До стената има скрин и празна етажерка за книги. Стаята е с красив арковиден прозорец, украсен с кукленски набрани розови завеси.

Той гледа към улицата. Стените са украсени с рекламни пейзажи от Флорида и Колорадо. Има също постер с момиче по бикини и с леководолазен апарат, както и със скиор, изорал следа в девствена снежна покривка. В ниша е скрит малък хладилник и масичка с електрически котлон отгоре ѝ. Върху лавица над нея са подредени няколко кухненски съда. Рики оглежда добре организираното тясно пространство и си мисли, че то доста наподобява килия на монах, а тъкмо такъв се чувства той в момента.

— Не може да си готвите тук — предупреждава жената. — Кафе или да стоплите нещо — да, но не и готвене...

— Обикновено се храня навън — пояснява Рики. — Макар да не съм много по яденето, така или иначе...

Хазайката продължава да го изучава.

— Колко време възнамерявате да останете? Обикновено се договаряме за една учебна година...

— Това ме устройва. Ще подпишем ли договор?

— Не, думата ви е достатъчна. Режимните поемаме ние, но без телефона. Разполагате с отделна линия. Вие си решавате. От компанията ще го включат, щом кажете. Гости не се допускат. Нито силна музика. Никакви нощни шумове...

— И казвате, че обикновено я давате на студенти? — прекъсва я Рики с усмивка.

Тя установява противоречието.

— Е, сериозни студенти, стига да намерим такива.

— Сама ли сте с детето си?

Тя поклаща глава с лека усмивка.

— Въпросът ви ме ласкае. Той ми е внук. Дъщеря ми е на училище. Разведена е и завършва счетоводство. Аз гледам детето, докато тя е на училище или на работа, което означава през цялото време.

Рики кимва.

— Аз съм доста самотен човек — уверява я той. — И вода отшелнически живот. Работя на две места, което отнема доста време. А през останалото уча.

— Доста сте възрастен за тая работа.

— Човек никога не е достатъчно стар, за да научи нещо, не е ли така?

Жената пак се усмихва. И не престава да го наблюдава внимателно.

— Представявате ли някаква заплаха, господин Лайвли? Или може би бягате от нещо?

Рики обмисля отговора си, преди да отвори уста.

— Спрях да бягам, госпожо...

— Уилямс. Джанет. Момчето е Евън, а дъщеря ми, която още не познавате, се казва Андреа.

— Е, тук ще се спра, госпожо Уилямс. Не съм извършил престъпление, не бягам от бивша съпруга и нейния адвокат, нито съм бил член на секта, предполагам, че такива неща си представяте. А колкото до въпроса дали съм опасен: защо ще бягам, ако съм опасен?

— Това е логично — съгласява се госпожа Уилямс. — Но нали разбирате: две сами жени с малко дете...

— Предпазливостта ви е напълно оправдана и аз в никакъв случай не ви се сърдя за разпита.

— Не знам доколко мога да повярвам на казаното от вас — признава жената.

— Толкова ли е важно на какво вярвате, госпожо Уилямс? Ще се променят ли нещата, ако ви заявя, че съм от друга планета и съм изпратен в Дърам, Ню Хампшир, със задача да проуча местните условия, преди да завладеем вашия свят? Или пък ако кажа, че съм руски шпионин, арабски терорист или друг подобен, който ви моли за дребна услуга: да го пуснете в банята, за да си направи една-две мощни бомби? Човек може да измисли цял куп истории, но в крайна

сметка те всички са без значение. Истината, която е важна за вас, е следната: ще се държа ли прилично, ще бъда ли тих, ще си плащам ли редовно наема и казано с две думи, ще наруша ли с нещо спокойствието ви — вашето, на дъщеря ви и внука? Не изчерпва ли това всичко, което е важно за вас?

Госпожа Уилямс се усмихва.

— Май започвате да ми харесвате, господин Лайвли. Не знам дали ви имам доверие и с положителност не ви вярвам. Но ми харесва начинът, по който излагате нещата, а това означава, че сте изкарали първия тест. Какво ще кажете за един наем гаранция и един предплата, а след това да се договаряме месец за месец, така че ако едната или другата страна изпита някакво неудобство, да приключим набързо нещата?

Рики се усмихва и поема ръката на възрастната жена.

— Моят опит показва, че „да приключим набързо“ невинаги се получава. А как бихте дефинирали „неудобство“?

Хазайката се усмихва по-широко и не отблъсва ръката на кандидат-наемателя.

— Бих го дефинирала като набирание на телефон девет-едно-едно, последвано от разговор с мрачни типове в сини униформи. Така ясно ли е?

— Абсолютно, госпожо Уилямс — отвръща Рики. — Мисля, че се споразумяхме.

— Да се надяваме — отвръща жената.

Рутината се намества в живота на Рики със същата бързина, с която есента настъпва в Ню Хампшир.

Не след дълго управителят на супера повишава заплатата му, както и отговорностите, но същевременно се интересува защо не го е виждал на сбирките, така че се налага Рики да отиде на няколко пъти и дори да се изправи пред останалите участници и да разкаже набързо скалъпена типична история за съсипан от алкохола живот, която предизвиква съчувствено мърморене на събралите се мъже и жени, както и няколко сърдечни прегръдки впоследствие, приети гузно от Рики. Той харесва работата си в магазина и се разбира добре — без да допуска никого прекалено близо до себе си — с останалите колеги,

шегува се с тях през обедната почивка, демонстрира приятелски чувства и умело прикрива своята изолация. Редовните инвентаризации му доставят особено удоволствие, което го навежда на мисълта, че подреждането на стоки по рафтовете не се различава особено от онова, което е правил до неотдавна с пациентите си. Те също имат нужда от преглед и презареждане на своите душевни лавици.

По-съществена промяна в живота му настъпва, когато в средата на октомври попада на обява за вакантно място в помощния персонал на университета. Той напуска работата си в супера и започва да мие пода и да бърше прах в университетските лаборатории по четири часа на ден. Изпълнява задълженията си с усърдие, което прави впечатление на прекия му началник. Но особено важно за него в случая е, че вече има униформено облекло, собствено шкафче за преобличане, както и служебна карта, която му осигурява достъп до компютрите в университетската библиотека. Рики се залавя със задачата да си изгради собствен свят.

Избира име за тази електронна действителност: Одисей.

Вече може да си създаде електронна поща, както и да навлезе в безбрежните води на интернет.

Заема се с изграждането на собствената си съвсем нова личност. Личност, която никога не е съществувала, но сега има своите претенции към този свят благодарение на скромна банкова сметка и минало, което може да документира. Част от документирането е лесно. Например получаването на нова карта за самоличност с друго име. Той наистина се чуди на наличието на буквално хиляди фирми, които с готовност изработват такива документи „само за развлечение“. Започва да си поръчва поредица шофьорски книжки и университетски карти. Осигурява си диплома от университета в Айова, випуск 1970, както и удостоверение за раждане от несъществуваща болница в Де Мойн. Успява дори да прибави името си към списъка на завършилите закрито вече католическо училище в същия град. Въвежда фалшив номер на социална застраховка. Въоръжен с този куп нови документи, отива в конкурентна на своята банка, в която вече е открил сметка с незначителен влог на името на Ричард Лайвли, за да открие още една, този път на ново име. Обмислил го е внимателно: Фредерик Лазар. Неговото малко име плюс името на съживения от Исус.

Със самоличността на Фредерик Лазар Рики започва своето издирване.

Замисълът му не е сложен: Ричард Лайвли е истинска личност, която ще води мирен и сигурен живот. Това ще бъде той. Фредерик Лазар е фикция. Между двамата няма да има никаква връзка. Единият ще съществува привидно нормално. Другият е измислен и ако някой някога прояви интерес към Фредерик Лазар, неизбежно ще стигне до задънена улица, установил, че той съществува само по документи. Може да върши престъпления, може да поема големи рискове, но в крайна сметка си остава само фикция, сътворена с определена цел.

Да издири оня, който съсипа живота на Рики, и да му отмъсти.

---

[1] Lively (англ.) — жизнен, весел. — Б.пр. ↑

[2] Членска карта в Американската автомобилна асоциация, която осигурява улеснения при различни видове обслужване. — Б.пр. ↑

[3] Програма за самолечение в „Анонимни алкохолици“. — Б.пр.

↑

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Рики оставя седмиците да се източат в месеци, зимата на Ню Хампшир да го обгърне в хладните си пазви, да го скрие от всичко, което се е случило. Оставя животът му като Ричард Лайвли да се ниже и да трупя следи, междуременно не престава да добавя щрихи към другата личност — Фредерик Лазар. Ричард Лайвли ходи понякога на баскетболни мачове в университета, гледа от време на време внучето на своята хазайка, която доста скоро му гласува доверие, радва се на безупречна репутация в службата и спечелва уважението на своите колеги както от магазина, така и от помощния персонал в университета, като изгражда образа на весел шегаджия, на безгрижна личност, която не се отнася кой знае колко сериозно към нищо на този свят, освен към служебните задължения. Когато го питат за миналото, той или разказва някоя елементарна измислица, нещо, което няма с какво да се закачи в нечия памет, или отклонява въпроса с въпрос. Рики, някогашният психоаналитик, установява, че е голям спец в това отношение: в създаването на обстановка, в която хората си мислят, че говори за себе си, докато всъщност той говори за тях. Дори е изненадан от лекотата, с която му се удават тези опашати лъжи.

Започва да работи по някой и друг час като доброволен помощник в приют за бездомници, но бързо минава към друго занимание: два пъти седмично отговаря на гореща линия за потенциални самоубийци. Смяната му е от десет вечерта до два сутринта, което е най-интересното време от денонощието. Той е всеотдаен в тези среднощни разговори със стресирани студенти, необяснимо силно мотивиран от контакта с непознати хора, изпаднали в беда. Чудесен начин да поддържа във форма професионалните си умения. Когато затвори телефона, успял да убеди някой хлапак да не прибързва, а да потърси помощ от университетския медицински център, той си мисли, че макар и отчасти си плаща вината за грешката преди двайсет години, когато Клер Тайсън е дошла в кабинета му в клиниката, която така ненавиждаше, за да изложи болката си, а той не е обърнал внимание и не е съзрял надвисналата опасност.

Фредерик Лазар е друга персона. Рики изгражда неговия характер с коравосърдечност, която изненадва самия него.

Човекът фикция е член на фитнес клуб, където навърта километър след километър по механичната пътечка, за да нападне след това гарите и трупа ден подир ден мускули и сила, които преобразяват сухото, но доскоро отпуснато тяло на нийоркския психоаналитик. Талията му се стяга. Раменете набъбват. Работи в усамотение и тишина, ако се изключи шумът от ходилата му по гумената пътечка. Започва да сресва назад светлата си коса, което му придава доста енергичен вид. Пуска си брада. Ледено чувство на задоволство от натоварванията, на които се подлага, обгръща сърцето му, особено когато установява, че вече не се задъхва от тях. Клубът предлага — главно за жени — курс по самоотбрана и Рики променя малко собствения си график, за да може да участва, да усвои основните прийоми на това изкуство, измамливите движения на тяло и крайници, поразяващите удари в гърлото, лицето или слабините. Жените отначало се чувстват притеснени от неговото присъствие, но със своята готовност да им е партньор при усвояване на различните хватки, бързо спечелва тяхното благоволение. Най-малкото те с удоволствие му нанасят удари по слабите места на тялото, защитени от предпазни бандажи. От негова гледна точка това е още един начин за укрепване на физика и дух.

Един съботен следобед в края на януари Рики преодолява снежни преспи и заледени тротоари, за да се добере до магазина за спортни стоки R&R, разположен доста надалеч от университетското градче в евтин мол от онези, в които се помещават магазинчета за автомобилни гуми с намаление и бързи автоуслуги. R&R — няма начин да се установи веднага какво точно означават тези букви — представлява скромно четвъртито помещение с пластмасови елени за мишени, ловни облекла, рибарски принадлежности, лъкове и стрели. Покрай една от стените са наредени ловни карабини и пушки, както и модифицирани бойни оръжия. Те нямат нищо общо със скромното изящество на полирано дърво и издължени цеви, характерно за традиционните им събратя. Сред тях са AR-15 и АК-47. Видът им е неприкрито военен, предназначението — ясно. Под дебело стъкло са наредени десетки и десетки пистолети. Стоманеносини. Хромирани. Оксидирани в черно.

Прекарва приятен час в обсъждане преимуществата на различните оръжия с продавача — брадат плешивец на средна възраст, издокаран в карирана червена риза и препасал револвер калибър 38 на внушителния си търбух. Разговорът включва сравнение между характеристиките на револвера и автоматичния пистолет: размери срещу откат, точност срещу скорострелност. Магазинът разполага със стрелбище в мазето: две успоредни пътеки, разделени с ниска преграда, наподобяват донякъде писти за боулинг. Електрическо устройство изнася мишените пред стена на около петнайсет метра разстояние с наредени чували с пясък. Дебелакът показва на Рики, който през живота си не е докосвал огнестрелно оръжие, как да се насочи цевта, как да заеме правилна стойка, хванал оръжието с две ръце, как да се изолира от околния свят, за да съсредоточи цялото си внимание върху спусъка, прицела и мишената. Рики изстрелва десетки куршуми, като започва с леките пистолети калибър 22, минава през 357 магнум и любимите на полицаите 9-милиметрови оръжия, за да стигне до 45, станали особено популярни през Втората световна война, чийто откат удря болезнено в дланта и през ръката стига до гръдния кош.

Спира се на нещо средно: 380 рюгер, полуавтоматичен, с петнайсетзаряден пълнител. Това оръжие заема нишата между гръмовитите полицейски пистолети и смъртоносните портативни оръжия, предпочитани от жени и професионални убийци. Рики спира своя избор върху същото оръжие, което е видял в куфарчето на Мерлин, докато пътуват двамата в онзи влак за Манхатън в онзи напълно чужд за него днес свят. Иска му се да изравнят сили, та ако ще и само в огневата мощ.

Попълва заявление за разрешително с името Фредерик Лазар, като използва фалшивата социална застраховка, създадена за целта.

— Ще трябват два дни — уведомява го дебелят. — Макар при нас да става несравнимо по-лесно, отколкото в Масачузетс. Как смятате да платите?

— В брой — отговаря Рики.

— Старомоден сте — казва продавачът с усмивка. — Нямате ли кредитни карти?

— Те усложняват живота.

— Рюгерът го улеснява.

Рики кимва.

— За това става дума.

Продавачът привършва с документите.

— Имате ли някого предвид за улесняването, господин Лазар?

— Странен въпрос — отвръща Рики. — Приличам ли ви на човек, който мрази шефа си? Или чийто комшия пуска песа си да му сече на поляната? Или пък, да речем, чиято жена го дразни прекалено често?

— Дума да не става — хили се продавачът. — В никакъв случай. Но от друга страна, не сме свикнали да виждаме нови физиономии тук. По-голямата част от клиентелата ни е постоянна — познаваме ги по лице, ако не по име. — Той поглежда формуляра. — Ще мине ли, господин Лазар?

— Естествено. Защо не?

— Нали и аз това питам. Мразя я тая бюрокрация.

— Законът си е закон — отвръща Рики.

— Така си е, мама му стара.

— А как стои въпросът с тренировките? — пита клиентът. — Какъв смисъл има да си купувам такова прекрасно оръжие, ако не мога да го владеем като хората?

Продавачът кимва с разбиране.

— Имате пълно право по този въпрос, господин Лазар. Повечето хора си въобразяват, че щом купят оръжие, вече са напълно защитени. Ядец. Оттук се започва. Човек трябва да знае как се бори с това нещо, особено когато работата стане, да го кажем така, напечена. Например, когато някой ти тършува из хола, а ти си, да речем, по пижама горе, в спалнята...

— Именно — прекъсва го Рики. — Не бих желал да ме свари по бели гащи...

Продавачът довършва мисълта му:

— ... и застреля жена ви или, не дай боже, котката. — Тук се засмива. — Макар че може това да не се окаже най-голямото зло на земята. Може даже и да почерпите после убиеца, ако сте женен за звяр като моя. С гадната й космата котка, от която само кихам.

— Та какво става със стрелбището?

— Винаги през работно време, стига да не е заето. Мишената е половин долар. Трябва да си купувате мунициите от нас обаче. И няма да прекрачвате този праг със заредено оръжие. Ще го носите празен, в

пълнителите да няма нищо. Ще го зареждате тук под наше наблюдение. След това можете да стреляте колкото ви душа иска. Обадете се през пролетта. Организираме военна игра. Може да ви се понрави.

— Няма да пропусна — уверява го Рики.

— Искате ли да ви уведомя, когато пристигне разрешителното, господин Лазар?

— Нали казахте два дни? Аз ще намина. Или ще позвъня.

— Както решите — продавачът му хвърля изпитателен поглед. — Понякога получаваме отказ заради някоя глупост. Например ако има дребен проблем с някой от номерата, дето ми давате... Компютърът може да извади нещо, нали ме разбирате...

— Стават и фалове, така ли?

— Приличате ми на свестен човек, господин Лазар. Не ми се иска да ви откажат заради някоя тъпотия. Няма да е честно. — Мъжът говори бавно, предпазливо. Рики се вслушва в интонацията на гласа му. — Зависи при какъв служител ще попаднат вашите документи. Някои от федералните само вкарват данните и пет пари не дават. Други са по-настървени...

— Май ви се ще моите документи да попаднат в ръцете на правилния чиновник?

Продавачът кима.

— Не би трябвало да се знае кой точно извършва проверката, но аз познавам неколцина...

Рики измъква портфейла си и оставя сто долара на стъклото пред себе си.

Мъжът се усмихва отново.

— Не беше необходимо — казва той, но захлупва банкнотата с длан. — Ще имам грижата да случите на подходящ чиновник. Такъв, дето действа бързо и ефикасно...

— Добре — казва Рики. — Много мило от ваша страна. Наистина много мило. Ще съм ви задължен.

— Не е кой знае какво. Правим всичко възможно за доброто на нашите клиенти. — Продавачът пъха парите на Рики в джоба си. — Не се ли интересувате от карабина? В момента предлагаме на специална цена чудно оръжие трийсети калибър. С оптически прицел. Имаме и ловни пушки...

Рики го спира:

— Ще видим. Трябва правилно да преценя нуждите си. И то след като разбере дали ще имам някакви проблеми с разрешителното. Тия тук ми се виждат доста внушителни. — И той почуква с пръст стъклото над армейските оръжия.

— Едно узи или АК-47 с извит пълнител са в състояние много да ви помогнат при разрешаване на което и да било разногласие — уверява го продавачът. — Те успешно сломяват съпротивата и склоняват към отстъпки.

— Добре е да се знае това — признава Рики.

Той все по-добре овладява компютъра.

Като използва потребителското си име, провежда две отделни проучвания върху родословното си дърво, за да установи с трепет и изненада колко лесно е било за Румпелцилцхен да се добере до данните от оня списък, от който започна всичко. Петдесетината роднини на доктор Старкс използват върху екрана за броени часове. Рики лесно установява, че след като разполага с име, няма никакъв проблем да намери адреса. Покрай адреса — и професията. Елементарно е как Румпелцилцхен, разполагащ с колкото си иска време и енергия, се е добрал до информацията, свързана с всички тези хора.

Рики седи пред екрана леко изненадан.

Когато се появява неговото име при изпълнение на втората зададена компютърна програма и той вижда срещу него отметката „починал“, направо замръзва от изненада, макар че няма от какво. Усещането е същото, както при внезапно изникване на диво животно в светлината на фарове нощем, което мигновено изчезва в храстите от другата страна на пътя. Моментен страх, който също така за миг изчезва.

Той е работил десетилетия наред в свят на тайни, дълбоко скрити под пластове съмнения и заблуди, замъглени в паметта от натрупани години на нежелание да се погледне истината в очите, на депресия и самота. Ако психоанализата е — в най-добрия случай — бавен процес на освобождаване от страхове и заблуди, който води към осъзнаване на истините, компютърът е като еквивалент на скалпел. Факти и

подробности изскачат на монитора при няколко натискания на клавишите. Този процес му е противен и в същото време го запленива.

Рики си дава сметка колко остаряла изглежда неговата специалност.

Разбира същевременно и колко минимални са били шансовете му в борбата срещу Румпелцилцхен. Като се връща към онези петнайсет дни от началото до инсценираната смърт, той без усилие разбира колко е било лесно за оня тиранин да предвиди всяка негова стъпка. Всяка негова реакция на поредното предизвикателство е лесно предвидима.

Рики мисли и върху друг аспект на тази идиотска игра. Всеки етап от нея е предварително разработен, всеки поврат е предвиден, както и всеки негов следващ ход. Страховитият режисьор го е познавал така добре, както той сам се е познавал. Усилията на Върджил и Мерлин са имали за цел да не му позволят да погледне събитията в перспектива. Те нагнетяват напрежение, като го карат да бърза, пълнят последните му дни с условия, карат го да усеща близостта и реалността на заплахата.

Всяко действие в тази игра е предварително описано в сценария. Като се започне от смъртта на Цимерман под мотрисата в метрото и се стигне до посещенията на Рики при доктор Луис в Райнбек и в амбулаторната канцелария в болницата, където някога е приел Клер Тайсън. Как постъпва психоаналитикът? Той установява прости, но абсолютно непоклатими правила. Всеки ден пет пъти седмично неговите пациенти се явяват в кабинета му по едно и също време, като известяват за пристигането си по точно определен начин. Тази твърда рамка им помага да съзрат някаква форма в иначе напълно обърквания си живот. А успоредно с това да видят възможност за овладяването му.

Урокът е простичък: не бива повече да бъде предвидим.

Не е съвсем така, казва си той. Ричард Лайвли може да бъде нормален колкото си ще. Най-обикновена личност. Но Фредерик Лазар е съвсем друг.

Човек, лишен от минало, може да сътвори каквото си пожелае бъдеще.

Фредерик Лазар има библиотечна карта и започва да прониква в света на отмъщението. Насилие лъха от всяка страница, която чете.

Чете история, пиеси, поезия и документална литература, набляга на криминалистиката. Погълща романи, като се започне от миналогодишни трилъри и се стигне до готически произведения от XIX век. Знае „Отело“ почти наизуст, а после задълбава още по-дълбоко, в „Орестия“. Спомня си някои неща и отново прочита произведения, с които се е запознал в годините на своята младост. Отделя много часове на личността, от която е взел името си за електронния свят.

Попива действията на Одисей от промъкването му в трапезната зала, за да накаже жените, до избиването на всички, които го бяха мислили за мъртъв.

Рики не е изкушен в света на престъпленията и престъпниците, но бързо се превръща в експерт, поне в степента, която може да му осигури печатното слово. Учи се от Томас Харис и Робърт Паркър, а също така от Норман Мейлър и Труман Капоти. Едгар Алън По и сър Артър Конан Дойл са размесени в произволен ред с наръчници на ФБР. Чете жадно „Маската на разумността“ от Хърви Клекли^[1] и научава непознати досега неща във връзка с психопатите. Запознава се с книги, които имат заглавия като: „Защо убиват те?“ и „А-Я, Енциклопедия на серийните убийства“. Чете за масови убийства и взривявания, за престъпления от страст, за идеални престъпления. Имена и събития изпълват съзнанието му: от Джек Изкормвача до Били Хлапето, Джон Уейн Гейси^[2] и убиеца Зодиак^[3], от миналото към настоящето. Чете за военни престъпления и снайперисти, за поръчкови убийци и сатанински ритуали, за гангстери и побъркани момчета, които отиват на училище с автоматична пушка в сака на лов за съученици, попрекалили със закачките.

За своя собствена изненада открива у себе си умение да разграничава двете личности, които съвместява. В мига, когато затваря поредната книга, описваща разнообразните мръсотии, които е в състояние да причини човек на ближния си, той изключва Фредерик Лазар и се връща в кожата на Ричард Лайвли. Единият изучава на теория изкуството да умъртвиш с гарота нищо неподозираща жертва, запознава се с аргументите против избора на ножа като оръжие за отмъщение, а другият чете вечер приказки на невръстното детенце на хазаите и научава наизуст любимите му сред тях. И докато първият се запознава задълбочено със значението на ДНК-анализа като

доказателство в наказателния процес, другият същата вечер с часове убеждава надрусан студент да се откаже от опасно решение.

Джекил и Хайд, казва си той.

Установява още, че това перверзно съжителство на двамата му доставя определено удоволствие.

Сякаш животът е по-интересен, отколкото на онзи човек, който бе той, преди да се сблъска с Румпелшилцхен.

Късно вечерта в края на един пролетен ден девет месеца след своята смърт, Рики прекарва три часа на горещата линия в разговор с обезумяла от болка, изпаднала в дълбока депресия млада жена, която е позвънила с опаковка силно приспивателно на масата пред себе си. Той ѝ говори в какво се е превърнал нейният живот и какъв би могъл да стане. Рисува словесна картина на бъдеще, в което няма мъка и тъга, съмнения и болка, довели я до сегашното състояние. Всяка негова дума тъче тънка нишка на надежда и когато двамата посрещат зората, тя се съгласява да се откаже от смъртоносната доза лекарства и да потърси специализирана помощ.

Той си тръгва по-скоро наелектризиран, отколкото изтощен, и решава, че е дошъл часът за първа стъпка.

Още същия ден, изпълнил служебните си задължения, се възползва от магнитната си карта за достъп до компютърната зала за студенти. Това е просторно помещение, разделено на кутийки, всяка от тях е с компютър, свързан с университетската централна мрежа. Настанява се в една от тях, въвежда личната си парола и влиза в системата. На лист, който е оставил от лявата си страна, е записал цялата информация, която е успял да събере до настоящия момент във връзка с жената, която е пренебрегнал професионално преди две десетилетия. Поколебава се малко, преди да направи този свой първи набег към скритата някъде в необятния електронен свят тайна. Съвсем наясно е, че може свободно и спокойно да доживее дните си като Ричард Лайвли. Животът на общ работник по почистването не е чак толкова лош, трябва да го признае. Пита се за момент кое е по-изгодно: да знае или да не знае — понеже е сигурен, че започне ли веднъж процеса по издирване на Румпелшилцхен и съучастниците му Върджил и Мерлин, никаква сила не може да го спре. Ще се случат две

неща. Всички години, прекарани като доктор Старкс с убеждението, че разкриването на дълбоко заровена истина е достойно за уважение и занимание, ще кажат тежката си дума, а Фредерик Лазар ще заяви собствените си права като изпълнител на изначалния план.

Рики води вътрешна борба. Сам не знае колко време продължава тя. Може би секунди, а може би часове, докато седи пред монитора с изтръпнали пръсти.

Казва си, че няма да е страхливец.

Въпросът е къде е страхът. В действието? Или в бездействието?

Когато взема решение, усеща как го залива студена вълна. Коя си ти, Клер Тайсън?

И къде се намират днес твоите деца?

Много са видовете свобода, казва си Рики. Постигнал е една от тях благодарение на убиеца Румпелшилцхен. Време е да намери със собствени сили своята.

---

[1] Американски психиатър (1903–1984), пионер в областта на психопатологията. Цитираният негов труд е опит да се изгради типичен профил на престъпника психопат. — Б.пр. ↑

[2] Американски сериен убиец (1942–1994), изнасилител и убил 33 момчета, 29 от които заровил в мазето на собствената си къща. Известен още като Клоуна убиец заради обичая си да организира празненства за съседите и децата, на които се явявал облечен като клоун. — Б.пр. ↑

[3] Останал неразкрит сериен убиец в северните райони на Калифорния, подписвал с този прякор писмата си със странни криптограми, които пращал до вестниците. — Б.пр. ↑

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Ето какво му е известно: преди две десетилетия в Ню Йорк умира млада жена, а нейните три деца са предадени на съответните власти за осиновяване. И заради този факт той бе принуден да се самоубие.

Първите издирвания в мрежата по името на Клер Тайсън са изненадващо безрезултатни. Изглежда, всяка следа от жената в електронния свят е заличена със същата категоричност, както и от присъствието ѝ на този свят. Дори копието от смъртния акт отначало не му помага ни най-малко. Програмите за проучване на родословното дърво, които с такава лекота изваждат на бял свят имената на неговите роднини, се оказват безсилни да се справят в случая. Тя сигурно произхожда от родители със съвсем нисък обществен статус, а това омаловажава самия ѝ живот на земята. Липсата на информация го озадачава. Програмите „Открий роднините“ обещават да издирят буквално всеки близък и нейното отсъствие от базата данни е доста смущаващо.

Но тези първи усилия не отиват съвсем напразно. Едно от нещата, които е успял да научи през изтеклото време от началото на последната му ваканция, е да мисли многопосочно. Като психоаналитик той умее да възприема символите и да ги проследява в реалния свят. Сега прибъгва до същото умение, само че в по-конкретен контекст. След като името Клер Тайсън не води доникъде, трябва да се потърсят околни пътища. Проучване в архивите на недвижимата собственост в Манхатън му помага да установи сегашния собственик на сградата, в която е живяла тя навремето. От друго проучване разбира в кои точно служби е търсила помощи, купони за храна и други социални облекчения. Номерът е да се вмъкне в кожата на младата жена и да си представи какво би правил на нейно място преди двайсет години. Някъде в тази картина неминуемо ще се появи човекът, който съсипа неговия живот.

Проучва и електронните телефонни указатели за района на северна Флорида. Оттам е пристигнала тя в Ню Йорк и Рики допуска,

че ако има някакви други живи роднини, освен Румпелцилцхен, точно из тези места трябва да ги търси. В смъртния акт се посочва адресът на най-близките роднини, но когато Рики проверява, се оказва, че там живее съвсем друго лице. В околностите на Пенсакола има много хора с фамилието име Тайсън и мисълта да изясни кой от тях какъв е, изглежда обезкуражаваща, преди Рики да си спомни за набързо надрасканите си бележки по случая с тази жена. Тя е завършила гимназия и е изкарала два курса в колеж, преди да го напусне и да последва някакъв моряк в неговата база. Той е баща на трите ѝ деца.

Рики въвежда имената на потенциалните роднини, както и на всички гимназии от района.

Струва му се, че това, което прави в момента, е трябвало да бъде направено още тогава: да се опита да разбере онази млада жена.

Става дума за два свята, които няма как да бъдат по-различни. Пенсакола, щат Флорида, е в Библейския пояс^[1], известен със зоващите Христа повсеместни вопли и неизбежното ходене на черква всеки неделен ден, а също и в други дни, ако Неговото присъствие се окаже наложително. Докато Ню Йорк... мда, Ню Йорк... той символизира за среднестатистическия жител на Пенсакола цялото зло и всички пороци на света. Крайно обезпокоителна комбинация, казва си Рики. Но в едно нещо може да е почти сигурен: вероятността Румпелцилцхен сега да е в Ню Йорк е много по-голяма, отколкото да клечи някъде из дебрите на Флорида. Това не означава, че човекът няма влияние из оня край.

Рики решава да започне оттук.

Като прилага на практика новопридобитите умения, той поръчва фалшива шофьорска книжка от щата Флорида, както и удостоверение за уволнение от армията на едно от имената, които е въвел в интернет. Документите следва да се изпратят до пощенската кутия на Фредерик Лазар, но ще бъдат издадени на името Рик Тайсън.

Хората ще проявят по-лесно склонност да помогнат на някой отдавна забравен роднина, решил да проследи собствените си корени. Освен това създава измислен център за борба с раковите заболявания, както и циркулярно писмо „до всички заинтересовани“, с което съобщава, че в центъра лежи детето на господин Тайсън, което се нуждае от трансплантация на костен мозък, и всяка помощ при

издирване на негови кръвни роднини би била полезна, а може би дори животоспасяваща.

Това писмо е връх на цинизма, казва си Рики.

Но е вероятно да отвори някои врати, през които му се ще да надникне.

Резервира си самолетен билет, предупреждава хазайките си и шефа на помощния персонал в университета, чрез няколко размени с колеги си осигурява свободни дни, а след това минава през магазин за употребявани дрехи, откъдето се снабдява с евтин летен черен костюм. Подобен би носил погребален агент, казва си той с мисълта, че при дадените обстоятелства изборът е особено подходящ.

Тежният задух над Мексиканския залив е като тайна заплаха. Първата глътка въздух след излизане от климатизираната прохлада на летището към паркинга за коли под наем сякаш съдържа гъста като олио и лепкава жега, която няма нищо общо с горещините на Кейп Код и дори с най-жарките дни в августовския Ню Йорк. Въздухът се усеща като нещо плътно, невидимо, но опасно. Зараза, казва си Рики в началото, но после си дава сметка, че прекалява.

Планът му е елементарен: най-напред се регистрира в някой мотел, а след това отива на адреса, посочен в смъртния акт на Клер Тайсън. Ще почука на една-две врати, ще поразпита, ще разбере дали някой от съседите има представа за сегашното местонахождение на живите роднини. След това ще намине през околните гимназии. Не е кой знае какъв план, признава си Рики, но включва журналистическа настойчивост: чукаш от къща на къща, пък каквото стане.

Рики попада на някакъв мотел № 6, разположен на широк булевард, който сякаш е предназначен единствено за магазини, ресторанти за бързо хранене от всички известни търговски вериги, както и пунктове за разпродажба на всякакви стоки. Жарки слънчеви потоци къпят цимента наоколо. Случайна палма или портокалово дръвче изглеждат жалки и нищожни като изхвърлени от океана отломки след буря. Усеща неговия близък солен аромат — той се носи във въздуха — но гледката е тягостна: непрекъснатата поредица от грозни двуетажни постройки и крещящи реклами.

Регистрира се с името Фредерик Лазар и предплаща за три дни. На регистратора казва, че е търговски пътник, не че на оня му пука кой какъв е. След като оглежда стаята, Рики оставя чантата си в нея и пресича улицата, за да купи от денонощна бензиностанция карта на Пенсакола и цялата околност.

Стереотипните жилища около военноморската база извикват във въображението на Рики представата за първите кръгове на ада. Безкрайни редици къщички от сгурбетониви блокчета с малко зеленина отпред и неизбежна водна пръскалка, която къпе тревата около себе си. Това е район, обитаван от лица с прилични прически и униформена мисъл, чиито амбиции според Рики са ясно изразени във вида на обиталищата им. Моравките са правоъгълни, ясно очертани и окосени на една и съща височина. Къщите са прясно боядисани и с неземния си блясък под слънчевите лъчи говорят за надежди и възможности. Паркираните пред тях коли са измити до блясък, излъскани и нови. На някои морави има люлки и детски играчки и въпреки утринната жега тук-там играят деца под бдителния поглед на някой родител. Но демаркационната линия не може да остане незабелязана. Само няколко пресечки по-нататък къщите са с охлузен и унил вид. Остаряла, олющена боя, поръждавели от годините улуци. Кафяви следи от кални потоци, телени огради, по някоя и друга вдигната на трупчета кола, оставена да ръждясва със свалени гуми. Тук по-рядко се чуват гласове на играещи деца, кофите за боклук преливат от празни бутилки. Територия на ограничените мечти, казва си Рики.

В далечината се вижда заливът с неговите искрящи в синьо води, вижда се и базата с подредените в една линия сиви военни кораби и веднага става ясно, че тя именно е оста, около която се върти всичко останало. Но докато се отдалечава от брега все по-навътре в царството на безнадеждността, светът става все по-ограничен, празен и безнадежден като изпита бутилка.

Открива улицата, на която са живели близките на Клер Тайсън, и потръпва. Тя не се различава от съседните, но крещящата ѝ посредственост внушава физическа нужда от незабавно бягство.

Рики търси номер тринайсет, който е по средата между две пресечки. Паркира отпред.

Къщата е като останалите наоколо. Едноетажен дом с две или три спални и климатични инсталации на прозорците. Бетонена рампа

изпълнява ролята на веранда, а до стената стърчи ръждива черна скара. Къщата е боядисана в бледорозово, при вратата е изписана с крещяща черна боя цифрата 13. Единицата е значително по-голяма от тройката, сякаш оня, дето ги е изписал, внезапно е променил намерението си посред работата. Баскетболен кош е прикрепен към навеса на открит гараж с двайсет-трийсет сантиметра под нужната височина, както преценява неопитното му око. Освен това рингът на коша е силно изкривен. Мрежа липсва. Отдолу се търкаля охлузена оранжева топка. Предният двор има запуснат вид: участъци засъхнала кал се редуват с избуяла трева и бурени. Голямо жълтеникаво куче, затворено в задния двор и привързано с верига за стената, започва бясно да лае, когато Рики тръгва по пътеката. Наблизо на тротоара е оставен днешен вестник и новодошлият го вдига и понася към входната врата. Натиска копчето и чува вътре звън. Чува и плач на малко дете, което млъква почти едновременно с екналия глас:

— Идвам... идвам...

Млада чернокожа жена с дете на хълбока отваря вътрешната врата, но остава зад мрежестата външна врата.

— Какво искаш? — пита жената с едва сдържана ярост. — За телевизора ли си дошъл? Или за пералнята? Или може би за мебелите? Искаш ли да вземеш на детето биберона? Какво ще задигнеш този път? — и насочва поглед над рамото му към улицата. Търси камион и носачи.

— Не съм дошъл да задигам каквото и да било — отвърща Рики.

— Сигурно си от енергото тогава?

— Не. Не съм инкасатор и нямам нищо общо със съдебния изпълнител.

— Че кой ще си тогава? — недоумява жената. Тонът ѝ си остава нападателен. Враждебен.

— Аз съм човек, който иска да зададе няколко въпроса — отвърща Рики с усмивка. — Ако сте в състояние да отговорите, може и да спечелите нещичко.

Жената продължава да го гледа с подозрение, но вече примесено с известна доза любопитство.

— Какви въпроси?

— За човек, който е живял в тази къща преди време. Преди доста време.

— Ми не знам кой знае колко.

— Името е Тайсън — съобщава Рики.

Жената кима.

— Това ще е оня, дето го изхвърлиха, преди ние да се нанесем.

Рики изважда портфейла си и вади банкнота от двайсет долара.

Вдига я във въздуха и жената отваря мрежестата врата.

— Ченге ли си? — пита тя. — Нещо като детектив?

— Нямам нищо общо с полицията. Но може да се каже, че съм нещо като детектив. — И влиза в къщата.

Присвива очи заради царящия вътре полумрак. В малкото антре е страхотно задушно и той следва младата жена с детето към дневната. Прозорците ѝ са широко отворени, но събралата се дневна топлина прави тясното помещение жарко като затворническа килия. Вътре има стол, канапе, телевизор и боядисана в синьо и червено кошарка, в която жената настанява бебето. Стените са голи, ако не се смятат снимка на детето и портрет на застанали сковано младата жена в сватбена рокля и чернокож младеж с моряшка униформа. И двамата приличат на деветнайсетгодишни. Най-много двайсет. Хвърля потаен поглед към жената и решава: деветнайсет, но се състарява бързо. Рики поглежда отново портрета и пита за очевидното:

— Това съпругът ви ли е?

— Да.

— Къде е сега?

— На плаване — отвръща жената. Без гнева гласът ѝ звучи почти нежно. Произношението е безусловно южняшко и Рики си казва: Алабама или Джорджия. Може би Мисисипи. Записването за военна служба, казва си още той, сигурно е било единствен начин да се измъкнат от селянията и тя го е последвала, без да има и най-смътна представа, че просто заменя един вид непоносима мизерия с друг. — В Залива е, в някаква си Арабия, на военен кораб „Есекс“, разрушител. Има да чакам още два месеца да се прибере.

— Как се казвате?

— Шарлен — отвръща тя. — Казвай сега, какви са тия твои въпроси, дето ще ме уредят с някой долар?

— Трудно ли я карате?

Тя се изсмива, сякаш е казал голяма шега.

— Хич не се съмнявай. Парите от заплатата не догонват наема. Вече продадохме колата и сме два месеца назад с наема. Мебелите и те не са изплатени. На същото дередже са почти всички съседни.

— Хазаинът ли ви притеснява? — пита Рики, но жената изненадващо поклаща глава.

— Той изглежда свестен човек, не го знам. Получа ли пари, внасям му ги в банката. Но някакъв от банката или пък техен адвокат идва тука и вика да не се тревожа, да платя когато мога. Разбирал, че понякога на военните семейства им идва нанасорно. Моят мъж, Реджи, той е просто моряк. Трябва да направи кариера и чак тогава ще видим истински пари. Но хазаинът си го бива. Като никой друг. Тия от енергата искат да ми спрат тока. Затова не мога да пусна ни климатик, ни нищо.

Рики прави крачка напред и се разполага върху единствения стол, а Шарлен сяда на ръба на канапето.

— Кажете ми какво знаете за семейство Тайсън? Живели са тук преди вас, така ли?

— Точно така. Не знам кой знае какво за тези хора. Познавам само оня старец. Беше тука сам-саменичък. Защо се интересуваш от него?

Рики отново изважда портфейла си и показва фалшивата шофьорска книжка с името Рик Тайсън на нея.

— Той ми е далечен роднина и може да получи малко пари по наследство — лъже Рики. — Изпратен съм от близките със задача да го открия.

— Не ми се вярва да има нужда от пари там, дето се намира — заявява Шарлен.

— Как така?

— Той е в болницата за ветерани на „Мидуей Роуд“. Ако е още жив.

— А жена му?

— Почина. Преди няколко години. Слабо сърце или нещо такова.

— Виждали ли сте го?

Шарлен поклаща глава.

— Само съм чувала за него от комшиите.

— Какво сте чували?

— Старецът и старицата били тука самички...

— Имало някаква дъщеря...

— И аз така знам, но тя май е умряла много отдавна.

— Сигурно. По-нататък?

— Живеели от социални помощи. Може и някаква пенсийка да са имали, де да знам. Ама малка. Старицата заболяла от сърце. Няма застраховка, няма дявол. Почнали да пристигат сметки от докторите. Дъртата хвърлила топа и оставила дядото самичък и с още сметки. Няма застраховка. Старчето гадно едно такова, ни комшия, ни приятел, ни роднина, никой пукната пара не дава за него. И той като мене: едни само сметки за плащане има. И не щеш ли, веднъж пак закъснял с вноска по ипотеката, ама излиза, че не дължи на банката, както той си мислел, ами на някакъв, дето купил ипотеката от нея. Та пропуснал той вноската, а може и още някоя, и те ти ги помощник-шерифите със заповед за изваждане. Изхвърлили стареца на улицата. После го завели в болницата. И надали ще излезе някога оттам, освен с краката напред.

Рики обмисля чутото и пита:

— Веднага след това ли се нанесохте?

— Веднага. — Шарлен въздъхва и клати глава. — Само преди две години в това кварталче се живееше много по-хубаво. Нямаше толкова боклук, пиене и побоища. Мислех си, че не е лошо място като за начало, а сега нямам пукната пара, за да се преместя другаде. Както и да е. Тая работа за старчето ми я казаха комшиите отсреща. Вече ги няма. Май всички, които го познаваха, ги няма. Но той не ще да е имал кой знае колко приятели. Имал е питбул, вързан на мястото, дето е нашето куче сега. То само лае, вдига врява като преди малко. Ако го пусна, по-скоро ще те близне по лицето, вместо да те ухапе. Питбулът на Тайсън не бил такъв. Като по-млад го водел на кучешки борби, дето се залагат пари. Там е пълно с бели мъже. Потят се, псуват и залагат пари, дето ги нямат. Пият и псуват. По тия места из Флорида няма туристи или моряци. Като в Алабама или Мисисипи. Селяндурска Флорида. Селяндури и питбули.

— Не звучи много привлекателно — съгласява се Рики.

— В квартала е пълно с деца. Такова куче като нищо ще сръфа някое от тях. Може да има и друга причина, но хората наоколо хич не го обичат стария.

— Каква друга причина?

— Чувам разни работи.

— Какви например?

— Лоши работи, господине. Лоши, гадни, грехота работи. Щото не знам дали са истина, пък мама и тате са ми казали да не повтарям нещата, дете не ги знам дали са така, ама поразпитай наоколо, се ще се намери некой, дете не го е страх чак толкоз от Бога, да ти ги разкаже. Ама не знам кой. Никой не остана от онова време.

Рики мисли още малко и пита:

— Знаете ли името и евентуално адреса на човека, комуто плащате сега наема?

Шарлен добива малко изненадан вид, но кимва уверено.

— Разбира се. Пиша чек на един адвокат от центъра и го давам в банката. Когато имам пари.

Взема цветен молив за рисуване от пода и надрасква име и адрес върху гърба на плик от магазин за мебели на изплащане. Отгоре му се мъдри червен печат с надпис: „Второ предупреждение!“.

— Надявам се това да ви бъде от помощ — казва той, изважда още две банкноти по двайсет и подава всичките на жената. Тя мънка някакви благодарности. Рики се поколебава и вади четвърта банкнота. — За бебето — казва той.

— Много мило от твоя страна, господине.

Рики затулва очи от слънцето с длан, докато върви назад към улицата. Небето е безбрежна синева, а жегата се е засилила. Спомня си горещниците в Ню Йорк и как е бягал от тях в по-прохладната атмосфера на полуострова. Край с всичко това, казва си той. Поглежда към мястото, където е паркирана наетата от него кола, и се мъчи да си представи седнал там на бордюра старец, заобиколен от оскъдните си притежания. Самотен, без приятели, прогонен от дома, в който е водил години наред труден, но свой собствен живот. Изхвърлен набързо и без много приказки. Изоставен на произвола на старостта, болестите и самотата. Рики пъхва плика с името и адреса на адвоката в джоба си. Той знае кой е изхвърлил стареца. Пита се само дали докато е седял там в жегата самият старец е знаел, че го е изработило детето на собственото му дете, на което преди толкова много години той е обърнал гръб.

На седем пресечки от къщата, напусната набързо от Клер Тайсън, има голяма гимназия. Рики спира на паркинга и вдигнал поглед към чудовищната сграда, се пита как е възможно дете да

намери своята индивидуалност, да не говорим за образование, в нейните стени. Зданието е с пясъчен цвят, има футболно игрище и овална писта за бягане, а от улицата ги дели триметрова ограда. Рики си казва, че който е проектирал това чудовище, се е ограничил да изчертае един правоъгълник, след това да долепи до него още един, та да стане огромно „Г“, и с това е изчерпал задълженията си на проектант. Върху фасадата е изографисан голям шлем на античен гръцки воин. Изписан е и следният лозунг: „Дом на спартанците от Юга!“. Буквите са били някога яркочервени, но са избелели днес. Цялото място е нагорещено като поничка във врящо олио под безмилостните лъчи на слънцето и оцъкленото небе.

При главния вход има охранител със синя риза, черен колан, обувки и панталон, които му дават ако не статута, то поне външния вид на полицай. Проверява влизащите с металотърсач. Той кара Рики да мине през арката на детектора, а след това му показва пътя към администрацията. Подметките на посетителя шляпат по излъскания линолеум. Всички са в час, така че той крачи в почти пълна самота между две редици сиви шкафчета. Разминава се със случайни забързани ученици.

Зад вратата с надпис „Администрация“ попада на секретарката. След като изслушва причините за неговото посещение, тя го насочва към директорския кабинет. Изчаква отвън, докато влязлата в кабинета секретарка провежда кратък разговор, преди да се появи отново и да го въведе вътре. Той влиза и вижда жена на възраст със закопчана догоре бяла блуза. Тя вдига глава от мястото си пред компютъра и го поглежда над очилата с типичния поглед на строга учителка. Изглежда леко притеснена от неговото нахлуване, когато му показва с жест стол, за да седне, а тя самата заобикаля отрупано с книжа бюро, и се настанява зад него. Рики се отпуска тежко на стола с мисълта, че той познава най-вече задниците на подплашени ученици, сътворили някоя пакост, или на техните разстроени родители, поканени тук, за да бъдат информирани за същата.

— С какво бих могла да съм ви от полза? — пита рязко директорката.

— Трябва ми информация — отговаря Рики. — Интересувам се от една млада жена, която е учила тук в края на шейсетте. Казва се Клер Тайсън...

— Училищните архиви са поверителни — прекъсва го директорката. — А колкото до момичето, помня го много добре.

— Доста отдавна трябва да сте тук...

— Цялата ми кариера е минала в тази сграда — заявява жената. — Но освен да ви покажа годишника на випуск шейсет и седма, надали мога да ви бъда полезна с друго. Както казах, информацията е поверителна.

— Всъщност не ми трябва бележките й през годините — казва Рики и вади писмото от несъществуващия раков център, за да го представи на директорката. — Издирвам някой роднина...

Директорката прочита документа и чертите й се отпускат.

— О, много съжалявам. Нямах никаква представа...

— Няма нищо — успокоява я Рики. — Това е нещо като изстрел в тъмното. Но когато човек има племенниче с такова заболяване, той се хваща и за най-слабата възможност.

— Разбира се — бързо се съгласява директорката, — но ми се струва, че в околността не е останал нито един от семейство Тайсън. Поне аз не знам за такъв, а помня всеки, прекрачил този праг.

— Много ме изненадва, че веднага си спомнихте за Клер...

— Тя беше впечатляваща в много отношения. Аз й бях ръководителка.

— Разбирам — казва Рики. — Но все пак, след толкова много години...

Жената се надига от мястото си, за да отиде до шкаф зад бюрото, от който измъква стара книга, подвързана в изкуствена кожа. Това е годишник от 1967 година. Подава го през бюрото.

Типичен годишник. Страница след страница снимки на ученици в спортни участия с донякъде пресилен ентузиазъм. Централно място в годишника заемат официалните фотографии на абитуриентите. Нагласени снимки на млади хора, които се мъчат да изглеждат по-възрастни и по-сериозни, отколкото са в действителност. Рики пробягва с поглед през тях, докато попада на Клер Тайсън. Малко трудно съвместява образа на младата жена, която е видял десет години по-късно, с девойката тук, която има почти зрял вид. Косата й тук е подълга и праметната през едното рамо. Усмивката й не е толкова скована, колкото на останалите випускници, и сякаш крие някаква тайна. Рики чете написаното редом с портрета. Отбелязани са

кръжоците, в които е участвала — френски език, наука, драмсътв — както и любимите ѝ спортове: волейбол и баскетбол. Изредени са също всичките ѝ постижения в учението: осем семестъра в списъка на отличниците и препоръка за университетска стипендия от общонационалната програма за надарени младежи. Написала е замислена като шега сентенция, която звучи доста зловещо за Рики: „Стори го на другите, преди да са ти го сторили те!“. Има и пожелание: „Да се нося по скоростната лента...“. Както и поглед в тийнейджърската кристална топка: „След десет години ще бъде: на Бродуей или под него...“.

Директорката гледа над рамото му.

— Нямаше никакъв шанс за нея.

— Моля?

— Тя бе единствено дете на една... хм... особена двойка родители. Живееха на ръба на мизерията. Бащата — тиранин. Може и по-лоша дума да се употреби...

— Искате да кажете...

— Девойката проявяваше доста от класическите симптоми за сексуален тормоз. Често съм разговаряла с нея по време на депресиите ѝ. Плаче. Истеризира. След това се успокоява, охладнява, отчуждава се, сякаш е някъде далеч-далеч, макар да сме седнали една до друга. Бих се обадила в полицията, стига да разполагах, макар с най-незначителна конкретна информация, но тя така и не призна. Човек в моето положение трябва да внимава особено много. А и по онова време не знаехме за тия неща толкова, колкото знаем днес.

— Разбира се.

— Убедена бях също, че ще избяга при първа възможност. Онова момче...

— Приятелят ѝ?

— Да. Сигурна съм, че беше бременна, и то от доста време, когато завършваше училище.

— Как се казва момчето? Може би детето... Би било особено важно, нали разбирате, гена съвместимост и прочее... не ги разбирам много тия докторски работи, но...

— Имаше дете, вярно е. Но не знам какво стана по-нататък. Не пожелаха да пуснат корени тук, това е истината. Момчето искаше да постъпи във флота, не знам дали е станало, а тя записа един общински

колеж. Не мисля, че са сключили официален брак. Срегнах я един път на улицата. Тя се спря колкото за „добър ден“, и това бе всичко. Сякаш не ѝ се говореше за каквото и да било. Животът на Клер е низ от поводи за срам. Нещастieto ѝ се коренеше в това, че бе много умна. Чудесна актриса. Можеше да изиграе всичко — от Шекспир до „Мъже и кукли“^[2] — и то на професионално равнище. Самороден талант на сцената, но с реалната действителност имаше сериозни проблеми.

— Ясно...

— Беше от хората, на които ти се ще да помогнеш, но няма как. Нуждаеше се от някого, който да се грижи за нея, но все попадеше не на когото трябва. Все на идиоти попадеше.

— Ами онова момче?

— Даниъл Колинс ли? — Директорката взима годишника от ръцете му, прелиства няколко страници и го връща. — Добре изглежда, нали? Типичен женкар. Играеше футбол и бейзбол, но така и не успя да стане звезда. Достатъчно интелигентен, но без да използва капацитета си в клас. От ония хлапаци, дето винаги знаят къде е купонът, къде има за пиене или за друсане, но никога не ги хващат натясно. От типовете, дето все минават метър в живота. Всички момичета бяха лапнали по него, но най-вече Клер. Безнадеждна, обречена на мъки и неприятности връзка от самото начало.

— Май не го харесвате особено?

— А какво да му харесам? Приличаше на хищен гризач. И то доста. Не се интересуваше от нищо друго, освен от себе си и собственото си добруване.

— Знаете ли адреса на близките му тук?

Директорката се надига, отива при компютъра и въвежда име. После записва адреса на лист. Подава го на Рики, който благодарно кима.

— Значи според вас той я е изоставил?

— Със сигурност. След като я използва. В това му беше силата: да захвърля хората като парцал, след като ги е изцедил. Дали е станало след една или десет години, не мога да кажа. Когато човек е натрупал опит в моята област, не му е трудно да предвиди почти във всеки отделен случай какво ще стане с тези деца. Някои крият изненади, но се случва рядко — и сочи предреченото в годишника. На Бродуей или под него, казва си Рики, който знае кое се е сбъднало. — Децата винаги

си правят шеги в подобни случаи, но животът рядко е чак толкова забавен.

Преди да отиде в болницата за ветерани, Рики се отбива в мотела и облича черния костюм. Освен това взима нещо, с което си е услужил от реквизита на студентския театър в университета, слага го на врата си и се любува на образа в огледалото.

Болничната сграда е със същата бездушна атмосфера като гимназията. Тя представлява белосана тухлена постройка на два етажа, цопната в празното пространство между — доколкото Рики успява да преброи — шест различни черкви: пентикостална^[3], баптистка, католическа, конгрегационна, унитарна и АМЕ^[4]. Всички те обещават с големи букви извънмерна радост от близкото пришествие на Христа или поне утеха в думите на Светото писание, произнасяни с религиозен плам ежедневно, а в неделя — по два пъти. Рики, който е култивирал у себе си здравословно неуважение към всички религии благодарение на професионалната си практика, се забавлява от тази непосредствена близост на шестте черкви до Болницата за ветерани — сякаш суровата участ на изоставените в болничното заведение уравновесява донякъде неудържимия църковен оптимизъм, бликащ от околните шест постройки. Пита се дали Клер Тайсън е била ревностна посетителка на някоя от тях. Много е възможно, като се имат предвид условията, в които е расла. Всеки ходи на черква в неделя. Белята е, че това не пречи на някои да пердашат жените и насилват децата си през останалите дни от седмицата, което (Рики е почти сигурен) надали се харесва особено много на Исус. Ако изобщо има мнение по въпроса.

Пред болницата се издигат два пилона, от които висят в нетипичната за късна пролет жегга еднакво унило националният флаг и знамето на щата Флорида. Край входа са засадени без някакъв особен предварителен замисъл няколко храста, а на верандата Рики забелязва неколцина опърпани старци в инвалидни колички без обслужващ персонал да седят на слънце. Те не са в група, нито дори по двойки. Всеки обикаля по собствена орбита, предначертана от възрастта и заболяването. Той минава през входната врата. Вътрешността на сградата изглежда пуста и зейнала като гигантска уста. Рики потръпва. Болниците, които бе обиколил с жена си, преди тя да умре, бяха светли,

модерни, проектирани така, че да внушават усещане за могъществото на медицината, места, изпълнени на пръв поглед с енергия и решимост да бъде сломена смъртта. Или, както бе в нейния случай, за съпротива срещу неотвратимото. Нещо като състезание за спечелване на още един ден, на още един миг, както футболистът се сражава за всеки метър от игралното поле, без да се замисля колко защитници трябва да преодолее. Тази болница е пълна противоположност. Тя е на най-долното стъпало в болничната йерархия и лечението тук е посредствено също както и храната, смъртта е проста и неизбежна. Рики усеща вътрешен хлад, когато стъпва на това място, на това толкова печално място, където им се налага на тези старци да умрат.

Забелязва болнична сестра зад бюро и отива при нея.

— Добро утро, отче — приветства го бодро тя. — С какво мога да бъда полезна?

— Добро утро, дъще — отвръща Рики и попипва бялата якичка на шията си от реквизита на студентския театър. — Денят е прекалено горещ за изискваната от Всевишния униформа — прави опит да се пошегува той. — Понякога се питам защо ли добрият Господ не се е спрял на нещо по-практично, да кажем, като прекрасните хавайски ризи с ярки цветове вместо стегнатата якичка. Къде по-удобно за дни като днешния.

Сестрата се изсвива гръмогласно.

— Какво ли е имал предвид? — присъединява се към шегата тя.

— Значи дошъл съм да видя един човек, който е пациент при вас. Казва се Тайсън.

— Роднина ли сте, отче?

— Не, за съжаление, дете мое. Но дъщеря му ме помоли да го нагледам, когато дойда из тия места по друга църковна работа.

Отговорът явно минава, на което е и разчитал посетителят. Не му се вярва, че е възможно тукашен жител да обърне гръб на Божи човек. Жената се привежда към компютъра. Прави лека гримаса и казва:

— Това е малко странно. Според нашите сведения той няма живи роднини. Никакви. Сигурен ли сте, че има дъщеря?

— Те не поддържат връзка от дълги години. Но сега може би с моя помощ и Божия благословия съществува някаква възможност за сдобряване на стари години...

— Би било прекрасно, отче, и аз много ще се радвам. Но тя все пак трябва да бъде записана тук.

— Ще ѝ предам.

— Може да му потрябва за нещо...

— Бог да те благослови, дъще — казва Рики.

Той се наслаждава на цялото лицемерие като актьор на сценична изява. Напрегнат е и пълен със съмнения, но ентузиазмът на публиката му дава сили и увереност. След толкова много години, прекарани в почти пълно мълчание до кушетката, Рики е изпълнен с желание да се покаже пред света и да лъготи без задръжки.

— Май не остава много време за одобряване, отче. Мисля, че господин Тайсън е вече пътник. Съжалявам...

— Той...

— Умира.

— Тогава съм дошъл тъкмо навреме. Може би ще успея да го утеша в последните му дни...

Сестрата кимва. Показва му схема на болницата.

— Ето тук трябва да стигнете. Дежурната сестра в отделението ще ви упъти.

Рики върви из плетеницата коридори, които сякаш се спускат в светове един от друг по-студени и безлични. Всичко в тази сграда е захабено. Напомня му за контраста между изисканите магазини за строга конфекция, които знае в Манхатън, и мърлявите дюкяни на Армията на спасението в Ню Хампшир, чийто редовен клиент е станал в ролята си на чистач. В Болницата за ветерани нищо не е ново, нищо не е съвременно, нищо не изглежда като да работи по начина, по който трябва да работи, всичко прилича на използвано вече на няколко други места. Даже бялата боя по стените е жълтеникава и се лющи. Странно нещо, казва си Рики, това е място, което човек неизменно свързва с представата за чистота и наука, а на мене адски ми се ще незабавно да си взема душ. Задният двор на медицината, допълва мисълта си той. Минава покрай кардиологията, сетне край белодробното, край заключена врата с надпис „Психиатрично отделение“, а обстановката става все по-жалка, докато накрая стига до двойна врата, върху която е

щампован надписът „Хоспис“. Който е правил надписите — по един на всяко крило — не си е давал много зор, защото и двата са накриво.

Свещеническият му вид свършва безупречна работа. Никой не го кара да се легитимира, никому през ум не минава, че присъствието му тук е неуместно. Влязъл в отделението, той вижда гишето на дежурната и се отправя натам. Тя е едра чернокожа жена. Вдига поглед към него и казва:

— А, отче, предупредиха ме за идването ви. Стая триста. Господин Тайсън. Първото легло до вратата...

— Благодаря — отвърща Рики. — Дали ще ми кажете от какво точно страда...

Сестрата отзивчиво подава болничен картон. Рак на белите дробове. Не му остава много време, а колкото остава, ще протече в болки. Изпитва известно съчувствие.

Под маската си на доброжелателност болниците са в състояние да допринесат немалко за пълното унижение на човека. Това се оказва напълно вярно в случая на Калвин Тайсън, когото заварва в полулегнало положение на неудобно легло, прикачен с тръби и жици към най-различни устройства, вперил поглед в увисналия между неговото и на съседа му легло старомоден телевизор. Излъчват някакъв сапунен сериал, но звукът е изключен. Картината е размазана.

Тайсън е мършав, прилича на скелет. На шията му виси кислородна маска, която вдига от време на време на лицето си, за да диша. Белодробният емфизем личи по издайническото посиняване на носа, а щръкналите изпод завивката съсухрени крака приличат на отбрулени от вятъра клони, паднали на пътя. Съседът по легло е в подобно положение и двамата дружно хъхрят и свистят своя мъчителен дует. Тайсън едва помръдва при появата на Рики.

— Не ми трябва никакви попове — гъгне задавено той.

Рики се усмихва в отговор. Но усмивката му е неприятна.

— Попът обаче иска да поговори с тебе.

— Остави ме на мира — зъби се Тайсън.

Рики разглежда внимателно проснатия пред очите му човек и отбелязва равнодушно:

— Както изглежда, много скоро ще бъдеш оставен на мира, и то завинаги.

Тайсън мъчително поклаща глава.

— Не ми трябва ни религия, ни нищо.

— Не ти ги предлагам — успокоява го Рики. — Не и по начина, който имаш предвид. — И се обръща да се увери, че вратата зад гърба му е затворена.

Забелязва слушалки, окачени върху таблата на леглото. Май за телевизора. Заобикаля леглото и се вторачва в състайника на Тайсън. Мъжът има също такъв съсипан вид, но погледът, отправен към новодошлия, крие някаква слаба надежда. Рики му сочи слушалките.

— Искате ли да ги сложите, та да си поговорим с вашия съсед насаме? — Тонът е заповеднически.

Човекът едва успява да свие рамене и с известно усилие нахлузва слушалките.

— Добре — казва Рики и се обръща към Тайсън: — Знаеш ли кой ме изпраща?

— Представа нямам — отвърща оня. — Няма никой жив, който да се интересува от мене.

— Тук допускаш грешка — възразява Рики. — Смъртоносна грешка. — Мнимият духовник се приближава до умирация и се надвесва над него с леден шепот: — Каж ми истината, старче. Колко пъти изуча щерка си, преди тя да избяга?

---

[1] Област в югоизточните щати с концентрация на консервативно протестантско население. — Б.пр. ↑

[2] Популярен бродуейски мюзикъл от 50-те г. на XX в. — Б.пр. ↑

[3] United Pentecostal Church International (UPCI), или Петдесетническа, основана в САЩ (централа в Сейнт Луис, Мисури) през 1945 година и с клонове в над 175 други държави. Според нейното учение Божието опрощение има за предпоставки покаяние (разбирано като отричане от греха и обричане на Бога), кръщение (потопяне на цялото тяло във вода за отмиване на греховете) и „говорене на езици“ като доказателство за общение със Светия Дух. — Б.пр. ↑

[4] Африканска (т.е. афроамериканска) методистка епископална църква, основана през 1816 година от епископ Ричард Алън във Филаделфия, щат Пенсилвания, с наслова: „Бог е наш Отец, Христос наш Спасител, а Човекът — наш Брат“. — Б.пр. ↑

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Очите на стареца се разширяват от изненада и той се размърдва в леглото. Вдига костелива ръка и я поклаща немошно, сякаш с желание да пропъди страшния въпрос, но силите не му стигат. Той се закашля, задавя и преглъща с усилие, после пита:

— Що за свещеник си ти?

— Свещеник на паметта — отвръща Рики.

— Какво искаш да кажеш?

Говорът на стареца е забързан и пълен със страх. Погледът му се стрелка насам-натам из стаята, сякаш търси подкрепа.

Рики изчаква малко, преди да отговори. Гледа надолу към Калвин Тайсън, който се гърчи в леглото, и не знае от него ли се страхува този смъртник, или от истината, която знае. Подозира, че този човек е живял десетилетия наред със съзнанието за стореното от него, и дори то да е било заподозряно от училищните власти и жена му, сигурно е продължил да се самозаблуждава, че това е тайна, известна единствено на покойната вече дъщеря.

Рики с неговия провокационен въпрос трябва да му изглежда като пратеник на ада. Вижда, че старецът се опитва да посегне към окачен на таблата на леглото бутон — явно за повикване на дежурната сестра. Надвесва се над Тайсън и блъсва устройството по-далеч от ръката му.

— Това няма да ни трябва — осведомява го той. — Ще си погукаме само двамцата.

Старецът отпуска ръка, а след това вдига маската към лицето си и поема дълбоки глътки обогатен с кислород въздух. Очите му остават все така разширени от страх. Маската е стар модел, зеленикава на цвят, и покрива носа и устата с мътната си пластмаса. В съвременна болница биха му дали друго устройство, което се защищава на носа. Но в тази очевидно се изпраца оборудване за последна употреба, преди да бъде бракувано, което се отнася и за мнозина от нейните пациенти. Рики издърпва кислородната маска от ръката на Тайсън.

— Кой си ти? — пита уплашено умиращият.

В гласа му личат интонациите на Юга. Рики намира страха му за донякъде детински.

— Аз задавам въпроси сега — осведомява го той със стоманен глас. — Аз съм човек, който иска да получи определени отговори. Това може да стане лесно, а може и трудно. Зависи от тебе, старче.

За своя изненада проговаря с неочаквана лекота тази пряка заплаха срещу съсипания, умиращ старец, който е насиллил собствената си дъщеря, а сетне е обърнал гръб на осиротелите ѝ деца.

— Ти не си никакъв свещеник — заявява мъжът. — Нищо общо нямаш с Бога.

— Тук правиш голяма грешка — възразява Рики. — И като се има предвид, че всеки момент може да се изправиш лице в лице с Него, по-добре е да вземеш да вярваш малко по малко.

Този аргумент вероятно успява да се загнезди в съзнанието на стареца, той се върти на място, а сетни кимва.

— Дъщеря ти... — започва Рики, но оня го прекъсва:

— Дъщеря ми е мъртва. Беше боклук. Винаги е била.

— Да не би ти да имаш нещо общо с това?

Калвин Тайсън поклаща глава.

— Нищо не знаеш ти. Никой нищо не знае. Каквото е било, е вече история. Стара история.

Рики мълчи, втренчил очи в очите на стареца. Забелязва как погледът му се втвърдява като бетон на силно слънце. Докторът му прави светкавичен психологически портрет. Тайсън е педофил до мозъка на костите. Неразкаян и неспособен да проумее злото, което е причинил на дъщеря си. А сега лежи на смъртното ложе, уплашен вероятно повече от онова, което го чака, отколкото от вече извършеното. Дали да не опита тази струна? Да види докъде ще го изведе?

— Бих могъл да ти дам опрощение... — казва Рики.

Старецът сумти и се хили.

— Това не го може никой поп. Ще си сърбам попарата.

Рики пак мълчи, после подхваща:

— Дъщеря ти Клер имаше три деца...

— Тя беше долна курва. Избяга с оня мошеник, а после в Ню Йорк. Това я уби. Аз нямам нищо общо.

— Когато е умряла — продължава невъзмутимо Рики, — теб са те потърсили. Ти си записан като най-близък роднина. Обадили са ти се от Ню Йорк и са те попитали дали искаш да вземеш децата...

— Какво общо имам с тия копелета? Тя не беше омъжена. За чий са ми?

Рики се вторачва в Калвин Тайсън и си мисли, че това негово решение не е било взето толкова лесно. От една страна, не е имал никакво желание да се обремени финансово с отглеждане на трите си внучета. От друга обаче, така би си осигурил нови възможности за задоволяване на перверзната слабост. Изкушението е било навярно много голямо, неустойимо. Няма сила, която да възпре обзетия от щение педофил. Кое ли го е накарало да се откаже от толкова примамлива възможност? Рики продължава да изучава с поглед умирация старец и истината изведнъж лъсва в цялата си голота. Калвин Тайсън е имал други възможности. Децата на съседите? От улицата? От игрището? Рики не е сигурен, но истината е някъде там.

— И ти подписа разни бумаги, за да ги дадат за осиновяване, нали?

— Да. За какво ти е това?

— Защото искам да открия децата.

— Защо?

Рики хвърля поглед наоколо. Махва неопределено с ръка.

— Знаеш ли кой те изхвърли на улицата? Имаш ли представа кой изкупи ипотеката на твоята къща, за да те изрита от нея и да те докара до положението да умираш тук сам като куче?

Тайсън поклаща глава.

— Някой изкупи ипотеката. Не ме остави глътка въздух да си поема, когато закъснях само с една вноска. Ей така, прас! И айде.

— Какво стана след това?

Старческите очи се насълзяват внезапно. Жалка работа, казва си Рики. Потиска зараждащото се съчувствие с мисълта, че стоварилото се на този човек е много по-малко от онова, което заслужава.

— Останах на улицата. Поболях се. Биха ме. А сега умирам, точно както ти казваш.

— Е, знай тогава, че онзи, който ти докара всичко това до главата, е дете на собствената ти дъщеря.

Очите на Калвин Тайсън се разширяват още повече.

— Не може да бъде!

— Това дете е изкупило ипотеката, изхвърлило те е от къщи и сигурно е наредило така нещата, че да те пребият. Изнасилиха ли те?

Тайсън поклаща глава. Рики си казва: явно Румпелцилцхен не знае всичко. Клер не е казала на децата си. Голям късмет е извадил тоя изрод — Румпелцилцхен сигурно не е говорил с никого от съседите, нито с някого от училището.

— И защо да ми стори всичко това?

— Защото си им обърнал гръб. На него и на майка му. По този начин ти отмъщава.

Старецът изпуска ридание.

— Всичко лошо, което ме е сполетяло...

Рики довършва вместо него:

— ... идва от един човек. И точно този човек искам да открия. И те питам за последен път: Подписа ли документи за даване на децата за осиновяване?

Тайсън кимва.

— Платиха ли ти за това?

Старецът отново кимва.

— Няколко хиляди.

— Как се казват хората, които осиновиха трите деца?

— Имам документ.

— Къде е?

— В една кутия. Държа я ей там. — И той посочва изжулено метално гардеробче.

Рики отваря вратичката и вижда няколко дрипави дрехи по закачалките. На пода му има евтина кутия с катинарче. Едната халка е измъкната. Рики рови бързешком из купчина стари хартии, докато попада на няколко внимателно навити на руло и пристегнати с ластичета. Забелязва щатския печат на Ню Йорк. Пъха документите в джоба на самото.

— На тебе не ти трябват — осведомява той стареца.

Поглежда надолу към това изпосталяло тяло на ухабената постеля, едва скрило голотата си под парцалива нощница. Тайсън иска с жест маската, вдишва малко кислород и сякаш пребледнява.

— Знаеш ли какво, старче — бавно проговаря Рики с жестокост, която го смайва, — вече си гледай умирачката. Препоръчвам ти да не

се мотаеш, защото още много болка те чака. Много, много болка. Колкото ти си донесъл на този свят, само че умножена по сто. Така че опичай си акъла и мри по-експедитивно.

— Какво ще направиш сега? — обажда се Тайсън. Гласът му е стихнал до шепот, накъсан от свистене и хрипове, затруднен от болестта, която изяжда стареца отвътре.

— Ще открия тези деца.

— За какво ти са?

— Защото едно от тях уби и мене — отвръща Рики, преди да си тръгне.

Дошло е време за вечеря, когато Рики застава пред вратата на спретнатата къщурка с две спални, разположена на тиха улица, обточена с палми. Той все още носи одеждите на свещеник, които му придават почтен вид и предразполагат околните, сякаш добавената към облеклото бяла якичка има свойството да приспи всяко съмнение и да потисне всяко желание за задаване на въпроси. Той чука на вратата и отвътре се чува шум, а когато се отваря, иззад нея наднича възрастна жена. Вратата се открехва още малко, когато тя забелязва свещеника, но си остава сигурна преграда между нея и света.

— Кажете? — обажда се старицата.

— Здравейте — отвръща жизнерадостно Рики. — Дали не бихте могли да ми помогнете? Мъча се да издирия един човек на име Даниъл Колинс...

Жената ахва и вдига длан към лицето си, за да скрие своята изненада. Посетителят остава неподвижен в очакване тя да се съвземе. Опитва се да отгатне нейните чувства по промените на лицето, а те изразяват шок и след това непреклонно озлобление, чиято студенина сякаш минава дори през вратата. Лицето ѝ най-накрая застива, а гласът, когато е отново в състояние да го използва, звучи като излизащ от ледена пещера.

— За нас той е загубен — заявява старицата.

Очите ѝ леко се насълзават в противоречие с железния тон.

— Съжалявам да го чуя — казва Рики все така жизнерадостно и с усилие да не покаже внезапно събуденото си любопитство. — Какво имате предвид под „загубен“?

Жената поклаща глава, без да отговори направо. Поглежда бялата му якичка и пита:

— Защо търсите сина ми чак сега, отче?

Той измъква фалшивото писмо с мисълта, че старицата надали ще го прочете достатъчно внимателно, за да събуди то някакви съмнения у нея.

Тя започва да чете, а той — да говори, като се надява да отвлече по този начин вниманието ѝ. Това, изглежда, не е чак толкова трудна за изпълнение задача.

— Вижте, госпожо Колинс... нали така ви е името? Енорията прави всичко възможно да издири някой кръвен роднина на това хлапе, който да му дари костен мозък. Разбирате ли какъв ни е проблемът? Бих ви помолил да си направите кръвни проби, но подозирам, че сте прехвърлили донорската възраст. Над шейсет сте, нали?

Рики няма представа дали след шейсет може да се дарява костен мозък, или не. Затова задава глупав въпрос, чийто отговор е очевиден. Жената вдига поглед от писмото, а той протяга ръка и си го прибира, без да ѝ даде време да осмисли всичко чуто и видно в тези кратки минути.

— Пълно с докторски приказки, но аз мога да ви обясня на човешки език, ако желаете. Дали да не седнем вътре?

Жената кимва неохотно и отваря вратата пред него. Обстановката му се вижда също така крехка, каквато е и стопанката. Пълно е с порцеланови чашки и фигурки, празни вази и дрънкулки, а навсякъде се усеща дъх на вековна плесен, която климатичната инсталация не е в състояние да изпомпа навън, независимо от ритмичното си потропване. То навежда Рики на мисълта, че нещо в нея ще се случува всеки момент. През килима е застлана изкуствена пътека, диванът е покрит с найлон, сякаш старицата се опасява някой да не изцапа скъпоценното ѝ имущество. Рики добива впечатлението, че всяко нещо в тази къща има точно установено място и обитателката ѝ мигом би забелязала всяко отместване дори на сантиметър.

Диванът проскърцва под тежестта му.

— Възможно ли е да открием вашия син? Нали разбирате, може да се окаже подходящ... — лъже Рики с неудържима лекота.

— Той е мъртъв — съобщава с леден глас жената.

— Мъртъв ли? Как така?

Госпожа Колинс поклаща глава.

— Мъртъв е за всички нас. За мене също. Донесъл ми е само болка, отче, съжалявам.

— Как е станало?...

— Още не е станало. Но предстои, така си мисля.

Рики се обляга назад, а диванът проскърцва отново.

— Боя се, че не ми е много ясно.

Старицата протяга ръка и измъква албум с изрезки, оставен на полицата под масичка за кафе. Отваря го и прелиства няколко страници. Рики забелязва статии от спортни страници и си спомня, че Даниъл Колинс е бил добър в спорта в гимназията. Следва абитуриентска снимка, а след това — празна страница. Жената спира дотук и подава албума на Рики.

— Обърнете тази страница — казва тя с горчивина.

По средата е залепена изрезка от „Тампа Трибюн“.

Заглавието гласи: „Арестуван заподозрян след убийство в заведение“. Репортажът съобщава, че преди малко повече от година Даниъл Колинс е бил арестуван и обвинен в убийство, последвало някаква пиянска разпра. От съседната страница крещи друго заглавие: „Обвинението ще поиска смъртна присъда за убиеца от бара“. На тази изрезка има снимка на мъж в съдебна зала, окован в белезници. Рики преглежда изрезката. Фактичката обстановка изглежда пределно ясна. Двама пияни се сбиват. Единият излиза от бара и причаква другия. С нож в ръка според прокуратурата. Извършителят Даниъл Колинс е заварен на местопрестъплението мъртвопиян, с окървавен нож до себе си, а на няколко крачки е простряна жертвата. Тя е обезобразена по особено жесток начин, подхвърля репортерът, преди да бъде ограбена. Сигурно след като е извършил убийството и е прибрал парите на загиналия, Даниъл Колинс е решил да си допие, а евтиният алкохол го е повалил в безсъзнание на самото място. Просто и ясно.

Рики чете подробности за процеса и присъдата. Колинс твърди, че не си спомня да е извършвал убийство в своето безпаметно пиянство. Това обяснение не минава пред съдебното жури. Съвещанието продължава само час и половина. Още един-два часа стигат, за да се стигне до единодушно решение за смъртно наказание.

Смъртна присъда, чиста работа, готова опакована с минимум проблеми.

Рики вдига поглед. Старата жена клати глава.

— Милото ми момче — промълвява тя. — Отне ми го най-напред онази кучка, после пиенето, а сега — смъртта.

— Има ли насрочена дата? — пита Рики.

— Не — отвръща жената. — Адвокатът му казва, че щял да обжалва. Щял да пробва в тоя съд, в оня съд, в не знам кой си съд. Не ги разбирам много-много тия работи. Знаем само, че моето момче не го е сторило, ама кой го е грижа? — Тя вторачва поглед в якичката на своя посетител. — В тоя щат всички обичаме Христа и повечето ходим на неделните литургии. Но казаното в Светото писание „Не убивай!“ май не се отнася за тукашните съдилища. Тук сме като в Джорджия и Тексас. Лошо място за престъпление със смъртен случай, отче. Така ми се ще моето момче да бе помислило за това, преди да хване ножа и да се забърка в оная разправия.

— А той казва, че е невинен?

— Точно така. Казва, че нищо не помни за никаква разпра. Казва, че се пробудил от мушкане с полицейски палки и се видял цял в кръв, а до него лежи оня нож. Мисля си, че липсата на спомени не е кой знае каква защита за пред съда.

Рики обръща страницата на албума, но на гърба ѝ няма нищо.

— Трябва да запазя тази страница — обяснява старицата. — За последната изрезка. Дано си отида, преди този ден да настъпи, защото не искам да го видят очите ми този вестник. — Тя поклаща глава и добавя: — Знаете ли какво, отче?

— Какво?

— Винаги съм се ядосвала на това. Когато моето момче отбеляза решителната точка за своята гимназия в градския шампионат, снимката му излезе на първа страница. А всички тия писаници от Тампа, където никой не знае нищо за моето момче, е, какво толкова, кой ли ще му обърне внимание. Излиза, че като решиш да отнемеш нечий живот в съдебната зала, няма нужда да вдигаш много шум. Ще рече човек, че това е важно, това е за първа страница, обаче не, просто поредната банална история, мястото ѝ е редом със съобщенията за спукан водопровод и градинарската рубрика. Излиза, че в този случай човешкият живот не е особено важен. — Жената се надига от мястото

си и Рики след нея. — Сърцето ми се пълни с горчивина, когато говоря за това, отче. И няма лек. Нито дори Светото писание може да облекчи моята мъка.

— Мисля си, дъще моя, че ще трябва да откриеш сърцето си за доброто, което си познала едно време, и така ще получиш утеха.

Рики си казва, че опитите да говори като свещеник правят словото му да звучи тривиално и кухо, но той се стреми горе-долу тъкмо към това. Тази старица е дала живот на момче, което по каквито щещ критерии си е чистокръвен кучи син. Слага начало на жалкото си зряло съществуване, като прелъстява съученичка, която мъкне подире си няколко години, за да я зарече с децата им, щом усеща, че му дотежават прекалено, а сега е на път да завърши земния си път заради убийството на друг човек, най-вероятно съвсем без причина, ако се абстрахираме от онези, които създава злоупотребата с алкохол. Е, това е заслужил Даниъл Колинс с жалкия си и безполезен живот. Този цинизъм, който започва да ври и кипи у Рики, се подсилва от следващите думи на възрастната жена:

— Хубавото в живота му приключи за него с онова момиче. Когато забременя първия път, моето момче загуби шансовете си. Тя го подмами, прибегна до всички познати и непознати женски хитрини и после го използва, за да се измъкне оттук. За всичките му главоболия от тогава нататък, за всичко, което му се случи оттогава, вина само нея.

Тонът на жената е безкомпромисен. Студен, рязък и внушава непоклатимата идея, че нейното момче няма абсолютно нищо общо с всичките нещастия, които са му се стоварили. И за Рики, някогашния психоаналитик, става абсолютно ясно, че жената в никакъв случай не може да осъзнае простата истина: тя самата има също заслуга за тези нещастия. Човек създава, казва си той, а после, когато разбере, че създаденото не е напълно в ред, започва да търси вината у всеки от околните, само не у себе си.

— Но вие вярвате в неговата невинност? — пита Рики.

Отговорът му е известен. И не добавя „за това престъпление“, защото знае, че старата жена е убедена в неговата пълна невинност във всяко отношение.

— Ами разбира се. Щом той казва, че е така, значи е така.

Прелиства албума и намира визитката на адвоката. Подава я на Рики. Обществен защитник от Тампа. Рики си записва името и

телефона и тръгва подир старицата към изхода.

— Имате ли представа какво е станало с трите деца? Вашите внуци? — пита Рики, като показва фалшивото писмо.

Жената клати глава.

— Дали са ги за отглеждане, доколкото разбрах. Дани подписа някакви документи още когато беше в затвора в Тексас. Заловили го при опит за кражба с взлом, но аз не вярвам да го е направил. Излежа няколко години. Нищичко не знаем за тях. Сигурно са вече големи, но никога не съм ги виждала, нито един път, така че и не мисля за тях. Дани постъпи правилно, когато се съгласи да ги осиновят след смъртта на онази жена, понеже не би могъл да отгледа самичък три деца, за които не знаеше нищо. А и аз не бих могла да му помогна, завряна сама в тая дупка и болна през цялото време. Затова са станали нечий деца и нечий проблем. Не наш. Както казах, не сме ги ни видели, ни чували за тях.

Рики знае, че това последно твърдение не отговаря на действителното положение.

— Знаете ли имената им? — пита той.

Жената поклаща глава. Жестокостта на това движение му действа като удар с юмрук. Сега разбира откъде у Даниъл Колинс този егоизъм.

Когато навън го блъсват жегата и слънчевият пек, той застива на тротоара за миг, замислен по въпроса дали Румпелщилцхен има толкова дълги ръце, че да тикне Даниъл Колинс в килията на смъртниците. Допуска, че е така, но не може да си представи по какъв начин е успял да го стори.

ДВАДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

Рики се връща в Ню Хампшир към живота си на Ричард Лайвли. Всичко научено при това пътуване до Флорида го безпокои.

Двама души играят роля в живота на Клер Тайсън в критичен за нея момент. Единият изоставя нея и децата ѝ, а днес е в смъртна килия, от която заявява, че е невинен, в щат, който никак не е склонен да се вслушва в подобни оправдания. Другият обръща гръб на тормозената от самия него дъщеря, както и на нуждаещите се от помощ нейни деца, а години по-късно е изхвърлен на улицата по най-безцеремонен начин, та чака днес кончината си в друга на вид, но не по-малко безпощадна килия за смъртници.

Рики започва да въвежда нови елементи в уравнението, което изгражда наум: човекът, който пребива Клер Тайсън в Ню Йорк е на свой ред пребит и украсен с кърваво „Р“ на гърдите. Небрежният доктор Старкс, който от мързел не помага на Клер Тайсън в тежък за нея момент, по-късно е принуден да се самоубие, след като са му отрязани всички пътища за търсене на евентуална помощ.

Трябва да има и други. Тази мисъл смразява кръвта му.

Ясно е, че Румпелшилцхен е разработил цяла система за отмъщение по елементарен принцип: всекиму според стореното и характера. Онзи, който не представлява нищо повече от градски разбойник, е наказан по един начин. Дядото, отказал помощ на потомците си, получава възмездие по друг. При Рики избраният метод на възмездие е уникален. Замисълът на тази игра отчита неговата душевност и образование. С другите се е разправил брутално, понеже такъв е светът, от който произхождат. Едно нещо изглежда абсолютно ясно: въображението на този човек е безгранично.

Крайните резултати обаче са сходни: разруха и смърт. Ако някой се случи ненадейно на пътя му, както нещастният господин Цимерман или детектив Ригинс, на него се гледа като на дребно препятствие, което се премахва точно с толкова съчувствие, колкото изпитва човек към убита от него конска муха.

Рики потръпва от мисълта колко търпелив, хладнокръвен, целеустремен и жесток е Румпелцилцхен.

Опитва да си представи малък списък на други хора, които би могло да са проявили коравосърдечност към Клер Тайсън и трите ѝ деца. Дали не е имало някой прекалено настойчив хазаин в Ню Йорк? Ако е имало, най-вероятно днес проси по улиците, без да престава да се чуди какво е станало със собствеността му. Или пък някой социален служител, който отказва да включи госпожица Тайсън в дадена благотворителна програма? Дали не е днес съсипан кандидат за включване в подобна програма? А не е ли възможно някой свещеник, след като е изслушал покъртителните ѝ жалби, да ѝ е казал, че в молитвата е всяко спасение? Сякаш е възможно молитва да напълни празен стомах. Ако го е имало, днес сигурно се моли за собствената си душа. Може само да гадае в какви мащаби се разразява жаждата за мъст на Румпелцилцхен. Какво ли е станало с оня нещастник от енергото, който ѝ е изключил тока, защото не го плаща? Рики не знае отговорите на тези въпроси, нито пък му е известно къде точно е прокарал отмъстителят разделителната черта между онези, които приема за виновни, и всички останали, имали нещастieto да навредят на майка му съзнателно или не. Но едно е повече от ясно: някои хора са престъпили навремето тази черта и сега си плащат.

Тоест си погасяват дълговете. Всички онези, които са пренебрегнали Клер Тайсън, като всеки посвоему я е тласкал към единствения останал според нея изход.

Най-страховитата концепция за справедливост, с която му се е случвало да се сблъска. Убийство както на тялото, така и на душата. Рики се е чувствал уплашен толкова много пъти, откак Румпелцилцхен влезе в живота му. Той бе човек на рутината и интуицията. Сега всичко около него е водовъртеж — няма и помен от нещо установено. Сегашният му страх е по-различен. Не че може да го категоризира, но този страх кара устата му да пресъхне и оставя горчив вкус върху езика. Като психоаналитик той е навлизал дълбоко навътре в световите на своите заможни пациенти с техните заплетени стракове и парализиращи депресии, но от сегашните позиции всички те му се струват като цяло дребнави, изпълнени с жалка себичност.

Яростта на този човек смайва Рики. Но в същото време изглежда абсолютно логична.

Психоанализата се гради на един основен постулат: нищо на този свят не се случва във вакуум. Едно-единствено злодеяние може да има низ от непредвидими последици. В съзнанието му изниква „люлката на Нютон“, която мнозина негови колеги държат върху бюрата си: низ от окачени металически топчета. Като дръпнеш крайното и го пуснеш, то удря второто, от него отскача третото и така до крайното от другата страна, а когато то се върне на мястото си, удря съседното и движението се подхваща в обратен ред. Движението им спира или при външна намеса, или ако се изчака достатъчно дълго време. Отмъщението на Румпелшилцхен, чиято незначителна брънка е той, прилича на тази играчка.

Има и други мъртви. Други съсипани. Той единствен очевидно има възможност да обхване цялостната картина. Постоянно движение.

В тялото му се забиват студени остриета.

Всички тези престъпления се извършват със съзнанието за собствена безнаказаност. Кой детектив, кой полицай би могъл да се ориентира в сложната плетеница, при която единствената връзка между отделните жертви е с починала преди две десетилетия жена?

Серийни престъпления, казва си Рики, но така невидимо свързани помежду си, че никое въображение не е в състояние да проникне до същината на взаимовръзката. Какво му разправяше онзи самоуверен полицай за кървавото „Р“? Винаги друго обяснение ще звучи много по-логично от истината. Не са ли причините за собственото му самоубийство повече от очевидни? Съсипана кариера, унищожен дом, починала любима съпруга, финансов крах, лишен от близки и приятели. Защо да не се самоубие?

Пределно ясно му е друго: ако Румпелшилцхен разбере, че Рики е жив, ако само заподозре възможността той още да диша въздуха на тази планета, мигом ще се хвърли подире му с цялата мощ на своя отмъстителен гняв, с всички свои сили и средства. Рики силно се съмнява, че той втори път ще играе каквато и да било игра. Ясно му е също, че надали има нещо по-лесно на този свят от ликвидирането му под новата самоличност. Ричард Лайвли е господин Никой на тази земя. Самата тази анонимност превръща премахването му в детска игра. Ричард Лайвли може да бъде езекутиран посред бял ден и никой полицай не би свързал тази смърт с някой си доктор Старкс или пък с някакъв Румпелшилцхен. Полицията ще открие единствено, че Ричард

Лайвли не е Ричард Лайвли, поради което той ще стане „Джон Доу“ и ще го ровнат без много церемонии в някое бедняшко гробище без плоча и надпис. Дори някой по-интелигентен и съвестен полицай да се запита: кой може да е тоя всъщност, затрупан от работа по други случаи, и той ще зареже Ричард Лайвли. Завинаги.

Онова, което гарантира сигурността на Рики в момента, може да се окаже най-голяма заплаха при други обстоятелства.

И така той се завръща в Ню Хампшир и рутината на живота в Дърам, заема се със служебните задължения с небивал ентузиазъм. Сякаш се надява изцяло да го завърти въртележката на задълженията — рано ставане всяка заран и явяване на работа с цялата армия на помощния персонал в университета, а после: миене на подове, чистене на тоалетни, бърсане на прах, смяна на изгорели крушки, подмятане на някоя и друга шега към колега, размяна на прогнози относно представянето на „Ред Сокс“ през настъпващия сезон. Светът му е до такава степен нормален и обикновен, че просто избива в баналното небесносиньо и тревистозелено. Един път, докато обработва с парочистачка огромния килим в аулата, той установява, че звукът на машината, чийто накрайник вибрира в ръцете му, и топлото ухание на чистия килим го омагьосват и го изпълват с изключително приятно усещане. Струва му се, че може да потопи и разтвори в това усещане предишната си личност и да продължи да се наслаждава на прекрасната естественост, която чувства в днешния свят. Изключително пълноценен момент: сам, с работа, която опива със своето еднообразие, постоянство и сигурност, по някой и друг час на горещата линия за потенциални самоубийци, когато се връща към уменията си на терапевт, раздава съвети и хвърля спасителни пояси по простичък и непретенциозен начин. Установява, че не му липсват особено всекидневните контакти със страха, депресията и гнева, които бяха до неотдавна постоянни спътници на неговото всекидневие. Пита се дали хората, които е познавал, пък даже и покойната му жена, биха видели в негово лице своя Рики. Той си мисли, че сегашният Ричард Лайвли е много по-близък до личността, която бе искал да бъде, до онзи, който бе всяко лято на полуострова, отколкото доктор Старкс, дето ровичкаше в болното съзнание на богати пациенти.

Анонимността прелъстява, казва си Рики.

Но не е лесно да я задържи човек. Защото всеки път, когато направи опит да се почувства уютно с това, което има, отмъстителната персона на Фредерик Лазар изниква отнякъде и започва да го блъска в друга посока. Подновява редовните посещения във фитнес залата, както и тричасовите си стрелкови тренировки в мазето на спортния магазин. Времето става все по-хубаво, всеки ден идва с все повече топлина и багри. Той решава да обогати своите умения, поради което се записва с името Фредерик Лазар в курс по ориентиране, организиран от някакво туристическо дружество.

Чувства се самият той включен в триангулацията, която определя всяко място. Три опорни точки: кой е той, какъв ще стане, какъв трябва да бъде.

Задава си въпроса вечер, седнал в сумрачната стая под наем, в която единствено немоцната светлина от настолната лампа се бори с тъмните сенки, дали би могъл да загърби всичко онова, което му се случи. Да забрави всяка емоционална връзка с миналото и да продължи да води този до безкрайност изчистен и опростен начин на живот. От заплата до заплата. Да се наслаждава на еднообразната сигурност. Да се промени изцяло. Да се захване с лов и риболов или пък само с четене. Да общува с колкото е възможно по-тесен кръг хора. Да задоволява минимум потребности като монах и в самота като отшелник. Да обърне гръб на петдесет и три години живот и да реши, че неговият започна в мига, когато тегли кибрита на къщата си в Кейп Код и изчезна оттам. Будистко и съблазнително. Рики би могъл да се изпари от този свят като локва вода под палещите лъчи на слънцето.

Тази перспектива е почти толкова плашеща, колкото и нейната алтернатива. Струва му се, че е настъпил решителният момент, в който трябва да направи своя избор. Също като титуляря на потребителското му име, Одисей, той е между Сцила и Харибда. Всяка възможност в този избор крие своите рискове и цена.

Късно една вечер в наетата си стая той подрежда върху леглото всички бележки за фактите и връзките между тях, свързани с човека, който го принуди да заличи сам себе си от лицето на земята. Фрагменти от информация, насоки, които би могъл да подеме. Или да не подеме. Или ще се заеме с издирване на този човек, който му причини всичко това, с риск да излезе на светло, или ще зареже цялата работа и ще доживее дните си по начина, който вече е установен.

Чувства се като испански мореплавател от XV век, стъпил на несигурната палуба на смехотворното си корабче наред необятната и непозната океанска шир, загледан към хоризонта, където може би съвсем наблизо го чака благодатна суша.

По средата на леглото са документите, които откъсна от смъртното ложе на стареца Тайсън в Болницата за ветерани в Пенсакола. Там са имената на приемните родители, осиновили трите деца преди две десетилетия. В тази насока трябва да бъде неговата следваща стъпка.

Въпросът е: да я направи или не?

Нещо го кара да държи на възможността да бъде щастлив като Ричард Лайвли, университетски чистач. Дърам е приятно градче. Хазайките му са също приятни.

Но друго в неговото съзнание вижда нещата иначе.

Доктор Фредерик Старкс не заслужава да умре. Не и заради онова, което е сторил — колкото и да е лошо то — в момент на собствена несигурност и колебание. Няма две мнения по въпроса, че би могъл да се представи по-добре в случая с Клер Тайсън. Би могъл да ѝ подаде ръка, при това може би спасителна ръка, и да осигури за нея и децата ѝ нов, смислен живот. Не спори по въпроса, че е имал възможност, която е пропуснал да използва. Румпелщилцхен е прав в това отношение. Но наказанието е абсолютно несъизмеримо с прегрешението.

Тази мисъл вбесява Рики.

— Не съм я убил аз — казва той с ясен шепот.

Тази стая е колкото спасителен сал, толкова и ковчег за него.

Дали ще може отново някога да си поеме глътка въздух, без да мисли доколко е безопасно това? Що за безопасност е, щом трябва да се крие непрекъснато? Щом ще подозира всеки появил се на някой прозорец човек във връзка с Румпелщилцхен. Това е ужасяваща мисъл: играта на Румпелщилцхен никога няма да свърши за него, дори да е свършила за неуловимия господин Р. Рики няма да е сигурен, никога няма да усети миг покой, никога няма да се спаси от съмнения и въпросителни.

Нужен му е отговор.

Самичък в своята чужда стая, Рики посяга към документите. Мъчи се да свали ластика, който пристяга рулото, с такова нетърпение,

че той се скъсва.

— Добре — казва тихо на себе си и всеки дух, който би могъл да присъства, — играта започва отново.

Онова, което Рики бързо установява, е, че трите деца са местени от един приеман дом в друг през първите шест месеца след смъртта на майка им, а сетне са осиновени от родителска двойка в Ню Джърси. Попада му доклад, изготвен от социален служител, в който се заявява, че трите деца са изключително трудни и че освен в последния си приеман дом (не е посочен адресът) винаги са се държали гневно, нахално и агресивно. В доклада се препоръчва терапия за всичките, но особено настойчиво — за най-големия. Докладът е написан на бюрократичен език тип „вържи си гащите“ и е без подробности, които биха помогнали на Рики да научи нещо повече за детето, което един ден ще се превърне в негов страховит мъчител. Научава, че осиновяването е станало при посредничеството на благотворителната организация при Нюйоркската епархия на Епископалната църква. За пари не се споменава нищо, но Рики подозира, че някой на някого е платил. Има копия от декларации за отказ от всякакви претенции върху децата в бъдеще, подписани от стария Тайсън. Подобни са подписани и от Даниъл Колинс по време на пребиваването му в затвора в Тексас. Рики забелязва скритата логика на ситуацията: Даниъл Колинс се отказва от децата си, докато е в затвора, и пак там е изпратен години по-късно под вещото ръководство на Румпелщилцхен. Рики си казва, че както и да го е постигнал неговият тиранин, несъмнено се е забавлявал много.

Семейната двойка, която взема децата, се казва Джаксън — Хауърд и Марта. Мястото е Уест Уиндзър, полупредградие-полусело в околностите на Принстън, но за осиновителите няма никакви данни. Те взимат и трите деца, което е интересно. Как са успели да останат заедно, как не са били разделени. Децата са изброени като: от мъжки пол Люк, дванайсетгодишен; от мъжки пол Матю, единайсетгодишен и от женски пол Джоан, деветгодишна. Библейски имена^[1], казва си Рики. Съмнително е обаче дали са ги запазили.

Извършва няколко компютърни проверки, но не намира нищо. Това го изненадва. Смятал е, че някъде из електронното пространство

все ще се намира нужната му информация. Открива множество Джаксъновци в Ню Джърси, но никое име не се връзва с данните в документацията.

Онова, с което разполага, е тогавашният им адрес. Следователно съществува врата, на която може да почука.

Рики се изкушава още един път да прибегне до свещеническата премяна и фалшивото писмо, но си казва, че един път вече са му свършили работа и сега е по-добре да ги държи в резерв. Престава да се бръсне и скоро брадясва, а по интернет поръчва детективска легитимация от несъществуваща агенция. Ново късно посещение в реквизитното помещение на студентския театър му осигурява шкембенце от пластмаса, което се привързва към тялото и прибавя 20–25 допълнителни килограма към кльощавата му на вид фигура. За свое облекчение открива и кафяв костюм, който да поеме този допълнителен обем. Още необходими неща открива в кутиите с грим. Насипва всичко в зелена торба за боклук и го отнася у дома. Там прибавя към съдържанието на торбата своя полуавтоматичен пистолет и два натъпкани догоре пълнителя.

Наема четиригодишна таратайка в не най-добра форма от местна Rent-a-Wreck^[2], която обслужва главно студенти и чийто представител с готовност прибира парите му без много въпроси, като прилежно нанася във формуляра данните от фалшивата шофьорска книжка, издадена уж от щата Калифорния. Привършил работа в петък вечер, той поема с колата на юг, към Ню Джърси. Нощта го приютява, а километрите се стелят под гумите на наетата кола, която кара твърдо с десетина километра над допустимата максимална скорост. Отваря за малко прозореца, за да усети топлата ласка на външния въздух, и си казва, че отново настъпва лято. Да беше в града, още отсега щеше да ориентира пациентите си към мисълта за неотвратимото приближаване на август, когато ще ги остави да го чакат цял месец. В някои случаи това му се удава, но в други — не. Спомня си как се е разхождал сутрин в късна пролет и ранно лято, за да се наслаждава на избуялите цветни храсти и пищната зеленина на парка, които сякаш противостоят срещу каньоните от тухли и бетон, което всъщност представлява Манхатън. Това е най-хубавото време в града, за съжаление кратко — много бързо отстъпва пред напора на влажната жегата. Трае само колкото да подлъже хората.

Отдавна е превалило полунощ, когато приближава града и поема по моста „Джордж Уошингтън“. Даже в този късен час на нощта целият град свети. Горната част на Уест Сайд се разпростира надалеч, а малко извън обзора му — той знае — е Презвитерианската болница с нейната психиатрична амбулатория, в която е работил съвсем кратко преди толкова много години и която дори не подозира за случващото му се сега. Противоречиви чувства го обземат, след като плаща за преминаването и се озовава в Ню Джърси. Все едно го събуждат посред сън, посред някой от онези тревожни, напрегнати поредици от образи и събития, които изпълват подсъзнанието, разделени от кошмара с тънка, неясно установена граница. Градът е като всичко онова, което е бил, трополящата по пътната настилка кола му напомня за това, в което се е превърнал, а тъмнината — за това, което може да стане.

Сигнал за наличие на свободни стаи в мотел от веригата „Еконо Лудж“ на автомагистрала № 1 го примамава и той отбива. Нощният администратор е мъж с тъжни очи от Индия или Пакистан. Баджът на ревера му съобщава, че се казва Омар, а недоволният поглед на тъжните очи недвусмислено говори, че Омар не е особено доволен от това прекъсване на сладката му полудрямка. Преди да се върне на мястото си при някакъв учебник по химия и термос с гореща течност, той снабдява Рики с карта на околността.

На сутринта Рики прекарва известно време в банята, зает с гримове. Прави си синина и белег до лявото око. Разкрасява се в мораво, така че всеки срещнат добре да запомни гадната физиономия. Елементарна психология, казва си той. Също както в Пенсакола, хората ще запомнят не какъв е, а как изглежда. Очите им неизбежно ще фиксират обезобразеното лице и няма да обърнат внимание на истинските му черти. Които допълнително са скрити от неподдържана брада. Фалшивото шкембе под дрехите завършва цялостния образ. Можеше да се снабди и с обувки с по-високи токове, но ще използва този трик при следващ случай. След като навлича евтиния костюм, той пъха пистолета в един от джобовете на сакото заедно с резервен пълнител.

Адресът, към който се насочва в момента, най-вероятно ще го приближи доста до човека, пожелал смъртта му. Поне се надява да е така.

Районът, в който се движи, изглежда странно разнороден. Той е равен, зелен, насечен от пътища, които са били най-вероятно до неотдавна селски, спокоен и тих, донякъде запуснат, и същевременно явно усилено се разраства. Минава покрай жилищни комплекси, които варират от скромни къщи с по две-три спални до много по-люксови имитации на имения с портици и колони, оборудвани с плувни басейни и неизбежните тройни гаражи, приютили по беемве, мерцедес и рейндж роувър. Къщи на висшия управленски кадър, казва си той. Бездушни обиталища на мъже и жени, които печелят бързо и харчат бързо с представата, че в това има някакъв смисъл. Тази смесица от старо и ново е напълно лишена от хармония. Сякаш тази част от щата все не може да реши как иска да изглежда. Подозира, че старите земевладелци и новото богатско бизнес поколение не мелят добре заедно.

Слънчеви лъчи плъзват по предното стъкло и той сваля прозореца. Денят е прекрасен, казва си Рики: многообещаващо пролетно топъл. Усеща тежестта на пистолета в джоба на сакото и си казва, че самият той е изпълнен с мразовити мисли.

Открива пощенска кутия, щръкнала край страничен път в някогашна земеделска земя, чийто надпис съответства на адреса, с който разполага. Поколебава се, защото няма и най-малка представа какво може да очаква. Край алеята за автомобили се кипри надпис: „Внимание! Кучкарник: пансион, отглеждане, дресировка. Развъдник на «природни» охранителни системи“. Редом с надписа има нарисован ротвайлер. Много остроумно, казва си Рики. Влиза в алеята под балдахин от надвиснали клони.

Когато излиза изпод него, се озовава в кръгло пространство пред селска къща от петдесетте години, едноетажна, с тухлена фасада. Сградата е строена на етапи. До нея е долепена дъсчена конструкция, която я свързва с оградени с телена мрежа клетки. В мига, когато спира и излиза от колата, той е приветстван от мощна какофония от кучешки лай. Навсякъде се носи смрад от кучешки изпражнения, която става все по-натрапчива под напичащото слънце. Когато пристъпва към къщата, врявата се засилва. На дъсчената пристройка забелязва надпис

„Канцелария“. Още един надпис като онзи на пътя краси стената. От най-близката до него клетка се зъби, изправен на задни лапи, петдесеткилограмов ротвайлер с гръден кош като бъчва и грозна муцуна. Сред всички животни в кучкарника, а те са десетки, тичащи, лаещи, виещи, само това мълчи. Кучето го наблюдава внимателно, с преценяващ поглед.

Рики влиза в канцеларията, там заварва мъж на средна възраст, седнал зад старо метално бюро. Въздухът е застоен, мирише на урина. Мъжът е слаб и висок, плешив, с могъщи ръчища, заякнали от разпавии с едри животни.

— Един момент, моля — казва му той и продължава да бучка с пръст в клавиатурата на калкулатор.

— Не се притеснявайте — отвръща Рики.

Става свидетел на още няколко удара по клавишите, както и на гримасата на дългуча при вида на крайния резултат. Той се изправя и го приближава.

— Кажете? Ехе, приятел, да не си се бил някъде?

Рики кима.

— Остава да кажа: „Да видиш пък другият на какво прилича...“.

Кучкарят се размива.

— Остава пък аз да повярвам, нали? Трябва да ви осведомя все пак, че ако с вас беше Брут, нямаше въобще да се стигне до бой. В никакъв случай.

— Брут да не е кучето до вратата?

— Правилно. Неговата вярност винаги е аргумент против всякакви разпри. Освен това е баща на няколко палета, които са готови за дресировка след две седмици.

— Благодаря, но за друго идвам.

Кучкарят изглежда учуден.

Рики показва фалшивата детективска карта, която си е поръчал по интернет. Мъжът я разглежда известно време.

— Значи, господин Лазар, да разбирам, че не сте дошли тук за кученце?

— Не съм.

— Тогава какво желаете?

— Преди години тук е живяло едно семейство. Хауърд и Марта Джаксън...

Чул имената, мъжът се вцепенява. Приветливата физиономия мигом се преобразява в недоверчива, което се подчертава от инстинктивно направена крачка назад като от удар в гърдите. Интонацията му става безизразна и отчуждена.

— Защо се интересувате от тях?

— Роднини ли са ви?

— Купих имота от наследственото им имущество. Преди много години.

— Наследствено имущество ли?

— Те бяха починали.

— Починали?

— Именно. Защо се интересувате от тях?

— Интересуват ме трите им деца...

Мъжът отново има смутен вид и дълго обмисля.

— Те нямаха деца. Починали са бездетни. Някакъв брат живееше недалеч. От него купих мястото. Доста труд хвърлих тука. Изправих им бизнеса на крака. Но деца не е имало никога.

— В грешка сте — възразява Рики. — Имали са деца. Осиновили са три сирачета от Ню Йорк с посредничеството на Нюйоркската епархия на Епископалната църква...

— Не знам откъде черпите тази информация, господине, но тя е погрешна. Напълно погрешна. — Гласът на кучкаря се изпълва с неочакван гняв. — Семейство Джаксън нямаха никакви близки роднини, освен оня брат, който ми продаде имота. Бяха само двамата старци, които са напуснали този свят заедно. Нямам представа за какво точно говорите, а ми се струва, че и вие нямате.

— Заедно ли? Как така?

— Това не е моя работа. Не е и ваша.

— Но знаете отговора, нали?

— Всяка жива душа наоколо го знае. Можете да прегледате и вестниците оттогава. Или пък отскачете до гробището. Погребани са точно до пътя.

— Значи вие няма да ми помогнете?

— Познахте. Що за детектив сте впрочем?

— Казах ви вече — отвърща миролюбиво Рики. — Детектив, който се интересува от трите деца, осиновени от семейство Джаксън през май осемдесета година.

— И аз ви казах: никакви деца няма. Ни осиновени, ни никакви. Така че какво наистина ви интересува?

— Имам клиент, който търси отговорите на някои въпроси. Останалото е поверително — съобщава Рики.

Мъжът присвива очи, а раменете му се изпъват, сякаш е преодолял първоначалното смайване и сега се дразни. Гласът му набира мощ:

— Клиент значи? Някой, който плаща, за да се навъртате наоколо и да подпитвате това-онова? Добре. Имате ли визитна картичка с телефонен номер, на който да ви потърся, ако си припомня нещо?

Сега е ред на Рики да отстъпи крачка назад.

— Какво е това нещо, дето можете да си спомните по-късно, а сега не? — пита той.

Онзи овладява напълно тона си. Изучава Рики с поглед, сякаш да запечата в съзнанието си всеки детайл от външния му вид.

— Я да видя пак картата ви? Къде ви е личният бадж?

Тази внезапна промяна в държанието на мъжа е най-красноречиво предупреждение за Рики. Той мигом разбира, че е в непосредствена опасност. Все едно е направил крачка в непрогледния мрак и се е озовал неочаквано на ръба на пропаст.

Рики отстъпва към изхода.

— Вижте какво ще ви кажа: ще ви оставя един-два часа да обмислите нещата, а после ще се върна. Ако дотогава решите да говорите, ако си спомните нещо, значи ще намерим общ език.

Рики прави светкавична маневра през вратата навън и се насочва към наетата кола. Кучкарят е на няколко стъпки зад него, но изведнъж свърва рязко встрани и само след секунда е при клетката на Брут. Отваря вратата и песът, без гък да каже, излита навън със зинала паст. Мъжът прави едва забележим знак с отворена длан и звярът застива цял настръхнал в очакване на следващата команда. Очите му са приковани към неканения гост.

Рики се извъръща, за да застане с лице към кучето и стопанина му, а последните няколко стъпки до колата прави заднешком. Бърка в джоба на панталона и изважда ключовете. Песът издава нисък гърлен звук, също така заплашителен, какъвто е видът на напрегнатите му до краен предел мускули, в очакване на разрешение да се хвърли напред.

— Нямам впечатлението, че ще се видим отново, господине — обажда се кучкарят. — И не мисля, че е особено разумно да се навъртате наоколо с въпросите си.

Рики премества ключовете в лявата ръка и отваря колата. В същия миг плъзва дясната в джоба на сакото и хваща дръжката на пистолета. Не отлепя очи от кучето и се концентрира върху онова, което може да последва. Да освободи предпазителя. Да извади оръжието. И да се прицели. Когато е правил всичко това, не е бил под напрежение, но все пак отиват няколко секунди. Сега не знае дали ще има време и дали ще уцели кучето. Може би ще трябва да изстреля няколко куршума по мръсния звяр.

Ротвайлерът ще преодолее разстоянието за две-три секунди. Той едва се задържа на място, тръпнещ да се хвърли към Рики. Не, казва си докторът, по-малко: секунда ще му стигне.

Кучкарят, вперил поглед в посетителя си, забелязва ръката в джоба на сакото и се засмива безгрижно.

— Господин частен детектив, даже и да е оръжие онова, дето ви е в джоба, повярвайте ми, няма да ви свърши работа. Не и с това куче. Нямате никакъв шанс.

Рики стиска дръжката и слага показалец на спусъка. И неговите очи се присвиват, а когато проговаря, едва разпознава собствения си глас.

— Може би — бавно проговаря той. — Да допуснем, че го знам. И през ум не ми минава да се разправам с кучето. Смятам да забия един куршум право в гърдите ви. Вие сте чудесна огромна мишена и вярвайте, няма да ми е никак трудно да ви уцеля. Ще бъдете мъртъв още преди да тупнете на земята, така че няма да видите как ме ръфа песът ви.

Този отговор разколебава кучкаря. Той хваща кучето за каишката и го задържа.

— Номерата ви са от Ню Хампшир. „Живей свободен или умри“. Много впечатляващо. А сега се измитайте оттук.

Без да се помайва, Рики влиза в колата и хлопва вратата. Изважда пистолета и след това запалва двигателя. След секунди поема назад по алеята, като вижда в огледалото кучкаря и неговия звяр, застинали един до друг.

Дишането му е накъсано. Има усещането, че климатичната система не може да се пребори с жегата отвън, и когато колата излиза с подскачане на шосето, смъква прозореца, за да си поеме дълбоко дъх от въздушната струя. Тя е суха и гореща.

Спира край пътя, за да се успокои, но в същия миг забелязва наблизно входа за гробището. Рики успокоява нервите си и се опитва да прецени случилото се в кучкарника. Явно споменаването на трите деца отприщи някаква отрицателна реакция. Тя беше спонтанна, почти инстинктивна. Човекът не се е сещал за тези три деца от години и внезапно зададеният от Рики въпрос отключи автоматична реакция от най-съкровените глъбини на неговото съзнание.

Тази среща крие някаква опасност и тя е далеч по-голяма от директната опасност от кучето и неговия стопанин. Изглежда, този човек е чакал дълги години мига, когато Рики или някой като него ще зададе въпроса и сега, преодолял първоначалната изненада, че той най-сетне е настъпил, знае какво точно трябва да направи.

Леко му се повдига при тази мисъл.

Вътре в гробището забелязва малка постройка от боядисани в бяло дъски, скътана встрани от алеята, която разделя на две редиците гробове. Рики подозира, че може да се окаже нещо повече от обикновен склад за инструменти. Спира точно пред нея. В същия момент от бараката се появява някакъв посивял мъж, облечен в дрехи със същия цвят и не много по-различни от ония, с които се подвизава самият Рики през работните си часове в университета. Човекът прави една-две крачки към оставена наблизно самоходна косачка, но спира при вида на непознатия, който се измъква от колата си.

— Да ви помогна ли? — обажда се мъжът.

— Търся едни гробове — отвърща новодошлият.

— Тука ги има доста. Кой точно ви трябва?

— Семейство на име Джаксън.

Възрастният мъж се усмихва.

— От дълго време никой не ги е посещавал. Хората си мислят навярно, че не е на хубаво. Мене ако питаш, тия, дето са тука, са видели и хубаво, и лошо, така че хич не ми пука. Джаксън са оттатък, към дъното и леко вдясно. Идете с колата до края на алеята и оттам пеша. Лесно ще ги откриете.

— Познавахте ли ги?

— Не. Вие да не сте роднина?

— Не — отвръща Рики. — Детектив съм. Интересуват ме осиновените им деца.

— Те нямаха близки. Не знам за никакви осиновени деца. Щяха да пишат по вестниците още тогава, но аз не си спомням нищо за деца, а името Джаксън красеше първите страници няколко дни подред.

— От какво са починали?

Мъжът изглежда леко изненадан.

— Мислех, че знаете, след като сте дошли чак тук...

— Как е станало?

— Ами ченгетата му викат убийство и самоубийство. Старият застрелял жена си след пореден скандал, а после се гръмнал. Телата са се разкапвали няколко дни вътре в къщата, докато раздавачът забелязал, че никой не прибира пощата, и се обадил на местните ченгета. Явно кучетата са се добрали до мястото на инцидента първи, защото от труповете не останало кой знае колко, а което останало, изглеждало доста ужасно. Големи скандали в тази къща, ще знаеш.

— Ами тоя, дето я е купил...

— Не го познавам, но разправят, че е уникал. По-гаден от песовете си. Продължи бизнеса на Джаксънови, но първо изби зверовете, които изядоха предишните стопани. Ама си мисля, че и той ще свърши по същия начин като тях. Сигурно го знае, та затова е такъв гадняр. — Той надава отвратителен кикот и сочи към дъното на алеята. — Натам са. Всъщност доста добро място за прекарване във вечността.

Рики се позамисля и пита:

— Дали не знаете кой плати за гробовете? И за поддръжката сега?

Мъжът свива рамене.

— Чековете си пристигат редовно. Де да знам.

Рики намира мястото без никакво усилие. Остава за миг под парещите лъчи на слънцето, замислен по въпроса дали някой си е дал труд да му поръча надгробна плоча след самоубийството. Надали. Живя в самота като Джаксънови. Хрумва му още, че самият той не го бе сторил за покойната си жена. Съдейства за учредяване на спомагателен фонд към учебната програма в нейния факултет и прави редовни годишни дарения в нейна памет на Дружеството за защита на природата с мисълта, че всичко това е за предпочитане пред

издигането на някакъв студен каменен страж край тясна ивица земя. Но застанал сега на това място, той не е вече толкова уверен в правотата си тогава. Завладява го мисълта за смъртта, за невидимото и постоянно присъствие на починалите, за тяхното влияние върху света на живите. Мисли си, че при нечия смърт човек научава повече за останалите живи, отколкото е знаел за покойника.

Няма представа колко време е останал изправен пред надгробната плоча, преди да се вгледа по-внимателно в нея. Тя е обща за двамата, а отгоре ѝ са издълбани имената, рождените дати и датата на смъртта.

Нещо го смуцава при вида на този надпис и той се мъчи да установи какво е то. Трябват му само няколко секунди, за да направи връзката.

Датата на смъртта съвпада по месец с времето, когато са подписвани декларациите за осиновяване.

Рики прави стъпка назад. И тогава забелязва друго.

И двамата Джаксън са родени през двайсетте години. Следователно са били над шейсетгодишни, когато са умрели.

Става му горещо и той разхлабва вратовръзката си. Фалшивото шкембе започва да го тегли надолу, а нарисуваният белег го сърби.

Никой не може да осинови дете, да не говорим за три наведнъж, на тази възраст, казва си Рики. Правилата за осиновяване биха изключили автоматично подобна бездетна застаряла двойка.

Рики стои пред гроба с усещането, че тук има някаква измама. Не във връзка с тази смърт. Тя си е до болка истинска. Но измама, извършена приживе.

Цялата работа е крива. Нищо не е наред. Всичко е такова, каквото не трябва да бъде. Рики усеща, че се е докопал до нещо много по-значително от онова, което се вижда на повърхността. Отмъщение без граници.

Казва си, че трябва да се прибере в безопасния Ню Хампшир, за да смели наученото и да обмисли следващия си разумен ход. Спира колата пред офиса на „Еконо Лодж“, вижда вътре друг служител. Омар е сменен от Джеймс, който носи вратовръзка на ластик, но дори и нея е сложил накриво.

— Освобождавам стая две-три-две — съобщава той. — Господин Лазар.

Служителят прави справка в компютъра и казва:

— Всичко е уредено. Имате телефонни съобщения.

Рики се поколебава, повтаря думите му:

— Телефонни съобщения ли?

Служителят Джеймс кимва.

— Обадиха се от някакъв кучкарник да питат дали сте отседнали тук. Искане да оставят съобщение на телефона в стаята ви. А после, малко преди да се появите, пак се обади някой.

— Мъж?

— Нямам представа. Аз само натискам бутоните. Не съм говорил с човека. Просто регистрирам в компютъра. Стая две-три-две. Две съобщения. Ако искате да ги чуете, вдигнете ей оня телефон там и наберете номера на стаята си.

Рики го прави. Първото съобщение е от собственика на кучкарника: „Предположих, че сте отседнали на някое близко и евтино място. Не беше трудно да се досетя къде именно. Мислих по вашия въпрос. Обадете се. Може би имам нещо за вас. Но си пригответе чековата книжка. Няма да е без пари“.

Рики натиска копчето да изтрие съобщението. Второто излиза автоматично. Гласът е студен и делови, неочакван — все едно да видиш парче лед върху нажежен от лятно слънце тротоар.

„Господин Лазар, току-що ме осведомиха относно проявеното от вас любопитство във връзка с покойните госпожа и господин Джаксън. Мисля, че разполагам с някои сведения, които ще ви бъдат от полза. Обадете се, моля, на телефон 212-555-1717 при първа възможност, за да си уредим среща.“

Име няма. Няма и нужда. Рики познава гласа.

Върджил.

---

[1] Тоест имената на евангелистите Лука, Матей и Йоан. — Б.пр.

↑

[2] Буквално: „Трошки под наем“. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ЧАСТ
ДАЖЕ ЛОШИТЕ ПОЕТИ ОБИЧАТ
СМЪРТТА

ДВАДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Рики бяга.

Багажът е събран надве-натри, гумите свистят, газ по шосето — той бяга от мотела в Ню Джърси и до болка познатия глас по телефона. Едва има време да измие фалшивия белег от лицето си. В рамките на една само сутрин, задал въпроси на неподходящо място, той превръща времето от съюзник във враг. Мислел си бе, че бавно и незабелязано ще се добере до самоличността на Румпелшилцхен, а сетне, установил точно всичко онова, което му е необходимо, пак така бавно и внимателно ще обмисли собственото си отмъщение. Ще се убеди, че всичко е подготвено, капаните са заложени, а след това ще се срещнат при равни условия. Но не би.

Не знае каква е връзката между кучкаря и Румпелшилцхен, но такава безусловно съществува, защото очевидно след неговото заминаване, докато си губи времето в гробището, онзи е въртял телефоните. Лекотата, с която са открили мотела, е плашеща. Трябва много по-внимателно да прикрива следите си.

Кара бързо назад към Ню Хампшир, като се мъчи напрегнато да прецени доколко е застрашено сегашното му съществуване. Необуздани страхове и безумни мисли тревожат съзнанието му.

Но над всичко е една идея — Рики не може да се върне към пасивността на психоаналитика. В онзи негов свят човек чака нещо да стане и едва тогава, преди да предприеме каквото и да било, опитва да осмисли и вникне в същината на движещите сили. Това е свят на ответни действия, на забавяне. На спокойствие и разум.

Попадне ли в мрежата на този свят, това ще му струва живота. Трябва да прояви активност.

Ако не друго, необходимо е поне да създаде впечатление, ако ще и измамно, че е също толкова опасен, колкото Румпелшилцхен.

Тъкмо отминава табелата „Добре дошли в Масачузетс“, когато го осенява идея. Забелязва пред себе си отбивка и така привичния за американския пейзаж надпис: „Търговски мол“. Излиза от магистралата и спира на паркинга пред мола. Миг по-късно е в

хорския поток, устремен към множеството магазини, които продават почти едни и същи неща на почти еднакви цени, само че в различни опаковки, така създават у пазаруващите впечатлението, че имат право на избор в царството на това умопомрачително еднообразие. Забелязал черния хумор в тази ситуация, Рики решава, че мястото е подходящо за осъществяване на неговите намерения.

Не му отнема много време да открие редица телефонни автомати, разположени странично от масите на закусвалня за бързо хранене. Първият номер веднага изплува в съзнанието му. Зад гърба си чува монотонен шум от разговорите на хранещите се и той прикрива микрофона с ръка, след като набира цифрите.

— „Ню Йорк Таймс“, обяви.

— Добър ден — обажда се Рики с приятен глас. — Искам публикация в една от малките колонки на първа страница. — Бързо диктува номера на кредитната си карта.

Служителят записва и пита:

— Добре, господин Лазар, каква е обявата?

Рики замълчава за миг, а сетне казва:

— Играта на господин Р. продължава. Нов Глас.

Дежурният повтаря.

— Това ли е всичко? — пита той.

— Това е — отвърща Рики. — Имайте грижата „Глас“ да е заглавие.

Служителят потвърждава приемането на поръчката и затваря. Рики отива да си вземе кафе, дръпва и няколко салфетки. Намира празна маса надалеч от бърбрещите компании и се настанява там с химикалка в ръка, за да сръбне от горещата течност. Изключва съзнанието си от околната действителност и го съсредоточава върху онова, което трябва да съчини, като гризе от време на време края на химикалката, отпива от чашата — прави усилие да си успокои нервите и да обмисли добре своя ход. Салфетките използва за чернови и не след дълго, захвърлил няколко от тях, стига до следния резултат:

„Кой бях знаеш, не и кой съм днес.

Мисли си, ако искаш, до нощес.

Не ще е Рики — той умря.

*Но друг възпявя се на таз земя.
Възкръсна Лазар, ето че и аз,
настъпва значи нечий сетен час.
Една игра ту там, ту тук
ще ни изправи един срещу друг.
Получил съм добър съвет:
смъртта обича даже лошият поет.“*

Рики се любува известно време на творението си, а после се връща при телефоните. Не след дълго се свързва с отдел „Обяви“ на „Селски глас“.

— Искам да пусна малка обява — съобщава той.

— Никакъв проблем, господине. Затова сме тук — отвърща дежурният.

Рики се забавлява с мисълта колко по-лесни са хората от „Глас“ в сравнение с колегите си от „Таймс“, но нали точно това е очаквал.

— Каква рубрика ще изберете?

— Рубрика ли?

— Ясно — казва гласът. — За първи път ви е. Значи така: БМ означава „бял мъж“. СМ ще рече „садомазохизъм“...

— Ясно — прекъсва го Рики. Обмисля положението и казва: — Значи пишете следното: „БМ, 50 г., търси господин Р. за много специални игрички...“.

Дежурният повтаря записаното и казва:

— Добре. Друго?

— А, да — отвърща Рики.

Диктува стихчето на дежурния, а сетне го кара да повтори два пъти, за да е сигурен, че всичко е точно. Когато приключва с повтарянето, служителят помълчава, а след това преценява:

— Е, това вече е нещо ново. Много различно. Кой знае какви хора ще откликнат. По-любопитните поне. А може и част от лудичките. Искате ли да платите за пощенска кутия? Можем да ви отворим специална линия, а вие ще проверявате обажданията по телефона откъдето си пожелаете и когато искате. Системата е такава, че никой друг няма достъп до обажданията.

— Направете го, моля — казва Рики.

Чува почукването по клавиатурата.

— Готово — обажда се мъжът. — Номерът на пощенската кутия е тринайсет-тринайсет. Дано не сте суеверен.

— Хич даже — успокоява го Рики.

Записва си номера за достъп до кутията върху една от салфетките и затваря.

Минава му за миг през ум да звънне на Върджил, но се отказва. Трябва да се погрижи за няколко други неща преди това.

В труда си „Изкуството на войната“ Сун-дзъ разсъждава колко е важно пълководецът правилно да избере полесражението. Да бъде то обвито в тайна, да осигурява преимущество на терена. Да не допуска противникът да прецени с какви сили разполага. Да има предимства, произтичащи от познаване на обстановката. Рики е убеден, че тази наука е приложима и към неговата война. Стихчетата в „Селски глас“ са нещо като изстрел към авангарда на противника, първоначален залп за привличане на вниманието.

Рики знае, че не след дълго някой ще се домъкне в Дърам, за да го търси. Това е гарантирано от номера на колата, запечатан в съзнанието на оня кучкар. Няма да е особено трудно да се стигне до Rent-a-Wreck и скоро някой ще се поинтересува там за името на наелия колата. Проблемът, пред който е изправен, е комплексен, но основният въпрос е ясен: къде би желал той да се проведе следващата схватка? Трябва да избере бойно поле.

Връща наетата кола, отбива се за малко в стаята си, а после — право в студиото на горещата линия, потънал в размисъл върху всичко това, несигурен относно времето, което му остава след излизане на публикациите в двата вестника, но сигурен, че то няма да е много. „Таймс“ излиза утре заран, „Гласът“ — в края на седмицата. Логично е да се приеме, че Румпелцилцхен няма да направи нищо, преди да е видял и двете съобщения. Засега той знае само това, че някакъв шкембо с размазана мутра, който се прави на детектив, е отишъл в кучкарника и е задал неуместни въпроси относно семейната двойка, която е осиновила детето заедно с брата и сестричката преди много години. Някой, който проучва една измама. Рики не се заблуждава: Румпелцилцхен ще се ориентира много бързо, ще установи веднага

логическите връзки, ще разбере, че става дума за него. Свещеникът Фредерик Лазар си вре носа, дето не му е мястото, във Флорида. Частният детектив Фредерик Лазар се появява в Ню Джърси. Неговото преимущество, казва си Рики, е, че не съществува видима връзка между Фредерик Лазар и доктор Старкс, нито между Фредерик Лазар и Ричард Лайвли. Единият се счита за умрял. Другият продължава да тъне в анонимност. Седнал зад бюрото с много телефони в сумрачния кабинет, той се радва, че семестърът приключва. Очаква обаждания на побъркани от страх студенти, страх от предстоящите изпити, който в толкова много случаи води до депресия и стрес. Но с такива казуси Рики се справя сравнително лесно. Не допуска, че някой ще се самоубие заради изпит по химия, макар да е чувал и по-тъпи истории. Усамотен в пазвите на нощта, той установява, че способността му да се съсредоточи се усилва.

Задава си въпроса: какво искам да постигна?

Иска ли да убие човека, който го е принудил да инсценира собствената си смърт? Който отпрати смъртна заплаха срещу неизвестен негов близък и направи на пух и прах всичко онова, което бе съграждал цял живот? Повечето книги и романи, които бе изгълтал през последните месеци, дават еднозначен отговор: да. Някой му е причинил голямо зло, следователно трябва да го открие и да му плати със същото. Да го убие. Око за око — това е същността на отмъщението.

Рики свива устни и си казва: много са начините да убиеш човек. Той е изпитал на собствен гръб само един от тях. Трябва да има и други, като се почне от куршум на убиец и се стигне до смъртоносна болест.

Избирането на подходяща смърт е от първостепенно значение. А за да направи верния избор, трябва да познава врага. Не просто да знае кой е, но преди всичко — какъв е.

А след неговата смърт трябва да продължи необезпокояван собствения си живот. Той не е никакъв камикадзе, който изпива традиционната предсмъртна чашка саке, преди да се срещне със смъртта си, за която никой на този свят не дава пукната пара. Рики иска да оцелее.

Той не си прави илюзии, че ще може да си върне личността и живота на доктор Фредерик Старкс. Няма да има занапред безоблачно

всекидневие до кушетката с хленчеши богаташи четирийсет и осем седмици годишно. Това е минало и заминало.

Оглежда обстановката в малкото помещение, където е горещата линия. То се намира в един от страничните коридори на студентската медицинска служба. Тясна стая, не особено удобна, с едно бюро, три телефона и няколко спортни плаката в прослава на университетските отбори по лакрос, футбол и бейзбол със снимки на състезателите. Има също голяма карта на студентското градче, както и списък със спешни телефонни номера. С по-големи букви са напечатани правилата, които дежурният трябва да следва, ако се убеди, че потърсилият помощ страдалец наистина ще се самоубие. Правилата предвиждат обаждане в полицията, а операторът от 911 проследява връзката до местонахождението на потенциалния самоубиец. Тази процедура се изпълнява само в най-краен случай, когато нечий живот е в истинска опасност и трябва да се задействат съответните служби. Рики не е прибягвал до нея. През времето, когато е седял тук, винаги е успявал ако не напълно да вразуми, то поне да отложи изпълнението на взетото и от най-отчаяните решение. Често се е питал дали някой от младите хора, на които е помогнал, ще се изненада да научи, че благият, успокояващ глас от телефонната слушалка принадлежи на един от университетските чистачи.

И Рики си казва: това си струва да се запази.

Този извод го насочва към съответно решение. Ще трябва да отклони хрътките на своя преследвач от Дърам. Ако иска да оцелее за предстоящата конфронтация, Ричард Лайвли трябва да остане в безопасното лоно на своята анонимност.

Прошепва тихичко: „Обратно в Ню Йорк“.

Едва успял да подреди тези мисли, телефонът звъни. Вдига слушалката.

— Гореща линия — казва той. — Слушам ви.

Кратка пауза, а сетне се чува приглушено ридание. Следва порой от думи, които поотделно нищо не говорят, но взети заедно, казват твърде много:

— Не мога... не мога повече... това е прекалено... не искам... Господи, просто не мога... не знам...

Млада жена, казва си Рики. Няма и помен от фъфлене, значи изключена е намесата на алкохол или дрога. Среднощна самота и

отчаяние.

— Нека говорим по-бавно — меко казва Рики. — Опитайте да ми разкажете за какво става дума. Не от самото начало, а само сега, в този момент. Къде се намирате?

Нова пауза, а след това:

— В спалното помещение.

— Добре — казва Рики и започва да опипва почвата: — Сама ли сте?

— Да.

— Няма ли с вас приятелки? Съжителки?

— Не. Съвсем сама съм.

— Винаги ли се чувствате така? Или само сега?

Този въпрос явно кара жената да се замисли.

— Ами разделихме се с моя приятел, а в следването е пълна скръб и като се прибера у дома, нашите ще ме убият, защото вече не съм отличничка. Май няма да взема изпита по литература и всичко е с главата на...

— И решихте да позвъните на този номер, нали?

— Искях да поговоря с някого. Нямам намерение да се наранявам...

— Много правилно сте постъпили. Този семестър може би не ви е от най-добрите.

Момичето се засмива малко тъжно.

— Може и така да се каже.

— Но предстоят още семестри, така ли е?

— Така е.

— А приятелят, той какво каза, защо ви напуска?

— Не искал да се обвързва точно сега...

— И това ви накара да се почувствате как? Потисната?

— Да. Беше като неочакван шамар. Имах усещането, че само ме е използвал. За секс, нали разбирате, а сега, когато лятото приближава, вече не му трябва. Все едно е отхапал, опитал е и ме е захвърлил...

— Добре казано — отсъжда Рики. — Значи ви е обидил. Това е удар по самочувствието.

Следва нова пауза.

— Може би е така, но аз не съм го разглеждала в тази светлина.

— И така — продължава със същия равномерен и благ тон Рики, — вместо да бъдете потисната от мисълта, че нещо не ви е наред, трябва да сте ядосана на този кучи син, тъй като явно проблемът е свързан с него и неговата себичност, не е ли така?

Той почти вижда как младата жена кима. Това е типично за повечето обаждания: мисли си, че звъни заради травмата, нанесена от приятеля и слабия успех, но проблемът изобщо не е там, като се замисли по-сериозно.

— Намирам, че това е правилна оценка — обажда се момичето. — Копелето мръсно.

— Може пък да ви е по-добре без него. Не е само той на този свят — допълва Рики.

— Мислех, че го обичам — възразява жената.

— И сега боли, нали? Но болката не идва от това, че сърцето ви е наистина разбито. По-скоро причината се крие в мисълта, че сте били лъгана. С доверието ви е злоупотребено.

— Това звучи логично — казва тя. Рики усеща пресъхването на сълзите в гласа. След малко тя проговаря: — Сигурно ви се обаждат много като мене. Всичко ми се виждаше толкова значимо и безнадеждно само преди една-две минути. Плачех, хълцах и ридаех, а сега...

— Не забравяйте оценките — напомня и Рики. — Какво ще стане, когато се приберете у дома?

— Много ще се разочароват. Татко ще каже: „Не съм съгласен да харча спечелените с труд пари за твоите тройки...“.

Момичето се прокашля изтежко, след като е имитирало гласа на таткото. Рики се засмива, а то се присъединява към смеха му.

— Той ще го преживее — успокоява я някогашният психоаналитик. — Само не лъжете. Разкажете му всичко за неприятностите си, за приятеля и обещавайте да оправите нещата. Той ще разбере.

— Прав сте.

— И така — казва Рики, — това е предписанието за тази вечер. Наспете се хубавичко. Зарежете учебниците. А утре заран си вземете много сладко кафе, дето да е фрашкано с калории. Седнете с него на някоя пейка в парка, отпивайте по мъничко и се наслаждавайте на прекрасната утрин. Ако пък случайно попаднете на въпросното момче,

отминете го без внимание. Намерете друга пейка. Помислете си за всичко, което обещава лятото. Винаги има надежда нещата да се оправят. Трябва само да я намерите.

— Добре — казва момичето. — Благодаря ви, че ми отделихте от времето си.

— Ако в някой момент решите, че не сте в състояние да удържате нещата под контрол, трябва непременно да се обърнете към медицинската служба за специализирана консултация. Там ще ви помогнат да се ориентирате в проблемите и да ги преодолеете.

— Вие сте доста наясно с депресията — казва момичето.

— О, да — съгласява се Рики. — Така е. Обикновено тя е временно състояние, но в някои случаи не е. Първият вид е банален житейски спътник, но вторият представлява ужасяващо заболяване. Вие звучите като жертва на първия.

— Сега се чувствам по-добре. Може и шоколадче да си взема с кафето. Майната им на калориите.

— Ето това е приказка — заявява Рики. Понечва да затвори, но нещо го спира. — Знаете ли какво, дали няма да ми помогнете малко...

Момичето е ужасно изненадано.

— Аз... да помогна на вас?!

— Ами нали това е гореща линия — шегува се Рики. — Какво ви кара да мислите, че събеседникът не може да се нуждае от помощ?

Девојката мълчи, сякаш премисля очевидността на казаното.

— Добре, как бих могла да ви помогна?

— На какво играехте най-често като малка?

— Ами... най-често на игри със зарове и фигури.

— Не това. Имам предвид навън.

— Като гоненица или сляпа баба?

— Именно. Има ли такава игра, при която едно дете преследва друго, но същевременно и то самото е преследвано?

— Но не е гоненица или криеница, така ли?

— Не е.

Младата жена се колебае, а след малко започва да разсъждава на глас:

— Не е на държави, защото там е въпрос най-вече на бързина. Не е и скрий-търси, защото там пък се търсят предмети...

— Не, не, трябва ми нещо по-сериозно.

— Сещам се само за „Лисици и кучета“ — там се печели най-трудно.

— Как се играе това?

— Лете в полето. Правят се два отбора: лисици и кучета. Лисиците тръгват първи с аванс от петнайсетина минути. Носят пликове с накъсана хартия. На всеки десетина метра пускат по малко на земята. Кучетата ги следват. Целта е да се оставят лъжливи следи, двойни следи, да се набутат кучетата в някое блато, такива неща. Лисиците печелят, ако успеят да се доберат ненастигнати от кучетата до стартовата линия за определено време — обикновено два-три часа. А кучетата печелят, ако успеят да настигнат лисиците. Тогава лисиците се крият. Понякога се случва да се скрият успешно и да следят кучетата, без те самите да са откриваеми...

— Тъкмо такава игра ми трябва на мене — радва се Рики. — Кой отбор побеждава най-често?

— Това ѝ е най-хубавото на тази игра — казва момичето. — Всичко зависи от изобретателността на лисиците и стръвта на кучетата. Така че всяка от двете страни може да победи по всяко време.

— Благодаря — казва Рики, въображението му вече ражда идеи.

— Късмет — пожелава девойката, преди да затвори.

Рики си мисли, че точно от това ще има голяма нужда: късмет.

Още на следващата сутрин започва подготовка. Предплаща поредния наем, но уведомява хазайките, че най-вероятно ще отсъства от града поради някакви свои дела. Обзавел се е със стайно цвете и ги моли да го поливат редовно. Най-елементарен способ за въздействие върху женска психика, казва си той: никоя жена не може да допусне, че човек, помолил да се грижат за саксията му, ще вземе да избяга. Говори с началника си в университета и получава закуп компенсация и отпуск. Шефът също проявява разбиране, улеснено от настъпващия край на семестъра, тоест намален обем на работата.

Превежда по електронен път от сметката на Фредерик Лазар сума в друга сметка, разкрита в манхатънска банка.

Прави цяла серия хотелски резервации на различни места в Ню Йорк за поредни дни. Всяка от тях гарантира с кредитната карта на Фредерик Лазар. Освен последната. Последните два хотела са почти

един срещу друг в западния край на Двайсет и втора улица. В единия резервира две нощувки на името Фредерик Лазар. Вторият предлага специални цени при седмичен престой. Тук запазва две седмици, но с VISA картата на Ричард Лайвли.

Закрива пощенските кутии на Фредерик Лазар с препратка към предпоследния резервиран хотел.

Най-накрая прибира няколко ката дрехи, пистолета и мунициите си в една чанта и отива в бюрото на Rent-a-Wreck. Както и в предишния случай, наема скромна кола, само че си прави труда да остави по-ясни паметни следи.

— Нямаме ограничение за пробег, нали? — пита той служителя.
— Защото искам да отида до Ню Йорк и никак не ми се ще да ми набутате по десет цента на километър...

Служителят е младо колежанче, явно започнало временна работа за през лятото, и от набрания през първите няколко дни опит главата му е пропушила.

— Точно така. Нямаме ограничения върху пробег. Що се отнася до нас, ако щете обиколете света. Даже два пъти.

— Не, не. Имам бизнес в Манхатън — натъртва Рики. — Ще отбележа тамошния си адрес в долния край на формуляра. — Рики написва адреса и телефона на първия резервиран на името Фредерик Лазар хотел.

Момчето поглежда изпитателно износените джинси и отворената риза на Рики и кима подигравателно.

— Ясна работа. Бизнес. Щом казвате.

— Ако ми се наложи да продължа престоя си...

— Имате номера ни върху договора за наем. Един телефон и готово. Ще прибавим в сметката ви допълнителната сума, но ако не ни предупредите, след две денонощия звъним в полицията и обявяваме колата за открадната.

— Не бих искал да става това.

— Че кой би искал?

— И още нещо — подхваща Рики и внимателно обмисля какво ще каже.

— Какво? — пита момъкът.

— Оставих съобщение на един приятел с препоръка да наеме и той кола от вас. Колите са стабилни, цените — добри, няма много

писане като при големите компании...

— Така е — съгласен е хлапакът.

— Но не съм сигурен дали го е получил.

— Кой?

— Приятелят ми. Той много пътува по работа. Също като мене.

И винаги дебне за някоя изгодна сделка.

— И?

— И — отвръща Рики — ако се появи през някой от следващите дни и попита това ли е мястото, от което аз съм наел кола, искам да го обслужите както трябва.

— Добре — кимва момчето. — Стига да съм на смяна...

— Вие сте тук денем, нали?

Младежът отново кимва с вид, сякаш присъствието му на това място в началото на лятото е почти като да е в затвора, което си е горедолу така.

— Тогава най-вероятно именно на вас ще попадне.

— Вярно.

— Та ако попита за мене, казвате само, че съм в Ню Йорк по работа. Той ми знае следите там.

Момъкът отново свива рамене.

— Няма проблем. Ако попита. Щото иначе...

— Иначе ясно. Само ако попита, ще знаете, че е моят приятел.

— Има ли си име тоя приятел?

Рики се усмихва.

— Разбира се. Р. С. Скин. Лесно се запомня. Господин Р. Скин.

На път по автомагистрала №95 към Ню Йорк Рики спира в три различни мола, всичките разположени край самия път. Единият е при Бостън, а другите два в Кънектикът — преди Бриджпорт и след Нюхейвън. И на трите места се шляе безцелно по централните коридори между магазини за дрехи и сладкарници, докато попадне на някой щанд за клетъчни телефони. В края на това триетапно пазаруване той разполага с пет апарата, всичките купени на името Фредерик Лазар, всичките заредени със стотици минути и осигурена евтина тарифа за далечни разговори. Договорите са сключени с четири различни оператора. При попълване на всеки едногодишен договор

продавачът неизменно пита дали има друг сключен на същото име и Рики всеки път отговаря, че няма. И всеки път търговецът не си прави труда да провери истинността на това твърдение. Рики плаща за функция идентификация на търсещия абонат и всички други екстри, така че продавачите бързат да попълнят документите.

Снабдява се също с не много скъп лаптоп, както и с чанта, в която да го носи.

В първия хотел пристига рано привечер. Остава колата на открит паркинг близо до Петдесета улица, а после отива с метрото в разположения в Китайския квартал хотел. Регистрира се при администратор на име Ралф, белези от шарка загрозяват физиономията му. Ралф го посреща с безразличие, нарушено за миг от едва прикритата изненада, когато установява, че кредитната карта, издадена на името Фредерик Лазар, наистина действа. Изненада предизвиква и думата „резервация“. Изглежда, тук не си служат прекалено често с тази форма на хотелиерски услуги. Някаква проститутка му хвърля едновременно изкусителен и оценяващ поглед в коридора, но той поклаща глава и потъва в стаята си. Мястото се оказва точно такава дупка, каквато е очаквал. Освен това е от хотелите, в които фактът, че влиза без багаж, за да излезе по същия начин четвърт час по-късно, не впечатлява абсолютно никого.

Взема друга линия на метрото към последния в списъка на резервации хотел, където е наел с намаление апартамент за две седмици. Тук се превръща в Ричард Лайвли и едва разменя някоя дума с администратора. Старае се да привлеча колкото е възможно по-малко внимание към себе си, когато се оттегля в стаята.

Излиза вечерта да си купи няколко сандвича и кутии безалкохолно. После посвещава времето си на размисли и кроежи, прекъснати от самотна нощна разходка.

От кратко преваляване уличният асфалт блести. Лампите хвърлят кръгове унила жълтеникава светлина. Нощният въздух е топъл, идва лято. Оглежда улицата и му минава през ум, че никога не си е давал сметка какво царство на сенките е всъщност Манхатън нощем.

Крачи бързо по безлюдните тротоари, докато намери телефонна кабина. Време е да провери съобщенията си.

ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

На една пресечка от мястото отеква вой на сирена. Застанал пред телефона, Рики не може да определи дали е полицейска или на линейка. Пожарните коли са с друг, по-дълбок и плътен, заплашителен и тревожен звук. А сирените на полицейските коли и на линейките звучат почти еднакво. Минава му през ум мисълта, че не са много звуците, които внушават подобно чувство за безпокойство и даже страх, както го постигат сирените. В техния вой има нещо тревожно, нещо свирепо, нещо, чиято безмилостност убива надеждата. Изчаква воят да отmine нататък в тъмата на Манхатън и да се възстанови монотонният шум на уличното движение с подземния тътен на метрото.

Избира телефона на „Селски глас“, за да се свърже с автоматичното записващо устройство номер 1313. Съобщенията са над трийсет.

Повечето предлагат разнообразни сексуални приключения. Също така повечето споменават обещаните от Рики „специални игрички“. Има няколко стихчета, целящи да откликнат в стила на офертата, но и те съдържат сексуални фантазии. Всички гласове изразяват неудържимо желание.

Едно от последните е това, което очаква. Гласът е студен, почти равнодушен, изпълнен със заплахата. В него се долавя нещо като дрънчене на ламарина, което навежда на мисълта за намеса на електронно устройство за променено звучене на гласа. Но психологическата атака е неприкрита.

*„Рики е умник голям
и ще проумее сам:
там, където се таи,
най-добре да си стои.
Вярно, че веднъж успя,
но надигне ли глава
и отново заиграй,*

*ще го стигне същи край.
Този път ще е обречен
и покой го чака вечен.“*

Рики прослушва стихчето три пъти, докато го наизусти. Има нещо в интонацията, което допълнително го смущава: сякаш не е достатъчна угрозата на словото, тя също е изпълнена с дълбока омраза. Но в този глас има още нещо, нещо различимо, почти познато, което се дочува въпреки предпазните мерки на електрониката. Това го поразява. Особено когато си дава сметка, че за първи път чува гласа на самия Румпелцилцхен. Всички досегашни контакти са опосредствани: на хартия, чрез Върджил или Мерлин. Сегашният глас ражда кошмарни представи в съзнанието на Рики. Зарича се да не подценява заплахата, която сам е създал.

Продължава с останалите съобщения, напълно убеден, че трябва да чуе и един много познат глас. Никак не остава изненадан, когато я чува. Веднага след паузата, последвала късичкото стихотворение, се чува гласът на Върджил. Внимателно следи интонацията ѝ, от която би могъл да разбере нещо.

„Рики, Рики, Рики, колко се радвам да чуя новини за тебе. Наистина се радвам. И съм истински смаяна, признавам...“

— Как няма да си — мърмори той под нос и продължава да слуша.

Младата жена кара нататък. Тонът ѝ е познат: твърд в един момент, сетне подкупващ, закачлив, а после непреклонен и суров. Върджил играе тази игра също така целеустремено, както нейният работодател. Опасността при нея е хамелеонски прикрита: в един миг уж проявява съчувствие, а в следващия е гневна и свирепа. Докато онзи е олицетворение на студенина и концентрация, тя демонстрира вариации на темперамент и поведение. А Мерлин, когото после изслуша, приличаше на счетоводител: безстрастен и опасен.

„... Как се измъкна само! Сигурна съм, че някои хора с високо положение преосмислят понастоящем цялостното си отношение към нещата. От А до Я. Всичко това идва само да покаже колко неуловима е истината, нали, Рики? Аз ги предупредих. Ей богу! Казах им: «Рики е изключително умен тип. Интуитивен и с бърза мисъл...». Но кой да ти

повярва. Мислеха си, че и ти си тъп и безгрижен като останалите. И виж сега докъде я докарахме. Ти излезе алфата и омегата в цялата игра, Рики. Голямата спънка. Твърде опасен за всички замесени, бих казала... — Тя въздъхва дълбоко, сякаш собствените думи ѝ напомнят за нещо. След това продължава: — Лично аз не мога да проумея какво те кара да търсиш нова конфронтация с господин Р. Не го очаквах предвид пламъците, обгърнали обичния ти летен дом — това бе гениален ход, Рики, наистина изпипана работа. Изгаряш цялото щастие ведно с всички спомени. Какво по-ясно послание до нас? От психоаналитик. Не съм очаквала да се случи това, ни най-малко, но бих очаквала да си се поучил от собствения опит: господин Р. е изключително труден за надиграване в което и да било състезание. Особено ако лично го е измислил. Трябваше да си налягаш парцалите, Рики, да си останеш там, където си се сврял, под чиято и фуста да е това място. А сега навярно трябва да бягаш. Да изчезнеш завинаги. Почни да копаяш дълбока дупка на някое отдалечено, студено и тъмно място и не спирай да дълбаеш, докато си жив. Защото подозирам, че този път господин Р. ще поиска да види по-убедително доказателство за своя успех. Напълно убедително... Той е абсолютно последователна личност. Поне така съм чувала... — Гласът секва от един път, сякаш е треснала ядно слушалката. Той чува някаква електронна шумотевица, а после Върджил се обажда пак: — Добре, Рики, не ми се ще отново да гледам агонията ти от предишния път, но щом си решил така, изборът си е твой. Каква е тази «нова игра» и що за правила има? Ще следя внимателно «Селски глас». Моят работодател също изгаря от нетърпение, Рики. Хапе юздечката и потропва с копито. Така че тръпнем в очакване на първия ход.“

Рики затваря и казва на глас:

— Той е вече направен.

На сутринта взима метрото до първия хотел, в който се регистрира, но не остана за нощувка. Връща ключа на безучастния рецепционист, потънал изцяло в завладяващото съдържание на порнографско списание със заглавие „Дебелите жрици на любовта“. Видът на този човек определено буди съчувствие: дрехите му не са по мярка, лицето е издупчено от едра шарка, долната устна е сцепена от

грозен белег. Рики си казва, че и надали може да се намери по-подходящ тип за служител на такова място. Мъжът прибира ключа, все така потънал в прелестите, изложени пред него в ярки цветове.

— Ало — подвиква Рики, за да привлече вниманието му, — възможно е да ме потърсят и да донесат пратка за мене.

Администраторът кимва доста разсеяно, вгълбен в образите на дебелите палавници от списанието.

— Тя е важна — настоява Рики.

— Естествено — съгласява се мъжът.

Явно не дава пет пари за онова, което му се говори.

Рики се усмихва. Надали е възможно да се режисира разговор, по-подходящ за неговите намерения от току-що проведения. Хвърля поглед наоколо и се убеждава, че двамата са сами в мърлявото и мрачно фоайе. Сетне изважда пистолета от страничния си джоб и с ръце под нивото на рафта щраква ударника. Звукът се чува ясно и рецепционистът трепва с разширени очи.

Вижда заплашителната усмивка на госта.

— Познаваш този звук, нали, изроде тъп?

Онзи мигом вдига ръце над плота.

— Може би сега ще ми обърнеш малко внимание? — интересува се Рики.

— Цял съм в слух — отговаря мъжът.

Рики си казва, че този тип е обиран и заплашван неведнъж и дважд.

— Започвам отначало: човек с пратка. За мене. Потърси ли ме, даваш му този номер. Вземи химикалката и пиши: 212-555-2798. На него може да ме намери. Ясно ли е?

— Ясно.

— Поискай му петдесет. Даже стотачка. Заслужава си.

Онзи гледа като теле, но кима угоднически.

— Ами ако ме няма? Ако дойде през нощта?

— Искаш ли да изкараш стотачка, трябва да си тука — уведомява го Рики. Млъква за миг, сетне добавя: — А сега по-сложната част. Ако някой друг дойде да пита. Който и да било. Но без пратка. В такъв случай казваш, че нямаш представа къде сам се запилял. Нищо повече. Разбра ли?

— Само на човек с пакет. Ясно. Какво има в пакета?

— Не ти трябва да знаеш. И можеш да бъдеш повече от сигурен, че няма да го научиш от мене.

Отговорът сякаш е пределно ясен.

— Ами ако не носи пакета в ръка? Как да разбере, че е той?

Рики кима.

— Имаш право, приятел. Виж сега какво: ще го попиташ откъде познава Лазар, а той ще ти каже нещо от рода на: „Всеки знае, че Лазар се възправи на третия ден“. И му даваш номера. Ако се справиш успешно, може да изкараш и повече от сто долара.

— Трети ден. Лазар се възправя. Звучи ми като нещо от Библията.

— Може и да е.

— Добре, разбрах.

— Чудесно — заключава Рики, прибира оръжието в джоба си и отпуска внимателно ударника. Отново се чува щракване. — Много приятно си поприказвахме. Сега наистина се радвам за престоя си тук. — Рики се усмихва и посочва порнографското списание. — Да не ти преча на самообразоването — казва той и излиза на улицата.

Разбира се, никакъв пакет няма да донесат. Но че някой ще долети тук бързо-бързо, Рики не се съмнява. Както и че администраторът ще изпее на бърза ръка каквото знае, особено като бъде изправен пред избора между пари и телесна повреда. А че господин Р., Върджил или Мерлин ще му предложат точно такъв, Рики никак не се съмнява. И тогава, след като е получил сведенията, които е искал да стигнат до него, Румпелцилцхен ще разполага с доста материал за размисъл. Несъществуващ пакет. Съдържащ също така несъществуваща информация. Доставен на човек, какъвто няма под слънцето. Красота. Нека си поблъска главата с цялата измишльотина.

Прекосява града, за да се регистрира в следващия хотел.

Погледнат отвън, той по нищо не се различава от първия и това го радва. Разсеян администратор седи зад голямо и цялото надраскано дървено бюро. Стаята е потискаща, мизерна и олющена. Минал е вече покрай две жени с къси поли, лъскав грим, остри токчета и мрежести чорапи, чиято професионална ориентация не може да се сбърка. И двете му отправят пълен с финансова нега поглед, но той отминава с поклащане на главата. Чува едната да казва: „Ченге“, а после и двете изчезват, което го смайва. Смятал бе, че поне външно напълно се слива

със света, в който се е потопил. Но явно не е лесна задача. Човек носи света, към който принадлежи, както външно, така и вътрешно.

Отпуска се върху леглото с усещане за пролетна умора. Стените са тънки и той ясно долавя звуците, характеризиращи професионалния успех на някаква друга труженичка. Ако не бе така съсредоточен, с положителност би изпаднал във временна депресия от тези звуци, както и от доминиращия в стаята мирис на пикня. Но точно такъв мизансцен му е нужен. Иска да внуши на господин Р. представата, че и той като него е вече добре запознат с подземния свят.

До леглото се мъдри телефон и Рики го придърпва към себе си.

Най-напред се обажда на брокера, който бе управлявал скромните му инвестиции приживе. Вдига секретарката му.

— Ако мога с нещо да ви помогна... — казва тя.

— Да — отвръща Рики. — Казвам се Диоген... — Диктува бавно буква по буква и след като жената го записва, продължава: — Обаждам се от името на господин Фредерик Лазар, който е изпълнител на завещанието на покойния доктор Фредерик Старкс. Моля да имате предвид, че сме в процес на проучване на някои смущаващи финансови обстоятелства преди нещастния случай с доктора.

— Мисля, че нашата служба за сигурност проучи достатъчно добре нещата...

— Свършеното не ни задоволява. Искам да ви предупредя, че ще изпратим наш представител, който да се запознае с материалите и да открие липсващите средства, за да отидат в ръцете на законните наследници. Те са крайно недоволни от подхода към този случай. Това бих могъл да добавя.

— Разбирам, но кой... — Секретарката е много смутена и обърквана от рязката, властна реч на Рики.

— Името ми е Диоген. Моля да го запомните. Ще ви се обадя през близките дни. Моля, предупредете шефа си да бъдат събрани всички документи по случая и особено свързаните с електронните трансфери, та да не губим време при срещата. За този първи контакт няма да доведе детективи от Комисията по ценните книжа, но по-нататък и това може да се случи. Ако се наложи, нали разбирате.

Рики не се съмнява, че беглото споменаване на контролния орган ще има значителен и мигновен ефект. Няма брокер, който да очаква с нетърпение среща с агентите на комисията.

— Мисля, че ще е най-добре да говорите с...

Той я прекъсва:

— Непременно. При следващото обаждане. Предстои ми среща, имам още куп разговори все по този повод, така че се налага да ви кажа „дочуване“. Благодаря. — И затваря, а сърцето му се изпълва със злорадо чувство на задоволство.

Не допуска, че брокерът, досадна личност, заета единствено с мисли за пари, ще се сети за образа, обикалял древния свят в безплодно търсене на честен човек. Но Рики познава едного, който начаса ще разбере за какво става въпрос.

Следващото обаждане е в Нюйоркската психоаналитична асоциация.

Виждал е доктора само един-два пъти по време на събирания, които професионалната общност провежда от време на време и от които той така упорито гледаше да стои настрана. В спомените му той е останал като надут и самомнителен фройдист, който дори на колегите си говори с дълги фрази и нищо неозначаващи паузи между тях. Човекът е ветеран на психоанализата в Ню Йорк и е лекувал мнозина прочути люде с формулата кушетка и покой. По някакъв начин тези терапии на известни хора добавят неимоверно много към и без това преувеличеното му самочувствие. Сякаш, ако на кушетката ти легне някой носител на „Оскар“ или „Пулицър“ или известен мултимиллионер, това автоматично те превръща в по-добър терапевт, в по-стойностна личност. Рики, чиято практика протича в дълбоко усамотение чак до самата му смърт, не допуска и най-малка възможност маститият специалист да познае гласа му, затова не се опитва да го преиначава.

Изчаква да останат девет минути до кръгъл час. Известно му е, че вероятността психотерапевт да вдигне слушалката е най-голяма между два сеанса.

И наистина докторът вдига още на второто извънмяване. Отговаря с груб глас, привикнал да говори само важни неща, и дори не поздравява:

— Доктор Рот на телефона...

— Докторе — започва бавно Рики, — много се радвам, че успях да се свържа с вас. Казвам се Диоген и се обаждам от името на

господин Фредерик Лазар, който е изпълнител на завещанието на покойния доктор Фредерик Старкс.

— С какво мога да ви бъда полезен? — прекъсва го терапевтът.

Рики прави пауза, с цел да накара мастития специалист да се почувства некомфортно — горе-долу както самият той постъпва с пациенти и събеседници.

— За нас е от особено значение да разберем точно как приключи случаят с оплакванията срещу покойния — съобщава Рики с нападателност в гласа, която изненадва самия него.

— Оплаквания ли?

— Именно. Оплаквания. Както ви е много добре известно, непосредствено преди неговата смърт срещу доктора бе повдигнато обвинение в сексуална злоупотреба с млада пациентка. За нас е важно да разберем как е подходено към този случай и как е разрешен той.

— Не ми е известно да е имало нещо официално — отвърща Рот. — Във всеки случай не и от страна на асоциацията. Самоубийството на доктор Старкс обезсмисли всякакви по-нататъшни действия.

— Сериозно? — чуди се Рики. — На вас или на някого от ръководената от вас организация не ви ли мина през ум, че е възможно самоубийството на доктор Старкс да е мотивирано от чудовищната несправедливост на това обвинение, а не да потвърждава неговата правдоподобност?

Рот мълчи.

— Естествено, допуснахме подобна възможност — отвърща най-накрая той.

Как не, казва си Рики, лъжец такъв.

— Дали ще ви изненада, докторе, обстоятелството, че след като отправи това обвинение, въпросната млада жена изчезна?

— Моля?

— Тя повече не се появи при доктора, пред когото е направила своето първоначално признание.

— Това е любопитно...

— Още по-любопитно е обстоятелството, че когато докторът решил да я издири, се оказало, че подобна личност не съществува. Измислена е.

— Измислена ли?

— Установило се още, че нейните обвинения са елемент от по-широка измамническа схема. Известно ли ви е това, докторе?

— Не, не... аз не... както казах, нищо не сме предприемали след...

— Измили сте си ръцете, с други думи.

— Случаят бе прехвърлен на съответните власти...

— Но самоубийството несъмнено спести доста негативи на вас лично, както и на цялата професионална гилдия, нали така?

— Не ми е минавало през ум, но... всъщност да, обаче...

— Не сте ли се замисляли, че наследниците на доктор Старкс биха желали да видят името му изчистено от тази кал? Че реабилитацията би била от значение даже посмъртно?

— Не съм мислил за това.

— Знаете ли, че може да се окажете отговорен за тази смърт?

Провокационният въпрос е последван от очакваната бурна реакция:

— В никакъв случай! Ние не сме...

Рики го прекъсва най-безцеремонно:

— На този свят съществуват доста форми на отговорност, които се разминават с юридическата. Не е ли така, докторе?

Тази реплика му допада особено много. Тя прониква до самата сърцевина на психоанализата. Просто вижда как се върти като риба на сухо събеседникът му. Може и да се е поизпотил малко.

— Да, но...

— Но никой в асоциацията не го беше грижа за истината, нали? Най-добре за всички беше тя да се удави в океана заедно с доктор Старкс.

— Не мисля, че трябва да отговарям на вашите въпроси, господин въъ...

— Разбира се, че не. Не и в настоящия момент. Може би по-късно. Но не е ли прелюбопитно всичко това, докторе?

— Кое?

— Че истината е по-силна от смъртта?

С този извод Рики затваря.

Просва се по гръб на леглото, вперил поглед в белия таван с гола крушка. Подмишниците му са мокри от пот, сякаш разговорът му е струвал голямо напрежение, но това не е от нерви, по-скоро е доволен.

Двойката в съседната стая се заема отново със задачата си и той някое време слуша безпогрешния ритъм на плътската любов, което намира забавно и не чак дотам неприятно. Още един на този свят се забавлява малко в края на усилен ден, казва си Рики. След това става и рови наоколо, докато намери в чекмеджето на нощното шкафче малък бележник с прикрепена към него химикалка.

Записва най-отгоре имената и телефонните номера на двамата, с които е разговарял току-що. Отдолу изписва четливо думите пари; репутация. Отбелязва ги отстрани и добавя под тях името на третия мизерен хотел, в който е направил резервация. До него написва: дом.

Откъсва листчето, смачква го и го праща в металното кошче за боклук. Силно се съмнява, че на това място прекаляват с почистването, и знае, че вероятността някой да намери смачканото листче е голяма. А и няма да пропуснат да проверят обаянията му и така ще попаднат на същите номера, които е записал. Свързването на тези номера с евентуалното съдържание на разговорите не представлява чак такава трудност.

Най-хубава е играта, казва си Рики, при която не съзнаваш, че играеш.

ТРИДЕСЕТА ГЛАВА

При разходките си из града Рики попада на армейски магазин, откъдето се снабдява с някои неща, които ще му бъдат потребни за следващите етапи на играта, която е замислил. Това са малък лост тип „кози крак“, евтина заключалка за велосипед, хирургически ръкавици, фенерче, изолирбанд, както и най-евтиният бинокъл, който имат в магазина. След кратък размисъл добавя към покупките малък спрей за насекоми, хрумва му, че това е най-близкото до отрова вещество, на което би подложил тялото си. Като комбинация закупеното изглежда необичайно, но той не е съвсем сигурен за нещата, от които би имал нужда, и компенсира незнанието с разнообразието.

Рано следобед се връща в хотела и прибира новите придобивки заедно с два от закупените наскоро клетъчни телефони в малка раница. От трети се обажда в третия резервиран хотел, където още не се е регистрирал. Остава съобщение за Фредерик Лазар да се обади, щом се появи. Дава номера на мобифона, а после го прибира в раницата, белязан с флумастер. Когато стига до колата си, отново ползва същия апарат, за да остави още едно спешно съобщение до себе си. На път към Ню Джърси го прави още три пъти, говори все по-настойчиво и нервно, защото господин Лазар трябва незабавно да получи важната информация.

След това трето съобщение отбива към огромен паркинг. Влиза в тоалетната, измива си ръцете и оставя мобифона върху умивалника. По пътя се е разминал с група тийнейджъри. Все някой от тях ще вземе телефона, за да се възползва от оставащите минути. Точно това иска Рики.

Когато пристига в Уест Уиндзър, денят клони към свечеряване. При единайсети изход от магистралата има задръстване поради злополука. Всичко живо натиска клаксони, крещи, дюдюка. Любопитството забавя допълнително движението, понеже всеки иска да разбере какво се е случило, докато се мъкне едва-едва покрай две линейки, пет-шест коли на щатската полиция и куп ламарини, останали от два автомобила. Там се е свил някакъв мъж с бяла риза и

вратовръзка, захлупил с длани лицето си. Когато Рики минава покрай местопроизшествието, едната линейка потегля с вой, а някакъв от пътната полиция тръгва да мери по асфалта с километражен брояч. Негов колега стои с палка в ръка и отклонява шофьорите, с целия си суров вид показва, че не одобрява любопитството, това най-човешко чувство, защото е неподходящо за момента, докато истината е, че просто му създава затруднения. Рики си казва, че полицаят е с вид като на психоаналитик, какъвто самият той беше преди време.

Открива някакво местенце за обяд край автомагистрала № 1, където хапва сандвич със сирене и картофки, пържени от човек, а не от електроуред с таймер. Юнският ден е дълъг и когато излиза на открито, все още не е паднал мрак. Кара до гробището, на което се отби преди две седмици. Възрастният пазач си е отишъл, на което именно разчита Рики. За щастие портата не е нито заключена, нито дори затворена, така че може да паркира колата зад бялата барака. Тя я скрива донякъде, но видът ѝ е така или иначе безобиден за случайно минаващите оттук.

Преди да метне раницата през рамо, Рики се напръсква със спрея против насекоми и си слага гумените ръкавици. Не че ще може да премахне собствената си миризма, но поне ще държи надалеч комарите. Денят започва да избледнява, а небето добива нездрав сивкавокафяв цвят, сякаш юнската жегга го е изгорила по краищата. Той мята раницата на гръб, хвърля поглед към безлюдния път и поема бързо към кучкарника, където със сигурност го чака важна информация. Черният макадам на шосето е запазил достатъчно дневна топлина, а сега щедро я излъхва в дробовете на пешеходеца. Той диша тежко, но знае, че не е от физическото усилие.

Свърва от пътя и потъва под зеления балдахин, отминал табелата на кучкарника и нарисувания ротвайлер с гръден кош като бъчва. Сетне излиза от алеята, шмугва се в хресталака между постройките и пътя и внимателно се прокрадва към тях. Все така скрит в зеленината, сгъстен в първите сенки на падащия мрак, Рики изважда бинокъла от раницата и проучва околността, допълва впечатленията, които има от първата, така грубо прекъсната визита.

Вижда веднага Брут, който се разхожда нервно напред-назад в първата клетка до сградата. Усетил е миризмата на спрея, казва си Рики. А с нея — и моята. Но не знае какво да предприеме. За куче това

навярно означава ситуация, която се различава от нормалната. Все още не е налице някаква заплаха. За момент изпитва завист към този прост и ясен кучешки свят, дефиниран от инстинкти и възприятия и ненакърнен от емоционални превратности.

Насочил бинокъла към къщата, Рики забелязва проблясване на светлина в нея. Задържа погледа си в тази посока за минута-две, колкото да установи с положителност, че в една от предните стаи е включен телевизор. Канцеларията е тъмна и най-вероятно е заключена. Продължава да оглежда къщата и забелязва мощен правоъгълен прожектор, монтиран горе при покрива. Явно се включва при движение пред самата къща. Рики прибира бинокъла в раницата и започва да се придвижва успоредно на фасадата към края на имота. Бърз спринт ще го отведе до вратата на канцеларията, без може би да се включи външното осветление.

Но неговото присъствие е усетено не само от Брут. Още няколко кучета започват да проявяват безпокойство в клетките си, вдигат муцуни, за да уловят чуждата миризма. Чува се кратък нервен лай. Не са наясно какво става.

Рики знае точно какво ще направи и си мисли, че като план намеренията му имат определени преимущества. Но ще се осъществили този план, той не може да знае. Знае едно: до този момент все се е крил. А сега случаят е съвсем различен. Ясно му е и друго: за човек, който обича да играе игрички, Румпелцилцхен проявява крайно неуважение към правилата. Поне към онези, които имат нещо общо с общоприетата човешка нравственост. Макар господин Р. още да не подозира, Рики всеки момент ще навлезе малко по-надълбоко в нещата.

Поема си дъх. Мисли си, че старият Рики никога не би попаднал в подобна ситуация. Новият е обладан от една-едничка вледеняваща сърцето му идея. Прошепва си: „Онова, което бях, не е същото, което съм днес. А което съм сега, няма нищо общо с онова, което ще стана“. Пита се дали всъщност е бил нещо някога и дали ще стане друго. Сложен въпрос, казва си той и се усмихва вътрешно. Въпрос, който едно време е предъквал в течение на часове, дни и години, седнал до кушетката. Но вече край. Тази страница е затворена завинаги.

Вдигнал поглед към небето, той установява, че сетните проблясъци на деня най-сетне гаснат и всеки момент ще се смрачи.

Потайно време от денонощието, казва си Рики, но идеално за осъществяване на неговите намерения.

С тази мисъл той изважда малкия лост и веригата за заключване на велосипед, стисва ги в дясната ръка. После отново замята раницата, въздъхва дълбоко и литва от мястото си към постройката.

Дива кучешка олелия оглася околността. Лай, вой, квичене и ръмжене във всички октави изпълват пространството и заглушават напълно шума от подметките му по чакъла. С периферното зрение забелязва, че кучетата се мятат като луди в тесните пространства на своите клетки. Задъхан свят на марионетки, дърпани от конците на собственото си объркване.

За броени секунди стига до клетката на Брут. Той единствен от обитателите на кучкарника е запазил някакво самообладание, което обаче е заредено със смъртна заплаха. Крачи напред-назад по циментовия под, но спира, когато Рики се изправя пред вратата на клетката. Вторачва се в него с озъбена ръмжаща муцуна, а сетне най-неочаквано хвърля всичките си петдесет кила в мрежестата преграда, която го дели от противника. Силата на този устрем почти събаря Рики на земята. Брут пада назад, цял запенен от ярост, а после отново се мята в стоманената мрежа, ръфа я от безсилие.

Рики действа бързо: прокарва веригата на велосипедната заключалка през рамката на вратата и самата нея, като изпреварва зъбите на песа, а после заключва и завърта цифровата комбинация. Брут впива зъби в меката обвивка на веригата.

— Майната ти сега — шепти Рики през зъби, имитирайки поведение на корав мъжага. — Ти поне няма да мръднеш оттук.

Мята се бързо към входа на канцеларията. Надали остават и няколко секунди, докато собственикът излезе, разтревожен от канската врява. Рики не знае и дали онзи няма да бъде въоръжен. Може доверието във възможностите на Брут да притъпи бдителността му.

Подлага козия крак под едната халка на катинара и рязко напъва. Металът изхвърча със скърцане и трясък на разцепено дърво. Всичко тук е остаряло и износено. Халката излиза без особено усилие. Рики знае, че собственикът не държи нищо ценно вътре, а и не допуска някой крадец да рискува нощно рандеву с Брут. Вратата се отваря и Рики влиза. Завърта раницата на гърдите си, за да прибере лоста и да извади пистолета.

Откъм клетките продължава да се чува кучешката опера. Тя му пречи да мисли, но едновременно ражда идея. Запалил фенерчето, той се втурва по смрадливия коридор и бързо отваря една по една всички клетки.

След малко около него се мятат с лай представители на най-различни породи. Някои са уплашени, други се радват. Душат, квичат и всички съзнават, че са свободни. Близко четирийсет кучета от всякакви големини и окраски не знаят какво точно става, но имат желание да участват. Настаналото около него оживление го кара да се усмихне въпреки стреса. Заобиколен от тази подскачаща компания, Рики се връща в канцеларията. Той маха с ръка, отпъжда кучешките талази като някакъв библейски Моисей, застанал нетърпеливо на брега на Червено море.

Чува хлопването на врата отвън.

Собственикът, най-последно, казва си Рики. Разбрал е, че нещо става, след тази кучешка революция, но още не подозира, че ставащото може да крие някаква опасност. Рики брои до десет. Достатъчно време за оня да стигне до клетката на Брут. Чува го как се бори със заключената врата на ротвайлера. Чува дрънчене на метал, а след това гръмогласната псувня на мъжа, разбрал най-накрая, че Брут не може да му помогне.

В този момент вратата на канцеларията се отваря.

— Хайде, момчета, свободни сте — обръща се Рики към глутницата и маха с ръце.

Близко четирийсет псета се устремяват с весел лай към свободата на тъмната нощ.

Чува лютите псувни на кучкаря и излиза, останал извън яркото петно от светлината на правоъгълния прожектор.

Мъжът е почти повален от устремната атака — паднал е на едно коляно. Той крещи и се изправя, успял отчасти да възстанови равновесие. Мъчи се да залови някое животно, докато те скачат наоколо и се блъскат в тялото му. Хаос от неудържими животински емоции — едни се страхуват, други се радват, трети са объркани и всички са в неведение за естеството на случващото се. Долавят само това, че става нещо извън рамките на кучешкото всекидневие, и нямат търпение да се възползват от разнообразието. Рики се усмихва злобно. Полезно развлечение.

Когато кучкарят вдига глава, за да види нещо по-различно от плетеницата кучешки тела, то се оказва цев на пистолет, насочен от неканения гост право в лицето му. Той ахва и сяда назад, дулото насреща му е не по-малко мощно от пороя кучета.

— Сам ли си? — пита Рики точно толкова високо, колкото е необходимо, за да надвика кучешката глъч.

— Ъ?

— Сам ли си, питам? Има ли друг в къщата?

Мъжът се закашля и клати глава.

— Някое приятелче на Брут да е там? Роднина? Братче, мама или татко?

— Не. Сам съм.

Рики тиква пистолета още по-близо, та да усети този човек миризмата на метал и оръжейна смазка, а може би и на смърт, без да има нужда от тънкото обоняние на своите питомци.

— Много е важно да ме убедиш в истинността на казаното — подчертава Рики. — Свързано е с възможността да останеш жив. — Той е малко изненадан от лекотата, с която можеш да уплашиш някого, но разчита единствено на блъфиране.

Отвъд мрежестата преграда Брут е бесен. Не престава да се хвърля с цялата си тежест срещу мрежата, захапва я със силните си зъби. От бърните му се стича пяна, а гърленото му ръмжене оглася околното пространство. Рики го гледа почти със съчувствие. Тъжна работа, казва си той: да те отгледат и дресират с една-единствена цел и сега, когато е време на практика да демонстрираш всичко научено и усвоено, да ти попречи някаква пиклива верига за детски велосипед. Кучето ще припадне от чувство за безсилие и Рики си казва, че то напомня донякъде микрокосмоса, в който живеят някои от неговите пациенти.

— Само аз съм. Никой друг.

— Добре. Значи ще можем да си поговорим.

— Кой си ти? — пита кучкарят и в този миг гостът се сеца, че при първото си посещение беше дегизиран.

Потърква буза с ръка.

Аз съм човек, към когото ще ти се прииска да се бе държал по-благоприлично при първата среща, казва си той наум, а на глас отговаря:

— Аз съм някой, когото най-вероятно не познаваш. — И прави знак с цевта на пистолета.

Отнема броени секунди, докато види човека в положение, което е изискал, ще рече: седнал на земята с опрян на мрежата на Брут гръб и с ръце на коленете, та да може да ги вижда. Другите кучета нямат желание да се приближават чак толкова до клетката на черния звяр. До този момент част от тях са хванали вече гората, други са се скупчили в краката на кучкаря, а трети просто играят наоколо по чакълестата настилка.

— Още не си ми казал кой си — настоява стопанинът. Гледа нагоре към Рики с присвити очи в усилие да го разпознае. Тъмнината и променената външност облагодетелстват Рики. — Какво искаш? Тук не държа пари, а...

— Не съм дошъл да крада, освен ако смяташ, че измъкването на малко информация има нещо общо с грабежа, както мисля аз например — изразява се малко загадъчно Рики.

— Нищо не разбирам — клати глава оня. — Какво искаш?

— Преди време един частен детектив дойде тук и ти зададе няколко въпроса.

— Е, и?

— Дошъл съм да чуя отговорите.

— Кой си? — пак пита мъжът.

— Казах ти вече. Но което е важно за тебе да знаеш точно в дадения момент, е, че съм въоръжен, а ти не си. И единственото ти средство за защита е затворено в клетката зад тебе, което и за него е крайно неприятно, ако можем да съдим по външния му вид.

Кучкарят кимва, но междувремето явно е успял да се окопоти, защото изведнъж заявява:

— Не ми приличаш много на човек, който ще използва това нещо. Така че нищо няма да научиш от мене по въпросите, които толкова много те интересуват. Да ти го начукам, който и да си.

— Искам да науча повече за семейството, което е живяло в тази къща, а сега е заровено малко по-надолу по пътя. И как си се сдобил с техния имот. А най-голям интерес проявявам към трите осиновени деца, за които казваш, че не съществуват. Искам да знам също така на кого звънна, след като моят приятел Лазар те посети онзи ден. На кого?

Мъжът поклаща глава.

— Ще ти кажа следното: плаща ми се, за да се обаждам. И трябваше да задържа тук онзи, който и да е бил той. Щях да получа премия. Жалко, че се измъкна.

— От кого щеше да получиш премия?

— Това си е моя работа, господин Отворко. Казах ти вече: да ти го начукам.

Рики насочва пистолета към лицето му. Кучкарят се ухилва.

— Виждал съм типове, които използват такива неща. Повярвай ми, братче, ти не си от тях. — В гласа му се долавя нещо като нервност на комарджия.

Рики знае, че човекът не е напълно убеден в това, което казва.

Оръжието не трепва в ръката на неканения посетител. Той се прицелва между очите на седналия. Колкото повече продължава това, толкова по-неспокоен става кучкарят. И правилно, казва си Рики. По челото на стопанина избива пот. Но от друга страна, всяко понататъшно забавяне вдъхва допълнителна увереност на заплашения. Рики може и да стане убиец, но не е убеден, че може да убие другиго, освен главната цел. Някой второстепенен, незначителен, пък макар и досадно невъзпитан. Рики си го помисля за миг, а после се усмихва студено. Има съществена разлика, казва си той, да убиеш човек, който ти е съсипал живота, или да застреляш един от слугите му.

— Знаеш ли какво — изрича бавно той, — имаш пълно право. Аз отскоро се занимавам с тоя бизнес. Нали е ясно — за тебе също — че не съм чак толкова опитен?

— Така е — отговаря онзи. — Ясно е като бял ден. — Извързва се леко, сякаш изпитва облекчение.

— Може би — продължава събеседникът му с преднамерено безизразен глас — ще трябва да се поупражнявам.

— Какво?

— Викам: да се поупражнявам. Да натрупам опит. Искам да кажа, как да разбера дали ще мога да използвам това нещо срещу тебе, ако преди това не го пробвам по нещо по-незначително. Може би доста по-незначително.

— Не те разбирам — заявява кучкарят.

— И още как ме разбираш — не е съгласен Рики. — Не щеш да се съсредоточиш. Искам да ти внуша мисълта, че аз не обичам животни.

Докато казва това, Рики леко отмества цевта на пистолета и като си припомня всичко научено през десетките прекарани на стрелбището в Ню Хампшир часове, бавно поема дъх, успокоява всяка клетка в тялото си и леко натиска спусъка.

Оръжието рязко рева в ръката му. Изстрелът отеква в мрака.

Рики съзнава, че куршумът е ударил стоманената мрежа и се е пръснал на парченца. Не знае дали е улучил песа, или не. Кучкарят е смаян като от неочакван шамар, вдига ръка към ухото си, за да разбере дали куршумът само е просвистял край него, или го е отнесъл.

Кучата лудница отново завладява терена с вой, квичене и лай. Единственият затворник сред тях, Брут, осъзнава опасността и отново се мятта срещу мрежата.

— Май не уцелих — отбелязва безстрастно Рики. — Мама му стара, като си помисли човек, че съм отличен стрелец... — и отново насочва пистолета към мятащото се в клетката животно.

— Господи! — крясва най-накрая кучкарят.

Рики любезно му се усмихва.

— Не е нито мястото, нито времето. Да не сме в черква? Важното сега е следното: обичаш ли ти твоето куче, или не?

— За бога! Недей! — Кучкарят изпада изведнъж в състоянието на своите питомци и вдига ръка, сякаш за да спре следващия куршум.

Рики го наблюдава с любопитството на човек, който се готви да размаже с длан насекомо. Интересно същество, но недотам.

— Изчакай само секунда! — моли се онзи.

— Да не би да искаш нещо да ми кажеш?

— Искам! Само секунда!

— Цял съм в слух.

— Това куче струва хиляди — съобщава стопанинът. — То е роден водач и аз съм му посветил стотици часове, какви ти часове, половината си живот, само и само да го отгледам и обуча. То е шампион, а ти искаш да го застреляш просто ей така?!

— Не виждам алтернатива. Бих могъл да застрелям тебе, но в този случай няма да получа отговорите на интересуващите ме въпроси, а от друга страна, в случай че стане някакво полицейско чудо и ме открият, ще ми лепнат доста сериозно обвинение, не че това ще ти донесе радост лично на тебе, след като ще гниеш в земята. И както ти казах, не обичам животни. А тоя Брут тука, добре, за тебе може и да е

цяло състояние, може и повече, може дори да го обичаш, след като си му посветил толкова време, обаче за мене той е само бясно, озъбено чудовище, което иска да ми прегризе гърлото, а това лично на мене не ми се нрави, пък си и мисля, че този наш свят ще изглежда доста по-добре без неговото присъствие. Та значи при подобен избор бих рекъл, че е дошло време твоят Брут да заминава за вечния кучкарник там горе, на небето.

Гласът на Рики прелива от подигравателна жестокост. Исква да внуши на човека идеята, че е точно толкова жесток, колкото звучи, и това не е особено трудно.

— Само секунда — примолва се кучкарят.

— Виждаш ли — казва му Рики, — сега имаш тема за размисъл. Запазването на интересуващата ме информация съизмеримо ли е с живота на кучето? Ти кажи, изрод такъв. Но мисли бързо, защото търпението ми започва да се изчерпва. Значи така. Задай си следния въпрос: кое е важно за мен? Кучето, което е мой другар, моя рожба и материална гаранция за моето бъдеще... или някакъв непознат, който ми плаща, за да мълча? Какво решаваш?

— Не ги знам кои са... — започва мъжът, с което кара Рики да се прицели в песа. Този път държи оръжието с две ръце. — Добре, ще ти кажа всичко, което знам.

— Това е мъдро решение. А Брут сигурно ще възнагради твоето великодушие с цяла сюррия тъпи като него, озъбени и така прекрасно озлобени чудовища.

— Не знам кой знае колко — казва стопанинът на кучкарника.

— Не започваш добре — смъмря го Рики. — Увърташ го още преди да си казал и дума. — И веднага изстрелва втори куршум към побеснелия звяр.

Той се забива в дървената колибка на кучето. Брут изквичавя от обида и гняв.

— Спри, по дяволите! Всичко ще ти кажа!

— Ами почвай тогава. Какво го усукваш?

Мъжът се поумълчава в размисъл.

— Работата е по-отдавнашна.

— Това ми е ясно.

— За старците, дето живееха на това място, си прав. Не знам каква е била точно играта, но те осиновиха ония деца само на книга.

На самите деца кракът им не е стъпвал тук. Аз дойдох на това място, след като дъртите загинаха. Едновременно. При много тежък инцидент. Опитвах да купя мястото още докато бяха живи, а след това ми се обади някакъв, който каза, че е изпълнител на завещанието, и попита дали не искам да взема имота и бизнеса. Цената беше направо невероятна...

— Ниска или висока?

— Нали ме виждаш тука? Ниска естествено. Направо без пари. Особено като се вземе предвид всичко останало. Страхотен удар. Подписахме документите на бърза ръка.

— С кого? Адвокат някакъв ли?

— Да. Веднага щом приех, нещата ги пое един местен. Пълен идиот. Занимава се само с имуществени дела и транспортни престъпления. Доста кисел беше, та си позволи да ми заяви, че тая моя покупка си била направо кражба. Но сигурно и той е намазал дебело, щото гък повече не каза.

— Знаеш ли кой беше продавачът?

— Видях името само един път. Май адвокатът спомена, че бил роднина на покойните. Братовчед. Доста далечен. Името не помня. Знам само, че беше някакъв доктор.

— Доктор?

— Точно така. И едно нещо ми бе казано пределно ясно.

— Кое?

— Ако някой някога, през деня или през нощта, веднага или след сто години дойде и започне да пита за сделката, за покойните или за трите деца, дете никой не ги е и помирисвал, мигом да позвъня на един телефон.

— А име?

— Няма име. Само телефонен номер в Манхатън. Шест-седем години след това току ми звъни някакъв човек и казва, че номерът е сменен. И даде друг, пак в Ню Йорк. Минават още няколко години и пак се обажда същият, пак, за да смени номера, но този път е от околностите на града. Пита идвал ли е някой, викам му не. Той вика bravo. Припомня ми уговорката и добавя, че ще има награда, ако се появи някой. Но никой никога не беше идвал до деня, когато се появи оня тип, Лазар. Задава въпросите, а пък аз взех, че го изгоних. Обадих се на телефонния номер. Отговаря някакъв старец. Доста дърт, по гласа

се познава. Вика ми, благодаря за информацията. Няма и две минути, ето ти още едно обаждане. Млада жена. Казва, че ми праща хилядарка, а пък ако успея да намеря и задържа този Лазар, ще получа още толкова. Викам й сигурно е в някой от мотелите наоколо. Те са три-четири. И това беше всичко, докато не се появи ти. Но аз все още не знам кой си.

— На Лазар брат му — отвръща Рики.

Той се колебае, прибавя години към уравнението, което решава наум. Най-накрая пита:

— Номерът?

Човекът го изстрелва като картечница.

— Благодаря — казва студено посетителят.

Не му трябва да го записва. И той го знае наизуст. Прави на мъжа знак с пистолета да се обърне.

— Ръцете зад гърба — инструктира го Рики.

— Стига вече — хленчи онзи. — Нали ти казах всичко. За каквото и да става дума, аз не съм в играта.

— Това е за по-сигурно.

— Що не ме пуснеш?

— За по-сигурно. Трябва да ограничи възможностите ти за действие за известно време. Колкото да си тръгна, без ти да можеш да изтърчиш до някъде и се върнеш с клещи, та да пуснеш олигавения зъбльо подире ми. Той сто на сто би искал да прекара малко време насаме с мене в тъмното.

При тези думи кучкарят се усмихва.

— Това е единственото куче, което съм виждал през живота си толкова много да мрази човек. Добре, карай както знаеш.

Рики му облепва ръцете с изолирбанда. После се изправя.

— Ти ще се обадиш, нали?

Мъжът кимва.

— Ако кажа не, само ще те ядосам, защото знаеш, че ще го направя.

Рики се усмихва.

— Много си прозорлив. — Той обмисля какво точно иска от кучкаря да предаде. Римите се подреждат в съзнанието му. — Значи казваш им следното:

*„Лазар вече приближи.
Не се лута като преди.
Той пред тебе ще изскочи
и пищова ще насочи.
Играта стара си върви.
Лазар явно ще победи.
Това ще ми е по вкуса.
Ти виж таз седмица «Гласа».“*

— Това ми прилича на стихотворение — съобщава мъжът, легнал по корем на чакъла, и се мъчи да извърти лице към Рики.

— Да, нещо такава е. А сега ми го повтори.

След няколко репетиции кучкарят запомня горе-долу поетическата творба.

— Нищо не разбирам — казва след това. — Какво става тук?

— Играеш ли шах? — интересува се Рики.

Онзи кимва.

— Слабовато.

— Е — казва Рики, — благодари се, че си само пешка. И не ти трябва да знаеш повече от пешка. Защото каква е целта при шаха?

— Да вземеш царицата и да убиеш царя.

Рики се смее.

— Близо си. Весело прекарване на тебе и Брут. Да ти дам ли малък съвет?

— Например?

— Обади им се. Кажи си стихчетата. Върви събери колкото можеш от избягалите кучета. Ще ти отнеме известно време. После се наспи хубаво и забрави напълно, че всичко това се е случило. Гледай си живота и не мисли за друго.

Кучкарят се размърдва шумно върху чакъла и казва:

— Няма да е лесно.

— Сигурно няма — съгласен е Рики. — Но си струва да опиташ.

Изправя се, оставил другия легнал на земята. Част от кучетата са се разположили наоколо и сега се размърдват при неговото движение. Прибира оръжието в раницата, мята я на гръб и със запалено фенерче в ръка поема по алеята с равномерен бяг. Когато излиза напълно от

обсега на светлините откъм кучкарника, той рязко засилва ход и свива по тъмното шосе към гробището, където е оставил колата. Подметките му шляпат по черната настилка, Рики угасява фенерчето и продължава своя бяг в непрогледна тъма. Също като да плуваш в бурно море, казва си той. Все едно черни вълни го заливат от всички страни. Въпреки мрака Рики се чувства озарен от вътрешно сияние. От светлината на получената информация. Телефонният номер. В този миг за него всичко, абсолютно всичко, от онова първо писмо до тази секунда, се свързва в едно цяло. И той веднага разбира, че нещата всъщност започват много по-отдалеч. Месеци и години в миналото. Осъзнаването на всичко това би трябвало да го съсипе, но той усеща прилив на непозната енергия и странно облекчение. Изглежда, прозрението, че досега е живял сред лъжи, но внезапно е стигнал до истината, е нещо като гориво, което го тласка напред.

Много път му предстои тази нощ. По шосето и в съзнанието. И в двата случая в миналото, но с обърнато към бъдещето лице. Напряга сили като маратонец, който усеща близостта на финиша по умората на тялото и напрежението на дробовете, макар още да не вижда бялата линия.

ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Малко след полунощ Рики спира при пункта за плащане на пътна такса откъм западната страна на Хъдсън, северно от Кингстън, Ню Йорк. Карал е бързо, малко над позволеното, но все пак недотам, че да принуди някой навъсен пътен полицаи да го отклони в аварийната лента. Това пътуване е като отражение на целия му досегашен живот, казва си Рики. Иска да забърза, но не смее. Мислеше си, че мнимият Фредерик Лазар ще подкара наетата кола с над сто и петдесет километра в час, но не. Сякаш зад волана са седнали едновременно укриващият се Ричард Лайвли и жадуващият сражение Фредерик Лазар. Става му ясно, че от момента, в който е режисирал собствената си смърт, животът му представлява непрекъснат баланс между несигурността на риска и безопасността на спотайването. Но сега разбира, че може би не е чак дотам невидим, колкото му е било приятно да си мисли. Онзи, който го издирва, диша във врата му, открил е навярно всички улики и уловки, оставени по неговия път от Ню Хампшир до Ню Йорк и сетне към Ню Джърси.

Но и той самият приближава целта.

Смъртоносна гонка. Дух преследва мъртвец. Мъртъв е по петите на дух.

Той плаща таксата — единствена кола по моста в този никакъв час. Служителят в будката е зает с „Плейбой“ — снимките, не текста — и едва поглежда в негова посока, докато прибира парите. Самият мост е чудо на архитектурата, увиснал на близо двеста метра над черната лента на Хъдсън, осветен от гирлянди жълто-зелени лампи, които се спускат към потъналия в мрак селскостопански бряг на Райнбек, така че отдалече сякаш искряща огърлица е провесена над шия от абанос, която тъне в катранената чернота на брега. Обезпокояващо пътуване, казва си Рики, докато кара по пътя, който сякаш пропада в черна дупка. Фаровете му пробиват немощни конуси светлина в околния мрак. Избира подходящо за спиране място и вади един от двата останали все още неизползвани мобифона. Набира номера на последния от хотелите, в който е направил резервация на

името Фредерик Лазар. Това е долно, мърляво и евтино място, само на стъпка над категорията на използваните от проститутки и техните клиенти на почасов режим. Предполага, че нощният администратор не е претрупан от работа, ако предположим, че в близката околност точно в този час не са убили, пребили или изнасилили някого — доста произволно предположение впрочем, както Рики добре знае.

— Хотел „Екселсиор“, с какво мога да ви бъда полезен?

— Казвам се Фредерик Лазар — съобщава Рики. — Имам резервация за тази нощ. Но няма да се добера до вас по-рано от утре.

— Всичко е наред — отвърща човекът, леко развеселен от думата „резервация“. — И утре ще има точно толкова свободни стаи, колкото са сега. Не може да се каже, че се пукаме по шевовете през настоящия туристически сезон.

— Бихте ли проверили, да не би да има съобщение за мене?

— Задръжте така... — казва мъжът и Рики чува звука от оставяне на слушалката върху плота. След малко гласът казва: — Има, за бога! Трябва да сте популярна личност. Три-четири са...

— Прочетете ми ги, ако обичате. И ще ви се отблагодаря, когато пристигна.

Администраторът чете съобщенията. Те са оставените от самия Рики. Други няма. Това го кара да се замисли.

— А някой да е идвал да ме търси? Имах насрочена среща...

Нощният служител се поколебава и в това колебание Рики разпознава правилния отговор. Още преди да е излъгал, му казва:

— Страхотна е, нали? От ония, които винаги получават каквото искат, и то точно тогава, когато го искат. Много класи над тия, дето обикновено идват в хотела, а?

Онзи се закашля.

— Тя там ли е сега? — пита Рики.

След секунда-две чува прошепнат отговор:

— Не. Отиде си. Преди близо час. Обадиха ѝ се по телефона. Изчезна като на пожар. А също и мъжът с нея. А цяла вечер преди това идваха час по час да питат за вас.

— Имало е мъж с нея? Да не е малко пълничък, от рода на децата в началното училище, дето просто плачат да им тегли човек един шут в задника?

— Именно такъв беше — отговаря администраторът със смях. — Идеално точно описание.

Здрасти, Мерлин, казва си Рики.

— Оставиха ли телефон или адрес?

— Не. Но рекоха, че пак ще дойдат. И да не казвам никому за тях. Каква е цялата тая работа?

— Бизнес. Вижте сега... ако пак се появят, дайте им този номер... — Рики диктува номера на последния си мобифон. — Но си поискайте възнаграждение за тая работа. Те са гъбясали от пари.

— Добре. Да им кажа ли, че утре пристигате?

— Да. Би могло. Кажете им също, че съм се обаждал за съобщения. Това е всичко. Впрочем те видяха ли ги?

Онзи пак се колебае.

— Не — лъже малко неуверено. — От частен характер са. Не бих ги показал никому без ваше разрешение.

Да бе, казва си Рики, а ние ти вярваме. Положително не и за по-малко от петдесет долара. Остава доволен, че човекът от хотела е изпълнил съвсем точно очакваното. Затваря и се обляга назад. Те не могат да бъдат сигурни. Не знаят кой друг издирва Фредерик Лазар, нито защо. Не знаят и какво място заема в общата схема този трети. Това ще ги притесни и ще понамали увереността им при следващия ход. Поглежда часовника си. Кучкарят трябва да се е освободил вече от импровизираните белезници и след като е умиротворил Брут и изловил колкото други кучета е успял, трябва да се е обадил. Така че, казва си Рики, поне един прозорец ще свети там, където сега отива.

Както вече направи по-рано тази нощ, Рики паркира колата на закътано място до страничен път, така че трудно да бъде забелязана от случаен минувач. Цели два километра го делят от целта, но той решава да използва времето на пешеходния преход за размисъл и уточняване на детайлите. Обзет е от въодушевление като най-сетне добрал се до отдавна търсени отговори човек. Но това усещане е примесено с яд, който лесно може да прерасне в гняв, ако не го контролира с усилие на волята. Предателството, казва си той, може да се прояви много по-ярко от любовта. Гади му се леко, което отдава на разочарованието и недоволството.

Рики, едновременният почитател на духовния живот, проверява дали пистолетът, който носи у себе си, е зареден, с мисълта, че всъщност не разполага с конкретен план, освен конфронтацията, което също е своего рода план, и съзнава с пределна яснота, че приближава моментът, в който мисъл и действие ще се съюзят. Той бяга напред в тъмното, маратонките му отскачат от асфалта, звуците се смесват с обичайните за полето нощем: опосум шумоли в храсталака, щурци свирят в тревата. Ще му се да се превърне в частица от въздуха.

Докато тича, се пита: ще убиеш ли някого тази нощ?

Не знае отговора.

Тогава се пита: искаш ли да убиеш някого тази нощ?

Сега е по-лесно. Знае, че нещо в него жадува да го направи. Това е нещото, което сам е изградил от остатъчните късчета идентичност, събирани през месеците, последвали неговата смърт. Това е нещото, изучило всички начини за нанасяне на телесна повреда и убиване, които са описани в книгите. Нещото, усъвършенствало за десетки часове изкуството на стрелбата с пистолет. Измисленото нещо у него.

Спира рязко пред алеята за автомобили, която води към къщата. Вътре е телефонът, чийто номер позна. За миг си спомня своето идване преди близо година, как беше изпълнен с очакване и страх, с надежда за подкрепа, отчаяно търсец отговор. А те са били тук, причаквали са ме, забулени в лъжа. Аз просто не съумях да ги разгадая. Никога и през ум не му е минавало, че човекът, когото смята за своя най-солидна опора, може да поиска неговата смърт.

Както и очаква, в къщата има едничка светлина. В кабинета.

Знае, че идвам, казва си Рики. А Върджил и Мерлин, които биха могли да му помогнат, са още в Ню Йорк. Дори да са се втурнали като луди след обаждането, пак са поне на час път оттук. Прави стъпка напред и чува скърцането на чакъла под ходилата си. Може би дори знае, че вече съм тук. Рики се оглежда в търсене на начин да се промъкне вътре незабелязано. Но не е сигурен, че изобщо има нужда от елемента на изненадата.

Затова вади пистолета и го държи с дясната си ръка. Насочва се с невъзмутима походка към входната врата, също както би го сторил дружелюбно настроен съсед през някой летен следобед. Не чука, а просто завърта дръжката. Както и очаква, вратата не е заключена.

Влиза. Откъм кабинета се чува глас:

— Насам, Рики.

Той прави само една крачка напред и вдига пистолета, готов за стрелба. Сетне влиза в светлината, която струи през откренатата врата на кабинета.

— Здравсти, Рики. Късмет извади, че си жив.

— Здравейте, доктор Луис — отвърща Рики. Старецът стои изправен зад бюрото, опрял длани отгоре му, навел снага напред в очакване. — Веднага ли да ви убия или след малко? — пита гостът с равнодушен глас, овладял с усилие обзелия го гняв.

Старият психоаналитик се усмихва.

— Вероятно някои съдии биха оправдали подобен ход, но има толкова въпроси, чиито отговори търсиш, а аз цяла нощ вися тук в очакване да ти ги дам, доколкото ще ми е възможно. Нали това правим в края на краищата, Рики, нали търсим отговори на въпроси?

— Може би навремето — отвърща Рики. — Вече не се занимавам с това.

Насочва оръжието към човека, който бе негов мъчител. Оня, който го бе обучавал. Доктор Луис има леко изненадан вид.

— Ама ти сериозно ли би толкова път само за да ме убиеш?

— Да — отвърща твърдо Рики, макар това да е лъжа.

— Ами давай тогава — взира се в него старецът.

— Румпелцилцхен — казва Рики. — През цялото време това сте били вие.

Докторът клати глава.

— Тук грешиш. Но аз го създадох. Поне отчасти.

Рики пристъпва странишком, влиза навътре в кабинета, движи се плътно до стената. Същите библиотеки с книги са наредени покрай нея. Същите произведения на изкуството. За миг му се струва, че годината между двете посещения изобщо не я е имало. Студено място, което внушава представа за неутрална и непонятна личност. Нищо по стените или бюрото не издава характера на тукашния обитател, което може да значи нещо, а може и нищо да не значи, казва си Рики. Да не очаква диплома на стената, удостоверяваща злоба и човеконенавист? Пита се защо не е забелязал това предния път. Показва на стареца с дулото на пистолета да седне на въртящия се кожен стол зад бюрото.

Доктор Луис сядва с въздишка.

— Остарявам и силите започват да ми изневеряват — оплаква се той с безизразен глас.

— Моля, дръжте ръцете си така, че да ги виждам — заповядва Рики.

Старецът вдига ръце. След това посочва с показалец, а сетне почуква с него челото си, преди да заговори:

— Никога онова, което държим в ръцете си, не представлява истинската опасност, Рики. Би трябвало да го знаеш. В крайна сметка разумът решава.

— Бих се съгласил с вас някога, докторе, но сега имам известни съмнения по въпроса. Имам и този предмет, който, ако това не ви е известно, представлява рюгер, полуавтоматичен пистолет. Много скорострелен, двайсет и четириграмов куршум с кух връх. В пълнителя има петнайсет патрона, всеки от които може да ви отнесе част от черепа, може би дори точно тази, която посочихте току-що, а това е свързано с неминуема и мигновена смърт. Но знаете ли кое е най-интригуващото при това оръжие, докторе?

— Кое?

— То е в ръцете на човек, който вече е умирал един път. Който не съществува под слънцето на тази наша земя. Защо не поразмишлявате малко върху този, бих казал, екзистенциален момент?

Доктор Луис мълчаливо гледа оръжието.

— Това, което казваш, е много интересно, Рики. Само че аз те познавам. Знам те отвътре. Ти беше на кушетката ми четири пъти седмично в продължение на почти две години. Аз знам всеки твой страх. Всяко съмнение. Всяка надежда. Всяка мечта. Всеки стремеж. Всяка тревога. Познавам те така добре, както сам се познаваш, а може би и по-добре, и знам, че не си убиец, въпреки страшния си вид. Ти си просто дълбоко объркан човек, който е направил няколко крайно неподходящи хода в живота си. Съмнявам се, че убийството ще бъде поредният.

Рики поклаща глава.

— Оня, когото помните от кушетката, е доктор Фредерик Старкс. Но той е мъртъв. Него го няма, а мене вие не ме познавате. Ни най-малко.

Рики стреля.

Единичният изстрел отеква в стаята и го оглушава за момент. Куршумът почти облизва темето на доктор Луис и се забива в библиотеката точно зад него. Рики вижда как дебел учебник се размърдва на мястото си, когато поглъща оловото. Книгата е посветена на психическите отклонения, което почти размива Рики.

Доктор Луис пребледнява, потръпва, олюлява се, а сетне високо ахва.

След това се овладява и промърморва:

— Боже мой.

Рики забелязва в погледа на стареца нещо, което не е точно страх, а по-скоро извънмерна изненада, сякаш нещо абсолютно недопустимо се е случило току-що.

— Въобще не мислех... — започва той.

Рики го прекъсва с леко движение на оръжието.

— Едно куче ме научи да го правя — обяснява мъгляво той.

Доктор Луис се завърта на място и разглежда книгата, в която се е забил куршумът. Надава нещо средно между силен смях и въздишка, а после поклаща глава.

— Страхотен изстрел, Рики. Направо забележителен. По-близо до истината, отколкото до главата ми. Би трябвало да запомниш какво ти говоря.

Рики гледа стария лекар.

— Престанете да се държите като идиот — казва рязко той. — Щяхме да говорим за отговори. Няма да повярвате, ако ви кажа в каква степен това оръжие се оказва от полза в подобни ситуации. Спомнете си за всички безброй часове, за всички пациенти, за мене включително, докторе. За всичките лъжи и заобикалки, и приблизителности, и хитроумни системи за заблуда. За цялото това мъчително време, прекарано уж в търсене на истината. Кому би хрумнало, че това мъничко устройство толкова много опростява нещата? Нещо като Александър Македонски и гордиевия възел, не мислите ли, докторе?

Доктор Луис, изглежда, е възвърнал напълно самообладанието си. Лицето му се променя бързо и сега той наблюдава госта с присвити гневни очи, сякаш все още си мисли, че владее положението. Рики не обръща внимание на това и както преди почти година, придърпва кресло към бюфета, за да се настани на него.

— Щом не сте вие — пита ледено той, — кой е Румпелшилцхен?

— Ти знаеш отговора, нали?

— Просветете ме.

— Най-големият син на пациентката ти от едно време. Тази, на която си отказал помощ.

— Това го открих и сам. Давайте нататък.

Доктор Луис свива рамене.

— Моят осиновен син.

— Това научих едва тази нощ. А другите двама?

— Те са му брат и сестра. Знаеш ги като Мерлин и Върджил. Разбира се, имената им са други.

— И те ли са осиновени?

— Да. Взехме и трите. Най-напред като настойници, а след това използвах мой братовчед от Ню Джърси за параван пред щатските власти на Ню Йорк. Направо е смешна лекотата, с която може да се изиграе бюрокрацията, което, сигурен съм, и ти вече добре знаеш. Но на тях изобщо не им пукаше за трите деца.

— Вашето име ли носят? Отказали сте се от името Тайсън и сте им дали вашето?

— Не — старецът поклаща глава. — Нямах този късмет, Рики. В нито един телефонен указател няма да ги откриеш под моето име. Те са с изцяло преобразена самоличност. Всеки с отделно име. Различно семейство. Различен замисъл. Различни училища. Различно възпитание и различно отношение. Но с братски отношения по кръв и сърце, когато стане нужда. Убедил си се в това.

— Но защо? За какво са били нужни толкова усилия и усложнения, та да се прикрие миналото им? Защо просто не...

— Жена ми беше вече болна, а и възрастта ни прехвърляше установената за щата. Братовчедите бяха подходящи. И готови да помогнат срещу определена сума. Помагат и забравят.

— Как не — обажда се подигравателно Рики. — А после малък инцидент в домашна свада. Колко удобно.

Доктор Луис поклаща глава.

— Съвпадение — казва той.

Рики не знае дали да му вярва. Не може да не отправи леко заяждане:

— Според Фройд няма такова нещо като съвпадение.

Доктор Луис кима.

— Така е. Но има определена разлика между желание и действие.

— Сериозно? Мисля, че тук грешите. Но както и да е. Защо точно тези три деца?

Докторът отново свива рамене.

— Самонадеяност. Високомерие. Егоцентризъм.

— Това са празни приказки.

— Да, но обясняват много. Кажете ми, Рики: един убиец... един истински, безпощаден, кръвожаден психопат... той рожба на обстоятелствата ли е? Или си е роден такъв, плод на някакво микроскопично объркване в гена? Кое от двете е вярното?

— Обстоятелствата, средата. На това ни учат. Всеки психоаналитик би казал същото. Генетиците може и да не се съгласят. Но всеки от нас е продукт на своята среда. От психологическа гледна точка.

— И аз бих се съгласил. И ето, вземам едно дете — плюс сестра и брат като допълнение — което представлява лабораторен плъх за култивиране на зло. Зарязано от баща си. Отхвърлено от роднините. Без никакво подобие на житейска стабилност. Изложено на риск от какви ли не сексуални перверзни. Редовно пребивано от поредицата приятели-социопати на майката. И за капак на всичко вижда как майка му е посегнала на себе си, стигнала дъното на мизерията и отчаянието, без той да е в състояние да стори каквото и да било за единствения човек на света, на когото разчита и вярва. Готова формула на злото, какво ще кажеш?

— Така е.

— И аз си помислих, че мога да взема това дете и да го преобърна наопаки. Създадох среда, в която да живее абсолютно откъснато от своето минало. Реших да го превърна в полезен член на обществото. Ето къде проличава моето високомерие, Рики.

— Не успяхте ли?

— Не. Но неизвестно поради какви стечения на обстоятелствата у него се породи лоялност. А може би също някаква особена, негова си любов. Ужасно нещо е, Рики, и в същото време очарователно, да бъдеш обичан и уважаван от същество, което се е посветило изцяло на смъртта. Това е той, Румпелщилцхен. Професионалист. Завършен

убиец. С най-доброто образование, което бях в състояние да му осигуря. Харвард. Право в Колумбийския университет. Малък престой при военните за добиване на професионални умения. И знаеш ли кое е любопитното в цялата работа?

— Вие ще кажете.

— Професията му не се различава особено от нашата. Хората отиват при него с проблемите си. И му плащат много добре за тяхното разрешаване. Пациентът, който се описва на нашата кушетка, жадува да се освободи от своя товар. Неговите клиенти също. Само дето методите му са, как да кажа, по-експедитивни от нашите. Но не по-малко лични.

Рики диша тежко. Доктор Луис поклаща глава.

— И знаеш ли какво, Рики? Имаш ли представа какво още качество притежава той, освен дето е страхотно богат?

— Какво?

— Той е безмилостен. — Старият психоаналитик въздъхва дълбоко и добавя: — Но ти вероятно си се убедил в това. Той чака години, обмисля нещата и когато е вече готов, преследва всеки от ония, които са сторили зло на неговата майка, и съсипва живота му изцяло, както те са съсипали нейния. Това е трогателно по свой начин. Дори и ти ще се съ согласиш. Синовна любов. Майчин завет. Крив ли е, като постъпва така, Рики? Като наказва всички, които преднамерено или поради небрежност са допринесли за нещастията и смъртта на майка му? Които са я зарязали сам-самичка в този жесток свят с три малки деца? Аз не мисля, Рики. Ни най-малко. Дори най-скапаният политик непрестанно се жалва, че всички ние живеем в общество, което все гледа да изклинчи от отговорност. Отмъщението не е ли просто заплащане по нетрадиционен начин? Отдаване на дължимото? Хората, които той наказва по един или друг начин, наистина заслужават да бъдат наказани. Те — също като тебе — са пренебрегнали нечия нужда. Загърбили са нечия молба за помощ. Тук именно куца нашата професия, Рики. В някои случаи се опитваме премного да обясняваме, докато всъщност отговорът се крие в нещо такова... — Докторът посочва оръжието в ръката на своя неканен гост.

— Но защо мене? — пита Рики. — Аз не съм...

— Разбира се, че си. Тя идва при тебе с отчаяна нужда от помощ, но ти си затынал до гуша в собствените си колебания накъде да

поемеш и не ѝ обръщаш нужното внимание. Не ѝ помагаш. Не изпитваш ли някаква отговорност ти лично, когато се самоубие някой, който ти е бил пациент, пък макар и за кратко? Не трябва ли да платиш някаква цена? Защо мислиш, че отмъщението е по-малка отговорност от всяка друга?

Рики мълчи. После казва:

— Кога научихте...

— За връзката ти с моите осиновени деца ли? Към края на твоята психоанализа. Искях да проследя развитието на нещата през годините.

Рики усеща как у него са надига гняв. Устата му пресъхва.

— Но вие бихте могли да ме предупредите...

— И да предам собственото си дете в името на бивш пациент? При това съвсем не от любимите пациенти...

Тези думи пронизват Рики като нож. Ясно му става, че старецът е точно толкова зъл, колкото и осиновеното му дете. Даже и повече.

— Бих го определил като справедливост — заявява старият психоаналитик и гръмко се изсмива. — Но ти не знаеш дори половината истина, Рики.

— Кое е онова, дете не го знам?

— Сам ще трябва да се добереш до него.

— А другите двама?

— Мъжът, когото познаваш под името Мерлин, е наистина адвокат. При това добър. Жената, която ти е известна под името Върджил, е актриса с бляскави професионални перспективи. Особено сега, когато и тримата са на път напълно да разрешат всички останали открити в миналото им проблеми. Ти и аз, Рики, само ние оставаме проблем. Трябва да знаеш също така, че те и двамата смятат него, човека, който ти е известен под името Румпелшилцхен, за свой спасител. Не мене, макар да съм допринесъл значително за оцеляването им. Не, той е в основата на тяхната сплотеност, той не допусна да тръгнат по лош път, той настояваше да носят само отлични оценки от училище и да направят нещо в живота. И затова, Рики, ако не друго, разбери поне следното: те са му се посветили. Те са предани до смърт на човека, който ще те убие. Той го направи един път и пак ще го стори. Не е ли крайно интересно това, Рики? От психиатрична гледна точка? Лишен от скрупули човек, който генерира у другиго пълна и безусловна преданост? Психопат, който ще те убие, и то с

такава лекота, с каквато би настъпил паяк на пътя си. Но който е обичан и на свой ред обича. Обича само тях двамата. Никого друго. Освен може би мене донякъде, защото го спасих и му помагах. Така че може би съм спечелил малко любов като отплата. Важно е да знаеш това, Рики, защото шансовете ти да се спасиш от Румпелшилцхен са абсолютно нищожни.

— Кой е той? — пита Рики.

Всяка произнесена от стареца дума сгъстява мъглата наоколо.

— Искаш да ти кажа името и адреса му? Или къде се намира офисът му?

— Да — отговаря Рики и насочва пистолета.

Доктор Луис поклаща глава.

— Искаш да стане като в приказката значи: вестносецът на принцесата подслушва подскачащия около огъня гном, който промълвява собственото си име. Самата принцеса не прави нищо изключително. Нищо мъдро или проницателно. Дори нищо интелигентно. Тя просто вади най-глупашки късмет, помага ѝ слепият случай и когато онзи пристига за отговор на третия си въпрос, тя вече го знае, запазва първородното си дете и живее весело и щастливо до дълбока старост, и така нататък. Искаш да стане същото? Късметът, който ти помогна да дойдеш тази нощ тук и да насочиш пистолет в главата на старец, да ти свърши и останалата част от работата?

— Името — повтаря Рики спокойно, със студена злоба в гласа.

— Имената и на тримата.

— Помисли, може би вече ги знаеш.

— Писна ми от игрички.

Старият психоаналитик поклаща глава.

— Целият живот е низ от игри. Една подир друга. А смъртта е най-голямата от тях.

Двамата се гледат в очите.

— Интересно — проговаря бавно доктор Луис, като вдига поглед към стенния часовник, — колко ли време ти остава?

— Достатъчно — отвръща Рики.

— Мислиш ли? Времето е гъвкаво понятие, не е ли така? Едни моменти може да продължат вечно, а други изчезват мигом в нищото. Времето е всъщност функция на собствения ни светоглед. Нали и на това ни учи психоанализата?

— Да — съгласява се Рики. — Точно така.

— А тази вечер изникват цял куп въпроси, свързани с времето. Ето, седим си сега двамата сами в тази къща, но колко още може да продължи това? След като знаех, че ще ми дойдеш на гости, дали не съм извикал някого на помощ? И колко ли време остава до неговото пристигане?

— Достатъчно дълго.

— Е, това е твърдение, за чиято истинност не бих се заклел с лекота — пак се усмихва старецът. — Бихме могли да поусложним малко играта.

— В какъв смисъл?

— Ако ти кажа, че тук, в тази стая се намира информацията, която те интересува, дали ще успееш да я откриеш, преди да дойде помощта?

— Казах вече: писнало ми е от игрички.

— Тя е тук. Наяве. Приблизил си се толкова много до нея, колкото не съм допускал и за миг, че ще успееш. Виждаш ли колко насоки ти давам.

— Няма да играя.

— Е, тук вече грешиш. Струва ми се, че ще ти се наложи да поиграеш още малко, Рики, защото тази игра не е приключила. — Доктор Луис вдига неочаквано ръце и добавя: — Рики, трябва да взема нещо от най-горното чекмедже на това бюро. Нещо, което с положителност ще промени начина, по който се играе тази игра. Нещо, което ще искаш да видиш. Да го извадя ли?

Рики се прицелва право в челото му и казва:

— Добре.

Докторът пак се усмихва с гадна студена усмивка, която няма нищо общо с чувството за хумор. Усмивка на екзекутор. Изважда плик и го оставя върху бюрото.

— Какво е това?

— Може би е информацията, за която си дошъл, Рики. Имена, адреси, номера.

— Подайте го.

Доктор Луис свива рамене.

— Както кажеш...

Той плъзва плика по бюрото и Рики го сграбчва с нетърпение. Пликът е запечатан и Рики за миг отвърща поглед от стария лекар. Това е грешка, която осъзнава на секундата.

Когато отново поглежда към доктор Луис, онзи държи в дясната си ръка револвер калибър 38.

— Не е голям колкото твоя, а, Рики? — гръмогласно се смее докторът. — Но не е по-малко ефикасен. Виждаш ли, току-що допусна грешка, която нито един от тримата, за които беседвахме преди малко, не би направил. Да не говорим за най-големия. Той никога не би отлепил поглед от своята мишена. Нито за миг. Без оглед колко добре познава онзи, в когото се е прицелил, той не би допуснал и най-малкото невнимание. Може би сега вече разбираш колко нищожни са шансовете ти.

Двамата се гледат през бюрото, всеки с насочено оръжие в ръка.

Рики присвива очи, усеща пот да се стича под мишниците му.

— Това си е чиста психоаналитична фантазия, нали? — шепне доктор Луис. — В процеса на пренасочване на желанията не ни ли се ще да убием психоаналитика, също както ни се ще да убием майка си, баща си или когото и да било, чийто образ свързваме с всичко погрешно в своя живот? А не се ли заражда точно по същото време и у самия психоаналитик желание да убие?

Рики не отговаря веднага. После казва:

— Детето може и да е било лабораторен плъх за култивиране на злоба, както се изразихте. Но то би могло да се пренасочи. Могли сте да го сторите, но не сте пожелали, нали? Много по-интересно ви е било да видите какво ще стане, ако оставите неговата емоционалност да се развива без външна намеса. И така ви е било по-лесно да вините за всичко цялото зло на света, като пренебрегвате ролята на собственото си озлобление.

Доктор Луис леко побледнява.

— През цялото време сте знаели, че психопатът сте най-вече вие, нали? Искали сте убиец и сте го получили, защото именно такъв сте искали да бъдете през целия си живот: убиец.

Старият човек прави гадна гримаса.

— Винаги си бил проникателен, Рики. Разбираш ли какво би могъл да постигнеш в живота, стига да беше малко по-амбициозен? Малко по-изтънчен и коварен.

— Оставете оръжието на бюрото, докторе — казва Рики. — Вие не можете да ме застреляте.

Доктор Луис продължава да държи револвера насочен в лицето на Рики, но кимва.

— Не е и нужно. Не ми се налага, Рики. Онзи, който веднъж те уби, ще го стори отново. И този път няма да се задоволи само с некролог във вестника. Мисля, че сега ще поиска лично да бъде свидетел на твоята смърт. Ти как мислиш?

— Мисля, че имам да кажа нещо по въпроса. И е много възможно, след като открия тези толкова явни насоки, за които казвате, че са тук, да ги взема и отново да изчезна. Един път успях и силно подозирам, че ще бъда в състояние да се изпаря още един път. Най-вероятно Румпелшилцхен ще трябва да се задоволи с постигнатото първия път. Доктор Старкс е мъртъв и потънал в небитието. Тайнственият отмъстител печели тази партия. Но аз ще продължа нататък и ще се превърна в когото си поискам. Ще спечеля в изолация и самота. Ще живея в неизвестност. Не е ли това странно, докторе? Ние, които полагаме толкова много усилия, за да помогнем на себе си и на нашите пациенти да се изправим заедно пред демоните, които ги мъчат, можем да спасим самите себе си просто като се крием. Помагал съм на пациенти да се превърнат в нещо, но самият аз ще се превърна в нищо и по този начин ще победя. Каква ирония, а?

Доктор Луис кима.

— Очаквах такъв отговор — отговаря замислено. — Очаквах да се добереш до него.

— И така — казва Рики, — повтарям: оставете оръжието върху бюрото и аз си тръгвам. Ако информацията, която ми е необходима, е наистина в този плик.

— В известен смисъл тя е там — казва старецът. И шепне с гадната си усмивка: — Но имам още един-два въпроса към тебе, Рики, ако не възразяваш...

Рики кимва.

— Разказах ти за миналото на този човек. При това ти научи неща, които тепърва има да проумяваш. Какво ти каза за неговото отношение към мене?

— Говорихте за лоялност и своего рода любов.

— Един убиец обича друг. Крайно любопитно, не смяташ ли?

— Очарователно — казва лаконично Рики. — Ако все още се занимавах с психоанализа, това много щеше да ме интересува. Обаче аз не се занимавам. Вече не.

— Но ти не си прав — възразява доктор Луис. — Не мисля, че е толкова лесно да се разведе човек с тази професия, колкото ти явно си убеден. — Старецът клати глава. Той продължава да стиска револвера, все така насочен към лицето на Рики. — Мисля, че времето ни за тази вечер изтече, Рики. Последен сеанс. Последни петдесет минути. Към този момент би следвало собствената ти психоанализа да е към своя край. Мисля, че от нея трябва да си тръгнеш с един основен въпрос: ако той бе до такава степен обсебен от мисълта да те накара да се самоубиеш заради това, че си обърнал гръб на майка му, когато се е нуждаела от помощ, каква ли участ ще ти намисли, като предположи, че си убил мене?

— Какво имате предвид? — пита Рики.

Но старият лекар не му отговаря. С внезапно рязко движение той вдига цевта към слепоочието си, усмихва се налудничаво и стреля.

ТРИДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Рики надава вик на изненада и шок. Той глъхне в трясъка на изстрела.

Отскача назад в креслото, сякаш куршумът, пронизал черепа на възрастния човек, се е забил в самия него. Докато шумът затихне, Рики вече е скочил, надвесен над бюрото, втренчил поглед в човека, комуто така безусловно бе вярвал някога. Доктор Луис е отметнал глава назад и леко встрани от смъртоносния удар на куршума. Очите му са отворени и гледат зловещо. Алена кръв с пръснат мозък е оплискала рафтовете с книги отзад, а от слепоочието тъмна кръв се стича по лицето на убития и цапа ризата му. Револверът, произвел този смъртоносен изстрел, се изплъзва от безжизнените вече пръсти и тупва на пода. Звукът потъва в персийския килим. Рики въздъхва дълбоко в мига, когато мускулите на старото тяло потръпват за последно, преди да ги скове смъртта.

Едва си поема дъх. Това не е първата му среща със смъртта. Докато стажуваше в клиниката, редувайки смени във вътрешното и спешното, не един или двама починаха в негово присъствие. Но това всеки път ставаше в обстановка на бореци се със смъртта екипи и специализирана животоспасяваща апаратура. Даже когато жена му се огъна най-накрая пред рака, това пак беше част от процес, макар и ужасяващ, който той познаваше и с който малко или повече беше свикнал.

Това тук е друго. Това е диващина. Убийство. Ръцете на Рики се разтреперват сякаш от потръпването на стареца. Той едва устоява на инстинктивния порив да зареже всичко и да драсне надалеч от това място.

С усилие овладява мислите си. В помещението е тихо и той чува собственото си затруднено дишане като на изкачил висок връх планинар, който поема леден въздух, но не чувства облекчение. Сякаш отвътре целият се е стегнал на възел и единствено бягството би го спасило. Вкопчва пръсти в ръба на бюрото, за да се поуспокои.

— Защо ми стори това, старче? — пита той на висок глас.

Звукът му е ужасно неуместен — като пиянска кашлица по време на църковна служба.

И той стига до отговора на този въпрос: докторът иска да го убие. Куршумът трябва да убие двама души, защото няма съмнение в реакцията на други трима на тази земя. А те неминуемо ще обвинят за станалото Рики, колкото и каквито доказателства за самоубийството на техния осиновител да им бъдат предоставени.

Само че нещата са по-сложни. Доктор Луис иска нещо повече от това да го убие. Той бе насочил револвер в лицето на Рики и би могъл лично да го застреля, макар че Рики можеше на свой ред да натисне спусъка, преди да умре. Но той е искал да зарази всички участници в тази игра с морална поквара, равна на собствената си. Това за него е много по-важно и от собствената му смърт, и от смъртта на Рики. Рики се мъчи да подреди хаоса от мисли. Още от самото начало не е опирало само до неговата смърт. Опирало е до самия процес на стигане до смъртта.

Достойна за психоаналитик игра.

Той отново дълбоко вдишва застоялия въздух на кабинета. Румпелцилцхен може и да е инструментът, както и генераторът в този процес на отмъщение, но организацията на самата игра е дело на мъртвеца тук. Това е ясно.

Което означава, че говорейки за „знаене“, той най-вероятно каза истината. Или най-малкото някаква изкривена, извратена нейна версия.

След малко Рики осъзнава, че продължава да стиска дадения му от някогашния негов ментор плик. Трудно му е да отлепи поглед от трупа. Има нещо хипнотизиращо в картината на самоубийството. Но най-накрая успява: къса плика и изважда от него един-единствен лист хартия. Бързо чете.

„Рики, за злото се плаща със смърт. Приеми случилото се като данък, платен от мене за всяка неправда, която съм сътворил. Сведенията, които търсиш, се намират пред очите ти, но дали ще ги съзреш? Не се ли занимаваме ние все с това? С търсене на очевидни отговори? С издирване на улики, които ни се смеят в лицето?“

Не знам дали ще имаш достатъчно време и разум, за да видиш онова, което трябва да видиш. Съмнявам се. Струва ми се, че е много по-вероятно да умреш още тази нощ горе-долу по същия начин като мен. Само дето смъртта ти ще бъде много по-болезнена, защото вината ти е много по-малка от моята.“

Писмото не е подписано.

Рики изпитва нов, непознат до момента страх, който нараства с всяка следваща глътка въздух.

Започва да изучава внимателно обстановката с поглед. Стенният часовник отмерва шумно всяка изминала секунда, а ударите му проникват болезнено в съзнанието на самотния гост. Мъчи се да пресметне: кога се е обадил старецът на Върджил и Мерлин, а може би и на самия Румпелшилцхен, за предстоящото посещение? Пътят от града дотук е два часа. Да кажем, малко по-малко. Секунди ли му остават? Минути? Четвърт час? Разбира, че трябва да се махне. Да се отдалечи от смъртта в креслото пред него, поне колкото да се съсредоточи и да обмисли следващия ход, ако му е останала възможност за такъв. Усеща се като играч на шах в партия срещу гросмайстор, който вижда три-четири хода напред, докато Рики мести фигурите по дъската както дойде.

Гърлото му е пресъхнало, а лицето му гори.

Пред очите ми, повтаря си той.

Като се мести предпазливо странишком покрай бюрото, без да докосва трупа на стария психоаналитик, той посяга към чекмеджето и рязко спира движението си. Какво правя аз, пита се Рики. Оставям следи? Косми? ДНК? Извършил ли съм престъпление?

След това си казва: има два вида престъпления. Първите събират ведно прокурори и полицаи, следователи и съдебни медици — цялото войнство на държавното правосъдие. Вторите поразяват сърцата на отделни хора. В някои случаи двете се припокриват. Но това тук е по-скоро от втория вид и сега насам бързат съдия, съдебен заседател и екзекутор, които са наистина засегнатите страни.

Няма начин да се пренебрегнат тези дадености. Казва си, че трябва да се уповава на простичък факт: човекът, чиито следи сега

оставя в кабинета на мъртвия, е също вече мъртъв и това може да му даде известна закрила поне за пред държавата, чиито представители най-вероятно също ще се домъкнат още преди да е свършила нощта. Хваща чекмеджето и го издърпва.

То е празно.

Бързо издърпва едно по едно останалите. И те са абсолютно празни. Явно доктор Луис си е направил труда да махне всичко от тях. Рики прокарва длан по долната повърхност на плота с мисълта, че може там да е прикрепено нещо. Коленичи и поглежда, но не, нищо няма. Насочва вниманието си към мъртвия. Бърка с нежелание по джобовете му, но и те са празни. Нищичко. Нито там, нито в бюрото. Сякаш старецът се е погрижил да не остави никакви следи на този свят. Рики кима с разбиране: никой не знае по-добре от психоаналитика кое най-красноречиво говори за личността. Оттук следва, че пак той най-добре знае как да унищожи издайническите следи.

Рики отново обхожда с поглед кабинета. Дали има сейф? Вниманието му е привлечено от часовника. Доктор Луис спомена времето. Може би тук се крие следата. Хвърля се към стената и поглежда зад часовника. Нищо.

Идва му да завие от яд. Каза, че са тук.

Рики поема дълбоко въздух. А може и да не са. Може би старецът е искал просто да го задържи, докато се домъкнат неговите отрочета-убийци. Такава ли е играта? Може би е искал тази вечер да настъпи развръзката? Рики стиска пистолета и се обръща към вратата.

После поклаща глава. Не, това би било крайно елементарно. Лъжите на доктор Луис са много по-сложни. Тук има нещо друго.

Рики поглежда библиотеката с книгите. Медицински учебници, съчинения на Фройд и Юнг, както и съвременни трудове. Върху депресията. Върху страха. Върху сънищата. Десетки книги, обхванали само скромен дял от натрупаните човешки знания в областта на емоциите. Сред тях и книгата, поела куршума на Рики. Прочита заглавието на гръбчето: „Енциклопедия на патопсихологията“.

Последните пет букви са заличени от куршума.

Той застива с втренчен поглед.

За какво му е на психоаналитик труд за анормалното поведение? Тяхната професия се занимава почти изключително с леки

емоционални отклонения. Не навлиза в мрака на истинските изкривявания. Сред всички останали по тези рафтове единствено тази книга е малко не на място и това може да бъде забелязано само от друг психоаналитик.

Старецът се бе изсмял. Обърна се да види къде е попаднал куршумът и отбеляза със смях, че е близо до истината.

Рики бързо отива и вади книгата. Тя е тежка, с черна подвързия и златни букви на обложката. Разгръща я на титулната страница.

Там се мъдри напърно тлъст червен надпис: „Правилен избор, Рики, но да видим как ще откриеш нужните статии?“.

Вдига глава и долавя тиктакането на часовника. Надали разполага с достатъчно време за откриване на отговорите.

Отдръпва се от книгите и понечва да хукне навън, но пак се спира. Обръща се, взима друг том и запълва с него празното място. Хвърля последен бърз поглед наоколо, но не съзира нищо, което да му проговори. Поглежда и трупа, който сякаш е успял да посивее за краткото време, прекарано в обятията на смъртта. Струва му се, че трябва да каже или направи нещо, но не знае какво, и бързо побягва навън.

Нощта го скрива в дълбокия си мрак. Само с няколко скока се намира извън обсега на светлината от прозореца на кабинета. Застанал в пълния мрак, докторът има възможност да хвърли поглед назад. Хармоничните звуци на полската нощ пълнят въздуха и никакъв дисонанс не намеква за един убит в нея. Той се опитва да си припомни всеки етап от своето изчезване и преобразяване през последната година. Самоличността е плащ, изтъкан от опит, но на Рики му се струва, че твърде малка част от онова, на което може да гледа като на собствена личност в момента, е реално. Детството е далечно, а зрялата му възраст е на пух и прах. Но и двете части са вече в миналото и недостъпни. От мисълта за това му се повдига и му се вие свят.

Обръща се и продължава да бяга.

Той се отдалечава от къщата, тича към паркираната кола. В едната ръка държи откънатата книга, а в другата пистолета. Не е преодолял и половината разстояние, когато дочува звук от двигател и гуми на приближаваща мощна кола. В далечината вижда да блясват

фарове. Не се колебае нито миг. Знае кой се е забързал насам. Рики се хвърля зад дърветата и прилепя плътно тяло към земята. Едва повдига глава, когато грамаден черен мерцедес профучава по пътя. На следващия завой гумите му свистят.

Рики става и тича. Сега вече развива скорост: мускулите го болят, белите му дробове се нажежават от усилието да се носи възможно най-бързо в нощта. Да избяга, да се измъкне — само това има значение в момента. Цял в слух за евентуалния рев на мощната кола, той бяга по шосето. Те няма да се задържат дълго в къщата. Само колкото да установят смъртта и да го потърсят наоколо. Знаят, че съвсем кратко време отделя настъпването на смъртта от тяхното пристигане, и ще побързат да се възползват от този факт.

След броени минути е вече при колата. Намира опипом ключовете, изпуска ги на пода, но бързо ги открива с трескави движения. Запалва. Инстинктите го подтикват да бърза. Да бяга. Да се спасява. Но той се бори срещу тези подбуди, опитва се да овладее мисъл и тяло.

Принуждава разсъдъка си да мисли. С тази кола не може им избяга. Назад към Ню Йорк водят два пътя. Единият по десния, а другият по левия бряг на Хъдсън. Почти сигурно ще го настигнат и ще го видят в колата. Регистрационният номер от Ню Хампшир на евтината наета кола ще им разкрие личността на шофьора. Много е вероятно да са получили както описание на колата, така и точните ѝ номера от агенцията в Дърам.

Той трябва да постъпи по някакъв непредвидим начин.

По такъв, който не биха допуснали тримата в онази кола.

Ръцете му май потръпват, докато измисли какво да стори. Странен въпрос му минава през ума: дали ще му е по-лесно да заложи на карта своя живот сега, след като го е губил един път?

Включва на скорост и поема бавно назад към къщата на стария психоаналитик. Привежда се ниско над кормилото. С усилие на волята удържа скоростта в границите на позволената и кара на север по селския път, докато големият град с неговата относителна сигурност е на юг. Приближава отклонението към къщата, която току-що е напуснал, и тогава забелязва фарове на кола да се спускат от нея към пътя. Долавя звука на мощните гуми, които мачкат чакълестата настилка на алеята. Забавя леко ход — за да не мине пред ярките

фарове на мерцедеса и да даде възможност на онези вътре да го видят и да завият подире му. Той сменя на къси, както е длъжен да постъпи всеки шофьор при разминаване, а когато разстоянието помежду им се стопява, рязко включва дългите, сякаш ядосан, че мерцедесът не е превключил. Така двете коли се разминават на дълги светлини. Както Рики, така и онези остават за миг заслепени. Дава газ и бързо завива зад първия ъгъл. Достатъчно бързо, надява се той, за да не може някой от тях да се обърне и да види номера на колата му.

Поема по първия пресечен път надясно и загасва фаровете. Прави обратен завои само под светлината на луната. Не забравя да махне крак от педала на спирачката, за да не освети задната част на колата в червено. Изчаква да провери дали няма да го последват.

Пътят остава пуст. Чака пет, десет минути. Достатъчно дълго, за да решат ония в голямата кола по кой от двата пътя да поемат и да подгонят своята жертва фантом.

Рики отново включва на скорост и продължава да кара на север по разни третостепенни пътища и улици без определена цел. След около час най-после обръща и потегля назад към града. Нощта е напреднала и останалите участници в движението не са много. Рики поддържа равномерна скорост и си мисли колко тесен е станал неговият свят и колко мрачен, както и за евентуалните възможности да си върне светлината.

Пристига в града преди зазоряване. В този час Ню Йорк е като театър на сенките: героите на нощта, красиви или гротескни, отстъпват място на делничните забързани тълпи, на рибния пазар с неговите камиони, които са ревнали да превземат града. Този преход е неспокоен, изпълва с напрежение залетите от неонова светлина и влага улици. Опасен час от денонощието, казва си Рики. Час, в който задръжките отслабват и кажи-речи всеки е готов на риск.

Връща се в хотелската стая и се преборва с порива да се просне в леглото и да потъне в дълбок сън. Отговори, казва си той. Той ги стиска в ръка, скрити някъде в дебелината на книгата за ненормалната психика. Трябва само да ги прочете. Въпросът е: къде точно?

Енциклопедията съдържа 779 страници текст. Както и може да се очаква, подредена е по азбучен ред. Прехвърля страниците ѝ, но

отначало не може да попадне на никаква следа. И пак така, подобно на средновековен монах над древен ръкопис, той продължава да дири истината, скрита някъде в тези хиляди редове.

Рики се обляга назад и почуква зъбите си с края на химикалката. На прав път съм, казва си той. Но освен да започне проучване страница по страница, не може да измисли друго. Повтаря си чутото от умрелия тази нощ: да мисли. Игра. Предизвикателство. Загадка.

Те са тук, казва си Рики. Скрити в труда, посветен на психическите отклонения.

Какво ми каза? Върджил е актриса. Мерлин е адвокат. Румпелшилцхен е професионален убиец. Представители на три професии са се съюзили за постигане на обща цел. Докато прелиства кажи-речи безцелно дебелината книга, минава през няколко страници с буквата „V“. По волята на късмета забелязва нещо отбелязано върху началната страница на статията с номер 559. В горния ъгъл е изписана със същия червен флумастер, използван за посланието на титулната страница, дроб една-трета.

И толкова.

Рики отваря на буквата „M“. На същото място е изписана, само че по различен начин, дробта %. Върху първата страница на рубриките с начална буква „P“ се мъдрят две-пети: две-чертичка-пет.

За Рики няма съмнение, че това са ключове. Сега трябва да открие кодираните текстове към тях.

Надвесва се леко напред на стола си и се полюлява едва-едва като човек, който се мъчи да успокои слаба болка в стомаха. Движенията му са почти несъзнателни. Той е съсредоточил цялото си внимание върху проблема. Това е гатанка, свързана с личността като цяло, и тя е от най-сложните, на които се е натъквал през цялата си практика на психоаналитик. Човекът, който го е обучавал да търси сам своя път при опознаване на собствената личност, който му е бил пътеводител в професията и който създаде инструментите за неговото убийство, сега му изпраща последно послание. Рики се чувства като древен китайски математик, седнал със своето сметало, който бързо прехвърля топчетата от една страна на друга и бързо прави изчисленията.

Задава си въпроса: какво знам аз всъщност.

В съзнанието му започва да се изгражда картина, чието начало поставя образът на Върджил. Доктор Луис каза, че е актриса, и това се връзва, защото тя непрекъснато играе роли. Дете на бедността, най-малко от тримата, а постигнало толкова много, започвайки от нула. Как ли се е отразило това върху самата нея? Рики напруга въображението си. Проникването в тайните на нейното подсъзнание би помогнало да се разбере коя всъщност е тя. Както и желанието ѝ да овладее тайните на професия, която е свързана с постоянно прекрояване на личността. Професия на хамелеони, в която ролята винаги доминира над истината. Рики кима. Елементи на агресивност и острота на характера, които говорят за дълбоко огорчение. Обмисля всички фактори, които са я направили такава, каквата е в момента, както и нейното желание да изпълнява главна роля в драмата, целяща да го вкара в гроба.

Рики се размърдва. Хайде познай, казва си той. Направи интелигентно предположение на специалист.

Личностна деформация: нарцисизъм.

Отгръща енциклопедията на „Н“ и след това намира рубриката Нарцисизъм.

Пулсът му учестява. Вижда няколко букви в текста, отбелязани с жълт флумастер. Рики ги записва една подир друга. Обляга се назад и се вира в написаното. Пълна безсмислица. Връща се към рубриката и си спомня дробта една-трета. Записва буквите, които са трети след маркираните. Също глупост.

Замисля се. И проследява буквите, отдалечени през три думи. Но преди да ги запише, се сеца, че единицата при изписване на тази дроб стои над тройка. И се спуска три реда по-надолу.

Като следва тази методика, той бързо стига до думата „Джоунс“. После открива думата „Агенция“.

Става и отива до леглото, там на нощното шкафче е телефонният указател на Ню Йорк. В раздела „Театър“ не след дълго забелязва мъничко каре с телефон, адрес и текст, който гласи: „Агенция «Джоунс» обслужва интересите на талантиливи утрешни звезди“.

Едно на нула. А сега Мерлин...

Извиква образа му в съзнанието си: изрядната прическа, костюми без гънки, прецизно скроени по тялото. Дори всекидневното облекло му стои като официално. Спомня си ръцете му. Поддържаните нокти. Средно дете, което иска всичко да му е наред, което не може да

понася свинщината и безредието на този свят. Сигурно е ненавиждал миналото си и е обожавал сигурността в света на своя осиновител, макар навярно често да е ставал жертва на неговия властен нрав. Той е постановчикът, човекът, който борави с пари и заплахи, за да разсипе живота на Рики.

Неговата диагноза излиза по-лесно на бял свят: маниакален синдром.

Разгръща енциклопедията на този раздел, намира диагнозата и мигом забелязва буквите с жълт маркер. По вече познатия начин Рики открива дума, която го изненадва: „Арнесън“. Очевидно не е случайна комбинация от букви, но от друга страна — нищо не му говори.

Замисля се. Не вижда никаква връзка. Заема се отново с текста и открива „С/У“.

Рики се връща отново към метода на разшифроване, мръщи се и най-накрая проумява с какво разполага. Останалите белязани букви водят до „Фортиер“.

Съдебен случай.

Не знае в архива на кой съд да издири делото „Арнесън срещу Фортиер“, но с посещение в съда и компютърна справка би могъл да разбере.

Взема пак енциклопедията заради човека, който е в основата на всичко: Румпелцилцен. Отгръща я на „П“ заради „Психопати“. Има под рубрика „убийства“.

Тук също открива жълтите точки.

Отново прибягва до разшифровката и написва няколко букви. Изправя глава и дълбоко въздъхва. След това смачква листа на топка и го запраща ядно в кошчето за боклук.

Изригва серия епитети, макар да е очаквал нещо подобно.

Разшифрованото послание гласи: „Този не“.

Рики е недоспал, но адреналинът му дава сили. Той взема душ, бръсне се и се издокарва със сако и връзка. Обедно посещение в съдебния архив плюс малко ласкателства за раздразнителната секретарка му помагат да се сдобие с известна информация във връзка с делото „Арнесън срещу Фортиер“. Това е гражданско дело, по което на другата сутрин ще се проведе предсъдебно изслушване на страните.

Доколкото е в състояние да се ориентира, става дума за сделка с недвижим имот. Налице са искиове, насрещни искиове, както и значителни суми, минали през ръцете на неколцина добре известни предприемачи от Манхатън. Едно от онези дела, казва си Рики, при които всички участници са недоволни и заможни и никой не е склонен към компромис, което означава, че ще загубят всички, освен представляващите интересите им адвокати на двете страни, които ще приключат с тлъсти чекове. Това е толкова обичайно и дори банално, че на Рики му се повдига. Но той знае, че някъде в тази разпрания, сред всички искиове, насрещни искиове, жалби, писмени доказателства и показания, ще се появи Мерлин. Служителката му дава имената на всички. Нито едно не му говори нищо, но Рики знае, че някъде тук е замесен търсеният от него човек.

Изслушването е насрочено за утре заран, обаче той отива в залата още този следобед. Известно време стои пред огромното сиво здание, загледан нагоре към дългото стълбище, което води към колонадата на главния вход. Архитектите са работили с намерение да изразят идеята за величието на правосъдието чрез импозантни форми и творчески решения, но според Рики действителната му същност би могла да се събере в нещо доста по-малко, например кашонче.

Той влиза вътре и се разхожда из дълги коридори със съдебни зали от двете страни, движи се сред хората, внимателно изучава системата от асансьори, стълбища и аварийни изходи. Хрумва му, че би могъл да открие кой е съдия по делото и да установи самоличността на Мерлин просто като го опише на секретарката му. Дава си сметка веднага, че така би си навлякъл подозрения. Някой би могъл да си спомни странното му любопитство в по-късен момент, когато той ще е постигнал своите цели.

Рики — през цялото време разсъждаващ като Фредерик Лазар — иска всичко да остане скрито-покрито.

Забелязва нещо, което ще му бъде от помощ: из цялата сграда се движат хора, които подлежат на класифициране по външен вид. Мъжете в костюми с жилетки са явно адвокати, дошли тук по делата си. Други са не толкова елегантни, но представителни. Към тази група Рики причислява полицаи, заседатели, ищци и ответници, както и представители на съдебния персонал. Всички те знаят горе-долу защо са в сградата и разбират донякъде каква е тяхната роля. Има и трета

категория хора, които привличат вниманието на Рики. Той ги нарича „мишелови“. Жена му е разправяла за тях доста преди да заболее и преди животът ѝ да се превърне в низ от прегледи, лечения, болки и безпомощност. Това са пенсионери и сеирджии, които за разтуха в еднообразното си всекидневие се развличат с процеси, адвокати и съдии. Те са като любителите орнитолози в горите: местват се от дело на дело, дебнат за някое драматично признание, за любопитен конфликт, пълнят залите, когато в тях ще се появят общественозначими страни. На външен вид са семпли хора, често едва различими от уличните просяци. Те са едно стъпало над пациентите в болницата за ветерани и носят евтина синтетика, независимо колко горещо е навън. В тяхната среда възнамерява да се внедри за кратко време и самият Рики.

Когато напуска сградата, в главата му вече се оформя план. Взема такси до „Таймс Скуеър“ и влиза в един от многото магазини за игри и забавления. От такова място човек може да се снабди например с фалшив брой на „Ню Йорк Таймс“, на чиято първа страница да се кипри с голямо заглавие собственото му име. Тук получава няколко визитни картички с измислено съдържание. След това взема друго такси и отива до модерна сграда от алуминий и стъкло в източната част на града. На входа има охрана и той се записва в книгата за посетители с името Фредерик Лазар. В графата „професия“ пише: продуцент. Служителят му дава бадж с номер 6. Това е етажът, на който отива посетителят. Човекът дори не удостоява с поглед попълнената бланка за посетител, която Рики му връчва. Всяка охрана разчита най-вече на интуиция, казва си Рики. Той има приличен външен вид и се държи самоуверено, което не дава повод на човека от пропуска да му задава някакви въпроси. Дребен епизод, казва си той, но Върджил би го оценила високо.

Приятна на вид секретарка го посреща в агенция „Джоунс“.

— Какво ще желаете? — пита тя.

— Говорих вече с някого тук — лъже Рики. — Става дума за рекламен клип, който подготвяме. Имаме нужда от непознати лица, от свежи таланти. Бих искал да хвърля един поглед на снимките, които предлагате...

Жената го поглежда мнително.

— Спомняте ли си с кого разговаряхте?

— Не, съжалявам. Моята секретарка се е обаждала.

Жената кимва.

— Може би ще ми покажете някои снимки, пък след това ще ме ориентирате по-подробно.

Младата жена се усмихва.

— Няма проблем — казва тя. Посяга под плота на бюрото и измъква дебел албум, подвързан в кожа. — Това е, с което разполагаме. Ако харесате някого, ще ви дам координати на агента му. — И сочи кожено канапе в ъгъла на помещението.

Рики се настанява там с албума и започва да го разлиства.

— Здравсти — казва той под нос, когато стига до страницата и вижда истинското й име, адрес и телефон, както и изредени под снимката постановки на второстепенни театри, в които е взела участие.

Записва си всичко. След това си преписва най-подробно всичко и за две други актриси. Връща албума на младата жена, като си поглежда същевременно часовника.

— Много съжалявам — казва й той, — но закъснявам за друга среща. Харесах няколко, обаче ще трябва да се видим с тях, преди да вземем решение.

— Естествено — съгласява се жената.

Рики продължава да се прави на притеснен и забързан.

— Вижте какво, страшно съм закъсал с времето. Дали не бихте ми уредили срещи с тези трите? Да речем, с тази в дванайсет във „Винсънт“ на Осемдесет и втора улица, с другите две съответно в два и четири същия следобед на същото място. Малко сме под пара, нали разбирате...

Жената е видимо обърквана.

— Обикновено агентите имат грижа за такива срещи — казва недоволно тя, — господин...

— Ясно — прекъсва я Рики. — Но аз съм в града само до утре, а след това се прибирам в Лос Анджелис. Извинете, че съм толкова настоятелен...

— Ще видя какво мога да направя. Името ви?

— Одисей — казва Рики. — Господин Ричард Одисей. Можете да ме намерите на този телефон...

Подава ѝ една от фалшивите визитки. На нея пише: „Продуцентска къща Пенелопа Шрауд“. С физиономия на човек, който прави най-баналното нещо на земята, той взема химикалка от бюрото и пише номера на последния си останал неизползван джиесем, като задрасква небрежно измисления калифорнийски номер, който се мъдри върху картичката. Интересно му е дали някой от тукашните служители случайно няма класическо образование.

— Вижте какво може да се направи — подхваща Рики. — Ако изникне някакъв проблем, звъннете на този номер. Звезди са се раждали по най-странни начини. Спомнете си Лана Търнър^[1] в дрогерията. Но както и да е, трябва да бягам. Има още много материал за пресяване, нали разбирате. Актриси дал господ. Не искам някоя от тях да се размине с късмета си.

С тези думи Рики си тръгва. Не знае дали безгрижното му държание ще свърши работа.

Но би могъл да се надява.

---

[1] Според легендата холивудската звезда е открита за киното в дрогерия, където отишла да си купи кока-кола, когато избягала от час по машинопис. — Б.пр. ↑

ТРИДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Преди да потегли към съда на другата сутрин, Рики потвърждава насрочения обяд с Върджил в разговор по телефона с агента й. Потвърждава и срещите с другите две, на които няма никакво намерение да се появява. Агентът задава няколко въпроса във връзка с клипа и Рики лъже надълго и нашироко за снимки в Далечния изток и Източна Европа, за бързото развитие на пазарите там и съответната нужда от нови лица, които да станат емблематични за този нов процес, и така нататък и така нататък. Рики установява със задоволство, че владее отлично изкуството да говори много, без да казва нищо, което е най-изтънчената форма на лъжата. И да е имало известна доза недоверие у агента първоначално, то бързо е пометено от словесния водопад убедителни слова. В края на краищата може да излезе нещо от цялата работа, а то значи десет на сто за него. Пък ако не излезе, положението му няма да се влоши в сравнение със сегашното. Рики знае, че ако Върджил беше по-известна, той може да си има неприятности. Но тя не е, точно това й даде възможност да съсипе живота на Рики, а сега помага на него, защото амбициозността й ще притъпи нейната предпазливост.

Оставя пистолета у дома с голямо нежелание. Знае, че не може да мине с него през детектора в съда, от друга страна, толкова е свикнал с усещането за сигурност, което му дава оръжието, макар все още да не знае дали ще може да го използва, когато настъпи моментът. А той приближава неотвратимо. Преди да тръгне, се поглежда в огледалото на банята. Облякъл се е много елегантно. Блейзър и вратовръзка, риза и спортен панталон. Видът му е достатъчно добър, за да се слее с част от хората, които се движат по коридорите, влизат и излизат от Съдебната палата. Те по свой начин ще му осигурят усещането за безопасност, което му дава оръжието, но без смъртоносен елемент. Знае какво му предстои, знае, че опира до еквилибристика.

Дистанцията между вероятностите да убие, да загине и да остане на свобода е твърде незначителна.

Докато се гледа в огледалото, той си спомня една от първите лекции по психиатрия в академията, когато лекторът обясняваше, че колкото и много да са натрупаните знания в областта на човешките емоции и поведение, и независимо от степента на увереност в поставената диагноза и линията на поведение, която съответната невроза или психоза предначертава, в крайна сметка никога не можем да бъдем сигурни за конкретната реакция на конкретния индивид в конкретна обстановка. Съществуват определени симптоми и в повечето случаи болните реагират според очакванията, но понякога изобщо не се съобразяват с очакваното и това се случва достатъчно често, та професията да се превърне в игра на догадки.

Пита се дали е отгатнал правилно този път.

Ако да, ще бъде свободен. Ако не, ще загине. Рики изучава чертите на лицето си в огледалото. Кой си ти сега? Някой или никой?

При тази мисъл се усмихва. Изпълнен е с прекрасното усещане за облекчение. Свободен или мъртъв. Също като мотото от номера на наетата кола — „Живей свободен или умри“. Най-последно вижда някакъв смисъл в тези думи.

Мисли за тримата, които го преследват. Децата на жената, при която се е провалил като професионалист. Научени да ненавиждат всекиго от хората, които не са помогнали.

— Вече те познавам — произнася той високо с образа на Върджил в съзнанието. — А с тебе ще се запозная в най-скоро време — допълва, като си представя физиономията на Мерлин.

Но не може да свърже с нищо Румпелщилцхен. Той си остава празно петно.

Само от него продължава да се страхува, дава си сметка Рики. Но пък истински се страхува.

Кимва към собственото си отражение с мисълта, че е дошло време за първо действие.

На ъгъла има голяма дрогерия, по рафтовете са изложени лекарства за настинка, шампоани, батерии и какво ли не. Онова, от което се нуждае във връзка с Мерлин тази сутрин, е чел и помни от книга за гангстери в Южна Филадельфия. Намира го в сектора за детски играчки. С останалото се снабдява от щанда за канцеларски материали. Плаща в брой и прибира покупките в джоба на сакото. Сетне излиза и спира такси.

Влиза в Съдебната палата също така делово, както го е сторил и предния ден, а изразът на лицето с нищо не издава истинските му намерения. Влиза в една тоалетна и вади от джоба новите си покупки. Убива малко време, преди да влезе в залата, където Мерлин адвокатства.

Както е очаквал, тя е едва наполовина пълна. Неколцина адвокати се помайват наоколо, докато дойде ред за техните дела. Десетина мишелови са заели средната част на просторната зала. Някои от тях дремят, други са цели в слух. Рики се промъква мълком през вратата покрай съдебния пристав, който я охранява, и сяда зад неколцина старци. Свива се на мястото си.

Пет-шест адвокати и доверениците им са заели неугледните дъбови маси пред съдията. Плотовете и пред двата отбора са затрупани с книжа и папки. Всички са мъже и всички дебнат реакциите на съдията по повод на казаното от тях. На този предварителен етап от съдебното дирене няма жури и всичко се говори директно. Няма никакви представления за присъстващите, понеже те не биха оказали каквото и да било влияние върху хода на делото. Така че никой не обръща внимание на насядалите отзад. Всички са забили носове в документите, правят справки със законите, отбелязват текстовете и въобще са заети с основната си задача: да спечелят колкото е възможно повече за своите клиенти, но на първо място — за себе си. Това е нещо като съвсем стилизирана театрална форма, при която никой не дава пукната пара за публиката, а цялото действие се развива за театралния критик, седнал отсреща им в черна тога. Рики остава анонимен и незабелязан — точно както се е надявал.

Тръпка го разтърсва, когато се изправя Мерлин.

— Имате възражение ли, господин Томас? — пита остро съдията.

— Да, имам — заявява Мерлин със самодоволен вид.

Рики поглежда предварително подготвения си списък с имената на адвокатите по случая. Марк Томас, с кантора в центъра на града, е по средата му.

— Кажете.

Рики слуша известно време. Самоувереният глас е същият, който помни от дружеските им беседи. Той говори с равен тон, без оглед

дали казаното има някаква връзка с истината и закона, или не. Мерлин е най-подходящият кандидат за мерзката роля, изиграна в неговия живот.

Но сега вече е с име и адрес.

Тези данни са като врата към живота на Мерлин, която Рики вече може да отвори всеки миг.

Отново си представя ръцете му. Особено маникюра. При това Рики се усмихва. Защото в този спомен има и венчална халка. Това предполага дом. Съпруга. Може би деца. Всичко, което съпътства социалното и професионалното израстване на съвременните млади и напористи юпита, жадни за успехи и пари.

Само че адвокат Мерлин крие няколко призрака в своето минало. И освен това е брат на призрак от първа величина. Рики слуша речта на адвоката и си мисли колко сложна психологическа система има пред себе си. Нейното разнищване би се превърнало в голямо професионално предизвикателство за психоаналитик, какъвто бе самият той до неотдавна. Ориентирането в нея от позициите на човека, в когото се е превърнал днес, е много по-проста задача. Бърка в джоба си и докосва детската играчка, която е прибрал там.

Съдията клати глава и предлага да продължат с дебатите следобед. Това е знак за Рики да се пръждосва, което и прави тихомълком.

Заема позиция до вратата на едно от аварийните стълбища точно срещу асансьорите. Щом забелязва групата адвокати да излиза от съдебната зала, той се шмугва към стълбището. Успява да забележи все пак, че Мерлин мъкне две чанти, сигурно тъпкани с папки и всякакви съдебни документи. Те са твърде тежки, за да ги носи по-надалеч от най-близкия асансьор.

Спуска се през две стъпала и спира леко задъхан на долния етаж. Неколцина очакват кабинката, за да се спуснат само един етаж надолу. Рики се присъединява към тях, като стиска в джоба дръжката на играчката. Стрелката показва, че асансьорът е спрял над тях. Сетне започва да се спуска. Рики е сигурен, че Мерлин не е от породата хора, които биха се дръпнали назад, за да сторят място другиму.

Асансьорът спира и вратите се плъзгат встрани със свистящ звук. Рики следва влизащите в кабината. Мерлин е застанал точно по средата.

Адвокатът вдига поглед и Рики забива очи в неговите.

В погледа на адвоката се забелязва паника.

— Здравсти, Мерлин — тихо го приветства Рики. — Вече знам кой си.

В същия миг изважда играчката и я допира до сакото на Мерлин. Това е воден пистолет като германски люгер от Втората световна война. Натиска спусъка и черна мастилена струя оплисква гърдите на адвоката.

Преди някой да реагира, вратите на кабината започват да се затварят. Рики светкавично излита навън. Шмугва се към аварийното стълбище. Не слиза надолу, а бавно изкачва стълбите до петия етаж, където намира тоалетната. Там пуска водния пистолет в кошче за боклук, след като го почиства най-старателно от всякакви пръстови отпечатъци, също както би сторил с истинско оръжие. След това си измива ръцете. Изчаква още малко, а после излиза и по коридора отива към противоположния край на сградата. Както е научил предния ден, там има също асансьори, аварийни стълби и изход. Рики се присламчва към друга група адвокати и слиза надолу. Както е очаквал, във фойето няма и помен от Мерлин. Той надали би желал да се обясняват точно тук и сега, както и да се разправя за петната по дрехите си.

Впрочем много скоро ще се убеди, че използваното от Рики мастило не подлежи на изчистване. Надява се да е увредил непоправимо не само сакото, ризата и вратовръзката му.

Ресторантът, който Рики е избрал, е любимият на неговата покойна жена, не че очаква Върджил да направи връзка. Избрал е тъкмо него, защото има много съществено преимущество: огромно панорамно стъкло към улицата. Рики помни, че осветлението в салона затруднява погледа отвътре навън, но излага като на длан клиентите за поглед откъм улицата. Самото разположение на масите вътре също благоприятства изпълнението на неговата задача. Точно това му е нужно.

Изчаква група туристи — десетина високо разговарящи на немски мъже и жени с крещящи блузи и цели огърлици от фотокамери — да се изниже пред фасадата на ресторанта. Също както и в съда преди малко, той се смесва с тях. Никак не е лесно, казва си Рики, да

различиш познато лице в тълпа непознати, особено когато изобщо не си подготвен за подобна среща. Когато шумната тълпа минава покрай витрината, той бързо извърща поглед и я съзира. Върджил чака нетърпеливо на една ъглова маса. Сама.

Той минава покрай витрината и си поема дълбоко дъх.

Всеки момент ще последва обаждането. Мерлин се е позабавил, както и очаква Рики. Да се приведе в приличен вид, да се извини пред колегите си, останали като гръмнати от случилото се. Какво ли им е казал? Някоя жертва, разочарована от съдебен разгром? Всички биха разбрали и съчувствали. Той ги е убедил, че не бива да се алармира полицията, че вероятно ще се свърже с адвоката на оная откачалка с водния пистолет, че вероятно ще поиска да се издаде съдебна заповед за забрана на достъп, и така нататък. Но във всички случаи ще се справи сам. Останалите са кимали одобрително и са предложили да свидетелстват където и когато се наложи, включително пред полицията. Но всичко това отнема време, а и трябва да се почисти, защото жив или мъртъв е длъжен да бъде в съдебната зала подир обяд. Когато стигне до първия си разговор след всички описани процедури, той ще бъде с големия брат. Това ще е продължителен разговор, а не само набързо направено съобщение за случката. Ще има оценки и прогнози. Ще обсъдят положението и ще набележат алтернативни действия. И най-накрая, все още неуверени какво да предприемат, ще затворят. Едва тогава идва ред на Върджил, но Рики ще е изпреварил с пристигането си този разговор.

Той се усмихва, бързо се извърща и буквално влита през въртящата се врата на заведението. Посреща го салонната управителка, която понечва да подхване обичайните въпроси, но той я прекъсва с махване на ръка:

— Чакат ме вече — след което прекосява с енергична крачка ресторанта.

Върджил не гледа към него, но се обръща, когато усеща движение зад себе си.

— Здравсти — казва ѝ той. — Помниш ли ме?

На лицето ѝ се изписва изненада.

— Защото — продължава Рики, докато сяда до нея, — аз те помня.

Върджил не казва нищо, само се е дръпнала назад от изненада. В очакване на продуцента тя е оставила на масата пред себе си албум със снимки и отзиви. Сега бавно и преднамерено го бутва на пода.

— Явно няма да ми потрябва — обажда се тя.

В гласа ѝ Рики долавя две неща: неувереност и желание да си върне самообладанието. Учат ги на това в школите за актьорско майсторство, казва си Рики, а сега тя рови в запасите си от технически прийоми.

Преди да чуе отговора, от чантата ѝ се чува звън. Мобифонът. Рики поклаща глава и казва:

— Това е по-малкият брат, адвокатът. Ще ти каже, че тази сутрин съм се появил отново в живота му. А много скоро ще последва второ позвъняване и ще бъде големият, дете живее от убийства. Защото и той ще иска да те защити. Не се обаждай.

Ръката ѝ замръзва.

— Или какво?

— Ами сама трябва да си зададеш въпроса: доколко е отчаян Рики? И след това другия: какво е в състояние да направи?

Върджил се отказва да вади телефона, а той престава да звъни.

— И какво би могъл да направи Рики?

Той ѝ се усмихва:

— Рики вече умря един път. А сега може да не му е останало нищо, заради което да живее. Може би това би направило повторното умирање много по-лесно и дори желано. Не мислиш ли? — Хвърля ѝ гневен, изпепеляващ поглед. — Способен съм абсолютно на всичко.

Върджил се размърдва на стола си. Всеки издаден от събеседника ѝ звук говори за непримиримост. Безкомпромисност. Рики не трябва да забравя, че главното в днешната му мисия е да покаже, че днес няма нищо общо с онзи, когото с такава лекота успяваха да уплашат до смърт преди година. Той си дава сметка, че това не е толкова далече от истината.

— И така, нестабилност. Непредсказуемост. Лека маниакалност. Опасна комбинация, какво ще кажеш? Избухлива.

Тя кимва.

— Да, така е. — Успяла е да възвърне донякъде хлъзгавия си маниер, обаче Рики е очаквал това да се случи. Тя умее да се овладява.

— Но не мисля, че ще вземеш да ме застреляш посред бял ден пред очите на толкова народ.

Рики свива рамене.

— Ал Пачино го прави. В „Кръстникът“. Сигурно си го гледала. Всеки, който иска да си изкарва хляба на сцената, трябва да го гледа. Излиза от тоалетната със зареден револвер в джоба и застрелва друг мафиот, както и един корумпиран полицейски капитан право в челото, а след това пуска оръжието на пода и си излиза най-спокойно. Помниш ли?

— Да — отвърща жената притеснено. — Спомням си.

— А този ресторант ми харесва. Едно време, когато все още бях Рики, обичах да идвам тук с човек, когото обичах, но когото не оцених по достойнство. А и защо да развалям обяда на хората? Но на първо място, Върджил, не ми е нужно да те убивам тук и сега. Мога да го сторя където си пожелаеш. Защото вече знам коя си. Знаем името ти. Агентът ти. Адресът ти. И най-важното: знам каква искаш да станеш. Познавам амбициите ти. А оттук мога да изведа чувствата, желанията, намеренията ти. Не ти ли се струва, че въз основа на тези знания мога във всеки бъдещ момент да стигна до каквито си пожелаеш конкретни сведения относно личността и житейските ти обстоятелства? Можеш да промениш адреса и дори името си, но не можеш да подмениш себе си, каквато си сега, нито каквато искаш да станеш. И тук се крие уловката, нали? Ти се намиращ в капан като онзи, в който бяхте хванали Рики. Същото се отнася и за братчето Мерлин: тази сутрин бе принуден да се запознае с неприятната за него подробност по доста опетняващ начин. Едно време си играехте играта с мене, като знаехте предварително всяка стъпка, която можех да предприема. А сега аз започвам нова игра с вас.

— И каква е тя?

— Играта се нарича „Как да запазя живота си?“. Основният ѝ замисъл е отмъщение. Мисля, че познаваш вече част от правилата.

Върджил пребледнява. Тя посяга към чашата ледена вода, без да отмества поглед от събеседника си.

— Той ще те открие, Рики — шепне младата жена. — Ще те намери и ще те ликвидира, за да ме защити. Винаги го е правил.

Рики се навежда към нея като свещеник, който се готви да чуе някаква мрачна тайна в изповедалня.

— Както се полага на по-голям брат ли? Да, може да опита. Проблемът е, че сега той няма дори приблизителна представа какъв съм станал. Тримата си счупихте краката подир господин Лазар и си въобразявахте, че вече е притиснат в ъгъла. Колко пъти се случи? Един, два, три? Не си ли мислехте, че сте на косъм от него онази нощ, когато старецът събра пътищата ни? И какво? Хоп! И той изчезна. Може да го направи всеки миг, тъй като е изчистил всякакви връзки с действителността. Но преди да си отиде завинаги, той може да завещае делото си на друг, който се е превърнал във всичко онова, което съм искал да стана, и това ме прави изключително опасен. Не мислиш ли? — И след кратка пауза продължава: — Който и да съм днес. В когото и да се превъплътя утре. — Рики се обляга на стола си и наблюдава израза на лицето ѝ. — Помниш ли какво ми каза един път, Върджил? Във връзка с името, което си избрала? „Всеки има нужда от водач по пътя към ада.“

— Точно така казах, да — съгласява се тя тихо.

Рики пуска зловна усмивка.

— Мисля, че умееш да намираш най-точните думи. — Надига се рязко, като блъсва стола назад. — Довиждане, Върджил — казва той, приведен към младата жена. — Мисля, че не би желала да видиш лицето ми отново, защото може да е последното нещо, което ще видиш на този свят.

Без да чака отговор, бързо се извързва и отново прекосява ресторанта с енергична стъпка. Не му е необходимо да види треперенето на ръката или безпомощно увисналата челюст, защото е сигурен в реакцията. Страхът е особено нещо, казва си той. Външните му прояви са най-различни, но нищо не може да се сравни с особеното усещане за острие, което се забива в стомаха, или с вихъра мисли, които терзаят въображението. Минава му през ум, че по-голямата част от живота му е протекла сред страхове и съмнения в едно или друго. Но ето сега той самият генерира страх и не може да каже, че усещането е неприятно. Рики се слива с безименното хорско множество и оставя Върджил, както преди това брат ѝ, да обмисли сериозността на положението, в което е изпаднала. Той лавира между пешеходците като кълкър по претъпкана пързалка, но мислите му се реят съвсем другаде. Мъчи се да си представи човека, който го беше

докарал до смърт. Как ли ще реагира той, когато установи, че над двамата му най-близки на този свят е надвиснала смъртна заплаха?

Рики бърза по тротоара и си мисли: онзи ще действа бързо. Ще иска да се справи с проблема без забавяне. Няма да губи време за подготовка и дългосрочно планиране, както правеше по-рано. Този път ще остави ледения гняв да доминира над инстинктите, разума и опита му.

Но най-важното: този път ще допусне грешка.

ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Един-два пъти всяко лято през годините, които сега му изглеждат така далечни, когато животът му следваше нормално, установено веднъж завинаги русло, Рики ангажира някой от най-добрите риболовни инструктори, които работят на полуострова и ловуват едра риба. Не че се мисли за голям риболовец или пък си пада кой знае колко по спортовете на открито. Онова, което го привлича в цялото приключение, е потеглянето с малка открита лодка в ранни зори, когато мъглата още тегне над сиво-черната океанска повърхност, и усещането на влажната пелена и първите лъчи на яркото слънце, озарили хоризонта, докато инструкторът маневрира по канали и протоци, край плитчини и рифове към риболовните райони. А най-много му допада сигурността, с която тези корави мъже посочват местонахождението на бъдещата плячка, макар вълните да си остават еднакво безизразни и безучастни, накъдето и да погледне човек. Да хвърлиш стръвта през толкова много студени талази, да отчетеш влиянието на толкова много фактори, каквито са дълбочина, температура, сила и посока на подводното течение, светлина и време, и да откриеш рибата, целият този процес е изключително впечатляващ за Рики като психоаналитик.

Седнал в евтината си нийоркска стая, той стига до извода, че сега се намира в сходна ситуация. Стръвта е вече във водата. Сега трябва да засече рибата. Надали ще разполага с повече от една възможност при Румпелшилцхен.

Минава му през ума, че би могъл да потъне вдън земи, след като е успял да уплаши до смърт сестрата и брата, но инстинктите му подсказват, че това би било безсмислено. Направи ли го, ще трябва да прекара целия си останал живот в страх, ще трепва при всеки шум в мрака, при усещането за нечие присъствие зад гърба си, при вида на всеки непознат, който попадне в полезрението му. Непоносим живот, нескончаемо бягство от някого или нещо, което не може дори да си представи, но което тегне над и около него във всеки миг.

Рики е сигурен така, както никога в нищо досега не е бил, че е просто наложително да надвие Румпелцилцхен. Няма друг път към някакво подобие на нормален живот, какъвто иска да има през оставащото време на тази земя.

Мисли, че знае как да постигне това. Първите елементи на пъзела са вече подредени. Представя си в подробности разговора между братята и сестрата, който се провежда може би даже в тая минута, докато той седи в хотелската стая. Това няма да е телефонен разговор. Ще трябва да се срещнат, защото ще искат да се погледнат в очите и да се убедят, че са все още живи и в безопасност. Тонът ще се изостри. Ще се пролее някоя гневна сълза и дори е възможно обиди и обвинения да прехвърчат в стаята им. Всичко е протекло така гладко при изпълнение на плана за мъст срещу всяка цел от миналото им. Само един се е изплъзнал и този един се превръща в сериозна опасност. Почти чува фразата: „Ти ни навлече това на главите!“, запратена в лицето на неясната фигура, на човека, сторил толкова много за тях двамата през годините. Рики си мисли със задоволство, че ще настъпи известна паника, защото е съумял да вбие малък клин в монолитното единство на тримата. Без значение колко остро са изпитвали нужда да отмъстят, независимо колко хитроумен е бил планът за осъществяване на тази мъст, съществува момент, останал незабелязан от Румпелцилцхен: въпреки желанието да са на негова страна, братът и сестрата преследват и други цели — в руслото на нормалния живот: живот на сцената и в съдебната зала, който протича по установени правила и с точно определени ограничения. Само Румпелцилцхен иска да живее извън всякакви условности. Но другите двама не, и точно тук е тяхната уязвимост.

Именно нея е напипал Рики. Тяхната най-голяма слабост.

Ще си разменят остри приказки, той е сигурен. Жестоки като играта, която бяха замислили. В която физическото убийство бе оставено на един от тях. Съсипването на репутация или източването на банкови сметки е гадна работа. Но при тях не се лее кръв. Налице е разделение на функциите, най-неприятните са оставени само за едни ръце.

За ръцете и ума на господин Р. Той е понесъл основния дял бой и обиди, докато са расли, и сега пак нему се пада най-мръсната част от общото дело. Другите помагат и споделят психологическата наслада от

реализираната мъст. Има разлика между това да осигуряваш условия и да причиняваш директно. И едва сега те установяват, че съучастничеството може да им излезе през носа.

Мислели са се за неуязвими, но вече не са.

Той се усмихва вътрешно. Няма по-разрушителна мисъл от тази, че си бил доскоро недосегаем ловец, но вече си се превърнал в уязвима плячка. В това се и състои основният замисъл на заложения от него капан, защото дори психопат няма да се поколебае и ще направи опит да си върне изгодната позиция, която е така присъща за хищника. Надвисналата над Върджил и Мерлин опасност ще го тласне в тази посока. Единствените проблясъци на нормалност у господин Р. са свързани с отношението към брат му и сестра му. Ако приемем, че дълбоко някъде в неговия изкривен свят се крият все още някакви връзки с човечността, те идват от неговата слабост към двамата. Той ще ги брани докрай. Ясно е като две и две, повтаря си Рики. Ще накара ловеца да си помисли, че е на вярна следа, че е близо до плячката, докато всъщност пристъпва към умело заложения капан.

Капан, задвижен от силите на любовта, казва си Рики с печална ирония.

Намира лист хартия и започва да обмисля няколко рими. Когато най-накрая остава доволен от резултата на своя труд, той се обажда в редакцията на „Селски глас“. Отново разговаря с някого от служителите там. Разменя незначителни реплики, както е правил толкова пъти вече. Но този път задава няколко много важни въпроса, както и съобщава на чиновника някои не по-малко важни сведения.

— Ще мога ли да науча съдържанието на евентуални отговори, ако не съм в града?

— Разбира се. Можете да позвъните от където и да било. Стига да наберете кода за достъп.

— Чудесно — казва Рики. — Имам малко работа на полуострова този уикенд, така че заминавам за няколко дни.

— Няма да има никакъв проблем.

— Дано времето е хубаво, защото прогнозата не е. Ходили ли сте в Кейп Код?

— Бил съм в Провинстаун — отвръща човекът.

— Вярно? — възкликва Рики. — Аз съм в Уелфлийт. По-скоро бях. Наложил се да продавам. И то на пожар. Отивам да уредя някои

неща, а после обратно в скуката на този град.

— Напълно ви разбирам. И на мен ми се ще да имах някакво местенце из онзи район.

— Полуостровът е специално място — казва Рики, като обмисля внимателно всяка своя дума. — Човек ходи там само лете и може би за по няколко дни през пролетта и есента. И всеки сезон остава в душата ти по свой особен начин. Става ти като дом. Даже повече от дом. Място за начало и край. Когато умра, там искам да ме погребат.

— Мога само да си го мечтая — отвръща мъжът с лека завист в гласа.

— Всичко става — обнадеждава го Рики.

След това се прокашля, за да продиктува своето послание. Пуска го под надслов: „В търсене на господин Р.“.

— Да нямате предвид господин Райт? — пита чиновникът.

— Не, само Р. — И започва да диктува стиховете, които се надява да бъдат последните, измислени от него в този живот.

*„Тук е Рики, там е той,
места се без миг покой.
Може туй да му приляга,
може пък и да избяга.
Боже мой, дали се скри?
Ти не можеш го откри.
В ново място ли, къде ли,
кой сега ще го намери.
Р. дори да полудее,
няма как да проумее
в кой момент ще се яви
иска си да предяви.
Зло ще носи, смърт дори
на мъчителя си за жестоките игри.“*

— Бива си го — чак подсвирва човекът отсреща. — И казвате, че това е игра?

— Да — отвръща Рики. — Но не е интересна за повечето хора.

Публикуването е насрочено за петък, което не оставя много време на Рики. Той знае какво да очаква: вестникът се появява още предната вечер и тогава тримата ще прочетат неговото послание. Само че този път няма да отговорят чрез вестника. Мерлин ще бъде, казва си Рики. Той ще пусне в ход нападателяния адвокатски тон и обичайните скрити заплахи. Той ще позвъни в редакцията и светкавично ще се спусне по йерархичната стълбица, за да стигне до приелия обявата служител. Ще го разпита най-подробно за всички подробности. И човекът веднага ще преразкаже разговора за полуострова. Може дори да не пропусне споменатото от Рики желание да бъде погребан там, нищо особено, но това ще има важен смисъл за Мерлин. След като получи тази информация, той ще я предаде на своя брат. След това тримата ще имат още една разправа. По-младите ще са уплашени, може би по-уплашени, отколкото са били в оня далечен ден, когато обичната им майка се е самоубила и ги е оставила сами и безпомощни. Ще кажат, че искат да са с господин Р. в този лов, защото се чувстват отговорни, а също и виновни, че го принуждават за пореден път да се погрижи за тях. Но те няма да са искрени, а и брат им не се нуждае от тях. Това убийство ще иска да извърши сам.

И той ще тръгне сам.

Сам и пълен с решимост да приключи завинаги със случая, който е смятал за свършен. Ще се устреми нетърпеливо да причини поредната смърт.

Напуска евтината стая, след като се убеждава, че е заличил всички признаци за присъствието си в нея. После, преди да напусне града, свършва няколко други неща. Закрива сметките си в местните банки, сетне прави посещение в друга, която има клонове в Карибския район. Тук открива разплащателен влог на името на Ричард Лайвли. Когато приключва с това и депозира в новата сметка незначителна сума от парите си в брой, той напуска учреждението и тръгва по „Мадисън Авеню“ към офисите на банка „Кредит Суис“, покрай които е минавал толкова много пъти, когато беше обикновен нийоркчанин.

Някакъв нисш чиновник прегръща с ентузиазъм идеята да открие банкова сметка на господин Лайвли. Най-обикновена влогова сметка, но с една интересна особеност: на определено число всяка

година банката трябва автоматично да прехвърля 90% от намиращи се в момента в нея средства по електронен път в другата, открита преди малко карибска сметка. От остатъка следва да отчислят разходите и таксите си. Датата за трансферите е обмислена. Отначало иска да бъде неговият рожден ден, но после се сеща за този на жена си. След това си помисля за датата, на която инсценира собствената си смърт. Мисли и за рождения ден на Ричард Лайвли. В крайна сметка пита момичето на гишето, симпатично същество, което го уверява в дискретността и почтеността на швейцарската банкова система, за нейната рождена дата. Както се и надява, тя няма нищо общо с някоя от значимите за него. Късно през март. Това му допада. Всъщност последният ден от зимата, предвестник на настъпващата пролет, но все още белязан от вероломни ветрове и измамливи надежди. Неустановен месец. Той благодари на момичето и казва, че избира нейната рождена дата за ден на трансферите.

Привършил всичко това, Рики се връща в наетата кола. Потегля по магистралата в северна посока, без да се обръща назад. Има много работа за вършене и твърде малко време.

Връща колата и прекарва остатъка от деня в ликвидиране на Фредерик Лазар. Всички членства, кредитни карти, телефонни номера — всички документирани връзки на тази персона със света са прекратени. Минава край спортния магазин, откъдето си е набавил пистолета, и с купените патрони прекарва един плодоносен час в подземното стрелбище. Отправя изстрел след изстрел по неясния мъжки силует, който лесно свързва в съзнанието си с фигурата на онзи, който без съмнение бърза вече насам. След това остава някое време в безцелен разговор със собствениците на магазина, на които съобщава новината, че смятал да се изнесе отгук за няколко месеца. Човекът свива рамене, но Рики знае, че ще запомни тази информация.

А след това Фредерик Лазар се изпарява. Поне по документи. Загърбва и няколкото познанства, които е успял да завърже. Когато всичко това е сторено, Рики си дава сметка, че от измислената личност са останали единствено смъртоносните умения, които е култивирал в самия себе си.

Ричард Лайвли създава повече мъчнотии, защото той малко повече прилича на истински човек. И трябва да продължи да живее. Но следите от неговото присъствие в Дъръм, Ню Хампшир, трябва да бъдат заличени с възможно по-малко шум. Следва да загърби всичко тук, но без това да става очевидно, с оглед малко вероятната възможност да настъпи час, в който някой ще започне да рови и ще свърже изчезването му със събитията от точно този уикенд.

Рики обмисля проблема и решава, че най-добрият начин да изчезне, е да създаде впечатление за обратното. Да накара другите да повярват, че е заминал временно. Сметката на Ричард Лайвли остава непокътната с малкото средства в нея. Не закрива нито кредитни, нито членски карти. Уведомява непосредствения си началник, че семейни причини налагат присъствието му на Западния бряг за няколко седмици. Новината не се харесва особено много на началника и той му казва, че надали ще успее да запази длъжността му толкова време, но все пак нека се обади при завръщането си, защото той щял да направи всичко възможно. Подобен разговор провежда и с хазайките, на които съобщава, че не може да предвиди точно продължителността на своето отсъствие. Плаща още една месечна вноска предварително. Жените са свикнали вече с неговите заминавания и пристигания, но Рики допуска възможността по-възрастната да е наясно, че повече няма да се видят. Това проличава в погледа, който му хвърля на раздяла, и вниманието, с което попива всяка негова дума. Рики ѝ се възхищава. Типична за Ню Хампшир черта: привидно приемаш чутото и запазваш подразбраната истина за себе си. И все пак, за да придаде известна достоверност на версията си, Рики оставя в квартирата повечето свои притежания. Дрехи, книги, малко радио — скромни материални белези на неговото присъствие в действителността. Със себе си взима два ката дрехи, бельо и пистолета. Онова, което оставя, говори, че е бил тук и съществува вероятност да се върне, но не подсказва с нищо кой е той и накъде може да се е запътил.

Когато поема по улицата, душата му е обзета от внезапно съжаление. Ако доживее до понеделник, вероятността за което е петдесет на петдесет, със сигурност няма да се върне. Успял е да се почувства уютно в този малък свят и фактът, че го напуска, му навява тъга. Но той полага усилие и преобразува това чувство в друго, в сила, която ще му помогне да преодолее онова, което го чака.

Качва се на автобуса за Бостън, който го кара по познатия маршрут. Не се бави много на тамошната автостанция. Хрумва му мисъл за истинския Ричард Лайвли и че би било интересно да се разходи до Чарлстаун и да види дали няма да попадне на скитника в някоя градинка или на някой паркинг, където навремето така упорито го бе следил. Но той не може да каже нищо на този човек, нищо друго, освен да му благодари за осигурената възможност да продължи своя път към съмнителното си бъдеще. Така или иначе, време няма. Часът за следобедния рейс на „Бонанза“ за полуострова е дошъл и той се забива на последната седалка в автобуса, обзет от силна възбуда. Вече са прочели стиховете, а Мерлин е успял да разпита служителя от редакцията.

В момента най-вероятно разговарят. Рики си представя разменяните реплики. Но не му е работа да ги слуша, защото крайният резултат от разговора предварително му е известен. Поглежда часовника на китката си.

Той ще тръгне всеки момент. Ще кара бързо, за да осигури развръзката на драмата, която се е развила не по написания от него сценарий.

Рики се усмихва. Заради колосалното си преимущество. Светът на Румпелщилцхен е свят на крайни решения. Светът на Рики е точно обратното. Един от основополагащите принципи на психоанализата е, че сеансът наистина има край, но терапията не свършва никога. Най-доброто, до което може да доведе тя, е нов поглед към самия себе си, което от своя страна променя вижданията и решенията, свързани с бъдещето. В най-добрия случай, при положение че постигнатото не бъде опорочено от мощта на миналото и новият избор по някакъв начин отговаря на вижданията на съответните личности.

Има усещането, че той самият е увлечен в този безкраен кръговрат.

Време е или за умиране, или за продължаване напред. Кое от двете настъпва, ще стане ясно през следващи часове.

Рики съзнава опасността на положението и вперва поглед през прозореца към околния пейзаж. Докато автобусът бръмчи нататък към полуострова, крайпътните дървета и храсти сякаш се смалвяват. Явно жизнените сокове на песъкливата почва в близост до океана не са така

хранителни и не е много лесно да пораснеш високо под напора на солените ветрове през зимата.

В околностите на Провинстаун Рики забелязва някакъв мотел край магистралата, който още не е включил светлинното табло с надпис „Места няма“ — вероятно заради неблагоприятната синоптична прогноза. Плаща в брой за уикенда на администратор, който прибира парите му с отегчена физиономия, приел го, казва си Рики, за поредния смотан бостънски бизнесмен на средна възраст, който най-сетне се е решил да му отпусне края и да прекара някой и друг ден в разврат и последващо чувство за вина. Рики не прави нищо, за да разсее подобни предположения, и дори пита къде са най-прочутите нощни заведения в града. Това са все места, посещавани от самотници, които търсят компания. Онзи му препоръчва няколко, с което разговорът приключва.

Рики открива магазин за къмпинг принадлежности и си купува спрей за комари, мощен фенер и вълнено пончо в маслинен цвят. Снабдява се и с широкопола шапка с крайно идиотски вид, но тя има едно преимущество: към ръба на периферията е прикрепена защитна противонасекомна мрежа, която се спуска и върху раменете. Прогнозата за времето му помага отново: влажно, бурно с гръмотевици, облачно, високи температури. Крайно неприятен уикенд. Рики уведомява продавача, че въпреки всичко ще поработи малко в градината си, което звучи смехотворно заради покупките му и което човекът несъмнено ще запомни.

Излиза навън и съзира на запад първите буреносни облаци. Долавя тътена от далечна гръмотевица и поглежда към сивото небе над себе си, което сякаш се отваря за настъпващата вечер. Предусеща вече дъжда и бърза да направи своите приготовления.

Денят се проточва дълъг заради непритъмняващата дневна светлина, решена сякаш да се опълчи срещу лошото време. Когато стига до отклонението към някогашната си къща, небето е добило нездрав кафеникав оттенък. Автобусът го остави на три километра от мястото, които той пробяга без усилие с раница на гръб. Тя съдържа направените покупки, както и оръжието. Рики си спомня как бе тичал по същия път преди близо година и как тогава не му стигаше дъх, а

дробовете му горяха от страх заради вече стореното и предстоящото. Сегашният му бяг е съвсем друг. Рики е изпълнен с усещане за сила и самота, както и с леко самодоволство, сякаш онова, към което се е устремил, не е толкова място на неговите спомени, колкото полигон за преобразуване. Всяка стъпка по този път е позната и все пак нереална, сякаш е в друго измерение. Той ускорява темпото, доволен, че днес е по-силен от тогава, и притеснен от възможността някой от съседите му да се изтъпани на пътя и да съзре покойния си комшия затичан към мястото на изгорялата собственост.

Рики има късмет: пътят остава пуст в този обеден час. Той влиза в отбивката, намалил скоростта, и потъва в сянката на дървета и храсти, които избухват бързо през горещите месеци по тези места. Не знае какво точно трябва да очаква. Хрумва му, че може онзи, в чиито ръце е сега собствеността, да е разчистил терена и дори да е започнал ново строителство. В предсмъртното си писмо бе разпоредил земята му да бъде включена в защитените територии, но сигурно някой от роднините, усетил за какво става дума, надушил цената на този първокласен, подходящ за застрояване имот, е обжалвал в съда. Тази мисъл го кара да се усмихне поради абсурда и иронията на ситуацията: далечни роднини се боричкат за наследството, оставено от него след смъртта му, предизвикана от необходимостта да бъде запазен животът на някого от тях. Заплашен от онзи, който бърза сега насам.

Когато се измъква изпод дърветата, Рики съзира гледката, на която се е надявал: овъглените останки от своя дом. Въпреки буйния растеж наоколо, черното петно около зловецкия скелет на старата селска къща е останало непокътнато.

Потегля към мястото, където по-рано беше входната врата, тъпче плевелите, с които е обрасла някогашната му градина. Влиза сред руините на някогашния дом. След близо година още усеща миризмата на бензин и изгоряло дърво, но веднага си дава сметка, че просто въображението му си прави малки шеги. В далечината отеква гръмотевица, но той не обръща внимание и предпазливо се движи между черните стени, напрегнал памет и въображение, за да ги възстанови и напълни пространството с мебели и килими, вещи и произведения на изкуството. А когато обстановката е успешно възстановена, той позволява на мисълта си да се върне към някои щастливи моменти, които бе имал в къщата с жена си, много преди да

я нападне и покоси смъртоносната болест. Това скитане из развалините му носи наслада и мъка. То е едновременно завръщане и раздяла, нещо, което го насочва към съвсем различен свят и му дава възможност най-подир да се сбoguва с доктор Фредерик Старкс и да се подготви за среща с онзи, който приближава в мрака.

Мястото, което се надява да намери, е точно тук, до самотния комин на камината, красяла някога дневната стая. Част от тавана и няколко подпорни греди са се килнали към пода, така че са образували нещо като скривалище, подобие на пещера. Рики намята пончото, нахлупва шапката и вади от раницата пистолета и електрическият фенер. След това пропълзва в мрака на развалините, скрива се там и чака бурята и пристигането на убиеца.

Има нещо смешно във всичко това: как подходи той? Постъпи като истински психоаналитик. Предизвика спонтанни, силни като електрически ток емоции у човека, когото иска да срещне. Даже и психопатът е уязвим, казва си Рики. И ето сега, също както е било толкова много пъти в дългогодишната му практика, той очаква пристигането на своя последен пациент с неговия гняв, омраза и озлобление, насочени към терапевта Рики.

Пробва спусъка на оръжието и освобождава предпазителя. Този сеанс няма да протече тихо и кротко.

Обляга се назад и се вслушва във всеки звук, изучава всяка сянка наоколо. Видимостта ще създаде проблеми тази вечер. Луната ще бъде скрита от облаци. Светлините от съседни къщи и от Провинстаун ще потънат в струите на дъжда. Рики разчита както на сигурни, така и на несигурни условия: мястото, което е избрал за чакане, е най-добре познатото в целия му живот. Това е преимущество. Но по-важно е, че разчита на несигурност у Румпелшилцхен. Той не може да знае къде точно се намира Рики. Привикнал е да познава и владее обстановката, в която се намира и действа, а тази тук за него е чужда и той не може напълно да владее положението. Непознат за убиеца свят. Добро място за изчакване на пристигането му.

Рики е убеден, че той ще се появи скоро, за да го намери. Докато кара от Ню Йорк насам, няма начин да не проумее, че са само две местата, където следва да търси потенциалната си жертва: плажът, на който инсценира самоубийството, и домът, който изгори. Той ще дойде на тези две места, защото независимо от прочетеното в „Селски глас“

знае, че единственото, с което е свързано това пътуване, е смъртта. Всичко друго е илюзия, а истинската игра е между едните спомени и другите.

ТРИДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Дъждът се излива като из ведро в началото на нощта, трещят и бляскат гръмотевици и мълнии над морската шир, докато Рики чака в своето убежище. Постепенно пороят преминава в равномерен напоителен дъжд. След края на бурята температурата пада със седем-осем градуса, което прави мрака непривично хладен за сезона. Бурни пориви на вятъра развяват краищата на неговото пончо, руините и отломките наоколо проскърцват, сякаш те също се настройват да си уреждат някакви сметки тази нощ. Рики се крие като ловец на варда, чака появата на своята плячка. Спомня си хилядите часове, прекарани неподвижно и почти безмълвно до кушетката с пациентите, и си мисли, че колкото и странно да изглежда, именно те са го подготвили за търпеливото бдение, което провежда сега.

Помръдва само от време на време, колкото да раздвижи мускулите си, да ги размърда, за да не се схванат и да му послужат, когато му потрябват. През повечето време остава излегнат с опрян о стената гръб, обгърнат от пончото, с безформена поради шапката с мрежа глава — по-скоро нелепо туловище, отколкото човешка фигура. От скривалището си той има възможност да наблюдава празното пространство пред някогашната къща, особено когато ярко го освети поредна мълния. Вижда също светлините на фарове от преминаващи по пътя отвъд дърветата коли, долавя шума от двигателите им в плътната пелена на мрака.

Страх го е само от едно: да не би Румпелшилцхен да се окаже потърпелив от него самия.

Рики се съмнява в подобна възможност, но и не може да бъде напълно сигурен. Все пак той още от дете е трупал омраза и жажда за мъст. Това продължава дълги години, през които търпеливо изчаква, без да задейства отдавна замислената схема. Защо да не е възможно тази вечер просто да се крие търпеливо в мрака на дърветата и да чака, също както Рики, противникът да се издаде с някое неволно движение, за да го нападне? Този е рискът, поет от Рики сега. Но неговият залог е много добре обмислен. Направил е всичко възможно, за да събуди у

господин Р. страх, гняв и желание за нанасяне на ответен удар. Професионалният убиец е човек на действието. Психоаналитикът не е. Рики вярва, че е съумял да създаде у себе си сили и способности, които съответстват на силите и способностите на противника. Неговата подготовка отговаря на подготовката на врага. Онзи трябва да направи първата стъпка. Рики е убеден. Цялата наука за човешкото поведение говори в подкрепа на тази вероятност. В играта на спомени и смърт, въвлякла двамата мъже, позицията на Рики е по-изгодната. Той се сражава на собствена територия.

Това е най-доброто, което е могъл да постигне.

Към десет вечерта околният свят се е превърнал във влажен, тежък мрак. Сетивата му се изострят, вниманието — също. Мозъкът му възприема и оценява всеки звук, всяко движение в нощта. Вече над час не е чувал шум от двигател, нито е забелязвал светлини от фарове, а дъждът сякаш е натикал всички полски обитатели по бърлогите им, така че никакво диво животно не се чува да търси храна наоколо. За миг му се струва, че сърцето и решимостта ще му изневерят, че ще се поддаде на съмненията дали не клечи тука като някакъв глупак в очакване на някого, комуто и през ум не минава да се появи. Той пропъжда това предателско усещане, като си казва, че Румпелцилцхен е несъмнено някъде наблизо и ще дойде още по-близо, стига той да упорства и да чака търпеливо. Съжالياва, че не се е сетил да си донесе бутилка вода за пиене или термос кафе, но вече е късно. Не е лесно да планираш убийство и същевременно да помниш баналностите на всекидневието.

Час по час раздвижва пръсти и потупва с показалец външната страна на спусковата скоба. В един момент го стряска спуснал се над главата му прилеп, после двойка елени пробягват за секунда през откритото пространство. Вижда ги само като очертания, докато задниците им изчезват с познатите балетни подскоци.

Рики продължава да чака. Убиецът най-вероятно е привикнал към нощта и се чувства уютно в нейните пазви. Денят отнема много от преимуществата на убиеца. Дава му по-добра видимост, но и него излага на показ. Рики си казва: познавам те, господин Р. Ти ще поискаш да свършим тази работа на тъмно. Много скоро ще се появиш.

Около половин час след като последната кола блясва с фаровете си отвъд дърветата, Рики забелязва следващата да се приближава по главния път. Тя се движи по-бавно и даже сякаш колебливо. Създава впечатление за някаква нерешителност в поведението на водача.

Светлината спира при отклонението към неговия имот, след това рязко изчезва в следващия завой.

Рики се дръпва назад, свива се още повече в дупката, която е избрал за свое скривалище.

Някой е намерил онова, което търси, но не желае да покаже, че това е станало.

Продължава да чака. Минават още двайсет минути в пълен мрак, а Рики се е притаил като дебнеща змия. Светещият циферблат на ръчния му часовник помага да вмести във времето онова, което се случва в невидимия свят наоколо. Пет минути ще му стигнат, за да остави колата на място, където няма да се вижда. Още десет, докато се върне до отбивката за имота на Рики. Още пет, за да се промъкне тихо под балдахина от клони и храсти. Сега трябва да е го е изминал. Изучава развалините на къщата от безопасно разстояние. Рики се дръпва още по-навътре в леговището си, подвива под себе си краищата на пончото.

Усеща как го обзема нетърпение. Адреналинът блъска неудържимо в ушите му, а пулсът му забързва като на бегач, но той се успокоява, като произнася наум запомнени навремето цитати от книги. Дикенс: „Това беше най-хубавото време, това беше най-лошото време...“; Камю: „Мама умряла днес. Или може би вчера...“. Тези изречения го карат да се усмихне, въпреки обзелото го напрежение. Много подходящи цитати, казва си той. Очите му бягат насам-натам, взират се в тъмнината. Все едно ги е отворил внезапно под вода. Движат се някакви сенки, те обаче нищо не му говорят. Но той чака, защото ясно съзнава простата истина: единственият му шанс е да забележи, преди да бъде видян.

Дъждът най-сетне спира, оставил света хлъзгав и блестящ. Студеният полъх на бурята отминава и Рики усеща плътната и влажна вълна топлина. Той диша бавно с опасението, че лекото астматично свистене при всяко вдишване се чува на километри околоръст. Вдига лице към небето и забелязва очертанията на облак, сива сянка на черен фон, която се носи горе, сякаш тласкана от веслата на невидими

гребци. Немошен лунен лъч преминава през оставената за миг от облака пролука, спуска се като светло острие към земната повърхност. Рики поглежда напред и забелязва някаква сянка да се отделя от линията на дърветата.

Той съсредоточава поглед върху тази фигура, сама и ясно очертана за миг в несигурната светлина на лунния лъч, нещо като поплътна сянка, изпъкнала на фона на околния мрак. В този кратък миг той забелязва, че човекът вдига към очите си нещо, а сетне бавно се завърта като наблюдател от корабна мачта, потърсил с поглед айсберга в далечината.

Рики се притиска назад в руините. Той прехапва устна, осъзнал моментално видяното: непознатият има прибор за нощно виждане.

Застива на място с ясното съзнание, че идиотското одеяние — пончото и шапката с мрежа — е единствената му защита в момента. Сред безформените останки от постройката той ще изглежда просто като една от тях. Като някакъв хамелеон, променящ окраската си съобразно цвета на околната растителност, остава неподвижен и прилепен към овъглените руини.

Сянката се придвижва едва забележимо.

Рики затаява дъх. Няма представа дали е забелязан.

Необходимо е да мобилизира цялата си воля, за да преодолее порива да помръдне. Паниката се опитва да завладее съзнанието му, да го накара да побегне накъдето му видят очите. Но с разума си той съзнава, че да остане неподвижен на мястото си е единственият му шанс да оцелее. След всичко случило се, той трябва да принуди този господин да се приближи на една ръка разстояние. Човекът продължава да се придвижва в ползрението на мълчаливия наблюдател. Напредва предпазливо, бавно, но без страх, леко приведен като опитен в лова хищник.

Рики изпуска въздух с тихо съскане. Не го е забелязал.

Онзи стига до някогашната градина и Рики усеща колебание у него. Той носи някакво покривало на главата и лицето си, което се слива с тъмния цвят на дрехите. По-скоро прилича на нощна сянка, отколкото на човек. Отново вдига нещото към лицето си и отново нощните обективи оглеждат остатъците от място, в което Рики бе прекарал толкова щастливи дни и нощи. Но и този път пончото свършва работа и го превръща в част от развалините, а непознатият е

разколебан и дори може би объркан. Рики вижда ръката с очилата за нощно виждане да се отпуска надолу, сякаш човекът се готви да напусне мястото.

Но той тръгва решително към някогашния вход на къщата. Влиза вътре, спъва се леко и Рики дочува приглушена псувня.

Той знае, че трябва да съм тук, казва си Рики. Но вече има някакви съмнения.

Рики стиска зъби. Усеща студено, смъртоносно острие в себе си. Мисли си: сега си несигурен. Не е каквото очакваше да бъде. И те гризе съмнение. Съмнение, раздразнение и цялата ярост, че си ме изпуснал тогава, когато е било толкова лесно да ме унищожиш. Това е опасна комбинация, понеже те принуждава да вършиш неща, каквито при други обстоятелства не би извършил. С всяка следваща стъпка ставаш все по-непредпазлив, а всяко поредно движение издава обзелата те несигурност, защото сега играеш на мой терен. Защото доктор Старкс те познава вече, знае всичко, което се случва в главата ти, тъй като всяка твоя несигурност, всяко съмнение и гняв са предмет на неговата специалност, а не на твоята. Ти си само убиец, който не вижда своята мишена, а не я вижда, защото аз така пожелах.

Рики не отлепя поглед от фигурата. Ела по-насам, казва той наум.

Мъжът пристъпва напред и се спъва в парче от покривната конструкция, мъчи се да върви сред руините на помещението, което не познава.

Спира и рита боклуците пред себе си.

— Доктор Старкс — прошепва той като актьор от сцена, — знам, че сте тук.

Гласът прорязва нощта като тъп бръснач.

— Хайде, докторе, настъпи часът.

Рики не помръдва. Не отговаря. Усеща всичките си напрегнати до краен предел мускули. Но Рики не е прекарал толкова години до кушетката, запазвайки мълчание и при най-провокационни заявления и предизвикателства, та да падне толкова лесно в тази елементарна клопка.

— Къде сте, докторе? — продължава мъжът, като се извърта на всички страни. — Не бяхте на плажа, значи трябва да сте тук, защото сте човек, който си държи на думата. А казахте, че ще бъдете тук.

Мъжът пристъпва напред, движи се от една сянка към друга. Спъва се пак и удря коляно в остатък от някогашното стълбище. Отново псува и се изправя в цял ръст. В движението на раменете му Рики отгатва смесица от объркване, раздразнение и колебание.

Онзи се обръща за пореден път на всички страни, а сетне въздъхва.

Когато проговаря, прави го високо и с отвращение в гласа:

— Къде сте тогава, щом ви няма тук?

Свива за последен път рамене и обръща гръб към Рики. В същия миг докторът изважда пистолета изпод пончото и както са го учили в мазето на оня магазин, хванал здраво дръжката с две ръце, насочва дулото към гърба пред себе си. Гърбът на Румпелшилцхен.

— Зад вас съм — обажда се той.

И времето сякаш отказва да има нещо общо със света около Рики. Секундите, които иначе би трябвало да се подредят в стройни минути, сега се пръскат като подгонени от силен вятър цветни листенца. Той е застинал в положение за стрелба, прицелил оръжието точно в гърба на убиеца. Дишането му е накъсано, ток пробягва по жилите му и той полага огромни усилия, за да се владее. Мъжът пред него не помръдва.

— Имам оръжие — осведомява го Рики с дрезгав и напрегнат глас. — Насочено е право в гърба ви. Трийсет и осми калибър полуавтоматичен пистолет, зареден с патрони с кух връх. При най-леко движение ще стрелям. Преди да се завъртите и насочите своя пистолет към мене, ще съм ви прострелял с два-три куршума. Поне един от тях смъртоносен. Но вие знаете това, тъй като сте добре запознат както с оръжията, така и с боеприпасите, и сто на сто сте наясно, нали?

— Още щом чух гласа ви, докторе — отвръща Румпелшилцхен. Тонът му е спокоен. Дори да е останал изненадан, по нищо не личи. Той се изсмива високо, преди да добави бързо: — Като си помисля само как танцувах току пред носа ви. Е, неизбежно беше. Играхте добре, много по-добре, отколкото съм очаквал, и разкрихте възможности, за които не съм подозирал. Но нашата малка игра е пред завършване, нали? — Изчаква малко, после добавя: — Мисля си, доктор Старкс, че ще проявите разум и предвидливост и ще ме

застреляте веднага. Право в гърба. В момента имате преимущество. С всяка секунда то се топи. Като професионалист, който знае подобни ситуации в миналото, препоръчвам ви най-горещо да се възползвате от възможността, която сам създадохте. Застреляйте ме веднага, докторе. Докато все още можете.

Рики не отговаря.

Онзи се изсмива отново.

— Хайде, докторе. Съберете целия си гняв. Насочете го. Мобилизирайте всички негативни емоции, насочете ги правилно и ще можете да натиснете спусъка без почти никакво чувство за вина. Направете го, докторе, защото всяка секунда живот, която ми оставяте, може да приближи вас самия със същата секунда до смъртта.

Рики се е прицелил, но не стреля.

— Дръжте ръцете си така, че да ги виждам — нарежда той.

Румпелщилцхен отново пръхти развеселен.

— Какво? Това да не сте го гледали по телевизията? Или на кино? В истинския живот не става така.

— Хвърлете оръжието на пода — настоява Рики.

Мъжът бавно клати глава.

— Изключено. Това също е клише. Ако го направя, губя и най-малката възможност за успех, с каквато може би разполагам. Анализирайте ситуацията, докторе: според моето експертно мнение вие вече проиграхте възможностите си. Знам какво си мислите. Известно ми е, че ако бяхте в състояние да стреляте, досега щяхте да сте го сторили. Но да се убие човек, дори когато ти е дал повече от достатъчно основания, е по-трудно, отколкото дори вие допускахте. Във вашия свят, докторе, смъртта е умозрително понятие. Всички тези стремежи към убийство, за които сте слушали десетилетия наред и които сте помагали да бъдат преодоленни. За вас те съществуват единствено като фантазии. Но тук и сега имаме само реалност. И в настоящия момент от вас се изисква усилието да убиете. Обзалагам се, че не можете. аз от своя си страна не бих имал никакви затруднения да го сторя. Не бих се замислил нито за миг относно моралната оценка на подобно нещо: да се застреля човек в гръб. Нито пък в лице. След като обектът е мъртъв, кой дава пукната пара за случилото се? Така че нямам намерение да хвърля оръжието си нито сега, нито когато и да било. То ще си остане в дясната ми ръка, готово за стрелба. Дали сега

да се обърна към вас и да си опитам късмета? Или да изчакам още малко?

Рики мълчи, а в главата му се гонят объркани мисли.

— Едно трябва да ви е известно, докторе: ако искате да постигнете успех като убиец, в никакъв случай не трябва да жалите собствения си нещастен живот.

Рики слуша думите, които отекват в мрака. В сърцето му нахлува някакво могъщо неспокойно чувство.

— Аз ви познавам — казва той. — Познавам този глас.

— Разбира се, че го познавате — отвръща Румпелцилцхен с леко подигравателен тон. — Чували сте го доста често.

Рики изведнъж започва да се чувства като стъпил върху гладък лед. В собствения му глас се появява неувереност.

— Обърнете се — заповядва той.

Румпелцилцхен се поколебава и поклаща глава.

— Не го искайте. Защото иначе губите автоматично предимствата, които сте постигнали. Ще мога да видя точното ви положение, а тогава, докторе, вярвайте ми, няма да мине и миг, а вие ще сте мъртъв.

— Аз ви познавам — прошепва отново Рики.

— Толкова ли е трудно? Гласът е същият. Стойката. Всички интонации, нюанси и маниери. Би следвало да ги разпознаете — казва Румпелцилцхен. — В края на краищата бяхме горе-долу в същата физическа близост пет пъти седмично в продължение на цяла година. Аз и тогава не бих се обърнал. Самият психоаналитичен процес не е ли нещо подобно? Докторът с неговите познания, власт, дори оръжия, бих казал, седнал точно зад гърба на клетия пациент, който не може да види какво става, а може единствено да се рови в жалките си, нищожни спомени. Толкова ли са се променили нещата за нас, докторе?

Устата на Рики е пресъхнала, но успява да изрече името.

— Цимерман?

Румпелцилцхен се смее отново.

— Цимерман е прекалено много умрял.

— Но вие сте...

— Аз съм човекът, когото познавахте под името Роджър Цимерман. Оня с майката инвалид и отчуждения донемайкъде брат,

неудачника в работата, чиято ярост не намалява въпреки безкрайните празни приказки, дето ги дрънка в кабинета ви. Този е Цимерман, когото познавате и който умря.

На Рики му се завива свят.

— Ами метрото...

— Там загина истинският Цимерман, който действително бе склонен към самоубийство. Подбутнат към кончината си. Съвсем навременна смърт.

— Но аз не...

Румпелцилцхен свива рамене.

— Докторе, идва някакъв в кабинета ви и заявява, че е Роджър Цимерман, който страда от това и онова, следователно е подходящ обект за психоанализа. При това разполага със средства, за да си плати терапията. Проверили ли сте поне веднъж самоличността на някой пациент?

Рики мълчи.

— Не ми се вярва. Защото, ако бяхте си дали труда да го сторите, щяхте да се убедите, че истинският Цимерман е повече или по-малко такъв, какъвто ви го представих. Единствената неточност е, че не той идваше за сеанс на вашата кушетка. Аз идвах. А когато неговият час настъпи, той просто ми осигури онова, от което имах нужда. Взех назаем както живота му, така и неговата смърт. Защото, докторе, трябваше да ви опозная. Да ви видя и изуча. И това трябваше да стане по най-добрия възможен начин. Отне доста време, но разбрах всичко, което ме интересуваше. Бавно наистина, но както вие вече сам знаете, аз мога да бъда изключително търпелив.

— Кой сте вие? — пита Рики.

— Никога няма да узнаете — отвърща мъжът. — От друга страна, вече знаете. Познавате миналото ми. Знаете житейската ми история. Познавате моите брат и сестра. Знаете много за мене, докторе. Но няма да разберете кой съм наистина.

— Защо ми сторихте всичко това?

Румпелцилцхен поклаща глава, сякаш поразен от безочieto на този въпрос.

— Отговорът ви е известен. Толкова е нелогично да се смята, че дете, видяло колосалното зло, на което е бил подложен обичан от него човек, гледало ден след ден как този човек е пребиван и тласкан към

отчаяние, докато накрая посяга на живота си, за да намери спасение, това дете, стигнало до положението да може да отмъсти на всички виновни и отказали да помогнат — вие включително, докторе — ще пропусне този шанс.

— Отмъщението не решава нищо — отбелязва Рики.

— Казва го човек, който никога не му се е насладил — подиграва се Румпелцилцхен. — Вие грешите, разбира се, докторе. Както често се е случвало. Отмъщението служи за пречистване на душата и сърцето. То съществува още от времето на първобитния човек, който се смъкнал от дървото и е праснал с камък по тиквата ближния си, задето го е докачил на чест. Вие знаете всичко за случилото се с майка ми и нейните три деца, тогава какво ви кара да допуснете, че всички онези мерзавци и равнодушни свидетели, които са ни отказали помощ, не заслужават възмездие? Деца още неизвършили никакво зло, но изведнъж захвърлени и оставени да умрат от толкова много възрастни, които би следвало да знаят какво вършат, стига да имаха поне мъничко съчувствие или разбиране, или поне капка човешка доброта в сърцата си. Не ни ли се полага на нас, преминалите през ада, някаква отплата? Или това е прекалено провокационен въпрос?

Той млъква в очакване Рики да наруши тишината и да отговори, а когато това не става, продължава студено:

— Разбирате ли, докторе, истинският въпрос, пред който сме изправени днес тук, не е защо е трябвало да ви тласкам към самоубийство, а защо да не го сторя.

Рики отново няма какво да каже.

— Изненадва ли ви фактът, че съм станал убиец?

Не го изненадва, но Рики мълчи.

За миг настъпва тишина, после също както в свещената тишина на кабинета с кушетката тя е нарушена от следващ въпрос:

— Нека попитам следното: защо смятате, че не заслужавате да умрете?

Рики усеща усмивката, изписана на лицето на другия в този момент. Бездушна, ледена усмивка.

— Всеки на тази земя е заслужил по един или друг начин смъртта си, докторе. Невинни няма. Нито вие, нито аз. Никой. — В този момент Румпелцилцхен сякаш се полюшва леко и Рики буквално усеща как ръката на врага му стисва оръжието. — Струва ми се, доктор

Старкс — обажда се убиецът с твърда решителност, която подсказва какво става в съзнанието му, — че този последен сеанс е крайно интересен, но макар да остават със сигурност още неща за казване, времето му изтече. Някой трябва да умре. И ми се струва, че това ще сте вие.

Рики поглежда пистолета, поема си дълбоко дъх. Той е заклещен в убежището си, не може да мръдне нито вляво, нито вдясно, а пътят назад е също отрязан. Целият му живот до момента и от сега нататък е заложен на карта заради едничка грешка, допуснатата на младини, когато наистина е трябвало да премисли два пъти, преди да направи каквото и да било, но не го е сторил. В този свят на възможности за него няма останал никакъв избор. Той сляга пръст на спусъка, овладява движенията и волята си.

— Забравяте едно нещо — казва бавно. Студено. — Доктор Старкс вече умря.

И стреля.

Мъжът явно реагира и на най-незначителната промяна в гласа на Рики. Разпознава безпогрешно още първия остър звук от първата произнесена дума и тренингът ръководи по-нататъшните му действия, които са предприети мигновено и решително, без следа от колебание. Когато Рики натиска спусъка, Румпелцилцхен пада рязко с въртеливо движение, така че първият куршум вместо в гърба се забива в рамото му, а вторият се врязва в мускулите на дясната ръка със звук на разкъсана плът и натрошена кост.

Рики стреля и трети път, но този изстрел е произведен без мисъл и посока — куршумът с вой на малка сирена отлита в пространството.

Румпелцилцхен извърта тяло, ахва от болка, внезапен приток на адреналин потиска болката от двете рани и той се опитва да вдигне оръжието с осакатената ръка. Сграбчва го с другата и понечва да се изправи, залита назад, не може да запази равновесие. Рики замръзва, взрян в надигащата се като глава на кобра цев на пистолета. Зловещото ѝ око подскача, търси го, а убиецът се олюлява, сякаш е стъпил върху хлъзгава скала.

Гърмежът прозвучава като насън, сякаш заплашва друго някъде много далеч отгук и въобще цялата работа няма нищо общо с

него. Но изсвистелият точно над главата му куршум е съвсем реален и този звук възвръща на Рики способността да действа. Друг куршум облъхва с горещото си дихание тялото му, пробива пончото. Рики поема въздух и усетил барута и дима, отново се прицелва в лицето на Румпелцилцхен, който в същия момент се сгърчва на земята пред него.

Убиецът се мъчи да се изправи, дърпа се назад в очакване на последния, убийствения изстрел. Собственото му оръжие виси безпомощно след второто усилие, захванато на върховете на пръстите, които вече не се подчиняват на разкъсаните и кървящи мускули. Той вдига здравата си ръка към лицето, сякаш с надежда да отбие с длан куршума.

Адреналин, гняв, омраза, страх, споменът за всичко, което го е сполетяло, Рики усеща вкупом всичко това, и то изкрещява в него своите команди; ето сега, точно в този миг той ще спечели битката.

И тогава спира с ясното съзнание, че това няма да стане.

Румпелцилцхен е пребледнял. Лицето му сякаш е осветено от луна. Черна като мастило кръв се стича през гърдите и от ръката му. Прави още един жалък опит да вдигне пистолета с немощни ръце, но безуспешно. Той е зашеметен, движенията му са затруднени, съзнанието му е замъглено. Тишината след последния изстрел се усеща физически, тя обгръща всяко тяхно движение.

Рики гледа човека, който е бил и не е бил негов пациент, и разбира, че Румпелцилцхен ще умре от загуба на кръв, и то доста скоро. Или пък ще припадне всеки миг. Само по филмите, казва си Рики, е възможно да гръмнеш някого отблизо и после той енергично да скочи. На Румпелцилцхен му остават мигове живот.

Нещо в него, което досега не е изпитвал, му подсказва да се наслади безучастно на картината.

Но не. Изправя се с усилие и се хвърля напред. Запраца пистолета на убиеца встрани със силен ритник, а собствения прибира в раницата. Румпелцилцхен мърмори нещо под нос с усилие да не изпадне в несвяст, което в случая ще е смърт. Рики се навежда, обхваща противника си през гърдите. Преборва се с тежестта на убиеца и го премията през рамото си като пожарникарите по филмите. Бавно се изправя, запазва равновесие, почти го напушва смях при

мисълта за абсурда на тази ситуация, той се олюлява напред през руините, понесъл навън човека, който бе желал неговата смърт.

Пот люти в очите му и той преодолява всяка стъпка с усилие. Товарът му се струва по-тежък от всичко, което някога му се е случвало да вдига. Усеща живот и съзнание в отпуснатото тяло на убиеца, но дишането му започва да става хрипливо и накъсано от приближаващата смърт. Самият Рики поема влажния въздух на щедри порции, за да направи всяка следваща все по-трудна стъпка. Казва си, че това е единственият начин да бъде свободен.

Стигнал до пътя, спира. Нощта обгръща двамата мъже. Той полага тялото на земята и го опипва с ръце. За свое облекчение намира онова, което търси: джиесем.

Румпелцилцхен диша тежко, на пресекулки. Рики предполага, че първият му куршум се е пръснал при досег с кост и белите дробове са разкъсани. Спира кръвотечението, доколкото е възможно, след което набира номера за спешни случаи.

— Девет-едно-едно, Спешна помощ Кейп Код — чува отривист глас.

— Слушайте много внимателно — започва Рики преднамерено бавно, като подчертава всяка дума с нарочна пауза. — Ще го кажа само един път, така че запомнете добре. Имаше престрелка. Пострадалият се намира на Олд Бийч Роуд, до отбивката към дома на доктор Старкс, дето изгоря миналата година. Лежи досами пътя. Раненият е поразен отзад в дясното рамо и в ръката. Той е в шоково състояние. Ако не пристигнете до няколко минути, ще умре. Разбрахте ли какво ви казах?

— Какво?

— Разбрахте ли!

— Да. Изпращам екип. На Олд Бийч Роуд. Кой се обажда?

— Познавате ли района, за който говоря?

— Да. Трябва да запиша: кой се обажда?

— Никой отникъде — отвърща Рики след миг колебание.

Изключва апарата. Изважда пистолета си и изсипва останалите в пълнителя патрони. Запраца ги колкото може по-надалеч сред дърветата. След това пуска оръжието до ранения. Изважда фенерчето и го оставя запалено върху гърдите му. Вдига поглед. Долавя слаб звук от далечна сирена. Пожарната е само на няколко километра по магистрала № 6. Скоро ще открият мястото. Още петнайсет-двайсет

минути е пътят до болницата. Няма представа дали фелдшерите ще овладеят кръвоизлива и дали персоналът от спешното е обучен да се справя с толкова тежки огнестрелни рани. Нито дали болницата има достатъчно квалифицирани хирурзи. Поглежда за последен път човека, не знае ще остане ли жив. Може би. А може би не. За първи път през живота си Рики се радва на такава несигурност.

Воят на сирената бързо приближава и Рики побягва в обратната посока. Първо бавно, после постепенно ускорява и изчезва със спринт в мрака.

Стопява се като призрак в нищото.

ТРИДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

В околностите на Порт о Пренс

Зазорило се е преди час, а Рики наблюдава движенията на малък гущер, който се щура насам-натам по стената в противоречие с всички закони на гравитацията. Гледа как зеленото животинче се стрелка в различни посоки, спира за миг и издува оранжевата си гушка, върти глава наляво и надясно, дебне за евентуална опасност. Рики се възхищава от чудесното всекидневие на гущера и му завижда. Всичко е просто и ясно: намери си нещо за ядене и гледай тебе да не излапат. Над главата му проскърцва на всяко превъртане старата перка с четири крила, която раздвижва сгорещения вмирисан въздух в стаята. Когато Рики спуска нозе от матрака, пружини присъединяват скърцането си към скрибуцането на вентилатора. Той се протяга с прозявка, прокарва длан по оредяващата си коса, посяга за износените къси панталони в цвят каки и опипва наоколо за очилата си. Налива малко вода от каната в леген, оставен върху паянтова дървена масичка. Плисва си лицето и няколко водни струйки се стичат по гърдите му. Сетне взема захабената кърпа и я сапунисва със смрадливия калъп сапун, който държи на масичката. Изтрива тялото си, доколкото това е възможно.

Стаята на Рики е почти правилен квадрат и почти празна. Гипсовите ѝ стени са били бели някога, но с времето са добили цвета на уличния прахоляк отвън. Вещите му не са много: радио, което пръска бодрите звуци на утринна ведрина по армейския канал, и малко дрехи. Лъскав календар с гологърда хубавица показва днешната дата оградена в кръгче. Той виси на пирон недалеч от ръчно изработено дървено разпятие, принадлежало навярно на предишния обитател, което той не свали от стената с идеята, че отказът от религиозен символ в страна, чиито обитатели са обвързани с религията по хиляди традиционни и недотам обичайни начини, би било лош късмет за него, а засега Рики има късмет. До една от стените е съоръжил две лавици. Те са натъпкани с овехтели медицински трудове, но сред тях се мъдрят и няколко чисто нови. Заглавията варират от чисто практически („Диагностика и лечение на тропическите болести“) до клонящи към

езотеричното („Случаи на психически заболявания при развиващите се народи“). Има също подвързана в изкуствена кожа тетрадка и няколко химикалки, с които записва в нея свои мисли и планове за терапия. Тетрадката и моливите държи на малко бюро редом с лаптоп и принтер. Върху принтера е оставил написан на ръка списък на аптеките за продажба на едро в южна Флорида. Притежава и черна пътническа платнена чанта, в която има достатъчни за кратко пътуване дрехи. Рики оглежда обстановката с мисълта, че не е кой знае какво, но засега задоволява напълно самочувствието му, и макар да може да си позволи по-люксово жилище, той не е убеден, че го иска, дори и след като се справи с набелязаните за тази седмица задачи.

Отива до прозореца и гледа навън към улицата. Намира се само на половин пресечка от клиниката и вече вижда събралите се отпред хора. От другата страна има малък магазин и собствениците му, неправдоподобно дебели съпрузи на средна възраст, подреждат отвън щайги с плодове и зеленчуци. Същевременно правят кафе и Рики усеща неговия аромат почти в мига, когато жената го забелязва на прозореца. Тя му се усмихва жизнерадостно и го кани с жест да се присъедини към тях за чашка от заврялото на открит огън джезве. Той вдига два пръста, за да покаже, че идва след минута-две, а дебелианата продължава работата си. Улицата започва да се пълни с народ и Рики си казва, че го чака тежък ден в клиниката. Жегата е необичайна за този ранен мартенски ден и наситена с далечни миризми на тропически храсти, плодове и хора, настъпва неумолимо с яркото утринно слънце.

Поглежда към планинските склонове с пищна зеленина и кафеникави голи петна. Те се издигат високо над града и Рики си казва, че Хаити е наистина една от най-интригуващите точки на планетата. По-бедна страна не е виждал през живота си, но и по свой начин изпълнена с необикновено достойнство. Знае, че когато след малко поеме по улицата към клиниката, ще бъде единственият бял на километри околоръст. Това би могло да го смути някога, в миналото, но не и сега. Наслаждава се на своята различност със съзнанието, че всяка негова стъпка е обвеяна с ореол на загадъчност.

Особено се радва, че въпреки тази загадъчност хората по улицата не показват изненада от неговото присъствие. Не задават излишни

въпроси. Или поне не в негово присъствие, което е и комплимент, и компромис, а той се нуждае и от двете в този нов живот.

Спуска се на улицата при двамата търговци, за да сподели с тях силното кафе, съвсем леко подсладено с нерафинирана захар. Изяжда филийка току-що изваден от пещта хляб и използва случая да прегледа възпаления цирей на гърба на мъжа, който е срязал и дренирал преди три дни. Раната май зараства без усложнения и той напомня на смесица от френски и английски, че превръзката трябва да се смени следобед.

Шишкото се усмихва и кима, обсъжда с него капризното спортно щастие на местния футболен клуб и умолява Рики да почете с присъствието си срещата, насрочена за идната седмица. Отборът се нарича „Неудържими орли“ и се хвърля в битка с характерната за квартала страст, но резултатите му са променливи и недотам неудържими. Собственикът отказва предложението на Рики да плати за закуската, колкото и скромна да е тя. Това е установена вече церемония. Рики редовно бърка в джоба си, а дебелият клати отрицателно глава. И Рики както обикновено благодари, обещава да отиде на мача, докаран в червено-зелените клубни цветове, и се насочва към клиниката с вкуса на кафе в устата.

Хората се тълпят пред входа и скриват ръкописния надпис: „Превъзходна медицинска клиника на доктор Дюмонде. Приемни часове 7 до 7 и по уговорка на телефон 067 8975“. Рики минава през тълпата, която се разделя на две, за да го пусне. Мнозина мъже докосват с пръсти перифериите на шапките си. Той разпознава неколцина и се усмихва за поздрав. Слухът му долавя прошепнато приветствие:

— Bonjour, monsieur le docteur...^[1]

Ръкува се с възрастен мъж, шивач на име Дюпон, ушил за Рики невероятно елегантен костюм от лека материя, когато му осигури vioux за артрит, обезобразил пръстите му. Както е очаквал, хапчетата правят чудеса.

Когато влиза, Рики вижда медицинската сестра на доктор Дюмонде. Тя е импозантна жена, метър и петдесет надлъж и нашир, но квадратното ѝ тяло е изпълнено с несъмнена сила, а главата ѝ е неизчерпаем извор за народни рецепти и вуду практики, пригодни за лечение на разнообразни тропически заболявания.

— Bonjour, Helene. Tout le monde est arrive ce jour.^[2]

— Така е, докторе, чака ни усилен ден...

Рики поклаца глава. Той практикува с нея своя островитянки френски, а тя с него — своя английски с надеждата, че един ден ще събере достатъчно средства в желязната кутия, дето държи заровена в задния двор, за да плати на братовчед си място в неговата лодка, когато той реши да рискува за пореден път опасното плаване сред теченията на протоците и я закара във Флорида, а там ще сложи ново начало на място, където улиците — тя разполага с достоверна информация по въпроса — са направо застлани с банкноти.

— No, no, Helene, pas docteur. C'est monsieur Lively. Je ne suis plus un medecin...^[3]

— Знам, знам, господин Лайвли. Казвали сте ми го толкова много пъти. Съжалявам, но все забравям...

Тя се усмихва широко, сякаш да покаже, че макар да не разбира смисъла на тази голяма шега, все пак иска да участва: Рики е донесъл толкова много медицински знания в тази клиника, а отказва да го титулуват доктор. Самият той предполага, че Елен приписва тази екстравагантност на типичните за белия човек странности и също като останалите в това фоайе пукната пара не дава дали Рики иска да го наричат така, или не. Тя си има собствено становище по въпроса.

— Le Docteur Dumondais, il est arrive ce matin?^[4]

— О, да, господин Лайвли. В офиса е.

— Казва се „кабинет“...

— Да, да, съжалявам. Кабинет. Да. Той е там. Il vous attend...^[5]

Рики почуква по дървената врата и влиза. Огюст Дюмонде, крехък дребосък с бифокални очила и бръсната глава, седи зад очуканото си дървено бюро близо до леглото за прегледи. Той е навлякъл бялата манта и вдига усмихнат поглед към влезлия.

— А, Рики, днес ще ни скъсат от работа, а?

— Oui. Bien sur^[6] — отвръща Рики.

— Нямаше ли днес да ни напуснете?

— Само за кратко посещение у дома. За няколко дни.

Докторът, дребен като гном, кима. Рики забелязва пламъчета на съмнение в погледа му. Огюст Дюмонде не прекали с въпросите, когато Рики почука на вратата на клиниката преди половин година и предложи услугите си срещу най-скромно възнаграждение. Клиниката

започна да процъфтява, щом Рики се сдоби с подобен на този кабинет и разбута почти насила уважаемия доктор Дюмонде от бедността, която си беше самоналожил, за да му позволи закупуване на нова апаратура и още лекарства. Напоследък двамата обсъждат възможността да се снабдят с употребяван рентгенов апарат от някакъв склад, открит от Рики в Щатите. Сега той вижда, че докторът се опасява да не би същата воля на случая, която му го бе пратила преди шест месеца, да си го вземе назад.

— Най-много седмица. Обещавам.

Огюст Дюмонде поклаща глава.

— Недей обещава, Рики. Прави каквото трябва да правиш. Когато се върнеш, ще продължим съвместната си работа. — Той се усмихва, сякаш за да покаже, че има толкова много проблеми, та не знае с кой да започне.

Рики кима и вади тетрадката си.

— Имам един случай... — започва бавно той. — Момченцето, което приех миналата седмица.

— А, да — казва докторът с усмивка. — Спомням си, разбира се. Хрумна ми, че ще проявиш интерес. Петгодишно ли беше?

— Малко повече — поправя го Рики. — Шест. Имаш право, Огюст, заинтригува ме. Според майката, до този момент детето не е проронило нито дума.

— И аз така разбрах. Странно, нали?

— Абсолютно необичайно.

— Каква е твоята диагноза?

Рики си представя детето, жилаво като повечето островитяни и леко недохранено, което е също типично за тази страна, без да се превръща в трагедия. Детето се оглежда крадешком с уплашен вид, въпреки че е в скута на майка си. Тя рони горчиви сълзи, защото най-умното според нея от седемте ѝ деца, което бързо усвоява, бързо се учи да чете и да смята, не ще да проговори нито дума. Рики е осведомен, че жената има репутацията на магьосница, която изкарва някоя допълнителна пара от продажба на любовно биле и амулети против уроки, така че идването ѝ с любимото дете при тоя странен белокож доктор говори както за трудно взетото решение да опре до неговите услуги, така и за отчаяние поради безсилието на познатите ѝ средства. А също и за голямата ѝ любов към момчето.

— Мисля, че няма органичен проблем — казва Рики.

Огюст Дюмонде прави гримаса.

— Това, че не говори, е... — подхваща с въпросителна интонация той.

— Истерична реакция.

Дребният чернокож лекар потрива брадичката си, после прокарва длан по лъскавия си череп.

— Спомням си нещо от едно време. От учебниците. Какво те кара да мислиш така?

— Майката само намекна за някаква трагедия. Когато бил помалък. В семейството имало седем деца, а сега са пет. Какво е станало с другите?

— Две умряха. А също и бащата. Нещастен случай по време на една силна буря. Да, и това дете е било там, сега си спомням. Може в това да се крие причината. Но какво да предприемем?

— Ще се върна с план за терапия, след като направя някои проучвания. Разбира се, ще трябва да убедим майката. Не знам доколко лесно ще се окаже това.

— Скъпо ли ще й излезе?

— Не — отвръща Рики. Беше разбрал идеята на Дюмонде да прегледа детето точно когато му предстои заминаване. Прозрачен план, но ефикасен, казва си терапевтът. Навярно и той би постъпил по същия начин на негово място. — Предполагам, че няма нищо да й струва, ако доведе отново малкия след завръщането ми. Но първо трябва да направя някои проучвания.

— Чудесно — отвръща доктор Дюмонде, провесва на врата си стетоскопа и дава на Рики една от собствените си бели манти.

Денят протича неусетно и Рики без малко да изпусне полета на „Карибиан Еър“ за Маями. Американският бизнесмен на средна възраст Ричард Лайвли с наскоро издаден международен паспорт и само няколко печата от латиноамерикански държави в него, минава без много приказки през митницата на САЩ. Явно не отговаря на нито един от криминалните стереотипи, изработени главно за борба срещу наркочилърите. Рики си мисли, че той е престъпник от особен вид и за него не съществува подходяща категория. Има запазено място в сутрешен полет до летище „Ла Гуардия“ в Ню Йорк, така че прекарва нощта в хотел от веригата „Холидей Ин“, разположен в района на

летището. Взема продължителен, обилен душ с обилно сапунисване, което е за него както хигиенна мярка, така и лукс след месеците спартански живот, към който е привикнал. Климатичната инсталация, която преборва успешно външната жега, е друго удоволствие на цивилизацията. Но сънят му е неспокоен, настъпил след цял час въртене в леглото, а сетне се буди на два пъти: единия път от кошмарно видение на пламналия му дом, а след това — от внезапно изникналия образ на нямото момченце. Той лежи буден в мрака, изненадан донякъде от мекотата на чаршафите и удобството на матрака, слуша жуженето на ледогенератора във фойето и шума от нечии стъпки по коридора, заглушен — но не напълно — от дебелия мокет. В последвалата тишина си спомня разговора с Върджил отпреди девет месеца.

Преваля полунощ, когато най-сетне се добира до евтината си стая в покрайнините на Провинстаун. Изпълват го смесени усещания за изтощение и енергия: уморен е от продължителния бяг и ентусиазиран от мисълта, че се е измъкнал жив от ситуация, в която като нищо можеше да загуби живота си. Отпуска се на леглото и набира номера на дома ѝ в Манхатън.

Върджил вдига още след първото извъняване и казва само:

— Да?

— Не е този, когото очакваш — казва Рики.

Тя мълчи.

— Брат ти, адвокатът, и той е там, нали? Седи срещу тебе и също чака.

— Да.

— Да вземе тогава другата слушалка.

След секунди и Мерлин е на линия.

— Виж какво — започва адвокатът с фалшиво безгрижие в гласа.

— Нямаш представа какво...

Рики го прекъсва:

— Имам представа за много неща. А сега млъкни и ме слушай, защото животът на всички ни зависи от това.

Мерлин се опитва да каже нещо, но явно Върджил го кара да млъкне с мразовит поглед.

— Първо за брат ви: той е в Централната болница в Кейп Код. Там според възможностите, които имат, ще го оперират или ще го транспортират до Бостън. От полицията ще му зададат много въпроси, стига да прескочи трапа, но надали някога ще разберат това престъпление, ако можем да говорим за такова. Те ще разпитат и вас двамата, но аз мисля, че той ще има нужда от цялата лоялност и подкрепа на хората, които обича, както и от правен съвет, ако оцелее. Така че ваша първа задача е да се справите с положението.

И двамата запазват мълчание.

— Разбира се, това си е ваша работа. Можете да го зарежете. Можете да сте с него. Изборът е ваш, решението — също. Има обаче няколко други неща, които трябва да се оправят.

— Какви например? — пита безизразно Върджил, с усилие да прикрие обзелите я чувства, което ги издава така ясно, както би ги издала всяка друга интонация.

— Първо деловите баналности: парите, които откраднахте от пенсионната ми и всички останали сметки. Ще ги възстановите по сметка номер 01-00976-2 в „Кредит Суис“. Записвайте. Това да се направи незабавно...

— Или? — интересува се Мерлин.

Рики се смее.

— Май имаше едно общоизвестно правило, че адвокатът не задава въпрос, чийто отговор не му е известен предварително. Следователно смятам, че знаеш отговора.

И адвокатът млъква.

— Друго? — пита Върджил.

— Имаме нова игра — отворъца Рики. — Казва се „Да останеш жив“. Предназначена е за всички ни.

Никой от двамата не реагира.

— Правилата са прости — съобщава Рики.

— Какви са? — пита тихо Върджил.

Рики се усмихва вътрешно.

— Преди началото на своя последен отпуск взимах от пациентите си между седемдесет и пет и сто двайсет и пет долара на час. Средно имах с тях четири-пет часа седмично, четирийсет и осем седмици годишно. Сметката е проста. Можете да я направите сами.

— Да — съгласява се Върджил. — Професионалното ти житие-битие ни е добре познато.

— Идеално — казва Рики. — Играта „Да останеш жив“ протича така: който иска да живее, започва терапия. С мене. Плащате, за да живеете. Колкото повече хора имате в непосредственото си обкръжение, толкова повече ще плащате, защото така ще платите и тяхната безопасност.

— Какво значи „повече хора“? — пита Върджил.

— Това оставям на вас да решите — отвърща студено Рики.

— А ако не сме съгласни? — пита остро Мерлин.

Рики отговаря с монотонна студенина:

— Спре ли паричният поток, приемам, че брат ви е оздравял и отново ще ме преследва. И тогава аз ще започна да ви преследвам. — Прави пауза, после добавя: — Или някого от вашите близки. Съпруга. Дете. Любовник. Някого, който ви е близък като на нормални хора.

Те мълчат.

— Доколко бихте искали да имате нормален живот?

Те не отговарят, но Рики знае какво биха могли да кажат.

— Така или иначе — продължава той, — това е изборът, пред който изправихте самия мене. Но сега става дума за балансиране на нещата. Това е уравнението: вие и аз. А знакът за вашата готовност е прост: редовни плащания. Така че си задайте въпроса: колко струва животът, който искам да живея? — Прокашля се, колкото да им остави кратка пауза, сетне завършва: — Горедолу това е въпросът, който поставям на всеки нов пациент, дошъл за терапия.

И приключва разговора.

Небето над Ню Йорк е кристалночисто и той вижда от мястото си до прозореца Статуята на свободата, както и Сентръл Парк, докато самолетът се снишава към пистата на „Ла Гуардия“. Обзема го странното усещане, че не се завръща в родния град, а по-скоро пристига на познато от сънищата място, нещо като летен лагер сред природата, наложен му от родителите и свързан с нощи на страх и плач.

Рики иска всичко да става бързо. Взел си е билет за последния полет обратно за Маями довечера и не разполага с много време. Пред

фирмата за коли под наем има опашка и това го забавя, докато си вземе автомобила, резервиран на името на Ричард Лайвли.

Отнема му час и половина да се добере през умерено натовареното движение до Гринуич в Кънектикът, но установява със задоволство, че извадените от интернет указания са точни до метър. Това го забавлява, защото собственият му опит показва, че в живота подобна точност не съществува.

Спира в центъра и купува от специализиран магазин бутилка скъпо вино. Сетне кара до една къща, която може да мине за скромна според надутите стандарти на един от най-богатите квартали в страната. Околните сгради свидетелстват по-скоро за показност, отколкото за простация. Къщите от втората категория са няколко преки по-нататък.

Паркира в края на автомобилната алея пред къщата в псевдобритански стил от XIX век. С плувен басейн отзад и голям дъб отпред. Преполовилият март не е достатъчно настоятелен, казва си Рики, макар през още неразцъфналите клони да се процежда някакво бледо обещание. Много колеблив сезон.

С бутилката вино в ръка той натиска звънеца.

Без много бавене му отваря млада жена малко над трийсет години. Тя е с дънки и черен пуловер с обърната висока яка, а пясъчната ѝ коса е прибрана назад и разкрива едва забележими бръчици в крайчеца на очите, леки бръчици личат и покрай устните. Гласът ѝ е тих и чаровен, когато полупошепва от прага, преди той да е отворил уста:

— Шшшт, моля ви. Току-що сложих близнаците да спят...

Рики се усмихва в отговор.

— Сигурно не са лесни — казва той.

— Представа нямате — отвърща жената. — Какво обичате?

Рики подава бутилката.

— Не ме помните, нали?

Измисля си, разбира се. Изобщо не се познават.

— От онзи коктейл с мъжа ви преди около половин година?

Младата жена му хвърля внимателен поглед. Отговорът би трябвало да е не, не си го спомня, но тя е възпитана в по-изискана среда от мъжа си и неуверено казва:

— Ах, да... господин...

— Доктор — подсказва Рики. — Но можете да ме наричате просто Рики. — Здрависва се с нея. — Дължа това — сочи с очи бутилката — на вашия съпруг. Имахме общ бизнес преди около година и бих искал да му благодаря и да му припомня за благоприятния завършек на този случай.

Тя държи бутилката малко неуверено.

— Ами добре... благодаря ви, докторе...

— Рики — напомня ѝ той. — Съпругът ви ще се сети.

След това ѝ махва безгрижно и се връща в наетата кола. Видял е всичко, което е искал. Научил е всичко. Хубав живот има Мерлин и със сигурност ще става още по-хубав занапред. Но поне тази нощ ще му е безсънна и като отрова ще му горчи скъпото вино. Рики знае, това е вкусът на страха.

Мисли си дали да не посети и Върджил, но се задоволява да ѝ прати дузина лилии в холивудското студио, където снима малка, но важна роля във филм с колосален бюджет. Ролята е важна, защото успехът на филма ще ѝ отвори път към много по-значими ангажименти. Макар че надали някога ще ѝ се случи да изиграе толкова интересна героиня като Върджил. Белите лилии са прекрасни. Такива букети обикновено се изпращат за погребение с писмен израз на най-дълбоки съболезнования. Тя сигурно го знае. Поръчва букетът да бъде вързан с черна копринена лента и прикрепя кратка бележка:

„Все още с мисъл за тебе,

от д-р С.“

Вече не е онзи човек на думите, казва си той.

---

[1] Здравейте, господин доктор... (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Здравейте, Елен. Целият свят се е стекъл днес (фр.). — Б.пр. ↑

[3] Не, не, Елен, не доктор. Господин Лайвли. Аз не съм доктор... (фр.). — Б.пр. ↑

[4] Дошъл ли е тази сутрин доктор Дюмонде? (фр.). — Б.пр. ↑

[5] Очаква ви... (фр.). — Б.пр. ↑

[6] Да. Явно (фр.). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.